

ग्रंथ स्वामित्वना सर्व हक स्वामीन

राख्या ते.

अर्पण पत्रिका.

महत्पदादि अनेक गुणगणालंकृत मुह्यु मुरब्बी राजमान राजेश्री

मेहेता पोताम्बरजाइ हाथीजाइ माजी कारजारी साहेब

स्टेट-पालणपुर.

माह्यावस्थायी स्वनाक्तिबले संसारिक व्यवहारमां तेमन राजकार्यादिमां
अनुपदय मातृ पयापी आपे स्वतःपार्जात इत्यनो अन्य अन्य मसंगे विद्या
केलवणीमां तथा धर्मकार्योमां अंतःकरणना भाषिक उत्साहयी व्यय करी
पांताना आत्माने निर्मल करेलो ठे तेनो मत्यह दाखलो के शुज संवत् १९३८
मां महामुनो तपस्वीनी श्री श्रीलोकचंद्रजी माहारान अवे चोमासु पयारी
९१ अपवास करेला ते मसंगपर गुनरात, मारवान अने काठीयावान बिगेरे
देशोना जैनजाइत दर्शनार्थे आवेल तेमनी सेवा वरदाश करवामां तत्पर रही
अत्यंत नम्रता जाव दर्शावेल तेमन अद्यापि पर्यंत अहंनिश पूर्वोक्त धर्मादि
कार्य स्वात्म पवित्रतार्थे करोठो अने तेवी पवित्रता मातृ पयापी उद्यावस्थामां
शान्तरसनो आपना अंतःकरणमां जयाव ययो ठे तेनो मत्यह अनुजव पाल-
णपुरना जैन समुदायमां मसंगे मसंगे यता ठंचा मनने शान्ती पमान्वामां
आपनु अंतःकरण साधनभूत घाय ठे. एवा अनेक कारणोने सीधे तेमन
परोपकारार्थे आ महान् ग्रंथ प्रसिद्ध करवामां मने मदद आपी मारा छपर
पूर्ण सद्भाव राखोठो तेयी आ जापान्तरूप ग्रंथ आपनी पवित्र सेवामां
मबिनय अर्पण करुं तुं ते स्वीकारमोनी.

पालणपुर वीर संवत् २४३४.

विक्रम संवत् १९६४.

सी.

आज्ञांकित

जापान्तर कर्ता

ज्ञाते श्रोतवाच ज्ञिखुनजी नामे संवत १८०८ नी सालमां शिष्य
 थया. ज्ञिखुनजीना संसारथी उदासीन प्रणाम तो खरा, तेम बुधी पण
 तीक्ष्ण खरी, परंतु विचार-शक्ति अवली, तेथी जे सूत्र शास्त्र वांचे
 ते उलटा प्रणमवा लाग्या. एम करतां एकदा प्रस्तावे पुज्यश्रीए तेमने
 विचीक्षण जाणी बीजा साधु साथे आपी मेवारु देशमां आवेळा
 राजनगरे चोमासुं करवा मोकळ्या. त्यां आगळ सागरगठना यति
 निःसंतान गएल होवाथी तेमना पुस्तक पानां विगेरेना वारस त्यांना
 आवको हुता तेथी ज्ञिखुनजीने वांचवा वास्ते जोड्ण तेदली सूत्रनी
 प्रतो मली. ज्ञिखुनजी पण ते प्रतो वांचवा मांड्या, पण स्याद्वाद
 पद लान्ठित् अनंत नयात्मक श्री जिन-वचनना साचा रहस्य समुद्र
 सरखी घुळीवाळा जीवोने पण गुरुगम्य पूर्वक पामवा योग्य, ते ज्ञिखु-
 नजी सरखाने गुरुगम्य वगर साचां रहस्य क्यांथी मळे ? हव. पूर्वोक्त
 आवकदत्त सूत्रोनी प्रतो वांचवाथी ज्ञिखुनजीना मनमां अनेक कूतर्को
 उत्पन्न थवा मांड्या. ठेवटे अविधिण सूत्र वांचवानी अस्तर ज्ञिखुनजीने
 यड के श्री नपीत सूत्रना धारमा उद्देशाना पेहेळा तथा बीजा सूत्रमां
 व.सुं ठे के, जे कोड साधु साधवी अनेरा कोड त्रसजीवने मुंज सुत्रा-
 दिकना पासावने वांधे, वंधावे अने वांधताने जलो जाणे, तेमज पूर्वोक्त
 पासावने वांध्या त्रसजीवने ठोमे, ठोमावे अने ठोमताने जलो जाणे तो
 चोमासी प्रायश्चित आये. थावो साधु संबंधीनो लेख वांचीने एकान्त
 मतीए एवो निश्चय करी लीधो के, मरता जावने जो साधु बचाववा
 सारु खोखे तो चोमासी प्रायश्चित पामे, अर्थात चार महिनानुं चारित्र
 खूण; त्यारे ग्रहस्थी मरता त्रसजीवने ठोमावे तेमां तेने धर्म पुन्य
 कपांथी थाय ? नज थाय, पाप लागे. एवी रीते श्रीमद् दया जगवती
 विपे अश्रद्धा उपनी. तेमज श्रीमद् जगवतीजी सूत्रना आवमा
 शतकना ठठा उद्देशामां अमणोपासक (आवक) तथारूप असंयति अतृ-
 तिने संचित अचित, सुकृता अमुकृता अस्नादिक प्रतिलाजे तो तेने
 एषान्त पाप थाय, एण किंचीत निर्जरा न थाय एम कसुं

છે. તેનો પણ પરમાર્થ જાણ્યા વગર એમનો એમ એકાન્ત
 બુદ્ધિ એવો નિશ્ચય કરી લીધો કે, સાધુ સિવાય કોઈ સંયતિ
 ન કરેવાય, અસંયતિજ છે. માટે સાધુ સિવાય ઘીજા કોઈને
 પણ આપ્યામાં નિર્જરા કે પુન્યરૂપ નહોતી. જે આપે છે તેને એકા-
 ન્ત પાપ લાગે છે. એવી રીતે પરંપરાય પરમ કલ્યાણકારક મોક્ષના પ્ર-
 થમ દ્વારરૂપ દાનને વિષે પણ અશ્રદ્ધા ઠપની. એવી રીતે દયાદાન વિષે
 અદૃશ્યના નિમીત્ત પૂર્વક અશ્રદ્ધા પવાધી જિજ્ઞાસુઓને અનેક દોહલા
 ઉત્પન્ન થવા માંડ્યા. તે સમિપ-વર્તી સાધુઓને કિંચીત્ પ્રગટરૂપે કેહેવા
 માંડ્યા, તેથી તે સાધુઓનાં મન પણ શંકાશીલ થઈ ગયાં. એમ કરતાં
 કોઈક અવસરે પુણ્યથી તે ઘાવત જાણવામાં આવતાં જિજ્ઞાસુઓને
 પૂર્વોક્ત સોજત શેહેરને વિષે હિતમિત મધુર વચને સમજાવ્યા કે “ હે
 વત્સ ! પૂર્વોક્ત સૂત્રાર્થનો તમને યથાર્થ અવબોધ નથી થઈ શક્યો તેથી
 તમને તેમ જાણે છે, પણ તેનો એવો અર્થાશય નથી. તમે પોતેજ
 જરા વીર્યવ્રતથી વિચારો કે, જો એમ હોય તો તો દયા દાન એ ધર્મના
 મૂલ્ય જૂત મુખ્ય અંગ ઊઠી જાય; અને જ્યારે એ ઊઠી જાય ત્યારે આર્ય
 (મોક્ષ) માર્ગનો અજ્ઞાવ થઈ જાય. એમ ક્રમ પૂર્વક નાસ્તિક થવા
 દહાકો આવે. માટે હે આર્ય ! તમે જે અનંત અરિહંત સિદ્ધના અન્નિ-
 પ્રાયથી વિરુદ્ધ અન્નિપ્રાય કલ્પ્યો તેનો દંડ (પ્રાયશ્ચિત) અંગીકાર કરો
 અને હવે પછીથી એકું સ્વ-મનિષા જનિત અન્નિપ્રાય કલ્પિ અન્ય જી-
 વોને શંકાશીલ નહીં કરવાની પ્રતિજ્ઞા લ્યો. ” એ વાત જિજ્ઞાસુઓના
 મનમાં તો ન રહી, પણ અવસરફ એવા જિજ્ઞાસુઓ વિચાર્યું કે, યદિ
 હમણાં હું મારા માનસિક ક્રોધનિશ્ચય પ્રગટ કરીશ તો એ શુભ મને
 સમુદાય વાદ્યાર કાઢી મુંકશે, અને વિના મદદ હું એકલો રહી મરી
 જશ. મારો જે ઉદ્દેશ છે તે નિષ્ફલ જશે, તેથી હમણાં તો શુભે દિશા-
 નું લોભ (મનને અનુસાર) જાપા લેવાની યોગ્ય છે. એમ ધારી દંત-પ્રીય
 જિજ્ઞાસુઓ ધોટ્યા કે, હે સ્વામી ! મારી શુભ આપને જાણી, તેથી હું
 ક્રમાપાત્ર છું. માટે આપને ગમશે તે દંડ મને આપશો તે લેવા હું સુસી

दशांशुं. तुं. एषीं रीते बोधता. निखूनजी प्रत्ये जड़िक प्रणामी. एवा. श्री
 गुरुएं यथायोग्य दंम आध्या. ते अव्ययी तो लोपो पण प्रणाम मिथ्यात्व
 न मव्यो; तेयी वडी पूर्वोक्त रीतीची. विशेषतः अनेक हेतु. युक्तयी
 दया-दान विरे जेदोत्पादक वचन जालमां. विशेष करी जोसा
 अल्पद्व साधुतेने फसाववा शरु. कर्पा. ते वात बली. पण पुज्यश्रीना
 जाणवामां आध्याची पूर्वोक्त रीते तेमने समजाव्या, पण सेहेजसाजमां
 तेउं समज्या नहि. स्वारे तेमने इसत आक्रोश करी केहेतुं. पणयुं. के,
 जेस कोड मगजनुं फाटेल गणीतइ, एकना बगनाना जणवामां मास
 नयी एम कहे, पण ए तेनुं. केहेतुं विद्वजन मंजसमां अग्रमाण थाय;
 कारण के न्यायची जोतां प्रथम एकना पगना शीलवा ते विशेष
 गणीतइ दवातुं समवाइक मूख कारण ठे, तेम तमारे पण समजतुं के,
 अनुकंन दर दया-दान. ते उंचडी दशा. पोहींचामवानां कारण ठे. तमे
 यागजनुं निवेध केम कगे ठो ? कारण के कारण विना कार्य नयी यतुं.
 दशः पुत्रां पुत्रां कारणं, पथाय पथाय कार्य. इति वचनात. इत्यादि
 एण इतुं पटये पीतोहार पण श्री गुरुना केहेना प्रमाणे दंम लाइने
 गुह्यी गुहा न पमतां साधीत रदीने अंदर अंदरखाने. निखूनजी
 गणुतेने मुर मरेरासा मांढ्या. जारी वसात् साधुतं पण पणा मेहेकी
 निखूनजीने गदगत अथा अने प्रवश विचार करी राख्यो
 से, स्वारे पुण्यची आचरणे ठेके स्वारे हरे उचोक्त यद प्रथम
 मे तेमने विद्व पूर्वद गण अथा अगं निवेदन करयी. तेम
 दशः तेउं न मने तो तेमने पमना मुकी आपणे आपणो
 थोडे. मल मार्य अचखिद करयो, तेवा इद निधाय कयो. पत्री घाम
 दशः तेउं रिं पुण्यचीने तेमगे ययो ते अचगे पुण्यचीए फरमायुं
 के. रिहूनडी तेम दरी. मुरी पण कपोय कशीन अथा तेमगे तेनी
 राख्यो तेनी नदी. दशने आ वेष्टीवार तेमने कहेवामां थाये ठे के,
 दशने तेम दशने निज्या अथा दशणा जोडी मण्य अंतःकरणची
 दशः तेउं दशने दशने ते हरे तेमने समुदाययी दशः कवामां

आवशे. इत्यादि गुरुनां वचन सांजखी बहुत जन सम्मत एवा जिखुनजी बोल्या, स्वामी ! अमने जे जाण्युं ठे ते खरं जाण्युं ठे. अने खरानो दंन होय नही. माटे दंरुफंरु देवानी बात हवेयी आपने करवी लाजम नयी अने हवे अमे आपना केदेवा प्रमाणे दंरु सेवाना पण नथी. अमारुं तो आपने एम केदेवुं ठे के, आपने जो आत्मार्थनी इच्छा होय तो एटला दीवस खोटी श्रद्धा परपणा करी साधु आचार्यना गुण विना मात्र नाम धराव्यां तेनुं प्रायश्चित्त करी अमारा केदेवा प्रमाणे सत्य श्रद्धाधारी मत्रपतिपणुं ठोमी फरीयी दिहा प्रहण करो, तो तमे अमारा गुरु अने अमे तमारा शिष्य, नहिं तो हवे अमे अमारुं धार्युं काम करवाना ठीए. पठी केहेशो के अमने पेदेखुं फणुं नही तेथी कही दरशावुं तुं. एधी रीते उखटा गुरुने उपदेशवा मांरुया. त्यारे श्री गुरुप जाण्युं के, आ जीवुनो होणहार पणोज माखुम पने ठे माटे समजवो मुदकेस ठे. तो हवे एमे सामील राखवो शा कामनो. एम धारी " जिखुन समुदाय बाहार ठे " एवो हुकम प्रगट कीथो. त्यारे जिखुनजी जाणे के " गुरुसंकरट साधेसं चोरी, के हुवे नीर्धन के हुवे कोढी " आ वचनने संजारी पोयता होय ने, तेम बोल्या. जो स्वामी ! आप मने एकखो जाणो समुदाय बाहार काढता हशो पण तेम नथी. मारे सामील पीजा पण गहन गुपी साधुजन ठे. माटे आपे मने समुदाय बाहार काढवानुं काम बीचार पूर्यक करवानुं ठे. आषां जिखुनजीनां पचन सांजखी जडिह प्रणामी श्रीगुरु तेमने कहेता हया. हे यत्त ! एक हो, गमे तो पत्ता हो, तेनी अमारे दरकार नथी, तयापी तमे जुदा जुदा नाम घोने, देखीयें तमारी सामील कोण कोण साधु ठे. त्यारे जिखुनजीए नांरा नोखा नाम देइ यताव्या. ते सांजखी श्री गुरु इरात धर्मानुराग कर सरागवसे धिता मसीत घया; पण " बीगरुयो पानं बीगाने पोखी. बीगरुयो साध बीगाने टोखी " आ वचनना अनुसारे तेमने संशुम्भर १०१५ ना पितर शुद्ध ए सुक्रवारना दीवसे समुदाय बाहार काढी. तेउ पण गुरु कुल यास ठोमी पीहार करी अन्त्यजं जत्ता

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

हठवाद न छोडे. ते देखी बीजा साधुजें पण एम धार्युं के, आषा हठी दुराग्रहीनी सापे वाद करवो ते शुष्कवाद ठे. एम जाणी चपेक्षा करवा लाग्या तेथी निखुनजीने फावतुं आव्युं. पटखे जाण पुरुष तो चपेक्षा करवा लाग्या, अने अजाण पुरुषोने निखुनजीनी अस्वीकीक अनहद एकान्तिक बुद्धि प मोह पमाकी कयजे करवा मांड्या. इत्यादिक कारणयोगे मतनो प्रसार घवा लाग्यो.

हवे ए मतनो मंतव्य सांजखो ! मूळ तो दया अने दान वे रकमोनो फेरफार कर्यो. हवे जेम कोइ चोपकामांथी एक वे रकमनो फेरफार करवा चाहे त्यारे तेने बीजी पण घणी रकमोनो फेरफार करवोज पके. ए स्वाज्ञाविकज ठे. तेम निखुनजीए पण ज्यारे दया-दानरूप वे रकमोमां फेरफार कर्यो त्यारे तेमने तेने खगती एवी बीजी पण घणी रकमोनो फेरफार करवो पळ्यो. ते नीचे प्रमाणेः—

श्री दया जगवती विषे.

- १ श्रमण ज्ञातपुत्र माहावीरदेवे अनुकंपा आणी गोशाखाने वचाव्यो तेथी तेमने चुक्या केहेवा पळ्या.
- २ साधुजीने कोइ दुष्ट फांसी दइ गयो ठे. एवामां कोइ दयावंत देखी फांसी खोली साधुने जीवीत दीधुं, तेने एकान्त पाप लाग्युं, तेम केहेवुं पम्युं.
- ३ कोइ अनुकंपा आणी कोइ जीवना मरणना जयथी रक्षा करे अर्थात पुन्य जाणी वचावे तो तेने अठार पाप लागे. एम केहेवुं पम्युं.
- ४ गायोथी वानो जय्यो ठे, एवामां अकस्मातथी अधवा कोइ छप्टे लाहे लगामी तेथी गायो वली जाय, ते देखी कोइ दयावंत वानो खोली गायो वाहार काढी वचावे तेने एकान्त पाप लाग्युं एम केहेवुं पम्युं.

દાન વિષે.

૫. અગ્યારમી પ્રતીમા પ્રતીપત્ર ચાને ૧૧ મી પત્રીમાધારી શ્રાવકને કોઈ વેતાલીસ હપણ ટાલીને અસ્નાદિક આપે તેને એકાન્ત પાપ લાગે તેમ કેહેવું પમ્યું.
 ૬. શ્રાવકને પોષધ, સંવર અથવા સામાયક કરવાને જગ્યા આપે તેને એકાન્ત પાપ લાગે તેમ કેહેવું પમ્યું.
 ૭. અનાથ હર્વલ અન્યાગતાદિને આપવામાં એકાન્ત પાપ લાગે તેમ કેહેવું પમ્યું.
 ૮. સાધુ સીવાય સર્વ અસંજતિ ઠે એવું કેહેવું પમ્યું.
 ૯. શ્રી જિન-આજ્ઞા વાદાર એકાન્ત પાપ નિપજે ઠે એમ કેહેવું પમ્યું.
 ૧૦. મિથ્યાત્વીની કરણી શ્રી જિનાજ્ઞામાં ઠે એમ કેહેવું પમ્યું.
 ૧૧. શ્રાવકને જગવંતે રત્નના કચોલા (વાટકા) સમાન કહ્યા ઠે તેને ઝેરના કચોલા સરલા કેહેવા પમ્યા.
 ૧૨. સ્થિવરકલ્પી સાધુને કમામ વાસવા તથા ઝઘાડવાની આજ્ઞા નથી એમ કેહેવું પમ્યું.
 ૧૩. તેરાપંથી સાધુને આહાર કરવામાં ધર્મ ઠે એમ કેહેવું પમ્યું.
- વિગેરે અનેક રકમો તથા તેના પેટાની ઘણી રકમો ઠે તે લલ્લ-વાથી લંવાણ થવાના સવવથી ઉપર પ્રમાણે ફક્ત જુજ રકમો જણાવો ઠે. વિશેષ ગ્રંથ વાંચવાથી માહુમ પમશે. શ્રાવો તેડનો અઘટોત ઉપદેશ હોવા ઠતાં તેમાં કેટલાક લોકો ફસાયા. ૫ હપમકાલનું માહાત્મ ઠે.
- હવે શ્રી સિદ્ધાન્તસાર ગ્રંથની વૃત્પત્તિ લલ્લી ૫ ઠીપ.
- પૂર્વોક્ત રીતે જિહુનજીથી માંમીને આ ગ્રંથ વૃત્પત્ર થવાના અરસા પર્યંત તેરાપંથીઠ જેમ જેમ પોતાના કલ્પીત પંથને પ્રસારવા સારુ કુતર્ક પ્રગટ

करता गया, तेम तेम बावीस समुदायस्थ गीतार्थ विद्वान महानुजाग्य माहामुनीउं तेरापंथी कृत कुतर्कोनुं समाधान अर्थात् श्रीमत सत्य शास्त्रानुसार खंन करता गया; परंतु ते खंन मंन प्रथक प्रथक होवाधी सामान्य प्रकोर्ण लोकोने जोइए तेवो लाज न मखी शके. ते लोको सहेसाइधी लाज खइ शके ते माटे तथा पूर्वोक्त कुपंधने विपे फसायला लोकोने मुक्त करवा तथा हवे पठी न फसाय एवा हेतुथी श्रीमान कनीरामजी स्वामीए नवकोटीना शेठजी श्री फतेहमलजीनी प्रेरणाधी पोते सिद्धान्त, पद, वेद टीका चुरणी आदि आर्त्स ग्रंथानुसार पूर्वोक्त खंन खंन कथनने एकत्रीत करी. सामाबार हजार श्लोकना विस्तारवालो ग्रंथ रची शुभ संवत् १९१६ नी सालमां पुर्ण कर्यो. तेमां अनेक तरेहुनी सरलता घतावी चीजंगी चोजंगी बिगरे सेहेली रीते वांचनार समजी शके तेवा टीका सहित उष्टान्तोधी जरपूर घनावेख ठे. ते अथधी ते इति सुधी वांचवाधी समजाओ.

प्रीयतम ! सत्य धर्मने समजवो ए काम बुद्धिमान विवेकी पुरुषोनुं ठे, अने दस उष्टान्ते दुर्बज, एवा मनुष्य जन्मनो सार पण मुख्य करीने धर्म पीठाणवो एज ठे. वास्ते अमे सर्व सज्जनोने प्रार्थना करीए ठीए के, एवो विचार जरापण न करवो जोइए के " अमे अमुक पंथ-स्य ठीए " ए रीते मतनो आप्रह्म अणकर्ता निःकेवल स्यादवाद पद-खान्डीत निर्ग्रंथ प्रवचननोज आप्रह्म करवो उचीत ठे; कारण के जे माणस मताप्रही, इठी, दुराप्रही या उष्टीरागी होय ठे तेने श्री निर्ग्रंथ प्रवचननुं यथार्थ बोधरूप फल बंध्या खीनी माफक प्राप्त नथी यइ शक्तुं. एटखा माटे सर्व आत्मारथी जवंचीरुव आ ग्रंथ समदर्शीपणे वांची जेद विज्ञान पूर्वक सत्यनो अंगीकार करी स्वआत्महित साधन करवुं.

वखी तेरापंथीउंने नमृता पूर्वक निवेदन करवामां आवे ठे के, अमे आ जायान्तरमां उपयोग सहित असज्य वचन अथवा तीक्ष्ण कटु वचन विशेषतः नथी खएथुं; केमके पूर्वोक्त वचन केहेया तेमज खखवा ए विवेकी पुरुषोनुं काम नथी. तेमज उक्त वचन केहेयाधी

તથા લલવાથી વિરોધ વધે છે, સંપતનો અજાવ થાય છે અને નિઃકલંક ચંદ્ર મંડલવત શીતલ જિન ધર્મની નિંદા થાય છે. વલી શ્રી જિનમાર્ગનો એ મુખ્ય સિદ્ધાંતજ છે કે, કોઈને પણ પૂર્વોક્ત વચન કેહેવાથી અથવા લલવાથી માતું લગાડવું તે જારે દોષ છે. એને લીધે આ લેલમાં અમે પૂર્વોક્ત વચન નથી લખ્યાં. તથાપિ યદિ કોઈ શબ્દ આપને અસહ્ય લાગે અથવા તીક્ષ્ણ કટુક લાગે તો અમે જલ્દામણ કરીએ ઢીએ કે, અસહ્ય વચનને તો જેમ સમ્યક્દર્શી પુર્વોપાર્જીત કર્મોદય કાલમાં સમજાવે સહે તદ્વત્ સેહેવાં અને તીક્ષ્ણ વચનને જેમ વીંચીક્ષણ વૈદ પોતાના શાસ્ત્રવ્રત્તે સરુજ (રોગી) ના યુમ્મને બિદારે. અને તે તીક્ષ્ણ શસ્ત્રની ખારની માર આદર પૂર્વક અંગીકાર કરે તેમ કરવાં. હવે રહ્યાં કટુક વચન, તે જેમ જ્વર પ્રસિત કટુકને હિત પથ્ય જાણીને મંધુરવત આચમન કરે તેમ કરવાં. યદિ આપથી ઉપર લખ્યા મુજબ ન સહ્યા જાય અથવા ન કરયો જાય તો તેને માટે અમે ક્ષમા ચાહીએ ઢીએ.

બીજું શ્રી જૈન ધર્મનો મુખ્ય ઉદ્દેશ એ છે કે હરેકને તત્વાર્થનો શ્રદ્ધાનો ઉપદેશ કરવો. ત્યારે આપતો અમારે પરમપ્રીય ચૈતન્ય સાધર્મતાથી અથવા લોકોક્તિના ન્યાયથી સ્વધર્મી અથવા જૈનો જાણે ઠો, માટે શ્રી પરમાગમજીનો સત્યાર્થ પ્રકાશ કરો થતાવવો, એ અમારો ફરજ જાણી અમે થજાવી છે, તે આપણોક પરુપાત ઠોની અવશ્ય પ્રદર્શન કરશો.

હા.

મુલ કર્તા ઇન ગ્રંથકા, શ્રી સર્વ જ્ઞાની જાન;	
ઉત્તર કર્તા ગણધરુ, તામુ વચન પરમાન;	૧
વર્તમાન જે વર્તતા, તિન આગમ અનુસાર;	
સ્વામી શ્રી કનીરામજી, રચ્યો સિદ્ધાંતજ સાર;	૨
પિન પદ્મ વિસ્તૃતના, જયા સો વીસ્તારન હેત;	
ગુર્જર જાપાંતર કીયો, પૂરવ કૃતિ સંકેત;	૩

श्री पालणपुरने विषे, प्राकृत मुख्य प्रधान;	
वेद महेता गोत्रमे, आवक वने सुजान.	४
ऊढ प्रिय धर्मि बरतली, अम्मापियु समान;	
राजमान राजेशरी, पीताम्बर अन्निधान.	५
आप आदि श्री शंभके; एसी जइ अन्निताप;	
स्यो करनो ज्यो ग्रंथ ए, पामे अधिक प्रकाश.	६
ए इछा यहु कावसे, वर्तिधी मनमांय;	
पिन अपुर्ण फारलवसे, पूर्ण होयाधी नांय.	७
सो इछा इन सालमे, पामी परम संयोग;	
परमार चकी बुद्धिए, पूरण जइ मनोग.	८
जग जाहर पंकीत प्रवर, एक सदृखने आठ;	
पूज्यजी श्री रेखराजजो, मिप्यामत निर्घाट.	९
तसु प्रशिष्य श्रीमन मुनी, रत्न रत्नकी खान;	
वर्ते जसु चर्चा विषे, यथायोग्य शिक्षान.	१०
श्री संघकी लख प्रेरणा, जानी पर उपकार;	
तसु आश्रय तल यह जयो, शुरु जापान्तर त्वार.	११
संघत युगरस अंक जू, सफू प्रागजव मास;	
शुरू त्रयोदशि गुरुदिने, पूरण जया प्रयास.	१२
दासि पालणपुरतणे, स्वपरके दित फाज;	
जापान्तर निज कर लीख्यो, गंजोरमल हेमराज.	१३

आ ग्रंथ मारदामी जापामां ग्रंथकर्ताए रचेखो दतो. तेजुं
 गुजराती जापान्तर में मारी अक्षमति अनुसार कर्युं ते; माटे आ
 जापान्तरमां जे जे स्थले छलचुक मासम पने ते सर्व सुद्ध जनोए
 सुधारी वांगवा कृपा करधी. एज चीनंती.

ग्रंथ संबंधी सुचना.

सर्व धर्माजीलापी सदृष्टहस्योने विव्रित करवामां
 ठे के आ ग्रंथ गया आसो मासथी ठपाववो शरु २७
 जेठ मास सुधीमां तैयार ययो. तेथी अमे सर्व
 अगाठपी ग्राहक चवा पावतनी खबर आपी शक्या
 माटे सर्व धर्माजीलापी सदृष्टहस्यो आ पुस्तकनो खान्न ७२
 शके तेदला कारणची तेमने दजु इस्वीसन ता. ३१-८-०८
 सुधी अगाठपी यनार ग्राहक तरीके गणवामां आयशे.

धर्मारा अगाठ यनार मानवंता ग्राहकोनां नाम पुस्तक
 उनाता दरम्यान यस्तसर न आथी म्होंचयाची ते साहेबोनां
 मुबारक नाम ठपाची शकायां नथी. माटे कमा चारुं तुं.

ली.

जापान्तर कर्ता.

અનુક્રમણિકા.

પ્રશ્ન પેહેલો—આજ્ઞા વિષે. પાનું ૧-૮૪.

- મિથ્યાત્વની નિર્વંધ કરાણી શ્રી જિન આજ્ઞામાં કહે છે અને મિનાજ્ઞા બાહાર
 એકાન્ત પાપ કહે છે તે વિષે. ૧
- માધુને આહાર કરવાની, ઇપગર્ણ રાણવાની તથા નિંડા લેવાની જગવંતની આજ્ઞા
 છે, એમ કહે છે તે વિષે. ૧૨
- મિથ્યાત્વની કરાણીને આજ્ઞા માંહેલો મોહનો માર્ગ કહી તેમને શ્રી ચીતરાગની
 આજ્ઞાના દેશયકી ધારાપક યાચ કહે છે તે વિષે. ૧૪
- મિથ્યાત્વપણામાં કરાણી કરી કષ્ટ સહી પુન્ય વંધાય તેથી તે દસ હજાર વર્ષની
 સ્થિતિના દેવતાપણે ઇપમે છે. ઇતાં તેમને જીનાજ્ઞાના અણધારાધક
 કઠા તે વિષે. ૧૬
- રાજાદિકનો તર્જન્યાદિ માર તથા વિનામન ખુલ્લુ ડહાલ તાદતાપ સહી પુન્ય વંધી
 ચાર હજાર વર્ષની સ્થિતિના ધર્મતરજાતીના દેવતા ધ્યાય છે. અને તેમને જીનાજ્ઞાના
 આજ્ઞાના અણધારાધક કઠા તે વિષે. ૧૭
- માતાપીતાના વચનના પાલણહાર મુવનીન પુન્ય વંધાયાથી ચૌદ હજાર વર્ષની
 સ્થિતિના ધર્મતરજાતીના દેવતાપણે ઇપમે છે. તેમને જીનાજ્ઞાના અણધારા-
 ધક કઠા તે વિષે. ૧૯
- સ્ત્રી વિના મન શીલ પાલી પુન્ય વંધાયાથી ૬૪ હજાર વર્ષની સ્થિતિના ધર્મતર
 દેવતાપણે ઇપમે છે અને તેમને જીનાજ્ઞા બાહાર કઠા છે તે વિષે. ૨૧
- અન્યમતી, તાપમ, ગ્રહસ્થી, ચોનવવાદી તથા અક્રિયાવાદી આજ્ઞા બાહારની
 કરાણીથી પુન્ય વંધી ચોરાસી હજાર વર્ષની સ્થિતિના ધર્મતર દેવતાપણે
 ઇપમે છે તે વિષે. ૨૨
- અન્યમતી, તાપમ, અમીઝોંવિ આજ્ઞા બાહારની કરાણીથી પુન્ય વંધી જ્યોતીષી
 સંબંધી દેવલોકે એક પચ્ચોપમ ને એક લાલ વર્ષની સ્થિતિએ ઇપમે છે તે વિષે. ૨૩
- પરિવાજક દંભર સંન્યાસી કરાણી કરી પુન્ય વંધાયાથી અસ નામે ૫ મા
 દેવલોકને વિષે દેવતાપણે ઇપમે છે અને તેમને આજ્ઞાબાહાર કઠા છે તે વિષે. ૨૬
- દ્વાન, શીલ અને તપ આદિકમાં મિથ્યાત્વ પરાક્રમ પોરવે તે અચુદ્ધ અને સમકિ-
 નિતું યુદ્ધ કર્યું છે તે વિષે. ૨૭

મિથ્યાત્વી આજ્ઞા બાહાર છે અને મિથ્યાત્વીની કરાણી આજ્ઞા માંદી છે એમ કહે છે તે વિષે.

૪૩

તામલી તથા પૂરણતાપસ, સીવરાજકૃપી અશોચા-કેવલી વીનય તથા મુમુક્ષુ ગાથાપતી તથા પૂર્વ જન્મે મેઘકુમારે મિથ્યાત્વીપણામાં કરાણી કરી તેથી એકાવતારી થયાં કહે છે તે વિષે દાલ.

૪૭

મ્રમ્મ બીજો—અનુકંપાદાન તથા દયા વિષે. ૮૫ થી ૨૩૩.

બુદ્ધ્યા તત્સ્યાનિ જમામ્બામાં, કબુતરને દાણા નાલ્લવામાં અને પાણીની પરબ કે દાનશાલા મંદાવવામાં એકાન્ત પાપ કહે છે. તે વિષે.

૮૫

ત્રણ ધર્મ તથા ત્રણ અધર્મ લેશ્યા વિષે.

૧૦૩

મુતા અને જાગતા તથા ડર્બલ અને બલવંત વિષે જલા જુમ્બાનો અધિકાર.

૧૦૫

બીલામી પાસેથી ટંદરને ઠોઢાવીએ તો જોગાંતરાય સામે કહે છે તે વિષે.

૧૧૧

ગ્રહસ્પીનું ત્વાનું પીડું અને ઘરેણું પરિગ્રહમાં છે. એમ કહે છે તે વિષે.

૧૧૩

આપા કરમી આહાર જોગવંચા વિષે.

૧૧૭

લાહે લાગ્યા પઠી બીનકલ્પીમાંથી કે અજિગ્રહપારી મુનીરાજ ઇપાશ્રય બાહાર નિકલવાના કલ્પ વિષે.

૧૧૮

પરબ આદિક દિહા સહિતના મ્રમ્મમાં સાધુ એ કેમ વર્તવું તે વિષે.

૧૨૯

અસંનતિ બીરનું બીરનું ન વાનઠવું કહી તે વિષે જુઠો પાઠ ચતાવે છે તે વિષે.

૧૩૯

જગતે ઢાલસ્યપણે ગૌશાલાને વચાવ્યો ત્યારે તેમનામાં ઠ લેશ્યા અને આઠ કર્મ હતાં તેવું એકાન્ત જુઠ કહે છે તે વિષે.

૧૪૫

ત્રણ ધર્મ લેશ્યા તથા ત્રણ અધર્મ લેશ્યાનું વર્ણન.

૧૫૬

મરતા બીરને બરરાડવી ઠોઢાવે તો અંતરાય સામે કહે છે તે વિષે.

૧૮૮

રહા કર્યાંથી (બીર ઠગાર્યાંથી) સાજ થાય તે ગજમુકમાલની રહા માટે પેસાધુને કેમ ન ચોકલ્યા કહે છે તે વિષે.

૨૦૪

બીર હણે તેને એક પાપ સામે અને વચાવે તેને અઢાર પાપ સામે કહે છે તે વિષે.

૨૧૦

અનુકંપા વિષે તિનરીસ અને રપણાદેવીનો સોદો ટ્ણન્ન આપે છે તે વિષે.

૨૧૬

સાધુની પાંડી સોસી શાતા ઇપાશ્રવવામાં એકાન્ત પાપ કહે છે તે વિષે.

૨૨૦

સાધુનાં કર્મ મુટનાં શાન્ને તેને યમાન્તરાયનો દેગદારો કહીયે, એમ કહે છે તે વિષે.

૨૨૨

સાધુ કેટલા કારણો જગત્ કરે તો આજ્ઞા ટલંચે નહિ તે વિષે.

૨૨૪

ઠાણી જીવને દેણી “એકમને વશ ડઃણી છે. એનાં કર્મ કુટેભોઠીક” એવી વિતરણ કરણી તેને અનુકંપા કહીયે એમ કહે છે તે વિષે.

૨૩૭

પ્રશ્ન ત્રીજો—દાન દેવા વિષે. ૨૩૨ થી ૨૫૮.

સાધુ વિના ૧૧ વી પશ્ચિમાધારી શ્રાવકણી માંદી સર્વને (ગરીબ સાંક ડર્બલ જીભારી બગેરેને) દાન દીધામાં એકાન્ત પાપ પરુષે છે તે વિષે.

૨૩૩

બ્રાહ્મણોને જમાડવાથી નારકીમાં જાય કણું છે એમ કહે છે તે વિષે સુસાસો.

૨૪૭

અસંજતી અમતીને દાન દેયું ચ્યાં કણું છે એમ કહે છે તે વિષે.

૨૫૩

માહાવીર જગવંતે અસંજતી અમતીને ચરમી દાન દીધું તેથી તેમને ૧૩ વર્ષ (કોમ્પા) ડઃણ દીધાં, એમ કહી તે ઉપર દાલો કરી છે તે.

૨૫૪

સાધુ વિના પુન્યનું ફેલ ચ્યાંય નથી એમ કહે છે તે વિષે.

૩૦૧

શ્રાવકને દાન દીધામાં પાપ કહે છે તે વિષે.

૩૧૫

શ્રાવકનાં જાવા, પીવા, કપડાં અને પોશાકોને અમતમાં ગણી તે ઉપર ભોટી બાણો જોમી છે તે વિષે.

૩૨૯

‘સમણં વા માહણં વા’ બંને નામ સાધુનાં છે એમ કહે છે તે વિષે.

૩૪૫

શ્રાવક ઝેરના ચાટકા અને કુપાત્ર છે એમ કહે છે તે વિષે.

૩૪૯

પ્રશ્ન ચોથો—સાધુનો આહાર, હાલતું વાસતું શ્યાદિ વિષે.

સાધુના હાલત વાસતવાને તથા આહાર નીહારને વ્રતમાં કહી યુઠી શાલ દેવાને છે તે.

૩૫૯

સાધુએ આહાર કેવા પ્રમાણથી કરવો તે વિષે.

૩૬૨

સાધુના આહારથી માત્ર આઠ કર્મ નિર્જેર કહે છે તે વિષે.

૩૭૭

સામાયકમાં શ્રાવકની આત્માને અધિકરણી કણો છે તેથી તેને દાન દીધામાં તથા ચંદ્રણા નમસ્કાર કરવામાં પાપ છે એમ કહે છે તે વિષે.

૩૮૪

સાધુને પુરુષની અને સાધવિની સ્ત્રીની નેશ્રાંચની જમ્યાઈ રહેયું કલ્પે કહે છે તે વિષે.

૩૯૯

સાધુ ચારણાં ઉપાદે વામે તો પંચ માહાવૃત્ત જાગે કહે છે તે વિષે.

૪૦૧

જગવંતે ચસો રાત્રીમાં સૂત્રમાં ચ્યાંય કણો નથી એમ કહે છે તે વિષે.

૪૧૧

કમાર વાસવાં ઉપાદેવાં તથા ચસમો રાત્રીમાં ઉપાપે છે અને શુદ્ધીના પેરે હેમયું સ્થાપે છે તે વિષે.

૪૧૨

પાત્રાને રંગ રોગાન, સગાવવા માટે શાવીસ ઢોલાના સાધુનું ઇંડું છે તે વિષે.	૪૪૧
નિત્ય પિંડ લેવા વિષે.	૪૪૨
નદી ઊતરવામાં ધર્મ કહે છે તથા આફા અને કલ્પ એકજ કહે છે તે વિષે.	૪૪૪
સામાયકમાં સાધુને બોહોરાવું સ્થાપે છે તે વિષે.	૪૬૪
પુન્ય પાપ બંનેને ઠાંઢવા યોગ્ય કહે છે તે વિષે.	૪૬૮
સાધુ ગ્રહસ્થીને મૂઝ જણાવે તો ચોમાસી પ્રાપ્તિ આવે કહે છે તે વિષે.	૪૮૦
શ્રાવકને “ સુયપરિગ્રહા ” મૂઝ આશ્રી કષ્ટ છે એમ કહે છે તે વિષે.	૪૮૨
નવ તરંગ ઊપર નવ દેલાખી બીજ અગીવનો જેદ બતાવે છે તે વિષે.	૪૮૩
ચાર પ્રકારના સંજોગથી નામ નિપન્યાં તે વિષે.	૪૯૪

કઠણ શબ્દોના અર્થ.

પ્રવર્જિત=ત્યાગી.	અનાગતકાલ=મૃતકાલ.
અનુમતિ=આજ્ઞા.	જલચર=પાણીમાં રહેનારાં.
અનુદાન=આચરણ.	થલચર=મૃત્તીપર રહેનારાં.
ઉત્સર્ગ=યોગ્ય.	સેચર=આકાશમાં હડનારાં.
ઉપનમાંવડું=જ્ઞાન્ત પાદવું.	મગ્નહાર=લજ્જાનાર.
અભિલાષા=દેશ.	મવાન્તરે=આત્મે.
મન્મથ=મન.	ઉપરાંતો=વિરુદ્ધ.
મંત્રિષ્ટ=માટી.	અસંત્રિષ્ટ=મન.
મંત્રિષ્ટ=ચીકળી.	મતિવર્ધનું=મંગીકાર કર્યું.
મ્ત્યાપા=મૃત્યા.	કાલકુટ=દલાહમ.
મોચાદલ=સોરઠજોર.	વિગમાન=વર્તમાન.
મતિપ્રાપ્તિ=દેવું.	અવસ્ટ=આજ્ઞા.
મર્દાણા=મદા.	અટવી=મંગલ.
મનવિષયેદિ=ચેદિ, તેદિ અને પગેદિ.	નિર્ગમાદમાવે=વિના ઝલાસે.

શ્રી વીતરાગાય નમઃ

સિદ્ધાન્તસાર.

પ્રશ્ન પેહેલો આજ્ઞા વિષે.

અથ તેરાપંથીઝં સાથે જે બોલનો આંતરો ઠે તેના ઉત્તર લાલીએ ઠીએ. ત્યાં પ્રથમ તેરાપંથી કહે ઠે કે, મિથ્યાત્વીની નિર્વધ્યકરણી શ્રી જિનાજ્ઞામાંહી ઠે. તેનો ઉત્તરઃ—હે આજ્ઞાના અજાણ પુરુષો! પ્રથમ તો શ્રી વીતરાગદેવની આજ્ઞામાંહી એકાંત ધર્મ ઠે, એકાંત વ્રત ઠે અને એકાંત મુક્તિનો હેતુ (કારણ) ઠે; તેમાં ધીજો પદ્મ કાંઈ નથી. તે આજ્ઞા કેહેને કહીએ, શ્રી વીતરાગદેવને શ્રોલ્લેખીને વચનરૂપી આજ્ઞા પ્રમાણ કરવી, તેજ આજ્ઞા. તેની શાલ સૂત્ર આચારાંગ પ્રથમ શ્રુતસ્કંધે પાંચમે અધ્યયને ઠઠે ઉદ્દેશે એહવો પાઠ ઠે કે, જિન-આજ્ઞા માંહેલી કરણીમાં આલસ, અને જિનાજ્ઞા વાહરલી કરણોમાં ઉદયમ, એ વે બોલ હે શિષ્ય ! તુજને મત ઠોજો, એ તિર્થંકરનો અગ્નિપ્રાય જાણવો. તે માટે શ્રી જિનેશ્વરની આજ્ઞાએ પ્રવર્તવું જોઈએ, તે સૂત્ર પાઠ લાલીએ ઠીએઃ—

અણાણાએ એગે સોંવઠાણે આણાએ એગે નિરુવઠાણે ।

એવંતે માહોઝ એયં કુસલસસ દંસણં ॥

તદ્વિઠીએ તમ્મુતીએ તપ્પુરકારે તસસણી તણિવેસણાં ।

અગ્નિજૂએ અદસ્કૂ અણગ્નિજૂએ પજૂ ॥

અર્થઃ—એવે ઠઠો ઉદ્દેશે પ્રારંજીયે ઠીએ. પાંચમે ઉદ્દેશે એહ સરીલા

આચાર્ય કહાઠે, તેમની સેવાએ કૂમાર્ગનો પરિત્યાગ અને રાગદ્વેષ
 હાની સંજાવીએ, હાં એવો અધીકાર છે. આ એકેક હિંદ્રિય-વશ હુ
 તીના જાનાર, પોતાના અજિમાને ગ્રસ્ત, એહવા શ્રી વીતરામની આ
 વિના * સોપસ્થાનીઠે અને ચારિત્ર (ક્રિયા) માર્ગે પ્રતિપત્ર છે. તે મુ
 એમ કહે:- “અમે પ્રવર્જિત થીએ.” પરં રુના પામુઆ ધર્મને વિષે વિશે
 વિકલ છે અને +સાવધાનુષ્ઠાનને વિષે પ્રવર્તેઠે, તથા આ આજ્ઞા શ્રી વી
 રાગોપદિષ્ટ માર્ગને વિષે સંશુદ્ધ છે, પરં મોહાદિક કાઠિયાંને વસ પ્રાપ્તે અ
 લ્હુ છે, તે શ્રી જિન-પ્રણિત માર્ગને વિષે નિઃસદાચાર પાલવે વિકલ ર
 હવે શ્રી ગુરુ શિષ્યને કહે છે, “એ એ કૂમાર્ગને વિષે અનુષ્ઠાન અને સન્મ
 ર્ગને વિષે પ્રમાદ, એ વે વોલ, હુર્ગતીનાં કારણ હે શિષ્ય ! તુજને માં મ
 હોજો.” એ એ પૂર્વોક્ત અનાજ્ઞાવિષે †નિરુપસ્થાનપણું, અને આજ્ઞા-વિ
 સોપસ્થાનપણું, એ કુ શ્રી તીર્થંકરદેવનો દં અજિપ્રાય જાણવો. વલ
 તેજ કહે છે, તે કૂમાર્ગ ઠોમીને સદાય આચાર્યની સમિપે શિષ્યે વસ
 તે એમ, તદિં તે આચાર્યની હ્રિષ્ટિ (તીર્થંકર-પ્રણીત આગમરૂપ હ્રિષ્ટી) એ
 વર્તે, તમ્મુ તે આચાર્યની મુક્તીએ (નિર્ણયપણે) પ્રવર્તે, તત્પુ તે આ
 ચાર્યને સર્વ કાર્યને વિષે ગ્રાગલ કરી પ્રવર્તે, †એતાવતા આચાર્યની અનુ
 મતીએ અનુષ્ઠાન કરે હ્યર્થ. તસ્મિં તે આચાર્યના જ્ઞાને ઉપયુક્ત પ્રવર્તે
 તલ્લિ તે આચાર્યના સ્થાને પ્રવર્તે, એતાવતા સદા ગુરુ કુલવાસીપણે
 રહે, એવા શિષ્યને શો ગુણ ઉપજે તે કહે છે:-અજિં તે પરિસહ (ઉપસર્ગ)
 જીતે, અદં ધાતી કર્મ ચતુષ્ઠય જીતીને કેવલી થઈ તત્વ દેશે તય
 અણં અનુકુલ પ્રતિકુલ ઉપસર્ગે કરી અપરાજિજ્ઞતા (નિરાલંબણ) થાય
 આ સંસારમાં જીવે, નર્કાદિક પન્તાં એક જિનવચન ટાઝી માતા પીત
 પુત્ર કસત્રાદિક કોહ્પણ આલંબન નથી. તે એનું નૂન જાવનાને એ સ
 મર્થ યાય, હ્યાદિ. હવે આજ્ઞા કેટલા પ્રકારની છે, તે કહેઠે. પ્રણ પ્ર
 કારની આજ્ઞા આરાધના વદ્દીત્રે:-જ્ઞાન-આરાધના ૧, દર્શન-આરાધના

२ अने चारोत्र-आराधना ३. शाख सूत्र जगवती शतक आठमे, उद्देशे दशमे, ते पाठ सखीए ठीपः—

कइ विहेणं जंते ! आरादणा पणत्ता ? गोयमा ! तिविदा
आरादणा पणत्ता, तंजहाः-णाणारादणा, दंसणारादणा,
चारित्तारादणा. णाणारादणाणं जंते ! कइ विहे पणत्ते ?
गोयमा ! तिविदा पणत्ता तंजहाः-उकोसिया, मज्झिमा, जहणा.
दंसणारादणाणं जंते ! एवंचेव तिविदा, एवं चारित्तारा-
हणावि.

अर्थः—क० केटला वि० प्रकारे जं० हे जगवान् । आ० आरा-
धना प० कही ? इती प्रश्न. उत्तर-गो० हे गोतम ! ति० अण प्रकारे आ०
आराधनाः प० कही तं० ते जेम ठे तेम कहे ठेः- णा० ज्ञाननी आराधना
निरतीचारपणे अनुपालना, ते ज्ञान पांच प्रकारे, अथवा धुतनी आ-
राधना, ते कालादिक आठ जेदे तयथा. गाथाः-यासे १, विणए २,
पद्मपाणे ३, उषापाणे ४, तदनिन्दवसे ५, वंजण ६, अरप ७, तत्तुजप
८, अछविहोणाणमायारो ॥ १ ॥ दं. दर्शन सम्यक्तनी आराधना (नि-
शंकितपणा आदि अष्टाचार पालया ते) पतः गाथाः-परिस्तेकिय १, दि-
कंखीय २, विधित्तिगिष्ठा ३, अमृदहिष्ठीय ४, उषवुए ५, परिीकारणे ६,
वच्छल ७, प्पजापणे ८ अछ. उपर प्रमाणे दर्शनाराधनाना आठ जेदे कदा
ते विपे पुनः गाथाः-दैतणं मूखं गुरुणो, सुयंचहुअंतु शिणपइइएदा.
जए आदरेण पीरइ, दंसण आरादणा णाम ॥ २ ॥ सा० चारित्र मा-
मायकादिकनी आराधना (निरतीचारपणे मुमनी मुक्ति पाव्ही ते.)
य चारित्राराधनाना आठ आचार विपे गाथाः-पणिहाए जेम जुटो,
पंपाएँ समझएँ तिदिँ गुत्तिदिँ, एत परिचायारो, अछ विहो होइ ए-
वो; समझ एत परिस्सए, जइ धम्माइ मुय धम्म जोमेह, विरिदम अ-

देस-मूलगुण-पञ्चस्काणे. सधमूलगुण-पञ्चस्काणेणं जंते !
 कइविहे पणत्ते ? गोयमा ! पंचविहे पणत्ते तंजहाः-स-
 धाजं पाणाइवायाजं विरमाणं जाव सधाजं परिग्गहाजं विर-
 मणं. देसमूलगुण-पञ्चस्काणेणं जंते ! कइ-विहे पणत्ते ?
 गोयमा ! पंचविहे पणत्ते तंजहाः-थूलानं-पाणाइवायाजं विर-
 मणं जाव थूलानं परिग्गहाजं विरमाणं. उत्तरगुण-पञ्चस्का-
 णेणं जंते ! कइविहे पणत्ते ? गोयमा ! डुविहे पणत्ते-
 तंजहाः-सध-उत्तरगुण-पञ्चस्काणेय देस-उत्तरगुण-पञ्च-
 स्काणेय. सध-उत्तरगुण-पञ्चस्काणेणं जंते ! कइविहे
 पणत्ते ? गोयमा ! दसविहे पणत्ते तंजहाः-अणागय १,
 मइकंतं २, कोन्सिहियं ३, नियंटियंचेव ४, सागार ५,
 मणागार ६, परिमाणकमं ७, निरवसेसे ८, संक्रियंचेव
 ९, अद्याए १०. पञ्चस्काणं जवे दस विहा. देसउत्तरगुण-
 पञ्चस्काणेणं जंते ! कइविहे पणत्ते ? गोयमा ! सत्तविहे
 पणत्ता तंजहाः-देसयवं १, उवज्जोग परिज्जोगपरिमाणं २,
 अण्णदंरु विरमाणं ३, सामाइयं देसावगासियं ४, पोसदो-
 ववासो ५, अतिदिसंविजागो ६, अपत्तिम मारणंतिय
 संवेहणा रुसणा राहणया ७.

अर्थः—क० केटसे वि० प्रकारे जं० दे जगवान ! प० पचखाण प०
 कक्षां ? इति प्रश्न. उत्तर गो० दे गौतम ! डु० वे प्रकारे प० पचखाण प०
 कक्षां तं० ते कहेवेः-मू० चारित्र कट्पनुं मूल समणगुण प्राणाति पातादि
 विमरणरूप जे पचखाण ते मुखगुण पचखाण, उ० मूलगुणनी अपेक्षाये
 उत्तरगुण पचखाण, जेम वृद्ध अने वृद्धनी शाखा. मू० मूलगुण-पचखाण

जं० हे जगवान ! क० केटसे प्रकारे प० कक्षां ? इति प्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम ! दु० वे प्रकारे प० कक्षां तं० ते कहे ठे स० सर्वथा मुखगुण-पचखाण सर्ववृत्तीने होय ते, अने दे० देशयी मुखगुण-पचखाण देसवृत्तिने होय ते. स० सर्व-मुखगुण-पचखाण जं० हे जगवान ! क० केटसे प्रकारे प० कक्षां ? इति प्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम ! पं० पांच प्रकारे कक्षां तं० ते कहे ठे:-स० सर्वथा पा० प्राणीने हणवायी वि० निवर्तवुं ते जा० यावत स० सर्वथा प्रकारे मृत्वावाद, अदत्तादान, मैथुन अने परिग्रहयी वि० निवर्तवुं ते ५. दे० देश-मुखगुण-पचखाण जं० हे जगवान ! क० केटसे प्रकारे प० कक्षां ? इति प्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम ! पं० पांच प्रकारे प० कक्षां तं० ते कहे ठे:-थू० असप्राणीने हणवायी वि० निवर्तवुं ते जा० यावत थुस-मृत्वावाद, थुस-अदत्तादान, थुस-मैथुन अने थु० थुस प० परिग्रहयी वि० निवर्तवुं ते. उ० उत्तरगुण-पचखाण जं० हे जगवान ! क० केटसे प्रकारे प० कक्षां ? इति प्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम ! दु० वे प्रकारे प० कक्षां तं० ते कहे ठे:-स० सर्वथाकी दृष्टागुण-पचखाण अने दे० देशयकी उत्तरगुण-पचखाण. स० सर्वथाकी दृष्टागुण-पचखाण जं० हे जगवान ! क० केटसे प्रकारे प० कक्षां ? इति प्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम ! द० दस प्रकारे प० कक्षां तं० ते कहे ठे:-१ जे दीन तर कर्को जोडण तेयी पंदेक्षां करे ते (आचार्यदिकनी वेदावचना करणे) १, म० जे दीन तर कर्को जोडण तेयी पंगी करे ते (आचार्यदिकनी वेदावचना करणे) २, का० जे तप आरंभतां अने रुद्धतां एक मासो करे ते (चतुर्यादिक करी अनंतरे चतुर्यादिकनु करवुं ते) ३, नि० निधे करीने नोंदोनयां जे माहारे अमुक दिवसो ए कर निधे करवो ते निवेष्टीन (तपना दिनादिकने विषे ग्यानयादि योग्याद करवुं पण निवर्तयकी करवो) ४, मा० आहार महिन तप करवो ते ५, म० आहार रद्दिन तर करवो ते ६, प० दायादिकनु दान करवुं ते (दात पटसे एक समुच्चय वस्तुनुं पळवुं ते अने धार

खंभीत घाय ने फरीधी खे ते बीजी दात) ७, नि० सर्व अस्नादिक
परिदेर ते (निर्वशेष संचारो) ८, सं० अंगुष्ठादि मुष्टी गांठ श्रवण
नासिका हाथ फर्स नमुकार गणवारुप पचखाण करे ते शंकेत तप ए,
अ० पोरसी प्रमुख १०. ५० पचखाण दस प्रकारे. यतः एमुकारसिए
१, पोरसीए २, पुरिमहे ३, एकासण्ये ४, एकठाण्ये ५, आयंविख ६,
अवधठ ७, चरम ८, अजिग्गह ९, णिविगइए १०. ए काळनुं मान
करवुं ते. ए सर्व-उत्तरगुण-पचखाण जाणवां १०. दे० देसुत्तरगुण-पचखाण
जं० हे जगवान ! क० केटले जेदे ५० कक्षां ? इति प्रश्न. उत्तर गो०
हे गौतम ! स० सात जेदे ५० कक्षां तं० ते कहेठे-दे० दिशी प्रमाण
वत (जोजनादिक क्षेत्रनी मर्यादा करवी ते) १, उ० उवजोग-परि-
जोगनी मर्यादा करवी ते, तेनुं लक्षण यतः उवजोगो जवे वस्तु, पुष्प
मल्लं घृतादयो; प्रजोगा जूयणं धर्मि, प्रावणं वलज्जा यथा. २. अ० अन-
र्थदं (अपध्यानादिकः प्रयोजनविना दंरु लागे ते) ३. निवर्तवुं ते
३, सा० सामायक करवुं ते. ते सामाइक किं० लक्षणं यतः जस्सा सा-
माणिठं अप्पा, संजमे णियमे तवे; तस्स सामाइयं होइ, इमं केवली
जासियं. दे० दिनप्रत्ये दिशि क्षेत्रनुं प्रमाण करवुं ते ४, पो० पोपध
(अष्टयाम चतुर्विधाद्वार विवर्जित ते) ५, अ० साधुयी संविजाग दान
करवुं ते ६, अ० ठेले मा० मरणने अंते सं० सखेखणा तप विशेषनुं
हु० सेववुं तथा आ० तेनी आराधना अखंन करवी ते संचारो ७, इत्यर्थ.

जीवाणं जंते ! किं मूलगुण-पञ्चस्काणी उत्तरगुण-पञ्चस्काणी
अपञ्चस्काणी ? गोयमा ! जीवा मूलगुण-पञ्चस्काणीवि उत्तर-
गुण-पञ्चस्काणीवि अपञ्चस्काणीवि ॥ नेरइयाणं जंते !
किं ? मूलगुण-पञ्चस्काणी पुत्ता ? गोयमा ! नेरइया णो
मूलगुण-पञ्चस्काणी णो उत्तरगुण-पञ्चस्काणी अपञ्चस्काणी,
एवं जाव चउरिंदिया. पंचिंदिया-तिरिख-जोणिया मणु-

सायजहाजीवा. वाणमंतर जोइस वैमाणिया जहा नेरइया॥

अर्थः—जी० जीव जं० हे जगवान ! किं० शुं ? मू० मुखगुण पचखाणी ठे उ० उत्तरगुण-पचखाणी ठे के अ० अपचखाणी ठे ? इति प्रश्न. उत्तरः-गो० हे गौतम ! जी० जीव मू० मुखगुण-पचखाणी होय, उ० उत्तरगुण-पचखाणी पण होय अने अ० अपचखाणी पण होय. ने० नारकी जं० हे जगवान ! किं० शुं ? मू० मुखगुण प० पचखाणी ठे ? उत्तरगुण-पचखाणी ठे ? के अपचखाणी ठे ? इति प्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम ! ने० नारकी णो० मू० मुखगुण-पचखाणी नथी णो० उ० उत्तरगुण पचखाणी पण नथी, पण अ० पचखाणना अजावथी अपचखाणी ठे. ए० एम संजमना अजावथी जा० यावत दस जवनपति, पांच स्थावर अने त्रण विगलेन्डि सुधी अपचखाणी कहेवा. पं० पंचेंद्रि-तिर्यच-यो-निकने अने म० मनुष्यने ज० जेम उधीक (समुचय) जीव कहा तेम कहेवा; पण एटहुं विशेष के तिर्यच-योनिक-पंचेंद्रियने सर्ववृत्तिनो अजाव ठे तेथी ते देशयकीज मुखगुण-पचखाणी होय. वा० वाणव्यंतर ज्योतिष अने वैमानिकने जेम नारकी कहा तेम कहेवा. हवे मुखगुण प्रत्याख्यानादिवंतनो अदृषा-बहुत्व चिंतवे ठे. ते पाठः—

एसिणं जंते! जीवाणं मूलगुण-पचस्काणीणं उत्तरगुण-पच-
स्काणीणं अपचस्काणीणय कयरे १ हिंतो जाव त्रिसेसादि-
यावा ? गो०! सद्योवाजीवा मूलगुण पचस्काणी, उत्तरगुण-
पचस्काणी असंखेज्ज गुणा, अपचस्काणी अनंतगुणा ॥ १॥
ए एसिणं जंते! पंचिंदिय-तिरिक्कजोणियाणं पुट्ठा ? गो०!
सद्योवाजीवा पंचिंदिय तिरिक्कजोणियामुल-गुणपचस्काणी
उत्तरगुण-पचस्काणी असंखेज्जगुणा अपचस्काणी असंखे-
ज्जगुणा ॥ २॥ एसिणं जंते! मणुस्साणं मूलगुण-पचस्काणीणं

पूछा? गो०! सद्योवा मूलगुण-पञ्चस्काणी, उत्तरगुणपञ्चस्का-
णीसंखेज्ज-गुणा, अपञ्चस्काणी असंखेज्जगुणा ॥३॥ जीवाणं
जंते! किं सद्य-मूलगुण-पञ्चस्काणी देस-मूल-गुण-पञ्चस्काणी
अपञ्चस्काणी? गो०! जीवा सद्यमूलगुण-पञ्चस्काणीवि,
देसमूलगुण-पञ्चस्काणीवि, अपञ्चस्काणीवि ॥४॥ णेरइयाणं
पुच्छा? गो०! नेरइया नो सद्यमूलगुण-पञ्चस्काणी, नो देस
मूलगुण-पञ्चस्काणी, अपञ्चस्काणी, एवं जाव चउरिंदिया ॥५॥
पंचिंदियतिरिक्क पुच्छा? गो०! पंचिंदिय-तिरिक्कजोणिया नो-
सद्यमूलगुण-पञ्चस्काणी, देसमूलगुण-पञ्चस्काणीवि, अपञ्च-
स्काणीवि. मणूसा जहा जीवा. वाणमंतर जोइस वेमाणिया
जइ नेरइया ॥६॥ एएसिणं जंते! जीवाणं सद्यमूलगुण-पञ्च-
स्काणीणं देसमूलगुण-पञ्चस्काणीणं अपञ्चस्काणीणय कय-
रे २ हितो जाव विसेसाहियावा? गो०! सद्योवाजीवा सद्य-
मूलगुण-पञ्चस्काणी, देसमूलगुण-पञ्चस्काणी असंखेज्ज-
गुणा, अपञ्चस्काणी अणंत-गुणा, एवं अप्पावहुंगा. ति-
णिवि जहापढमिद्वएदंरए; एवरं सद्योवा पंचिंदिय-तिरि-
क्कजोणिया देस-मूलगुण-पञ्चस्काणी, अपञ्चस्काणी असंखेज्ज-
गुणा ॥७॥ जीवाणं जंते! किं सद्यउत्तरगुण-पञ्चस्काणी देसउत्तर
गुण-पञ्चस्काणी, अपञ्चस्काणी? गो०! जीवा सद्यउत्तरगुण-
पञ्चस्काणीतिणिवि. पंचिंदिय-तिरिक्कजोणिया. मणुस्माण
चेव. सेसा अपञ्चस्काणी जाववेमाणिया ॥८॥ एएसिणं जंते
जीवाणं सद्यउत्तरगुण-पञ्चस्काणीणं अप्पावहुंगा तिणिवि?
जहा पढमे दंरए जाव मणुस्साणं. ॥९॥

अर्थः—ए० ए० जं० हे जगवान ! जी० जीवने मू० मूलगुण-पच-
 खाणीने उ० उत्तरगुण-पचखाणीने अ० अपचखाणीने क०.कोण कोण-
 यकी जा० जावत वि० घणा घोमा तुला विशेषाधिक होय? इति प्रश्न.
 गो० हे गौतम ! स० देशयकी तथा सर्वयकी जे मूलगुण-पचखाणवंत
 ते ते घोमा ठे, कारण के देशयकी तथा सर्वयकी उत्तरगुण-पचखाणवंत
 अशंख्याता ठे. इहां सर्ववृत्तिने विषे जे उत्तरगुणवंत होय ते अवश्य
 मूलगुणवंत होय अने जे मूलगुणवंत होय ते उत्तरगुणवंत होय अथवा
 उत्तरगुणविना होय तेज इहां मूलगुणवंत ग्रहवा. ते उत्तरगुणयी थो-
 नाज होय, पदा साधुने वसविध पचखाणना युक्तपणायी. ते पण मूल-
 गुणयी शंख्यातगुणाज होय, कारण के सर्व जति शंख्याताज ठे. ह्ये
 देशयकीने गिरे मूलगुणवंतयी निज पण उत्तरगुणवंत पामीए. ते मधु-
 मांसादि गिरीत्र अनिरुद्धयी मनुत्तर (विशेष) होय. एम वेशवृत्ति
 ह्यमगुणवंत अधिक होयतेयी उत्तरगुणवंतने मूलगुणवंतयी अशंख्या-
 ताजुं करुं. मनुष्य अने पंचेन्द्र-तिर्यग्नेज पचखाण होय, तेयी पतस्प-
 तिका अनेपत्तया माटे अपचखाणी अनंतगुणा कथा ठे. ॥ १ ॥ ए० ए-
 र्जी० जं० हे जगवान ! पं० पंचेन्द्र ति० तिर्यग् जो० योनिकनी पु० पुष्पा-
 लया गो० हे गौतम ! म० मांसी थो० थोमा जी० जीव पं० पंचेन्द्र-
 तिर्यग्देवतिका मू० मूलगुण-पचखाणी, तेयी उ० उत्तरगुण-पचखाणी अ०
 अपचखाणी अने अ० अपचखाणी अशंख्यातगुणा. ॥ २ ॥ ए० ए० जं०
 हे जगवान ! म० मनुष्य मू० मूलगुण-पचखाणी? इत्यादिक प्रश्न कीधा.
 ह्यम गो० हे गौतम ! म० मांसी थोमा मू० मूलगुण-पचखाणी तेयी उ०
 उत्तरगुण-पचखाणी मं० शंख्यातगुणा तेयी अ० अपचखाणी अ० अशं-
 ख्यातगुणा. मनुज मनुष्य शंख्याताज ठे ते माटे मंमूर्तिम मनुष्यने प्र-
 हरे हरी जगज. ॥ ३ ॥ जी० जीव जं० हे जगवान ! किं श्रुं ? म०
 मनुष्यमूल-पचखाणी ठे ? हे० देशमूलगुण-पचखाणी ठे ? के अ० अप-
 चखाणी ठे ? इति प्रश्न. ह्यम गो० हे गौतम ! जी० जीव म० मांमूल-
 पचखाणी. ठे हे० देशमूलगुण-पचखाणी पण ते अने अ० अप-

चखाणी पण ठे. ॥ ४ ॥ ते० नारकीनो पु० प्रश्न पुढयो. उत्तर गो० हे
 गौतम ! ने० नारकी नो० स० सर्वमूलगुण-पचखाणी नयी नो० दे० देशमूल-
 गुण-पचखाणी पण नयी, माटे थ० अपचखाणीज होय. ए० एम जा०
 यावत च० चौरेंद्रि पर्यंत कहेवुं. ॥ ५ ॥ पं० पंचेंद्रि ति० तिर्यंचनो पु०
 प्रश्न पुढयो. उत्तर गो० हे गौतम ! पं० पंचेंद्रि ति० तिर्यंचनो निकजीव
 नो० स० सर्वमूलगुण-पचखाणी नयी दे० देशवृत्ति होय ते माटे देशमू-
 लगुण-पचखाणी होय थने थ० अपचखाणी पण होय. म० मनुष्यने ज०
 जेम समुचय जीव कदा तेम कहेवा. वा० वाणव्यंतर जो० जोतिपि ग्रने
 वे० वैमानिकने ज० जेम ने० नारकीने कदा तेम अपचखाणी कहेवा.
 ॥ ६ ॥ ए० ए जं० हे जगवान ! जी० जीवने स० सर्वमूलगुण-पचखा-
 णीने दे० देशमूलगुण-पचखाणीने थने थ० अपचखाणीने क० कोण
 कोणयी थोका जा० यावत वि० विशेषाधिक होय ? इति प्रश्न. उत्तर गो०
 हे गौतम ! स० सर्वयी थोका जीव स० सर्वमूलगुण-पचखाणी, दे० देश-
 मूलगुण-पचखाणी थ० अक्षंश्यातगुणा थने थ० अपचखाणी थ० अ-
 नंतगुणा. ए० एम थ० अक्षपायदुल्ल ज० जेम ए० पेहेखाज दं० दंगयने
 वि० कदा (त्यां पेहेखो जीवने, तेमज पीजो पंचेंद्रि-तिर्यंचनो थने
 पीजो मनुष्यनो, ए ग्रणे जेम निर्विशेष मूलगुणादि प्रत्येक दंगयने वि०
 कदा) तेम इहां पण ग्रणेने कहेवा. चली पिशेर कहे ठे ए० एटहुं वि-
 शेष स० सर्वयी थोका पं० पंचेंद्रि-तिर्यंचनो दे० देशमूलगुण-पचखाणी
 ठे (सर्वमूलगुण-पचखाणी तिर्यंच न होय ते माटे) तेथी थ० अपचखाणी
 थ० अक्षंश्यातगुणा कदा. ॥ ७ ॥ जी० जीव जं० हे जगवान ! किं भुं ? स० सर्व
 उत्तरगुण-पचखाणी होय दे० देशउत्तरगुण-पचखाणी होय के थ० द्रव-
 चखाणी होय ? इति प्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम ! जी० जीव स० सर्वउ-
 त्तरगुण-पचखाणी पण होय, ति० एम ग्रणे होय. पं० पंचेंद्रि-तिर्यंच
 थने म० मनुष्यने पण एमज कहेवा. से० शेष नारकी आदिक संप्रत्य
 थ० अपचखाणी कहेवा. जा० यावत वे० वैमानिक पर्यंत कहेवा. ॥ ८ ॥
 ए० एहने जं० हे जगवान ! जी० जीवने स० सर्वउत्तरगुण-पचखाणीने

अथ अद्यावदुत्तरं त्रिणेत्रे एम कहेवा. ? जण जेम पण पहेला दं० दं०
कने त्रिणे कहेवा तेम इहां पण जाण यावत मण मनुष्य पर्यंत कहेवा.
इत्यादि ॥ ए ॥

जावार्थः—मूलगुण-पचखाणना वे जेद, सर्वमूलगुण-पचखाण
अने देशमूलगुण-पचखाण. सर्वमूलगुणमां पांच माहाव्रत, अने देशमू
लगुणमां श्रावकनां पांच अणुव्रत. उत्तरगुणना वे जेद, सर्वउत्तरगुण-प
चखाण अने देशउत्तरगुण-पचखाण. सर्वउत्तरगुणमां दहा विधि पचखाण,
अने देशउत्तरगुणमां श्रावकनां उपरनां सात व्रत. हवे उपरनी सूत्रशा
खायी जाणवुं के सूत्र अने चारित्र, ए थे घोस बिना बीजा कोइपण
घोसमां श्री बीतरागदेवनी आज्ञा नयी, तेमज ए थे घोस बिना बीजा
कोइपण घोसने मोहनो मार्ग (धर्म) श्री बीतरागदेवे कहे नयी.
हारे तेरापंयी कहे ठे के, साधुने आहार करवानी, उपगर्ण राखवानी
अने निंजा सेवानी इत्यादिक घोसनी जगवंते आज्ञा दीधी ठे, तमे
सूत्र अने चारित्र ए थे घोस शिष्या बीजा कोइपण घोसमां जगवंतनी
आज्ञा नयी एम केम कहेठां ? तेनो उत्तरः—हे देवानुप्रीय ! साधु
जीने आहार करवानी, उपगर्ण राखवानी, निंजा सेवानी, इत्यादिक
घोसनी कन्याद मार्गमां आज्ञा ठे, पण उत्तम (घोस) मार्गमां ठे
नवानी आज्ञा ठे. साधु ठ कारणयी आहार करवो अने ठ कारणयी
नोदवो वरुं ठे. जस मूत्र नागायांग तथा उत्तराध्ययन अध्ययन २६
हे ठे नागा २६ बी १६.

उत्तर.

उत्तर. नद्विपाद

उत्तर. उन्म

हेरी ३

मन्मथ

मन्मथी ३

मन्मथी ३

गवेषणः

॥ ३२ ॥

गवेषे, तेनी विधि

ग० गवेषे (घ)

॥ ३२ ॥

वेयण वेयावच्चे. इरियाछाएय संजमछाए;
तहा पाणवत्तियाए, ठं पुण धम्म चिंताए. ॥ ३३ ॥

अर्थः—इहे आहार-पाणी गवेपणानां ठ कारण कहेंठेः-वे० छुपा-
तुपायी उपनी वेदना उपशमाववाने अर्थे १, वे० वास-खाननी वेयावच्च
करवाने अर्थे २, इ० इरिया सोधवाने अर्थे ३, सं० सत्तर जेदे संजम
पाळवाने अर्थे ४, त० तेमज पा० जीवितव्यने निमित्ते (अविधिए आ-
त्माना प्राण मुकावीए तो आत्मघातनो दोष लागे ते माटे) ५, ठं ठहुं
पु० वळी ध० धर्मप्याननी चितवणाने अर्थे ६, जात-पाणी गवेपे. ॥ ३३ ॥

निग्गंथो धिइमंतो, निग्गंथोचि नकरेऊ ठहिंचेवः

ठाणेहिंतु इमेहिं, अणइकमणाय से दोइ. ॥ ३४ ॥

अर्थः—इहे ठ कारणे साधु तथा साधवी आहार-पाणी न गवेपे
ते कहेंठेः-नि० साधु पि० धीर्यवंत अने नि० साधवी पण न० जात-पा-
णीनी गवेपणा ठ स्थानके न करे, ठा० ए ठ स्थानक इ० आगळ फहेंठे
तेने अर्थे अ० संजमजोग वलये नहिं से० ते निर्मथ निर्मथी संजमवंत
होय. ॥ ३४ ॥

आयंके ठवसग्गो, तित्तिस्कया वंजचेर गुत्तीसु;

पाणीदया तवहेऊ, सरिर वोत्तायणछाए. ॥ ३५ ॥

अर्थः—इहे जात-पाणी अणगवेपणानां (न खेवानां) ठ स्थानक
कहेंठेः-आ० असाध्य रोगादि उपन्याधी १, उ० मर्णांतक उपसर्ग उपन्याधी
२, ति० तीक्ष्ण चं० महाचर्यनी गुस्ती पाळवाने अर्थे ३, पा० कुंयडादि
प्राणीनी द० द्याने अर्थे ४, त० तप करवाने अर्थे ५, अने स० इरीतनी
वो० संलेखणा तथा अणसणने अर्थे ६, जात-पाणी गवेपे नहिं. ॥ ३५ ॥

जावार्थः—ए ठ कारणयी आहार करवो ते मो अणक
जे अने उत्सर्ग मार्गमांतो ठोमवो एवी धी धीतरागदेऊ.

वि० स्थिति त० त्यां तेनी ग० गति अने त० त्यां तेनुं उ० उपजवुं
प० कणुं ठे. ते० जं० दे० हे जगवान ! ते देवतानी के० केटखा का०
कालनी वि० स्थिति प० कही ? गो० हे गौतम ! वा० धार हजार
वर्षनी स्थिति प० कही. अ० ठे ? जं० हे जगवान ! ते० ते देवने इ० रिद्धि
परिवारनी संपदा जु० शरीराव्रणनी कान्ती ज० लोकमांहे जश महिमा
व० शरीरनुं वळ ची० चीर्य पु० पुरुषाकार अने प० पराक्रम ठे ? हं० हा
गोमत्त अ० ठे. ते० जं० दे० हे पुज्य ! ते देवता प० परलोकने विपे आ०
आराधक होय ? लो० नही ए अर्थ समर्थ (परलोकना आराधक न होय).

ज्ञावार्थः—हवे जुठ ! ए विनामन चूख-तृपा अने ताढ-ताप खमे,
राजादिक अनेक प्रकारनां दुःख वे, ते परवशपणे सहे अने विनामन
वाल-मर्ण करे, ते जीव देवतामां जाता कझा, अने तेमने जीनाझाना
परलोकना (मोक्षना) अणआराधक कझा. ए न्याये मिथ्यात्वीनी
करणी आझा-वाहार ठे अने आझा-वाहार पुन्य निपजेठे. हवे ए घोखोनी,
वेदन-जेदनी अने वाल-मर्णनी साधु-मुनीराज आझा पण देता नथी.
ए करणी जीनाझामां के केम ? त्यारे तेरापंथी कहेवे के, ए कामतो
आझामांहेळां नथी अने ए कामथी पुन्य धंधालु नथी, पण अंत समये
शुभ प्रणाम आवे ते आझामांहेळा ठे तेथी पुन्य धंधाय ठे. एम एकान्त
जुठ कहेठे, पण अहियां तो मर्णने अंते आर्तध्यानने वडो काळकरी
कष्टथी वाणव्यंतर-देवामां जाय एम कथुंठे. काझा हो ते विचारी जोजो.
वळी आ आगळा उववाइ-सूत्रना पाठमां कथुंठे के, मातापीताना
वचनना पाखणहार सुवनित, पुन्य धंधाय तेथी देवतामां जाय एम कथुं
अने तेमने जीनाझाना अणआराधक कझा. ते पाठः—

मणुया न्वन्ति तंजहाः-पगइ नदका पगइ विणया पगइ
उवसंता पगइ उप्पण्णु कोह माण माया लोका मिउ मव्व
संपन्ना अलोणा विणीया अम्मा पिउ सुस्सूसका अम्मा-

पियाणं अणइक्कमणिज्जा वयणा अप्पिच्छा अप्पारंजा अप्पपरिगाहा अप्पेणं आरंजेणं अप्पेणं समारंजेणं अप्पेणं आरंजसमारंजेणं वित्तिक्कप्पेमाणा विहरमाणान्बहूइंवासा-
यं आजयं पालित्ति पालित्ता कालमासे कालंकिच्चा अणय-
रेसु वाणमंतरेसुदेवलोएसुदेवत्ताए उववत्तारो जवंति. तेहिं-
तेसिं गइ तेहिंतेसिं ठिइ तेहिं तेसिं उववाए पण्णते. तेसिणं
जंते देवाणं केवइयं कालं ठिइ पण्णत्ता ? गोयमा ! चउद-
स्सवास सदस्साइं ॥

अर्थः—पूयोंक्त पाठमां कणुं के, गाम जावत सन्निवेसने विपे
म० मनुष्य ज० होय ते केवा होय तं० ते कहेठे:- प० स्वजावे ज०
जइय, प० प्रकृतिना वि० वनित, प० स्वजावे उ० उपशमाव्या ठे
तया प० स्वजावे उ० पातळा पाड्या ठे को० क्रोध मा० मान मा०
माया अने सो० सोज, मि० सुकुमासपणुं अने म० निर अहंकारपणुं
सं० पाप्या ठे अ० अंगोरांग वश राखे ठे वि० ते वनित अ० माता
वीरानी गु० पत्तो म्मू० देवा नक्तिना करणहार तथा अ० माता-पी-
ताना द्र० वचनने अतिक्रमे नहि एवा वनित ठे ते अप्पि० खाया
वीरानी योमी इष्टावत अ० योमाज आरंजी अप्प० अद्व परिग्रह-
वंत अ० जीव याव्यादिकय योमाज आरंजेकरी तथा अ० जी-
वने परिहारना पमाववाक्य योमाज समारंजेकरी तथा अ० योमाज
आः आरंज-समारंजेकरी वि० याजीविका करतायका वि० विचरता-
यका वः घना वा० वर्षों मुधी आ० आठमुं पा० पाळे पा० पाळीने
का० काटने अवगरे का० काळ करीने अ० अनेरा वा० वाणस्पंतर
देहहोःकने वि० दे० देवतापणे उ० ठपजे. ते० त्यां तेनी गति ते० त्यां
मेनी स्थिति अने ते० त्यां तेनुं द० ठपजवुं प० कणुं. ते० ज० दे० ते वे-
दवन्ती हे जगज्ज ! के० केटका का० काटनी वि० स्थिति प० कही !

सेजेइमे, गामागर, एगर, णिगम, रायहाणी, खेड, कवन्, मंरुवं, दोणमुद्द, पट्टणास्सम, संवाह, सन्निवेसेसु, मणुआ जवन्ति तंजहाः-अमुवंदगा, णियवंदगा, दडिबंदगा, चाखवंदगा, दव्व त्तिणगा, पायत्तिणगा, कणत्तिणगा, ए-कत्तिणगा, उठत्तिणगा, जिञ्जत्तिणगा, सीसत्तिणगा, मुखत्तिणगा, मऊत्तिणगा, वईकत्तिणगा, द्वियउप्पान्नि-यगा, दसणुप्पान्नियगा, वसणुप्पान्नियगा, गेवत्तिणगा, तंडुलत्तिणगा कागणिमंसखावियगा, उलंबवियया, लंबवियया, घसंतगा, घोलंतघा, पफोन्नियया, पीलियया, सूलाइयया, सूखत्तिणगा, खारवत्तिया, वज्रवत्तिया, सीहपुत्तितया, दय-ग्गिदवदगा, पंकोसणगा, पंकेस्कुत्तगा, वल्लयमत्तगा, वसद्व-मत्तगा, णिदाणमत्तगा, अंतसल्लमत्तगा, गिरिपन्नियगा, तरु-पन्नियगा, मरुपन्नियगा, गिरिपस्कंदोलया, तरुपस्कंदोलया, मरुपस्कंदोलया, जलपवेसिका, जलणपवेसिका, विसज्जि-तगा, सत्तोवान्तिगा, वेहाणसिया, गिद्धिपिठिगा, कंतारम-त्तगा, डुज्जिक्कमत्तगा, असंकिळिठ परिणामाते पावमासे कालंकिच्चा अण्णयेरेसु वाणमंतरेसु देवलोएसु देवत्ताए उववत्तारोजवइ. तद्धितेसिंठिई तद्धितेसिंगई तद्धितेसिं उव-वाए पणत्ते. तेसिणं जंते ! देवाणं केवइयं कालं ठिइ ५० ? गो० ! वारसवाससटस्साईठिई पणत्ता. अत्तिणं ? जंते ! तेसिंदेवाणं इद्धितिया जुईया जसेत्तिया वल्लेत्तिया वीरिएत्ति-या पुरिसकार परवमेत्तिया ? दंता अत्ति. तेणं जंते ! देवा परखोगस्सारादगा ? एो तिण्ठे सनठे ॥

अर्थः—से० ते जे ए गा० गाम, अगर ए० नगर एि० नीगम रा० राजधानी खे० खेरु क० खंभेरनगर मं० मंरुप दो० वंदर प० पाटण आ० तापसोनां ठाम सं० पर्वतउपर वास अने स० जरवारु प्रमुखना ठामनेविषे म० मनुष्य ज० एवा होय तं० ते कहेठे. कोइएक अन्याय कीधायी पटलां दुःख पामे ते कहेठेः—अ० काष्टमां हाथ-पग बांध्या एि० लोढानी बेनीमां घाढ्यो ह० हेरु गळामां घाली, चा० केदखानामां घाढ्यो ह० हाथ ठि० ठेद्या पा० पग ठेद्या क० कान ठेद्या ए० नाक ठेद्युं ज० होठ ठेद्या जि० जीज ठेदी सी० मस्तक ठेद्युं हि० हैयुं उपानी काळजानुं मांस काढ्युं द० दांत पाढ्या व० वृषण (अंरुकोप) उपानी काढ्या गे० कोट ठेदी तं० चोखाना दाणा जेवना कटका कर्या का० कोमी जेवना कटका करी तेनुं मंस तेने खवराव्युं, उ० खानमां उतारे खं० वृक्षनी शाखाए बांधे घ० पापाण (पत्थर) उपर घसे, घो० पेटा-दिकने घोळे प० कुहामार्थी फांके पी० शेलनीनी पेठे पीलेसू० शूलीए घाले सू० त्रिशूलादिके जेदे खा० अस्त्रार्थी ठेदी लोही काढे, शरीर खार वांटे व० आळुं चामरुं माथे बांधे सी० लींग ठेदे तथा शिंहना पुंठमे बांधे दा० दावानळनी अग्निथी दजावे पं० कादवमां खोशी घाले, व० नूख मरतां मरे व० इंद्रियो वश पीकायायका मरे एि० राजादिकनां नियाणां करी मरे अं० हैयामां कपायादिकथी मिथ्यात्व शङ्क राखी मरे गि० पर्वतथी पनीने मरे त० वृक्ष उपरथी पनीने मरे म० धूळना ढगळा उपरथी पनीने मरे गि० पर्वतना पत्थरथी चंपाझे मरे त० वृक्षनी काळी हींचोळीने छसरतुं मुकीने मरे म० पत्थर हींचोळी पनीने मरे ज० पाणीमां सुवीने मरे ज० अग्निमां पेसीने मरे वि० विष खाझे मरे स० शस्त्रयकी मरे वे० गळे फांसी लेइ मरे गि० पक्षी पासे चुंटावी मरे कं० श्रटवी (जंगल) मां जइ मरे दु० दुकाळे चूखे मरे अ० आर्त-रुद्ध्यान प्रणाममां अशंकलीपृ प्रणामया मरे, तं० ए पूर्वोक्त जीव का० काळने अवसरे का० काळ करीने अ० अनेरी वा० वाणव्यंतर ता दे० देवलोकरुने विषे दे० देवतापणे उ० उपजे, त० त्यां तेनी

इमाञ्च एवरस विगड्वं आदरेत्तए तंजहाःखीरं दहिं एव-
णियं सप्पिं तेखं फाणियं महु मज्झं मंसं, एणत्त सरिस
विगड्व. तेणं मणुआ अपिठा तंचेव सधं, एवरं चउरा-
सीति वास सदस्साई ठिई पणत्ता ॥ ए ॥

अर्थः—से० ए प्रत्यक्ष देखीता संसारो जीव गा० गाम अण अंगार
ण० नगरादिक जा० यावत् स० ज़रवान् वसे ते वासने विषे म० मनुष्य
ज० होय, ते केवा होय तं० ते कहेतेः-द०व० केटलाक धान्यनो डव्य
अने धीजुं पाणी, ते शिवाय धीजुं कांइ न छे, द०त० केटलाक वे डव्य
अने धीजु पाणी छे, द०स०केटलाक ठ डव्य अने सातमुं पाणी छे, द०ए०
केटलाक दस डव्य अने अग्यारमुं पाणी छे, गो० केटलाक गौतममति
पोठीयाने माने गोव० केटलाक गायनी पेठे वृत्ति राखे (गायनी परे
विश्रामथकी नीकळीने नीकळे, चरतां चरे, पाणीपोतां पीए, मुतां सुए,
इत्यादिक गायनी परे वतें) गि० केटलाक ग्रहस्यपणुं रुनुं करी माने,
ध० धर्मशास्त्रना चिंतयणहार, अ० विनयवादी, वि० अक्रियावादी (सर्व
दर्शनयकी विरुद्ध) अने पु० वृद्ध थावक आदि पूर्व कथा ते० ते स०
मनुष्योने णो० न कहेपे इ० ते आगळ कहेदोः-ण० नव रसरुप पिगयनो
(शरिरमां विकृति-विकार करे तेनो) आ० आहार करवो, सं० ते कहेते
खी० खीर दुध द० दही ए० माखण स० घृत ते० तेस फा० गोळ म०
मध म० चंडहास्यादि दारु अने मं० ग्रण प्रकारनुं मांस न कहेपे, ए०
पण पटमुं विशेष स० एक सरसवनो विगय कहेपे. ते० एवा म० मनुष्य
अ० अरुप इष्टा, तेमज स० सर्व धीजुं जाणवुं, ए० पण पटमुं विशेष च०
तेमनी चोराही हजार वर्षनी आउखानी स्थिति प० कहोः अने पूर्वो.
ऊपरे जिनाज्ञाना (परलोकना) अणभाराधक कथा.

पळी धी वीतरागनी आज्ञायाद्वार अन्यमति, तापस, आदि न
आदि घणा कष्टना करणद्वारा देवतापणे उपजता कथा छे,
वाइजीनो पाठ सखीए ठीएः—

संज्ञेऽमे गंगाकूडगा वणपत्था तावसा चवंति तंजहाः-हो-
त्तिया पोत्तिया कोत्तिया जणइ सद्धई घालई हुपइठा
दंतुक्खिया उमझका संमझका निमझका संपक्खाला
दक्षिणकूडका उत्तरकूडका संखधमका कूडधमका मिग-
लूडका हव्वितावसा उडंडका दिसापोखिणो वाकवासिणो
अंबुवासिणो विज्जवासिणो जलवासिणो वेज्जवासिणो रुख-
मूडया अंबुजस्सिणो वाज्जस्सिणो सेवाज्जस्सिणो मूला-
दाग कंदादारा तयादारा पत्तादारा पुष्पादारा फलादारा
बोयादारा परिससिय कंदमूल तयपत्त पुष्पफलादारा जला-
भिंसय कश्चित्ता माय जुया आयावणादि पंचग्गीतावेदिं
इत्थंमोक्षियं कंमोक्षियं कठसोद्धियंपिय अच्चाणंकरे-
मत्ता सत्तुं यमाई परियायं पाउणांति ९ ता कालमासे
सत्तुं दिसा दहमेणो जोदमिण्यु देवेणु देवत्ताण् उववत्तारो
उत्तरि. अत्तिउत्तमं यम-माय-गहम्म मद्वादियं तिई पणत्ता.
सत्तुं दिसा ! जोदमांठे ममठे ॥

[illegible]

प्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम । च० चौद हजार वर्षनी स्थिति कही. पण
ए समकितविना श्री जिनआज्ञाना आराधक नही.

हवे विनामन झीख पाळे, ते पण जिन-आज्ञा बहार ठे, तोपण
ते देवतापणे ठपजे ठे. ते विपे सूत्र उववाइजीनो पाठ खखीए ठीए:-

इत्थियाउं भवंति तंजहाः-अंतोअंतेउरीयाउं गयंपतियाउं
मयंपतियाउं बालविहवाउं उभित्तियान् माइरक्खियाउं पि-
यरक्खियाउं जायरक्खियाउं पतिरक्खियाउं कुलघररक्खियाउं
सुसरकुलरक्खियाउं परुढण्ह मंसकेस करकरोमाउं ववगय
पुप्फगंध-मल्लावंकाराउं अण्हाणग सेयजल मल पंक परि-
त्तावियाउं ववगय खिर ददि णवणीय सप्पि तेज गुल खोण
महु मय मंस परिचतकय हाराउं अपिन्नाउं अप्पारंजाउं
अप्पपरिगाहाउं अप्पेणंआरंजेणं अप्पेणंसमारंजेणं अ-
प्पेणंआरंजसमारंजेणं वित्तिकप्पेमाणित् अकामवंचचेर
वासेणं तामेव पति सेज्जं णाइकमंति, तावणं इत्थियाउं
एयारुवेणं विहारेणं विहरमाणीओ बहूइं वासाइं सेसं तंचेव
जाव चउसहिं वाससदस्साइं ठिई पणत्ता ॥ ८ ॥

अर्थ:-—पूर्वोक्त प्रामादि यावत् सनीवेशने विपे इ० खीठं प्र०
होय ते केयी होय तं० ते कहेठे:-अंतःपुरने विपे रहेठे गण जेनो
धणी प्रदेश गयो ठे म० जेनो धणी मर्ण पाप्पो ठे बाण जे बाणपट्टी
वि० रंकापो पामी ठे उ० जेने धणीए दुर करीने ठोकी दीधी ठे मा०
जेने मातानो जय ठे तथा माताए पांखमां राखी ठे पि० पीतानो जय
ठे तथा पीताए पांखमां राखी ठे जा० जाइए पण पांखमां राखी ठे
प० जेनु भरपार रखबाळुं करे ठे कु० यथा पीताना घरबाट्या सारी
रीते रखबाळुं करे ठे सु० सासराणा घरबाट्यां रखबाळुं करे ठे तेपी ते

અર્ચકરી શકતી નથી, ૫૦ જેણે હાથપગના નલ્લ, લાઢીના રોમરાય (સં
 ન હોય પણ કોઈ સ્ત્રીને અલ્પ હોય તે માટે) માથાના કેશ તથા બોહાં
 રોમરાય મોટાં વધાર્યાં છે (સમરાવતી નથી), ૬૦ જેણે ઠોઢ્યાં, ઠે
 સેવંત્રી જાડ જુડ મોગરાદિક ફુલ ગંધ આમાલ્ય અને મં ૫૦ ફુલ
 માઢા અલંકાર આજર્ણાદિ, તેમજ અ ૦ જેણે સ્નાન પણ ઠોઢ્યું છે તથા
 સ ૦ પરસેવો જ ૦ રજમાત્ર મ ૦ કાઠો મેલ પં ૦ ઢીલો મેલ પરસેવાથી
 ઝીંજાય એવી રીતે ૫૦ પરિતાપથી જેણે શરીરને ક્લેશ પમાડ્યો છે,
 તથા ૬૦ જેણે ઠાંઢ્યાં છે સ્ત્રિ ૦ સ્ત્રીર હુધ ૬૦ દહીં ૫૦ માલણ સ ૦
 ઘૂત, તેસ, ગોઢ, લાંઠ, સાકરાદિક હુંણ મ ૦ મધ મ ૦ ચંદ્રહાસ્યાદિક મધ,
 તથા મં ૦ જલચર થલચર અને સેચર સંવંધીના માંસનો જેણે ૫૦ પરિ-
 હાર કર્યો છે, અ ૦ જેને થોમી ઇચ્છા છે અ ૦ કર્શણાદિકનો થોમોં આરંજ છે
 અ ૦ ધનાદિકનો થોમોં પરિગ્રહ છે અ ૦ જીવ ઘાત્યાદિકનો થોમોં આ-
 રંજ છે અ ૦ જીવને પરિતાપ ઉપજાવવારુપ થોમોં સમારંજ છે તેવાં અ ૦
 થોમોં આરંજ-સમારંજે કરી વિ ૦ વૃત્તો આજીવિકા કરતીયકી અ ૦
 પિનામન પ્રહ્લચર્યને વિષે વસતીયકી તે જે પતિની પોઢવાની સિંચ્યા
 છે તે ઠામ ઘા ૦ અતિક્રમતો (વસંઘતો) નથી તા ૦ એવી સ્ત્રી જાત ૫૦
 પદા પ્રકારના વિ ૦ વિદારે કરો વિ ૦ વિચરતીયકી ૬૦ ઘણા ઘા ૦ વર્ષ
 સુધી, દોષ ઘોષ પૂર્વની પેરે જાણવા; જા ૦ યાવત્ ચ ૦ ઘોસઠ હજાર વર્ષ
 સંવત્સરની વિ ૦ આઠઘાની સ્થિતિ ૫૦ શ્રી તીર્થંકરદેવે કહી ॥ ૫ ॥

વઢી અન્યમતિ, તાપસ, પ્રહસ્થી, વિનયવાદો અને અક્રિયાવાદો
 શ્રી વીતણગદેવની આજ્ઞાવાદાર પાસે છે, તોપણ તેડે દેવતાપણે ઉપજે
 છે તે પાઠ સ્ત્રી ૫ ટીણ:—

સૈજેશ્મે નામાગર ણગર જાવ સણિવેસેસુ મણુઆ જવંતિ
 નંજહા-દગવતિયા દગતઙ્યા દગસત્તમા દગણકારસગા
 ગોયમા ગોવઙ્યા ગિદ્ધિ-ધમા ધમ્મ-નચતકા અધિરુદ્ધ વિ-
 રુદ્ધ વુદ્ધ-માવગણજિતયો તેસિં મણુયાણાં ણો કપ્પંતિ

કૃં કુલ્લની રીતે ઝનારહી રામનામ જપી ઝોજન કરે મિં હિરણના માંસનું ઝોજન કરે હં એક હાથી મારી ઘણા વીવસ સુધી ઝોજન કરે ઝં ઝંચો દાંચો કરીને હીંમે દિં દશ દિશામાં પાણી ઠાંટી લોક-પાલની આજ્ઞા માગીને ફુલ-ફલ લે વાં વૃક્ષની ઠાલનાં વચ્ચ પહેરે અં પાણીમાં રહે ધિં વીલમાં રહે જં પાણીમાં રહે વેં વૃક્ષના હેઠલ રહે. રૂં રંલના મૂલમાં રહે અં પાણી પીને રહે વાં વાયુ ઝહીને રહે સેં નદીની શેવાલ સ્નાને રહે મૂં મુલનો આહાર કરે કં કંદનો આહાર કરે તં વૃક્ષની ઠાલનો આહાર કરે પં પાંદનાનો આહાર કરે પું ફુલનો આહાર કરે ફં ફલનો આહાર કરે ધીં ધીજનો આહાર કરે વં વચ્ચા-સચ્ચા કં કંદમૂલ તથા પું ફુલ-ફલનો આહાર કરે જં પાણીમાં સ્નાન કરે, કં કઠળ ગાં ગાત્ર જૂં જેણે વાંધુંઠે તે આં ઝન્હાલે આતાપના લે, પં ચોરે દિશે અગ્નિ અને માથે સુર્ય તપે, ઇ પંચાગ્નિના તાપથી ઇં જેણે કોયલા સરસું શરીર કર્યુંઠે, કં કાટથી જેણે શરીર નવલું કર્યું ઠે અને કં તપશ્ચાથી અથવલ્યા કાટ સમાન શરીર કર્યું ઠે, ઇવી તપશ્ચા કરીને વં ઘણા વાં વર્ષલગી વં પર્યાય (તાપસીની દિક્ષા) પાં પાલે, પાલ્લીને કાં કાલને અવસરે કાં કાલ કરીને ઝં ઝલ્કુટા જોં જોતિપિ સંવંધી દેં દેવલોકને વિપે દેં દેવતાપણે ઝં ઝપજે. તેની વં એક પદ્યોપમ ઝપર વાં એક લાલ વર્પની ઠિં આઝલાની સ્થિતિ વં કહી, શેપ ધીજા વોલ પૂર્વની પેરે જાણવા; પણ તે પરલોકના આરાધક ન થાય.

સેજેઝમે ગામાગર જાવ સણિવેસેસુ પવઙ્ગા સમણા ઝવંતિ તંજહાઃ-કંદપ્પિયા કુકુયા મોહરિયા ગિયરઙ્ગિયા નચ્છણ-સીલા તેણં એણં વિહારેણં વિહરમાણા વહુઙ્ગાસાઙ્ગ સામ-ણ-પરિઆગં પાઝણંતિ ૨ તા તસસ-ઠાણસસ અણાલોઙ્ગ અપ્પલિકંતા કાલંમાસે કાલંકિચ્ચા ઝક્કોસેણં સોદમ્મેકપ્પે

કંદુપ્પિણ્ણુ દેવતાણ્ણુ ઝવવત્તારો ઝવંતિ. તેહિં તેસિં ઠિહ્ સેસં
તંચેવ, ણવરં પલ્લિઝવમં વાસસહસ્સ મઙ્ગહિયં ઠિહ્. ॥

અર્થ:—સેઁણ સંસારિક જીવ ગામગામ નગરાદિ જામ યાવત્ સમ
સનીવેસને વિષે પમ પ્રવર્જિત સમ શ્રમણ તપના કરણહાર જમ હોય, તે
કેવા હોય તમ તે કહેઠે:—કમ કંદર્પ-કથાના કરણહાર, કુમ ક્ષેપ્તાના ક-
રણહાર, મોમ મુખારી નાના વિધના અપશબ્દના બોલણહાર, ગિમ ગીત
કરી રમણનું કરવું જેને પ્રિય ઠે અને નમ જેનો સ્વજાવ નાચવાનો ઠે,
પૂર્વે કહ્યા તેમ તેવા વિમ વિહારે વિમ વિચરતાયકા વમ ઘણા વર્ષલગી
સામ સામાન્ય ચારિત્રપણું પામ પાલે, પાલીને તમ પૂર્વે કહ્યાં તે સ્થાનક
પ્રત્યે પ્રણામ ગુરુ આગલ આલોબ્યાં નથી તથા અપ્પમ પન્નિકમ્યાં નથી,
પવા સાધુ કામ કાલને અવસરે કામ કાલ કરીને ઝમ ઝત્કૃષ્ટા આધા
જાય તો સોમ સૌધર્મનામે પ્રથમ દેવલોકને વિષે કમ કંદર્પ હાશ્ય કૌ:
તકના કરણહારા દેમ દેવતાને વિષે દેવતાપણે જમ જત્પાત સન્યાને વિષે
ઝપજે. તેમ ત્યાં તેની સ્થિતિ સેમ કોષ બોલ પૂર્વનીપેરે જાણવા, ણમ પપ્પ
પટ્ટું વિશેષ પમ એક પલ્લોપમ અને યામ એક હજાર વર્ષના આયુષ્યની
ઠિમ સ્થિતિ કહી, પપ્પ તેમને આજ્ઞાના અણઆરાધક કહ્યા.

વહી પરિવ્રાજક-તાપસ ધીતરાગની આજ્ઞાવાદાર ઠે, અને તે
કરપી કરીને દેવલોકમાં જાય ઠે, તે પાઠ લલોપ ટીપ:—

સેજેહમે ગામાનર જાવ સણિવેસેમુ પરિવાયગા ઝવંતિ તં-
જદા:—સંઘા જોંગી કવિલા ત્રિઝચા હંસા પરમહંસા વહુ-
ઝદગા કુધિવયા કણ્ણપરિવાયગા. તઝ ચ્ચુ હમે અઠ
માહણ પરિવાયગા ઝવંતિ તંજદા:—કન્દેય કરકંટય અંવ-
નેય પરામેર કન્દે દીવાયણં ચેવ દેવગુત્તેય ણારણે ણ.
તઝ ચ્ચુ હમેઅઠ ચ્ચનિય પરિવાયગા ઝવંતિ તંજદા:—
સીઝહં સસિદ્ધે ણગાહ્ જગ્ગહ્ તિયવિદેહે રાયા રામે વહે-

लिय ङ. तेणं परिधायगा रिजवेय जजवेय सामवेय अद्य-
 षणवेय इतिहास पंचमाणं णिग्घंट ठछाणं संगोवंगाणं
 सरहस्साणं चजन्दवेयाणं सारका पारका धारका वारका
 समंगवि सठितंत विसारदा संखाणे सिस्काकप्पे वाकरणे
 वंदे णिरुत्ते जोईसामायणे अणेसुय बहुसु वंजणएसु स-
 न्नेसु सुपरिणिठियाविहोत्ता तेणंते परिधायगा दाणधम्मंच
 सोयधम्मंच तिन्नाजिसेयंच आघवेमाणा पणवेमाणा परु-
 वेमाणा विहरंति जेणं अम्मं किंचि असुई जवंति तेणं
 उदयणय मट्टियाएय परकाखियंसमाणं सुई जवइ एवं
 खलु अम्मे चोस्का चोस्कायारा सुइसुई समायाए जवेत्ता
 अजिसेय जल पुयप्पाणो अविग्घेणं सग्गं गमिस्सामो ॥
 तेसिणं परिधायगाणं णोकप्पंति अगमंवा तलायंवा णइवा
 वाविंवा पुस्करणिंवा दीहियंवा गुंजाखियंवा सरंवा सागरंवा
 जग्गहित्तए, णणत्त अद्धान गमणेणं॥तेसिणं परिधायगाणं
 णोकप्पइ सगमंवा जाव संदमाणियंवा डुरुहित्ताणं गठि-
 त्तए ॥ तेसिणं परिधायगाणं णोकप्पंति आसंवा हठ्ठिंवा
 उट्ठंवा गोणंवा महिसंवा खरंवा डुरुहित्ताणं गमित्तए, ण-
 णत्त बलाजिजगेणं ॥ तेसिणं परिधायगाणं णोकप्पई ण-
 मप्पेत्ताइवा जाव मागहपेत्ताइवा पेत्तित्तए॥तेसिणं परिधा-
 यगाणं णोकप्पंति हरिआणं खेसणतावा घट्टणतावा वंज-
 णतावा दूसणतावा उप्पामणतावा करित्तए ॥ तेसिणं
 परिधायगाणं णोकप्पई इत्तिकहाइवा जत्तकहाइवा देस-
 कहाइवा राइकहाइवा चोरकहाइवा जणवयकहातिवा अ-
 ण्णत्तादंमकरित्तए ॥ तेसिणं परिधायगाणं णोकप्पई अय-

पायाणिवा तजपायाणिवा तंवपायाणिवा जसदपायाणिवा
जाव बहुमुह्वाणिवा धारित्तए, एणत्त अत्ताजपायणिवा
दारुपायणिवा मट्टीयपायणिवा ॥ तेसिणं परिघायगाणं
णोकप्पति अयवंधाणिवा तजयवंधणाणिवा तंवबंधाणिवा
जाव बहुमुह्वाणि धारित्तए ॥ तेसिणं परिघायगाणं णोक-
प्पइ एणाविहवणरागरत्ताइं वत्ताइं धारित्तए, एणत्त ए-
क्काए धाजरत्ताए ॥ तेसिणं परिघायगाणं णोकप्पंति हारंवा
अद्दहारंवा एकावलियंवा मुत्तावलियंवा कणगावलियंवा
रयाणावलिया मुरविंवा कंठेमुरविंवा पातंववा तिसरयंवा क-
न्तिस्तं दसमुद्दिआणंतकंवा कमियाणिवा तुमियाणिवा अंग-
घाणिवा केजराणिवा कुंमजाणिवा मज्झंवा चूलमणिवा पिण-
दित्तए, एणत्त एकेणं तंविणं पवित्तएणं ॥ तेसिणं परिघाय-
गाणं णोकप्पंति गंधिम वेम्मि पुरिम संघातिमे चउद्धिदे म-
ह्वेवारिण, एणत्त एकेणं कणापूरेणं ॥ तेसिणं परिघायगाणं
णोकप्पइ अमरसूणवा चंदणोणवा कुंकुमेणवा गायं अणु-
विधित्तए, एणत्त एक्काए गंगामट्टिआए ॥ तेसिणं परिघायगा-
णं कप्पइ मागट्टयपत्तण जखस्स पमियादित्तए, सेविय वह-
माणे नोचेवणं अयदमाणे, मेविय त्रिमिउदिण, नोचेवणं
वहमोदण, मेविय वट्टपमाणे नोचेवणं अयदपमाणे, सेविय
परिपूर, नोचेवणं अयगिपूर, मेविय मावरोनिकाउं नोचे-
दणं अयवट्टेकाउ, मेविय जंवि नोचेवणं अजंवि, मेवियणं
दिह्ने नोचेवणं अदिणे, मेविय विवित्तण, नोचेवणं दयपाय
वरुचमस पक्कअण्णत्ताए, सिणाइत्तणवा ॥ तेसिणं परि-

वायगाणं कप्पइ मागइय अशअट्ठाए जलस्स पन्निगा-
 हित्तए, सेविय वहमाणे णोचेवणं अघहमाणे जाव नोचे-
 वणं अदिणे, सेविय हत्थपाव चरुचमस पक्खालण्ठा-
 याए नोचेवणं पिवित्तए सिणाइत्तएवा ॥ तेषिणं परिवाय-
 गाणं कप्पइ मागइए आठए जलस्स पन्निगाहित्तए, से-
 विय वहमाणे नोचेवणं अवहमाणे जाव नोचेवणं अदिणे,
 सेविय सिणाइत्तए नोचेवणं हत्थपाय चरुचमस पक्खालण-
 ठयाए पिवित्तएवा ॥ तेषं परिवायगा एया रुवेणं विहा-
 रेणं विहरमाणा वहूणं वासाइं परियागं पाजणित्ता काख-
 मासे काळंकिच्चा उक्कासेणं वंजलोएकप्पे देवत्ताए उववत्ता-
 रे ज्वंति. तेहिंतेसिं गइं दस सागरोवमाइं ठिइं पसत्ता
 सेसं तंचेव ॥

अर्थः—से० ए संतारी जीव गा० गाम, अगर, जा० यावत् स०
 सत्रीवेपने विपे प० परिव्राजक-दंरुधरसंन्यासि ज० होय, ते केवा होय
 तं० ते कहेवेः-सं० शंखनी माफक नाद करी ध्यान करे ते, जो० ग्रन्थात्म
 वेदान्त शास्त्रनुं ध्यान करे ते, क० कपिलदेवतने माने ते, जि० नृगुरुपि
 लोकमांही प्रसिद्ध ठे तेना शिष्य वनमां फरता रहे ते, हं० पर्वतादिके
 वशे ते, प० नदी प्रवाहे वसे, कोपीनादिक सर्व वस्तु ठोमीने प्राण तजे,
 अष्टांग योग साधे, इश्वरने माने अने जिह्वा अर्थेज गाममां आवे ते
 ष० पाणीनी परे घणा हींने, गामे एक रात्री अने नगरे पांच रात्री रहे
 ते, कु० घेर रहीनेज क्रोध खोजने ठाने ते, क० कृष्ण-परिव्राजक जे
 नारायण परिजक्त तापस विशेष ते. त० त्यां ख० निधे ५० ए अ
 ध्यात मा० ब्राह्मणनी जाति संबंधि प० परिव्राजक-दंरुधरसंन्यासि
 जाति ज० होय ठे तं० ते कहेवेः-क० कृष्ण १, क० करकंटक २, २
 शंखरु ३, प० पारासर ४, क० कृष्ण ५, दी० छिपायन ६, चे० निधे ७

देवयुत ७ अने णाण नारद ८. हवे तण तेमांही खण निश्चे ९० ए आठ
 खण कृत्रिनी जाति संबंधि पण परिवाजक-दंरुधरसंन्यासि जण होय तं
 ते कहेवेःसी ० सीखवइ १, सण ससीहर २, णाण नगाइ ३, जण जार्गव ४,
 एम विण विदेइ ५, राण राजा ६, राण राम ७ अने वण वल ८. ते ० ते
 पण परिवाजक-दंरुधरसंन्यासि रिण रुजुर्नामा-वेद १, जण युजुर्नामा-वेद
 २, साण शामनामा-वेद ३, अण अथर्वण-वेद ४, ९० इतिहास (अठार
 पुराण) पं ० ते पांचमो, णिण निर्घटनामा ठण ठहुं अंग, संण शिक्षादिक
 ठ अंगनां उपांग सहित सण रहस्य जावजेदे करी सहित चण वेण
 रुजुर्वेदादिक चार वेदने साण विसरता संजारे ठे, पाण वेदादिकना पार
 गामो ठे, धाण हैयाने विषे धारक ठे, वाण अशुरू जणतां वारे ठे, संण ठ
 अंगना जाण ठे, सण सांगितंत्रनामा शास्त्रना विण जाण (पंकीत) ठे,
 संण शांख्या गणितशास्त्रना जाण ठे, सिण शिक्षा अक्षर स्वरूप शास्त्र
 तथा कष्टप आचार शास्त्र वाण व्याकरण शब्द लक्षण शास्त्र ठं ठंद
 पद्य गद्य शास्त्र शब्द निण निर्युक्ति पद चंजन शास्त्र जोण उयोतिप
 शास्त्र, अयन उत्तरायन अने उयोतिप विशेषना जाण ठे, तेमज अण
 अनेरा वण घणा वंण ब्राह्मण संबंधि सण शास्त्रना सुण रुनी रीते जाण
 होय ते निश्चे करीने, ते ० ते पण परिवाजक-दंरुधरसंन्यासि दाण दान
 धर्म सोण सोच-पवित्रधर्म अने तिण तिर्य-धर्म प्रत्ये (गंगादिकने विषे
 स्नान करतुं ते) आण आख्यात कहेतायका पण परुपतायका पण प्रथ-
 मना पोख थापतायका विण विचरे ठे, जेण एम करतां जे कांइ अण अ-
 मारे किण थोहुं पण अण अशुचि पाप जण होय ते ० ते सर्व ठण पाणीए
 करी मण माटीए करी पण थोयुंयहुं सुण सुचि पवित्र जण याय (पाप
 जाय). ए एम खण निश्चे अण अमे चोण निर्मळ यइ चोण सूपवित्र
 यइ सुण सम्यक् प्रकारे आचारवंत यइ अण पवित्र घोख्खो आत्मा
 करीने स्नान करीने जण पाणीए करी पुण पवित्र आत्मा करीने अण
 विमपशा रहित सण स्वर्गे गण जइहुं. ते ० ते पण परिवाजक-दंरुधरसं-
 न्यासिने पोण न कळे अण कुवामां तण तळावमां णाण नदीमां वाण वा-

वर्मा, पु० कमळ सहितनी वावर्मा, दो० खांची नाळनी वावर्मां गुं० वांकी
 नाळनी वावर्मां, स० सरोवरर्मां, सा० समुद्रर्मां उ० पेसवुं; ए० पण एटसुं
 विशेष अ० अर्धामार्गे ग० गमन करतां पाणी प्रमुख श्रावे तो कळे. ते० ते
 प० परिव्राजक-दंरुधरसंन्यासिने णो० न कळे स० गामे जा० यावत् सं०
 पाख्खी दु० उपर चमीने ग० जावुं. ते० ते प० परिव्राजक-दंरुधरसंन्या-
 सिने णो० न कळे श्रा० घोमा ह० हाघी उ० उंट गो० वळथ म० पाना
 तथा ख० गधेनां दु० उपर चमीने ग० जावुं; पण ए० एटसुं विशेष प०
 कोइ वलात्कारे चढावे तो कळे. ते० ते प० परिव्राजक-दंरुधरसंन्यासिने
 णो० न कळे ए० नाटक जोवुं जा० यावत् मा० मागध देशनुं त्या
 मागध वडुवादिकनुं गायन सांजळवुं तथा पे० जोवा जवुं. ते० ते परिमा-
 जक-दंरुधरसंन्यासिने णो० न कळे ह० वनस्पति-कापने छे० घसवी
 प० संघटो करवो थं० उंची करवी दु० हस्तादिके करी लीलफुल स-
 मारवी तथा उ० उखेकवी. ते० ते परिमाजक-दंरुधरसंन्यासिने णो० न
 कळे ई० स्त्री जातिना कुळ, रूप, उपधि, शृंगारादिकनी प० कथा
 करवी, ज० जात, पाणी, घृत साख प्रमुखनी कथा, रा० राज्य संबंधि
 चतुरंग दळ जंमारीनी कथा, चो० चोर संबंधिनी कथा, ज० जनपद
 केटलापक देशनी कथा, पूर्वोक्त कथाय करी अ० अन्नघंदन एटखे
 अर्थविना आत्माने दंरुवी ते न कळे. ते० ते परिमाजकोने लो० न
 कळे अ० सोढानां पात्र (सोटा धारका), त० तरुवानां पात्र, नं० श्रा-
 वानां पात्र (जाणुं थाळि आदिक) ज० जसतनां पात्र जा० जावत् प०
 पणुं मुख घेसे एवां, घोळुं मुख घेसे एवां धा० राखशां; पण ए० एटसुं
 विशेष थ० तुंबळानां पात्र दा० नानां मोटां छारुगानां पात्र अने न०
 घना आदिक माटीनां पात्र राखशां कळे. ते० ते परिमाजकोने णो० न
 कळे अ० सोहना बंधने बांधेलां, त० तरुवाना बंधने बांधेलां, तं०
 प्रांवाना बंधने बांधेलां, जा० यावत् व० दह मुळवनां रसादिकना बंधने
 बांधेलां पात्र धा० राखशां. ते० ते परिमाजकोने णो० न कळे ए० घला
 प्रकारना पर्ण, रंग, चोख, मजीठ, आख, छाख, पतंग अने फसुंशदिके

रंग्यां रातां व० वस्त्र धा० राखवां; पण ए० एटलुं विशेष ए० एक घा०
 गेरुए रंग्यां वस्त्र राखवां कढ्ये. ते० ते परिव्राजकोने णो० न कढ्ये हा०
 अंडारसेरो हार, अ० अर्ध (नवसेरो) हार, ए० एकसेरो हार, मु० मो-
 तीनो हार, क० सुवर्णनो हार, र० रत्नावली आजरण, मु० कंठेने विपे
 मुरवि आजरण, पा० पालव जुमणो, ति० त्रणसेरो हार, क० केरुनो
 कंदोरो, द० आंगळीनां आजरण (अनंतक आजरण विशेष) क० कटक
 सोनारुपानां कमां, तु० घेरखा, अं० बांह्यानां आजरण, के० घाजुबंध
 आजरण कुं० काननां आजरण, म० मुगट आजरण अने चु० चुनामणी
 आजरण पि० शरीरने विपे पहेरवां; पण ए० एटलुं विशेष ए० एक तं०
 त्रांबानी वनावेली प० पवित्री (आंगळीनुं आजरण) कढ्ये. ते० ते
 परिव्राजकोने णो० न कढ्ये गं० जाइआदिक चार प्रकारे फुलनी
 गुंथेली माळा तथा लुटां फुल धारण करवां; पण ए० एटलुं
 विशेष ए० एक क० कर्णफुल (काननुं आजरण) कढ्ये. ते० ते
 परिव्राजकोने णो० न कढ्ये अ० अग्रवत्तीनो धूप, च० चंदन, कुं०
 कंकु केशर, तथा तेवा सुगंधी पदार्थ गा० शरीरपर अ० विलेपन करवा;
 पण ए० एटलुं विशेष ए० एक गं० गंगानदीनी माटी गोपीचंदनादिक
 कढ्ये. ते० ते परिव्राजकोने क० कढ्ये मा० मागध देश संबंधि पाथो
 जरीने ज० पाणी प० लेवुं, से० ते पण व० वेहेतुं, नो० नहीं चे० निश्चे
 अ० अणवेहेतु; से० ते पण धि० निर्मल, नो० नहीं चे० निश्चे क०
 मोहोलुं; से० ते पण व० घणुं प० निर्मल, नो० नहीं निश्चे अ० अति
 मेळुं; से० ते पण प० गळ्युं, नो० नहीं निश्चे अ० अणगळ्युं. से० तेने
 पण सा० पापसहित जाणे, नो० नहीं निश्चे अ० पाप रहित जाणे;
 से० तेने पण जी० जीव सहित जाणे, नो० नहीं निश्चे अ० अजीव
 जाणे; से० ते पण दि० दीधेलुं ले, नो० नहीं निश्चे अ० अणदीधुं ले;
 से० ते पण पि० पीवाने अर्थे ले, पण नो० नहीं निश्चे ह० हाथ, पा०
 पग च० चरु, याळी, हांमली, च० चाटुकी, वारुकादिक उपगर्ण, प०
 भोवा निमीचे अने सि० नाह्वाने अर्थे न ले. ते० ते परिव्राजकोने

कल्पे मा० मागध देश संबंधि अ० अर्थ अ० आढोमान ज० पाणी
 प० खेतु, से० ते पण व० नदीआदिकनुं वहेतुं कल्पे, पण नो० नहिं
 निश्चे अ० अणवहेतुं जा० यावत् नो० नहिं निश्चे अ० अणदीधुं; से०
 ते पण ह० हाथ, पग, चरु, चमचो, थाली प्रमुख पं० धोवाने अर्थे क-
 ल्पे, पण नो० नहिं निश्चे पी० पीधुं तथा सि० स्नान करवुं. ते० ते परि-
 ब्राजकोने क० कल्पे मा० मागध देश संबंधि आ० एक आढा प्रमाण
 तुं, नो० नहिं निश्चे अणवहेतुं जा०
 धुं; से० ते पण सि० स्नान करवाने
 थ, पा० पग, च० चरु, थाली, हांकडी
 अ० पीवाने अर्थे न कल्पे. जे जे
 आपरे, पण अनेरा काममां वापरवुं
 वंरुधर संन्यासि ए० पूर्वे कळा तेना
 का य० घळा वा० वर्ष सुधी प० प्रप-
 णे थवसरे का० काळ फरीने त०
 त्रोकने विषे दे० देवतापणे उ० उपजे.
 सागरोपमनी ति० स्थिति प० कही.
 सागरोपम कळो. से० दोष पोख पूर्वे

जावार्थः—हृषे जुठ ! माता-पीतानो विनय करवानी, हाथी-ता-
 पसने हाथीनुं मांस खावानी, मृग्या-तापसने मृगनुं मांस खायानी, पं-
 चाग्नि तापवानी, जळ स्नान करवानी तथा कंदमूलनो आहार करवानी,
 साधु आझापण देता नयी; अने धी वीतरागदेवे पण आ सृद्धतां जि-
 नाझाना मोक्षमार्गना अणुआराधक (आझावाहार) कळा. प न्याये
 मिथ्यात्वीनी करणी आझापाहार ठे, अने आझावाहार पुन्य निरजे
 ठे. तेवारे तेरापंची कळेठे के, पवा कामनो साधु आझा आने नही, पण
 माता-पीताना विनयना करणहार तो प्रकृतिना जडिक ठे, अने हाथी

તાવત્તને હાથીના માંસ સિવાય તથા મૃગ્યા-તાપસને મૃગના માંસ સિ-
વાય ઘીજા ડ્રવ્યનો નિપેધ થયો, તે કરણી જિનાજ્ઞા માંહેલી છે, તેથી
પુણ્ય વંધાય છે. એમ કહેતે તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! શ્રી. વીતરાગદેવે
તો એમ નથી કહ્યું કે, પ્રકૃતિના જડિકપણથી તથા ઘીજા ડ્રવ્ય દબ્યા
તેથી દેવતા થાય. શું ? તમારાથી શ્રી વીતરાગદેવમાં જ્ઞાન થોડું હતું ?
કે એવાં કામ જિનામતસત્ત્વે સૂત્રમાં ધાક્યાં ? ત્યારે તેરાપંથી કહેઠે કે
૫ કામનો કારણ છે અને ડ્રવ્ય દબ્યા તે કાર્ય છે. જેમ હાથીના અને
મૃગના માંસથી ઘીજા ડ્રવ્ય દબ્યા તેથી પુણ્ય વંધાય છે. તેનો ઉત્તર.
હે દેવાનુપ્રીય ! ૫ રીતે તો કોઈ મહસ્તિય મૂલ્ય આપી તૈયાર, વસ્તુ, સુ-
ખથી રીતે છુટ્ટ ગાય, ને રસોડનો આરંજ ટાલે, અને ઘીજો કોઈ
ગારંજ કરતો. હોય તેને મનેત વસ્તુ આપી અનેક પ્રકારના આરંજ
ટાલે, તેમજ કોઈ ગારંજ ટાલતો હોય તેને જલો જાળે, તેને તમે પાપ
વંધ્ય કહેશો ? ૫ ગાય (પાવના) કામથી ઘીજા ડ્રવ્ય દબ્યા તેથી
પુણ્ય વંધ્ય, ત્યારે કોઈ ઉત્તમ પ્રાણી અનેરાને મદદ આપી, અનેક
કારંજ લેશો તેને પણ કેમ નહીં થાય ? તે માત્રા હો તે વિચારી
ખોડો. ૫ મહાદેવના પ્રાગતા પાવમાં તમાલીના મતવાળા કરણી-
ના રીતે પુણ્ય કરે, તેથી કિયાગિરી દેવતામાં તાય ૫મ કહ્યું છે, અને
તેમને કિયાગિરી યાગયાગધક કહ્યા. તેમજ ગોશાશામતિ કરણીના
રીતે પુણ્ય કરે તેથી કુશ્ઠા યાગમાં દેવતાનું મુખી તાય, તોવળ તેમને
કિયાગિરી યાગયાગધક કહ્યા. વઢી મિથ્યાગ્ર વૃટપાવિના મર્સિગીય-
ના રીતે પુણ્ય કરે, તેથી નવ પ્રેયશ મુખી તાય, તેને પણ જિનાજ્ઞાના
ચરણના રીતે કહ્યું છે. ૫ ગાય મિથ્યાગ્રીની કરણી. જિનાજ્ઞા બાહાર
હે અને કિયાગિરી પુણ્ય વિષય છે. ને ઉપના પુણ્યથી તાપાનું.
રહ્યું. કિયાગિરીના નામ અને આચર્ય, ૫ રીતે જિનાજ્ઞાના યાગધક
રહ્યું. હે કામ રીતે અને કાર્ય, ૫ પ્રણ મુખ યાગધ, તેનેત યાગધક
રહ્યું. ૫ કામ મુખ મિથ્યાગ્રીના નથી, તેથી મિથ્યાગ્રીની કરણી
કામના નથી. કામ ને કામના રીતે કામના પુણ્ય થાય દેવતાની

મતિમાં જાય છે. એ ન્યાયથી આજ્ઞાવાહાર પુણ્ય નિપજે છે. વલ્લી સૂય-
ગનાંગ પ્રથમ શ્રુતપ્કંધે આત્મે અધ્યયને, મિથ્યાત્વી દાન, શીલ, તપા-
દિકમાં પરાક્રમે ફોરવે, તેનું પરાક્રમ અશુદ્ધ કહ્યું, અને સમકિતિ દાના-
દિકમાં પરાક્રમ ફોરવે તેનું પરાક્રમ શુદ્ધ કહ્યું. તે શ્રી સૂયગનાંગજીના
પ્રથમ શ્રુતપ્કંધના આત્મા અધ્યયનની ગાથા ૨૩, ૨૪ અને ૨૫.

જેયા બુદ્ધા મહા જાગા, વિરા અસમત્ત દંસિણો;

અસુદ્ધં તેસિં પરિકંતં. સફલં હોઈ સઘસો. ॥ ૨૩ ॥

અર્થ:—જે જે કોઈ યુક્તિતત્ત્વના જાણ, પણ જૈન માર્ગના અજા
હે, તે આ લોકમાં પુણ્ય અને વિષ શૂરવીર કહેવાય છે, ઘટલે કદ સહ
કંઈવામાં વીર પુરુષ છે, પણ સમ્યક્ દર્શન (દેવ, ગુરુ, ધર્મ એ ત્ર
તત્ત્વનો સર્વદેહણ) રહિત છે, તેથી તેનાં થયે દાન, શીલ, તપાદિ
ઉદ્યમ, પરાક્રમ તથા અનુષ્ઠાન સર્વે અશુદ્ધ અને ફોગટ છે. સૌ કર
સર્વે પ્રકારે કર્મ બંધનનું કારણ છે, પણ કર્મ નિર્જરાનું કારણ નર્થ
॥ ૨૩ ॥ હવે પંક્તિ વીર્ય આશ્રી કહેવે. તે ગાથા ૨૪ મી:—

જેયા બુદ્ધા મહા જાગા, વિરા સમત્ત દંસિણો;

સુદ્ધં તેસિં પરિકંતં, અફલં હોઈ સઘસો. ॥ ૨૪ ॥

અર્થ:—જે જે કોઈ યુગ તિર્યંકરાદિક મૌ માદા જાગ્યવાન
પુણ્ય, વિષ (વીર) બનવાતિયાં કર્મ વિદારવા સમર્થ છે, ચાર કર્મ દ્વય
કીધાં છે અને સૌ સમકિત સદિત છે, સુખ તેમનો સ્વયમ શુદ્ધ (દિગ્ધા
દોષ રહિત) છે, અને તેના થયે કર્મ બંધનું કારણ (મિથ્યાત્વ) સર્વ
પ્રકારે અફલ થાય. પણ સમકિતને નિર્જરાનું કારણ જાણવું. ॥ ૨૪ ॥

તેસિંપિ તવો અસુદ્ધો, નિકંતા જે મદાકુલા;

જણે વલ્લે વિચાણંતિ, નસિલોગં પવેચણ ॥ ૨૫ ॥

અર્થ:—તે તે જો તો માસલેમણાદિક તપ કરે, તોપણ એ તે

મકે જો દાનાદિકમાં પાપ કહેશો તો, તથા છોટા અર્થ કરશો તો ઠલટી ગલામાં પકશે. વઢી સુયગનાંગજીના પ્રયસ શ્રૂતકંધના બીજા અપ્પપનની ગાથા નવમીમાં કહ્યું છે કે, મિથ્યાત્વી માસ માસ સ્વમણે પારણાં કરે, તોપણ અનંતાનુ ઘંધો માયા તુટી નથી, તેથી અનંતા જન્મ મરણ વધારે. તે ગાથા નવમી:—

જેય વિય ણગણે કિસેચરે, જયવિય ઝુંજિયે માસ મંતસો;
જેહ માયાહ તિમિદ્યહ, આગંતા ગઝાયાણં તસો ॥૧૫॥

અર્થ:—જે જે ઘણી ક્રિયા કરે, ણ નમ્મ થઈને રહે, ડુર્બલ શરીરી ઘડને વિચરે, જળ તપ ઘણો કરે, આહાર નિરસ કરે, અને માસ માસ સ્વમણ કરીને પારણું કરે, એવી રીતે જીવે ત્યાં સુધી કરે, તોપણ જે જે કોઈ માયા સહિત ધીજાને ઝગવારુપ યોગેકરી વગધ્યાની થઈ પ્રવર્તે, (તે માયાનાં ફલ કહે છે.) આળ તે આગમિયે (જવિવ્ય) કાલે ગળ ગર્જને વિષે જન્મ મરણનાં અનંતાં ડુઃખ પામે.

જાવાર્થ:—હવે તુટ ! મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞા માંહલો ધર્મ હોય તો, અનંતા જન્મ મરણ વધે, એમ કેમ કહ્યું ? કાણા હો તે વિચારી જોજો. સ્વારે તેરાપંથી કહેઠે કે, એતો માયા કપટાઈનાં ફલ કહ્યાંઠે. તેનો ઉત્તર-અરે જાણ્યો ! માયાકપટાઈનાં ફલ તો છોટાં વેજ, તેમાં શું કહેવું. સમકિતિ સાધુ-શ્રાવકપણ કપટાઈ કરેતો તેનાં તો ફલ છોટાંજ સાગશે, પણ અદ્વિયાં તો માયાકપટાઈ પ મિથ્યાત્વનું નામ છે, અને મિથ્યાત્વીને માયાકપટાઈ તુટી નથી, તેથી માસમાસસ્વમણ તપ કરે, તોપણ અનંતા જન્મ મરણ વધે, એમ કહ્યુંઠે. જો ફક્લી કપટાઈનાંજ ફલ કહ્યાંઠે, એમ કહેશો તો તપસ્યાનો અધિકાર આગાથામાં કહેવાનો શું પ્રયોજન ? અને તપસ્યાનાં ફલ કેમ ન કહ્યાં ? અને તે ક્યાં ગયાં તે કહો ? અરે જાણ્યો ! મિથ્યાત્વીની તપસ્યાથી પુન્ય વ્રકૃતિ ધંધાય, દેવતામાં જાય અને ત્યાં સુખ જોગવે; પણ તેની સમી સર્વદેવતા વિના

જન્મ મરણ ઘટે નહીં. તેમજ અજ્ઞ વિ તથા જ્ઞ વિ મિથ્યાત્વપણામાં કરણી ફેરીને નવઐવેયક સુધી અનંતીવાર ગયા, તોપણ તેઓની ગરજ ક્ષગાર માત્ર સરી નહીં. જો આજ્ઞા માંદેલો ધર્મ હોય તો ગરજ કેમ ન સરે? જગવાને તો “કરેમાણે કરે” કહ્યું છે. કર્મ તોમ્વા માંડ્યાં તે તો-
 ઢ્યાંજ કહીયે, નિર્જરવા માંડ્યાં, તે નિર્જર્યાંજ કહીયે; અને મુક્તિનો માર્ગ લીધો તેને મુક્તિ ગયાજ કહીયે. શાખ સૂત્ર જગવતી સતક પહેલે, ઉદેશે પહેલે પ્રશ્ન પહેલે. અજ્ઞ વિનો કરણો આજ્ઞામાંદેલી હોયતો અજ્ઞ વિ મુક્તિ કેમ ન જાય? તે જાણ્યા હો તે વિચારી જોજો. થ્લી શ્રી વીતરાગદેવે સુયગંગા સૂત્રમાં કહ્યું છે કે, મિથ્યાત્વીનાં પરા-
 ક્રમ અશુદ્ધ અને જન્મ મરણ વધારનાર છે. તેમજ થ્લી ઉવવાડ સૂત્રમાં મનવીના જુલ્મ-તૃપા લમે, એવા કષ્ટથી માંસીને અનેક પ્રકારનો મિથ્યા-
 ત્વીની કરણી કહી; અને હસ્તિ-તાપસ-આદિ અનેક પ્રકારના કષ્ટો તેમજ અંમાઢી, ગોશાઢી તથા સર્લિંગો, મિથ્યાત્વણા સહિત કરણી કરે, તેથી પુણ્ય વંધાય, અને ઉત્કૃષ્ટા નવ ઐવેયકમાં જાય, તોપણ તેમને જિનાજ્ઞાના અણઆરાધક કહ્યા. હવે જુઓ? મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞામાંદેલી હોયતો, તેમને પરલોકના મોક્ષમાર્ગના અણઆરાધક કેમ કહ્યા? ત્યારે તેરાપંથી કહેઠે કે, કરણીનો કરણદાર તેતો આજ્ઞા બાહાર છે, અને કરણી આજ્ઞા માંદેલી છે. તેનો ઉત્તર. અરે દેવાનુમીધી! જરા સીધી દટી કરીને જુઓ. ગુણ ને ગુણી જુદા નથી, ઇમ શ્રી અનુયોગદ્વાર સૂત્રમધે કહ્યું છે. દંડેન દંડી, ઠતેણ ઠત્તિ પમેણ યદિ, તેમ ગુણ ને ગુણી જુદા નથી. તેમજ ચંડ્રમા ને ફિર્ણ; સુર્ય ને તાપ; દાન ને દાની; જ્ઞાન ને જ્ઞાની; સમ્યક્ ને સમક્રિતિ; ચારિત્ર ને ચારિત્રિયો; ધ્યાન ને ધ્યાની; ચોર ને ચોરી; પાપ ને પાપી; પુણ્ય ને પુણ્યવંત; તેમજ મિથ્યાત્વી ને મિથ્યાત્વીની કરણી એ જુદી નથી. તમે કર્તા ને કર્મનો જોડ જુદો ગવેઓ, પણ સિદ્ધાન્તના મૂલ મેવના પ્રવાદને વિષે સમજના નથી. તે અનુયોગદારનો પાઠ:-

ઠત્તેણં ઠત્તી, દંમેણં દંઢી, પમેણં પમી, કમેણં કમી, નાવાએ
નાવીએ, સગમેણં સાગમીએ, રહેણં રહીએ, હલેણં હાલીએ,
નાણેણં નાણી, દંસણેણં દંસી, ચરિત્તેણં ચરિત્તિ ॥

અર્થ:—ઠઠ ઠગને સંયોગે ઠઠ ઠગ્રી રાજા, દંઢ દંઢુને સંયોગે દંઢ
મી; યને પઠ પઢ વચ્ચે કરી પઠ પઢી કહીયે; તથા કઠ વાંસનો
મો કરે તેને કઠ કઠીમાન કહીયે; તેમજ નાઠ નાઠા (વાદાણ) હંકા
તારને નાઠ નાઠનીયો, સઠ ગામું હાંકનારને તાઠ ગામીત, રઠ રથ
કિનારને રઠ રથવાન, યને હઠ હઠ્ઠ હાંકનારને હાઠ હાઠી કહીયે;
થા નાઠ જેને જ્ઞાન છે તેને નાઠ જ્ઞાની, દંઢ દર્શને કરી દંઢ દર્શની,
મજ ચઠ ચારિત્રે કરી ચઠ ચારિત્રીયો કહીયે; યને જેને ક્રોધ છે તેને
જેધી કહીયે. યધી રીતે નામ પ્રમાણે ગુણ છે.

નાવાર્થ:—હવે જુઓ ! આ સૂત્રના ન્યાય જોતાં જે વસ્તુ આશી
। નામ કહ્યું, તે નામથી તે પુરુષને જુદો ન કહીયે. તેમ મિથ્યાત્વી ને
મિથ્યાત્વીની કરણી જુદી નથી. તમે અગિવેકપણે શમાટે જુદા ગયેયો
। ૧ વહી જગવતીજી સૂત્ર સતતક પદેસે ઉદેશે દસમેં, જીવ ને જીવનો
રણી જુદી નથી, પણ વકાજ કહી છે. તે પાઠ સમીપ ટીપ્પણ:—

તેણં કાલેણં ૧ પાસાવચ્ચિજ્ઞા કાલાસયેસિયપુત્તે ણામં
અણગારે જેણેવ ઘેરા જગવંતો તેણેવ ઉવાગણ્ઠ ૨ ત્તા
થેરેજગવં, एवं વયાસિ ઘેરા સામાણ્ઠ્યં નજાણ્ઠ, ઘેરા સા-
માણ્ઠ્યસ્સ અઠં નયાણ્ઠ, ઘેરા પથમ્માણં નયાણ્ઠ, ઘેરા
પથમ્માણસ્સ અઠં નયાણ્ઠ, ઘેરા સંજમં નયાણ્ઠ, ઘેરા સં-
જમસ્સ અઠં નજાણ્ઠ, ઘેરા સંવરં નજાણ્ઠ, ઘેરા સંવરસ્સ
અઠં નજાણ્ઠ, ઘેરા વિવેગં નજાણ્ઠ, ઘેરા વિવેગસ્સ અઠં
નજાણ્ઠ, ઘેરા વિઠસગ્ગં નજાણ્ઠ, ઘેરા વિઠસગ્ગસ્સ અઠં

जा० जाणो ठो सा० सामायक, जा० वली जाणो ठो सा० सामायकनो
 अर्थ, जा० यावत् जा० जाणोठो वि० काउसग्गनो अर्थ, तो के० शुं ?
 तमारे सामायक, के० शुं ? तमारे सामायकनो अर्थ, के० शुं ? तमारे
 काउसग्गनो अर्थ ? इति प्रश्न. त० तेवारे थे० स्थिररज्जगवंत का० का-
 लाशवेशितपुत्र-अणगार प्रत्ये ए० एम केहेता हवा. आ० आत्मा ऐ०
 अमारे मते आत्मा सामायक (जीव गुणप्रतिपन्न होय त्वारे सामायकज
 कहीये). आ० आत्माज अमारे सामायकनो अर्थ. सामायक एटखे सा-
 मायकतो जीवज पन्निजे, तेटला माटे जीवनेज सामायक कहीये. सा०
 सामायकनो अर्थ नवां कर्म न बांधे अने पूर्वनां कर्म खपावे. ए गुणतो
 जीवकने ठेज, परं जीवयी गुण जुवो नयी. ते माटे आत्माज सामायकनो
 अर्थ जाणवो. एमज सर्व जाणवुं. जा० यावत् आत्माज अमारे वि०
 काउसग्गनो अर्थ. त० तेवारे ते का० कालाशवेशितपुत्र नामे अ० अ-
 णगार ते० ते स्थिररज्जगवंत प्रत्ये ए० एम केहे:-ज० जो तमारे अ० हे
 मापो ! आ० आत्मा सामायक, वली आ० आत्माज सामायकनो अर्थ,
 आ० यावत् आत्माज वि० काउसग्गनो अर्थ निरंजन रुप ठे, तो अ० तजीने
 बो० मोक्ष मान माया खोन कि० शा अर्थ ? हे आपो ! गरहो ठो.
 निंदामि गरिदामि अण्णाणं योगिणमि इत्यादि निंदा दोष विषे संजने.
 जे जीवने गरिदामि आगे ने गरिदिये ? गुरु समीपे आलोइए ? इति प्रश्न.
 उत्तर-इ० हे काउसवेशितपुत्र ! मं० संजमने अर्थ सावद्य (पाप)
 गदां संजम याय. मं० ते जं० हे जगवान ! शुं ? ग० गदां संजम ठे के
 अगदां संजम ठे ? का० हे काउसवेशितपुत्र ! ग० गदां संजम ठे, पण
 ने० अगदां संजम नयी. ग० गदां नेज गगादिक सर्व दोषने अथवा
 दुर्गुण धर्मे अथवा दोषने ए० ठोके. म० ज्ञान प्रदान जासीने, प्र-
 क्षणप्रक्षण प्रहारा दवर्चीने ए० एम गु० निश्चेणे० अमारे मने आ०
 आत्मा मं० संजमने विरे ट० अर्थन पुष्ट याय. आत्माद्वय संजम उप-
 चित्त इत्य. ए० एम गु० निश्चे आ० अमारे आत्मा मं० संजमने पिय
 अर्थने निंदर इत्य. ए० इदां ने का० काउसवेशितपुत्र-अणगार पार्श्व.

नाथजीना (अथत्वं) शिष्य सं० ज्ञसीपरे बोध पान्या. थे० स्थितवरजग-
वंत प्रत्ये वं० वांदे, ए० नमस्कार करे, वं० वांदीने ए० नमस्कार करीने
ए० एम व० केहेता ह्वा. ए० ए जं० हे जगवान ! प० पदोना पूर्वे (आ
पदोने विपे) अण० जाणपणुं नहोतुं, अस० स्वरूपे उल्लाप्या नहोता,
अस० पूर्वे सांजल्या नहोता, अबो० जिनधर्मनी (माहावीरना धर्मने
विपे) प्राप्तो नहोती, अण० विस्तार बोध रहित इत्यादि हेतुए करो
अदि० पूर्वे शाक्षात अर्थथी खद्या नहोता, अस्सु० कोइनी समोपे तां-
जल्या नहोता, अमु० दर्शन आकर्षणना अजावे करो. एटखामाटेज
अवि० विशिष्ट बोध रहितने अबो० विशेषथी गुरुए कद्या नहोता, अबो०
विपक्षादि शंदेह ठेया नहोता, अणि० मोटा ग्रंथथी सुखावबोध जणी
गुरुए कद्या नहोता, अणु० एटखा माटेज अमे पूर्वे ए अर्थ अवधार्या
नहोता, ए० ए प्रकारे ए अर्थ सरदखो नहोतो, णो० प्रतित कीधी नहोती,
णोरो० रुच्या नहोता. ते इ० ह्वे जं० हे जगवान ! ए० ए पदना अर्थ
जा० झानेकरी जाण्वा, स० अत्रणेकरी सांजल्या, वो० सम्यक्तपणे बोध
पान्या, अ० विस्तारबोधी यया, दि० अर्थथी खद्या, सु० अर्थ सांजल्या,
मू० दर्शन आकर्षण थया, वि० अर्थ विशेषे जाण्वा, वो० विशेषथी गुरुए
कद्या, वो० विपक्षादि शंदेह ठेया, णि० मोटा ग्रंथथी सुखावबोध थया,
उ० ए अर्थ अवधार्या, ए० ए अर्थ स० सरदहुं तुं, प० प्रतितुं तुं, रो०
रोचतुं तुं. ए० अथ जेम ए वात तमे कहोठो ते सर्व तेमज ठे. इति जाय
इत्याकिक. ए न्यायथी मिथ्यात्वी ने मिथ्यात्वीनी करणी एक ठे.

वली तेरापंथीना वनावेसा तेरछारमां पण एम कहे ठे के, आथ-
व ने जीव एक. संवर ने जीव एक, निर्जरा ने जीव एक, अने मोक्ष ने
जीव एक. माटे ए न्यायथी पण मिथ्यात्वी ने मिथ्यात्वीनी करणी एक
ठे. वली तेरापंथी कहे ठे के, मिथ्यात्वी आज्ञा वाहार ठे, अने मिथ्या-
त्वीनी करणी आज्ञा मांही ठे. एम कपटथी एका
हो ते विचारी जोजो. वली मिथ्यात्वीनी करणी
मां अतिचार लागे. सूत्र आवश्यक आकर्षण

उपाशकदशामां ते पाठ खलीए ठीएः—

समणे जगवं महावीरे आणंदं समणोवासगं एवं वयासि
एवं खलु आणंदा समणोवासएणं ! अजिगय जीवाजीवे
जाव अणतिकमई णिजेणं, सम्मत्तस्स पंच अइयारा पे-
आळा जाणियवा न समायरिवा तंजहाः-संका कंखा वि-
तिगिहा परपासंडप्पसंसा परपासंरु संथ्वोवा ॥ १ ॥

अर्थः—हवे जगवंत, आणंदने एम कहे ठे. स० श्रमण जगवंत
श्री माहावीर आ० आणंद नामे स० श्रमणोपासकने ए० एम व० क
हेता हवा. ए० एम ख० निश्चे आ० हे आणंद श्रमणोपासक ! अ०
जेणे जाण्या ठे जी० जीव अजीवना जेद, तेने कोइ देवता के मानव
धर्मचो चुकावी न शके, ते माटे स० आवकने सम्यक्तना पं० पांच अ०
अतिचार पे० मिथ्यात्वपणे (न० स०) समाचरवानही. तं० ते कहे ठेः—
सं० संका पटसे जीनधर्म साचो के जुगे, कं० परमतनी अजिजाया
तपा धर्म करणीना फसनी अजिजाया, वि० धर्म संबंधि फसनो संवेह
तपा साधुसाधवीना मलमलीन गात्र बछ देखी डुगंठा करे ते, प० पर-
दर्शनीनी प्रशंसा करे, तथा प० मिथ्यात्वोनी सं० संस्तव परिचय करे
तेने अतिचार साम्या कहीयें.

जावार्थः—हवे जुथो ! मिथ्यात्वोनी करणी बखाणवी नही एम
करुं, त्वारे ते त्याज्ञामां क्यांथी ? विवेकी हो ते विचारी जो जो. वसी
तेरांधी प्रत्ये एम कहेवुं के, जो एहनी करणी त्याज्ञा मांहेसो अंश
मानो ठे तो, एतुं ज्ञान, चार वेद अने अद्वार पुराण ठे, तेमां केटसीक
निबंधवाणी ठे, तेने पण ज्ञानना अंश गणवा जोइए; अने केटसीक
छोटीक पढ़नी बानो, गान, दीवस, खि, पुरुष, कपडुं, घरपादि अनेक
वाते, जेम समझिनि माने, तेमज मिथ्यात्वो माने ठे; तेने पण सम-
दष्टिनी अंश गणुं जोइए. वसी वेदेवारमां पाप त्याग करे ते, तथा

તામણીતાપસ આદિય પાદપોપગમન સંચારો કર્યો, તે પણ ચારિત્રનો અંશ ગણવો જોઈય. ૫ લેલે તો મિથ્યાતમાર્ગ પણ દેશયકી મુક્તિ પહોંચવાનો માર્ગ ગણવો જોઈય. અહો ઝડ કદાગ્રહિત ! ૫ વાત કેમ મલે ? તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, મિથ્યાત્વીની કરણો આજ્ઞામાં ન હોય તો મિથ્યાત્વીના સમકિતિ કેમ થાય ? તેનો ઉત્તર.

અરે જાણ્યો ! મિથ્યાતપણામાં કરણી કરે તેથી અશુભ કર્મ નિર્જેરે, તથા મોહની કર્મ પાતલાં પડે, તેથી કોઈ જીવને જીવિતિ પાકી હોય તો સમકિતિ આવે; અને સમકિતિ આવ્યા પછી તે જિનાજ્ઞાનો આધારક કહેવાય. તે કેવા દૃષ્ટાંતે, તે કહે છે:—

“ જેમ કોઈ ગરીબ ઘાણીઓ વચે રૂપીયા જોવા કરીને લલપતો થયો, પણ જ્યારે પોતાના હાથનો હુંકીઓ પડે, ત્યારે તેને કોઠીવાલ (સાહુકાર) કહીયે. તેમ મિથ્યાતપણામાં કરણી કરતાં કર્મ તુટે, તેથી સમકિતિ આવે, ત્યારે તેને જિન-આજ્ઞાનો આરાધક કહીયે; પણ મિથ્યાતપણામાં કરણી કરતાં અશુભ કર્મ તુટે અને પુન્ય ઘંધાય, તેથી તે જિનઆજ્ઞાનો આરાધક કહેવાય નહીં. તે અનંતી ઘેલા નવપ્રેવેચક સુધિ ગયો, પણ અનંતાં જન્મ મરણ કર્યાં. જેમ સિવરાજરૂપિ, તામણીતાપસ અને પૂરણતાપસે મિથ્યાતપણામાં કરણી કરતાં અશુભ કર્મ તોની પુન્ય ઘંધ્યાં, તેથી તામણીતાપસ તથા પૂરણતાપસ ઇંડ થયા, પણ જ્યારે સમકિતિ પામ્યા, ત્યારે કરણી લેવામાં ગણાળી. જેમ રૂપીઆ જોવા થયા, હુંકી હાથની પડેથી કોઠીવાલ કહેવાણા, પણ હાથની હુંકી પડ્યા વિના જે ધન મહ્યું તે વિલાઈ જાય (નાશ થાય) તો તે કોઠીવાલ ન કહેવાય. તેમજ સમકિતિ આવ્યા પહેલાં આરાધિક ન કહેવાય; પણ જ્યારે સમકિતિ આવે ત્યારેજ તેને આરાધિક કહીયે ”. તેવારે તેરા પંથી કહે છે કે, મિથ્યાતપણામાં જે કરણી કરી તે કરણોજ સમકિતિ આવવાનું કારણ છે, અને તે આજ્ઞા માહેણી છે. એમ કહે છે તેનો ઉત્તર.

અરે જાણ્યો ! સિવરાજ, તામણો અને પૂરણના સરલો કરણો અ-

નંતા જીવે અનંતી વાર કરી, નવ ગ્રેવેયક સુધી ગયા, પણ સમક્ષિ કેમ ન આવ્યું ? એ તો જવ-સ્થિતિ પાકી, અને સમક્ષિ આવ્યું, તેથી તે લેલામાં ગણાણી; પણ સમક્ષિ આવ્યા વિના મિથ્યાત્વીની કરણી (આજ્ઞામાં) લેલામાં નહીં. જો મિથ્યાત્વમાં કરણી કરતાં કર્મ તુટે, ને સમક્ષિ આવે, તેથી મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞામાં કહો તો, એ લેલે સમક્ષિપણામાં અને યથાહ્યાત-ચારિત્રમાં આજ્ઞા-ગ્રાહારનાં કામો કરે, તેથી પાઠા પમે અને મિથ્યાત્વમાં આવે. શું ? તમારે લેલે યથાહ્યાત ચારિત્રમાં પણ આજ્ઞા-ગ્રાહારનાં કામોને મિથ્યાત્વપણું કેહેવું જોઈએ- એ વાત કેમ મલે ? તેવારે તેરાપંથી એમ કહે છે કે, જો મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞામાં નથી તો મિથ્યાત્વોને દાન દેવાનો, સીયલ પાલવાનો અને લોલોત્રી ઘોરવાનો આજ્ઞા કેમ આપો ઠો ? એમ કહે છે તેનો ઉત્તર.

જેમ ગુરુજી, મિથ્યાત્વોને તથા અજ્ઞાવિ શિષ્યને સૂત્ર જણાવે તથા જ્ઞાન આપે, પણ તેને સમક્ષિતરુની જાજન નથી, તેથી તેને અજ્ઞાન કહીયે. તેમ સાધુજી તો આજ્ઞા માંહેલાં કામોનીજ આજ્ઞા આપે, અને તે આજ્ઞા માંહેલું કામ કરે, તોપણ તેને અનાજ્ઞા કહીયે. વહી જાવે સાધુ-જીને જાણા જાણે, તથા જાવે સમક્ષિત હોય તો તેને આજ્ઞા આરાધક પણાનો પણ લાજ થાય, તેથી સાધુજી મિથ્યાત્વીને દાનાદિક (સાધુ-જીને) દેવાનો આજ્ઞા આપે. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, સમક્ષિતતો જીવ અજીવનું જથાતથ્ય જાણપણું આવે, તથા દસ વોલને સમા જાણીને સરદહે, ત્યારે આવે. તેનો ઉત્તર. અહો મતવાદીઝ ! એતો વેદવાર સમક્ષિતને ડલલવાનાં લક્ષણ કહ્યાં છે, પણ નિશ્ચે સમક્ષિત તો અનંતા-નુવંધી ચોકમીનો દયોપશમ થયો તેને કહોયે. તેનો સ્થિતિ જઘન્ય અંતર મુદ્દર્તની છે. સમક્ષિતિ અંતર મુદ્દર્તમાં જથાતથ્ય જીવ-અજીવનું જાણપણું શી રીતે કરે ? તે કહો. વહી અવધ-જ્ઞાનનો ધિતિ જઘન્ય એક સમયનો કહી છે. શાલ સૂત્ર પત્રવણા પદ અઢારમે. એક સમયમાં એ અવધજ્ઞાને કરી શું જાણી શકે ? પણ કેવલજ્ઞાનો એ કર્મના ગ્રાવરણ એક સમયે આપાં યયાં દીઝાં, તથા વીજે સમયે આવણરને વહી આવ્યાં-દીઝાં.

ए न्याये जीवने दर्शनावरणी कर्मनो दयोपदाम श्रयो होय तो जावे सम-
कित कहीये. वली दस प्रकारे समकितनी रुची कही ठे. शाख सूत्र
उत्तराध्ययन अध्ययन अतावीतमें. तेमां देव, गुरु, धर्म, श्रो वीत्तरागना
वचन तथा साधुजीने संक्षेप धकी जला जाणे तेने संक्षेप-रुची-सम्यक्त
कहीये. ए न्याये साधुजीने जला जाणे तो जावे समकित कहीये; तो
आज्ञानो पण लाज थाय, तेथी साधुजी आज्ञा श्राये. माझा हो ते वी-
चारो जोजो. वली तेरापंथीने पुढीए के, मिथ्यात्वी आज्ञा मांहेली कर-
णी करे तेथी तेनी गरज सरे के नही ? तेवारे तेरापंथी कहे ठे के:-

“तामली तथा पूरण-तापस, सीवराज-रूपो, असोचा-केवली, विजय-
गाथापतो, सुमुख-गाथापतो तथा पूर्व जवे मेयकुमार, आदि अनेक
जीव मिथ्यातपणामां करणी करी एका अवतारी तथा मोरु गामो
यथा, अने मिथ्यातपणामां करणी करो तेथी तेमनी गरज सरी.” एवुं
कपटयी बोले ठे, अने वीजा साध-आवकोनी करणी उभाववाने वास्ते
एवी ढालो जोनी ठे. ते गाथा सखोए ठीए:-

मुध समगत विण पाळीयां, अज्ञानपणे आचार जवियण.
नवप्रियेग उंचो गयो पण, न सरी गरज लगार जवियण
कीजो जीन धर्मनी पारखा.

एवी तो जोको करी ठे, अने वली मोढेयी एम कहे ठे के “मि-
थ्यात्वीनी करणी आज्ञामां ठे तेथी संसार परित थाय (गरज सरे), अने
साध श्रावक निर्वध करणी करी देवलोकमां तथा नवप्रेवेयकमां जाय,
तो पण शुद्ध समकित विना गरज सरे नही.” एम कपटयी कोइ ठेकाणे
कांइ, ने कोइ ठेकाणे कांइ एम जाणी जाणीने जुठुं बोले, तेनी प्रतीत केम
थावे ? ते माझा हो ते विचारी जो जो. वली जगवती आदि घणा सूत्रमां
मिथ्यात्वीने “एगंत वाळे, एगंत अपंक्ति, अपक्विय पावकंमे.” कझा. ते
केम ? जो ते आज्ञा मांहेलुं — — — — —
चोथे गुणवाणे जघन्य थर्क

રાગદેવે આજ્ઞાના આરાધક કહ્યા. તે માટે મિથ્યાત ગુણગણાની કરણી મૂલથીજ આજ્ઞામાં નથી.

હવે મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞામાં સ્થાપવા માટે તેરાપંથી ડ્રષ્ટાન્ત કહેવે કે:-“ જેમ તલાવનું પાણી વાણીઆ વ્રાહ્મણાદિકના ઘેરે આણ્યું તેતો શુદ્ધ, અને અંતઃજ્યાદિ (ચંદ્રાલ) અધમ લોક લઈ જાય તે અશુદ્ધ છે, પણ જુઝને ! હીંણ જાતનું પાણી તે ઉત્તમના પાણી માંદે છે. તે પાણી પીધાથી તૃપ્તિ જાય કે નહીં ? ” એવા ડ્રષ્ટાન્ત આપે છે, પણ અધિવેકીઠ એમ નથી જાણતા કે, અદિયાં તો ત્રણ ઠામ વતાવ્યાં છે : તલાવ ૧, ઉત્તમ ૨ અને અધમ ૩. તેમ લોકોત્તર પદે શ્રી ધીતરાગદેવે તો તલાવ અને શ્રુત ચારિત્ર રૂપ ધર્મ કહ્યું તે પાણી ૧, જિન માર્ગ ચોથા ગુણગણાથી પ્રારંભી ચૌદમા ગુણગણાસુધો જે જે જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્ર, અને ઉત્તરગુણ ચારિત્રરૂપ તપ ક્રિયાના કરણદાર તે સર્વ ઉત્તમ પ્રાણીનાં ઘર ૨, અને ૩૬૩ પાલંકી તે અધમ લોકોનાં ઘર ૩ જાણવાં. હવે જિનમત રૂપ તલાવ માંદેથી જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર ય ત્રણ આરાધના રૂપ પાણી માંદેલું, મિથ્યાત્વો કયું પાણી લઈ જાય તે કહ્યો. તેવારે તેરાપંથી કહે કે, તપ, શુજ જોગ, અને નિર્જરા રૂપ ધર્મ આજ્ઞા માંદે છે, તે રૂપ પાણી લઈ જાય છે. એમ કહે છે તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુગ્રીય ! મૂલગુણ ઉત્તરગુણ ચારિત્રવિના તપને, નિર્જરાને અને શુજજોગને, ધર્મ તથા આજ્ઞાની આરાધના કોઈ વેકાળે કહી નથી. એન્યાથે મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞા વાહાર છે, અને આજ્ઞા વાહાર પુન્ય બંધાય છે. માહ્યા હો તે વિચારી જોજો. ઘણી તેરાપંથીઠ એમ કહે છે કે, સંસાર પરિત કરવાની જગવાનની આજ્ઞા છે, અને મેઘકુમારે આગલા જવમાં તથા સુમુખગાથાપતી અને વિજયગાથાપતી આદિ અનેક જીવોએ મિથ્યાતપણામાં સંસાર પરિત કીધો છે, તેથી મિથ્યાત્વીનો કરણી આજ્ઞામાં કહીયે ઠીય. તેનો ઉત્તર. થરે જાણું ! સૂત્ર પાઠમાં તો તેવેને મિથ્યાત્વી કહ્યા નથી. તે જ્ઞાતા સૂત્રના અધ્યયન પેદેલાનો પાઠ સહીય ઠીય:—

तएणं तुमं मेहा पाएणं गतं कंमुइस्सामि तिकहु पाए उ-
 खित्ते. तेसिंचणं अंतरंसि अणेहिय वल्लवंतोदिय सतेहिय
 पलाइजमाणे १ ससए अणुपविठे. तएणं तुमं मेहा गायं
 कंमुइत्ता पुणरवि पायंपडि निक्कमिस्सामि तिकहु तंससयं
 अणुपविठं पासेइ १ ता पाणाणुकंपयाउं जुयाणुकंपयाउं
 जीवाणुकंपयाउं सत्ताणुकंपयाउं अंतराचेव संधारिय नो
 चेवणं नखित्ते. तएणं तुमं मेहाताए पाणाणुकंपयाए
 जाव सत्ताणुकंपयाए संसार परित्तिकए मणुसाउं निबंधे.
 तएणंसे वणदवे अट्ठाइघाइंराइं तं वणं चामिति निठिए
 ठवरए ठवसंते निचाए याविहोत्ता. एगंवाससय परमाउ
 पावइत्ता इदेव जंबुद्वीपे १ जारदेवासे रायगिहेनयरे से-
 णियत्सरणो धारिणिएदेविए कुञ्जिसि कुमारताए पञ्चाया.
 तएणं तुमंमेहा अणुपुवेणं गव्जावासाउं निक्कंतेसमाणे,
 उमुक्क वाळजावे जोवणग मणुपत्ते. ममंअंतिए मुंने न-
 वित्ता आगाराउं अणुगारियं पवइए. तंजइत्ताव तुमंमेहा
 तिरिक्कजोणियन्नव सुवागएणं अपमिन्नद सम्मत्तरयण
 लजेणं. सेमाए पाणाणुकंपयाए जाव अंतराचेव संधारिए
 नोचेवणं निखिति. किमंग पुण तुमंमेहा इयाणं विजल
 कुल समुच्चवेणं ॥ ॥ ॥

अर्थः—त० तेवारे तु० तमे मे० हे मेघकुमार ! पा० पगे कराने
 ग० शरीर प्रत्ये क० खंजोलसुं, ति० एवा देतुयी पा०पग उ० उंचो उ-
 पाढ्यो. ते० ते पगनी जूमिनी अं० बीचासे अ० अनेरा घणा व० वल-
 वंत स० शक्व जीवोव, मांनहुं जराणुं तेषो ठेव्रावेवो.

धीर मेघकुमार प्रत्ये केहेता हवा. ए इतितासूत्रना प्रथमाध्ययननो सूत्रार्थ.

इवे सुखविपाकसूत्रना धोजा अध्ययननो पाठ सखीए ठीए:-

तेणंकाळेणं तेणंसमयेणं इहेव जंबुद्वीवे १ चारहेवासे
 हत्थिणाउरे णामं नयरे होत्था. तत्थणं हत्थिणाउरेणयरे
 सुमुहेणामं गादावइ परिवसइ अहे. तेणंकाळेणं तेणंस-
 मयेणं धम्मघोसेणामंधेरा जाइसंपन्ना जाव पंचहिं सम-
 णसएहिं सद्धिं संपरिवुत्ता पुद्धानुपुद्धिं चरमाणा गामाणु-
 गामं उइज्जमाणा जेणेव हत्थिणाउरेनगरे जेणेव सहस्सं
 व वसे उज्जाणे तेणेव उवागत्तइ २ ता अदापडिरुवं उ-
 ग्गहं उगिन्दिताणं संजमेणं तवसा अप्पाणं जावेमा-
 णस्स. तेणंकाळेणं तेणंसमयेणं धम्मघोसेणं थेराणं अंते-
 वासी सुदत्तेणामं अणगारे उराले जाव तेउलेसेणं मासे-
 णं विहरइ. तंसे सुदत्तेअणगारे मासखमण पारणगंसि
 पढमाए पोरसिए सद्यायंकरेइ जहा गोयम तहेव धम्मघो
 स थेरा आपुवंति जाव अरुमाणे सुमुहस्स गादावइस्स
 गेहं अणुपविठे. तत्तेणंसे सुमुहे गादावइ सुदत्तं अणगारं
 एजमाणं पासइ २ ता इठतुठे आसणाउं अब्भुठेइ पा-
 यपिढाउ पच्चोरुहेत्ति एगसानियं उत्तरासंगंकरेइ सुदत्तंअ-
 णगारं सत्तठ पयाइं अणुगवंति २ ता आयाहिणं पया-
 हिणं करेति २ ता वंदइ नमंसइ जेणेव जत्तघरे तेणेव
 उवागत्तइ २ सयइत्तेणं विउलेणं असणं ४ पन्निजानेस-
 माणे तुठे. तत्तेणं तस्स सुमुहस्स गादावइस्स दधसुद्धेणं
 दायगसुद्धेणं तिविदेणं तिकरणसुद्धेणं सुदत्तेअणगारे

મિલાજેસમાણે સંસાર પરિતકર. મણુસાનુર નિવંથે. ઇમા-
 હિં પંચ દધાઈ પાનબુઆઈ વસુદારા વુઠિ દસશ્વણે કુ-
 સુમે નિવાત્તિતે, ચેલાખેલવં કરેંતિ, આકાસાનુ દેવડંડહી
 અણંતરં વિયણં આસાસતિ અહોદાણ મહોદાન ધુઠેય ॥

અર્થ:—હવે સુખ-વિપાકસૂત્રના પાઠનો અર્થ કહે છે. તે૦ તે
 કાલને વિષે તે૦ તે સમયને વિષે ૬૦ આ જં૦ જંબુદ્વીપનામે દ્વીપને વિષે,
 જ૦ જરતક્ષેત્ર માંહે, ૬૦ હસ્તિનાપુરનામે ન૦ નગર હો૦ હતું. તં૦ ત્યાં
 ૬૦ હસ્તિનાપુર ૧૦ નગરને વિષે સુ૦ સુમુખનામે ગા૦ ગાથાપતી ૫૦
 રેહેતો હતો. અ૦ તે રુદ્રિવંત હતો. તે૦ તે કાલને વિષે તે૦ તે સમયને
 વિષે ધ૦ ધર્મઘોષનામે થે૦ સ્થિવર જા૦ જાતિ કુલ સર્વ ગુણ સહિત જા૦
 યાવત્ પં૦ પાંચસો સ૦ અમણ સાધુની સિ૦ સાથે સં૦ પ્રવર્તતાથકા. પુ૦
 પૂવાનુપૂર્વે ચ૦ વિચરતા, ગા૦ ગ્રામાનુગ્રામે હુ૦ અનુક્રમે ગલંઘતા, જે૦
 જ્યાં. ૬૦ હસ્તિનાપુર નગર છે, જે૦ જ્યાં સ૦ સહસ્રાવનામે વ૦ વન ૭૦
 ગ્રામાન છે, તે૦ ત્યાં ૭૦ આઘ્યા, આઘીને અ૦ યથાધોમ્ય ૭૦ સ્થાનક
 ઘાગમાં ઉતરવાની આઘા માગીને સં૦ સત્તરજેદે સંજમ અને ત૦ વાર-
 જેદે તપે કરી અ૦ પોતાની આત્માને જા૦ જાવતા વિચરે છે. તે૦ તે
 કાલને વિષે તે૦ તે સમયને વિષે ધ૦ ધર્મઘોષનામે થે૦ સ્થિવરના અ૦
 શિષ્ય સુ૦ સુદત્તનામે અ૦ અણગાર ૭૦ જેનો જલો આચાર છે, જા૦
 યાવત્ જેથે તે૦ તેજુલેશ્યા ગોપવી રાહી છે, તે મા૦ માસમાસ ચમણ
 કરતા વિં૦ વિચરે છે. તં૦ તે સુ૦ સુદત્તનામે અણગાર મા૦ માસ ચમ-
 ણને પા૦ પારણે ૫૦ પેહેલી પો૦ પોરસિય સ૦ સજાય કરીને જ૦ જેમ
 ગો૦ ગૌતમસ્વામી શ્રી માહાવીરદેવને પુઠીને ગૌચરીય જતા ત૦ તે
 મજ ધ૦ ધર્મઘોષ થે૦ સ્થિવરને આ૦ પુઠીને જા૦ યાવત્ અ૦ ફરતા
 થકા સુ૦ સુમુખનામે ગા૦ ગાથાપતીના ગે૦ ઘરને વિષે અ૦ આઘ્યા.
 ત૦ તેશરે સે૦ તે સુ૦ સુમુખ ગા૦ ગાથાપતી સુ૦ સુદત્ત અ૦ અણગારને
 ૫૦ યાવતા પા૦ દેશે, દેહીને ૬૦ દર્પ-સંતોષ-પામ્યા, -પામીને આ૦

आसनपदी अ० उठे, उठीने पा० पादपीठ चकी प० हेता उतरीने ए०
 एक पटने छुपटे उ० उत्तरासन करीने सु० सुदत्त-अणगारने स० सात
 आठ प० पग अ० सामो जाय, जइने त्रण प्रदक्षिणा करी आ० आव-
 र्त्तन प० परावर्त्तन क० करे, करीने वं० वांदे, न० नमस्कार करे, वांदी
 नमस्कार करीने जे० ज्यां ज० रसोमुं ठे, ते० त्यां उ० आवे, आवीने
 स० पोताने हाथे वि० घणा अ० असनादिक ४ प० पन्निखाजतो शं-
 तोप पाम्यो. त० तेवारे ते सु० सुमुख गा० गाथापती ते द० द्रव्य
 शुद्ध, दा० दातारनुं चित्त शुद्ध, तथा ति० त्रिविध पटले शुद्ध मन, व-
 चन, काया अने ति० त्रण करण शुद्धेकरी सु० सुदत्त-अणगारने प०
 प्रतिखान्येयके ते सुमुखनामा गाथापतीए सं० संसार प० परित कीधो.
 म० मनुष्यनुं वि० आठखुं बांध्युं. वली तेना घरने वि० इ० ए प०
 पांच द० द्रव्य पा० प्रगट थया. व० धरतीने वि० बु० पंचवर्णां फुल
 अने कु० फुलनी मालानी नि० वृष्टी यइ. चे० देवदुप्य-वस्त्रनी वृष्टी
 यइ. आ० आकाशमां दे० देवदुंजुजी वाजी. अ० आंतरारहित आ-
 नाशने वि० अ० अद्दोदान म० मोडुं दान दीधुं, एम निर्घोष शब्द
 यता हवा.

भावार्थः—हवे जुठ ! मेघकुमारे हाथीना जयमां प्राणी, जुत
 ने जीवनी अनुकंपा कीधी, तेथी संसार परित कयों कथुं. ए अनुकं-
 प समकितनुं लक्षण श्री वीतरागदेवे कथुं ठे. ए न्यायथी ते वखत-
 समकित जापे ठे; कारणके लक्षण होय त्यां लक्ष अवश्य होउं जो-
 वली सुमुख-गाथापती साधुजीने देखीने हर्ष शंतोप पाम्या, मुखे
 कीधी, सातआठ पग सामा गया, अने त्रण करण त्रण जोग
 राखी, घणा उखट जावे दान दीधुं, तेथी संसार परित कयों. ए
 तो समकितीना दीसे ठे, अने मिथ्यात्वी तो शुद्ध देव-गुरु-धर्मने
 जाणे तेने कहीये. तमे सुमुख-गाथापतीने मिथ्यात्वी कया ज्ञाने-
 णया ? ते कहे. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के, सम.

વૈમાનીક-દેવતાનું આઠછું બંધાય; અને એમને તો મનુષ્યનું આઠછું બંધાયું. તેથી મિથ્યાત્વી જાણ્યા. એમ કહે છે. તેનો ઉત્તર:—

અરે જાણે ! શ્રી કૃષ્ણમાહારાજ તથા શ્રેણીકમાહારાજ, એ સમ કિતી હતા. તેમનું નર્કનું આઠછું કેમ બંધાયું ? તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, પેહેલા નર્કનું આઠછું મિથ્યાતપણામાં બંધાયું, અને પછી સમક્ષિત આવ્યું. એમ એકાન્ત જુઠ કહે છે. હે દેવાનુપ્રોય ! કેટલાક જીવોને તો વર્તમાન જવનું આઠછું ઠ મહિના ઘાકી રહે, ત્યારે પરજવનું આઠછું બંધાય છે, અને કેટલાક જીવોને આઠછાનો ત્રીજો જાગ રહ્યા પછી પરજવનું આઠછું બંધાય છે; પણ એ જાગમાં તો કોઈ જીવને પરજવનું આઠછું બંધાય નહીં. તેનો શાસ્ત્ર સૂત્ર પત્રવણા પદ ૨૩ મેં.

હવે જુઠે ! શ્રી કૃષ્ણમાહારાજનું હજાર વર્ષનું આઠછું હતું, તેમાંથી ૬૬૬ વર્ષ જાકેરાં ગયાં, ત્યાં સુધી તો પરજવનું આઠછું બંધાયું નહીં, અને સમક્ષિત તો શ્રી નેમનાથ જગવંતને કેવલજ્ઞાન ઉપજ્યું, ત્યારથી જ નેમનાથે કરી દીધે છે. બહી કૃષ્ણમાહારાજ આસરે ગ્રણસો વરસના દસા, ત્યારે ગણેશમતિને આવીને કહ્યું કે, “હે કન્યા ! નેમનાથ જગવાન તો સંસારમુદ્ર ત્યાં, ને તું પણ સંસારસમુદ્ર તર. ” એવાં વચન કહ્યાં છે. દેરાં સમુદ્ર દીમે છે, અને પછી આઠછું બંધાયેલા સમયે સમ્યક્ ગયું, તેથી નર્કનું આઠછું બંધાયું દીધે છે, અને પછી બહી સમ્યક્ આવ્યું દીધે છે. બહી કૃષ્ણમાહારાજને કાયક-સમ્યક્તિ પરિપાટીમાં (પરંપરામાં) રહે છે. ને કાયક-સમ્યક્તિ આઠછું ઘાંપ્યા પછી આવ્યું હોય તો ઘટકાત નહીં, ૯૯ મુદ્રાવનાં તો કાયક-સમ્યક્તિ કહ્યું નથી. કાયોપશમ-સમ્યક્તિ દીમે છે. તેથી મિથ્યાતિ જવન્ય અંતરમુદ્રતની અને ઠક્ષ્ટી ૬૬ સાગરની રહી છે. સામ્વાદન-સમ્યક્તિ જવન્ય નયા ઠક્ષ્ટી ૭ આવલકાની, ટરણ-સમ્યક્તિ એક સમયની અને ઠક્ષ્ટી અંતર મુદ્રતની, કેદર-સમ્યક્તિ જવન્ય ઠક્ષ્ટી એક સમયની છે, અને કાયક-સમ્યક્તિ આદ્ય છે ૯૯ અંત નયો, ઘટકાતે ને આવ્યું પાતું ગાય નહીં. સાગ

પણ વસવળા પદ ૧૦ મેં. ઘણી વેળા જીવને વેળા જીવમાં અસંગપાતી
 દેહા સમ્યક્ આવે અને જાણ, વેળા કરું છે. ઘણી સમયની જીવન
 ચિંતિ અંતર મુદ્દત્તની વેળા છે. તે અંતર મુદ્દત્તના અસંગપાતા બેદ છે.
 જીવન વેળા સમયને અંતર મુદ્દત્ત વેળા; જેમકે વેદની વર્તની જીવન
 ચિંતિ અંતર મુદ્દત્તની વેળા છે. શાસ્ત્ર મુત્ર ઉત્તરાધ્યયન અધ્યયન ૩૩
 મેં તથા જગવર્તીજીમાં તથા વસવળા પદ ૨૩ મેં. વેદની વર્તના વેળા:—
 જાતા અને અજાતા. જાતા વેદનીના વેળા:—સંપ્રાય અને હરિયાવહો.
 હરિયાવહોની ચિંતિ વેળા સમયની વેળા છે. શાસ્ત્ર મુત્ર વસવળા પદ ૨૩
 મેં તથા જગવર્તીજીમાં. વેળા વેળા જીવન વેળા અંતર મુદ્દત્ત વેળા; જેમકે
 અને ઉત્તરાધ્યયન વેળા સમયની માંગીને વેળા અંતર મુદ્દત્તમાં વેળા સમય
 વેળા તેને અંતરમુદ્દત્ત વેળા. વેળા અસંગપાતા બેદ છે.

વેળા વેળા અસંગપાતા બંધ સમય સમ્યક્ ગણુ દીસે છે. જેમ મેઘ-
 કુમારને દાધીના જીવમાં, તથા મુમુક્ષુ તથા વિજય-ગાયાત્રીને સમ્યક્
 વર્તવાથી સંતાર પરિત વેળા છે, તથા સમ્યક્થી સનમુક્ષુ થયા છે,
 અને મનુષ્યનું આત્મનું વેળા વેળા સમ્યક્ ગણુ દીસે છે. વેળા તો શ્રી
 વેળામાદારાજ સ્વીકારે તે સત્ય છે. ઘણી વેળા મેઘકુમાર સંજમથી
 ગતીને પ્રજાપતિ આજ્ઞા, સ્વારે શ્રી વોરમુત્ર કરું કે, “દે મેઘ ! તેં હા-
 ધીના જીવમાં દયા વાળી, તેથી તિથિચના જીવમાં સમ્યક્ લાખું.”
 વેળા કરું. તે શ્રી જ્ઞાતાજીના અધ્યયન વેળાના વેળા સલોવ ટીક:-

તંજજ્ઞતાય તુમે મેઘા તિરિક્ત-જોણિય જીવમુચાગણં અ-
 વ્યભિજ્ઞ-૪ સમ્પત્તરયાણ સન્નેણં સેમાણં પાણાણકંપયાણ
 જાવ અંતરાચેવ સંધારિણં ણો ચેવણં ણિક્ષિત્તે કિમંગપુ-
 ણ તુમે મેઘા ઇયાણિં વિજ્ઞાણ કુલ સમુચ્ચવેણં ॥

અર્થ:-પુર્વવત્. જુર પ્રશ્ન પહેલો. વાલ

જાવાર્થ: ... કરું છે કે, કોઈ

સમકિતરત્ન મદ્યું. મૂલપાઠના અક્કરનો તો ણ્વો અર્થ થાય છે, કેટલાક ટવામાં મુલગો અર્થ કરીને પઠી કહ્યું છે કે, “પ્રતાવતા ... ક્ત અણપામ્યો.” પણ જુઠું ! એ અર્થ કયા પાઠના અક્કર છે? વિના અર્થ પ્રમાણ થાય નહીં. માટે મુલગા અર્થમાં સમકિત-રત્ન પામ્યા કહ્યું, તેજ પ્રમાણ છે. વલી સનતકુમાર-ઇંડ્રની, સુર્યાન્નેદવની અને વીજા ઇંડ્રોની-વાર બોલની પુઠા ચાલો; તેમાં શ્રી-વીતરાગદેવે “સમ્યક્” પેહેલું કહ્યું છે, અને પરિત સંસાર પઠી કહ્યો છે. તેનો-શાસ્ત્ર-સૂત્ર-શ્રી-જગવતીજી-શતક-ત્રીજે જદેશે પેહેલે તે પાઠ લખીએ છીએ:—

સણંકુમારેણં જંતે! દેવિંદેદેવરાયા કિં? જવસિદ્ધિએ અજવ
સિદ્ધિએ સમ્મદિદ્ધિએ મિઠાદિદ્ધિએ પરિતસંસારિએ અણંત-
સંસારિએ સુલજવોદિએ હુલજવોદિએ આરાદિએ વિરાદિએ
ચરિમે અચરિમે? ગોયમા ! સણંકુમારે દેવિંદેદેવરાયા
જવસિદ્ધિએ નો-અજવસિદ્ધિએ. એવં સમ્મદિદ્ધિ પરિતસં-
સારિ સુલભવોદિએ આરાદિએ ચરિમે. પસથંનેયથં. સેકેણ-
ઠેણં જંતે! ગોયમા ! સણંકુમારે દેવિંદેદેવરાયા વહુણં
સમણાણં વહુણં સમણોણં વહુણં સાવયાણં વહુણં સાવિ-
યાણં હિયકામએ સુહકામએ પથ્થકામએ આણુકંપિય
નિસ્સયસિય હિયસુદ નિસ્સેસકામએ. સેતેણઠેણં ગોયમા!
સણંકુમારે દેવિંદે જવસિદ્ધિએ જાવ નોઅચરિમે ॥

અર્થ:—શ્રી માહાવીર સ્વામી પ્રત્યે ગૌતમ સ્વામી પુઠતા હવા.
સં સનતકુમાર જંતે દે જગવાન ! દેવે દેવેન્દ્ર દેવરાજા કિં શું જવ
સિદ્ધિક જવ્ય છે, કે અજવ જવ્ય છે? સં સમ્યક્દષ્ટિ છે કે મિ-
થ્યાદષ્ટિ છે? પં અદ્વયસંસારી છે કે અજવ અનંતસંસારી છે? સું સુલજ
વોધી છે કે હું હુલજવોધી છે? આં જ્ઞાનાદિકનો આરાધક છે કે
વિં વિરાધક છે? ચં ચરમ છે કે અજવ અચરમ છે? इति प्रश्न. उत्तर

ગોં છે ગૌતમ ! સં સનત્કુમાર દેવેદેવેદ્ર દેવરાજા જા જાળ્ય છે નોં
 અજાળ્ય નથી, યં તેમજ સં સમ્યક દૃષ્ટિવે, યં અલ્પ સંસારી છે, અનંત
 સંસારી નથી, સું સુલજવોધી છે દુર્લજવોધી નથી, આં આરાધક છે
 વિરાધક નથી, ઘં ચરમ છે, એ રીતે યં પ્રશસ્ત (જલા) કેહેવા અને
 અપ્રશસ્ત ઠોમવા. સેં તે દ્વા અર્થે જં છે જગવાનાં એમ કહું? इति प्रश्न-
 उत्तर. ગોંદે ગૌતમ ! સંસનત્કુમાર દેવેદેવેદ્ર દેવરાજા વળણા સં અમ
 ણ સાધુને, યં ણી સં અમણી સાધવીને, યં ણા સાં શ્રાવકને, યં ણી
 સાં શ્રાવીકાને, હિં હિત સુખ નિવંધન વસ્તુના વાન્ઠક ૧, સું સુલના વા-
 ન્ઠક ૨, યં દુઃખ ત્રાણના કામી પટલે જુલ્યાને સુલકારી આહાર આપે ૩,
 અંક્રપાપકરી સહિત ૪, નિંમોહના ઇચ્છક છે ૫. હિં હિત સુખ અને અદુઃ-
 खानुर्ध्व નિં નિશોષ સમસ્તને વાન્ઠે. એમ જાણે કે સમસ્ત દુઃસ્વરહિત
 યાત્રં ને મોહ જાતં. યવા હિતના કારણથી સાધ-સાધવી તથા શ્રાવક
 શ્રાવીકા આદિનું સુલ વાન્ઠે છે. સેં તે અર્થે ગોં છે ગૌતમ ! સં સ-
 નત્કુમાર દેવેદેવેદ્ર દેવરાજા જા જાળ્ય છે જાં યાવત્ નોં અચરમ નથી.

જાવાર્ય:—હેવે જુઠં ! એ વાર બોલમાં સંસાર એકથી એક બોલ-
 માં હલવો કહ્યો. એ અજાણી નથી પણ જાણી છે. જાણના વે જ્ઞેદ:—
 સમક્ષિતિ અને મિથ્યાત્વી. એ કોણ છે? એ સમક્ષિતિ છે. સમક્ષિતિના વે
 જ્ઞેદ:—અનંત-સંસારી અને પરિત-સંસારી. એ કોણ છે? એ પરિત-સંસારી
 છે. પરિત-સંસારીના વે જ્ઞેદ:—સુલજવોધી અને દુલજવોધી. એ કોણ છે?
 એ સુલજવોધી છે. સુલજવોધીના વે જ્ઞેદ:—આરાધક અને વિરાધક. એ
 કોણ છે? એ આરાધક છે. આરાધકના વે જ્ઞેદ:—અચરમ અને ચરમ.
 એ કોણ છે? એ ચરમશરીરો છે. એ જુઠં ! સમક્ષિતિ પેહેલું કહું, અને
 સંસાર પરિત પઠી કહું. એ ન્યાયે મિથ્યાત્વમાં સંસાર પરિત થાય નહીં.
 ઘણી પરિત-સંસારીની સ્થિતિ ઝલ્કણી અર્ધપુદ્ગલ દેશ ઝંળી કહી;
 અને સમક્ષિતિ આવ્યા પઠી પણ સંસાર ઝલ્કણી અર્ધપુદ્ગલ દેશ ઝંળો
 ઘાકી રહ્યો. કહ્યો; અને સમક્ષિતિની અને પરિત-સંસારીનો જલ્પ

करी जेम ठे तेम पाखे नही, ते माटे सुपचखाणपणानो अताव ठे). पण
 जो जीवेवि नयाणइ अजीवेवि नयाणइ, जीवाजीवे अयागंतो, कहुतो
 नाहि संजमं ॥ गायार्थः--जे जीवअजीना जेद जाणे ठे, तेने सुपचखा-
 णी संजमी कहेचो; पण जे जोवअजीवना जेद जाणतो नयी, ते सु-
 चखाणी संजमी कहेवाय नही, (एटखे ते सुपचखाणना अतावे करीन
 असंजमी ठे इत्यादि) पण दु० दुपचखाण थाय एटखे तेनां मातां
 पचखाण कहीए. ए० एम ख० निश्चे दु० दुपचखाणी कहीये. स०
 सर्व प्राणेकरी जा० यावत् सर्व सत्वेकरी प० में पचखाण कर्युं एम कहे
 ते, नो० साची जापा बोखतो नयी, एटखे मो० कुमी जापा बोखे ठे.
 ए० एम निश्चे मु० ते जुठ बोखणहार ठे. स० सर्व प्राणीने विपे जा०
 यावत् सर्व सत्त्वेने विपे ति० त्रिविध (करनार, करावनार अने अनुमो-
 दनार. ए अण जिन्न जेद योग आश्रइने ति० मन-वचन-कायाए करी
 अ० असंजति प्राणवधादि प्रहारने विपे अयत्नवंत अ० वृतरहित, अ०
 नयी इणया पचखाणे करी पा० पापकर्म जेणे, स० कायिकयादि क्रिया
 सहित अ० नयी संवर्या आश्रवछार जेणे, ते ए० सर्वथा प्रकारे स-
 परप्रत्ये वंजे, तथा ए० सर्वथा प्रकारे अज्ञानी होय. वसी ज० जे स०
 सर्व प्राणेकरी जा० यावत् सर्व सत्वेकरी प० पचखाण में कर्युं, एवुं
 कहे तेने, ए० एम वक्तमाण प्रकारे अ० जाण्युं होय इ० ए जीव ठे,
 इ० ए अजीव ठे, इ०त० ए असजीव ठे, इ० ए स्यावर वृक्षादिक ठे,
 त० तेने स० सर्व प्राणेकरी जा० यावत् स० सर्व सत्वेकरी प० पचखा-
 ण में कर्युं, एवुं केहेतां ते सु० सुपचखाणी थाय, पण नो० दुपचखाणी
 न थाय. ए० एम निश्चे से० ते सु० सुपचखाणी थाय. वसी स० सर्व
 प्राणेकरी जा० यावत् स० सर्व सत्वेकरी, त्रिविधे त्रिविधे करी प० में
 पचखाण कर्युं, एम व० कहे ते स० सत्य वाणी बोखनार केहेवाय, पण
 नो०मु० निश्चे ते जुठनो बोखणहार न केहेवाय. ए० एम निश्चे ते स०
 सर्व प्राणेकरी जा० यावत् सर्व सत्वेकरी ति०ति० त्रिविधे त्रिविधे करी
 सं० संजति वि० विरति प० प्रतिहत प० पचखाणे करी. पा० पापकर्म

जेणे, अ० कारिकायादि क्रिया रहित सं० संवर्गा ठे आश्रवधार जेणे,
१ ए० एकान्त पं० पंक्ति सर्वथा-ज्ञानी थाय. से० ते तेणे अर्थे गो० हे
गौतम । ए० एम बु० कहुं जा० यावत् सि० कोइ सुपचखाणी थाय
अने दु० कोइ दुपचखाणी पण थाय.

ज्ञावार्थः—हवे जुठ ! मिथ्यात्वीनी करणी आझामां होय तो मी
शीतरागदेवे तेनां पचखाण माठां केम कक्षां ? आळा हो ते वीचारी
जो जो. ए न्याये मिथ्यात्वीनी करणी आझा वाहार कहीये; अने
आझा वाहार पुण्य बंधाय ठे. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के, पुण्य बंधाय
ते आझा मांहेसी करणी ठे, अने आझा वाहारनी करणीमां एकान्त
पाप बंधाय ठे. तेमने पुठवुं के, उचवाइआदि घणा सूत्रमां मिथ्यात्वीने
जिनाझाना (परलोकना) अणआराधक तो कदा ठे, पण मिथ्यात्वीनी
करणी आझामां क्यां कही ठे ? अने मिथ्यात्वीने जिनाझाना (मोक्षना)
आराधक क्या सूत्रमां कदा ठे ? ते कहो. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के,
जगवती सूत्र शतक आठमे उद्देशे दसमे चोजंगी कही ठे, तेना पेहेला
जांगामां मिथ्यात्वीने देश आराधक कदा ठे. एवी एकान्त जुठी शास्त्र
बतावे ठे, पण त्यां तो एम कहुं ठे के, केटलाक मिथ्यात्वी ज्ञानने श्रेष्ठ
कही ठे, केटलाक शीलाचारने श्रेष्ठ कहे ठे अने केटलाक शीलाचार तथा
ज्ञान, ए बंझेने श्रेष्ठ कहे ठे. एम एकान्त त्रण प्रकारे मिथ्यात्वी श्रेष्ठ
कहे ठे, तेने जगवंते जुठा बोला कदा ठे. ते पाठः—

रायगिद्दे जाव एवं वयासि अणउत्थियाणं जंते ! एव माइ
स्कइ जाव एवं परुवेइ एवं खलु सीखं सेयं सुयंसेयं सीखं
सुयंसेयं. सेकइमेयं जंते ! एवं गो० ! जणंते अणउत्थिया
एवमाइस्कइ जाव जेतेएवमाहंसु मित्रंते एव माहंसु. अहं
पूण गोयमा ! एवमाइस्कामि जाव परुवेमि एवं खलु मए
चत्तारि पुरुषजाया पं० तें० सीखसंपन्नेणामएगे. णोसुयसं-

पन्ने, सुयसंपन्नेणामएगे णो सील संपन्ने, एगे सीलसंपन्नेवि
 सुयसंपन्नेवि, एगे णोसीलसंपन्ने णोसुयसंपन्ने. तत्थणं जेसे
 पढमे पुरिसजाए सेणंपुरिसे सीलवं असुयवं उवरए अवि-
 णायधम्मे एसणं गोयमा ! मए पुरिसे देसाराहे पसुत्ते.
 तत्थणं जेसे दोच्चे पुरिसजाय असोत्वसुयवं अणुविरए
 विणायधम्मे एसणं गो० ! मए पुरिसे देसेविराहए पं०, त-
 त्यणं जेसे तच्चे पुरिस जाए सेणं पुरिसे सीलवं सुयवं उ-
 वरय विणायधम्मे एसणं गो० ! मए पुरिसे सवाराहए पं०.
 तत्थणं जेसे चउये पुरिसजाए सेणं पुरिसे असोत्वसुयवं अ-
 नुयवं अणुविरए अविणायधम्मे एसणं गो० ! मएपुरिसे
 सवविराहए पं० ॥

अर्थः—रा० राजमहो नगरीने बिये जा० यावत् ए० एम वं हो-
 ए० अर्थनिर्या, नं० हं नगयान ! ए० एम कहे ठे, जा यावत् ए० एम
 वं दरे ठेः ए० एम रात्रि सीलसंगं सुयसंगं सीलसुयं सेयमिति० एम हो
 ए० एम करी निश्चे अर्थियां केदलाक अन्यतिथीं क्रिया मात्रा
 वं नित्यार्थनी निश्चे यांठे ठे, ए० एम क्रियायीज मोक्ष माने ठे. ते वं
 ठे ठे, इत्यर्थी कां० प्रयोजन नर्थी; कारण के घटादिक कार्यनी प्र-
 स्थिते विवे द्याकागादि पदार्थवत् निवेष्टित ठे. यतः

जहा मग्गे चंदन नाग्वाहि, जारसजागि नहु चंदणस्म;
 एवमु नग्गि चग्गोण जिणो, गाणस्सजागि नहु सग्गद्वी

जहा मग्गे चंदननो जागे वेदेनार, जारनो जजनहार हो. ए
 चंदननो हं० जजनहार न होय; नम निश्चे जे ज्ञानी चारित्र्ये की हो
 होय ठे. जजनहार होय, ए० नं० गुणविनो (गुणिनो) प्रज्ज
 न होय. जजनहार होय मं० ज्ञानो नेत्रावर्तन ए० पश्ये ठे के, प्रज्ज

विरमण ध्यान अध्ययनादिरूप क्रिया तेज अतिशये करी श्रेय (प्रशंश-
नियं) ठे, कारण के पुरुषार्थ साधकपणाथी ते क्रियानेज वान्ते, तथा केट-
लाकं सुष्ठु ज्ञानथीज वान्तिताथीनी सिद्धि वान्ते ठे, पण क्रियाथी नथी
वान्तता; कारण के ज्ञानने क्रिया विना पण फल सिद्धिरूप कहुं ठे.

आह्वय:-पदमं एणं तज्जं दया एवं चिच्छं सवसंजणं;

अण्णाणि किंकाही किंवा नाहि सेय पावगं ॥१॥

एटला माटे श्रुतनो नेश्रायवंत एम परुपे ठे के, श्रुतज्ञान तेज पुरु-
षार्थ सिद्धिपणा माटे अतिशये करी श्रेय आश्रय करवा योग्य ठे, पण
सील क्रियानुं प्रयोजन नथी; अने केटलाक ज्ञान, क्रिया धंसेने अन्यो
अन्य निषेधं वांटे ठे. ज्ञान, क्रिया विनाज उपसर्जनी पुत फल आपे,
अने क्रिया पण ज्ञान विना उपसर्जनी पुत फल आपे, इति ज्ञाव.
एटला माटे ते कहे ठे के, श्रुत श्रेय; तथा सील श्रेय. ए धंने प्रत्येके
पुरुषने पवित्रताना निषंधनपणाथी श्रेय ठे. बीजा केटलाक एम पदे ठे
के, सील श्रेय, ते मुख्य वृत्ति ए तथा गौण वृत्ति ए करी एकेकने उपहा-
रपणाथी इत्यर्थ. ए अर्थ अर्द्धियां सूत्रने विषे फागु पाठथी छात्रो ए
ठी ए. ए पूर्वोक्त त्रणे पढ़ने विषे अनेंगपणाथी फल सिद्धि न पाव.
समुदाय पढ़नेज फलसिद्धि थाय.

आह्वय:-एणं पयासय सोदुज, तयो संजमोय गुत्तिकरो,

तिण्णं पि समाजग्गो, मोखो जिण सासणे जणिउं ॥२॥

तप संजम ए पसे सीलज ठे. तथा

संजोग सिद्धि ए फलवयंति, नहु एक चक्रेण रदो पायइं;

अधोय पंगु वणे समिधा, तेसंप्पउत्ता नगरे प्वविच्छं ॥३॥

बीजा व्याख्यान पहे पण मिथ्यात्री संजोगपकी फल सिद्धिना
वेवाधी, अकेक प्रधान गौण विवक्षाए करी असंगतपणाथी निहि ठे,
एम विसंगतरूप परुपे ठे.

पाठार्थः—से० ते केम ज्ञं० हे भगवान् ! ए० एम कथुं ? इति प्रश्नः उत्तर गो० हे गौतम ! ज० यदि ते अ० अन्यतिथीं ए० एम मा० कहे, जा० यावत् जे० पुर्वे कथुं तेम कहे, तो मि० जुटुं ठे ए० एमनुं केहेवुं. अ० हुं पु० वली गो० हे गौतम ! ए० एम मा० कहुं तुं जा० यावत् प० परुपुं तुंः श्रुतयुक्त शील श्रेय, एटले ज्ञान सहित क्रिया बान्धितार्थ फलदायक थाय. यतः इतं ज्ञानं क्रिया हीनं, इत्यादिक. तथा अंधपंगुने द्रष्टान्ते करी ज्ञानयुक्ते करी श्रेय एवुं वाक्य शेष देखवुं. ए० एम त्व निश्चे मे० में च० चार पुरुषनां प्रमाण प० कहां, तं० ते कहे ठेः—सी० त्यां एक पुरुष शील एटले क्रियासहित ठे, पण णो० सु० ज्ञाने करी सहित नथी, एटले ज्ञानरहित ठे ? , एक पुरुष सु० श्रुत एटले ज्ञाने करी संपन्न ठे, पण णो०सी० क्रिया संपन्न नथी, एटले ज्ञानयुक्त क्रियारहित ठे ? , ए० एक पुरुष सी० क्रियाए करी पण सहित ठे अने सु० ज्ञाने करी पण सहित ठे, एटले ज्ञान अने क्रिया वझे युक्त ठे ? , अने ए० एक पुरुष णो०सी० क्रियाए करी सहित नथी, अने णो०सु० ज्ञाने करी सहित नथी, एटले ते पुरुष ज्ञान अने क्रिया वंझेथी (विकल) त्रष्ट ठे. ४ त० त्यां जे० जे प० प्रथम पुरुष जात, से० ते पुरुष से० सी० क्रियावंत ठे, पण अ० ज्ञानवंत नथी. उ० ते पोतानी बुद्धीए पापथी निवर्त्यो ठे, पण अ० ध० श्रुत ज्ञानना अज्ञावथी धर्म जाणयो नथी, अने पोते गुरु धार्या बिना पोतानी भेजेज जोग छद् वालवयथी तपस्या करे ठे, तेने अगीतार्थ केहेवो. ए० एने गो० हे गौतम ! म० में दे० देशयकी थोके अंशे आराधक कह्यो. ते ज्ञसा धोध एटले ज्ञानरहित ठे, पण क्रिया एटले ऊव्य चारित्रमां तत्पर ठे तेथो. हवे एनां लक्षणनी गाथा कहे उः— शिखवय पाखंतो, परमयं षेव जाणए तस्स, असदो आगार विलो, देशेणा राहगो मणुठं. ॥ त० त्यां जे० जे दो० बीजो पु० पुरुष अ० शीलवंत नथी पण श्रुतवंत ठे. अ० ते पापथी निवर्त्यो नथी, पण बि० धर्म जाणयो ठे एटले अदृति सम्यक्दृष्टि ठे इत्यर्थ. ए एने गो० हे गौतम ! म० में दे० योना अंशे ज्ञानादि त्रयरूप मोक्षमार्गना त्रीजा ज्ञाग रूप चारित्र विराधे

ठे (पाम्यो ठे पण पालतो नथी अथवा अप्राप्ती ठे). तेथी देश-विराधक कळो. हवे एना स्रुणनी गाथा:- जाणंतो तिरंतो, निवाघाए नकुणइ, जोधम्मं साया सुइ पक्खिद्धो, देसेण विराहगो मणुव. ॥ १ ॥ त० त्यां जे त० ग्रीजो पु० पुरुष जात, से० ते पुरुष सी० क्रियावंत पण ठे, अने सु० ज्ञानवंत पण ठे. उ० ते पापथी निवर्त्यो ठे अने वि० सम्यक्त श्रुत धर्म जाण्यो ठे. ए० एहने गो० हे गौतम ! म० में स० सर्व (त्रणे प्र-कारना मोक्षमार्गनो) आराधक कळो. हवे इहां श्रुत शब्दे करी ज्ञान दर्शन, अने शील शब्दे करी चारित्र तप संग्रहवाची आराधना होय, एटखे समुदित शील तथा श्रुतने विषे श्रेयपणुं कळुं. ते विषे गाथा:- धम्मे उवडियाणं, जंकरणि जंसुए निदिष्ठं, विरियस्स अनिगुहो, तत्थय आराहणा जणिया ॥१॥ एवा पुरुषने हुं सर्व-आराधक कहुंहुं. त० त्यां णंइति वाक्यालंकारे जे० ते च० चोया पुरुषनी जात, से० ते पु० पुरुष असी० क्रियावंत पण नथी अने असु० ज्ञानवंत पण नथी. अ० ते पापकर्मथी निवर्त्यो पण नथी अने अ० धर्म-पण जाण्यो नथी. ए० एहने गो० हे गौतम ! म० में स० सर्व-विराधक एटखे ज्ञान दर्शन अने चारित्र, ए त्रणेनो विराधक मिथ्यादृष्टि कळो. तथा अणपाम्या आश्री सर्व-विराधक कळो. हवे आराधकनेज वली विशेष जेद करीने कहे ठे. ते पाठ खखोए ठीए:-

कइ विहेणं जंते ! आराहणा पं० गो० ! (विविदा आराहणा, पं० तं० णाणाराहणा दंसणाराहणा चरित्ताराहणा. णा-णाराहणाणं जंते ! कइविदे पं० ? गो० ! तिविदा पं० उ कोसिया मधिमा जहणा. दंसणाराहणाणं जंते ! एवंचेव तिविहावि एवं चरित्ताराहणावि॥ (अर्थ:-पुर्ववत् पाने त्रोजे.)

हवे उपर कहेली आराधनाना जेदनोज मांदोमांदी उपनिबंधन करतो कहे ठे. ते पाठ खखोए ठीए:-

जस्सणं जंते ! उक्कोसिया णाणाराहणा तस्स उक्कोसिया
 दंसणाराहणा जस्स उक्कोसिया दंसणाराहणा तस्स उक्को-
 सिया णाणाराहणा ? गोयमा ! जस्स उक्कोसिया णाणा-
 राहणा तस्स दंसणाराहणा उक्कोसावा अज्झदन्नुकोसा-
 वा. जस्स पुण उक्कोसिया दंसणाराहणा तस्स णाणारा-
 हणा उक्कोसावा जहणावा अजहन्नमणुक्कोसावा. जस्सणं
 जंते ! उक्कोसिया णाणाराहणा तस्स उक्कोसिया चरि-
 त्ताराहणा जस्स उक्कोसिया चरित्ताराहणा तस्स उक्को-
 सिया णाणाराहणा ? गो० ! जहा उक्कोसिया णाणारा-
 हणा दंसणाराहणाय जणिया तहा उक्कोसिया णाणारा-
 हणा चरित्ताराहणाय जाणियवा. जस्सणं जंते उक्कोसि-
 या दंसणाराहणा तस्स उक्कोसिया चरित्ताराहणा जस्स
 उक्कोसिया चरित्ताराहणा तस्स उक्कोसिया दंसणाराह-
 णा ? गो० ! जस्स उक्कोसिया दंसणाराहणा तस्स चरि-
 त्ताराहणा उक्कोसावा जहणावा अजहणमणुक्कोसावा. ज-
 स्स पुण उक्कोसिया चरित्ताराहणा तस्स दंसणाराहणा
 नियम उक्कोसा. उक्कोसियाणं जंते ! णाणाराहणा आरा-
 हिता कइहिं जवग्गहणेहिं सिद्यइ जाव अंतंकरेइ ? गो०
 अत्तेगइण नेणेव भवग्गहणेहिं सिद्यइ जाव अंतंकरेइ
 अत्तेगइण कप्पोवणमुवा कप्पातिणमुवा उववज्झइ. उक्को-
 मियाणं जंते ! दंसणाराहणा आराहिता कइहिं जवग्गह-
 णेहिं ? एवंचेव. उक्कोसियाणं जंते ! चरित्ताराहणा आ-
 राहेत्ता ? एवंचेव णवरं अत्तेगइण कप्पातिणमु उववद्यइ.
 मज्झिमणं जंते ! णाणाराहणं आराहेत्ता कइहिं जवग्ग-

હણેહિં સિદ્ધઈ જાવ અંતંકરેઈ ? ગો० ! અઢેગઈએ દોચે-
 ખવગ્ગહણેણં સિદ્ધઈ જાવ અંતંકરેઈ તચંપુણખવગ્ગહણં
 નાઈકમ્મઈ. મધિમણં ખંતે ! દંસણારાહણા આરાહેત્તા ?
 એવંચેવ એવંમધિમિયં ચરિત્તારાહણંપિ. જહણિયણં ખંતે !
 ણાણારાહણં આરાહેત્તા કઈહિં ખવગ્ગહણેહિં સિદ્ધઈ જાવ
 અંતંકરેઈ ? ગો० ! અઢેગઈએ તચેણં ખવગ્ગહણેણં સિદ્ધઈ
 જાવ અંતંકરેઈ. સત્તઠ ખવગ્ગહણાહિં પુણનાઈકમ્મઈ. એવં
 દંસણંવિ એવં ચરિત્તારાહણંપિ ॥

અર્થ:—જ० જેને જં० હે જગવાન ! ૩૦ ઉત્કૃષ્ટ ણા० જ્ઞાનઆરા-
 ધના હોય ત० તેને ૩૦ ઉત્કૃષ્ટી દં० દર્શનઆરાધના હોય ? તથા જ०
 જેને ૪૦ ઉત્કૃષ્ટી દં० દર્શનઆરાધના હોય ત० તેને ૩૦ ઉત્કૃષ્ટ ણા०
 જ્ઞાનઆરાધના હોય ? इतिप्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! ज० જેને જય-
 ન્ય તથા ૩૦ ઉત્કૃષ્ટી ણા० જ્ઞાનઆરાધના હોય ત० તેને દં० દર્શનઆ-
 રાધના ૩૦ ઉત્કૃષ્ટી હોય, અને જયન્ય ને ઉત્કૃષ્ટ ૫ વસ્ત્રેથી વિતિરક્ત
 તે મધ્યમ આરાધના હોય. ઉત્કૃષ્ટા જ્ઞાનઆરાધનાવંતને નિશ્ચે પેહેલી વે
 દર્શનારાધના હોય, પણ ગ્રીજી જયન્ય-દર્શનઆરાધના ન હોય, તેના તથા
 વિધ સ્વજ્ઞાવપણાના લીધે. જ० જેને વસી ૩૦ ઉત્કૃષ્ટ દં० દર્શનઆરાધના
 હોય ત० તેને ણા० જ્ઞાનઆરાધના ૩૦ ઉત્કૃષ્ટ હોય, અથવા જ० જયન્ય
 હોય, અથવા મ० મધ્યમ પણ હોય. ઉત્કૃષ્ટ દર્શનઆરાધનાવંતને જ્ઞાન
 આરાધના આશ્રી ગ્રણે પ્રકારના પ્રપત્નનો શંખવ ઠે. જ० જેહને જં० હે
 જગવાન ! ૩૦ ઉત્કૃષ્ટ ણા० જ્ઞાનઆરાધના હોય ત० તેહને ૩૦ ઉત્કૃષ્ટી
 ૪૦ ચારિત્રઆરાધના હોય ? તથા જ० જેહને ૩૦ ઉત્કૃષ્ટી ૪૦ ચારિત્ર-
 આરાધના હોય ત० તેહને ૩૦ ઉત્કૃષ્ટી ણા० જ્ઞાનઆરાધના હોય ? इ-
 तिप्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम ! ज० જેહને ૩૦ ઉત્કૃષ્ટી ણા० જ્ઞાનઆરાધ-
 ના હોય, તેને ઉત્કૃષ્ટી અથવા મધ્યમ ચારિત્રઆરાધના હોય, પણ ઉત્કૃ-

आराधीने केटखा जवे सीजे ? इति प्रश्न. उत्तर ए० एमज एटखे तेज
जवे इत्यादिक केहेवुं; ए० पण एटखुं विशेष अ० केटखाएक क० क-
ल्पातित-स्वर्गने विपे ज० उपजे. "अत्थेगइए कप्पोवयसुवा" एवं कहुं
ते इहां न केहेवुं, कारण के उत्कृष्ट चारित्र्यआराधनावंतने सौधर्मादि
कल्पने विपे जावुं न होय. इहां सिद्ध गमन अजावे तेने अनुत्तर सू-
रविपे गमन ठे मोटे. म० मध्यम ज० हे जगवान ! ए० ज्ञानआराधना
प्रत्ये आ० आराधीने क० केटखा जव ग्रहणेकरी सीजे ? जा० अ०
यावत् सर्व दुःखनो अंत करे ? इति प्रश्न. उत्तर गो० हे गौतम ! अ०
केटखाएक दो० बे भव ग्रहणे करी सीजे, जा० यावत् सर्व दुःखनो अ०
अंत करे. कारण के मध्यम ज्ञान-आराधनाएकरी वर्तमान जवने विपे
निर्वाणनो अजाव ठे. वली उत्कृष्टपणुं अवश्य चाशे, एवं जाणवुं. नि-
र्वाणनी उत्कृष्टपणाविना उत्पत्ति न थाय. त० वर्तमान मनुष्यजव प्र-
हण अपेक्षाए प्रतिय मनुष्यजव उलंघे नही, एटखे ग्रीजे जवे मोक्ष
जाय इत्यर्थ. म० मध्यम ज० हे जगवान ! द० दर्शनाराधना आ०
आराधीने केटखे जवे सीजे ? इति प्रश्न. उत्तर ए० जेम मध्यम-ज्ञान-
आराधनानुं फल कहुं, तेम इहां पण केहेवुं. ए० एमज म० मध्यम चा-
रित्रआराधनानुं फल पण केहेवुं. ज० जघन्य ज० हे जगवान ! ए०
ज्ञानआराधना आ० आराधीने क० केटखा जव ग्रहणे करी सीजे ?
जा० यावत् अ० सर्व दुःखनो अंत करे ? इति प्रश्न. उत्तर गो० हे गौ-
तम ! अ० केटखाक त० ग्रीजा जवने ग्रहणेकरी सीजे जा० यावत्
अ० सर्व दुःखनो अंत करे. वर्तमान मनुष्य जवनी अपेक्षाए ग्रीजो
जव जाणवो. स० सात अथवा आठ ज० जव ग्रहण प्रत्ये अतिक्रमे
नही. मनुष्यने, ए ज्ञानआराधना अने चारित्र्यआराधनाने वलेकरी ए
फल कहुं, पण श्रुतं सम्यक्त देशवृत्तिने जव अशंख्याता कदा ठे. तेथी
चारित्र्यआराधना रहित ज्ञान-दर्शन-आराधनावंतने अशंख्याता जव-
थाय. एज विपे अनुयोगद्वार वृत्तिमां, आवश्यक नियुक्ति टीका चुर्णी-
मां, अने पीठिकावृत्तिमां कहुं ठे ते गाथाः—

સમત્તં દંસણ વિરિયા, પલ્લિયસ્સ અસંખ જાગ મેતાજે;
અઠં જવાજે ચરિત્તે, અનંત કાલં સુય સમયસ્સ ॥ ૧ ॥

તે માટે એ ચારિત્ર-આરાધના સહિત જ્ઞાન-દર્શન-આરાધના જાણવી.
એ જમ દંડ જઘન્ય દર્શન-આરાધનાનું ફલ કહ્યું છે એ તેમ વા-
રિત્ર-આરાધનાનું પણ ફલ કેહેવું.

જાવાર્થ:—હવે જુઠું ! જો મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞા માંદેલી
હોય તો, તે કરણીને શ્રેષ્ઠ કહે તેને જગવંતે જુઠાં બોલાં કેમ રહ્યાં ? મિ-
થ્યાત્વી પણ પોતે કરે તે ક્રિયાને, તથા પોતે જણે તે જ્ઞાનને શ્રેષ્ઠ કહે
છે, પણ મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞામાં નથી. તેથી જગવાને પોતે તેમની
કરણી વચાણી નથી, પણ જે વચાણે તેને પણ જુઠાં બોલા કહ્યા છે.

હવે જગવાને પોતે ચાર પ્રકારના પુરુષ કહ્યા, તે કહે છે:—પેહેણ
જાંગામાં નવદિક્ષિત સાધુ તથા અલ્પબુદ્ધિનો ઘણી, જે કેવલી તથા
શુરુદેવનાં વચન તદ્દત કરી માને છે, અને જેને શ્રદ્ધારૂપ જ્ઞાન તો છે,
પણ વેદેવારીક જાણવણું નથી તેને જાણવો; કેમકે જ્ઞાન તો ફક્ત જ્ઞાત
પ્રવચન માતાનું અને ચારિત્ર યથારૂપાત કહ્યું છે. શાસ્ત્ર સૂચ જગવંતી-
જી શતક ૨૫ મેં, ઉદ્દેશે ઠઠે તથા સાતમે. એ બંને જ્ઞાન તુષ્ટમાત્ર, તે
ગણ્યું નહીં, તેથી તેને જ્ઞાન રહિત કહ્યો; અને ચારિત્ર ઇત્કૃષ્ટા આથી
વેશ-આરાધક કહ્યો. તથા જઘન્ય જ્ઞાન અને જઘન્ય સમ્યક્ વેશ-આરા-
ધકપણામાં આવી ગયું. હવે સર્વ-આરાધક તો જેને જ્ઞાન, દર્શન અને
ચારિત્ર, ત્રણે ધોણ ઇત્કૃષ્ટા હોય તેને કહીએ. તે ચાર જાંગાની આરા-
ધના વિષે મોનમ સ્વામીએ શ્રી મહાવીર જગવંત પ્રત્યે પુઠા કરી કે, જે
જગવાન ! ચાર જાંગામાં આરાધક વિરાધક કહ્યા તે શું ? અને તે શું
આરાધે ? કે તેને આરાધક કેહેવા. તેવારે શ્રી મહાવીર જગવંતે, જ્ઞાન-
આરાધના, દર્શન આરાધના અને ચારિત્ર-આરાધના, એ ત્રણ આરાધન
કહી, તેમાં પેહેલા જાંગાવાલો ચારિત્રનો આરાધક છે. ૧ બીજા જાંગા-
માં જ્ઞાન દર્શન એ બે ઇત્કૃષ્ટા છે, પણ ચારિત્રમાં ધોણ, જગાવે છે, માટે

ने श्रीजा ज्ञागरूप चारित्र्यनो देश-विराधक कह्यो; ते विराधक ठछा
णगणानो धणी साधु जाणवो. २ श्रीजे ज्ञांगे ज्ञान, दर्शन अने चा-
त्र, ए ग्रणे घोल आराधे ते सर्व-आराधक साधु जाणवा; ते ठछा गुण-
गणायी खइने चौदमा गुणगणा सुधी, साधु जे जे गुणगणे वृत्कृष्टो
ण होय ते आराधे ते सर्व-आराधक. ३ तथा चोथे ज्ञांगे ज्ञान, दर्शन
अने चारित्र्य, ए ग्रणे खइने सर्वथा रीते जेणे विराध्या ते विराधक साधु
जाणवा. ४ ए चार ज्ञांगा आवक उपर पण साधुजीनी पेरे जाणवा.
वारे तेरापंथी कहे ठे के, पेहेला ज्ञांगाना अर्थमां तथा टीकामां बाल-
तपस्वी कह्यो ठे, ते माटे मिथ्यात्वी अन्य मतनो तापस जाणवो.
नो उत्तर.

हे देवानुप्रीय ! अर्थमांतो बालतपस्वी कह्यो, पण पाठमां नथी
ह्यो. तेमाटे पाठविना अर्थ प्रमाण न थाय; केमके वापविना घटो केहेनो
हवेवाय, ते विचारो. बली अर्थमां बालतपस्वी कह्यो, तेथी अन्यमतनोज
तापस कह्यो, तो ते अन्यमतना तापसमां चारित्र्य होय के नहि ? ते
ह्यो. तेवारे तेरापंथी केहे ठे के, चारित्र्यतो न होय. त्वारे हे देवानुप्रीय !
अर्थमां जेम बालतपस्वी कह्यो ठे, तेम आगल पण गीतार्थनी नेश्राय-
वेना तपश्चर्चा निर्विचारपणे पाले, पण अगीतार्थ कह्यो, एवाने ग्रहवा;
ए अन्यमतना तापसने न ग्रहवा. ए अर्थने न्याये जिनमतना साधु
जाणवा. बाल एटले अजाण, अने तपस्वी एटले तप-चारित्र्य पाले ते,
थी बाल-तपस्वी कह्यो. बली अर्थमां बालतपस्वी कह्यो, तेथी मिथ्या-
वीने पेहेले ज्ञांगे देश-आराधक कह्यो ठे, एम केहेसो तो, अर्थमांतो
अनेक वातो कही ठे, तेपण प्रमाण करवी परुशे. बली गणायंगने
नवमे ठाणे अर्थमां कोइक ठेकाणे कलुं ठे के, साधुजीने दान देवाथी
तीर्थकरादि गोत्र बंधाय, अने अनेराने दीधायो अनेरी पुन्य-प्रकृति
बंधाय, ते पण प्रमाण करवुं परुशे. बली निषितना वारमा उद्देशाना छिति-
रापद-अर्थमां कलुं ठे के, अनुकंपा निमित्ते साधु, व्रत-जीवने ठोने तो
होय नही; तेपण प्रमाण करो. तेमज निषितसूत्र मध्ये घणा घोलनां प्रा-

યશ્વિત કહ્યાં છે, અને હિતિયાપદ-અર્થમાં કરવાં કહ્યાં છે; તેપણ પ્રા કરવાં પરુશે. ઇત્યાદિક ઘણા ચોલ ટીકામાં તથા અર્થમાં પાઠથી અમલતા કહ્યા છે, તેપણ પ્રમાણ કરવા પરુશે. તેવારે તેરાપંથી પણ કહે છે કે, જે મૂલપાઠથી મલે તે અર્થ પ્રમાણ છે. તો હે દેવાનુપ્રી " ઘાલતપસ્વી " એ કયા પાઠનો અર્થ છે ? પાઠમાં તો "ઊવરણ" પાપથી નિવત્યોં છે એમ કહ્યું છે, અને મિથ્યાત્વી પાપથી નિવત્યોં મિથ્યાત્વીને સૂત્રમાં ઠામઠામ " એકાન્ત ઘાલ, એકાન્ત અપંક્ત એકાન્ત અપચલાણી " કહ્યા છે. એ ન્યાયે પેહેલા જાંગામાં અન્ય તાપસ મિથ્યાત્વીને ન જાણવા, પણ જિનમતના અગીતાર્થ સાધુ જા.

યહી તેરાપંથી, મિથ્યાત્વીને પેહેલા જાંગામાં દેશયકી આરાધક કહે છે, તેને પુઠીએ ઠીએ કે, અહીંયાંતો જ્ઞાન ને શીલ, એ ચોલથી ચો-જંગી થઈ છે. તે જ્ઞાન કયું તત્ત્વ છે ? અને શીલ કયું તત્ત્વ છે ? તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, જ્ઞાનતો સંચર તત્ત્વ છે, અને શીલ તે નિર્જરાતી રહી છે. એમ કહે છે. તે મિથ્યાત્વીને પેહેલા જાંગામાં સ્થાપવાસાર કહે છે. તેને ફરી પુઠીએ ઠીએ કે, જ્યારે પેહેલા જાંગામાં મિથ્યાત્વી, સારે પીજા જાંગામાં કોણ ? તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, ચોથા ગુણગણાવા-લા અટ્ટનિ-સમ્યકદ્રષ્ટી છે. એમ કહે છે, તેમને કહેવું કે હે દેવાનુપ્રી ! પેહેલે જાંગે મિથ્યાત્વીને શીલ નામ નિર્જરાથી આરાધક કહ્યોહો, તો બીજે જાંગે અશીલવંત કહ્યો છે. એ લેખે સમદ્રષ્ટિને નિર્જરાતી નાસ્તિ થઈ થી કૃષ્ણમાદારાજ, શ્રેણિકમાદારાજ તથા ઇંદ્રાદિક સમદ્રષ્ટિ દશનાઈ થી નીચંકરાદિકને વંદના કરે, શુન જોગ ચરતાયે, તેને નર્મ કેન નહીં થાય ? થઈ થી કૃષ્ણ માદારાજે તથા શ્રેણિક માદારાજે પર્ન દલાવી કરી, સાવુને જમ્યાદિક દીધી, તથા દિક્ષાની આજ્ઞા દીધી, તેથી તોયંદર-ગોત્ર ઘાંધ્યું. એ અશુન કર્મનો નિર્જરા થયા વિના પુન્ય કેન દેવેલું ? ને કહ્યો. નિર્જરા વિના તો ચોરાસી લાલ જીવાજોનમાં કોર રીતે એકો નથી, કે જેને નિર્જરા ન થાય. તમે પણ જુગ અર્થ કેન

करो ठो ? वही प्रीजे जांगे ज्ञान, दर्शन अने चारित्र, ए ण सहित साधुने सर्व-आराधक केहेसो तो, शील नाम निर्जरानुं कहो ठो; चारित्र क्पांधी आच्युं ? केमके चारित्रनी करणीची-तो निर्जर थाय, एण निर्जरानी करणीने तो चारित्र न केहेवाय. हे देवानुप्रीय ! अहियां तो शील नाम चारित्रनुं ठे, अने आराधनामां एण चारित्र आराधना कही ठे. पेहेला जांगावालो चारित्रनो आराधक ठे, बीजा. जांगावालो ज्ञान दर्शननो आराधक ठे, प्रीजा जांगावालो ज्ञान, दर्शन ने चारित्र, ए ण धोलनो आराधक ठे अने चोथा जांगावालो णे धोलनो विराधक अव्यर्त्तीगी जाणवो. हवे जे पेहेला जांगामां निर्जरानी करणी करे, तेवा मिथ्यात्वी. तापसने कहे, बीजा जांगामां अग्रति-समद्रष्टिने कहे, प्रीजा जांगामां साधुने कहे, अने चोथा जांगामां वाकीना मिथ्यात्वीने कहे, तेने पुठवुं के, बीजा जांगावालाए अने चोथा जांगावालाए विराध्युं शुं ? तेवारे तेरापंधी कहेठे के, पापना त्याग नथी, अने पापनां काम करे, तेथी विराधक कहीये ठीय, तेनो उत्तर.

हे देवानुप्रीय ! आवक एण पापनां (आज्ञावाहारतां) घणां काम करे ठे. ए एण तमारे खेखे देश-विराधक बीजे जांगे ठेयां, एण श्री बी-सरागदेवेतो आवकने प्रीजे जांगे सर्व-आराधक कहा ठे. शास्त्र सूत्र उवाच, उपाशकदशा, सुयगकांगजी, आदि घणा सूत्रमां ठे. तेवारे तेरापंधी-कहेठे के, सीधां व्रत चोस्कां पासे, तेथी आराधक कहा ठे; एण जे खझे जांगे तेदने विराधक कहीये. एम सीधा बोले. त्यारे हे देवानुप्रीय ! बीजे जांगे सम्यकद्रष्टी अने चोथे जांगे मिथ्यात्वी कहो ठो, तेणे शुं एत खझे जांग्युं ते कहो ? अहो देवानुप्रीय ! इहांतो चारे जांगामां आराधक विराधक साधुनेज कहा दीशेठे. तेवारे तेरापंधी कहेठे के, पेहेला जांगामां साधु होयतो, तेने ज्ञानरहित केम कहा ? कारणके ज्ञानरहित तो मिथ्यात्वीज होय. तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! पेहेला जांगावाला साधुने यथा कपोपशमजावे संक्षेप सम्यकधी सर-

દહ્નારુપ જ્ઞાન તો છે, પણ વિશેષ જાણપણારુપ જ્ઞાન નથી. તેથી જ્ઞાનનો ગૌણતા રાખી, તુષ્ટ માત્ર સરદહ્નારુપ જ્ઞાન તેને ગણ્યું નહીં; અને ચારિત્ર ઉત્કૃષ્ટપાલે, તેથી તેની મુખ્યતા લીધી. એવા ગૌણતા મુખ્યતાના શબ્દો સૂત્રમાં ઘણે ઠેકાણે છે. તેમાં પ્રથમ તો ઉવવાઈ-સૂત્રમાં કૌણિકની રાજનિતિના ગુણ વચાવ્યા. ત્યાં કહ્યું કે, “માતાપીતાની સેવાનો કર્ણહાર, માતાપીતાનાં વચન ઝલંધે નહીં, માતાપીતાનું દીધું રાજ્ય કરે છે,” એ મુખ્યતાના ગુણ કહ્યા; અને શ્રેણિકરાજા તેનો પીતા છે તેને કાષ્ઠિંજરે નાલીને રાજ્ય લીધું, તે અવગુણ ન ગણ્યો એ ગૌણતા. વંસી અનુત્તર વિમાનના દેવતાને ઉપશાન્ત-મોહના ધણી કહ્યા. શાલ સૂત્ર જગવતીજીમાં. હવે ઉપશાન્ત-મોહ સર્વથાતો અગ્યારમં ગુણઠાણે છે, અને અનુત્તર-વિમાનના દેવતામાં તો ચોથું ગુણઠાણું છે, પણ વીજા દેવતા કરતાં મોહકર્મની વિટંબણ થોમી છે. ઘણો મોહકર્મ ઉપશમ્યો છે, અને થોમો ઉદયમાં છે. તે થોમો ઉદયમાં છે તે ગૌણતામાં રાખીને, ઘણો ઉપશમાવ્યો તે ગુણ મુખ્યતામાં લઈને, ઉપશાન્તમોહ કહ્યા. એ ગૌણતા મુખ્યતા કહી.

વંસી જગવતી શતક વીજે ઉદ્દેશે પાંચમે, તુંગીયાનગરીને આસાવે શ્રી પાર્શ્વનાથજીના સંતાનીયાના ગુણ કહ્યા, તે કહેઠે:-જિયકોહા, જિયમાણા, જિયમાયા, જિયલોહા, જિયઈદિયા, જિયનિંદા જાવ જીવિયાસં મરણાનય વિષ્ણુમુકા. જિ૦ જીત્યા છે ક્રોધને, જિ૦ જીત્યા છે મોહને, જિ૦ જીતીઠે માયાને, જિ૦ જીત્યાઠે લોભને, જિ૦ જીતીઠે ઇંદ્રિયોને, જિ૦ જીતીઠે નિંદ્રાને, એમ જા૦ યાવત્ જી૦ જન્મ તથા મ૦ મરણના નયથી મુક્ત થયા છે. इत्यादिक ગુણ કહ્યા, પણ સંજલની ચોકનીના ક્રોધાદિકતો વાકી છે, તે ગૌણતામાં રાખીને ગણ્યા નહીં; અને ઘણા ક્રોધાદિક જીત્યા છે, તે ગુણ મુખ્યતામાં લઈને, ક્રોધાદિક જીત્યા છે એમ કહ્યું. એ ગૌણતા મુખ્યતા. इत्यादिक અનેક સૂત્રમાં સાધુજીની મ્તુતિ વર્ણવી, ત્યાં મુખ્યતાના ગુણ વર્ણવ્યા, પણ ઉદયજાવ સંબંધી તુષ્ટ અવગુણને ગૌણતામાં રાખ્યા; પણ ગણ્યા નહીં. એ ગૌણતા મુખ્યતા. વંસી

જયણાથી ચાલે, ઝઢે, ઘેસે, સુવે, આહાર કરે અને જાપા પોસે, તેદને પાપકર્મ વંધાય નહીં. શાસ્ત્ર સૂત્ર દસવૈકાલિક અધ્યયન ચોથે. ૫ પણ મુખ્યતાનું વચન છે. તેજ સમયે સાત કર્મ વંધાય છે, તે ગૌણતામાં રાખ્યાં પણ ગણ્યાં નહીં. ૫ ગૌણતા મુખ્યતા ઇત્યાદિક, સૂત્રમાં અનેક વચનો ગૌણતા મુખ્યતાનાં કહ્યાં છે. તેમજ પેહેલા જાંગામાં જ્ઞાનરહિત કહ્યા, તે શ્રી વીતરાગનાં વચન તદ્દત કરી સાચાં માને, પણ પોતાને પુરું જાણપણું નહીં, તેથી તુઠ માત્ર સરદહણારુપ જ્ઞાન ગૌણતામાં રાખ્યું, પણ ગણ્યું નહીં. તે માટે “અસુયવં” સૂત્રજ્ઞાન રહિત કહ્યા, અને ચારિત્ર ચોક્કું (ઉત્કૃષ્ટ) પાસે, તે મુખ્યતામાં લઈને શ્રીજા-જ્ઞાનરુપ દેશ-આરાધક કહ્યા. વહીં આરાધક કેદને કહીયે ? આઝલાના વંધકાલ સમયે જ્ઞાનનાં પ્રાવરણ અલગાં થાય, તેને જ્ઞાનનો આરાધક કહીયે; સમકિતનાં પ્રાવરણ અલગાં થાય, તેને સમકિતનો આરાધક કહીયે; અને ચારિત્રનાં પ્રાવરણ અલગાં થાય, તેને ચારિત્રનો આરાધક કહીયે. એવું દોલતસાગરકૃત ટિપ્પામાં જગવતીમાં કહ્યું છે. પેહેલા જાંગામાં આઝલાના વંધકાલે ચારિત્રનો આરાધક છે. ૫મ ચોરે જાંગા આઝલાના વંધકાલે જાણવા, વહીં આઝલાના વંધકાલ વિના જો આરાધક કહીયે, તો ઠઠા ગુણઝાણાથી લઈને અગ્યારમા ગુણઝાણા સુધી ચોક્કું જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર પાસે છે, એવા ચાર જ્ઞાનના ઘણી પણ કોઈક પક્ષે, અને ઉત્કૃષ્ટો અર્ધ-પુદ્ગલ સંસાર જમે, ૫મ કહ્યું છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક ૨૫ મેં.

વહીં ચોજંગી પેહેલાં આરાધના કહી, તેમાં કહ્યું છે કે, જયન્ય જ્ઞાનનો આરાધક, જયન્ય સમ્યક્તનો આરાધક અને જયન્ય ચારિત્રનો આરાધક, જો જવ કરે તો જયન્ય ત્રણ, અને ઉત્કૃષ્ટા કરે તો પંદર જવ ઇસંધે નહીં. ૫ ન્યાયે આઝલાના વંધકાલે જેને આરાધક કહીયે, તે વિરાધક થાય નહીં. નિયમા તે પંદર જવમાં મુક્તિ જાય; અને ચોલા જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રનો પાલણહાર કર્મને વશે વિરાધક થાય તો ઉત્કૃષ્ટા અનંતા જવ કરે. ૫ ન્યાયે ચોલાં જ્ઞાન, દર્શન ને ચારિત્ર પાસે, તે પેલા અવિરાધક સંજમી કહીયે, પણ આરાધક તો આઝલાના વંધ-

कालेज कह्ये; केमके तेतो जव पंदरमां नियमा मुक्ति जाय. हवे जो पेहेला जांगामां मिथ्यात्वी देशयकी आझानो आराधक होय तो, करणीना करवावाला सर्व जीव पंदरमे जवे मुक्ति गयाज जोइए, पण ए न मले. ए न्याये पेहेले जांगे नवदिक्षित तथा अगीतार्थ साधुने श्री वीतरागदेवनी आझानो आराधक जाणवो. ए चार जांगा ड्रव्य-ज्ञान, दर्शन, चारित्र, आश्रो अजव्यमां तथा ड्रव्य लोंगीमां पण होय ठे; पण अहीयां तो श्रीवीतरागदेवे ड्रव्य अने जाव ए वझे वोलो आश्री चार जांगा कया दीशे ठे. माटे जिनाझानो आराधक साधु, ते पेहेले जांगे जाणवो.

हवे तेरापंथी, पेहेले जांगे मिथ्यात्वीने देशयकी आझाना आराधक ए वास्ते कहेठे के, आझामांहेलो धर्म आराधे तेनेज पुन्य बंधाय, आझावादार पुन्यनो बंध मानता नथी. तेथी मिथ्यात्वीने पेहेले जांगे कहेठे. हवे जुठ ! पेहेले जांगे मिथ्यात्वीने आझानो आराधक कहे, तेनी श्रद्धा चोथा जांगामां जरूमखत्री जुठी देखाय ठे. तेनो न्याय कहेठे: हे देवानुप्रीय ! सर्व चोरासी लाख जीवाजोने निर्जरा होय ठे, ने समे समे पुन्य बंधाय ठे, पण एवो कोइ जीव नथी के जेने निर्जरा न पाय, के पुन्य न बंधाय. ए लेखेतो निगोदादिकमां सर्व जीवने निर्जरा पाय ठे, पुन्य बंधाय ठे, ते पेहेला जांगामां आख्या. धीजा जांगामां अदृति समदृष्टिने कहोठो, अने त्रीजे जांगे साधुजीने कहोठो, तेमव आवरने पण केहेता हजो. ए सर्व संसारत्या जीव तमारे लेखेतो अण जांगामां थावी गया. हवे चोथा जांगामां कया जीवरह्या ? ते यतावे तारे जयावेदेवा असमर्थ. वखी चोथा जांगावाला जीवने जगवंते सर्व शिराधक. (आझावादार) कया ठे, तेने तमारे लेखेतो निर्जरा पाय नही. तेम पुन्य पण बंधाय नही. हवे संसारमां एवा तो कोइ जीव नथी के जेने पुन्य न बंधाय. ए न्याये चोथा जांगायाखा जीव आझावादार ठे अने आझावादार पुन्य बंधाय ठे. हवे जे आझावादार पुन्य बंधायुं नथी मानता, तेनने सूत्रयस पुर्क देखातुं नथी. वखी जेम गहुं साधे परास (सासले) पण, तेन आझामांहेला धर्मनी माये पुन्य बंधायुं माने, ते लेखेतो को

जीव त्रण काष्ठमां मोक्ष जाय नही; कारणके जेम गहुंनी साथे निश्चे परत्स निपजे, तेम धर्मनी साथे निश्चे पुन्य बंधाय. ते पुन्य जोगवतां राग-द्वेषधी पाप बंधाय, ते पाप तोरवाने माटे करणी करे, तेथी वली पुन्य बंधाय. ए न्याये जीव उंचे गुणगणे चढे नही, ने त्रण काष्ठमां मोक्ष पण जाय नही.

हे देवानुप्रीय ! ए वात केम मखे ? कारण के धर्मतो आवता कर्मेने रोके, ने आगला कर्मने तोमे तेने कहीए; अने पुन्य-पाप तो आश्रव-जावमां बंधाय छे. ए आश्रव-जावने तेरापंथीना बनावेला तेरछारमां ठांरवा जोग कह्यो छे. अहो ! केवुं कपट वचन. कोइ ठेकाणे आश्रव-जावने आज्ञामां कहे, कोइ ठाकाणे आज्ञामांहेखो धर्म कहे, अने कोइ ठेकाणे तेने ठांरवा जोग पण कहे. जाह्या हो ते बीचारी जोजो. ए न्याये मिथ्यास्वीनी करणी मोक्षनो मार्ग (धर्म) नथी, तेम जिन आज्ञाना आश्रवकपणामां पण नथी. शाख सूत्र उतराध्ययन अ० एमे. गाथा ४२मी.

चोरा स्रमं च इत्ताणं, अन्नं पन्नेसि यासमं;

इहेव पोस हरजं, जयाहि मणुया दिवा. ॥ ४१ ॥

गाथार्थः—चो० ठोरतां अत्यंत दोहीखो एवो ग्रहवास ठोनीने तेचकी अ० अनेरु आश्रम (दिक्षारूपी चारित्र) खेवातुं वान्छे छे, पण ए लुजने जुक्त नथी. इ० ए ग्रहस्थाश्रममां रक्षांथकां आठम चौदस्ता-निक धर्मेने बिचे पोसा करवाने हे मनुष्याधिपति ! तुं तत्पर था.

एय मठं निशामित्ता, हेउ कारण चोइजं;

सुत्त नमीराय रिस्सी, देविंदं इण मव्ववी. ॥ ४२ ॥

गाथार्थः—ए० पुर्वोक्त अर्थ (इंडलुं वचन) नि० शांजखीने हे० ग्रहस्थाश्रममां जे जे धर्म आचारतां दोहीखो ते धर्म, जे धर्मना अर्थी होव, तेथे आचारतुं. इत्यादिक हे० हेतु कारणे चो० प्रेर्यो थको. त० त्याह पली त० अमिराज ऋषि हे० देवेंड सकेन्द्र अथे एम मोखस्त हवा.

માસે માસે ઝજોવાલો, કુસમ્મેણં તુ ઝુંજણ; ॥ ૪૪ ॥
 નસો સુય ચાય ધમ્મસ્સ, કલં અગ્ધઙ્ સોલસં ॥ ૪૫ ॥
 ગાથાર્થ:—માઠ માસમાસ ચમણને પારણે જે કોઈ અવિવેકી
 મહસ્થે કુઠ માત્રની અણી ઊપર જેટલું અનાજ આવે તેટલું પારણે જ
 મે, તોપણ નઠ તે સૂત્રમાં કહ્યું તે સમ્યક્ત તથા ચારિત્ર ધર્મની સોલસી
 કલાણ આવે નહી, તથા સોમેં જાગે પણ આવે નહી.

ગાથાર્થ:—હવે ઝુઝ ! મિથ્યાત્વી વાલ અજ્ઞાની માસમાસ ચમ
 ણનાં પારણાં કરે, અને પારણે માત્રની અણીમાથે આવે એટલો આહાર
 જોગવે, તોપણ શ્રી કેવલીએ ધર્મ કહ્યું તેની સોલસી કલાને અપ્રજાણે
 પણ આવે નહી, એમ કહ્યું. એ ન્યાયે મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞારૂપ
 ધર્મમાં નહી, અને માસમાસ ચમણ તપથી પુન્ય વંધાય છે. એ ન્યાયે
 આજ્ઞાથીદાર પુન્ય વંધાય છે. વલી મિથ્યાત્વીની કરણી એ ન્યાયે આજ્ઞામાં
 નથી. શાંત સૂત્ર આચારાંગ શ્રુતપ્તકંધ ૧ છે અઠ ચોથે ઉદ્દેશે ચોથે. તે પાઠ

આયાણ સોય ગઢિએ વાલે અવોઞ્ઞિન્ન વંધણે અણજિક્કતં
 સંજોએ તમસિ અવિજાણંતં અણાણલંજોણત્થિ તિવેમિ
 જસ્સ નત્થિ પુરાપગા મક્કે તસ્સ કઝસિયા ॥

અર્થ:—જે કર્મ આઠ આવવાનાં સોઠ મિથ્યાતાદિક શ્રોત્રને વિષે
 પદ્ધ છે, તે ઘાઠ ઘાસ અજ્ઞાની. તે વલી કેવો છે ? અઠ અપ્પ પ્રકારે કર્મ
 જેણે ઠેઘાં નથી તેથી સંક્રા ગમે જન્મે કરી સંસાર પરિવ્રમણ કરે
 વલી તે કેવો છે ? અઠ જેણે ઠોમ્યા નથી સંઠ ધન ધાન્ય, દ્વિપદ પદ્મ
 પદાદિ સંજોગ નથા નઠ મોહરૂપી અંધકારને વિષે અઠ જાણ્યો નથી
 આત્મદિત્ત જેણે, તેને અઠ મોહના તપાયરૂપ તીર્થકરની આજ્ઞાનો કિ
 ચ્ચિત્તમાત્ર જ્ઞાત નથી. નિઠ શ્રી મુખર્માસ્વામી કહે છે એમ હું કહું છે.
 વર્તમાનકાલે તેને આજ્ઞાનો જ્ઞાત નથી, એમ કહ્યું. હવે આગમે કાલે પણ
 તેને આજ્ઞાનો જ્ઞાત ન થાય, પણ કહે છે. જઠ જેને પુરું જન્મે ઘોષતો
 જ્ઞાત નથી, તેને આગમ્યે કાલે પણ ન થાય, તો વંધણે કાલે ક્યાંથી પ્રાપ્ત ?

हवे जुड । जे कर्म आववानां मिथ्यातादिक श्रोत्रने विपे. एरुं ठे, तथा जेणे अष्ट कर्मनो बंध ठेयो नथी, धनधान्य छिपद. चतुःपदादि संजोग. मोरुपो नथी तथा मोहरूपी अंधकारने विपे (आत्महित). मोरुनो उपाय. जाण्यो नथी, तेने श्री जिनाज्ञानो साज नथी. तारे हे. देवानु. प्रीय ! एकिंझियादिक मिथ्यात्वी जीव, जे ज्ञान दर्शन चारित्ररुप मोरु मार्गने न जाणे, तेने आज्ञानो साज क्यांथी घाय ? ए न्याये मिथ्यात्वीनी करणी आज्ञावाहार ठे, अने आज्ञा वाहार पुन्य बंधाय ठे. वली जगवतीजी सूत्र श०१७मे उ०वीजे मिथ्यात्वी जीवने एकान्त अधर्मी कहा. ते पावः ॥ जीवाणं जंते ! । किं धम्मेठिया अधम्मेठिया धम्माधम्मे ॥ ठिया ? गो० ! जीवा धम्मेठियावि अधम्मेठियावि धम्मा ॥ अधम्मेठियावि॥ नेरइयाणं पुत्ता गो० ! नेरइया णोधम्मेठि- ॥ या, अधम्मेठिया, नोधम्माधम्मेठिया एवं जाव चउरिंदि- ॥ याणं ॥ पंचदियतिरिक्कजोणियाणं पुत्ता ॥ गो० ! पंचदिय- ॥ तिरिक्कजोणिया नोधम्मेठिया अधम्मेठिया धम्माधम्मे- ॥ ठिया ॥ मणुस्सा जहाजीवा वाणमंतर जोइसिय वेमाणि- ॥ य जहानेरइया॥अणउठियाणं जंते ! एव माइक्कइ जाव- ॥ परूवेति एवंखल्लु समणापंनिया समणोवासया वालपंनिया- ॥ जस्सणं एग पाणावि दंमेअनिखिते सेणं एगंत वालेति- ॥ वत्तवंसिया॥सेकहमेयं जंते ! एवं ? गो० ! जेणंते अणउ- ॥ ठिया एवं आइक्कंति जाव वत्तवंसिया जंते एवमाहंसु- ॥ मिहंते एवमाहंसु अहं पुण गोयमा ! एवमाइखामि जाव- ॥ परूवेमि एवंखल्लु समणापंनिया समणोवासया वालपंनिया- ॥ जस्सणं एग पाणाएवि दंमेनिक्कत्ते सेणं नो एगंतवालेति- ॥ वत्तवंसिया ॥ जीवाणं जंते ! किंवालापंनिया वालपंनिया ? ॥ गो० ! जीवा वालावि पंनियावि वालपंनियावि ॥ नेरइयाणं

પુઠ્ઠા ગો ! નેરડ્યા વાલા નોપંખ્યા નોવાલપંખ્યા એવં
જાવ ચરિરિદ્યાણં ॥ પંચંદિયતિરિસ્ક પુઠ્ઠા પંચંદિય તિરિ
સ્ક જોણ્યા વાલા નોપંખ્યા વાલપંખ્યાવિ ॥ મણુસ્સા
જહાજીવા ! વાણમંતરા જોડસિય વેમાણ્યા જહા નેરડ્યા ॥

અર્થ:—પાઠ સુગમ ઠે માટે શબ્દાર્થ લખ્યા નથી.

જ્ઞાવાર્ય:—હવે જુઠં ! વાવીસ દંનકના જીવને એકાન્ત અધર્મી
કહ્યા, તિયંચને અધર્મી ને ધર્માધર્મી કહ્યા અને મનુષ્યને ધર્મી અધર્મી
ને ધર્માધર્મી કહ્યા. હવે જો મિધ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞા-માંહેલો ધર્મ હોય
તો ધર્મના કરણદારને શ્રી વીતરાગદેવ અધર્મી કેમ કહે ? પણ ધર્મ તો
સંવરનેજ કહેવો. તે સંવર મિધ્યાત્વીને નથી, તે માટે તેને અધર્મી કહ્યા
ઠે. એ ન્યાયે મિધ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞાવાહાર ઠે, અને આજ્ઞાવાહાર પુન્ય
નીપજે ઠે. યસો એકિંદિનો ઘેડંડિ અનંતા પુન્ય વધ્યાથી થાય ઠે, એમજ
જાવ પંચેડિપણું પણ અનંતા પુન્ય વધ્યાથી પામે. એ ન્યાયે આજ્ઞાવાહાર
પુન્ય પંધાય ઠે. યસી અનુયોગદ્વાર સૂત્ર મધ્યે ત્રણ વક્તવ્યતા કહી ઠે.
ત્યાં પરસમય વક્તવ્યતામાં સાત અવગુણ કહ્યા ઠે. તે પાઠ:—

સેકિંતં વત્તવ્યા ૨ તિવિદ્ધા પં ૦ તં ૦ સસમય-વત્તવ્યા પરસ-
મય-વત્તવ્યા સસમય-પરસમય-વત્તવ્યા. સેકિંતં સસમય-
વત્તવ્યા ૨ જત્તણં સસમય આયવિજ્ઞાં પણવિજ્ઞાં પર-
વિજ્ઞાં દંસિજ્ઞાં નિદંસિજ્ઞાં ઉવદંસિજ્ઞાં સેતં સસમય-
વત્તવ્યા. સેકિંતં પરસમય-વત્તવ્યા ૨ જત્તણં પરસમય
આયવિજ્ઞાં જાવ ઉવદંસિજ્ઞાં સેતં પરસમય-વત્તવ્યા. સે-
કિંતં સસમય-પરસમય-વત્તવ્યા ૨ જત્તણં સસમય-પરસ-
મય આયવિજ્ઞાં જાવ ઉવદંસિજ્ઞાં સેતં સસમય-પરસમય-
વત્તવ્યા. દ્વ્યાણિ કાંનઝ કાંવનઝયં ઇઝ ટઝ નેગમ સં:

गद ववहारो तिविहं वत्तवयं इवइ तं ससमय-वत्तवयं
 परसमय-वत्तवयं ससमय-परसमय-वत्तवयं. उद्युसुंउं ड-
 विहं वत्तवयं इवई तं० ससमय-वत्तवयं च परसमय-वत्तव-
 यं च, तत्तणं जासा ससमय-वत्तवया सासमयं पाविष्ठा
 जासा परसमय-वत्तवयासा परसमयपविष्ठा तम्मा दुविहा
 वत्तवया नत्ति तिविहा वत्तवया. तिण्हि सदन्नया एगं
 संसमयं वत्तं इत्तंति. नत्ति परसमय-वत्तवया नत्ति संस-
 मय-परसमय-वत्तवया, कम्मा जम्मा परसमए अण्णठे अ-
 देज असव्जावे असंकिरिए उमगो अण्णवएसे मिळामि
 दंसणंमि तिकट्टु तम्मा सद्धा ससमय-वत्तवया नत्ति पर-
 समय-वत्तवया नत्ति उन्नयसमय-वत्तवया. सेतं वत्तवया॥

अर्थः—से० केवी ते व० वक्तव्यता ? प्रश्नोत्तर. स्यां अध्ययना-
 दिकने विषे प्रति अवयव यदा संज्ञव प्रति नियम एकार्थनुंज वखाणवुं,
 तेने वक्तव्यता कहीए. ते वक्तव्यता ति० त्रण प्रकारे प० परुपी तं० ते
 कहेटे:- स० स्वसमय वक्तव्यता, प० परसमय वक्तव्यता अने स० प०
 स्वसमय परसमय वक्तव्यता. से० केवी ते स० स्वसमय वक्तव्यता ? प्रश्नोत्तर.
 ज० ज्यां जेने विषे स० पोतानो सिद्धान्त आ० वखाणे, यथा पंचांस्ति
 काय, धर्मास्तिकाय इत्यादिक. तथा प० प्रज्ञापीये (जणावीए) यथा
 ते खक्षण धर्मास्तिकाय इत्यादिक, तथा प० परुपे ते धर्मास्तिकाय अ.
 शांत्पाद प्रदेशरूप इत्यादिक. तथा दं० सामान्य स्वरूपयकी देखाने ते
 धर्मास्तिकाय वर्णादिक रहित इत्यादिक तथा नि० द्रष्टान्तद्वारेकरी दे-
 खानीये. जेम माठखानी गतिनो उपष्टंजक (आधार) जलादिक इत्यर्थः
 उ० उपनयद्वारेकरी देखानीये. यथा जेम जी० पुद्गलने धर्मास्ति काय
 गतिनो उपष्टंजन ठे, इत्यादिक निरदेत मात्रो देखाये. तेने प० व-
 खाणवुं. से० ए स्वसमय वक्तव्यता

ક્વંચતા ? પ્રશ્નોત્તર. જાં જ્યાં તેને વિષે પં પરાયો સિદ્ધાન્ત આં વચ્ચાણે
જાં યાવત્ દેશાને. જેમ પાંચ જૂત આત્મા ક્ત્યાદિક.

સંતિ પંચ મહા જુયા, ક્ત્યમેગેસિં આહિયા;

પુઢવિ આજ તેજય, વાયુ આગાસ પંચમા ॥ ૧ ॥

અર્થ:—સં ઠે પં પાંચ મં મોટા જુ જુત ક્ત આ દેહિને વિષે.
પુ પૃથ્વિ આ પાણી તે અગ્નિ વા વાયુ અને આ આકાશ, પં પ
પાંચ જૂત.

અં પંચ મહા જૂયા, તત્તોએ ગુત્તિએ આહિયા;

અક્તેસિં વિણાસેણં, વિણાસો હોઈ દેહિણાં ॥ ૨ ॥

અર્થ:—અં પં પાંચ મં મોટા જૂ જુત આ કહ્યા. અ
અપ તે તેના વિ વિનાશો કરી વિ જીવનો વિનાશ થાય.

અમ અહીંયાં લોકાયત મત વચ્ચાણો, તેથી સેં પ. પં પરસમય
વચ્ચાણતા કહીયે. અથ સેં કેવી તે સંપં જીવસમય-વચ્ચાણતા ?
પ્રશ્નોત્તર. જાં જ્યાં સં પં સ્વસમય પરસમય એકઠા વચ્ચાણીયે તે સંપ
સમય-વચ્ચાણતા કહીયે. તે વિષે ગાયા:—

આગારસમા વસતાવિ, અરનાવાવિ પથયા,

કમ દરસિણ માવના, સવ દુઃખવિ મુચ્છ ॥

અર્થ:—આં ઘરમાં વસતાયકા શુદ્ધથ અથ અરણ્ય-
માં વસતા વચ્ચાણિક અથવા પં પ્રવર્તિત શાક્યાદિક, પ અમારો મત
આં અંગીકાર કર્યાયો મં મર્વ દુઃખથી મુકાવ. અમ જીવની શંક્યા-
દિક વચ્ચે, તારે તેને પરમનય-વચ્ચાણતા કહીયે; અને જ્યારે અમ ન
વચ્ચાણે તારે તેને સ્વસમય-વચ્ચાણતા કહીયે. તેટલા માટે તેને સ્વા-
મય-પરમનય-વચ્ચાણતા કહીયે. અં પ વચ્ચાણતાને પૂરો થીનાર છે. ૧

हवे कोण केवी वक्तव्यताने वान्ते ते कहे ठेः-त० त्यां ने० नेगम, सं०
संग्रह अने व० व्यवहार ए ग्रंथे नय, ति० ग्रंथे वक्तव्यताने इ० वान्ते.
त० ते कहे ठेः-स० स्वसमय-वक्तव्यताने प० परसमय-वक्तव्यताने अने
स० प० उन्नयसमय-वक्तव्यताने वान्ते, कारण के नेगम-नयना अनेक
गमा ठे, अने व्यवहार-नयवालो लोक व्यवहार माने. ते लोकने विषे
सर्व प्रकारनी रुढी ठे, अने संग्रहनय उपरनी चले नयची मलतीज ठे.
उ० रुजुसूत्रनय प्रथमनी ग्रंथ नय करतां अति विशुद्ध ठे. तेदला माटे
तेदु० वे जेदनी व० वक्तव्यताने माने, त० ते कहे ठेः-स० स्वसमय-वक्त-
व्यता अने प० परसमय-वक्तव्यताने माने, परं त्रीजी उन्नयसमय-वक्त-
व्यताने मुखणी न माने. ते न मानयानी जुक्ति कहे ठे. त० त्यां ग्रंथ
वक्तव्यताना जेदने विषे जे स० स्वसमय-वक्तव्यता कही ते सा० स्वस-
मय-वक्तव्यतामां प० पेठी, अने जे प० परसमय-वक्तव्यता ते प० परस-
मय-वक्तव्यतामां पेठी. तेजणी उन्नयरूप वक्तव्यता. ते ए नयना मतने
विषे आस्ता ठे. त० ते कारणे दु० द्विविध वक्तव्यता ठे, पण न० त्रि-
विध वक्तव्यता सर्वथा नधी. त्यां पण संग्रहनय सामान्यवाद नेगम
मध्ये अन्योक्तिजणी ए विविष्टा ठे, अथवा सूत्रनी विविग्रगत ठे, तेची
जुदी न कही. हवे ति० ग्रंथे नय शब्द १, समजिरुढ २, अने एषंनुत
३, ते रुजुसूत्रची पण अति विशुद्ध ठे, ते जणो एक स्वसमय-वक्तव्य-
तानेज माने ठे, पण परसमय-वक्तव्यता तथा स्वसमय-परसमय, ए वे
वक्तव्यता नधी, एम कहे ठे. क० ते शा माटे के परसमयमां अथगुण
मोडो ठे, माटे ते समदृष्टि न मानवी. तेमज परसमयमां अ० अथनर्प
ठे, अ० अदेत ठे, तथा अ० असतजाव ठे, अ० अक्रिया ठे, पण दान,
शील, तप अने जावरूप सक्रिया नधी, आज्ञायाहार ठे, उ० उन्मार्ग ठे,
पण धी वीतरागनो मार्ग नथो, अ० अणुपशमपण ठे पण उपशमपण
नधी. मि० परसमयनी वक्तव्यतामां मिथ्यात दर्शन ठे. ते समदृष्टिने
प्रसंसया योग्य नधी. ति० एम करीने त० ते मांटे जे नय स० सादो
ठे, ते स० स्वसमय-वक्तव्यताने माने, पण न० नथो मानता प० अन्ध-

ક્તવ્યતા ? પ્રશ્નોત્તર. જાં જ્યાં તેને વિષે પં પરાયો સિદ્ધાન્ત આં વચ્ચે
જાં ચાવત્ દેખાએ. જેમ પાંચ જૂત આત્મા ઇત્યાદિક.

સંતિ પંચ મહા જુયા, ઇદમેગેસિં આહિયા;

પુઢવિ આં તેજય, વાયુ આગાસ પંચમા ॥ ૧ ॥

અર્થ:—સં તે પં પાંચ મં મોટા જુ જુત ઇં આ દેહિને વિષે.
પુ પૃથ્વી આં પાણી તે અગ્નિ વાં વાયુ અને આં આકાશ, પં પ
પાંચ જૂત.

એવં પંચ મહાં જુયા, તત્તોએ ગુતિએ આહિયા;

અદતેસિં વિણાસેણં, વિણાસો હોઈ દેહિણાં ॥ ૨ ॥

અર્થ:—એ એ પં પાંચ મં મોટા જુ જુત આં કહ્યાં. અ
અથ તે તેનાં વિ વિનાશો કરી વિ જીવનો વિનાશ થાય.

એમ અહીંયાં લોકાયત મત વચ્ચે, તેથી તે એ પં પરસમય
વક્તવ્યતા કહીયે. અથ તે કેવી તે સંપં ઉચ્ચસમય-વક્તવ્યતા
પ્રશ્નોત્તર. જાં જ્યાં સં પં સ્વસમય પરસમય એકઠા વચ્ચે તે ઉચ્ચ
સમય-વક્તવ્યતા કહીયે. તે વિષે ગાયા:—

આગારસમા વસતાવિ, અરનાવાવિ પથયા,

ઈમ દરસિણ માવન્ના, સઘ દુઃસ્કવિ મુચ્છઈ ॥

વ્યાખ્યા:—આં ઘરમાં વસતાયકા ઇદસ્થ અથવા અં અરણ્ય
માં વસતા તાપસાદિક અથવા પં પ્રવર્જિત શાક્યાદિક, એ અમારો મત
આં અંગીકાર કર્યાથી સં સર્વ દુઃસ્થો મુંકાય. એમ જીવનો ઇલ્યા
દિક પરમે, ત્યારે તેને પરસમય-વક્તવ્યતા કહીયે; અને જ્યારે એમ ન
વચ્ચે ત્યારે તેને સ્વસમય-વક્તવ્યતા કહીયે. તેટલા માટે તેને સ્વસ
મય-પરસમય-વક્તવ્યતા કહીયે. ઇં એ વક્તવ્યતાને ફરી બોચાર છે. ઇં

हवे कोण केयी वक्तव्यताने वान्ते ते कहे ठेः-तं त्यां ने० नैगम, सं०
संग्रह अने व० व्यवहार ए ग्रणे नय, ति० ग्रणे वक्तव्यताने इ० वान्ते.
तं० ते कहे ठेः-स० स्वसमय-वक्तव्यताने प० परसमय-वक्तव्यताने अने
स० प० उन्नयसमय-वक्तव्यताने वान्ते, कारण के नैगम-नयना अनेक
गमा ठे, अने व्यवहार-नयवालो लोक व्यवहार माने. ते लोकने विपे
सर्व प्रकारनी रुढी ठे, अने संग्रहनय उपरनी धन्ने नययी मळतीज ठे;
उ० रजुसूत्रनय प्रथमनी ग्रण नय करतां अति विशुद्ध ठे. तेटला माटे
ते दु० वे जेदनी व० वक्तव्यताने माने, तं० ते कहे ठेः-स० स्वसमय-वक्त-
व्यता अने प० परसमय-वक्तव्यताने माने, परं त्रीजी उन्नयसमय-वक्त-
व्यताने मुख्यी न माने. ते न मानयानी जुक्ति कहे ठे. त० त्यां ग्रण
वक्तव्यताना जेदने विपे जे स० स्वसमय-वक्तव्यता कही ते सा० स्वस-
मय-वक्तव्यतामां प० पेठी, अने जे प० परसमय-वक्तव्यता ते प० परस-
मय-वक्तव्यतामां पेठी. तेजणी उन्नयरूप वक्तव्यता. ते ए नयना मतने
विपे आस्ता ठे. त० ते कारणे दु० द्विविध वक्तव्यता ठे, पण न० त्रि-
विध वक्तव्यता सर्वथा नयी. त्यां पण संग्रहनय सामान्यवाद नैगम
मध्ये अन्योक्तिजणी ए विविक्षा ठे, अथवा सूत्रनी विचित्रगत ठे, तेयी
जुदी न कही. हवे ति० ग्रणे नय शब्द १, समजिरुढ २, अने एवंजुत
३, ते रजुसूत्रयी पण अति विशुद्ध ठे, ते जणो एक स्वसमय-वक्तव्य-
तानेज माने ठे, पण परसमय-वक्तव्यता तथा स्वसमय-परसमय, ए वे
वक्तव्यता नयी, एम कहे ठे. क० ते शा माटे के परसमयमां अवशुण
मोटो ठे, माटे ते समदृष्टि न मानवी. तेमज परसमयमां अ० अनर्थ
ठे, अ० अद्वैत ठे, तथा अ० असतजाव ठे, अ० अक्रिया ठे, पण दान,
शील, तप अने जावरूप सक्रिया नयी, आह्वावाहार ठे, उ० उन्मार्ग ठे,
पण श्री वीतरागनो मार्ग नयो, अ० अणुपशमपणुं ठे. पण उपशमपणुं
नयी. मि० परसमयनी वक्तव्यतामां मिथ्यात दर्शन ठे, ते समदृष्टिने
प्रसंसवा योग्य नयी. ति० एम करीने त० ते माट जे नय स० साचो
ठे, ते स० स्वसमय-वक्तव्यताने माने, पण न० नया मानता प० अन्य-

ક્તવ્યતા ? પ્રશ્નોત્તર. જાં જ્યાં તેને વિષે પં પરાયો સિદ્ધાન્ત આં વસ્તારો
જાં યાવત્ દેશાને. જેમ પાંચ જૂત આત્મા इत्यादિક.

સંતિ પંચ મહા જુયા, હૃદમેગેસિં આહિયા;

પુઢવિ આંત તેજય, વાયુ આગાસ પંચમા ॥ ૧ ॥

અર્થ:—સંં ઠે પંં પાંચ મં મોટા જું જુત હં આ દેહિને વિષે.
પું પૃથ્વી આં પાણી તેં અગ્નિ વાં વાયુ અને આં આકાશ, પંં પ
પાંચ જૂત.

એવં પંચ મહા જુયા, તત્તોએ ગુતિએ આહિયા;

અહતેસિં વિણાસેણં, વિણાસો હોઈ દેહિણાં ॥ ૨ ॥

અર્થ:—એં પંં પાંચ મં મોટા જૂં જુત આં કદા. અં
અથ તેં તેનાં વિં વિનાશો કરી વિં જીવનો વિનાશ થાય.

એમ અહીયાં લોકાયત મત વચ્ચાણો, તેથી સેં પ. પં પરસમય
વક્તવ્યતા કહીયે. અથ સેં કેવી તે સંપંં ઉત્તયસમય-વક્તવ્યતા ?
પ્રશ્નોત્તર. જં ડ્યાં સં પં સ્વસમય પરસમય વકઠા વચ્ચાણીયે તે ઉત્તય
સમય-વક્તવ્યતા કહીયે. તે વિષે ગાયા:—

આગારસમા વસતાવિ, અરનાવાવિ પથયા,

હમ દરસિણ માવન્ના, સઘ દુઃસ્કવિ મુચ્ચઈ ॥

ઘ્યાણ્યા:—આં ઘરમાં વસતાયકા ગૃહસ્થ અથવા અં અરણ્ય
માં વસતા તાપસાદિક અથવા પં પ્રવર્જિત શાક્યાદિક, એ અમારો મત
આં અંગીકાર કર્યાથી સં સર્વ દુઃખથી મુકાય. એમ જીવનો શંક્યા-
દિક પરુપે, ત્યારે તેને પરસમય-વક્તવ્યતા કહીયે; અને જ્યારે એમ તે
વચ્ચાણે ત્યારે તેને સ્વસમય-વક્તવ્યતા કહીયે. તેટલા માટે તેને સ્વસ-
મય-પરસમય-વક્તવ્યતા કહીયે. હં પ વક્તવ્યતાને ફરી વીચાર ઠે. હં

हवे कोण कैची वक्तव्यताने वान्ते ते कहे ठेः-तं त्यां 'ने० नैगम' सं०
संपद अने व० व्यवहार ए ग्रंथे नय, ति० ग्रंथे वक्तव्यताने इ० वान्ते.
तं० ते कहे ठेः-स० स्वसमय-वक्तव्यताने प० परसमय-वक्तव्यताने अने
स० प० उन्नयसमय-वक्तव्यताने वान्ते, कारण के नैगम-नयना अनेक
गमा ठे, अने व्यवहार-नयवालो लोक व्यवहार माने. ते लोकने विपे
सर्व प्रकारनी रुढी ठे, अने संग्रहनय उपरनी वझे नयथी मलतीज ठे.
उ० रजुसूत्रनय प्रथमनी ग्रंथ नय करतां अति विशुद्ध ठे. तेटला माटे
ते दु० वे जेदनी व० वक्तव्यताने माने, तं० ते कहे ठेः-स० स्वसमय-वक्त-
व्यता अने प० परसमय-वक्तव्यताने माने, परं त्रीजी उन्नयसमय-वक्त-
व्यताने मुख्यी न माने. ते न मानवानी जुक्ति कहे ठे. त० त्यां ग्रंथ
वक्तव्यताना जेदने विपे जे स० स्वसमय-वक्तव्यता कही ते सा० स्वस-
मय-वक्तव्यतामां प० पेठी, अने जे प० परसमय-वक्तव्यता ते प० परस-
मय-वक्तव्यतामां पेठी. तेजणी उन्नयरूप वक्तव्यता. ते ए नयना मतने
विपे आस्ता ठे. त० ते कारणे दु० द्विविध वक्तव्यता ठे, पण न० त्रि-
विध वक्तव्यता सर्वथा नथी. त्यां पण संग्रहनय सामान्यवाद नैगम
मध्ये अन्योक्तिजणी ए विविधा ठे, अथवा सूत्रनी विचित्रगत ठे, तेथी
जुदी न कही. हवे ति० ग्रंथे नय शब्द १, समजिरुढ २, अने एवंजुत
३, ते रजुसूत्रथी पण अति विशुद्ध ठे, ते जणी एक स्वसमय-वक्तव्य-
तानेज माने ठे, पण परसमय-वक्तव्यता तथा स्वसमय-परसमय, ए वे
वक्तव्यता नथी, एम कहे ठे. क० ते शा माटे के परसमयमां अवगुण
मोटो ठे, माटे ते समदृष्टि न मानवी. तेमज परसमयमां अ० अनर्थ
ठे, अ० अहेत ठे, तथा अ० असतजाव ठे, अ० आक्रिया ठे, पण दान,
शील, तप अने जावरूप सक्रिया नथी, आक्षावाहार ठे, उ० उन्मार्ग ठे,
पण श्री वीतरागनो मार्ग नथा, अ० अणउपशमपणं ठे. पण उपशमपणं
नथी. मि० परसमयनी वक्तव्यतामां मिथ्यात दर्शन ठे, ते समदृष्टिने
प्रसंसवा योग्य नथी. ति० एम करीने त० ते मांट जे नय स० साचो
ठे, ते स० स्वसमय-वक्तव्यताने माने, पण न० नथा मानता प० अन्य-

તિર્થિના દાન શીલ તપના શાસ્ત્રની વક્તવ્યતાને, તેમજ ઉચ્ચસમય-વક્તવ્યતાને. જાવન્યવાલા તે વંનેને માનતા નથી, પણ એકાન્ત નથી. તે તે વળ વક્તવ્યતા સંપૂર્ણ.

જાવાર્ય:-હવે જુઝ! પરસમય-વક્તવ્યતામાં સાત અવગુણ કહ્યા. જ ન્યાયે મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞાવાહાર ઠે, અને આજ્ઞાવાહાર પુન્ય નિપજે ઠે. ઇત્યાદિક અનેક સૂત્રની શાલે કરી મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞાવાહારજ ઠે, અને આજ્ઞાવાહાર પુન્ય વંધાય ઠે.

॥ ઇતિ આજ્ઞાનો પ્રશ્નોત્તર સંપૂર્ણ ॥

પ્રશ્ન વીજો.

અનુકંપા દાન તથા દયા વિવે.

દેવે જીવ ! જેમ મિથ્યાત્વીની કરણી આજ્ઞાવાહાર છે, અને આજ્ઞાવાહાર પુન્ય નિપજે છે, તેમ કોઈ અનુકંપા છાવી ગરીબ-રાંકને દે, તથા મરતા જીવને જવરાણી, મુલાવજાણી (શરમાવીને) અથવા પૈસા આપી ઠોભાવે, તે કરતવ્ય આજ્ઞાવાહાર છે; પણ જેમ મિથ્યાત્વી કરણી આજ્ઞાવાહાર છે, અને શુદ્ધજોગથી તથા કાયાકષ્ટથી પુન્ય બંધ છે, તેમ આજ્ઞાવાહારના દાનમાં, જીવ ઠોભાવવામાં, તથા અનુકંપા શુદ્ધજોગથી પુન્ય બંધાવાનો નાકારો નથી.

તેવારે તેરાપંચી કહેઠે કે, “તરસે મરતા જીવને અનુકંપા છાવી કાણું પાળી પાપ, કાણું અનાજ સ્વરાવે, રસોઈ કરીને જમાવે, પેટીઠું આપે, કબુતરને દાણા સ્વરાવે, પાણીની પરવ બંધાવે, વાનશાલા બંધાવે તથા મારકુટ કરી નાસી દોઢી વાયુકાયને હણી જીવ ઠોભાવે, ક્ષત્રી અનેક પ્રકારના જીવની ઘાત સહિતના પ્રશ્ન, દાન-દયા ઠવાવવાને વાસ્તે પુઠે છે, અને એમ કહેઠે કે, ઘણા એકિંદ્રિ જીવને હણી એક પંચિંદ્રિ-જીવને શાતા ઉપજાવવામાં પુન્ય નથી, એકાન્ત પાપ છે; કારણકે ક્યાં જીવની ઘાત હોય ત્યાં શુદ્ધજોગ નથી, ધર્મ નથી, આજ્ઞા નથી અને પુન્યનો લેશ માત્ર નથી. સાધુજગવંતતો ઠકાય-જીવના પીહર છે; બકાસના જીવને સરસા જાણે છે. તે પાંચ સ્થાવર એકિંદ્રિની ઘાત કરી એક પંચિંદ્રિ-જીવને શાતા ઉપજાવીને પુન્ય માનવું, શુદ્ધજોગ માનવો, એ બંધો વીતરાગની વાણી નથી.” તેજો ઉત્તર.

હે દેવાનુપ્રીય ! ઠકાય જીવની હિંસાનુ પાપ શાંખલી, કોઈ કપ્ટી રૂપુત પ્રમુલ તમારી પાસે આવેલીને કહે કે, કાંદા મુલાના ગોઠ પ્રમુ-

ठेके, कर्मणः काय आश्रीने आत्मा काय ठे. (ते कर्मण कायने अने संसारी जीवने मां होमांही अव्यभिचारपणे करी स्वरूप ठे तेथी). एक तथा अने उदारीकादि कायनी अपेक्षाए, जीवथी-अनेरी पण काय ठे, तेने मुकवाथी तेनो जेद थाय. १० रुपी जं० हे जगवान ! का० काय ठे ? के अ० अरुपी काय ठे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! १० स्थूल शरीरनी अपेक्षाए रुपी पण काय ठे, अ० कर्मण शरीर शुद्ध पुद्गल (चक्रु अग्राह) नजरे आवे नही, तेनी अपेक्षाए अरुपी पण काय ठे. एवं ए० पूर्वोक्त प्रकारे ए० एकेक सूत्रने विषे पु० पुठां करवी ते ए० संचित हे जगवान ! काय ठे ? के अचित्त काय ठे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! स० जीवीत अवस्थाने विषे, चैतन्यपणाथी सचित्त पण काय ठे; अने अ० मृत्यु अवस्थाने विषे चैतन्यना अज्ञाव-थकी अचित्तपण काय ठे. जीव, हे जगवान ! काय होय अथवा अजीव, काय होय ? ५ प्रश्न. उत्तर. हे गौराम ! जी० जीव विवक्षीत उत्स्वासादि प्राणसहितने जीवकाय कह्ये. तथा अजी० उदारीक शरीर प्रत्ये अपेक्षीने अजीवकाय पण कह्ये. अथवा कर्मणशरीर प्रत्ये अपेक्षीने उत्स्वासादि रहित पण काय कह्ये. जी० जीवने हे जगवान ! काय होय ? अथवा अजीवने काय होय ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! जी० जीवने संबंधी काय शरीर होय. अ० अजीवने पण स्थापनादिकने काय शरीर होय. शरीरा कार इत्यर्थः पु० पुर्वे जं० हे जगवान ! का० काय होय ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! पु० पूर्वे (जीव संबंध कायकी पहेळां) पण काय होय. (यथा जघिष्ठात जीव संबंध मृत्यु दधुराशरी-रनी पेरे, जीवथी पेदेखी काया होय, तेमां जीव आचपाहार ठे तेम) का० जीव गर्भावस्थाए जे काया घणे ते पण काय. काय० काय समयने जे कायना करण छटाए प्रत्ये जीव व्यतिक्रान्त थयो तेने पण मृत्यु जे काय कह्ये. पूर्वे हे जगवान ! काय जेदाय ? ५ प्रश्न. उत्तर. जीव कायपणे मृदण समयथी पहेळां पण, मधु घृ-

णे जे मृदण पुद्गल चय, अथवा ज्ञावथी

काय जेदाय. काइय० जीवे क्रियमाण काय पण जेदाय. पुद्गलने अ-
नुकणें परिशाटन जावपी शेकाता कण समुद् मुष्टी ग्रहणनी पेरे जेदाय.
का० कायसमय व्यतिक्रांतने कायपणुं जूतजावपणें घृत कुंजादिक न्याये
करी जेदे. (ते पुद्गलने तेवे स्वजावपणें करी). वली चूर्णीकारे काय
सूत्रने विपे, काय शब्दने केवल शरीरार्थ त्यागे करो चयमात्र वाचक
अंगिकार करी वखाण्या. यदाह (काय शब्द, जाव सामान्य शरीर
वाची) एनो अर्थ काय शब्द सपळा जावोनुं चयमात्र जे सामान्य श-
रीर ते वाचक इत्यर्थः एमज आत्मा पण काय (प्रदेश संचय इत्यर्थ)
तेथी अनेरो पण अर्थ, ते काय प्रदेश संचयरूपपणाथकी. वली रुपी काय
ते, पुद्गल संबंधनो अपेक्षाए, अने अरुपी काय ते, जीव तथा धर्मा-
स्ति कायादिकनी अपेक्षाए. सचित्त काय ते, जीव शरीरनी अपेक्षाए.
अचित्त काय ते अचेतन्य संचया पेक्षया. अजीव काय ते, उत्पत्तादि
युक्त अवयव संचयरूप अजीवरूप. तेथी विपरीत ते जीवनी काय. हवे
जीवराशी ते जीवनी काय, अने प्रमाणुं आदि राशी ते अजीवनी काय.
एम शेष पण फदेवा. हवे कायानोज जेद कहे ठेः०० फेटले जेदे जं०
हे जगवान ! का० काया पं० कही ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! तं०
सात जेदे काया पं० कही तं० ते कहे ठेः०० उदारिकः (इत्यादिक साने. प-
हेलां विस्तारे वखाण्या ठे, ते माटे इहां लेश मात्र पद्मालीण ठीण.)
शरीरज पुद्गल स्कंधपणें उपचय मानपणाथी काय ने उदारीक काय,
ते पर्याप्ताने होय. उ०मि० उदारीक-मिश्र, ते वार्मण संपाने, ए अर्था-
साने होय. वे० वैक्रिय काय, ते पर्याप्त देवादिकने होय. वे०मि० वैक्रिय-
मिश्र, ए अतिपूर्ण वैक्रिय शरीर देवादीकने अपर्याप्तावस्थाए होय. आ०
आहारिक निमतने विपे आ०मि० आहारिक-मिश्र आहारिक परिचयाने
करी उदारीक ग्रहण उद्यतने उदारीक संपाने मि. होय ते. पं० वा-
र्मण-काय, ते विमह गतिने विपे होय अथवा केवल स्मृद्धाने निर्देत होय.

ज्ञावार्थः—ए जीव सहित कायाने जीव कहे. इत्यादिक अनेक
सूत्रनी शास्त्रे व्यवहार-नयमां कायाने जीव कहीये ए न्याये एनेरो,

दनीनोजं बंध ठे. ते शाता-वेदनीना वे जेदः-संप्राय अने इरियावही. शाखमूत्रं पद्मवणा पद २३ में, तथा जगवती शतक त्रीजे उद्देशे त्रीजे. तेमां इरियावही-शातावेदनी पुन्यप्रकृति वे समयनी स्थितिनी बंधाय, अने संप्राय-शातावेदनी कपायसहित पलसागरनी स्थितिनी वेतालीस पुन्यप्रकृति मांहेली ११में, १२में अने १३ में गुणठाणे एके बंधाय नही. जो शुजजोगयी पुन्य बंधाय तो बीतराग-संजमीने (राग द्वेय रहितने) प्राग समययी अधिकी इरियावही टलोने, वेतालीस पुन्यप्रकृति मांहेली एके केम न बंधाय ? ते कह्यो. हे देवानुप्रीय ! रागविना एकला शुजजोगयी पुन्य बंधाय नही. शुजजोग तो शुज पुद्गलने जेला करे, अने प्रदास्त-रागयी चले (स्थिति) बांधे. शाख कर्मग्रंथ तथा जगवती शतक दोजे उद्देशे पांचमे, तुंगीयानगरीना आवकोना अधिकारे थी पार्श्वनाथ जगयानना पांचसे संतान्या तुंगीयानगरीए पधायी, तेमने तुंगीयानगरीना आवके, संजम अने तपनां फल शुं ठे, ते बिबे प्रभ पुण्या. ते पाठः—

तएणंते समणोवासया थेराणांजगवंतो अंतिए धम्मं सोच्चा निगम्य दवतुळा जाय द्वियया तिसुत्तो आयाहिणं पया-
हिणं करेइ उता एवं वयमी संजमेणं जंते ! किं ? फळे तयेणं जंते ! किं फळे ? तनेणं थेराजगवंतो ते समणोवासए एवं वयासी संजमेणं अथो अणण्डयफळे तये बोदाणफळे. तएणंते समणोवासया थेराजगवंते एवं वयामी जइणं जंते ! संजमेणं अणण्डयफळे तये बोदाणफळे किं पनिणं जंते ! देवा देवलोएसु उवययइ. नव्वणं काखियपुत्ते-णामं अणगारे तेसमणोवासए एवं वयामी पुत्र तयेणं अथो देवादेव देवलोएसु उवययइ. नव्वणं भेइवेणामं थेरे तेसमणोवासए एवं वयामी पुत्र संजमेणं अथो देवादेवलोएसु उवययइ. तव्वणं

आणंदरक्षिए णामं थेरे तेसमणोवासए एवं वयासी कम्म
याए अद्यो देवादेवलोएसु उववच्चइ. तत्तणं कासवेनामं-थेरे ते-
समणोवासए एवं वयासी संगियाए अद्यो देवादेवलोएसु
उववच्चइ पुव्व तवेणं पुव्व संजमेणं कम्मियाए संगियाए
अद्यो देवादेवलोएसु उववच्चइ. सच्चेणं एसअठे नोचेवणं
आयजाव वत्तवयाए ॥

अर्थः—त० तेवारे ते स० श्रमणोपासक श्रावक ये० स्थिवरज्जग-
॥ ज्ञानवन्तनी अं० समिपे घ० द्विविध धर्म सो० सांज्ञव्यापी नि०
प्रतिशय सन्धकप्रकारे ह० हर्ष पाम्या, (वचनने विपे विश्वास ठे जेने
मथा अत्यंत शांजलतां आदर ठे जेने ते) जा० पावत् हि० हृदयने विपे
तांधु उपदेश देवार्थी पोतानो धन्यवाद पामतायका ति० प्रणवार आ०
जमणा पासाथी मांकी प० प्रदक्षणा क० करे, करीने ए० एम व० केहे-
ता हवा. सं० संजमनुं जं० दे जगवान ! किं० शुं फल होय ? अने त०
तपनुं जं० हे जगवान ! किं० शुं फल होय ? इतिप्रश्न. त० तेवारे ते पे०
स्थिवरज्जगवंत, ते स० श्रावकोप्रत्ये ए० एम केहेता हवा. सं० संजमनुं
अ० अहो आर्यो ! अण० अनाश्रय फल एतायता मर्मां कर्मने आयतां
धारे. त० तपनुं फल वो० पूर्वकृत कर्मनुं वेदयुं एतायता जुनां कर्म मु-
क्तगां ठेदे. त० तेवारे ते स० श्रमणोपासक, प्रश्नना उत्तर सांज्ञसीने
ये० स्थिवरज्जगवंत प्रत्ये ए० एम केहेता हवा. ज० जो जं० हे जगवान !
सं० संजमनुं अ० अनाश्रय फल जे आयतां कर्मने धारे ते फल कहुं
ठे, अने त० तपनुं वो० पूर्व संचित कर्मनुं निर्जयारूप फल कहुं ठे, तो
किं० हा कारणे जं० दे जगवान ! दे० देवता देवलोक्ते विपे उ० उरजे ?
तप संजमने युक्तीते तेना अकार्षणी. इति अजिप्राप. त० ह्यां ते सा-
धुर्जना समुदायमां का० पक्का फासीकपुत्र नामे अ० अणगार ते० ते
श्रमणोपासको प्रत्ये ए० एम केहेता हवा. पु० पूर्व तपेकारी अ० अहो
आर्यो ! दे० देवलोक्ते विपे देवतापये उ० उरजे. पूर्व शब्दे बीकटाव

એમ કહ્યું ? ગોળ હે ગૌતમ ! જો જેને કોઈ ક્રોધ, માન, માયા
માયા અને લોભ લોભ, ઘોષ એ કપાય વિઠેદ (અપશાન્ત તથા ક્ષય) થયા
હોય તો તેને ઇંદ્રિયાવહી-ક્રિયા લાગે. જો જેને કોઈ ક્રોધ, માન,
માયા અને લાજ, એ કપાય અને વિઠેદ ગયા ન હોય તો તેને સંપ્રા-
યની ક્રિયા લાગે. અને જ્યાં જેમ સૂત્રમાં કહ્યું તેમ ચાલતાને, ઇંદ્રિ-
યાવહી-ક્રિયા લાગે, અને તો વિપરીત ચાલતાને સંપ્રાપ્તિની ક્રિયા
લાગે. તે તો તો ઉત્સૂત્રથી ઉપરાંતે ચાલે છે, તે તો અર્થે એમ કહ્યું.

જ્ઞાવાર્થ:—હવે જુઓ ! જેના ક્રોધાદિક ચાર વિઠેદ ગયા, તેને ઇ-
ન્દ્રિયાવહી-ક્રિયા કહી, અને ક્રોધ, માન, માયા ને લોભ સહિત છે, તેને સં-
પ્રાપ્તિની ૨૪ ક્રિયા કહી. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, ઇહાંતો ક્રોધાદિ-
કથી સંપ્રાપ્તિની ક્રિયા કહી છે, પણ પુણ્ય વંધાવું કહ્યું નથી. તેનો અર્થ
હે દેવાનુપ્રીય ! સમવાયાંગસૂત્રમાં આશ્રવના પાંચ જેદ કહ્યા છે. તેમાં
મિથ્યાત્વ, અવૃત્ત, પ્રમાદ અને કપાય તો અશુભ કર્મનાં વારણાં છે; અને
જોગ આશ્રવના પંદર જેદ ને પચીસ ક્રિયા છે. તેમાં વીતરાગ-સંજમીને
રાગરહિતને તો શુભજોગથી શાતાવેદનો ઇન્દ્રિયાવહી-ક્રિયા કહી; અને
દોષ ઘોષીસને સંપ્રાપ્તિ-ક્રિયા કહી. તેથી પુણ્ય ન વંધાય, તો શુભાશુભ
કર્મના પ્રહવાયાલા આશ્રવના તો પાંચજ જેદ કહ્યા છે:—મિથ્યાત્વ, અવૃત્ત,
પ્રમાદ, કપાય અને જોગ, તે પચીસ ક્રિયા. તેમાં પુણ્ય ન વંધાય, તો પુણ્ય
કઈ ક્રિયા અને કયા આશ્રવમાં વંધાય ? તે કહો. હે દેવાનુપ્રીય ! ચોવીસ
સંપ્રાપ્તિને કપાયની ક્રિયા કહી. તેમાં પ્રશસ્ત-રાગની ક્રિયા અને શુભ-
જોગથીજ પુણ્ય વંધાય, અને અશુભજોગની ક્રિયા દોષ અને અપ્રશસ્ત-
રાગથી પણ વંધાય. એ ન્યાયે પ્રશસ્ત-રાગસહિત શુભજોગ, તેજ પુણ્ય
વંધાવાનું કારણ જાણવું; પણ સંવર-જ્ઞાવમાં દેવતાદિકનું આઠવું તથા
પુણ્યવ્રત્તિ વંધાય નહીં. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી ઘતક પેદક્ષે ઉદ્દેશેષમે. તે પાઠ.

અસંવૃત્તેણ જનૈ ! અણગારે સિદ્ધિઃ વુઝ્ઝિ મુચ્છિ પરિણિવાઈ

સદ્વૃક્ષાણ મંતંકરેઈ ? ગોળ ! ણોઈણોઠસમઠે. સેકેણઠેણ

जाव अंतं न-करेति? गो०! असंबुद्धे अणगारे आज्ञयव-
 ज्ञात्तं सत्तकम्मपगमीत्तं सिद्धिलं वंधणबंधात्तं, धणियबंधणं
 वंधात्तं पकरेति रहस्सकालं ठिआत्तं दिहकालं ठिइयात्तं
 पकरेति मंदाणुजावात्तं तिष्ठाणुजावात्तं पकरेति, अप्पपए-
 सगात्तं बहुप्पएसगात्तं पकरेति आज्ञयंचणं कम्मं सियबंधइ
 सियनोबंधइ असायावेयणिज्जंचणं कम्मं जुच्चो ९ उव-
 चिणोइ अणाइयंचणं अणवदग्गं दीहमद्धं चात्तरंतं संसा-
 रकंतारं अणुपरियट्ठइ. सेतेणठेणं गो०! असंबुद्धे अण-
 गारे णोसिद्धइ. संबुद्धेणं जंते! अणगारे सिद्धइ? हंता
 सिद्धइ जाव अंतंकरेइ. सेकेणठेणं जंते! एवं बुच्चइ
 संबुद्धे अणगारे सिद्धइ? गो०! संबुद्धे अणगारे आज्ञयव-
 ज्ञाओ सत्तकम्मपगमीत्तं धणियबंधणबंधात्तं सिद्धिल-
 वंधणबंधात्तं पकरेति दिहकालं ठिइआत्तं रहस्सकालं ठि-
 इयात्तं पकरेइ तिष्ठाणुजावात्तं मंदाणुजावात्तं पकरेति
 बहुप्पएसगात्तं अप्पपएसगात्तं पकरेइ आज्ञयंचणंकम्मं
 न बंधइ असायावेयणिज्जंचणं नोजुच्चो ९ उवचिणइ
 अणादियं अणवदग्गं दीहमद्धं चात्तरंतं संसारकंतारं
 वीइवयइ. सेतेणठेणं गो०! एवंबुच्चइ संबुद्धे अणगारे
 सिद्धइ जाव अंतं करेति. ॥

अर्थः—अ० असंबुद्ध (जेणे आश्रवद्वार रूपा नयी एवा) अ०
 साधु जं० हे जगवान् । सि० सिद्धिगमन योग्य होय ? केवल-ज्ञानेकरी
 जीवादिक पदार्थने जाणे ? मु० नवा कर्मेकरी लुटे ? अने प० कर्म
 पुद्गल क्षय करी स० आज्ञादाने ठेके शेष कर्मनो अंत करे ? इतिप्रश्न-
 उत्तर. गो० हे गौतम ! णो० ए अर्थ समर्थ नही. से० ते शा

वतो होय तेने पोतानी जग्या रेहेवा आफी, ठकायना जीवनी
 रक्षा करवी आगखानुं मोडुं पाप टळावे तेमां शुं ? (९) वखी कोइ
 जग्यानुं पाप टाळतो होय तेने जखो जाणे तेमां शुं ? (१०) कोइ
 केवलीनां वचन संजारी उंनुं पाणी पीने, असंख्याता अपकायना
 जीवनी रक्षा करी पोतानुं पाप टाळ्युं तेमां शुं ? (११) कोइ ति-
 हार अपवास कर्यो. तेने तृपा लागी, ते तृपा सहेवाने असमर्थ
 अने उंना पाणीनो जोग नथी, तेथी ते काचुं पाणी पीवा चाख्यो. ते-
 वारे कोइ श्रावकना घेरे उंनुं पाणी ठारेहुं पळ्युं ठे, ते पाइ अपकायना
 जीवनी रक्षा करी आगखानुं पाप टळावे तेमां शुं ? (१२) ए रीते उंनुं
 पापो पीने काचा पाणीनुं पाप टाळे, तेने जखो जाणे तेमां शुं ? (१३)
 कोइने स्नान करवानी मरजी यइ. तेणे केवलीनां वचन संजारी काचा
 पाणीमां असंख्याता अपकायना जीव जाणी, उंनुं पाणी जाचीने खावी
 स्नान कर्युं. ए उंना पाणीनी साजे अपकायनी रक्षा करी पोतानुं पाप
 टाळ्युं तेमां शुं ? (१४) एज रीते कोइ स्नान करताने उंनुं पाणी दइ
 अपकायना जीवनी रक्षा करी आगखानुं पाप टळावे तेमां शुं ? (१५)
 वखी कोइ उंना पाणीची स्नान करी काचा पाणीना जीवनी रक्षा करी
 पोतानुं पाप टाळे तेने जखो जाणे तेमां शुं ? (१६) कोइ जुळ सेहेवाने
 असमर्थ ठे, तेणे केवलीना वचनथी तेठकायमां असंख्याता जीव
 जापी, तेंपार मुखनी खइ ग्याइ तेठकायना जीवनी रक्षा करी पोतानुं
 पाप टाळ्युं तेमां शुं ? (१७) एज रीते कोइने रसोइनो आरंज करतो
 जापी तेंपार मुखनी प्रमुख खवरावीने तेठकायना जीवनी रक्षा करारी
 आगखानुं पाप टळावे तेमां शुं ? (१८) तेमज कोइ तेंपार अचित पळु
 खाइ, तेठकायना जीवनी रक्षा करी पोतानुं पाप टाळतो होय, तेने
 जखो जाणे तेमां शुं ? (१९) कोइ शीत सेहेवा असमर्थ ठे. तेने सागी
 करी तांद्यानी मरजी यइ, पण तेणे केवलीनां वचन संजारी वख ठे-
 वीने असंख्याता तेठकायना जीवनी रक्षा करी पोतानुं पाप टाळ्युं
 तेमां शुं ? (२०) कोइ तापनो होय तेने वज्रादिक आपी, अग्नादेरो

बेस्वामी मासा फेरवावे. ए तेज-कायना जीवनी रक्षा करावी. आग
पाप टळाव्युं तेमां शुं ? (१९) एज रीते कोइ वख ठंडी तेज-का
जीवनी रक्षा करी, पोतानुं पाप टाखतो होय तेने जखो जाणे तेमां
(२०) तेमज कोइ, अनार्यना उपदेशयी गाम वाढ्याची, दव दीव
उपद्रव टखतो जाणी, गाम वाखवा तथा दव देवा वाढ्यो; पण
तथा आवकना उपदेशयी तेमां मोटुं पाप जाणी, अचित वस्तु
दिकनुं उपक्रम करे, अने गाम वाखवामां तथा दवमां जीव
तेनो रक्षा करी पोतानुं पाप टाख्युं तेमां शुं ? (२१) तेमज कोइ
वाखतो होय, दव देतो होय तेने मुखमी प्रमुख अचित वस्तु
रावो दान दइ, ते जीवनी रक्षा करावी. आगखानुं पाप टळावे तेमां
(२२) एज रीते कोइ पाप टाखी जीवनी रक्षा करे, तेने जखो
तेमां शुं ? (२३) कोइ उघामे मोढे घोखतां केवलीनां पचन सं
वज प्रमुखयी जयणा करी, वायु-कायना जीवनी रक्षा करी, पो
पाप टाखे तेमां शुं ? (२४) तेमज कोइ उघामे मोढे घोखतो
तेने मुदपति, अंगुठो प्रमुख वख दइ वायु-कायना जी
रक्षा करावी आगखानुं पाप टळावे तेमां शुं ? (२५) एज रीते को
प्रमुखयी जयणा करी वायुकायना जीवनी रक्षा करी, पोतानुं पाप
खतो होय तेने जखो जाणे तेमां शुं ? (२६) कोइ वनस्पतीनो अ
करतां केवलीनां पचन संजारी अचित वस्तुना संजोगयी, वनस्पती
खोत्रो तथा ब्रजमो जीवं इत्यादिक जीवोनी रक्षा करी, पोतानुं पाप
तेमां शुं ? (२७) एज रीते अनेरो कोइ माणस तथा तिर्यंच, लीख
खातो होय तेने मुखमी, सेवया पणा तथा सुकुं:धात प्रमुख दइ
स्पतीकायना जीवनी रक्षा करावी आगखानुं पाप टळावे तेमां
(२८) एज रीते कोइ अचित वस्तु खाइने वनस्पतीना जीवोनी रक्षा
पोतानुं पाप टाखतो होय तेने जखो जाणे तेमां शुं ? (२९) कोइ न
नो एधी मांस खावाने अर्थे, तथा बेपारने अर्थे व्रत-जीवनो सी
करतां, ताधु आवक, तथा दपारंतनो उपदेश सांजखी सुखमी प्र

સંક્ષિપ્ત (માત્રી) લેશ્યા કહી; અને ત્રણ શુદ્ધ અને અસંક્ષિપ્ત (જલ્લી) લેશ્યા કહી. વલી ઘાણાયાંગને ત્રીજે ઘાણે, ત્રણ લેશ્યા હુર્ગતિ-ગામિની કહી, અને ત્રણ સદ્ગતિ-ગામિની કહી. હવે શ્રી વીતરાગદેવે ઠ લેશ્યા ઠપર આંવાનું દ્રષ્ટાન્ત દીધું તે કહેવેઃ-ઠ જણા કેરી ધાવાને અર્થે વનમાં આઝ્યા. તેમાં કૃષ્ણ-લેશ્યાનો ધણી બોલ્યો કે, મુલથી આંવો કાપો. ૧ નીલ-લેશ્યાનો ધણી બોલ્યો કે, માસાં કાપો. ૨ કાપોત-લેશ્યાનો ધણી બોલ્યો કે, નાહીત કાપો. ૩ તેજુ-લેશ્યાનો ધણી બોલ્યો કે, કાચી પાકી કેરીત તોનો. ૪ પદ્મ-લેશ્યાનો ધણી બોલ્યો કે, પાકી પાકી કેરીત તોનો; ૫ અને શુક્લ-લેશ્યાનો ધણી બોલ્યો કે, વેસો ! પુર્વ પશ્ચિમના પવન સાંઘવાથી પાકેલી કેરી પમરો તે લાડશું. ૬.

દેવે જુઠ ! કાચી પાકી કેરીત લે, પાકી કેરીત લે, અને પત્ની દોષ તે લગ્ને રાપ, તેમાં પણ પાપતો છે, પણ પેહેલી કૃષ્ણાદિક ત્રણ લેશ્યાના પ્રણામમાં તથા કરતવ્યમાં પાપ ઘણું છે, તે માટે અર્ધ-લેશ્યા કહી; અને કૃષ્ણાદિક ત્રણ લેશ્યામાં ઘણું પાપ લાગતું તે ટાલ્યું અને યોમું પાપ લાગવું, તે ઘણું પાપ ટાલ્યું તેની અપેક્ષા ધર્મ-લેશ્યા કહી. વલી ઠ લેશ્યા ઠપર વધકનો દ્રષ્ટાન્ત શ્રી વીતરાગદેવે કહ્યો છે. તે કહેવેઃ-કૃષ્ણ લેશી પશું ગામ મારે. ૧ નીલલેશી માણસનેજ મારે. ૨ કપોત લેશી પુષ્પનેજ મારે. ૩ તેજુલેશી આયુદ્ધ સહિતનેજ મારે. ૪ પદ્મલેશી તામો સમ્રાટ આવે તેનેજ મારે. ૫ અને શુક્લલેશી અપરાધીનેજ મારે ૬.

દેવે જુઠ ! તેજુ, પદ્મ અને શુક્લ-લેશ્યાના કરતવ્યમાં પણ પાપ તો છે, પણ શ્રી વીતરાગદેવે, કૃષ્ણાદિક ત્રણ લેશ્યામાં ઘણું પાપ લાગે તે માટે અર્ધ તથા માત્રી લેશ્યા કહી; અને ઠપરની ત્રણ લેશ્યાના પ-રીને, કૃષ્ણાદિક ત્રણ લેશ્યામાં ઘણું પાપ લાગતું તે ટાલી યોમું પાપ લાગવું. તે દ્વારથી ત્રણ ધર્મ-લેશ્યા કહી. ૭ ન્યાય ૪૧ પ્રશ્નોમાં યોગ ૯૨ માટે ઘણું પાપ ટાલ્યું, તે માટે ત્રણ ધર્મ-લેશ્યાની પરે ધર્મ-પુણ્ય કહીરે. જે યોમું પાપ લાગતી ઘણું પાપ ટાલે, તે જીવને શ્રી વીતરાગદેવે જીવે કહ્યો. કામ મૃત્યુ જગવની જનક વારમે સંદેશે યીજે. તે પાઠઃ

सुत्तं जंते! साह जागरियंतं साह? जयंति! अन्नेगतियाणं
जीवाणं सुत्तं साह अन्नेगतियाणं जीवाणं जागरियंतं साह.
नेयेण्ठेणं जंते! एवं बुच्चइ अन्नेगतियाणं जाव साह? ज-
यंति ! जेइमे जीवा अहम्मिया अदम्माणुया अहम्मिठा
अहम्मन्याइ अहम्मपत्ताइ अहम्मपत्तयाणा अहम्मसमु-
दाया अहम्मेणं वित्तिकप्पेमाणा विदरइ एएसिणं सु-
त्तं साह. एणंजीवाणं सुत्तासमाणा नो बद्धं पाण चूय
जीव सत्ताणं इक्खणयाए सोयणयाए जाव परियावणियाए
वटंति. एणं जीवा सुत्तासमाणा अत्ताणं परंवा तडुजयंवा
नोबद्धिं अहम्मियाहिं संजोयणाहिं संजोएत्तारो जवंति.
एएसिणं जीवाणं सुत्तं साह. जयंति! जेइमे जीवा धम्म-
तट्ठिया धम्माणुया जाव धम्मेणं चैव वित्तिकप्पेमाणा
विदरइ एएसिणं जीवाणं जागरियंतं साह. एएणं जीवा
जागरा समाणा बद्धं पाणाणं जाव सत्ताणं अदुक्खणयाए
जाव अपरियावणयाए वटंति. तेणं जीवा जागरासमाणा
अप्पाणंवा परंवा तडुजयंवा बद्धिं धम्मियाहिं संजोय-
णाहिं संजोएत्तारो जवंति. एएणं जीवा जागरासमाणा
धम्मजागरियाए अप्पाणं जागरइत्तारो जवंति. एएसिणं
जीवाणं जागरियंतं साह. सेतेण्ठेणं जयंति ! एवं बुच्चइ
अन्नेगतियाणं जीवाणं सुत्तं साह अन्नेगतियाणं जीवाणं
जागरियंतं साह.

अर्थः—सु० सुता निंदाने वश पढ़या जं० हे जगवान ! सा०
जखा ? के जा० जागता सा० जखा ? ए प्रश्न उत्तर. ज० हे जयंति !
अ० केटखाएक जी० जीवने सु० निंदावश पणं सा० जडुं, एटले सुता

જલા. અને અં કેટલાએક જીવ જીવને જાં મિડાને અન્નાને જાગવું
 સાં જહું, એટલે જાગતા જલા. સેં તે શા અર્થે જં હે જગત્રાન ! એ
 એમ વું કહું ? કે અં કેટલાએક જીવને સુવું જહું, અને કેટલાએક
 જીવને જાગવું જહું ? પ્રશ્ન. ઉત્તર. જં હે જયંતિ ! જેં એવા જીવને
 (શ્રુત ચારિત્રરૂપ ધર્મથી રહિતને) અં અધર્મી કહ્યા. વલી એજ કહેવે.
 અહમ્માં અધર્માનુગ શ્રુત ચારિત્રરૂપ ધર્મથી વિરુદ્ધ અધર્મ માર્ગે ચાલે
 તે, અહમ્મિં અધર્મજ જેનો ફટ ઠે તે, અણમ્મલાં અધર્મ પ્રલે કહે
 એવો જેનો આચાર ઠે તે, અહમ્મપં અધર્મપ્રલાપી અધર્મજ ઉપાદેયપણે
 કરીં દેલે તે, અહમ્મપલ્લં અધર્મ પ્રરંજન અધર્મને વિપે રહે તે, અહમ્મ-
 સં અધર્મસંમુદાયાચાર જેનો અધર્મ સમુદાયનોજ આચાર ઠે તે, અહ-
 મ્મં અધર્મે કરીજ આજીવિકા કરતાયકા વિં વિચરે ઠે, એં એવા
 જીવોને સું સુતા સાં જલા કહ્યા. એં એ જીવ સું સુતાયકા નોં
 નહીં વં ઘણા પ્રાણીને જૂં જૂતને, જીવને સં સત્વને હું દુઃખના
 ઉપજાવણહાર સોં શોકના ઉપજાવણહાર જાં યાવત્ પં પરિતાપના
 ઉપજાવણહાર થાય. એં એ જીવ સું સુતાયકા અં પોતાની આત્માને
 તથા પં પરઆત્માને તં વંનેને નોં નહીં વં ઘણા અં અધર્મના
 કારણોને વિપે સં સંજોગેકરીને સં સંજોગપણે થાય. એં એ જીવ
 સુતા જલા. જં હે જયંતિ ! જેં જે આગલ કહેવાશે તે જીવ ધં ધર્મને
 વિપે, રહ્યાયકા ધં ધર્માનુગ જાં યાવત્ ધં ધર્મનોજ વેં નિશ્ચે કરીને
 વિ ધૃતિકલ્પ કરતા થકા વિચરે. એં એ જીવ જાં જાગતા જલા. એં
 એ જીવ જાં જાગતાયકા વં ઘણા પ્રાણી જાં યાવત્ સં સત્ત્વ પૃથ્વા-
 દિકને અં દુઃખ ન ઉપજાયે, જાં યાવત્ અં પરિતાપના નહીં ઉપજા-
 યતાયકા વં વર્તે. તેં તે જીવ જીવ જાં જાગતાયકા અં પોતાને પં
 પરને થયવા તં પોતાને અને પરને વેલુને વં ઘણી ધં ધાર્મિકના સં
 સંજોગને વિપે સં જોરુણહાર જં થાય. એં એવા જીવ જીવ જાં
 જાગતાયકા ધં ધર્મજામિકા કરીને અં આત્માને જગારુણહાર થાય
 એં એવા જીવનું જાગવું સાં જહું કહું. સેં તેણે અર્થે જં હે જયંતિ !

ए० एम बु० कहुं के अ० केटसाएक जी० जीव सु० सुताज नला;
अने अ० केटसाएक जी० जीव जा० जागता सा० नला. ए सुता जाग-
ताने अधिकार कछो.

बलियत्तं जंते ! साहू दुव्वलियत्तं साहू ? जयंति ! अठे-
गइयाणं जीवाणं बलियत्तं साहू अठेगइयाणं जीवाणं
दुव्वलियत्तं साहू. से केण्ठेणं जंते ! एवं बुच्चइ ? जाव
साहू. जयंति ! जेइमे जीवा अहम्मिया जाव विहरइ एए-
सिणं जीवाणं दुव्वलियत्तं साहू. एएणं जीवा एवं जहा
सुत्तस्स तदा दुवलिय वत्तवया जाणियवा. बलियस्स
जहा जागरस्स तदा जाणियवं जाव संजोएत्तारो
ज्वंति. एएसिणं जीवाणं बलियत्तं साहू सेतेण्ठेणं
जयंति ! एवंबुच्चइ तंचेव जावसाहू. दखत्तं जंते ! साहू
आलसियत्तं साहू ? जयंति ! अठेगतियाणं जीवाणं दखत्तं-
साहू अठेगतियाणं जीवाणं आलसियत्तं साहू से केण्ठेणं
जंते ! एवं बुच्चइ तंचेव जाव साहू ? जयंति ! जेइमे अह-
म्मिया जाव विहरंति एएसिणं जीवाणं आलसियत्तं साहू.
एएणं जीवा आलसासमाणा नो बहूणं जहा-सुत्ता तदा-
आलसा जाणियवा जहा-जागरा तदा-दक्का जाणियवा
जाव संजो एत्तारो ज्वंति. एएणं जीवा दक्कासमाणा बहूहिं
आयरिय-वेयावच्चेहिं उववाय-वेयावच्चेहिं थेवर-वेयावच्चेहिं
तवस्सी-वेयावच्चेहिं गिलाण-वेयावच्चेहिं सेहवेयावच्चेहिं कुल-
वेयावच्चेहिं गण-वेयावच्चेहिं संघवेयावच्चेहिं साहमी-वेया-
वच्चेहिं अत्ताणं संजोएत्तारो ज्वंति. एएसिणं जीवाणं
दखत्तं साहू सेतेण्ठेणं तंचेव साहू. सोइंदिय-वसंठेणं जंते !

जीवे किं बंधइ ? एवं जहा कोह वसठे तहेव जाव अणु-
परियट्टइ एवं चस्किंदियवसठेवि जाव फासिंदियवसठेवि
जाव अणुपरियट्टइ. ठउमठेणं जंते ! निहाएज्जवा पयसा-
यद्यवा ? हंता निहाएद्यवा पयसायद्यवा जहा हसेद्या तथा.

अर्थः—हवे दुर्बलादिकने तेमज कहे ठेः—व० अन्तरे बलवन्त-
पणुं जं० हे जगवान ! सा० जलु ? के दु० दुर्बलपणुं सा० जलुं ?
इति प्रश्न. उत्तर. ज० हे जयंति ! अ० केटलाएक जीवने व० सबलपणुं
सा० जलुं, अने अ० केटलाएक जीवने दु० दुर्बलपणुं सा० जलुं. से०
ते शा अर्थे जं० हे जगवान ! ए० एम वु० कहुं ? के जा० केटलाएक
सबला जला, अने केटलाएक निर्बल जला. इति प्रश्न. उत्तर. ज० हे
जयंति ! जे० जे जीव अ० अधर्मिक इत्यादिक पुर्वोक्त सर्वे बोल के
हेवा जा० यावत् वि० विचरे. ए० ए जीवने दु० दुर्बलपणुं जलुं. ए०
ए जीव इत्यादिक ए०ज० जेम सु० सुतानी वक्तव्यता कही, त० तेम
दु० दुर्बलनी केहेवी. एटले सुता सरीखो दुर्बल पक्ष जाणवो. व०
बलवन्तनी वक्तव्यता ज० जेम जा० जागतानी वक्तव्यता कही तेम
केहेवी. जा० यावत् सं० संजोग जोरुणहार थाय. ए० ए जीवने व०
बलवन्तपणुं सा० जलुं. से० तेणे अर्थे ज० हे जयंति ! ए० एम कहुं.
तेमज जा० यावत् जलो. वली जयंति पुठे ठे के, हे जगवान ! व०
काहापणुं (उद्यमपणुं) जलुं ? के आ० आलसपणुं सा० जलुं ? ए
प्रश्न. उत्तर. ज० हे जयंति ! अ० केटलाएक जी० जीवने व० वक्रपणुं
एटले उद्यमवन्तपणुं जलुं, अने अ० केटलाएक जी० जीवने आ० आल-
सपणुं जलुं. से० ते शा अर्थे ? जं० हे जगवान ! ए०वु० एम कहुं. तं०
तेमज जा० यावत् सा० जला एटलासुधी केहेवुं ? ज० हे जयंति ! जे०
जे जीव अ० अधर्मिक अधर्मानुगत इत्यादिक जा० यावत् करतायका
वि० विचरे, ए० जी० ए जीवने आ० आलसपणुं सा० जलुं. ए० ए
जीव आ० आलसु थयायका नो० नही व० घणा प्राणीने ज०सु० जेम

सुतानी वक्तव्यता कही त०था० तेम आखसुनी पण वक्तव्यता केहेवी.
ज०जा० जेम जागतानी वक्तव्यता कही त०द० तेम माह्यानी वक्तव्यता
केहेवी. जा० यावत् सं० संजोरुणहार थाय, एटला सुधी केहेवुं. ए०
ए जीव द० माह्या घयायका व० घणा था० आचारजनी वे० वेयावृ-
त्तने विपे, उ० उपाध्यायनी वेयावृत्तने विपे, थे० स्थवरनी श्रुतवृद्धनी
वेयावृत्तने विपे, त० तपस्वीनी वेयावृत्तने विपे, गि० गीलाणनी वेया-
वृत्तने विपे, से० शिष्यनी वेयावृत्तने विपे, कु० कुलनी वेयावृत्तने विपे,
ग० गणनी वेयावृत्तने विपे, सं० संघनी वेयावृत्तने विपे अने सा० सा-
धर्मिनी वेयावृत्तने विपे, थ० आत्माने सं० संजोरुणहार थाय. ए० एवा
जीवने द० दक्षपणुं ज्ञसुं. से० तेणे अर्थे ज० हे जयंति ! इत्यादिक. तं०
तेमज केटलाएकने आखसपणुं अने केटलाएकने दक्षपणुं सा० ज्ञसुं
होय. वखी जयंति पुठे ठे के, सो० श्रोतिजिने व० वशेकरी जं० हे ज-
गवान ! जी० जीव किं० शुं कर्म बांधे ? ए प्रश्न. ए० एमज ज० जेम-
को० क्रोधने व० वश कसो तेम केहेवुं. एटले सात कर्मनी प्रकृति बांधे
इत्यादि. त० तेमज जा० यावत् अ० परिजृमण करे. ए० एम च०
चहु-इंजिने वशे पण केहेवुं. जा० यावत् फा० स्पर्श-इंजिने वशे पण
तेमज केहेवुं. जा० यावत् संसार परिभृमण करे. उ० उदमस्य जं० हे
जगवान ! मनुष्य नि० सुखे जागे? निंजा करे ? प० उतो रही निंजा
करे ? इति प्रश्न. उत्तर. हं० हा जयंति ! नि० निंजायमान थाय, तथा
प० प्रचलायमान थाय. ज० जेम ह० हसवाने विपे कसुं, त० तेम
निंजाने विपे पण केहेवुं.

ज्ञावार्थः—हवे जुठ ! अधर्मी जीव तो सर्वथा भुंका ठे, पण जा-
गता पांच आश्रव सेवे, हिंसा कुरु कपट करे, अने सुता निंजामां एटसुं
पाप न करीशके. पणुं पाप टस्युं, तेमाटे सुता जसा कसा. हवे जुठ !
निंजामां सुता शुं ज्ञसुं काम करे ठे ? निंजाखेतां पण सातधाव कर्म
बंधाव कसुं वे. दाख सूत्र जगवती दातक पांचमे ठरेशे चोपे. ते पाठः—

जीवेणं जंते! निदायमाणेवा पयलायमाणेवा कइ कम्मपग-
मीउं वंधइ? गो०! सत्तविह वंधएवा अउविह वंधएवा एवं
जाव वेमाणिए पोदत्तिएसु जीवेगिंदिय ववो तिय जंगो॥

अर्थः—जी० जीव जं० हे जगवान ! निंदा करतो थको प० प्रच-
लायमान (विशेष निंदा) करतो थको क० केटला कर्मनी प्रकृति वं-
धांधे ? इतिप्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! स० आठखुं न बांधे त्यारे सात
कर्मनी प्रकृति वं० बांधे, अने आठखुं बांधे त्यारे अ० आठ कर्मनी
प्रकृति वं० बांधे. ए० जा० एम यावत् वे० वैमानिक सुधी केहेवुं. पो०
बहुवचनने विषे पुंठली परे जी० जीवपदने तथा एकिंदियना पांच पदने
विषे एक जंगो. शेष १९ दंरुके ति० ग्रण जं० जांगा.

जावार्थः—हवे जुठ ! निंदाथी सातआठ कर्म वंधाय, त्यारे पापी
जीवने सुता जला केम कहा ? पण अहियांतो अपेक्षाय वचन ठे. ते
जागतानी अपेक्षाये निंदांमां सुताने थोरुं पाप लागे, अने घणुं पाप
टड्युं ते माटे सुताने जला कहा. एमज पापी जीवने दुर्बल आसुं
जला कहा. ए न्याये कोइने तृपा लागी तेथी काचुं पाणी पोवा मांड्या,
पण अरिहंतना वचनथी तेमां असंख्याता जीव जाणीने पीतुं ठोक्युं,
पण तृपा न खमाय तेथी जंनुं पाणी पोधुं. हवे जंनुं- तथा काचुं पाणी
ए वे-टाळी न शकाय, तेथी जंना पाणीनी साजे काचा पाणीनुं पाप
टाळ्युं, ते गुण नीपन्यो. कारणके निमित्त कारण विना दया न पलाय-
हवे जेम पोते थोका पाप साटे घणुं पाप टाळ्युं ते गुण थयो, तेमअने-
राने घणुं पाप लागतुं जाणी, थोका पाप साटे घणुं पाप टळावे तेमां
गुण केम नही थाय ? पोतानुं पाप टाळ्यामां गुण दशे तो अनेरानुं पाप
टळाव्यामां पण गुण दशेज; अने टाळताने जसो जाण्यामां पण गुण
दशेज. एम ४१ प्रश्नमां पण जाणवुं. ते उपर उपान्त कहीये ठीये: जेम
कोइने राजाए सो रुपीया दंरु कर्या. तेथी घरनो धणी जाणे के माद्वारा
सो रुपीया गया. तेवामां कोइ प्रधान प्रमुख वच्चे पकी, पचास रुपीया

ठोमावी पचासज रुपीया देवराव्या. तेथी ते पुरुष तेने शुं जाणे ? ए पापीए माहारा पचास रुपीया खोबराव्या, एम जाणे ? के एम जाणे ? जे शाशाश जाइ, तमे माहारा पचास रुपीयांमां टुटको कराव्यो, तमे मने घणो गुण कयों एम कहे ? ए रीते गुण ले के अवगुण ले ? ते विचारो. एम ४१ प्रश्नमां अनेरातुं पाप टळाव्युं ते पण जवजवमां गुणज ले.

वखी तेरापंथी कहेठे के, " वीळानी प्रमुख हिंसक जीव उंदर प्रमुख गरीब जीवने मारे, तेने ठोमावे तो, ठोमावे तेना उपरतो राग आव्यो, ने वीळानी प्रमुख उपर छेप आव्यो. ए रागछेपनां फलतो कन्वांठे. वखी जेम ज्ञाणुं पीरयुं ने जमनारना मोढा आगलथी खोशी ले, ते उष्टान्ते ठोमावनारने जोगांतराय लागे. " तेनो उत्तर. हे देवानु-भीय ! जोजनवाळा तो कमाइ करी पीशी रांधीने जमे, अने तेनुं जमवुं जोजनथकीज घाय. ते जोगांतराय खोश्या आश्री लागे, पण वीळानीना उंदरमां केटळा टका जट्या हता ? ते कहो. केमके तेतो छेप-जावयी दुष्ट प्रणामयी मारे ठे. ए ठोमावनारना अंतराय देवाना छेप प्रणाम नथी, पण तेनुं घणुं पाप टळाववाना प्रणाम ठे. वखी तमे पूर्वे कहुं के, ठोमावनारनो वीळानी उपर छेप-जाव आव्यो. ए तमारुं केहेवुं अयथार्थ ठे. कारणके एज वेसाए वीळानीने कुतरो मारे, तेने पण दया आणी ठोमावे. ए छेपनो राग केम घयो ? हे देवानुभीय ! ठोमाववावाळानातो दयानाज प्रणाम ठे, अने वीळानीनुं पाप टळाववा-नाज प्रणाम ठे. जेम बालकने ताव आवतो होय, ते बालक दहीनो वाटको पीवा लागे. ते तेनी माता खोशी ले, तेथी ते पोताना अज्ञानपणे दुःख पामे, पण माताने दुखनी देणहारी न कहीए. हितसुखनी बान्ठनहारीज कहीये. वखी करु करीयातुं वाटीने पाय तेथी बालक दुःख पामे, पण माताने तो ताव गमाववावाळी अने सुख देवावाजीज कहीये. तेम वीळानी पोताने अज्ञानपणे दुःख पामे, पण जीव ठोमाववा-वालो तो वीळानीनुं पाप टळाववावालो तथा हितनो वंठनहारोज कहीए.

તેવોરે તેરાપંચી કહેઠે કે, “ એમ જવરાઈથી જીવ વચાવ્યાં તથા આગલાનું પાપ ટલાવ્યાં ધર્મ થાયતો, પહેલા દેવલોકનો ધણી ઇંદ્ર સીમંધરસ્વામી પાસે જાય છે. હવે સીમંધરસ્વામી જો જવરાઈથી જીવ વચાવ્યામાં ધર્મ માનતા હોયતો, ઇંદ્રને ડપદેશ દઈ અસંખ્યાતા દ્વિપસમુદ્રમાં માઝલાં પ્રમુખ હિંસા કરે છે, તેને વર્જી રાખે, અસંખ્યાતા જીવોની રક્ષા કરાવે અને ઘણા જીવોનું પાપ ટલાવે; પણ શ્રીવીતરાગદેવની જવરાઈથી જીવ ઠોઠાવવાની શ્રદ્ધા નથી. ” તેનો ઇત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! તમારા કેહેવા પ્રમાણે જવરાઈથી જીવ વચાવ્યાથી તો પાપ થાય, તેથી એ કામ ઇંદ્ર કરે નહીં. પણ અમે તમને પુઠીએ ઠીએ કે, ઇંદ્ર કોઈને ડપદેશ દઈ મિથ્યાત્વ ઠોઠાવે, તેમાં શું થાય ? તેવોરે તેરાપંચી કહેઠે કે, ધર્મ થાય. તો હે દેવાનુપ્રીય ! ઝરતકેત્રમાં ઘણા કુમતિઉપ અઠતી અઠતી પરુપણા કરી ચાલણી ચાલણી ધર્મ કરો નાંહ્યો છે. હવે જો છદ્દીપાં ઇંદ્ર આથીને ડપદેશ દે, અને કહેકે સીમંધરસ્વામીએ કહ્યું છે કે, જાણો ધર્મ સાચો છે એમ કહે. તથા ઘણા જીવોને તીર્થંકર કેવલીના દર્શનની યાદના હોય તેમને દર્શન કરાવી લાવે તો ઘણા જીવોનું મિથ્યાત્વ તુટે, અને સમક્તિ પામે. એ તો ધર્મનું કાર્ય છે. એ સમજાવવામાં તો તમે પણ ધર્મ કહોઠો. એ ધર્મનું કામ ઇંદ્ર કેમ ન કરે ? તે કહો. પણ હે દેવાનુપ્રીય ! કોઈના કેહેવાથી કામ કરે તેને અનુકંપા ન વહીવે. પ્રત્યક્ષ જીવ મરતો દેહો કોમલ કરુણા જાણે આણી કાર્ય કરે, તે પ્રદામનેજ અનુકંપા કરીએ. તે અનુકંપા જીવને કયોપશમ જાણથી પ્રાપ્ત.

ચંડી તેરાપંચી કહેઠે કે, “ ૪! પ્રશ્નમાં પેસા આવી અગ્નિ પરતુ સુદરાવી જીવની રક્ષા કરાવી આગલાનું પાપ ટલાવ્યું, તેમાં પ્રજા કન્દાના દૃષ્ટાન્તે ધર્મ પુન્ય નથી. જેમ પ્રજા કન્યાઈમાં, એકતો ધાવકની ઘેટી, એક વેગ્યાની ઘેટી, અને એક ગ્રાહ્યણની ઘેટી. ૩ એ પ્રજા સ્ત્રીએ પ્રજા કમાઈને વરુગં માગવા સહ જતા દેવી, જે શ્રાવકની ઘેટી હતી તેણે કમાઈને ડરદેસ દઈ વરુગને ઠોઠાવ્યાં, ૧ પેશવાની ઘેટીએ પૂરીપૂરે મેવાને ઠોઠાવ્યાં, ૨ અને પ્રજાવનો ઘેટીએ પોણું, ધન પરિપ્રદ

दइ ठोमाव्यां. ३ हवे ए प्रण जणांमां उपदेश दइ ठोमाव्यां तेमां तो धर्म ठे, पण कुशील सेवीने ठोमाव्यां तेमां, अने दाम घरेणुं दइ ठोमाव्यां तेमां धर्म नथी. जो घरेणुं परिग्रह दइने ठोमाव्यां तेमां धर्म दइ तो कुशील सेवीने ठोमाव्यां तेमां पण धर्म दइ. ” एवी कुयुक्ति मेलवे ठे. तेनो उत्तर.

हे देवानुप्रीय ! तमारा पुज्यजीने घणा वषें आख्या हांजलीने तमारा श्रावक श्राविका सामा आख्या, अने वंदणां करो रसोइत तैयार करावी धारसुं घृत निपजाव्युं. तेमां वे तमारा पुज्यजी पक्की रागीणी घाइल भोको आवी. तेमने तमारा पुज्यजीए पुठयुं के, हे वाइल ! तमे मोकी केम आवी ? त्वारे तेमणे कणुं के, चोर अमने मारगमां मल्या. तेमां एक जणी तो कहेके में कुशील सेवी केरु मुंकावी (डुटी), अने एक कहे के में तो घरेणुं आपीने केने मुंकावी. हवे तमारी केहेणीने लेखे एके चोथो आश्रव सेवराव्यो, अने एके पांचमो आश्रव सेवराव्यो. हवे तमारा पुज्यजी प्रायश्चित केने देशे ते कहो. त्वारे तेरापंधीए कहेबुंज पके के, कुशील सेव्युं तेने प्रायश्चित दे. तो हे देवानुप्रीय ! कुशील सेवी तथा परिग्रहो दइ जीव ठोमावे ते वंनेने सरखां केम गणोठो ? कारण के जेणे कुशील सेवराव्युं, तेणे तो पोतानां अने आगलानां वंनेनां मोह कर्म पोरुयां. असंख्याता पंचेंद्रिजीवनी हींसा वंनेने लागी, अने एक पंचेंद्रिजीवनी रक्षा कीधी. हवे आगलानुं एक पंचेंद्रि जीवनुं पाप टलाव्युं, ते तो चोखुंज कामठे, पण असंख्याता पंचेंद्रि जीवनी घात कुशील सेवतां वंनेने लागे, तेमां नफो थोको, अने तोटो घणो, तेथी ए काम अकरवा जोग्य ठे; पण घरेणुं दइ पकरां ठोमाव्यां, तेने कया जीवनी हींसा लागी ? ते कहो. ए कुहेतु केम मखे ? त्वारे तेरापंधी कहे ठे के ” कुशील सेव्यां सेवराव्यामां तो चोथुं पाप ठे, अने परिग्रहो सेव्यां सेवराव्यामां पांचमुं पाप ठे. गृहस्थनुं खायुं पीवुं अने घरेणुं, ए परिग्रहामां ठे. ” एम कहे ठे, तेनो उत्तर:—

हे देवानुप्रीय ! खाबું પીબું ઘરેણાં ને કપડાં, એ તો આઠ ફરતી પુદ્ગલ છે, રૂપી છે, અને નજરે આવે છે; અને અઢાર પાપને તો જગવાને રૂપી ચોફરતી કહ્યાં છે, તે નજરે આવે નહીં. શાસ્ત્રસૂત્ર જગવતી શતક વારમેં જ્ઞેશે પાંચમેં. તે પાંચમું પાપ મુર્ઘા, તૃષ્ણા, મમતા, ચોફરતી છે તેને કહીયે; પણ સ્વાદા, પીવા, અને ઘરેણાંને પરિમહો ન કહીયે. પંચાએ ઘરેણાં દેહ ઘડકાં ઠોમ્ભાવ્યાં તેણે પોતાના તૃષ્ણા-મમતારૂપ પરિમહો ઘટાડ્યો, જીવની રક્ષા કરાવી, અને આગલાનું પાપ ટલાવ્યું. એ પ્રવચન ગુણનું કાર્ય છે. તે વિવેક વિના દીસતું નથી. ઘણી સ્વાબું, પીબું, ઘરેણું ને કપડાંને પરિમહો કહે, તેને પુઠીએકે, પાંચમા પાપ પરિમહા. તો જીવને કેવલ-જ્ઞાન ઉપજે કે નહિ ? તેવારે કહેઠેકે, પરિમહાયકાં કેવલ ન ઉપજે. તેવારે પાતું કહેયું કે, મરુદેવી માતા હાથીની અસ્તારીપ યાગો કરોમોનાં ધરેણાં પેહેરેલ થકાંને કેવલજ્ઞાન કેમ ઉપજ્યું ? તે કહે. તેવારે કહેઠે કે, “તૃષ્ણા-મમતાને પરિમહો કહીયે, તે મટી ગઈ મેલી કેવલ ઉપજ્યું; પણ માતા પીવા કપડાં ઘરેણાં અને હાથીની ધરણાં રીતે પરિમહો ન કહીયે. એ ઉપર મમતા હોય, તે મમતાને પરિમહો કહીયે.” તો તુરં ! હે દેવાનુપ્રીય ! એકતાત્રીસ પ્રશ્નમાં દેવાચાર્યાની અને ધેરાચાર્યાની મમતા-તૃષ્ણા પરિમહો છે, તે રૂપી-ચોફરતી પુદ્ગલ છે, તે રીપું છીયું જાય નહીં. યેનાં પોતપોતાની પાસે જ રહે, અને મહોપાં દેશરણે નો દુહટો પોતાની મમતા તૃષ્ણા-રૂપ પરિમહો ઘટાડ્યો છે. તેની રક્ષા સૂચ જગવતી જનક પાંચમેં ને પાઠ:—

[illegible]

અપચરકાણી મિઠાદંસણવત્તિયા સિયકચ્છ સિયનોકચ્છ
કચ્છસ્સણં તાઝ સઘાઝ પયણુ ઝવચ્છ. ગાહાવચ્છસ્સણં ઝંતે !
ઝંનેવિક્કિણમાણસ્સ જાવ ઝંનેસેઝવણીંણસિયા કત્તિયેસ્સણં
ઝંતે ! તાઝ ઝંમાઝ કિં આરંજિયા કિરિયાકચ્છ જાવ
મિઠાદંસણકચ્છ ? ગોઠ ! કત્તિયસ્સ તાઝ ઝંમાઝ હેઠિ-
હ્વાઝ ચત્તારિ કિરિયા કચ્છ મિઠાદંસણ કિરિયાએ ઝય-
ણાએ ગાહાવચ્છસ્સણં તાઝ સઘાઝ પયણુ ઝવચ્છ. ગાહાવ-
ચ્છસ્સણં ઝંતે ! ઝંને જાવ ધણેયસે અણુવણિંણસિયાએ એ-
યંપિ જહા ઝંને ઝવણીંણ તહા ણેયઘં ચઝઞ્ઞો આલાવગો
ધણેયસે ઝવણીંણ સિયા જહા પઢમો આલાવગો ઝંનેયસે
અણુવણિંણસિયા તહા ણેયઘો પઢમં ચઝઞ્ઞાણં એકો ગમો ॥

અર્થ:—ગાઠ ગાયાપતીને ઝંઠ હે ઝગવાન ! ઝંઠાઠ ક્રિયાણાં વેચ-
તાયકાને કઠ કચ્છક (ક્રિયાણાના ગ્રાહક) ઝંઠ તે જ્ઞાન પ્રત્યે. સાઠ
સંચકાર ધ્વંગીકાર કરે, ઝંઠ તે ક્રિયાણું અઠ જેણે સંચકારું તેને આપ્યું
નથી. તેવારે ગાઠ ગાયાપતીને ઝંઠ હે ઝગવાન ! તાઠ તે ઝંઠ ક્રિયાણા-
યકી કિંઠ શું ? આઠ આરંજની કિંઠ ક્રિયા લાગે ? કે પરિમહની, માયા-
પ્રત્યયની, અપચલાણીની જાઠ યાવત્ મિઠ મિથ્યાદર્શન-પ્રત્યયની કિંઠ
ક્રિયા લાગે ? અને કઠ કચ્છકને ઝંઠ તે ક્રિયાણાયકી કિંઠ શું આઠ
આરંજની કિંઠ ક્રિયા લાગે ? જાઠ યાવત્ મિઠ મિથ્યાદર્શન-પ્રત્યયની
કિંઠ ક્રિયા લાગે ? इति प्रश्न. उत्तर. ગોઠ હે ગૌતમ ! ગાઠ ગાયા-
પતીને તાઠ તે ઝંઠ ક્રિયાણાયકી આઠ આરંજની, પરિમહની : અને
માયાપ્રત્યયની જાઠ યાવત્ અઠ અપચલાણની ક્રિયા નિયમયકી લાગે,
અને મિઠ મિથ્યાદર્શન-પ્રત્યયની ક્રિયા સિઠ મિથ્યાદૃષ્ટિ હોય તેને લાગે,
અને સમ્યક્દૃષ્ટિ હોય તેને ન લાગે. કઠ તે કચ્છકને સંચકારના વેણ-
હારને સઠ દ્વજી તેણે ક્રિયાણું લીધું નથી તે માટે સઘણી ક્રિયા હસ્થ

સવરાવી અને જવરાઈ કીધી તે તો કારણ છે; અને જીવની રક્ષા કરી આગલાનું પાપ ટલાવ્યું તે કાર્ય છે. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, “ઉપદેશ દઈ જીવ ઠોઠાવે તેમાં તો ધર્મ છે, પણ પૈસા દઈ, વસ્તુ સવરાવી, જવરાઈ કરી જીવ ઘંચાવે, તેમાં ધર્મ નથી.” તેનો ઉત્તર:—

હે દેવાનુપ્રીય ! ઉપદેશ દીધો, પૈસા દીધા, વસ્તુ સવરાવી, તથા જવરાઈ કીધી, એ તો ચાર કારણ છે; અને એ કારણથી જીવની રક્ષા થઈ, આગલાનું પાપ ટલ્યું, તે કાર્ય છે. હવે ઉપદેશ દઈ જીવ ઠોઠાવ્યો, તે તો કાર્ય તથા કારણ બંને શુદ્ધ છે, અને પૈસા દઈ, વસ્તુ સવરાવી, કે જવરાઈ કરી જીવ ઠોઠાવ્યા, એ કારણ તો ત્રણે અશુદ્ધ છે, પણ જીવની રક્ષા થઈ, પાપ ટલ્યું, એ કાર્ય શુદ્ધ છે. હવે તમે એ કારણ અશુદ્ધ વેલાં કીને કાર્યમાં પાપ કેમ કહો છો ? તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, “જેનું કારણ અશુદ્ધ છે તેનું કાર્ય શુદ્ધ નથી.” તેનો ઉત્તર.

હે દેવાનુપ્રીય ! રાયપ્રશેણી સૂત્રમાં ચિત્ત પ્રધાને કપટાઈ કરી ધોના રપ હોનારી, અનેક જીવની ઘાત કરી, પ્રદેશી રાજાને સમજાવ્યો. એ કારણ અશુદ્ધ ? કે કાર્ય અશુદ્ધ ? એ કારણ અશુદ્ધ છે તેમાં તો પાપ છે, પણ પ્રદેશીને સમજાવ્યો તે કાર્ય શુદ્ધ છે, તેમાં પાપ નથી. તેને ધી વીતરાગદેવે ધર્મ દલાણી કહ્યો છે; પણ કારણ અશુદ્ધનો પક્ષ લઈને પાપ દલાણી કહી નથી. એમજ જ્ઞાતા-સૂત્રમાં સુધુદિ પ્રધાને કાચા વાણીની હિંસા કરી જીતશત્રુ રાજાને સમજાવ્યો. એ કારણ અશુદ્ધ ? કે કાર્ય અશુદ્ધ ? તે કહ્યો. તેમજ કોઈ સાધુને વંદણ કરવાને, વાણી સાંજલવાને, તથા સામાયક કરવાને, રપ પાણરી પ્રમુખની અસ્વારી કરી, મેહ વરસતાં, રાતના ઉપયોગ વિના અનેક પ્રકારનો આરામ તથા અજપણા કરતો આવ્યો. એ કારણ અશુદ્ધ ? કે સાધુને વંદણ કરી, વાણી સાંજલવી પ્રતિયોધ પામ્યો, એ કાર્ય અશુદ્ધ ? તે કહ્યો. તેમજ નદીમાં અમંગ્યાના જીવની ઘાત કરનાં સાધુ નદી દશે, એ કારણ અશુદ્ધ ? કે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર નિર્મણાં રાયરાને

धीवीतरादेवनी आशा आराधी, ए कार्य अशुरू ? ते कहो. तेमज
 ष्देती नदीमांघी आरजाने अनंता जीवनी रहपाल जाणोने, साधु
 काढे, ए कारण अशुरू ? के कार्य अशुरू ? ते कहो. तेमज उघामे मोढे
 बोलतां साधुने दान दीधुं, तथा उघामे मोढे बोलतां देव-गुरु-धर्मने घन-
 कारो दीधो, ए कारण अशुरू ? के कार्य अशुरू ? घसी पंचाग्नि प्रमुख
 अनेक हिंसा सहित तपस्या तथा कष्ट करे, तेघो पुन्य पंधाय, ते देव-
 तामां जाय. (शाखसूत्र उववाइजी) ए कारण अशुरू ? के कार्य अशुरू ?
 ते कहो. इत्यादि अनेक कारण अशुरू, तेनां कार्य शुरू जाणवां. ए
 न्याये उपदेश दइ जीवने घचाव्यो, तेनुं कारण अने कार्य पंने शुरू ठे,
 अने दाम दइ, वस्तु खवरावी, जवराइ करी, जीव ठोमाव्यो, तेनुं का-
 रण तो अशुरू ठे; पण कार्य शुरू ठे ते करवा योग्य ठे. तेवारे तेरापंथो
 कहे ठे के "अशुद्ध कारणे करीने शुरू कार्य करवुं नही." तेनो उत्तर.

हे देवानुमीय ! शुद्ध कारणची कार्य सिद्धि थाय तो अशुरू का-
 रण न करवुं, पण शुरू कारणची कार्य सिद्धि न थाय तो, अशुरू का-
 रणने तो खोटुंज जाणे, पण कार्यमां गुण घणो जाणे तो, अशुरू कार-
 णची शुरू कार्य करे. ते उपर ऊष्टान्त कहेवे: "जेम कोइ धेपारी देश-
 देशावरमां मास मोकळे, ने हुंकी जाहुं योलाइ खरच लाग्यापिना मास
 ठेकाणे पोहोंची जाय, सवाया दोढा दाम थाय, तेवारे तो ए कारणची
 कार्य करवुं श्रेष्ठ जाणे; पण हुंकी, जाहुं, ने योलाइ खरच लाग्यां पण
 सवाया दोढा दाम थाय तो, घोस रुपीया खरच पने तेने तो खोटा
 जाणे, पण आगल खान घणो जाणे तो ए येवार करे के नही ? अर्थात्
 करेज. " तेम दान दयामां पण अशुरू कारणने तो खोटुंज जाणे, पण
 आगल कार्यमां खान घणो जाणे तो ते करवा योग्य ठे. घसी कोइना
 दिहा लेवाना जाय ठे, पण साधुनां उपगण जोइए तेनो जोग
 तेवारे कोइक श्रावके उघो, मुदपति, वस्त्र, पात्रां अने सूत्र
 देवरावी. ए कारण अशुरू अशुरू ? ते कहो.
 दइ दिहा देवराववी, ए ठे. तेम

પોસો કરાવે, તથા ૪૧ પ્રશ્નોમાં ડ્રવ્યવસ્તુ દેહ, જીવની રક્ષા કરાવી આગલાનું પાપ ટલાવ્યું, તેં શુદ્ધ કાર્ય કરવાં યોગ્ય છે. વલી શ્રી કૃષ્ણ માહારાજે પાઠલા પરિવારનો યાવ પીવાનો સારસંજ્ઞાલ કરી, ઘણાં જીવોને ધર્મ દલાલી કરી દીધાં દેવરાવી. એ કારણે તીર્થંકર ગોત્ર વાંધું. એ ન્યાયે અશુદ્ધ કારણથી પણ શુદ્ધ કાર્ય કરવા યોગ્ય છે. હે દેવાનુપ્રીય ! ઉપદેશ દર્શને જીવ ટોલાવ્યો, તેમાં ગુણ થસે તો, વાકીનાં ત્રણ કારણથી પણ ગુણ થશેજ; પણ ઉપદેશ દર્શનેજ જીવ ટોલાવ્યામાં ધર્મ છે એમ તમે કપટાઈથી મત કહો; કારણકે તમારે લેલે અસંજતીના જીવવામાં ધર્મ નથી. એ મિથ્યા જુઠ કેમ જાણો છો ? તમારી સરધાને લેલે તો ઉપદેશ દીધામાંજ ધર્મ કહેવું જોઈએ; પણ ઉપદેશ દર્શ અસંજતીને હણવાનાં ત્યાગ કરાવવામાં તથા ટોલાવવામાં ધર્મ કહેવું ન જોઈએ.

વલી અનુકંપા દાન દયાના ઉત્થાપક કહેઠે કે, “ જીવને ન હણવા તંયાં જીવનું પાપ ટલાવીને તરવું વંઠવું, તે તો સૂત્રમાં ઠામ ઠામ કહ્યું છે, પણ અસંજતી જીવને બચાવવો ક્યાં કહ્યું છે ? ” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! જીવને ઊગારવાનું સૂત્રમાં ઠામઠામ શ્રી વીતરાગદેવે કહ્યું છે, પણ તમારા સરલા જીવ-દયા-અનુકંપા રહિતને સુઝતું નથી. તે સૂત્રની શાલા કહે છે. પ્રથમ તો સાધુ ત્રણ કરણ અને ત્રણ જોગે કરીને, ઠકાયના જીવને મન, વચન અને કાયાથી હણે નહીં, હણાવે નહીં, અને હણતાને જાણે નહીં. ૩ એ ન હણવું તો ત્રણ કરણ નવ જોગે કરીને કરી ચુક્યા. હવે ઉપદેશ દર્શ ઠકાયના જીવ બચાવે, તથા ઠકાયની હિંસાને ત્યાગ કરાવે, એ ન હણ્યામાં કે ઊગાર્યામાં ? વલી ઠકાયના જીવની રક્ષાવાસ્તે તથા ઊગારવાને અર્થે શ્રીવીતરાગદેવ ઉપદેશ દેવે કહ્યું છે. શાલસૂત્ર પ્રશ્નવ્યાકરણ પ્રથમ સંવર દ્વારમાં. તે પાઠ. ઇમંચ સધ્વજગ જીવ રક્ષણ દયઠ્યાએ પાવયણં જગવયા મુકદિયં અત્તદિયં પેદ્યાં જવિયં આગમેસિ જદ્ધ સુધ નેયાત્તયં. ॥

अर्थः—इ० ए प्रत्यक्ष स० सर्व जगतना जीव (चोरासी लाख जीवाजोन) ने २० लाखाने विषे कारणरूप द० दयाने अर्थे पा० प्रवचन (श्री सिद्धान्त दयानो परमार्थ) ज० जगवंत श्री महावीरदेवे सु० जलो कछो. ए सिद्धान्तविना कांइ दयानो परमार्थ जाणे नही, ते माटे प्रवचन कछुं. ते प्रवचन आ० आत्मा (जीव) ना हीतजणी पे० जन्मान्तरे ज० शुरू फलपणे प्रणमे, जीव उगारवो ते प्रवचन इत्यर्थ आ० आगमे फाले ज० कल्याणनुं कारण सु० निर्दोष न्याय मार्गे वर्तवानुं कारण.

ज्ञावार्थः—हवे जुत ! प्रवचन सिद्धान्त रुपणी बाणी श्री जग-
वंते जली कही. ते शा अर्थे ? सर्व जगतना एटखे ठ कायना जीवोनी
रक्षा तथा दयाने अर्थे कही. ए न हण्यामां के उगार्यामां ? सर्व गण-
धर साधु प्रमुख, त्रिविधे त्रिविधे न हणवुं, ते तो करी चुक्या. हवे
उपदेश शा अर्थे देवे ? ठ कायना जीवोनी रक्षा, दया, अने उगारवाने
अर्थेज उपदेश दे ठे. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के “ उपदेश तो जीवनुं
तरवुं दान्ठवाने अर्थे तथा आगलानुं पाप टसाववाने अर्थे दे ठे. ” तेनो
उत्तर. हे देवानुप्रीय ! जीवनी रक्षा कर्याथी तथा दया पाट्याथी पाप
टलशे, तरवुं थशे, एमां शुं जुल ठे ? श्री वीतरागदेवने तो तमयकी
अनंतुं ज्ञान हवुं, पण तमारी पेठे केम न कछुं ? के जीवने तरवाने अर्थे
बाणी प्रकाश करी ठे. हवे जो तरवाने अर्थेज बाणी प्रकाश करी
कहो ठो, तो पांच स्थावर, त्रण विगलेन्डि, अने अशस्त्री (मनरहित)
जीवने, श्री जगवंतनी बाणी कइ रीते तारे ? ते कहो. अहीं तो
“ सत्त्वजग जीव रक्षणध्याए ” एवो पाठ ठे. वासते ठकायना जीवनी
रक्षा तथा दयाने अर्थे उपदेश दे, बाणी प्रकाशे, एम कछुं ठे. ए न
हण्यामां के उगार्यामां ? ए क्रमति उगार्याने अनंता तीर्थकर तथा
केवलीमाये आल दइ वचन उग्यापी अनंतो संसार केम बधारो ठो ?
बली चित्तप्रधाने केशीभमण मुनीराजने कछुं के, प्रदेशीराजाने.

धर्म संजलावशो तो घणा जीवोनी दया पलशे, रक्षा थशे. ते रायप्र-
शेणी सूत्रनो पाठः—

एवं खलु जंते ! अस्मिं पएसीराया अहम्मिए जाव सय-
स्सवि जणवयस्स नो स्समं करजंरं पव्वतेइ तं-जत्तिणं देवा-
णुप्पिया पयस्सिसरन्नो धम्ममाइस्केज्जा बहु गुणत्तरं खलु
होच्चा तेसिणं बहुणय दुप्पय चउप्पय मिग पसु पंखि
सिरिसवाणं तं-जइणं देवाणुप्पिया पएसिस्सरणो धम्म
माइस्केच्चा बहु गुणत्तरं फलं होच्चा तेसिणं बहुणं समण
माहण जिख्खूयाणं तं-जइणं देवाणुप्पिया पएसिस्स बहुणं
गुणत्तरं होच्चा जणवयस्स.

अर्थः—ए० एम ख० निश्चे जं० हे जगवान ! अ० अमारो प०
प्रदेशीराजा अ० अधर्मी ठे. जा० जावत् स० पोताना ज० देशने नो०
नथी स० सम्यक क० करज्जार प० प्रवर्तावतो. तं० ते माटे ज० जो
दे० हे देवानुप्रीय ! प० प्रदेशीराजाने घ० धर्म मा० कदेशो तो. घ०
घणो गु० गुण ख० निश्चे हो० थशे. ते० ते व० घणा दु० दुपद व०
चतुप्पद मि० मृग प० पशु प० पक्षी सि० उंदर स० नोखियादिने, ते०
ते माटे ज० जो दे० हे देवाणुप्रीय ! प० प्रदेशीराजाने ध० धर्म मा०
कदेशो तो घ० घणो गुण फल हो० थशे. ते० ते व० घणा स०
समण शाक्यादिकने, मा० ब्राह्मणादिकने अने जि० जिह्वाचरने. तं०
ते माटे ज० जो तमे दे० हे देवानुप्रीय ! प० प्रदेशीने व० घणो गु० गुण
हो० याशे. ज० पोताना देशने विपे पण गुण थासे ॥ १. ॥

ज्ञावार्थ—हवे जुठं इहां चीत्त-प्रधाने कणुं के, हे माहाराज !
प्रदेशी राजाने धर्म संजलावशो तो ते घणा दुपद, चौपद, पशु, पक्षी
मृग, उंदर, नोखीया, सिंह, प्रमुख जीवने मारतो रहेशे, देश प्रदेशमां
मुख बाशे, वंर करज्जार चोरो सेशे, रयत घणी सुखशाता पामशे, अने

समण-मादणने जिह्वा सुखे मल्लशे. पठी केशीश्रमणें धर्म पामवाना
अने न पामवाना चारचार ठाम कझा. ए वचन नहीं हण्डामां के उगा-
र्यामां ? इहां चित्तप्रधाने एमकेम न जाण्युं, के "असंजतीनुं जीवुं
वांठवुं नही. असंजती जीव जीवता रहेशे तो वखी जीवनी हिंसा
करेशे, ने मने अनुमोदना लागसे; अने राजा एना कमें करी खुवशे
तेमां मने शुं." एम तो नहीं जाण्युं. पण एम जाणजो के, एवी छुट्ट
सरदहणा चीत्तसार्थीनी नोहोतां. तेवारे वखी तेरापंची कहेवें के,
" एतो परना उपगार माटे, रक्षा माटे, अने गुण माटे नहीं कहुं, पण
प्रदेशीराजाना तरवासारु, पाप टाखवा सारु, अने पाप टखाववा सारु
गुणने माटे कहुं ठे. " तेनो उत्तर.

हे देवानुप्रीय ! जो प्रदेशी-राजाना गुणनी खातर कहुं होय तो,
एम कहेवुं जोइए के " हे स्वामी ! ए अधर्मी अधर्म करेवे, अठार
पाप सेवे ठे, तेने तेने समजावो, के ते अठार पाप न सेवे, अने एना
आत्मानुं साधन घाय, एयुं करो ". पण इहांतो त्रण पाठ कझा, ते पर-
जीवने उगारवाना पटले परने उपगार करवाना कझा ठे. ते परजीवने
उगार्याचीज पोतानुं तरबुं अने आत्मानुं साधन घाशे, एमां दी वृत्त
ठे. परजीवने उगारवानुंज चित्तप्रधाने कहुं ते कारण ठे, अने परदे-
शीनुं तरबुं तया आत्मानुं साधन घाय ते कार्य ठे. पदेसुं कारण अने
पठी कार्य घाय. ते माटे साधुजी परजीव उगेर तेवो उपदेश दे. तेज
रीते श्री केशीकुमारे उपदेश दीधो अने चीत्तसार्थीए धर्म दझाची कीधी.
ए न हणवुं ठयुं के परजीवने उगारवुं ठयुं ? माझा हो ते वीचारी जोजो.
वखी उकारणे मुनीने आहार ठोरयो कझो ठे. शास्त्र सूत्र उत्तराप्पपन
अप्पपन २६ मानी गाया ३५ मी ते. पाठ सखीए जीए.

आयंके उवसग्गो, तितिरुव्वया पंचचेर गुत्तीसु;

पाणीदया तवहेऊ, सरीर चोठेयण

॥३॥

अर्थः—पूर्ववत् जुं प्रश्न १ लो पाठल पाने १३ में.

जावार्थः—हवे जुं ! ए ठ कारणमां चोथा कारणमां कहुं के, प्राणी जीवनी दया तथा रक्षाने अर्थे साधु आहार ठोके, पण एम न कहुं के, पोताने तरवा अर्थे, अथवा पाप टालवा अर्थे आहार ठोके, कारण के प्राणी जीवनी दया पाली, तथा रक्षा कीधी, ए कारणथी तखुं यशेज. एमां शुंजुल ठे. ए कार्य ठे, पण कारणथी कार्य सिद्ध थाप ते मोटे इहां कारण कहुं ठे. ए न्याये असंजती जीवनुं जीवुं बान्ठुं उगारवो, दया पालवी, ने रक्षा करवी. वली जगवती शतक पेहेसे ठवेसे नवमे, असंजती जीवनुं जीवुं वंठुं तथा रक्षा करवो कही ठे. ते पाठः—

अहा कम्मेणं जंते ! जुंजमाणे समणेनिगंथ किंवंधइ, किंपकरेइ किंचिणेइ जाव किंउवचिणइ ४ ? गो० ! अहाकम्मेणं जुंजमाणे आउय वज्जाउं सत्त कम्म पगमीउं सिद्धिअ वंधण वंधाउ धणिय वंधण वंधाउ पकरेइ जाव अणुपरियट्ठइ. से केण्ठेणं जाव अहाकम्मेणं जुंजमाणे जाव अणुपरियट्ठइ ? गो० ! अहाकम्मेणं जुंजमाणे आयाए धम्मं अवकमइ आयाए धम्मं अवकममाणे पुढवि-कायं णावकंखइ जाव तसकायं णावकंखइ जेसिंपियणं जीवाणं सरीराइ आदार माहरेइ तेविजीवे णावकंखइ से तेण्ठेणं गो० ! एवं वुच्चइ अहाकम्मेणं जुंजमाणे आउय-वज्जाउं जाव सत्तकम्म पगमिउं जाव अणुपरियट्ठइ. फामु एसणिज्जेणं जंते ! जुंजमाणे किंवंधइ ५ जाव किं उवचि-णइ ? गो० ! फामु एसणिज्जेणं जुंजमाणे आउयवज्जाउं सत्तकम्म पगमिउं धणियबंधणबंधाउ सिद्धिअबंधणबंधाउ पकरेइ दीहकाअठिइयाओ रहस्सकाअठिइयाओ पकरेइ

तिष्ठाणुजावाओ मंदाणुजावाओ पकरेइ बहुप्पएसगाओ
अप्पएसगाओ पकरेइ आउयंचणं कम्मं सियबंधइ सिय-
नोबंधइ असाया वेयणिज्जचणं कम्मं नोभुज्जो २ उवचि-
चिणइ अणादियं अणवदग्गं दीहमरुं चाउरंत संसार
कंतार वीईवयइ. से केणठेणं जंते ! जाव वीईवयइ ?
गो० ! फासु एसणिज्जेणं जुंजमाणे समणे निग्गंथे आयाए
धम्मं नाइक्कमइ आणाए धम्मं अणइक्कममाणे पुढविकायं
अवकंखइ जाव तसकायं अवकंखइ जेसिंपियणं जीवाणं
सरीरायं आहारइ माहारेइ तेविजोवे अवकंखइ ॥ =

अर्थ:-अ० आधाकर्मी (ते साधुने अर्थें सचित्तनुं अचित्त करीने
आपे ते) जुं० जोगवतोथको स० साधु किं० शुं बांधे, किंप० शुं पकने,
किंचि० शुं चले जा० यावत् किं० शुं उचपणे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो०
हे गौतम ! अ० आधाकर्मी आहार जोगवतोथको आ० आउलुं व०
वर्जीने स० सात कर्मनी प० प्रकृति सि० सिधिल बंधने बांधी होए ते
ध० डढ बंधने बांधे. हसवा कर्मने सुधा ताणी बांधे. जेम रेशमनी
गांठ बांधीने मधुसिष्टे घुंटीयकी जेम गाढी नीवरु थाय तेम बंधन
करे. जा० यावत् रहस्सकाल विइयाउं दीहकालविइयाउं पकरेइ मंदा-
णुजाउं तिष्ठाणुजावाओ पकरेइ अप्पएसगाओ बहुप्पएसगाओ पकरेइ-
आउयचणं कम्मं सियबंधइ सियनोबंधइ असायावेयणिज्जस्सणं कम्मं
भुज्जो २ उवचिणइ अणादियं अणवदग्गं दीहमरुं चाउरंत संसार
कंतारे अनंतीवार परिभ्रमण करे. हवे गौतम पुढे वे. से० ते शा अर्थें ?
हे भगवान ! एम फलुं. जा० यावत् अहा० आधाकर्मी आहार जुं०
जमतोथको साधु जा० यावत् अ० चतुर्गति संसारने विपे अनंतिवार
जमे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! अ० आधाकर्मी आहार जुं०
जमतोथको साधु आ० आत्माए करी ध० चारित्र धर्म अ० अतिक्रमे

साधारणः—हवे जुठ ! आधाकर्मी आहार जोगवे तेने सात कर्म हीलानां गाढां धंधाय, यावत् चतुरगति संसारमां दीर्घकाल सुधी परिभ्रमण करे. ते शा अर्थे हे जगवान ! एम कष्टुं ? उत्तर. हे गौतम ! आत्मानो धर्म (ज्ञान दर्शन चारित्र) उलंघे, पृथ्वीकायनी अनुकंपा न करे, दया न पाखे, रक्षा न करे, आठखुं (जीवतुं) न वान्ठे, एम ठकायनी अनुकंपा दया न आवे, आठखुं जीवतुं न वान्ठे, तेथो जीव रुझे. ए न्याये असंजतीतुं आठखुं (जीवीतव्य) वंठे ते संसारमां न रुझे. बली जे प्रासुक निर्दोष जोगवे ते सात कर्म गाढानां ढोळां करे, यावत् चारगतीरुप संसारने उलंघे, पार पामे. ते शा अर्थे हे जगवान ! एम कष्टुं ? हे गौतम ! आत्मानो धर्म (ज्ञान दर्शन ने चारित्र) उलंघे नही, ठ कायना जीवतुं जीवीतव्य (दया) वान्ठे, जे जीवोना शरीरनो आहार करे, ते जीवोतुं पण जीवीतव्य (दया) वान्ठे, तेथो संसार समुद्र तरे. ए ठ कायतुं जीवीतव्य वंठयुं, दयापाखो, तयारक्षा करी, तेथो तरतुं कष्टुं; पण एम न कष्टुं के “ निर्दोष जोगवे तेणे पोतातुं पाप टाळ्युं, तेथो संसार तरे.” ए ठ कायतुं, जीवीतव्य वान्ठयुं तथा दया पाखो ते तो तारण ठे, अने पाप टाळ्युं अने तरतुं ययुं ते कार्य ठे. ते कारणथो कार्य सिद्ध थाय. ते माटे इहां श्री बीतरागदेवे कारण कष्टुं ठे. ए न हृष्यामां के उगार्यामां ? ए न्यावे ठ कायना जीव असंजतीतुं जीवतुं उगारतुं सिद्ध थाय ठे. बली साधु परजीवतुं उगारतुं अने जीवतुं वान्ठे. शाख सूत्र दशाशुत-संख्य अध्ययन सातमें. ते पाठः—

मासियणं निरुल्लू केवइ उवसयं अगणिकाएणं चामेद्या
णोसेकप्पइ तंपमुच्च निरुमित्तएवा पविसित्तएवा तउणं
केइ वांहाएगाहाय आगसेद्या णो से कप्पइ तं अवलंवि-
त्तएवा पवलंवित्तएवा कप्पइ से आहारियंरित्तए ॥१४॥

अर्थः—मा० मासिक पणिमाधारी निरुने के० कोइ अनार्यउ०
उपाधयने विषे अ० अग्नि-कायेकरो द्या० पाखे, पटखे कोइ अनार्य आग

लगावे, त्यारे णो० ते पन्निमाधारीने न कढेपे तं० ते लाहे लाग्यायी ते नि० स्थानकयी वाहार नीकलवुं, अथवा प० वाहारयी मांही पेसवुं. त० त्यां के० कोइ आर्य समझटि तथा आवक ते वलतामांहीयी वां० ब्रांछ ग्रहीने आ० ताणे तो णो० न कढेपे से० ते पन्निमाधारीने तं० ते ताण-वावालाने अ० वांहेकरीने ग्रही राखवो प० वारंवार काळी राखवो. क० कढेपे से० ते पन्निमाधारीने अ० यथा इर्या सुमति चाली नीकलवुं कढेपे अने ते साधुने ते उपाश्रय आश्रयी घळ्यानी वीके नीकलवुं न कढेपे; पण कोइक काढे तो ते वलीजाशे तेनी द्याने अर्थे नीकलवुं कढेपे.

जावार्थः—हवे जुठ ! जिनकढपी तथा अजिग्रहधारी साधु लाहे लागवायी पोताना जीवोतव्यनी आशाए सुखने अर्थे नीकले नही, पण अनेरो कोइ दयावंत, साधुने वलता देखीने काढवा आवे तो विसंवरहित नीकले, जरापण ढील करे नही. ए न हण्यामां के उगार्यामां ? केमके साधुना नव जोगमां तो हिंसानुं पाप लागवुं नथी. ए न्याये जीवुं जीवुं बान्धवुं, उगारवुं अने रक्षा करवी ते स्पष्ट रीते सिद्ध ठे. वसी साधवी नदीमां वेहेती होय तेने साधु काढे तो आज्ञा उधंये नही. शाख सूत्र. ठाणायंग ठाणे नवमे. ए न हण्यामां के उगार्यामां ? तथा सुयगमांग श्रुतकंधे पहेले अध्ययन अग्यारमें. ते पाठ.

इणंतं णाणुजाणेज्जा आयगुत्ते जिइंदिए ठाणाइ संति ।
सद्धिणं गामेसु नगरेसुवा ॥१॥ तहागिरं समारंज अत्थि ।
पुन्नं-ति णोवए अहवा णत्ति पुणंति एवमेयं महब्जयं ॥२॥
दाणछयाय जेपाणा हम्मंति तसथावरा तेसिं सारस्खण्ठा ।
ए तम्मा अत्ति ति णोवए ॥३॥ जेसितं उवकप्पंति अन्नं-
पाणं तहाविहं तेसिं छाजंतरायंति तम्मा णत्ति-ति णोवए
॥४॥ जेय दाणं पसंसंति वह मिच्चंति पाणिणं जेयणं
पन्निसेदंति वितिच्चेय करंतिते ॥५॥ दुद्धजं-वित्ते णज्जासंति ।

અઙ્ગિ વા નઙ્ગિવા પુણો આયં રહસ્સ હેચ્છાણં નિઘાણં
પાઞ્ણંતિતે ॥ ૬ ॥

અર્થ:-હું જીવને દુણતાં ણાં અનુમોદે નહીં. આં જેની આ-
ત્મા ગુત્ત છે અને જેણે હિંદ્રિયો જીતી છે એવા સાધુની ઠાં સમીપે સં-
ઠે સંઠ અઙ્ગાવંત (ધર્મ કરવાની ઇચ્છાવાલા) વૌઘ્યાદિક ગાં ગામ અને
નં નગરને ઘિપે વસનારા છે, તે તં આરંજ સહિત ગિં વાળીએ કરીને
પુઠે છે કે, હે મહામુની ! અમે સદાવ્રત, પાણીનો પરવ આદિક ધર્મ
અર્થે કરાવીએ ? તેમાં અમને શું થાય ? એવું તેમનું પુઠું તાંજલીને
સાધુ, અં ઠે પું તમને પુન્ય, ણોં એમ ન કહે. અં અથવા ણં
નથી પુન્ય, એમ કહેવામાં પણ મં મહા જ્ઞય છે. દાં દાનને અર્થે
જેં જે પ્રાણી (વેઈંદ્રિયાદિક) હં દુણાય તં વ્રત અને થાં સ્થાવર
(પૃથ્વ્યાદિક), તેં તેની સાં સમ્યક્ પ્રકારે રક્ષાને અર્થે (તં તે માટે)
અં ઠે તમને પુન્ય, એમ ણોં ન કહે, અને જેં જેને પૂર્વોક્ત સદાવ્રત
પરયાદિકનું અન્ન પાણી લેવું કલ્પે પટલે જેને તથાપ્રકારના અન્ન પાણી
લેવાની આશા છે, તેં તે જીવોને લાં લાજાન્તરાય થાય. તં તે કારણે
પૂર્વોક્ત અનુષ્ઠાનમાં તમને પુન્ય નથી ણોં એમ પણ ન કહે. જેં જે
સાધુ દાં દાનને પં પ્રસંશે તે વં વધ હિંસા ઇચ્છે પાં પ્રાણીની. (જે
સાવધ દાનને અનુમોદે તે હિંસાને અનુમોદે છે); અને જેં જે સાવધ
દાનનો પં નિપેધ કરે છે તે પૂર્વોક્ત દાનાર્થિ જીવોની વિં વૃત્તિ આજી-
વિકાનો ઠેં ઠેદ કરે છે. તે માટે હું એ વે જાપા આગલા પુઞ્જનારને ણં
ન કહે. અં ઠે અથવા નં નથી તમને પું પુન્ય. આં આત્મ રં રહ-
સ્યનો હેં હેતુ (પાપ કર્મનો ત્યાગ જાણીને) પૂર્વોક્ત વાળો ઘોલવી મુકે.
એવી જાપા ન ઘોલે તે યત્તિ નિં મોક્ષ પાં પામે. એવી રીતે મૌન રાખવી
પણ એવું મીશ્ર વચન સુલાસે નહીંજ કહેવું.

જાવાર્થ:-હવે જુઠું ! દાનને અર્થે જે પ્રાણી (વ્રત સ્થાવર) દુણાય
તે જીવની રક્ષાને અર્થે “ તમને પુણ્ય છે.” એમ ન કહે; અને જેને અન્ન-

खगामे, त्वारे णो० ते पन्निमाधारोने न कट्ठे तं० ते खाहे खाग्यायी ते नि० स्थानकथी वाहार नीकखुं, अथवा प० वाहारयी मांही पेसुं. त० त्यां के० कोइ आर्य समझुष्टि तथा श्रावक ते वलतामांहीयी वां० वां० ग्रहीने आ० ताणे तो णो० न कट्ठे से० ते पन्निमाधारोने तं० ते ताण-वावाळाने अ० वांहेकरीने ग्रही राखवो प० वारंवार जाळी राखवो. क० कट्ठे से० ते पन्निमाधारोने अ० यथा श्र्या समति चाली नीकखुं कट्ठे अने ते साधुने ते उपाश्रय आग्यायी चट्यानी धीके नीकखुं न कट्ठे; पण कोइक काढे तो ते वलीजाशे तेनी द्याने अर्थे नीकखुं कट्ठे.

जावार्थः—हवे जुज ! जिनकट्ठपी तथा अजिग्रहधारी साधु खाहे खागवायी पोताना जीवोतव्यनी आशाए सुखने अर्थे नीकले नही, पण अनेरो कोइ दयावंत, साधुने वलता देखीने काढवा आवे तो विसंवरहित नीकले, जरापण ढील करे नही. ए न हण्यामां के उगार्यामां ? केमके साधुना नव जोगमां तो हिंसानुं पाप खागतुं नथो. ए न्याये जीवतुं जीवतुं वान्ठवुं, उगारवुं अने रक्षा करवी ते स्पष्ट रीते सिद्ध ठे. वल्ली साधवी नदीमां वेहेती होय तेने साधु काढे तो आझा उलंघे नही. शाख सूत्र ठाणायंग ठाणे नवमे. ए न हण्यामां के उगार्यामां ? तथा सुयंगकांग श्रुतकंधे पहेले अध्ययन अग्यारमें. ते पाठ.

हणंतं णाणुजाणेज्जा आयगुत्ते जिइंदिए ठाणाइ संति
सद्धिणं गामेसु नगरेसुवा ॥१॥ तहागिरं समारंज अत्थि
पुन्नंति णोवए अहवा णत्ति पुणंति एवमेयं महब्भयं ॥२॥
दाण्ठयाय जेपाणा हम्मंति तसथावरा तेसिं साररक्खण्ठा
ए तम्मा अत्थिति णोवए ॥३॥ जेसितं उवकप्पंति अन्नं-
पाणं तहाविहं तेसिं लाजंतरायंति तम्मा णत्ति-ति णोवए
॥४॥ जेय दाणं पसंसंति वह मिच्चंति पाणिणं जेयणं
पन्निसेइंति वितिन्नेय करंतिते ॥५॥ दुइजं-वित्ते णज्जासंति

અહિં વા નત્રિવા પુણો આયં રહસ્સ દેચાણં નિઘાણં
પાઝણંતિતે ॥ ૬ ॥

અર્થ:—હવે જીવને હણતાં ણાં અનુમોદે નહીં. આં જેની આત્મા ગુપ્ત છે અને જેણે ઇંદ્રિયો જીતી છે એવા સાધુની ગાં સમોપે સં, તે સં શ્રદ્ધાવંત (ધર્મ કરવાની ઇચ્છાવાલા) વૌશ્યાદિક ગાં ગામ અને નં નગરને વિષે વસનારા છે, તે તં આરંભ સહિત ગિં વાળો કરીને પુઠે છે કે, હે મહામુની ! અમે સદાવ્રત, પાણીનો પરબ આદિક ધર્મ અર્થે કરાવીએ ? તેમાં અમને શું થાય ? એવું તેમનું પુઠવું સાંજીની સાધુ, અં છે પું તમને પુન્ય, ણોં એમ ન કહે. અં અથવા ણં નથી પુન્ય, એમ કહેવામાં પણ મં મહા જય છે. દાં દાનને અર્થે જેં જે પ્રાણી (ઘેઈંદ્રિયાદિક) હવે હણાય તં ગ્રસ અને થાં સ્થાવર (પૃથ્વીયાદિક), તેં તેની સાં સમ્યક્ પ્રકારે રક્ષાને અર્થે (તં તે માટે) અં છે તમને પુન્ય, એમ ણોં ન કહે. અને જેં જેને પૂર્વોક્ત સદાવ્રત પરચાદિકનું અન્ન પાણી લેવું કલ્પે પડેલે જેને તથાપ્રકારના અન્ન પાણી લેવાની આશા છે, તેં તે જીવોને છાં છાજાન્તરાય થાય. તં તે કારણે પૂર્વોક્ત અનુષ્ઠાનમાં તમને પુન્ય નથી ણોં એમ પણ ન કહે. જેં જે સાધુ દાં દાનને પં પ્રસંદો તે યં વધ હિંસા ઇછેલે પાં પ્રાણોની. (જે સાવધ દાનને અનુમોદે તે હિંસાને અનુમોદે છે); અને જેં જે સાવધ દાનનો પં નિષેધ કરે છે તે પૂર્વોક્ત દાનાર્થિ જીવોની વિં વૃત્તિ આજીવિકાતો ટેં ટેદ કરે છે. તે માટે છું એ થે જાણા આગલા પુગ્ગનારને ણં ન કહે. અં છે અથવા નં નથી તમને પું પુન્ય. આં આત્મ રં રહસ્યનો હેં હેતુ (પાં કર્મનો ત્યાગ જાણીને) પૂર્વોક્ત વાળો ઘોલવી મુકે. એવી જાણા ન ઘોલે તે યતિ નિં મોહ પાં પામે. એવી રોતે મૌન રાખવી પણ એવું મીશ્ર વચન સુલાસે નહીંજ કહેવું.

પ્રાવાર્થ:—હવે જુઠ ! દાનને અર્થે જે પ્રાણી (ગ્રસ સ્થાવર) હણાય તે જીવની રક્ષાને અર્થે “ તમને પુણ્ય છે ” એમ ન કહે; અને જેને અન્ન-

પાણી તથા પ્રકારના કઢપે, તેને લાજની અંતરાય પડે, તે અર્થે " તમને પુન્ય નથી " એમ પણ ન કહે. કારણકે જે દાનની પ્રસંશા કરે તેને ઠ કાયના વધનો વંઠણદાર કહીએ, અને જે દાનને નિષેધે તેને વૃત્તિનો ઠેદણદાર તથા અંતરાયનો દેણદાર કહીએ. એમ જાણીને સાધુ મૌન રાખે. એ જુઠું ! ત્રસ સ્થાવર જીવની રક્ષાને અર્થે "પુણ્ય છે" એમ ન કહે કહું. પણ એમ ન કહું કે, પોતાનું પાપ ટાલવાને અર્થે પુણ્ય છે એમ ન કહે. એ ન હણ્યામાં કે ઝગાર્યામાં ? વહી કોઈ ઝઘાને મોઢે બોલે તેને કહે કે, " ઝઘાને મોઢે ન બોલો. " એ વચન ન હણ્યામાં કે ઝગાર્યામાં ? વહી ઠકાયના જીવ હણતાને કહે કે, " માં હણો, માં હણો, " એ વચન ન હણ્યામાં કે ઝગાર્યામાં ? તે કહો.

તેવોરે તેરાપંથી કહેઠે કે " ઠકાયને ન હણો " એમ કહે તે તો આગલાનું પાપ ટાલવાને તથા તરવાને અર્થે ઉપદેશ દે છે. તેનો ઉત્તર દે દેવાનુપ્રીય ! જીવની રક્ષા થઈ તે તો કારણ છે, અને પાપ ટાલ્યું તરવું થયું, તે કાર્ય છે. કારણકેના કાર્ય થાય નહીં. શ્રીધીતરાગદેવે તો ઠામ ઠામ જીવની રક્ષાનાં વચન કહ્યાં છે, પણ તમારી પેરે એમ તો કોઈ સૂત્રમાં કહું નથી કે, આગલાનું પાપ ટાલવાને ઉપદેશ દેવે. દે દેવાનુપ્રીય ! જીવની રક્ષા કરી, અને ઝગાર્યો, એ તો કારણ છે. એ કારણથી પાપ ટાલ્યું તેથી કાર્ય થશેજ. વહી શ્રી ધીતરાગદેવે તો ઠામ ઠામ જ્ઞાન, વર્ણન, ચારિત્ર, તપ, જીવનો જયણા, પાંચ સુમતિ, ત્રણ યુતિ, સંવર અને જીવની રક્ષા રૂપાદિક કારણ કહ્યાં છે, અને ફલને અધિકારે ફલ કહ્યાં છે. તમે કારણનો નાશ કેમ કરાવો ? તેવોરે તેરાપંથી કહેઠે કે " બ્રહ્મ-વિદાનનો જ્ઞાનનો મૂત્રમાં ઠામ ઠામ કહ્યો છે, પણ અનુકંપાનો તથા જીવ ઝગાર્યોનો જ્ઞાન કહ્યો નથી. " તેનો ઉત્તર. દે દેવાનુપ્રીય ! કહું તો કે પદ તમ સમક્ષને મુલ્યનું નથી. જુઠું મૂત્ર ગણાયાં ગણે ગ્રંજે, તથા જમવાની મનક પાંચમાને વેદો ઠઠે. સ્વપ્ન રીતે જીવ ઝગારવાનું કર-
તન મિટ થાય છે. તે પણ યસીય ઈણ:—

कहणं जंते ! जीवा अप्पाजयत्ताए कम्मं प्पकरेइ ? गो० !
पाणेअइवइत्ता मुसंवइत्ता तहारुवं समणंवा माहणंवा
अफासुएणे अणेसणिवेणं असणं पाणं खाइमं साइमेणं
पम्भिजाजेत्ता एवं खलु जीवा अप्पाजयत्ताए कम्मं प्पकरेइ.
कहणं जंते ! जीवा दीहाजयत्ताए कम्मं प्पकरेइ ? गो० !
नो पाणेअइवइत्ता नो मुसंवइत्ता तहारुवं समणंवा माह-
णंवा फासु एसणिवेणं असणं पाणं खाइमं साइमेणं
पम्भिजाजेत्ता एवं खलु जीवा दीहाजयत्ताए कम्मं प्पकरेइ.
कहणं जंते ! जीवा असुइ दीहाजयत्ताए कम्मं प्पकरेइ ?
गो० ! पाणेअइवइत्ता मुसंवइत्ता तहारुवं समणंवा माह-
णंवा होवित्ता निंदित्ता खिसित्ता गरहित्ता अवमन्नित्ता
अणयरेणं अमणुणेणं अप्पियकारेणं असणं पाणं
खाइमं साइमं पम्भिजाजेत्ता एवं खलु जीवा असुइ
दीहाजयत्ताए कम्मं प्पकरेइ. कहणं जंते ! जीवा सुइदीहा-
जयत्ताए कम्मं प्पकरेइ ? गो० ! नो पाणेअइवइत्ता नो
मुसंवइत्ता तहारुवं समणंवा माहणंवा वंदित्ता जाव पच्चु-
वासित्ता अणयरेणं मणुणेणं पीयकारेणं असणं पाणं
खाइमं साइमेणं पम्भिजाजेत्ता एवं खलु जाव प्पकरेइ. ॥

अर्थः—कं केवे प्रकारे जंते हे जगवान ! जी० जीव अ० अल्प
आयुष्यरूप कं कर्म पं बांधे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! पा०
प्राणान्तिपात करवाधी, मु० मृत्वावाद बोलवाधी, तेमज त० तथारूप शा-
स्त्रोक्त स० साधु मा० ब्राह्मणने श्र० सचित्त अ० सदोष एवा अ० श्रसंन
पां पाणी खां खादिम सा० स्वादिम प० प्रतिज्ञाजवाधी ए० ए प्रकारे
खं निश्चे करी जी० जीव अ० अल्प आयुष्य बांधे. हवे कं कये प्रकारे

जं० हे पुज्य ! जी० जीव दी० दीर्घ आयुष्यरूप कर्म प० बांधे ! इति प्रश्न. गो० हे गौतम ! ए० प्राणातिपात न करवायी, ए० मु० जुव न बोझवायी, तेमज त० तथारूप सं० श्रमण मा० ब्राह्मणने प्रा० अचित ए० निर्दोष अ० असन, पाणी, खादीम, स्वादीम प० प्रतीक्षानवायी ए० ए प्रकारे ख० निश्चे जी० जीव दी० दीर्घायुष्य बांधे. क० कये प्रकारे जं० हे पुज्य ! जी० जीव अ० अशुज दी० दीर्घायुष्य कर्म प० बांधे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! पा० प्राणातिपात करवायी, मु० जुव बोझवायी, तेमज त० तथारूप सं० श्रमण मा० ब्राह्मणने ही० हेला नि० निर्दि लि० खट्ट करी ग० गर्ही अने अ० अपमानोने अ० अनेरो को-
इक अ० श्रमनोइ अ० अग्नीतोकारक अ० असन, पान, खादीम, स्वादिम, प्रतीक्षानवायी ए० ए प्रकारे ख० निश्चे जी० जीव अ० अशुज दी० दीर्घायुष्य प० कर्म बांधे. क० कये प्रकारे जं० हे पुज्य ! जी० जीव मु० शुज दी० दीर्घायुष्यरूप कर्म प० बांधे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! नो० प्राणातिपात न करवायी, नो० जुव न बोझवायी, तेमज त० तथारूप सं० श्रमण मा० ब्राह्मणने वं० स्तुति करीने जा० पावत प० सेवा करीने अ० अनेरो कोइएक म० मनोइ पी० प्रीतीकारक अ० अ-
सन, पाणी, खादीम, स्वादीम, प० प्रतीक्षानवायी ए० ए प्रकारे ख० निश्चे जा० पावत जीव शुज दीर्घ आयुष्य प० बांधे.

जाकार्यः—हवे जुव ! आ पाठमां जीव हिंसा करे तो, जुनुं बोझे तो, तथा अशुजनो आधार आवे तो, अस्स आयुष्य बांधे; अने जीवने न हरे तो. जुनुं न बोझे तो, तथा शुजनो आधार पाणी आवे तो दीर्घ आयुष्य बांधे. एम कथुं. नेवार तेरापंयी कहे ठे के “ ए ठामे जीव हरे तो अस्स आठमुं बांधे तो कथे, अने न हरे तो दीर्घ आयुष्य बांधे तो. हवे अनुकंपायी तथा जीव उगायांयी शुं फल पामे ? एनुं पप्र रेखाते. नेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! उगारवुं ए न हृष्यामांज आमुं. जीव हृष्यां नेने मरणा सपयी सुखदयो के नामो सपमां

નાંહયો ? તે કહ્યો. હે દેવાનુપ્રીય ! જીવને ઝગારવું તે શું ન હણવાથી જુઠું
ઢે ? એમ જાણતા હો તો એક પાપી, જીવને મારે તો તે હણતો કહેવાય
અને ન હણે તે ન હણતો કહેવાય. હવે જુઠની ! જીવ ઝગારવાવાલો
શેમાં જાણ્યો ? તે તમે વીચારી જુઠ. હવે જીવને હણતો અલ્પ આયુષ્ય
વાંધે અને ન હણતો લીધું આયુષ્ય વાંધે, પણ તમે ઝગારવું જુઠું માનો
હો તે તમારું માનવું ધ્રમથી ઠે. તેનું નીરાકરણ નીચે મુજબ :—

હવે જે જુઠું બોલે તે અલ્પ આયુષ્ય વાંધે, અને જુઠું ન બોલે તે
લીધું આયુષ્ય વાંધે. હવે જુઠું બોલે તેનાં અને જુઠું ન બોલે તેનાં તો
ફલ કદાં; પણ નિર્વધ સાચું બોલે તેનાં શું ફલ ? એ બે બોલમાં તો સાચું
ન પેઠું. હવે નિર્વધ સાચું બોલે તે શેમાં પેઠો તે કહ્યો. તેવારે તેરાપંથી
કહે કે “ નિર્વધ સાચું બોલે તે જુઠું ન બોલે તેમાં પેઠો. ” તેમ એક
જીવ હણે, એક ન હણે, અને એક ઝગારે. એ ત્રણ ત્રણ બોલના ગમ,
જુદા કહોતો, તેમ એના પણ ત્રણ બોલે ઠે. જુઠું બોલે, જુઠું ન બોલે, અને
સાચું બોલે. હવે જેમ સાચું બોલે તે જુઠું ન બોલે તેમાં પેઠો, તેમ ઝગારે,
તેપણ ન હણવામાં પેઠો. (૧) વહી કોઈ અસુજતું આપે, કોઈ અસુજતું
ન આપે અને કોઈ સુજતું આપે. એ પણ ત્રણ બોલ ઠે. હવે જે સુજતું
આપે તે, અસુજતું ન આપે તેમાં પેઠો. જે અસુજતું ન દે તેનાં જેવાં
ફલ, તેવાંજ સુજતું લીધાનાં ફલ. તેમ ઝગારવું તે ન હણવામાં પેઠું, તેનાં
પણ તેવાંજ ફલ. (૨) કોઈ ચોરી કરે, કોઈ ચોરી ન કરે, અને એક
લીધેલું છે. હવે લીધું છે તે ચોરી ન કરે તેમાં પેઠો, તેમ ઝગારવાવાલો
જીવ ન હણે તેમાં પેઠો. (૩) એક, સ્ત્રીથી વાત કરે. એક, સ્ત્રીથી વાત
ન કરે, અને એક, ધર્મોપદેશની વાત કરે. હવે ધર્મોપદેશની વાત કરે,
તે ધર્મ આશ્રી પાપની વાત ન કરે તેમાં પેઠો, તેમ જીવ ઝગારવાવાલો,
જીવ ન હણે તેમાં પેઠો. (૪) એક, ઝપગર્ણ રાખે. એક, ઝપગર્ણ ન રાખે
અને એક, ધર્મ. ઝપગર્ણ રાખે. એ પણ ત્રણ બોલ ઠે. હવે ધર્મ ઝપગર્ણ રાખે
તે ધર્મી, પાપના ઝપગર્ણ ન રાખે તેમાં પેસે. તેમ જીવ ઝગારવાવાલો

जं० हे पुज्य ! जी० जीव दी० दीर्घ आयुष्यरूप कर्म प० बांधे ! इति प्रश्न. गो० हे गौतम ! णो० प्राणातिपात न करवायी, णो० मु० जुव न बोलवायी, तेमज त० तथारूप सं० श्रमण मा० ब्राह्मणने प्रा० अचित ए० निर्दोष अ० असन, पाणी, खादीम, स्वादीम प० प्रतीक्षानवायी ए० ए प्रकारे ख० निश्चे जी० जीव दी० दीर्घायुष्य बांधे. क० कये प्रकारे जं० हे पुज्य ! जी० जीव अ० अशुज दी० दीर्घायुष्य कर्म प० बांधे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! पा० प्राणातिपात करवायी, मु० जुव बोलवायी, तेमज त० तथारूप सं० श्रमण मा० ब्राह्मणने ही० हेसो नि० निर्दि सिं० खष्ट करी ग० गहीं अने अ० अपमानोने अ० अनेरो को० इक अ० अमनोइ अ० अमीतीकारक अ० असन, पान, खादीम, स्वादिम, प्रतीक्षानवायी ए० ए प्रकारे ख० निश्चे जी० जीव अ० अशुज दी० दीर्घायुष्य प० कर्म बांधे. क० कये प्रकारे जं० हे पुज्य ! जी० जीव मु० शुज दी० दीर्घायुष्यरूप कर्म प० बांधे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! नो० प्राणातिपात न करवायी, नो० जुव न बोलवायी, तेमज त० तथारूप सं० श्रमण मा० ब्राह्मणने वं० स्तुति करीने जा० यावत् प० मेरा करीने अ० अनेरो कोइएक म० मनोइ पो० प्रीतीकारक अ० असन, पाणी, खादीम, स्वादीम, प० प्रतीक्षानवायी ए० ए प्रकारे ख० निश्चे जा० यावत् जीव शुज दीर्घ आयुष्य प० बांधे.

जावार्थः—हवे जुव ! था पावमां जीव हिंसा करे तो, जुनुं पोसे तो, तथा अद्वयतो आहार थावे तो, अद्वय आयुष्य बांधे; अने जीवने न हवे तो, जुनुं न बोसे तो, तथा मुक्तो आहार पाणी थावे तो दीर्घ आयुष्य बांधे. एम कशुं. नेवार तेरापंथी कहे ठे के “ ए जाने जीव हवे तो अद्वय आदरुं बांधेनो कथे, अने न हवे तो दीर्घ आयुष्य बांधेनो हवे. हवे अनुकंपायी तथा जीव उगार्यायी गुं फल पावे ? एनुं पंच देवतादे. नेतां उत्तर. हे देवानुप्रीय ! उगारवुं ए न हलपागांज आगुं. तेजे जीव हलपायी तेजे मरुतना जययी मुंहादयो के नामो जययी

નાંચ્યો ? તે કહ્યો. હે દેવાનુપ્રીય ! જીવને ઝગારવું તે શું ન હણવાથી જુઠું છે ? એમ જાણતા હો તો એક પાપી, જીવને મારે તો તે હણતો કહેવાય અને ન હણે તે ન હણતો કહેવાય. હવે જુઠની ! જીવ ઝગારવાવાલો શેમાં બહ્યો ? તે તમે વીચારી જુઠ. હવે જીવને હણતો અહ્ય આયુષ્ય વાંધે અને ન હણતો દીર્ઘ આયુષ્ય વાંધે, પણ તમે ઝગારવું જુઠું માનો તો તે તમારું માનવું પ્રમથી છે. તેનું નીરાકરણ નીચે મુજબ:—

હવે જે જુઠું બોલે તે અહ્ય આયુષ્ય વાંધે, અને જુઠું ન બોલે તે દીર્ઘ આયુષ્ય વાંધે. હવે જુઠું બોલે તેનાં અને જુઠું ન બોલે તેનાં તો ફલ કહ્યાં; પણ નિર્વધ સાચું બોલે તેનાં શું ફલ ? એ બોલમાં તો સાચું ન પેઠું. હવે નિર્વધ સાચું બોલે તે શેમાં પેઠો તે કહ્યો. તેવારે તેરાપંથી કહે કે “ નિર્વધ સાચું બોલે તે જુઠું ન બોલે તેમાં પેઠો. ” તેમ એક જીવ હણે, એક ન હણે, અને એક ઝગારે. એ ગ્રણ ગ્રણ ઘોલના ઝામ, જુદા કહોઠો, તેમ એના પણ ગ્રણ ઘોલે છે. જુઠું બોલે, જુઠું ન બોલે, અને સાચું બોલે. હવે જેમ સાચું બોલે તે જુઠું ન બોલે તેમાં પેઠો, તેમ ઝગારે, તેપણ ન હણવામાં પેઠો. (૧) વહી કોઈ અસુજતું આપે, કોઈ અસુજતું ન આપે અને કોઈ સુજતું આપે. એ પણ ગ્રણ ઘોલ છે. હવે જે સુજતું આપે તે, અસુજતું ન આપે તેમાં પેઠો. જે અસુજતું ન દે તેનાં જેવાં ફલ, તેવાંજ સુજતું દીધાનાં ફલ. તેમ ઝગારવું તે ન હણવામાં પેઠું, તેનાં પણ તેવાંજ ફલ. (૨) કોઈ ચોરી કરે, કોઈ ચોરી ન કરે, અને એક, દીધેલું છે. હવે દીધું છે તે ચોરી ન કરે તેમાં પેઠો, તેમ ઝગારવાવાલો જીવ ન હણે તેમાં પેઠો. (૩) એક, સ્ત્રીથી વાત કરે. એક, સ્ત્રીથી વાત ન કરે, અને એક, ધર્મોપદેશની વાત કરે. હવે ધર્મોપદેશની વાત કરે, તે ધર્મ આશ્રી પાપની વાત ન કરે તેમાં પેઠો, તેમ જીવ ઝગારવાવાલો, જીવ ન હણે તેમાં પેઠો. (૪) એક, ડપગર્ણ રાખે. એક, ડપગર્ણ ન રાખે અને એક, ધર્મ, ડપગર્ણ રાખે. એ પણ ગ્રણ ઘોલ છે. હવે ધર્મ ડપગર્ણ રાખે તે ધર્મી, પાપના ડપગર્ણ ન રાખે તેમાં પેઠો. તેમ જીવ ઝગારવાવાલો

जं० हे पुज्य ! जी० जीव दी० दीर्घ आयुष्यरूप कर्म प० बांधे ! इति प्रश्न. गो० हे गौतम ! णो० प्राणातिपात न करवाथी, णो० मु० जुठ न बोखवाथी, तेमज त० तथारूप सं० श्रमण मा० ब्राह्मणने प्रा० अचित ए० निर्दोष अ० असन, पाणी, खादीम, स्वादीम प० प्रतीलान्नवाथी ए० ए प्रकारे ख० निश्चे जी० जीव दी० दीर्घायुष्य बांधे. क० कये प्रकारे जं० हे पुज्य ! जी० जीव अ० अशुज दी० दीर्घायुष्य कर्म प० बांधे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! पा० प्राणातिपात करवाथी, मु० जुठ बोखवाथी, तेमज त० तथारूप सं० श्रमण मा० ब्राह्मणने ही० हेखो नि० निर्दि खि० खष्ट करी ग० गर्ही अने अ० अपमानोने अ० अनेरो को० इक अ० श्रमनोद्ग अ० अप्रीतीकारक अ० असन, पान, खादीम, स्वादिम, प्रतीलान्नवाथी ए० ए प्रकारे ख० निश्चे जी० जीव अ० अशुज दी० दीर्घायुष्य प० कर्म बांधे. क० कये प्रकारे जं० हे पुज्य ! जी० जीव मु० शुज दी० दीर्घायुष्यरूप कर्म प० बांधे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! नो० प्राणातिपात न करवाथी, नो० जुठ न बोखवाथी, तेमज त० तथारूप सं० श्रमण मा० ब्राह्मणने वं० स्तुति करीने जा० यावत् प० सेवा करीने अ० अनेरो को० एक म० मनोद्ग पी० प्रीतीकारक अ० असण, पाणी, खादीम, स्वादीम, प० प्रतीलान्नवाथी ए० ए प्रकारे ख० निश्चे जा० यावत् जीव शुज दीर्घ आयुष्य प० बांधे.

भावार्थः—हवे जुठ ! आ पाठमां जीव हिंसा करे तो, जुठुं बोखे तो, तथा असुजतो आधार आपे तो, अल्प आयुष्य बांधे; अने जीवने न दृष्टे तो, जुठुं न बोखे तो, तथा सुजतो आधार पाणी आपे तो दीर्घ आयुष्य बांधे, एम कहुं. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के “ ए ठामे जीव हसे तो अल्प आयुष्य बांधतो कह्यो, अने न हसे तो दीर्घ आयुष्य बांधतो कह्यो. हवे अनुकंपाथी तथा जीव उगार्याथी शुं फल पामे ? एतुं फल देरानो ”. तेनो उत्तर. हे देवानुमीय ! उगारवुं ए न दृष्टवामांज आयुष्य जेणे जीव उगार्यो तेणे मरणना ज्ञपथी सुंकाव्यो के सामो ज्ञपथी

प्रमुख अनेरा सूत्रमां ठे. व्रीजा बोलनां फल थोना घणा धर्म आश्री. श्रीवीतरागदेवे व्रीजा बोल सरखां कहां ठे. तेम जीव उगारे तेनां फल, जीवने न हणे तेनी परे ज्ञा जाणवां. एम अमारे भते न-हण्यामां अने उगार्यामां कांइ फेर नथी.

तेवारे तेरापंथी कहेठे के “एक, जीवने मारेठे, एक वजें ठे (हंटा झंपकामां पमेठे) अने एक, मौन राखे ठे. हवे मौन राखवावाळाने तो, जीव मारे तेनुं पाप नथी लागतुं; कारणके जगतमां अनेक जीव मरे ठे. केने केने उगारशे. केनुं केनुं पाप टाखशे. पोतपोताने कर्म करी पवे ठे. मुनीराज तथा श्रावकजी केना केना जगनामां पमे. मुनीराजने तो अनेक जगतमां जीव मरे तेनुं पाप नथी लागतुं, स्वारे असंजती जीवने बचाववाना जगनामां शा वास्ते पमे. सामु पाप लागे. कारणके कोइ राजी थाय, कोइ कराजी थाय.” तेनो उत्तरः—हे देवानुग्रीय ! परोपकारनी बुळीवाळा, परजीवने उपकार कर्मां गुण जाणे ते वास्ते उपकार करेज. जो तमारा कहेवा प्रमाणे परउपकार करवो ते पराया जगनामां पमवुं एम होयतो श्री तीर्थकरदेवने तथा केवलीने केवलज्ञान उपन्युं ते पावुं न जाय. त्वारे उपदेश शा वास्ते दे. संसारो जीवे करेखुं पाप तीर्थकर तथा केवलीने तो नथी लागतुं. उखटुं उपदेश सांजलीने कोइ राजी थाय, अने कोइ कराजी थाय. ए परना जगनामां केम पमे ? ए तीर्थकर केवली उपदेश दे ते न हण्यामां के परजीवना उपकार वास्ते ? पली वित्तजयपुर—पाटणना धणी उदाइ—राजाए पाठजी रातनी चिंत-धणा करी के “जगवंत श्री महावीरजो पधारे तो ठकायने अजय-दान दत्तं, दिक्षा छत्तं.” पठी महावीरदेव घणा साधुना परिवारे पधार्या, अने उदाइ—राजाने दिक्षा दीधी. शाख सूत्र जगवती शतक तेरमे.

हये जुठ ! उदाइ—राजानुं करेखुं पाप जगवंतने तो नोहोतुं लागतुं, पण सातसो कोशधी घांलीने आव्या, रस्तामां अनेक नदीठ उसंधी हरो, साधुजना पगथी विहारमां असंख्याता जीवोनी घात थुइ हरो,

ह्यो. तेवारे मा हणो मा हणो अइ चुक्युं. पठी वीजाने कहे के, हे जार ! तमे पण अस प्रमुख जीव उपर पग न देशो. ए उपदेश न हएयामां के परजीवना उपगार वास्ते ? (५) वली केशीगुरुने तथा चित्तसारधिने प्रदेशीनुं कयुं पाप नहोतुं लागतुं, पण कपटाइ करी घोमा रथ दोमावी हिंसा करीने चित्तप्रधान प्रदेशीराजाने लाव्यो. धर्मदलाली करी. पठी केशीश्रमणे अनेक उष्टांत दइ प्रदेशीने समजाव्यो. ए जगनामां पन्या. ए न हएयामां के परजीवना उपगार वास्ते ? (६) वली दंसाश्रुतखंधमां साधुनी पन्निमाने अधिकारे कहुं ठे के, साधु अग्निमां बलतो होय त्वारे तेने कोइ वयावंत काढवा आवे ते काढनारनी अनुकंपा अर्थे नीकले ते पाव

मासियणं निखू केइ उवस्सगं अगणिकाएणं धामेवा.
णो से कप्पइ तं पमुच्च निखित्तएवा पविसित्तएवा. तद्धणं
केइ वाहाए गाहाय आगसेवा णो से कप्पइ तं अवलं-
वित्तएवा पवलंवित्तएवा कप्पइ से आहारियंरित्तए.

अर्थः—पूर्ववत्. भ्रष्ट वीजे, पाठल पांने ११५ में.

भावार्थः—इहे जुठ ! बलता साधुने कोइ अग्निमांथी काढे तो ते काढनारनी अनुकंपाने अर्थे नीकले, पण एस न जाणे के “ ए प्राणी नीकलीने शुं धर्म करशे. जो हुं नहीं नीकलुं तो ए जेसो बलशे. तेमां मारा नव जोगमां तो हिंसा लागती नथी. ” पण तेना उपकार अर्थे सुखे नीकले. ए न हएयामां के परजीवना उपकार वास्ते ? (७) वली नदीमां थारजा सुये तेनुं पाप साधुने तो नथी लागतुं, पण तेने अनंत जीवनी रक्षाय जाणीने काढे. ए न हएयामां के उगार्यामां ? इत्यादिक अनेक भ्रष्ट उपकार उपर जाणवा. जेम आ भ्रष्टोमां आगखानुं करेसुं पाप पोताने नथी लागतुं, पण उपकार अर्थे उपदेश दे तथा आटसां कार्य करे; तेमां उपकार वास्ते अने आगखानुं पाप टलाववाने वास्ते जीवने प्रभाववो जोइए. जेना घटमां परोपकारनी बुद्धि नथी, अनुकंपा

समकित्तुं सदाए नधी अने दया नथी, तेनुं अन्नयदान पण अन्न-
विनी परे निरर्थक जाणवुं. वली जीवने वचाव्यामां पाप कहे तेने पुठुं
के, हे देवानुप्रीय ! जीवनी रहा करवी तथा उपकार करवो ते तो
सूत्रमां ठामठाम बताव्युं ठे, पण अमे तेमने पुढीए ठीए के " कया
सूत्रमां कहुं ठे के, पोताना वृत्तनी (कल्पनी) मर्यादा राखीने जीवने न
वचाववो. " वली जीवने वचाव्याधी पाप लागे, अने असंजति जीवनुं
जीववुं न वान्ठवुं. एवुं ३२ सूत्रमां, ४५ तथा ७४ आगममां अथवा
टीका चूर्णि ज्ञाप्य के प्रकरणमां क्यांय कहुं होय तो बतावो. तेवारे
हुयतो माणस वाचका जरे तेनी माफक सुयगमांग सूत्रनी जुठी शाख
बतावे ठे. तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! इहां तो एम कहुं ठे के, हे साधु
तुं संजम जांगीने असंजम करी जीववुं वान्ठोश नही. संजम धारीने
संजम ठोमीने पोतानुं असंजम जीवीतव्य वान्ठवुं नहिं, एम कहुं
ठे; पण एम नथी कहुं के, साधु तथा आवके ठकायना जीव असंज-
तिनुं कोइए जीववुं वान्ठवुं नहिं. वली तेरापंथी, असंजति जीवनुं
जीववुं नही वान्ठवुं ते विपे, आवश्यक सूत्रनी तथा उपाशकसूत्र प्रमु-
खनी जुठी शाख बतावे ठे. ते पाठः—

तयाणंतरंचणं अपन्निम मारणंतिय संवेदणा कूसणा
आराहणा समणोवासगस्सणं पंच अइयारा जाणियवा
णसमायरियवा तं० इहलोगा-संसप्पजग्गे १ परलोगा-सं-
सप्पजग्गे २ जीविया-संसप्पजग्गे ३ मरणा-संसप्पजग्गे ४
कामजोगा-संसप्पजग्गे ५

अर्थः—तण तेवार पढी अ० ठेद्वो मा० मरणने अंते सं० संवेप-
णा कु० तप अग्निने विपे आ० आराधनाना स० अमणोपासकने (आव-
कने) पं० पांच अ० अतिचार जा० जाणवा ए० पण समाचरवा नही.
तं० ते जेम ठे तेम आखोठवुं. इ० आलोक मनुष्यादिकनां सुख चक्र-
वृत्त, बलदेव, अथवा वासुदेवनी रिझिने पामुं एवी इछा न करे. प०

દેવતાદિકના સુખની, ઇંદ્રાદિકના પવની ઇચ્છા જ કરે. જી૦ પોતાનો મહીમામોઘવ દેહીને ઘણા દીન જીવું તો ઠીક એમ ન ચિંતવે. મળ અપુ-
જ્યપણું દેહીને તથા ક્રુધાદેવની સહન ન થાય તેથી ઝટ મરી જાઉં તો
સારું, એમ ન ચિંતવે. કાળ શબ્દ, રુપ, રસ, ગંધ અને સ્પર્શ, એવા કામ-
જોગની ઇચ્છા ન કરે. “ પરલોકે શ્રા તપના પ્રજાવે એ મને અધિક પ્રાપ્ત
થાજો, એમ ન ચિંતવે. ”

જ્ઞાવાર્થ:—હવે જુઠું ! ઇહાંતો એમ કહ્યું કે, સંતેપણામાં (સંચારામાં)
પાંચ ઘોલની વાન્ઠા કરવી નહીં. કરે તો સંચારામાં અતિચાર લાગે.
હે દેવાનુપ્રીય ! ઇહાંતો એમ કહ્યું છે કે, સંચારામાં ઘણાદીન જીવું તો
સારું અથવા મરણ વેહેલું આવે તો સારું. એતો પોતાના જીવ આશ્રી
કહ્યું છે કે, સંચારામાં પોતાને જીવવું મરવું વાન્ઠવું નહીં; પણ એમ
નથી કહ્યું કે, કોઈ જીવનું જીવવું મરવું વાન્ઠવું નહીં. એ દયા ઉઠા-
વવાને વાસ્તે મતના લીધે મૂલાવોલી સંતાર કેમ વધારો ઠો ? તેવારે
તેરાપંથી કહે છે કે “ જ્યારે સંચારામાં જીવવું મરવું વાન્ઠવામાં દોષ છે
ત્યારે વિનાસંચારે પણ જીવવું મરવું વાન્ઠે તેપણ આર્તધ્યાન છે, અને
બ્રાહ્મા વાહાર છે. ” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! ધર્મધ્યાન શુક્ષ્મધ્યાન
તો સંવરનિર્જરા સમ્યક્ સહિત હોય તેને કહીયે. તે સંવરથી તો પુન્ય-
પાપરૂપી કર્મ આવતાં રોકાય, નિર્જરાથી આગલાં કર્મ તુટે (શાસ્ત્ર સૂત્ર
જગવતી સતક ઘીજે ઉદ્દેશે પાંચમે) અને રુદ્ધધ્યાનથી પાપ વંધાય. હવે
કહો ! પુન્ય કયા ધ્યાનથી વંધાય અને દેવતાનું આગ્રહું કયા ધ્યા-
નથી વંધાય તે સૂત્ર શાસ્ત્ર વતાવો.

હે દેવાનુપ્રીય ! પુન્યનો અને દેવતાના આગ્રહાનો વંધ આર્તધ્યાન
(આશ્રવજ્ઞાવ) માંજ છે. સંવરજ્ઞાવમાં આગ્રહું વંધાય નહીં. શાસ્ત્ર સૂત્ર
જગવતી શતક પહેલે. હવે અપ્રશસ્ત-આર્તધ્યાનથી (આશ્રવજ્ઞાવરાગથી)
પાપ વંધાય, અને પ્રશસ્ત-આર્તધ્યાનથી (આશ્રવજ્ઞાવ સરાગથી) પુન્ય
અને દેવતાનું આગ્રહું વંધાય. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક ઘીજે ઉદ્દેશે

पाँचमे. सराग प्रशस्त संजम तथा तप उपर पण आर्तध्यान ठे. ए.
न्यापे प्रशस्त कार्यधी तथा प्रशस्त राग ज्ञावधी जीवहुं मरहुं वान्ठे;
ते पुन्य प्रकृतिहुं कारण ठे. चली तेरापंथी, “ जीवहुं मरहुं वान्ठयामां
परुं पुन्य सरथे तेने मिथ्यात पाप लागे ” एवी परुपणा जोला जीवने
प्ररमाववा वास्ते करे ठे, पण पोतानुं जीवहुं वान्ठे ठे. वचन घोलीमां
बंध नहीं. तेमने एका प्रश्न पुठीए के:- (१) तमारे जीववानी बांठा
नयो त्वारे साप आख्याधी आधा केम जाउठो? (२) सांड खदता
आपता देखीने आधा केम खसोठो? (३) सींह आवता देखीने
आधा केम जाउठो? (४) हनुकायुं कुतरुं देखीने आधा केम खसोठो?
(५) टाढ लाग्याधी कपमां केम उठोठो? (६) तापमांधी (खुमांधी).
बापे केम आवोठो? (७) पेटमां मुख लाग्याधी ठाम ठाम घर घर
जटकी आहार सावीने केम खाउठो? (८) वायु दाघज्वर बीगेरे शरी-
रमां रोग उपन्याधी औपधनो उद्यम करी जीवीतव्य केम वंठोठो?
(९) ठात पत्थर पस्तो देखी आधा केम खसोठो? इत्यादिक उपसर्ग
उपज्यां तांमा जाउठो मरण बांठयुं कहेवाय अने आधा जाउं तो जी-
वीतव्य वान्ठयुं कहेवाय. तमारी श्रद्धाने खेखे तो जे जग्योए वेठा तेज
जग्योए वेठा रहेहुं जोइए. ए उपसर्ग उपन्याधी आधा केम जाउठो,
मुख लाग्याधी आहार केम करोठो अने रोग उपन्ये औपध केम करो
ठो; कारण के जीवहुं वंठयां आर्तध्यान पाप लागे, तो दुःख गमाववानी
बांठा, तेपण आर्तध्यानज ठे. मनगमतो संजोग मट्यो तेनो विजोग न-
पने तो सारुं, अने अणगमतो संजोग मट्यो ते वहेलो मटे तो सारुं,
एवी चिंतवणा करे ते पण आर्तध्यान ठे. शास्त्र सूत्र अववाइ, चार
ध्यानना अधिकारमां.

हवे जुठ ! हे देवानुग्रीय ! जो जीवहुं वान्ठहुं नहीं तो दुःख गमा-
वहुं पण वान्ठहुं नहीं. तमे सर्पादिकना उपसर्ग उपन्याधी आधा केम
जाउठो? मुख गमाववाने आहार केम करोठो? तथा रोग गमाववानी
वान्ठा केम करोठो? तमे कहेता इता के जीवहुं न वान्ठहुं. त्वारे द-

ઉપાય કરી જીવું કેમ ઘાન્ઠયું ? એ વોલીને કેમ વદસોતો ? તેવો તેરાપંથી કહેઢે કે “ ઘણા દીન સંજમ પાલ્યાથી લાજ ઘણો છે. તે ઘણા દીન સંજમ પાલવાની વાન્ઠા વાસ્તે ઇટલા ઉપાય કરીએ ઠીએ. અમારે જીવવાની વાન્ઠા નથી. ” તેનો ઉત્તર:-હે દેવાનુપ્રીય ! ગજસુ-કમાલ મુનીરાજતો માતાને હાથે જોજન કરી, સંજમ છેડ તેજ દીવસે ઉપસર્ગ સહી મોક ગયા. તે શું લાજ થોમો થયો ? વલી દિક્કા છડુપ-સર્ગ ઉપન્યાથી સમે પ્રણામે સામા મંને તથા સમે પ્રણામે સંયારો કરે. તેમાં લાજ ઘણો કે માલ લાઈ ઘણા દીન સંજમ પાલે તેમાં લાજ ઘણો ? તે કહો. તેવો તેરાપંથી કહે છે કે, ઉપસર્ગ આવ્યાથી સામા મંને તથા સંયારો કરે તેને ધન્ય છે. તો હે દેવાનુપ્રીય ! તમારે લેલે તો જીવવાની વાન્ઠા કરવી નહી. તમારે તો સંયારોજ કરવો શ્રેષ્ઠ છે. પણ જગવંતે તો દુઃખ ગંભાવવાને અર્થે તથા જીવીતવ્યને અર્થે આહાર કરવો કહ્યું છે. શાલ સૂત્ર ઉત્તરાધ્યયન અધ્યયન ઠવીસમેં, ગાથા તેત્રીસમી. તે પાઠ:-

વેયણ વેયાવન્ઢે ઇરિયઠાણ્ય સંજમઠાણ્ય,

તદ્ પાણવત્તિયાણ વઠં પુણ ધમ્મ ચિંતાણ ॥ ૩૩ ॥

અર્થ:-પુર્વવત્. જુઠં પ્રશ્ન ૧ છો પાને ૧૦મે.

જાવાર્ય:-હે જુઠં ! અહીંતો ઠ કારણે આહાર કરવો કહ્યું છે. અને તમે કહોઠો કે, એક સંજમ પાલવાને અર્થે ઇટલા ઉપાય કરીએ ઠીએ, ઔપધ લાવીએ ઠીએ, અને આહાર કરીએ ઠીએ. એ મૃષાવાદ કેમ બોલોઠો ? તેવો તેરાપંથી કહેઢે કે “ અસંજમ જીવીતવ્ય ન વાન્ઠું, પણ સંજમ જીવીતવ્ય વાન્ઠયામાં ધર્મ છે, તે માટે ઇટલા ઉપાય કરી સંજમ જીવીતવ્ય વાન્ઠીએ ઠીએ. ” એમ કહેઢે, પણ આગલ એ વચન પણ પછટી જશે, કારણકે જુઠા-બોલ્યાના વચનમાં બંધ નથી. તે વાસ્તે તેરાપંથીને પુઠવું કે “ તમારા સાધુને કોઈ અનાર્ય પાંસી દઈ ગયો. તે દેહી કોઈ દયાવંત, એ સાધુ સંજમ ઘણા દીવસ પાલશે એવા મોટા મુની-રાજ છે, એમ જાણી અનુકંપા આપીને શુદ્ધ પ્રણામથી સ્વોલે તથા વર્જે.

ए संजम जीवीतव्य खोसनारे वान्ठयुं, तेमां पाप केम कहोठो ? तेमज कुत्तरो करके तेने दृकाखे, परुताने घचावी खे, इत्यादिक सर्पादिकना अनेक उपसर्ग उपजता देखी, घणा दीन संजम पासशे एम जाणीने टाखे. ए संजम जीवीतव्य उपसर्ग टाखनारे वान्ठयुं एमां पाप केम कहोठो ? तेयारे तेरापंघी कहेठे के, " एहस्थीनी साहाज साधुए वान्ठवी नही, तेयो पाप कहीए ठीए. जेम संधारामां खावाना त्याग ठे तेने अनुकंपा आणीने खबरावे तथा संधारो जंगावे तेने पाप थाय, तेनी पेरे अनु. कंपा आणीने धर्मायें साधुनी फांसी खोखे तेने पाप कहीए ठीए. " एवा कुहेत मेलवी बोपां सोकोने वेहेकावे ठे. तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! साधुतो एहस्थीने धर्म थाय तेवां पण घणांक कार्य न वान्ठे. शाख सूत्र उत्तराध्ययन अध्ययन ३५ में, गाथा १७ भी. ते पाठः—

अचणं रयणं चैव, वंदणं पूयणं तथा;

इष्टि सत्कार सम्माणं, मणसावि न पठए ॥ १७ ॥

अर्थः—अ० चंदनादिके करी अर्चयुं, १० रत्न मंरुननुं रचयुं, वे० निधे वं० वांदयुं (गुणनुं करयुं,) पु० पुजयुं, तेमज इ० लब्धिनी रिद्धि अस्त्रादिक देवे करी स० सत्कार स० सम्मान, एटखां वानां म० मने करीने पण न० न प० वान्ठे. ॥ १७ ॥

जावार्थः—इवे जुठ ! इहां कणुं के, साधुए एहस्थीनी वंदणा के सत्कार सम्मानादिक वान्ठवो नही, पण गृहस्थी साधुने वंदणा करे तथा आदर सम्मान दे तेने धर्म थाय के नही ? तेम साधु तो गृहस्थी नी साहाज न वान्ठे, पण कोइ दयावंत फांसी खोखे, उपसर्ग टाखे, तेने पाप कया न्यायधी कहो ठो. वली एहस्थीने घेर सुखनी प्र. मुख देखी साधु मनमां एम न वान्ठे के, मने वोहोरावे तो ठीक; पण वोहोरावे तेने धर्म ठे. तेम साधुनो उपसर्ग टाखे तेने धर्म ठे. वली तमे संधारो जंगाववानो कुहेतु मेलव्यो, पण संधारामां तो खावापीवाना त्याग ठे. ते त्याग कोइ दुष्टबुद्धि, मिथ्यादृष्टि के धर्मनो

રૂપી હોય તે જંગાવે તેને તો પાપ લાગે, પણ તેના જંગાવ્યા ત્યાગ સાધુ જાણે નહીં. વલ્લી જેમ સંચારામાં खावापीवाना ત્યાગ છે તેમ ફાંતીથી યુદ્ધા થવાના તથા કુત્તા પ્રમુખના નપસર્ગથી વચવાના સાધુને સ્વામી નથી. કોઈ દયાવંતે યોગે તો સુખે સુખે, પણ સાધુએ ગૃહસ્થીને યોગવાનું કેહેવું નહીં. એ સાધુનો કલ્પ છે. તેમજ સાધુ ગૃહસ્થીને વિનય કરવાનું, સામા આવવાનું, ઝાના રહેવાનું અને નપસર્ગથી આવવાનું, કલ્પ નથી તેથી કહે નહીં; પણ ગૃહસ્થી સાધુનો વિનયાદિક કરે તેને તો ગુણજ છે. તેમ ફાંતી યોગે તથા નપસર્ગ ટાલે તેને પણ ગુણ જાણવો. પણ સૂત્રસેલીના અજાણ ત્યાગને અને કલ્પને યુદ્ધાવિના મોહમદમાં યુદ્ધા યોગે કે, સંચારો જંગાવે તેનાં ફલ અને ફાંતી યોગે તેનાં ફલ એક સરખાં છે. એમ કહે તેને સમકિતિ કેમ કહીયે. વલ્લી તેરાપંચોને કેહેવું કે, સાધુનું સાધુ સંજમ જીવીતવ્ય વાન્ટે તેમાં તો તમે પણ ધર્મ કહોઠો, અને જગવંતે પણ સૂત્ર યાગ્યાંગમાં કહ્યું છે કે, સાધવી તંદીમાં જુવતી હોય તેને દયાના જાવેકરી સાધુ કાઢેતો આજ્ઞા યુદ્ધા નહીં. સંજમ જીવીતવ્ય વાન્ટયું કહીયે. એ લેખેતો જગવંતે શ્રી માહાવીરદેવે ગોશાલાને અનુકંપારસ આણીને વચાવ્યો. તે પણ જગવંતે સંજમ જીવીતવ્ય વાન્ટયું કહીયે. તેમાં તમે જગવંતને પાપ લાગ્યું કહોઠો અને જગવંતને યુદ્ધા કહોઠો. તે કયા ન્યાયે ? જેમ સાધવી સંજમધારી છે, તેમ ગોશાલાને પણ જગવંતે પોતાનો શિષ્ય કહ્યો છે. શાલ્ય સૂત્ર જગવતી શતક પંદરમે. તે પાઠ લક્ષીએ ઠીક:—

તતેણં સમણેજગવં મહાવીરે ગોસાલં મંલહિપુત્તં એવંવયાસિ
જેતિ તાવ ગોસાલા તહારુવસ્સ સમણસ્સવા માહણસ્સવા
તંચેવજાવ પઞ્જુવાસંતિ કિમંગપુણ ગોસાલા તુમ્મં મએ ચેવ
પવાવિતેજાવ મએ ચેવવહ્સુતીકએ મમંચેવમિત્તં વિપ્પન્નિવણે.

અર્થ:—તમે તેવો સમ જગવંતે શ્રી મહાવીર સ્વામી ગોશાલા મંલહિપુત્રને પણ એમ કેહેતા હતા. જે જે તમે તે ગોશાલા

हे गोशाला ! त० तथारूप स० श्रमरा तपस्वी मा० ब्राह्मण तं० तेमजः
जा० यावत् शब्दे समोपे एक पण वचन आर्यजलुं धर्मसंबंधी सुवचन
शांजले ते पण ते प्रत्ये वांदे, नमस्कार करे, यावत् कठ्याणकारी, मं-
गलकारी, देवतमान, चेत्यसमान जा० यावत् शब्दे प० शेषा करे. तो
कि० पणुं शुं कहोये, तुजोने पु० बली गो० हे गोशाला ! तु० तुज-
प्रत्ये म० मेंज च० निश्चे प० प्रवज्या (दिक्षा) दीधी इत्यादि जा० यावत्
म० मुजयकी चे० निश्चे व० बहु श्रुत थयो. तेजुलेश्या पामीने समर्थ
थयो ते म० मुजयोज चे० निश्चे मि० तें अनार्यपणु वि० प्रतिवज्युं.

जावार्थः—हवे जुउं ! गोशालो प्रजुनी साथे ठ वर्ष सुधी रह्यो,
खान्न अखान्न सुख दुःख जेलां जोगव्यां, मांद्दोमांद्दी सुख चितवता
रह्या, थ्यने पठी मिथ्यात्त्व प्रवज्यां. समोसरणमां आच्यो त्यां जगवंते
एम कणुं के, हे गोशाला ! में तने मुंरयो, प्रवज्या (दिक्षा) दीधी,
जणाव्यो थ्यने बहुश्रुत कयो. ए श्रीमुखथो धीतरागदेवे कणुं. ए जग-
वंतनो शिष्य गोशालो, तेने जगवंते संजम धारीने वचाव्यो, तेमां जग-
वंतने पाप कर्म लाग्यां तथा चुक्या कहो तो, पाणोमां जुवती साधवोने
काढयायी धर्म कया न्याये थशे. जो साधवीने नदीमांथी काढयामां
(वचाव्याथी) धर्म हशे तो, जगवंते पोताना शिष्य गोशालाने वचा-
व्यो तेमां पण धर्म हशे. तेवारे तेरापंथी केहे ठे के “जगवंत ज्यारे
उच्चस्यपणे हता त्यारे ठ लेइया थ्यने आठ कर्म हतां. गोशाला उपर
राग आव्यो ते कृष्णादिक माठी लेइयाना प्रणाम ठे. ते रागना प्र-
णामे करी गोशालाने वचाव्यो तेथी प्रजुने चुक्या कहोये ठीए.”
पवां जुवां आल प्रजुने देठे तेनो उत्तर. हे देवानुप्रोय ! उच्चस्य तोर्य-
करमां दिक्षा लीधा पठी ठ लेइया कया सूत्रमां कही ठे ? ते वतावो.
तेवारे तेरापंथी केहे ठे के “सामायक-चारित्रमां, वेदोस्थापनी-चारित्रमां,
कपायकुशील-नियंतामां थ्यने मनपर्यव-ज्ञानमा, ह्यादिक लेइया
कही ठे, थ्यने सामायक-

જ્ઞાન ઠગ્ગસ્થ તીર્થંકરમાં હોય છે. એ ન્યાયે જગવંતમાં ઠ લેશ્યા કહીયે ઠીએ. ” તેનો ઉત્તર.

હે દેવાનુપ્રીય ! એ વોલોના ધણી તો ઘણા સાધુ છે. સામાયક-ચારિત્રના અને કપાયકુશીલ-નિયંત્રાના ધણી જઘન્ય ઠત્કૃષ્ટા પ્રત્યેક હજાર ક્રોર કહ્યા છે. તે જઘન્ય, મધ્યમ અને ઠત્કૃષ્ટા ચારિત્રના ધણી છે, અનંતગુણા હાણી અધિક છે, ઠઠાણ વરિયા છે. તે કર્મને વશે પાઠા પમે તો-નિગોદમાં પમે, અને ઠત્કૃષ્ટો અનંતો કાલ અર્ધ-પુદ્ગલ સુધી જમે. એ કૃષ્ણાદિક ત્રણ માઠી લેશ્યાના પ્રણામ આવે ત્યારે સંજમનો વિણાશ થાય. વલો સામાયક, ઠેદોસ્થાપની-ચારિત્ર અને કપાયકુશીલ નિયંત્રો એક જવમાં જઘન્ય એક વાર આવે અને ઠત્કૃષ્ટો પ્રત્યેક સોવાર આવે. શાલ્વ સૂત્ર જગવતી શતક ૨૫ મેં, હેશે ૬ છે તથા ૭ મેં. ત્યાં ઠ નિયંત્રા અને પાંચ સંજયા ચારિત્રના અનેક પ્રકાર કહ્યા છે. તે પહેલાં કૃષ્ણાદિક ત્રણ માઠી લેશ્યાના પ્રણામ આવે તેને પાઠા વાલી છે, મિઢામિ ડુક્કરં ઇત્યાદિક પ્રાયશ્ચિત લે; અને કર્મને વશે પાઠા ન વલે તથા પ્રાયશ્ચિત ન લે તો સંજમ જાય. હવે ચાર જ્ઞાનથી પમે ત્યારે પહેલાં તો કિંચિત્તમાત્ર લેશ્યા વર્તે, પઠો મનપર્યવ-જ્ઞાન અને ચારિત્ર નિયંત્રો જાય, તે આશ્રી ઠ લેશ્યા કહી દીસે છે. એ ન્યાય દેલાનોને જગવંતમાં પણ સામાયક-ચારિત્ર, કપાયકુશીલ-નિયંત્રો અને મનપર્યવ-જ્ઞાન હોય, તેથી સમચય ઠ લેશ્યા કહી, તેમ જગવંતને પણ ઠ લેશ્યા હોય એમ કહે છે તેને પુઠીએ કે, સામાયક-ચારિત્ર તથા કપાયકુશીલ-નિયંત્રાવાલામાં તો સંજમ જઘન્ય, મધ્યમ અને ઠત્કૃષ્ટો પણ હોય અને અનંતગુણ હાણ અધિક પણ હોય. હવે જગવંતમાં કયો સંજમ હોય તે કહો.

હે દેવાનુપ્રીય ! જગવંતમાંતો ઠત્કૃષ્ટો નિર્મલો સંજમ ઠગ્ગસ્થપ-ણામાં પણ કહો છે. શાલ્વ સૂત્ર આચારાંગમાં. વલો સામાયકચારિત્ર અને કપાયકુશીલ-નિયંત્રામાં ઠ લેશ્યા કહી, તેથી જગવંતમાં ઠ લેશ્યા કહે, તેના કેદે ..ને લેલેતો કોડ તીર્થંકરે પંદર જવ પણ કર્યા જોડપ.

अने कोइ तीर्थंकर कर्मने वशे ब्रष्ट यइने चार गतिमां अनेतो काल
अर्धपुद्गल सुधी रुद्धा (जम्पा) पण जोइए, अने एक जवमां नवसोवार
संजम जाय आवे एम पण यहुं जोइए. वली सामायक-चारित्र अने
कपायकुशील-नियंतामां ठग्रीस बोल कहा ठे. शाख सूत्र जगवती श-
तक पचोसमें, उद्देशे ठछे तथा सातमें. ते प्रमाणे ठग्नस्य तीर्थंकरमां सर्व
होवा जोइए. हे देवानुग्रीय ! सामायक-चारित्रादिकनी शाख देखाम्नी
जगवंतमां ठ छेश्या कहो तो, सर्व बोल सामायक-चारित्रादिकमां कहा
ते ठग्नस्य तीर्थंकरमां केम नपी केहेता ? वली सामायक-चारित्र अने
कपायकुशील-नियंतामां तो कल्प पांच कहा ठेः—ठीय-कल्पी (कल्प
प्रमाणे रेहेबुं) १, अठीय-कल्पी (कल्प रहित) २, जिन-कल्पी (अ-
जिम्पद्वधारी) ३, स्थिवर-कल्पी (हमणा साधु धारजा विचरे ठे ते) ४,
अने कल्पातित (बीतराग) ५. तेमां ठग्नस्य तीर्थंकरमां दिक्षा लीधा
पठी कल्प एक कल्पातितज होय एम कहुं ठे. शनक २५ में. हवे सा-
मायक-चारित्र कल्पातितमां अने कपायकुशील-नियंता कल्पातितमां
ठ छेश्या कोइ सूत्रमां तथा टीका प्रकरणमां क्पांय पण कही नपी.
तमे एवा मतना लीधा जगवंत उपर कुम्हा आस केम थोठो. वली सा-
मायक-चारित्रादिक सर्व बोलमां ठ छेश्या कही ठे, ते ड्रव्य छेश्या
जाणीए ठीए. छेश्या ड्रव्य अने जाव, वे प्रकारे कही ठे. तेमां ड्रव्य
छेश्याने रुपी आव फर्सी कहो ठे. जेमां पांच वर्ण, पांच रस, वे गंध
अने आव फर्त होय ते शरीरादिकना वर्णादिकने कहोये; अने जाव
छेश्याने अरुपी कही ठे, तेमां वर्ण, रस, गंध अने फर्त नथो. शाख
सूत्र जगवती शतक १२ में, उद्देशे ५ में. ए न्याये ज्ञानमां, समकितमा,
चारित्रमां, नियंतामां अने चोवीस दंरुकरमां, सर्वमां जाव-छेश्या केहे-
शोतो ड्रव्य-छेश्या शेमां होय ते कहो. साधुजीमां ड्रव्य-छेश्या होय
के नहि ते कहो; कारणके साधुजीमां ड्रव्य-छेश्या जाव-छेश्या न्यारी
न्यारी तो कोइ ठेकाणे कही नथो.

१४७ वली नारकीमां पेहेली जण माठी छेश्या कही ठे, पय ते ड्रव्य

लेश्या जाणीये ठीए; कारण के जावे तो क्षायकादिक समकितना प्रणाम तथा उदासीजाव पाठला जवनां कीधेलां पापने निंदे, पोतानी आत्माने धिक्कार देवे, ते प्रणाममां जावे जली लेश्या होय तो नाकारो नहि. वली जवनपति अने वाणव्यंतरमां लेश्या चार कही ठे. त्यां पण पद्म शुद्ध जावे होयतो नाकारो नहिं. वली समकितिमां अनंतानुबंधी चौकमीना क्रोधादिक उपशम्या तथा खप्प्या, ते कइ लेश्यानुं लक्षण कहीये ? ते उत्तराध्ययनना ३४ मा अध्ययनधी वीचारीने कहो. वली ज्योतिष अने पहेला बीजा देवलोके लेश्या एक तेजु कहीठे. बीजे चौथे अने पांचमे देवलोके लेश्या एक पद्म कहीठे. आगल ठछा देवलोकयी मांढीने पांच अनुत्तर विमान सुधी लेश्या एक शुक्ल कहीठे, ते पण इव्य लेश्या कही बीसे ठे. जावे कृष्ण, नील, अने कापोत माठी लेश्या होय तो नाकारो नही; कारणके ठकायनुं अशुत सेवे, रागद्वेष, परजीव उपर झोह जाय करे, देवांगनाथी जोग जोगवे अने अनेक प्रकारना लुब्ध करे, ते प्रणामोने जावे केही लेश्या कहीये ते कहो. उत्तराध्ययन सूत्रना ३४ मा अध्ययनमां तो ए लक्षणने जावे कृष्णादिक माठी लेश्यानां वलां ठे, ते वीचारी जोजो. वली सूत्रमां तो नारकी तथा बैय-तानां लेश्या समचय कही ठे पण इव्य जाणीए ठीए, अने जावे तो ठए दोमेठे. उत्तराध्ययन सूत्रना ३४ मा अध्ययनमां व लेश्यानां लक्षण कलां ठे, ते वीचारी जोजो. तेम सामायक-चारित्रमां, वेदोस्थापनी-चारित्रमां, कपाय-कुशाक्ष-नियंतामां अने मनपर्यव-ज्ञानमां समचे व लेश्या कही. ते इव्य जाणीए ठीए. जो जावे होयतो पुलाक, वकुल अने पल्लिवेला, ए अने नियंतावाला मूलगुण अने उपरगुणमां दोय सगावे, तेमां एउ प्रच लेश्या कहीठे; अने कपाय-कुशाक्ष तो अल्पदिनेचो ठे, एउठे मूठगुण. उत्तरगुणमां दोय सगांव नही, एवो तेमां जावे व हेन्दा केम संज्ञे ? कारण के जावे तो मायुजगत्तमां लेश्या प्रच जडीव होय. इली मायुजगत्तमां जावे व सपाव कहे, तेने मुलीव के, उत्तर जगत्त ते वद लेश्यायी लागे ? इव्य व लेश्या कहीव

कहो ठो तेघी लागे? के जाव लेऽया जीवना प्रणाम, तेघी लागे? तेवारे तेरापंथी कहे ठे के, इव्य लेऽया अजीव ठे, तेथोतो आरंज पाप लागे नही, पण जाव लेऽयाथी (जीवना प्रणामथी) आरंज पाप लागे ठे. त्यारे जुड ! आरंज लागे ते आश्रो लेऽयाना प्रश्न कर्या, त्यां साधुजीमां प्रण नखी ले या कहो. शाखसूत्र जगवती शतक १खे उंदशे १खे ते पाठ.

जीवाणं जंते ! किं आयारंजा पररंजा तदुजयारंजा अणारंजा ? गो०! अठ्ठेगइया जीवा आयारंजावि परारंजावि तदुजयारंजावि णोअणारंजा. अठ्ठेगतिया जीवा णो आयारंजा णोपरारंजा णोतदुजयारंजा अणारंजा. सेकेण्ठेणं जंते ! एवं बुच्चइ अठ्ठेगइया आयारंजावि एवं पमिच्चइ रियवं गो०! जीवा डुविहा पं०तं० संसार-समावणगाय असंसार-समावणगाय. तव्वणं जेते असंसार-समावणगा तेणंसि-क्षसि-क्षाणं णोआयारंजा जाव अणारंजा. तव्वणं जेते संसार-समावणगा ते दुविहा पं०तं० संजयाय असंजयाय. तव्वणं जेते संजयाते दुविहा पं०तं० पमत्त-संजयाय अप्पमत्त-संजयाय. तव्वणं जेते अप्पमत्त-संजया तेणं णोआयारंजा णोपरारंजा जाव अणारंजा. तव्वणं जेते प्पमत्त-संजया ते सुहजोगंपमुच्च णोआयारंजा णोपरारंजा जाव अणारंजा असुहजोगंपमुच्च आयारंजावि जाव णोअणारंजावि. तव्वणं जेते असंजया ते अविरयपमुच्च आयारंजावि जाव णोआयारंजा. सेतेण्ठेणं गो०! एवंबुच्चइ अठ्ठेगतिया जीवा जाव अणारंजा. णेरइयाणं जंते ! किं आयारंजा परारंजा तदुजयारंजा अणारंजा ? गो०! नेरइयां आयारंजावि जाव णोअणारंजा. सेकेण्ठेणं जंते !

एवंबुच्चइ णेरइया जाव णोअणारंजा ? गो० ! अविइ-
 पडुच्च सेतेणठेणं जाव णोअणारंजा. एवं जाव पंचिंदियति-
 रिक्कजोणिया. मणुस्सा जहा जीवा एवरं सिद्धविरहिया
 जाणियवा. वाणमंतरा जाव वेमाणिया जहा णेरइया. स-
 लेस्सा जहा उहिया. किण्हलेसस्स नील्लेसस्स काउलेसस्स
 जहा उहिया जीवा एवरं प्पमत्त अप्पमत्ता जाणियवा.
 तेजलेसस्स पम्मलेसस्स सुक्कलेसस्स जहा उहिया जीवा
 एवरं सिद्धा एजाणियवा.

अर्थः—जी० जीव जं० हे जगवान ! किं० शुं आ० आत्मारंजी
 (पोतज जीवनी घात करे ते) ठे ? प० परारंजी (अनेरा पासे जीव
 घात करावे ते) ठे ? त० तदुज्यारंजी (पोते पण जीवघात करे अने
 अनेरा पासे पण जीवघात करावे ते) ठे ? के अ० अणारंजी (जीवनी
 घात न करे, न करावे न अनुमोदे ते) ठे ? गो० हे गौतम ! अ० केट
 लाक जी० जीव आ० आत्मारंजी ठे, प० परारंजी ठे अने त० तदुज-
 यारंजी ठे, पण णो० अणारंजी नथी. अ० केटलाक जीव णोआ०
 आत्मारंजी नथी, णोप० परारंजी नथी अने णोत० तदुज्यारंजी पण
 नथी. एटले अ० अणारंजी ठे. गौतम पुढेवे. से० ते शा कारणे जं० हे
 जगवान ! ए० एम कहुं ? अ० केटलाएक जीव आ० आत्मारंजी ठे.
 ए० एम प० सर्व पूर्वे कहुं तेम पावुं केहेवुं. एम प्रश्न आगल पण
 सर्वत्रापि केहेवो. गो० हे गौतम ! जी० जीव दु० वे प्रकारना प० कहा.
 (भिं अथवा अन्य केवलीए एटले समस्त तीर्थकरना मतने विपे जेव
 नथी एम कहा.) त० ते कहेवेः—सं० एक जीव (देव, मनुष्य, तिर्य-
 अने नारकीरुप चार गतिने विपे संसरण करे ते) संसार-समापन्न ठे.
 अ० बीजा जीव (चारगतियो वेगळा ठे एटले मुक्तिगया ते) अं-
 सार-समापन्न ठे. त० त्यां जे० जे जीव अ० चार गतिरुप संसारमा
 भ्रमंतींचार जमी जमी समस्त कर्म क्षयरुप स्थानक पाप्मा, ते प्रदे

जेदे सिद्ध धया. ते० ते सि० सिद्ध णो० आत्मारंजी नधी जा० यावत्
अ० अणारंजी ठे. सिद्ध सर्वथा आरंज रहित ठे. त० त्यां अनंतरे वे पक्ष
कदा तेमां जे सं० चतुर गति लक्षणरूप संसारने विषे रहा जीव ते०
ते दु० वे प्रकारे कदा. तं० ते कहे ठेः--सं० एक जीव संयति अ०
धीजा चारित्र रहित असंयति (पेहेला गुणगणार्थी चोथा गुणगणा
सुधी घेतें ते). त० त्यां संजति असंजति ए वे पक्षमां जे०
जे संजति चारित्रयंत, ते दु० वे प्रकारे प० कदा. तं० ते कहे ठेः--
प० प्रमत्तसंयत (प्रमादी साधु ठे गुणगणे वतें ते,) अ० अप्रमत्तसंयत
(अप्रमादी साधु सातमा गुणगणा आदिने विषे वतें ते.) त० त्यां प्रमत्त
अप्रमत्त ए वे पक्षमां जे अ० अप्रमत्त संयति ठे ते० ते णोआ० आ-
त्मारंजी नधी, अने णोप० परारंजी पण नधी जा० यावत् तदुज्यारंजी
पण नधी, एतावता अ० अनारंजी ठे. त० ते वे पक्षमां जे० जे प०
प्रमत्त संजति ठे ते शुज अशुज योग होय त्यां सु० शुज जोग पनि-
लेहण आदि सावधानपणे करे ते आश्री णोआ० आत्मारंजी नधी,
णोप० परारंजी नधी, तदुज्यारंजी नधी जा० यावत् अ० अनारंजी
(सर्व आरंज रहित) ठे अने अ० पनिलेहणादि उपयोग रहित अ-
सावधानपणे करे, ते आश्री आत्मारंजी परारंजी अने तदुज्यारंजी ठे;
पण अणारंजी नधी. यथा पुढवी आठकाए, तेठवाठ वणस्तइ; तस्तणं
पनिलेहणा पमत्तो ठण्ढि विराहणा होइ. तथा सवो पमत्तो जोगे सम-
णस्तठ आरंजि. ए न्याये अशुज योग तेज आरंजनां कारण जाणवां.
तं० त्यां जे वे पक्षमां अ० असंजति ठे ते अ० अवृत आश्री आ० आत्मा-
रंजी ठे जा० यावत् णो० अणारंजी नधी. से० ते कारणे गो० हे गौतम !
ए० एम कहुं. अ० केटसाएक जीव आरंज आदि जा० यावत् अणा०
अणारंजी ठे, पटला सुधी केहेवा.

... हवे आत्मारंजादिकपणुं तेज नरकादि च
नारंकी सं० हे जगवान ! किं शुं आ० आत्म
ठे ? त० तदुज्यारंजी ठे

હે ગૌતમ ! એ० નારકી આ० આત્મારંજી છે, પરાંરંજી છે જા० યાવત્ તદુજ્યારંજી છે, પણ એ० અણારંજી નથી. સે० તે શા અર્થે જાં હે જગવાન ! એ० એમ કહ્યું ? એ० નારકી જા० યાવત્ એ० અણારંજી નથી ?

इतिप्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! अ० जेने वृत्त नथी तेने अवृत्ति कहिये. ते आश्री आत्मारंजो आदि त्रणे ठे પણ अणारंजो नथी. से० ते कारणे जા० યાવત્ જે વૃત્તવંત હોય તે અણારંજી હોય, અને જે અવૃત્તવંત હોય તે એ० અનારંજી ન હોય. इत्यर्थः ए० एम जा० यावत् असूरकुमार आदि पंचेंद्रिय तिर्यंच योनिक सुधी जाणवा. अवृत्तीपणायी आरंजो आत्मारंजो, परारंजो અને તદુજ્યારંજી હોય પણ અનારંજી ન હોય એમ કેહેવું. મ० મનુષ્યને વિષે સંજત, અસંજત, પ્રમત્ત, અપ્રમત્ત એ ચાર જ્ઞેવ, પૂર્વે સઘલા જીવ આશ્રી કહ્યા તેમ જાણવા. એ० પણ એટલું વિશેષ સિ० સિદ્ધ ચારે જાગે રહિત છે તે માટે સિદ્ધ વિના કેહેવા. વા० વાણવ્યંતર આદિ જા० યાવત્ વે० વૈમાનિક સુધી જાં જેમ એ० નારકી કહ્યા તેમજ જાણવા. એમ સર્વ અવિરતીપણ સાધર્મી છે. તે માટે આત્મારંજાદિ કરે. હવે તે જીવ સંલેશી અલેશી હોય તેમાટે સલેશીની પુઠા કરે છે. સ० લેશ્યા સહિત જાં જેમ ઇન્ડ્રીયક કહ્યા તેમ જાણવું. ક० કૃષ્ણ-લેશીને ની० નીલ-લેશીને અને કા० કાપોત-લેશીને જાં જેમ ત્ર૦ સમચે જીવ કહ્યા તેમ જાણવા. એ० પણ એટલું વિશેષ પ० પ્રમત્ત અ० અપ્રમત્ત વર્જીને કેહેવા. કૃષ્ણાદિ ત્રણ અપ્રશસ્ત જાવ લેશ્યામાં સંજતપણું નથી, અને જે કહ્યું તે અનેરી રીતે ડ્રવ્યલેશ્યા આશ્રી જાણવું. તે० તેજુ-લેશીને પ० પદ્મ-લેશીને સુ० શુકલ-લેશીને જેમ ઇન્ડ્રીયક સામાન્યસૂત્રે જીવ કહ્યા તેમ કેહેવા. એ० પણ એટલું વિશેષ સિ० સિદ્ધ નહી. (સિદ્ધ લેશ્યારહિત છે તે માટે)

પ્રાવાચ્યઃ—હવે જુલ ! અહીયાં કહ્યું કે, કૃષ્ણ, નીલ અને કાપોત લેશીમાં ઠવું સાતમું પ્રમત્ત અપ્રમત્ત ગુણઠાણું નથી. સંજમનો અજાવ (નાકારો) કહ્યો. વલો કૃષ્ણાદિક ત્રણ માઠો લેશ્યામાં, સૂત્રની ટીકામાં અને દોલતસાગરકૃત ટવામાં કહ્યું છે કે, કપાયકુશીલ-નિયંતાદિકમાં ૮ લેશ્યા કહી છે તે ડ્રવ્યે જાણવો. એ ન્યાયે સાધુજીમાં ડ્રવ્યે ૮ લેશ્યા

अने जावे त्रण जली खेद्या जाणवी. वली साधुजगवंतमां जावे उ
खेद्या कहे तेने पुढीए ठोए के, क्रीया अने कर्म अव्य-खेद्याची लागे
के जाव-खेद्याची लागे ? ते कहो. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के, क्रिया
अने कर्म अव्यखेद्याथी न लागे पण जाव खेद्याची लागे. वली क्रिया
आथी जाव खेद्याना प्रश्न कर्या त्यां पण साधुजीमां त्रण जली खेद-
कही ठे. शाख सूत्र जगवती शतक १ खे उद्देशे धोजे. ते पाठः—

मणुस्साणं जंते ! सधे समकिरिया ? गो० ! णोइणठे समधे.
सेकेणठेण जंते ? गो० ! मणुस्सा तिविहा पं० तं० सम्म-
दिछी मिच्चदिछी समामिच्चदिछी. तच्चणं जेते सम्मदिछी ते
तिविहा पं० तं० संजयाय असंजयाय संजयासंजयाय. त-
च्चणं जेते संजया तेदुविहा पं० तं० सरागसंजयाय वीयर-
गसंजयाय. तच्चणं जेते वीयरगसंजया तेणं अकिरिया.
तच्चणं जेते सरागसंजया ते दुविहा पं० तं० प्पमत्तसंज-
याय अप्पमत्तसंजयाय. तच्चणं जेते अप्पमत्तसंजया तेसि-
णं एगा मायवत्तिया-किरियाकच्चइ. तच्चणं जेते प्पमत्तसं-
जया तेसिणं दोकिरियाउं कच्चंति तं० आरंजियाय माया-
वत्तियाय. तच्चणं जेते संजयासंजयाय तेसिणं आदिमाउ
तिणि किरियाउं कच्चंति आरंजिया परग० मायावत्तिया.
असंजयाउं चत्तारि किरियाउं कच्चंति. मिच्चदिछीणं पंच
समामिच्चदिछीणं पंच. वाणमंतरा जोइस वेमाणिया जहा
अमुग्गुमारा एवरं वेयणाए णाणतं माई-मिच्चदिछी उव-
वणगाय अप्पवेयणत्तरा अमाइ-स्सम्मदिछी उववणगाय
महावेयणत्तरा जाणियधा. जोतिस वेमाणियाय. सल्लेसाणं
जंते ! णेरइया-सधे समहारगा ? उद्दिह्याणं सधेसाणं सुकळे-

स्साणं एतेसिणं तिण्हं इक्कोगमो कन्हलेसं नीललेसाणं पि
 एक्कोगमो एवरं वेयणाए माइ-मिठदिठी उववणगाय अ-
 माइ सम्मदिठी उववणगाय ए जाणियवा मणुस्सा किरि-
 यासु सराग वीयरग अप्पमत्ता प्पमत्ताण जाणियवा का-
 उलेसाणवि एमेवगमो एवरं णेरइए जहा उंहिए दंरुए
 तहा जाणियवा तेउलेस्सा पम्मलेस्सा जस्स अत्ति जहा
 उंहिउ दंरुउ तहा जाणियवा एवरं मणुस्सा सराग वीय-
 रागा ए जाणियवा.

अर्थः—म० मनुष्य ज० हे जगवान ! स० सचला सम० सरा
 क्रियावंत ठे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गोतम ! णो० ए अर्थ स-
 मर्थ नहीं. युक्त नहीं. से० ते शामाटे ज० हे जगवान ! एम कहुं !
 गो० हे गोतम ! म० मनुष्यना ति० त्रण जेद पं० कक्षा, तं ते कहेठे-
 स० सम्यक्दृष्टि, मि० मिथ्यादृष्टि अने स० समाभिध्यादृष्टि. त० त्वां
 पूर्वोक्त त्रण पक्षमां जे स० समकिति ठे ते० तेना ति० त्रण जेद पं०
 कक्षा, तं० ते कहेठे-सं० संयति सर्वविरती प्रमत्त आदि अयोगी गुण-
 ठाणे वतें ते. अ० असंयति केवल सम्यक्दृष्टि जे चतुर्थ गुणठाणे वतें
 ते. सं० संयतासंयति श्रावक देसविरती पांचमे गुणठाणे वतें ते. त० त्वां
 पूर्वोक्त त्रण पक्षमां जे सं० संजति, तेना दु० वे जेद पं० कक्षा, तं० ते
 कहेठे-सं० जेना कपाय कय यया नहीं अथवा उपशम्या नहीं तेने
 सरागसंयति कहोये. धी० जेणे कपाय उपशमाव्या अथवा खपाव्या होय
 तेने वीतरागसंयति कहोये. त० त्वां पूर्वोक्त वे पक्षमां ज० जे वी० धी०
 रागसंयमी ते० तेमने वीतरागपणे करी आरंजादिकनो अज्ञाव ठे ते
 माटे अ० अक्रिय ठे. त० ते पूर्वोक्त वेमां स० जे सरागसंयमी, तेना दु०
 वे जेद पं० कक्षा तं० ते कहेठे-प्प० प्रमत्त-संयति ठे गुणठाणे वतें ते.
 अप्प० अप्रमत्तसंयति सातमा गुणठाणाचो दसमें गुणठाणे वतें ते. त०
 त्वां वे पक्षमां अप्प० अप्रमत्तसंयति सातमे गुणठाणे वतें ते० ते कहा-

चित्त उमाह राखवा निमित्ते प्रवर्ते तो तेने ए० एक मा० मायावतिया
 ५। लागे (कपाय क्षीण थया नथी ते माटे.) त० त्यां पूर्वोक्त, वे
 पक्षमां जे प० प्रमत्त-संयति ठे ते० तेने दो० वे क्रिया लागे, त० ते
 केहेते:- आ० सर्व प्रमत्तयोग आरंजरूप ठे ते माटे आरंजनी क्रिया लागे.
 मा० अक्षीण कपायपण्याथी मायाप्रत्ययी क्रिया लागे. त० त्यां पेहेला
 सूत्रने अंतरे कष्टुं के त्रण पक्षमां देसविरतीना धणी पांचमे गुणठाणे.
 वतें ते० तेने आ० पेहेली त्रण आरंजनी, परिग्रहनी अने मायाप्रत्ययनी
 क्रिया लागे. अ० असंयति केवल सम्यक्दृष्टि चोथे गुणठाणे होय तेने
 मिथ्यादर्शनप्रत्ययनी टाली च० चार क्रिया लागे. मि० मिथ्यादृष्टिने आरं-
 जनी आदि पं० पांच क्रिया लागे. स० सम्यक्मिथ्यादृष्टि जे त्रीजे गुण-
 ठाणे ठे तेने पण पांच क्रिया लागे. चा० बाणव्यंतर, ज्योत्स्वि, अने वैमानिक
 ज० जेम अ० असुरकुमार कद्या तेम जाणवा. त्यां शरीरानुं अल्पपणुं
 तथा बहुत्वपणुं पोतपोतानी अवगाहनाने अनुसारे जाणवुं. ण० पण पटवुं
 विशेष वे० ज्योत्स्वि वैमानिकने विपे ए केहेवुं. वे० वेदना आश्री मा०
 माया-मिथ्यादृष्टिपणे ठ० उपन्या तेने अ० अल्प वेदना शातावेदनी
 आश्री जाणवी. अ० अमाइ-सम्यक्दृष्टिपणे उपजे तेने म० शातावेदनी,
 अधिकतर होय (उत्कृष्ट सम्यक्ज्ञान माटे). जो० ज्योत्स्वि, अने वे० वैमानि-
 कने विपे असुरकुमारथी विशेष जाणवुं.

स० लेश्या सहित जे नारकी प्रमुख. जीव ते जं० हे जगवान.।
 शे० नारकी स० सधलानो सम० एक सरखो आहार ठे ? उ० समचय
 जीवनो पुठवो. स० लेश्या सहितने सु० शुक्ल-लेशीने ए० एनो एक
 सरखो गमो (पाठ) जाणवो. क० कृष्ण-लेशी नी० नील-लेशी एयेहुनो
 पण एक सरखो पाठ जाणवो. ण० पटवुं विशेष वे० वेदनाने विपे मा०
 माया-मिथ्यादृष्टिपणे उपन्या तेने माहावेदना होय, उत्कृष्ट स्थिति प्रत्ये
 पामे, त्यां मोटी वेदना संज्ञवे; अने अमाइ-सम्यक्दृष्टिपणे उपन्या तेने
 अल्प वेदना होय इत्यादिक केहेवुं. म० मनुष्य पदे वि० क्रिया सूत्रने
 विपे उ० अधिक दंभके सराग, धितराग, प्रमत्त, अप्रमत्त कद्या ठे तेम केहेवा.

त्रणञ्जली खेय्यानां लक्षणं चोखां कक्षां वे. शाख सूत्र उत्तराष्य
अध्ययन ३४. में ते पाठः.

कन्हा नीला काज तेज पम्मा तहेवय सुकालेसाय वगओ
नामाइंतु जहकम्मं. ३ जीमूत णिध संकासा गवलरिष्ठग
संणिजा खंजंजण नयणनिजा कन्ह वेस्साओ वणओ
४ नीलासोग संकासा चासं पिठ समप्पजा वेरुखियनिद
संकासा निललेसाओ वणओ. ५ अयसी पुप्फ संकासा
कोइख वद संनिजा पारेवयग्गिवनिजा काज वेसाओ
वणओ. ६ द्विगुलय धाव संकासा तरुणाइच्च संनिजा
मुयतुंन पइव निजा तेजवेसाओ वणओ. ७ हरियाल जेद
संकासा हलिदाजेय समप्पजा सणासण कुसुमनिजा पम्म-
वेसाओ वणओ. ८ संख ककुंद संकासा खीर पुर सम-
प्पजा रयतहार संकासा सुकवेसाओ वणओ. ९ जह कफुग
तुंयगरसो निवरसो कडुग्ग रोहिणी रसोवा एत्तोवि अण-
तगुणो रसो कन्हाय नायवो. १० जह तिकफुग सरसो
तिम्को जह दन्नि-पिप्पलीएवा एत्तोवि अणंतगुणो रसो
निवाए नायवो. ११ जह तरुण अंबग रसो तुंब कवि-
ठस्सवावि जारिसाओ एत्तोवि अणंतगुणो रसोऊ काऊ
नायवो. १२ जहपरिणयं वगरसो पक्क कविठस्सवावि
जारिसाओ एत्तोवि अणंतगुणो रसोवि तेज नायवो. १३
वग्गाल्लणियव रसो विविदाणाव आसवाणं जारिसाओ
महुमेरगस्सव रसो एत्तो पम्माए परिणणं. १४ खज्ज
मृत्ति रसो खीररसो म्मस्सकर रसोवा एत्तावि अणंतगुणो
रसोऊ मुक्काए नायवो. १५ जहा गो मम्मस्स गंधो सुण्ण

मरुत्सव जहा अहि मरुत्स एत्तोवि अणंतगुणो लेसाणं
 छप्पसत्ताणं. १६ जहा सुरहि कुसुमगंधो गंधवासाण
 पिस्समाणाणं यत्तोवि अणंतगुणो लेस्साण पसत्त तिन्हंपि.
 १७ जह करगयस्स फासो गोजिजाएव सागपत्ताणं एत्तोवि
 अणंतगुणो लेस्साणं छप्पसत्ताणं. १८ जह वुरस्सव फासो
 णवणीयस्सव सिरीस कुसुमाणं एत्तोवि अणंतगुणो पसत्त
 लेसाण तिन्हंपि. १९ तिविहो नवविहोवा सत्तावीसइ विहे
 कासिजवा दुसहोतेयालोवा लेसाण होइ परिणामो.
 २० पंचासव प्यवत्तो तिहं अगुत्तोवसु अविरहोय तिवि-
 रंजो परिणत्त खुवो साहस्सिओनरो. २१ निइंधस परि-
 णामो निस्संतो अजिइंदिओ एयजोग समाजत्तो कन्हले-
 संतु परिणामो. २२ ईसा अमरिस अत्तवो अविज्जामया
 अहीरिययाय गिद्धि पजसेय सहे पमत्ते रस लोलुए. २३
 सायं गवेसएय आरंजि खुवो साहस्सिओनरो एयजोग
 समाजत्तो नीललेसंतु परिणमे. २४ वंकेवंक समायारे निय-
 ण्निहे अणज्जुए पखिगंच गजहिए मिठदिठि अणारिए.
 २५ उप्फालगग दुक्कवाइय तेणयाविय मत्तरि एयजोग
 समाजत्तो काजलेसेतु परिणमे. २६ नीयावत्ति अचवले
 अमाई अकुतुहले विणीय विणए दंते जोगवं उवहाणवं.
 २७ पियधम्मे दहधम्मे वज्जिनीरु हिएसए एयजोग समा-
 जत्तो तेजलेसंतु परिणमे. २८ पयणु कोह माणेय माया
 लोत्तेय पयणुए पसंतचित्त दंतप्पा जोगवं उवहाणवं २९
 तहा पयणुवाइय उवसंते जिइंदिए एयजोग समाजत्तो
 पद्मलेसंतु परिणमे. ३० अट्ठरुदाणि वज्जिता धम्म सुकाइं

ધ્યાયેં પસંત્ત ચિત્તદંતપ્પા સમિણ્ણ ગુત્તેય ગુત્તીસુ ૩૧ સરાગે
વિયરાગેવાં ઉવસંતે જિંદિણ્ણે એયજોગ સમાગ્ગતો સુક્કલે-
સંતુ પરિણમે. ૩૨ અસંસેવ્વા ણોસપ્પિણ્ણં ઉસપ્પિણ્ણં
જેસમેયા સંસાહયા લોગાં લેસાણં હવહ્ઠાણાં ૩૩ ॥

અર્થ:—કળ કુણ્ણ, નીલ નીલ કાળ કાપોત, તેજ તેજુ, પદ્મ પદ્મ
સુ શુક્લ-લેશ્યા ઠં ઠઠી, નાળ લેશ્યાનાં એ નામ જળ જેમ ઠે તેમ અ-
કમે જાણવાં. હવે લેશ્યાના વર્ણ કહે ઠે. જીળ મેઘ (પાણી) સહિત વાદા
હોય નિળ ચોપરુયાં દીસે તે સંજ સરીઠી ગળ પાંખાના ડાંગ સરીઠ
અળ આરીઠાં સંજ સરીઠી રૂંજ ગાડાના પડનાના (ઝંગણના) મે
સરીઠી અને નેળ આંચની કોકી સરીઠી કળ કુણ્ણ-લેશ્યા વર્ણયા
કાલી જાણવી. (૧) નીળ નીલું જેવું અશોક વૃક્ષ હોય તે સરીઠી ચાળ
નીલ (ચાસ) પંચીની પિળ પીઠી સળ સરીઠી પ્રજા કાંતી ઠે જેની વેળ
વેરુયે રત્ન જેવું નિળ ચોપરુયું દીસે તે સંજ સરીઠી નીળ નીલ-લેશ્યા
વર્ણયા નીલી જાણવી. (૨) અળ અલસીના પુળ ફુલ સંજ સરીઠી કોળ
કોયલની ઠંજ પાંચ સંજ સરીઠી પાળ પારેવાની ગીળ કોટ (પ્રિય))
નિળ સરીઠી કાળ કાપોત-લેશ્યા વળ વર્ણયા કાંઈક રાત્રી જાણવી. (૩)
હિંજ હિંજલો ધાળ કાંઈક ધાતુ વિશેષ તળ ઝગતા આળ સુર્ય સંજ સરીઠી
સુળ સુર્યાની તુંજ ચાંચ સરીઠી અને પળ દીવા નિળ સરીઠી તેજ તેજુ
લેશ્યા વળ વર્ણયા રાત્રી જાણવી. (૪) હળ હરતાલના જેળ કટકા સંજ
સરીઠી હાળ હલદરનાં જળ કટકા સળ સરીઠી સળ સળનામે વનસ્પતિ
ના કુળ ફુલ સરીઠી પળ પદ્મ-લેશ્યા વળ વર્ણયા પીલી જાણવી. (૫)
સંજ સંજ અંજ અંકનામે રત્ન અને કુળ મનકંદનામા વનસ્પતિનાં ફુલ
સરીઠી રીળ દુધની પૂળ ધારા સરીઠી રૂળ રૂપાના પત્ર હાળહાર સળ સરીઠી
સુળ શુક્લ-લેશ્યા વળ વર્ણયા ઝજલી જાણવી. (૬) હવે લેશ્યાના રસના
સ્વાદ કહેઠે. જળ જેવો કળ કરુવા તુંજ તુંવમાના રળ રસનો સ્વાદ નિળ
સંજિગ્નાના રસનો સ્વાદ કળ કરુવી રીળ રોહિણીનામા વતસ્પતિના રળ

कम्बुवा रसनो स्वाद ए० एधी पण अ० अन्तगुणो र० रसनो स्वाद
 कि० कृष्ण-लेम्बानो अती कम्बो ना० जाणवो. (१) ज० जेवो ति० त्रिकटु
 (मुंल, सरिच, न पीपर) ना र० रसना स्वाद ति० निखो ज० जेवो ह० हस्ति-
 पिपरी पटले गजपीपरनो स्वाद होय ए० एधी पण अ० अन्तगुणो र०
 अतीतीखो स्वाद नी० नील-लेम्बानो ना० जाणवो. (२) ज० जेवो काचा
 आंधाना र० रसनो स्वाद तु० तुंबरनामा वनस्पतिनुं काचुं फड जेवुं
 कसायलुं होय तेवो स्वाद क० काचा कोठना फडनो जा० जेवो स्वाद
 होय ए० एधी पण अन्तगुणो र० अती कपायलो स्वाद का० कापोत-
 लेम्बानो ना० जाणवो. (३) ज० जेवो प० पाका आंधाना र० रसनो स्वाद
 प० पाका फ० कोठनो पण जा० जेवो स्वाद होय ए० एधी अन्तगुणो
 र० स्वाद कांझक खाटो कांझक मीठो ते० तेजु लेम्बानो जाणवो. (४)
 व० प्रधान वा० मधनो जेवो र० स्वाद होय वि० पणा प्रकारना आ०
 आसव. (घशा फुल प्रमुग्य सुगंध डटपनो रस या रस) म० मारीए
 नीपजाळुं ते मध तथा महुकानो मध मे० सागरपूदनो निपन्यो मध ए०
 ए मधनो जेवो स्वाद होय ए० एधी प० अन्तगुणो र० स्वाद पटले वा-
 नो जाणवो. (५) ख० खजुरनो मु० छागनो ख० दुधनो ख० आंठनो
 अने स० साकरनो जेवो स्वाद होय अ० एधी अन्तगुणो मीठो स्वाद
 मु० शुक्र-लेम्बानो ना० जाणवो. (६) हवे लेम्बाना गंध पट्टे ठे:- ज०
 जेवो गो० गायना मगानो गंध मु० कुतराना मगानो गंध अने ज०
 जेवो अ० सर्पना मगानो गंध पागुठ होय ए० एधी अन्तगुणो सुंठो
 गंध ले० कृष्ण, नील अने कापोत ए प्रण अ० अप्रहारत लेम्बानो
 जाणवो. ज० जेवी सु० सुगंध कु० केवगादिक फुलनी गंध ग० सुगंध-
 वासी पि० पीस्तां यादता होय ह्यारे जेवी सुगंध होय ए० एधी अ०
 अन्तगुणो सुगंध तेजु, पट्ट अने शुक्र ए अ० अ० प्रगहन (ज०)
 लेम्बाना होय. हवे लेम्बाना फर्स पट्टे ठे:- ज० जेवो क० कटवडनो
 फा० फर्स अतुंदाखो होय गो० गाय यक्षधनो ति० जीतनो जेवो क-
 वीत फर्स होय सा० सागरपूदना प० पांदरनो जेवो फर्स होय ए०

एथी पण अण् अनेंतगुणो कण् फर्स ले० अण् ए वण् अप्रशस्त-ले-
 श्यानो (कृष्ण, नील अने कापोत-लेश्यानो) जाणवो. ज० जेम बुर-
 नामा वनस्पतिना फुलनो अति सुंहालो फा० फर्स न० माखणनो फर्स
 अने सि० सीरीपनामा फु० फुलनो जेवो फर्स होय ए० एथी अनेंत-
 गुणो सुंहालो फर्स प० प्रशस्त (जली) ले० लेश्या ति० त्रणेनो जाणवो.
 हवे लेश्याना प्रणाम कहे ठे:-ति० त्रण प्रकारे ते जघन्य, मध्यम अने
 उत्कृष्टो. न० जघन्यना त्रण प्रकार:-जघन्य, मध्यम अने उत्कृष्टो, एम
 अकेक वर्गना त्रण त्रण जेद करतां नव थाय. स० एम सत्तावीस जेद
 पण थाय. इका० एकासी जेद पण थाय. दु० वसेने तेतालीस जेद पण
 लेश्या ठना प्रणामना थाय. प० एटला प्रणाम देरेकना त्रण त्रण गणा
 करतां थाय. हवे प्रथम लेश्यानां लक्षण कहे ठे:-प० पांच आश्रवनों
 प० सेवणहार ति० त्रण मम वचन कायाएकरी अ० अगुतो (मोकलो)
 ठ० ठकायने विपे अवृति (घातनो करणहार) ति० तीवृपणे आरंजने
 प० प्रणामेकरी सहित खु० सर्व जीवने अहितकारी सा० जीवघात क-
 रवाने विपे साहसीक नि० आ लोक परलोकना दुःखनी शंकार हित,
 जीव हणतां सुगर हित अ० अजीतेंद्रिय ए० ए पूर्वे कहा ते जो०
 (मन, वचन, कायाना) जोगना पाप व्यापारेकरी स० सहित क० कृष्ण
 लेश्याने प० प्रणामेकरी परिणमे. (१) हवे नीललेश्यानां लक्षण कहे ठे
 इ० इर्षा (पर जीवना गुणनुं अणसेहेपुं) अ० घणो कदाग्रही अ
 तपरहित अ० जली विद्या रहित अ० अणाचारोने वर्ततां निर्लज्जप
 गि० विषयनो खंष्ट प० छेपजाव सहित स० धूर्न प० आठ मदनो का
 णहार २० स्वादनो लो० खंष्ट सा० सातानो ग० गवेपणहार आ
 आरंजनो करणहार खु० सर्व जीवने अहितकारी सा० अणविमाल
 कार्यनो करणहार न० मनुष्य ए० एवा व्यापारेकरी स० सहित हो
 ते जीव मी० नील-लेश्याने प० प्रणामेकरी परिणमे. (२) हवे कापोत
 लेश्यानां लक्षण कहे ठे:-वं० वांको बोले, वांका कार्यनो करणहार नि
 निव्वन माया सहित उ० सरलपणा रहित प० पोतानो दोष वांके उ

कपटेकरी सहित मि० मिध्यादृष्टि अ० अनार्थ उ० जे वचनधी पर-
जीव उंचो उठले, माथे चाटको उठे तेवा वचननो धोलणहार दु० दुष्ट
वचननो धोलणहार ते० ते चोरीनो करणहार म० अनेरानीसंपदा सहो
न शके ए० एवा जो० व्यापारेकरी स० सहित होय ते जीव का० का-
पोत-लेश्याने प्रणामेकरी परिणमे. (३) हवे तेजु-लेश्यानां लक्षण कहे
ठे:-नी० मन वचन कायाएकरी नीची वृत्ति (मानरहित) अ० चप-
लपणा रहित अ० माया रहित अ० कु० कुतुहल रहित वि० वनित
होय वि० विनय करवाने विषे दं० इंद्रिनो वमणहार जो० स्वाध्याया-
दिकने व्यापारेकरी सहित होय, सिद्धान्त जणतां पि० धर्म जेने बल्लन
ठे द० धर्मने विषे निश्चल होय व० पापयो जी० थोहे हि० मोक्षनो
बंढणहार ए० एवा धर्मना व्यापारेकरी सहित होय ते जीव ते० तेजु-
लेश्याने प्रणामेकरी परिणमे. (४) हवे पद्म-लेश्यानां लक्षण कहे ठे:-
प० पातला (थोला) ठे जेने को० क्रोध, मान, माया अने लोभ, प०
रागद्वेषयी उपशम्युं ठे चि० चित्त जेनुं, द० दम्पो ठे आत्मा जणे, जो०
मन वचन कायाना जोग वसठे जेना, उ० सिद्धान्त जणतां जे तप
करवो जोइए ते तपवंत होय त० तेम प० थोला वचननो घा० धोलण-
हार उ० उपशान्त ययो (विशम्यो) होय जि० जितेंद्रि ए० एवा
जो० धर्मना व्यापारेकरी स० सहित होय ते जीव प० पद्म-लेश्याने. प०
प्रणामेकरी परिणमे. (५) हवे शुक्ल-लेश्याना लक्षण कहे ठे:-अ० आ-
र्तध्यान अने रु० रुद्रध्यान व० वर्जे, ध० धर्मध्यान अने शुक्लध्यान घा०
ध्यावे, प० रागद्वेषेकरी उपशम्युं ठे चित्त जेनुं, दं० दम्पो ठे आत्मा
जणे, स० पांच सुमतिवंत गु० ग्रण गुप्तिने विषे गुप्तिवंत स० राग स-
हित, अथवा वी० वीनराग होय उ० रागद्वेष उपशमाव्या ठे जेणे, जो०
जीतेंद्रिय ए० एवा जो० गुणना व्यापारेकरी स० सहित होय ते जीव
सु० शुक्ल-लेश्याने प० प्रणामेकरी परिणमे. (६) हवे लेश्यानां स्यानक
कहे ठे:- अ० असंख्याती उ० उत्सर्पिणीना जेटला समय चरुता उ-
त्तरता जावे थाय तेना अने अ० असंख्याती अवसर्पिणीना जेटला

समय परुता चरुता जावे थाय तेना जे० जेटखा स० समय थाय ते
खा अथवा सं० संख्याता लोकना जेटखा आकाश प्रदेश थाय तेदस
से० तेदखा लेश्याना ठा० स्थानक चढता परुता शुज अशुज ह० थाय

जावार्थः—हवे जुड ! त्रण लेश्यानो वर्ण अशुज कछो, गंध माह
डुगंध कही, रस माहा करुवो कछो अने फर्स माहा खरखरो (कगोर
कछो. एवा अशुज वर्णादिक जगवंतमां तो होयज नही. माटे जाव
तमां डव्ये पण त्रण जलीज लेश्या होय. वली जावे त्रण लेश्यान
खरुण खोटं कछां, ते लक्षण साधुजगवंतमां होय नहि. जेथी जा
त्रण जलीज लेश्या होय. निश्चेकरी जगवंतमां तो डव्ये अने जावे त्र
जलीज लेश्या होय. शास्त्र सूत्र आचारांग श्रुतस्कंध बीजे. वास्ते जग
वंतमां ठ लेश्या कहे तेने एकान्त मिथ्यादृष्टि जाणवा. जो तमे जगवं
तमां ठ लेश्या कहे तो, प्रजुए ठमासी तप कर्या तया अनार्य-देसमां
पिएर कर्पो लारे ठ लेश्या अने आठ कर्म हतां के नहि ? हे देवानु
प्रीय ! यदिदां लेश्या अने कर्मनुं शुं कारण ठे. जे करणी कीधी तेने
पह. लेश्या. संतम-जीवीतव्य वंठपामां तमे पण धर्म कहोठो, अने प्रजुए संतम
मधारी (गोशास्त्रो साये रहंतो हतो तेने) पोताना शिष्यने अनु रूपा प्राणीने
बयाव्यो. ते संतम-जीवीतव्य वाग्वयुं तेमां प्रजुने चुक्या फेम कहोठो ?
हेरारे तेरापदी कहेठे के “साधुए लब्धि फोरववी नही, एवुं सूत्र जग-
वती शतक प्रीजे कर्नु ठे, अने जगवंते लब्धि फोरवीने गोशास्त्राने ब-
याव्यो. ए अकरवायोग्य काम कर्नु, तेथी चुक्या कहाएवीए.” तेनो ठता.

हे देवानुप्रीय ! तानो मायाकपटाइ करी विक्रय-लब्धि फोरवी
अनेह स्व बनावे, ने आशेने तया प्रायतिन से तो आराधक थाय, अने
न आशेने तया प्रायतिन न से तो आराधक न थाय. ए विक्रय-लब्धि
फोरवे तेनुं प्रायतिन कहुं ठे, एण जगवंते तो विक्रय-लब्धि फोरवी नयी.
लोक-लोक फोरवीने गोशास्त्राने बयाव्यो ठे. ए जाणनां तमां मनना
कीरे मायाकपटाइ करी विक्रयनुं नाम ठरावी “जगवंते लब्धि फोरवी

तेथी चुक्का" एम जुतुं बोली बोधाने केम जरमावो ठो? कारण केही-
तल-लेश्या जीवदया निर्मिते फोरवे तेनुं प्रायठित कोइ अंगनपांगा दि
सूत्रमां कणुं नथी. कणुं होय तो बतावो.

तेवारे तेरापंथी कहेंठे के, एक लब्धिनुं प्रायठित कणुं तेम सर्व
लब्धिनुं जाणवुं. तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! लब्धितो अछावीस प्रका-
रनो कही ठे. तेमां विक्रय-लब्धि फोरवे तेनुंतो प्रायठित कणुं ठे, अने
तेजु-लेश्या करी अनेक जीवने क्रोधेकरी वाले ए पण प्रत्यक्ष प्रायठितनुं
ठाम दीसे ठे अने शास्त्रमां पण कणुं ठे; पण १७ लब्धिमां केवलज्ञाननी
लब्धि, तीर्थकर-पदवीनी लब्धि, गणधर-पदवीनी लब्धि, पुलाक-चारि-
त्रनी लब्धि, अवध मनपर्यव केवलज्ञाननो लब्धि, चौदपूर्वनी लब्धि इत्या-
दिक लब्धिनुं प्रायठित होय तो, शीतल-लेश्या जीवदया माटे फोरवी. तेनुं
प्रायठित होय पण जेम एटली लब्धिनुं प्रायठित नथी तेम शीतल-लेश्यानुं
पण प्रायठित नथी. तेवारे तेरापंथी कहेंठे के "शीतल-लेश्या अने तेजु-लेश्या
ए बन्ने जेखी थइ तेवारे जनुं थनुं पाणी जेहुं कर्याथी जीवनी हिंसा थाय, तेम
बन्ने लेश्या जेखी थइ तेथी जीवनी हिंसा थइ. वखो जेम अग्निना ज्यो
चुष्मामां काजुं पाणी ठोले तेथी तेजकाय ने अपकाय ए बन्ने कायनी
हिंसा थाय तेम तेजु-लेश्या तो अग्नि समान अने शीतल-लेश्या पाणी
समान, ए बेज लेश्या जेखी थइ तेथी बन्नेना जीव मुआ. ए हिंसानुं
पण प्रभुने साग्युं. " तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! ए कुमत तमे क्यार्थी
छाव्वा ? सूत्रमां तो सेट्रयाना अचित्त पुद्गल कहा ठे. शास्त्र सूत्र जग-
की शतक सातमे उद्देशे दसमे. ते पाठः—

अचित्तावि पोग्गळाज जासेइ उद्योवेइ तवेइ पजासेइ ?
ईता अस्थि. कयरे जंते ! अचित्तावि पोग्गळाज जासेइ
जाव. पपजासेइ ? काखोदाइ! कुधस्स अणगारस्स तेयले-
स्सा निसद्धा समाणी दुर्गता डुरं निपतइ देसंगत्ता देसं
निपतइ जेहिं १ चणं सानिपत्तइ तहिं १ चणंते अचित्ता

પોગ્ગલાજ ત્રાસઃ જાવ પત્રાસઃ એણં કાલોદાઃ તે અ-
ચિત્તાવિ પોગ્ગલાજ ત્રાસઃ ॥

અર્થ:—અઃ અચિત્ત પણ પોઃ પુદ્ગલ જાઃ પ્રકાશ કરે ? વસ્તુ
પ્રત્યે ઝઃ ઇત્યોત કરે ? તઃ તપે ? આતાપ કરે ? પઃ પ્રકાશ કરે, ? વસ્તુને
ઝજવાલે ? હ્રિતિપ્રશ્ન. હંઃ હા વચ્ચ અઃ ઇત્યોત કરે ઠે. કઃ કયા ને
હે જગવાન ! અઃ અચિત્ત પણ પોઃ પુદ્ગલ જાઃ પ્રકાશ કરે જાઃ યાવત્
પઃ ઝજવાલે ? કાઃ હે કાલોદાઃ ! કુઃ કોપ્યો અઃ જે અણગાર, તે
સંવધિ તેઃ તેજુલેશ્યા નિઃ નીકલીથકી (તપસ્વી અણગારના શરીરથી
નીકલીથકી) તેજુલેશ્યા જવાલારૂપ ડુઃ દુરગામની ઠતી દુઃ વેગથી
નિઃ પકે, જહને બોલે, દારુ પુંજવત્ વેઃ વેશને વિપે જાય વેઃ વેશમાં
જહને પકે જેઃ જે જે સ્થાનકને વિપે, દુર વેશને વિપે નિકટ પ્રવેશમાં
પકે તઃ ત્યાં ત્યાં અઃ અચિત્ત પોઃ પુદ્ગલ જાઃ પ્રકાશ કરે જાઃ યાવત્
પઃ ઝજવાલો કરે. યઃ ય કાઃ હે કાલોદાઃ ! તેઃ તે અઃ અચિત્ત પોઃ
પુદ્ગલ પણ જાઃ પ્રકાશ કરે.

જાવાર્થ:—હે દેવાનુપ્રીય ! હ્રિંતો લેશ્યા શબ્દે શ્રી વીતરાગવેદે અ-
ચિત્ત પુદ્ગલ કહ્યા ઠે. ય તમે સૂત્ર વાંચીને જાણતાં ઠતાં જુઠ ઘોડીને,
મંતના લીધે છોકોને વેહેકાવીને અનંત સંસાર કેમ વધારો ઠો. તમારે
તેરાપંથી કહેઠે કે “ લેશ્યાના અચિત્ત પુદ્ગલ ઠે, પણ જેમ કપડું, કાંટો
પ્રમુખ અચિત્ત પુદ્ગલ ફેંકવાથી વાયુકાયની હિંસા થાય, તેમ જગવંતે
શીતલલેશ્યા ફેંકી તેથી વાયુકાયની હિંસા થયાનું પાપ લાગ્યું. ” તેનો
ઋત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! શીતલલેશ્યાના પુદ્ગલતો શુદ્ધ ઠે તેથી વાયુકા-
યની હિંસા થાય નહિ. જો સૂત્રમાં કહ્યું હોય તો કાઢી ઘતાવો. ઘણી શી-
તલલેશ્યાના પુદ્ગલથી હિંસા થઈ માનો તો મનવચનના જોગ, સ્વાસો-
સ્વાસ, ય પણ પુદ્ગલ ઠે. સાધુજીને મનના પુદ્ગલ ઘણી દુર જાય
અને વચનજોગ (જાગ) ના પુદ્ગલ ઘણી દુર જાય, બીજાના કાંતોમાં
જાય. ય તમારે લેલેતો કોઈ પણ સાધુમાં સાધપણું નથી. ય લેલે તો

साधपणुं सेती वेला सावळजोगना त्याग पण उतावला न करवा, कारण
के जापाना पुद्गल बाहार नीकली जाय अने वाउकायनी हिंसा थाय.
माटे साधपणुं खडने स्वासोस्वास पण खेवो नहि, मन-जोग पण स्थीर
राखवो. वचन पण खवलेस मात्र न बोखवुं, मौन राखवुं अने पादोगमन
संधारो करीने हाथ पग पण ह्साववा नहीं त्यारे साधपणुं कहीये. ए
केम मले ? तमे शीतल-सेश्याना शुद्धम पुद्गलथी जगवंतने वायरानी
हिंसा लागी कहीओ, पण शीतल-सेश्याधी वायुकायनी हिंसा थाय
अने शीतल-सेश्यानी खब्धि फोरव्यां प्रायठित आवे, एवुं सूत्रमां कोइ
ठेकाणे कणुं नथी. एकान्त जुगं आल जगवंत उपर शामाटे थोठो.
तेवारे तेरापंथी कहेठे के, जो उगार्यामां लाज होय तो केवलज्ञान उपन्या
पंथी समोसरणमां घसता ये साधुने केम न उगार्या ? तेनो उत्तर.

हे देवानुप्रीय ! ते साधु उपर प्रजुनी अनंती जाव दया हती,
पण तेमना आउखानुं निमित्त कारण आवी मदयुं, तेथी प्रजु शुं करे ?
तमे, सेश्या-खब्धि फोरव्याथी दोष लागे ते माटे न उगार्या एम कहीओ,
ए तमारुं केहेवुं ठस पूर्वक ठे; कारण के जो एमनुं आउखुं होततो,
जगवंततो केवलज्ञाने करी अनंत कालनी वात जाणता हता, त्यारे
विहार केम न कराव्यो. विहार करावतां तो दोष नहोतो लागतो ? पण
एमनुं आउखुं आवी रणुं, जघितव्यता घसीष्ट, तेथी जगवंत शुं करे.
कोरु तीर्थकर जेला थाय तोपण कोइ जीवनुं आउखुं वधारवा समर्थ
नथी. उद्गस्य तो व्यवहार साचवे अने केवलज्ञानी तो निरर्थक वचम
न करे. तोपण जगवंते तो वचाववानो व्यवहार राखवाजणी आगलथी
वर्ज्या हता, पण इहां आउखुं पुरुं थवानो समय हतो ते कोण टाळी
शके ? हे देवानुप्रीय ! वचाव्णामां पाप ठे तेथी न वचाव्या एम कही-
ओ, पण पोते घोत्रीस अतिशय पांत्रीस वाणीकरो सहित ठे, पचोस
जोजन प्रमाण सात इत थाय नहिं, मृगीमारी रोग थाय नहिं अने
वेरजाय व्यापे नहिं, ते अतिशय क्यां गया ? गोशाळाने वेरजाय केम
घ्यापो ? ये साधुनी घात समोसरणमां केम कीधी ते कही. तेवारे तेरा-

વર્થી, ધારણા કુંડલ અગીતાર્થ સાધુ વા શિષ્યને સિદ્ધાન્તની જ્ઞાપણ
 ગુદાર્થ અતિચાર આસેવના કહી વીજા આચાર્ય કને મુંકે. હવે તે આ-
 ચાર્ય તેનો અપરાધ સાંજલી ડ્રવ્યાદિ ચાર સહનન ધૃતિ, વલાદિક વિ-
 ચારી પોતે ત્યાં જાય અથવા પૂર્વની વિધિએ ગીતાર્થ શિષ્યને મુંકે, અને તેને
 અજ્ઞાવે જે આવ્યો છે તેનેજ અતિચારની આલોવણા કહી મુંકે, એ આજ્ઞા
 વ્યવહાર. ૩ ધાળ હવે ધારણા વ્યવહાર કહે છે:—કોઈક ગીતાર્થ સંવેગી
 આચાર્યે કોઈક શિષ્યાદિકને કોઈક અપરાધને વિષે ડ્રવ્યાદિક ચાર
 (ડ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાલ-જ્ઞાવ) જોઈ, જે વિશુદ્ધિ દીધી હોય તે શિષ્ય ગુરુની રીધેણી
 વિશુદ્ધિ મનમાંહે ધરીને કોઈકને તેવે અપરાધે તેવીજ વિશુદ્ધિ દે તો,
 એમ દેતાને ઉદ્ધૃતપદ ધરણરૂપ ધારણાવ્યવહાર કહીયે; અથવા ધારણા તે
 એમ:—કોઈક વૈયાવચનો કરણહાર શિષ્ય છે, પણ તે સમસ્ત ઉદ્ધૃત દેવાને
 યોગ્ય નથી. તેવારે તેને આચાર્ય કૃપાકરીને કેટલાંપક પ્રાયશ્ચિત્તનાં પદ આ-
 ગમથી ઉદ્ધરીને તેને કહે ને તે ધરીને રાખે, અને તેજ પદ માંહેણી આલોવણા
 આપે તેને પણ ધારણાવ્યવહાર કહીયે. ૪ જિળ હવે જીતવ્યવહાર કહે છે:
 જેમ કોઈક અપરાધે પૂર્વે સાધુ ઘણા તપેકરી શુદ્ધિ કરતા, તેવોજ અપ-
 રાધ ઉપન્યે ઠેતે વર્તમાનકાલે ડ્રવ્યાદિ ચાર ચિંતવો સંઘવણ ધૃતિ-
 ઘણની દ્વાની જાણીને જે યોગ્ય તપનો પ્રકાર (પ્રાયશ્ચિત) દર્શાવે તે સમય-
 જ્ઞાપણ જીતગીતાર્થ કહીયે, અથવા પ્રાયશ્ચિત જે આચાર્યના ગુરુમાં
 અધિકો ઇત્રો સૂત્ર પ્રવર્ત્યો, અને ઘણે અનેરે ગીતાર્થે માન્યો હોય તે જી-
 તીત કહીયે. ૫ એ પાંચ વ્યવહારમાં ગમે તે વ્યવહાર સહિત ગીતાર્થ
 હોય તેની પાસેથી પ્રાયશ્ચિત લઈ; પરંતુ અગીતાર્થકને લેતાં વોય ઉપજે.

હવે આગમાદિક-વ્યવહારને વિષે પ્રવર્તવા માટે ઇતરસર્ગ અપવાદ
 કહે છે:—જળ જેવા પ્રકારે કેવડી આદિક અન્યત સેળ તે વ્યવહાર અપવાદ
 તે તે પાંચ વ્યવહારમાં તે તે પ્રાયશ્ચિત દાનાદિક વ્યવહાર કાલ પ્રિયે
 આળ આગમ કેવડી પ્રમુખ હોયતો તેવેજ આગમવ્યવહાર પ્રાયશ્ચિત
 દાનાદિક પ્રત્યે પળ પ્રવર્તે, પણ શેષે કરી ન પ્રવર્તે. આગમ પણ ઇ પ્રકારે
 છે. તેમાં કેવડજ્ઞાનમાં અવબોધવણાથી વિના કશાં જાણે, તે માટે તેવું

कहेलुं प्रायश्चित्त लेखुं; अने तेने अज्ञावे मनपर्यवज्ञानी पासेयी लेखुं.
 एम पूर्ववत् आगला आगलाने अज्ञावे पाठला पाठलाकने लेखुं. णो०
 नहिं-से० ते त० तीहां आ० आगमव्यवहार होय तो ज० जघाप्र-
 कारे-से० ते त० तीहां श्रुत होय तेवे श्रुतेकरी व्यवहार प० प्रवर्ते. णो०
 नहिं से० ते त० तीहां (ते अक्सरे) श्रुतव्यवहारी तो ज० जेम से० ते
 त० तीहां आ० आज्ञाव्यवहारेकरी प० प्रवर्ते. णो० नहिं से० ते त०
 तीहां आ० आज्ञाव्यवहारी, तो ज० जेम से० ते त० तीहां भा० गीतार्थ
 कोशने ऊपनो अपराध दोष, काख, जाव जाणीने प्रायश्चित्त दीधुं ते भार-
 णाय करी प० प्रवर्ते. णो० नहिं से० ते त० तीहां भा० धारणाव्यवहारो,
 तो ज० ज्यां पुरुष धीर्यादिक विचारी प्रायश्चित्त दे ते जीतव्यहारेकरी
 प० प्रवर्ते. इ० इत्यादिक ए० ए पं० पांच प्रकार करी व्यवहार प्रत्ये
 प० प्रवर्तये. तं० ते कहेठे:-आ० आगमेकरी १, सु० श्रुतेकरी २, आ० आ-
 ज्ञाय करी ३, भा० धारणाय करी ४ अने जि० जीते करी ५. ज० जेम
 जेम से० ते आ० आगम सु० श्रुत आ० आज्ञा भा० धारणा अने जि०
 जीत ५, ए पांच होय त० तेम तेम व० व्यवहार प० प्रवर्तये. ए व्यव-
 हारपंत पुरुषने फल प्रसन्नछार कहेठे. से० एये शुं जवंत (नहारक) आ०
 कहे कोण आगमवलिळ उक्त दान विशेष सु० धर्म निधन केवळी
 प्रमुख इ० ए पदमाण अथवा ए उक्त स्वरूप प्रत्ये पं० पंचविध व्यवहार प्राय-
 क्षित्त दानादिरूप सम्मं० ए पद संपाते संबंध कीजे व्यवहार तो प्रवर्ते. एवंच:-
 एये संबंध रुगी रीते, ते केत ते कहे ठे:-ज० जेजे अक्सरने विरे व्यवहार
 जेजे प्रयोजनने विषे अथवा जेजे दोषने विषे जेजे उचित ते ते प्रत्ये
 इति शेष तदातदा फाले ते ते प्रयोजनादिकने विषे कहेलुं. ते कहेठे:-
 अ० सर्व बाळा रहित त० तेणे अंगीकार कीधुं ते अनिधिमोपाधित
 ते प्रत्ये अथवा निधित राग उपाधित रूप नहिं, रागद्वेष ते अनिधि-
 तोपाधित सर्वधी पहणात रहितरणे पपायत् इत्यर्थः एतावन्त ए०
 पंच वि० विध व्यवहार प्राये ज० ज्यारे ज्यारे ज० जेजे प्रयोजनने विरे
 योग्य त० तेते प्राये विचारे त० तेते प्रयोजनने विषे सर्वदा पहणात

रहित स० सम्यक् व० प्रवर्ततो यको स० साधु नि० निर्णय आ० अ
ज्ञानो आ० आराधक ज० थाय ? इति प्रश्न. उत्तर. हं० हा थाय.

भावार्थः—हवे जुठ ! आगम-व्यवहारना पांच प्रकार कथा. केव
ज्ञानीने १, मनपर्यवज्ञानीने २, अवधज्ञानीने ३, चौदपूर्वधारीने
जाव दसपूर्वधारीने ५, आगमव्यवहारी कहीये. ए पांच प्रकारना आ
मव्यवहारी कथा. आत्मज्ञानथी गुण जाणे ते कार्य करे. ए प्रथम
वहार. ए प्रथमव्यवहारनो धणी बीजो सूत्रव्यवहार माने नहिं, एत
सूत्रमां कछुं तेम सर्व कार्य करवानो तेमने नियम नहिं. आत्मज्ञान
अवगुण जाणे ते कार्य न करे, अने गुण उपजतो जाणे ते कार्य करे.
हवे आगमव्यवहारीना वचनथी वा उपदेशथी ग्रंथ जोड्यो तेनेज सूत्र
कहीये. ते आगमव्यवहारीनुं कछुं करवुं, पण आगमव्यवहारी थकां
सूत्रमां कछुं तेम न करवुं. वली सूत्रमां कछुं ठे के, नवमा पूर्वनी त्रीजो
आचारवधु (त्रीजुं अध्ययन) जण्याविना साधुनी पन्निमा वहेवी नहिं.
अने खंधकजी अगीयार अंगनुंज ज्ञान जण्या ठतां जिखुनी बारमी
पन्निमा वहा, ते आगमव्यवहारीना वचनथी. वली गजसुकुमाळजी
विना सूत्र जण्यां दिक्ता लइ तेज दीने बारमी पन्निमा वहा, ते पण
आगमव्यवहारीना वचनथी. ए न्याये आगमव्यवहारी थकां सूत्रव्य
वहार मानवानो जरूर नथी १; अने आगमव्यवहारीना अज्ञावे बीजो
सूत्रव्यवहार मानवो, एतले सूत्रमां कछुं तेम करवुं २; अने जो सूत्रमां
कोइ वस्तुनो निर्णय न होयतो त्रीजो आज्ञाव्यवहार मानवो, एतले
आचार्य गुरुदेव कहे ते वचन प्रमाण करवुं ३; अने ए त्रण व्यवहार न
होय तो चौथो धारणाव्यवहार मानवो, एतले गुरुदेव आचार्य कोइ वोज
धराव्या होय तथा कोइने केहेतां सांजल्या होय ते प्रमाणे कार्य करवुं
४; अने ए चार व्यवहार न होय त्यारे पांचमो जितव्यवहार मानवो,
एतले गीतार्थ वमेरा जेम करता आव्या तेम करवुं. ५. ए रीते पांच
व्यवहार मानतां थकां आज्ञाना आराधक थाय.

हे देवानुग्रीय ! जगवंत तो आगमव्यवहारी ठे. ते सूत्रव्यवहार

माने नहिं. ए तमे जाणतां ठतां मतना लीधे सूत्रनुं नाम लइ घोघां
 खोकोने घेहेकावो आगमव्यवहारी उपर आख दइ अनंत संसार केम
 वधारो ठो ? जो आगमव्यवहारीने सूत्रमां वज्यां ते कार्य कीधायी दोष
 छाग्यो मानो तो, जगवंते केवलज्ञान उपन्या पठी कालीकुमार प्रमुख
 दस ज्ञानां मरण वताव्यां १. वली नेमनाथस्वामीए छारकानो दाह
 घारे वपे वताव्यो २. तेमज गोशाखाने सात दीवसने आंतरे मरण वता-
 व्युं; पण माहाशतके रेवतीने मरण वताव्युं, तेवारे गौतमस्वामीने मुंकीने
 प्रापठित देवराव्युं, अने पोते सुखे वताव्युं. ३ वली गोशाखायी धर्म
 चोयणा करवानी साधुठने ब्राह्मा दीधी. ४ वली चौदपूर्वधारी धर्मघोष
 आचार्ये नागश्री. ब्राह्मणीने चोरासी चौटामां हीखवा-निंदवानी आह्मा
 दोधी. ५ ए पांच घोस सूत्रमां साधुने करवा वज्यां ठे, अने केवलज्ञानी
 आगमव्यवहारीए कीधा ठे. हे देवानुप्राय ! तमारे लेखे तो केवलज्ञा-
 नीने ए दोष छाग्यो तेथी चुक्या. पण ए बात केम मखे ? आगमव्यव-
 हारीपणुं तो कपायकुशील अने सनातक एवे नियंतामां होय तेने अप-
 न्तिसेवी कहा ठे. मूलगुण ते पांच माहाव्रतमां अने उत्तरगुण ते दस-
 विध पचखाणमां दोष लगाने नहिं. शाख सूत्र जगवती शतक २५ में
 उद्देशे ६ ठे. हवे जुठ जगवंत तो ठगस्थपणे पण अवध मनपर्यव-ज्ञान
 आश्री आगमव्यवहारी ठे, अने केवलज्ञानमां पण आगमव्यवहारी ठे,
 तथा कपायकुशील-नियंताना धणी ठे. ते जगवंतने चुक्या कहोठो पण
 सूत्रमांतो मूलगुण उत्तरगुणना अपनितसेवी कहा ठे. हवे जो चुक्या कहो-
 ठो, तो कहो कया व्रतमां मूलगुण उत्तरगुणमां दोष छाग्यो ? अने ते बेला
 नियंता कपायकुशीलज हतो के बीजो आच्यो ते पण कहो. हे देवानु-
 प्राय ! जगवंतनो तो अपभवाइ संजम ठे. नियंता फरे नहिं तेथी ते पुरु-
 पोने दोष छागे नहिं. तेवारे सेरापंथी कहे ठे के, जेम गौतमस्वामी
 चारज्ञान चौदपूर्वना धणी आगमव्यवहारी अने कपायकुशील-नियंताना
 धणी आणंद थावकने घेरे जापामां चुक्या तेम जगवंत पण चुक्या.
 पम ; कहे ठे तेनो उत्तरः—

હે દેવાનુપ્રીય ! ગૌતમસ્વામી આણંદજી શ્રાવકને ઘેર જાણતાં
 ચુક્યા તે સમયે તેમને ચાર જ્ઞાન, કપાયકુશીલ-નિયંત્રો અને આગમ
 વ્યવહારીપણું હતું, એમ કયા સૂત્રમાં કહ્યું છે તે કહો. વહી ગૌતમસ્વા-
 મીનું અને જગવંતનું જ્ઞાન અને નિયંત્રો સરસાં નથી. અનંતગુણ હાની
 દૃષ્ટિપણું છે. જગવંતનો તો સંજમ નિયંત્રો અપરુવાદ છે. દિક્ષા સીધી
 તેજ વચ્ચે મનપર્યવ-જ્ઞાન ઉપન્યું અને કપાયકુશીલ-નિયંત્રો આવ્યો. તે
 એકજ વાર આવે અને તે પાઠો જાય નહિ. વહી કપાયકુશીલ-નિયંત્રોનો
 સંજમ. એક જીવને એક જવમાં જઘન્ય એક વાર આવે અને ઉત્કૃષ્ટ
 નવસો વાર જાય અને નવસો વાર પાઠો આવે. વહી કપાયકુશીલ-નિયં-
 ત્રો અને મનપર્યવજ્ઞાનની સ્થિતિ જઘન્ય એક સમયની કહી. તે એક
 સમય રહે અને વીજે સમયે વીલાઈ જાય. કોઈક જીવને વહી પાઠો
 એક સમયથી તથા અંતરમુદ્ધર્ત તથા ઘણા કાલથી પાઠો આવે, અને
 કોઈ જીવને તે જવમાં પાઠો આવેજ નહિ, અને કોઈ જીવને એક જવમાં
 ઘણીવાર જાય અને ઘણીવાર આવે. તેની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ વેશેષણી કોઈ
 પૂર્વની કહી. તે એક વારજ આવે પણ પાઠો જાય નહિ. દોષનો અપરિ-
 સેવીજ રહે. વહી ચાર જ્ઞાનવાલા, કપાયકુશીલ-નિયંત્રવાલા અને
 આગમવ્યવહારના ધણી કર્મને વશે પ્રપ્ત થઈ જાય તો અર્ધપુદ્ગલ
 અનંતકાલ સંસારમાં નિગોદાદિકમાં જમે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક
 ૨૫ મેં ઉદ્દેશો ઠાઠે, તથા પદ્મવર્ણામાં ૫ સર્વ અધિકાર છે. ૫ કપાયકુશી-
 લ-નિયંત્રો એક જવમાં નવસોવાર ઉત્કૃષ્ટો આવે કહ્યું. તેની સ્થિતિ
 જઘન્ય એક સમયની કહી, અને પ્રપ્ત થઈ જાય તો ઉત્કૃષ્ટો અર્ધપુદ્ગલ
 રહે કહ્યું; પણ જગવંતને તો મનપર્યવજ્ઞાન અને કપાયકુશીલ-નિયંત્રો
 એકવાર આવ્યા પછી પાઠો જાય નહિ, એક સમયની સ્થિતિ પણ રોપ
 નહિ અને અર્ધપુદ્ગલ સુધી જમે પણ નહિ. તે માટે સર્વ કપાયકુશીલ-
 નિયંત્રના ધણીનો, ગૌતમસ્વામીનો અને જગવંતનો ઉદ્દેશ્યપણાનો પણ
 સંજમ સરસો નથી. ત્યારે હે દેવાનુપ્રીય ! ગૌતમ સ્વામીનો અને
 જગવંતનો કપાયકુશીલ-નિયંત્રો સરસો કેમ? વહી ગૌતમસ્વામી જ્ઞાપામાં

ચુક્યા, તેમ જગવંત પણ ચુક્યા, એમ કેમ કહેાઠો? વહી ગૌતમ
સ્વામી સરસ્વા દ્વાદશાંગી જ્ઞાનના ઘણી પણ જાપામાં સ્વચ્છ જાય
કહ્યું છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર વસ્તુકાલિક અધ્યયન આઠમે, ગાથા ૫૦ મી:-

આચાર પણતિધરં, દિઠિવાય મહિયગં;

વયંવિ સ્કલિયં એવા, એતં ઉવહસે મુણી. ॥ ૫૦ ॥

અર્થ:-આ ૫૦ આચારાંગ અને ૫૦ જગવતી સૂત્રના ધરણહાર તથા
દિઠ દિઠિવાદના (ધારમા અંગના) મ ૦ જળનારને વ ૦ વોલતાં વચને કરી
લ ૦ સ્વચ્છાયા ૫૦ જાણીને ૫૦ નહિં તં ૦ તેમને ઉવહસે મુ ૦ જતિ. ॥૫૦॥

જ્ઞાનાર્થ:-હવે જુઠું! આચારાંગ, વિવાદપદ્ધતિ અને દિઠિવાદ
(ધારમા અંગ) ના જળનાર વચનમાં ચુકી જાય, તેનો ઉપહાસ ન
કરવો. ૫ આગમવ્યવહારના ધણી વચનમાં ચુકી (સ્વચ્છ) જાય કહ્યું,
અને મૂલ-ઉત્તરગુણ દોષના અપક્ષિતેવી કહ્યા, પણ એમને અને જગવં-
તને સરસ્વા ન કહ્યા. વહી ગૌતમ પ્રત્યે જગવંતે પણ કરું કે, તમે વચ-
નમાં ચુક્યા ઠો, આપંદ સાચો છે માટે જડને સમાયો. ૫ વચનને પુષ્ટા
કહ્યું તેમ જગવંત પોતે ચુક્યા હત તો કેમ ન કહ્યું. દુષ્ટે ધીરપ્રજુને
ચુક્યા તમે કયા જ્ઞાનથી જાણ્યા? તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે " કેવલ
જ્ઞાન ઉપન્યા પઠી ૫ કામ ન કર્યું. એ સાધુને ન ઘચાવ્યા તે ધીતરાગ
જાવથી, અને ઉદ્ધસ્યપણે ગોશાલાને ઘચાવ્યો તે સરાગ જાવથી, એમ
ટીકામાં કર્યું છે. તે રાગનાં કર્મ સાચ્યાં. સરાગપણાથી કામ કર્યાં.
ગોશાલાને ઘચાવ્યો. ૫ ન્યાયે ચુક્યા કહીયે ઠીયે. " તેનો ઉત્તર:-દે
દેવાનુપ્રીય! સૂત્ર પાઠમાં તો એમ નથી કર્યું કે, ગોશાલાને ઘચાવ્યો તે
રાગજાવથી, અને એ સાધુ ન ઘચાવ્યા તે ધીતરાગજાવથી. અરે! તમારી
અજ્ઞાની પુષ્ટીને માટે ટીકાના મહત્તા વચનનું સરાણું દ્યો ઠો તે મિષ્ટ્યા
છે, કેમકે અમારે તો સિદ્ધાન્તની પંચાંગી પ્રમાણ છે. તે પંચાંગીમાં અ-
નેક શુદ્ધ છદ્ધ છે. તેમાં કેટલાંક વચન ઉત્સર્ગ-માર્ગનાં છે અને
અર્થવાદ-માર્ગનાં છે. તે મતસ્રવ જાણ્યા વિના કોઈ ટીકા

માનતા, તતાં ટીકાની શાક્ષી જ્ઞાને માટે આપો ઠો ? જો ટીકામાં કહ્યું તેમજ પ્રમાણ કરતા હો તો ટીકામાં પાઠ્ય કહેલા વોલ મેલવી આપો. ટીકામાં તો આધાકર્મી આહાર કરવો કહ્યો છે, ફલફુલનો આહાર કરવો કહ્યો છે તથા સાધુને ચક્રવતનાં કટક ચુરવાં કહ્યાં છે. ઇત્યાદિક અનેક વિરુદ્ધ વાતો કહી છે તે પણ પ્રમાણ કરવી પરુશે, અને જો એ પ્રમાણ ન કરો તો એ ટીકાનું વચન પ્રમાણ કેમ કરો ઠો તે કહો.

હે દેવાનુપ્રીય ! જગવંતની કરણી ઠગ્ગસ્થપણે અને કેવલપણે એક સરખી અજુલ કરણી છે. ઠગ્ગસ્થપણે પણ આગમવ્યવહારી અને કેવલમાં પણ આગમવ્યવહારી છે. સૂત્રમાં સાધુને વર્ણ્યાં તેવાં કામ ઠગ્ગસ્થપણે પણ આગમવ્યવહારપણાથી કીધાં અને કેવલજ્ઞાન ઉપન્યા પઠી આગમવ્યવહારપણાથી કીધાં. તેમણે ઠગ્ગસ્થ અને કેવલીપણે એક સરખાં કામ, કર્યાં છે. હે દેવાનુપ્રીય ! જે કાર્ય સૂત્રમાં સામાન્ય સાધુને વર્ણ્યાં છે તે કાર્ય કેવલીપણામાં પોતે કર્યાં છે. મુવાની સ્વર દીધી, મરણ વતાવ્યું અને નિમિત્ત જ્ઞાણ્યું. એ કેવલમાં તો તમે ચુક્યા નથી કેહેતા. તેનું શું કારણ ? વલી નેમનાથજીએ વારે વર્ષે દ્વારીકાનો દાહ વતાવ્યો, તેમને તો ચુક્યા નથી કેહેતા, પણ જગવંત માહાવીરસ્વામીથી અને જીવદયાથી દ્રેષ દીસે છે તેથી પ્રજુને ચુક્યા કહોઠો. વલી સરાગપણાથી ગોશાલાને વચાવ્યો તેથી જો પાપ લાગ્યું કહો તો, દસમા ગુણગણા સુધી સંજમ, તપ, વિનય, વૈયાવચ્છ ઇત્યાદિક સર્વ કામ સરાગપણાથી કરે છે. તે સર્વ કામમાં પાપ લાગસે, કેમકે વીતરાગજાવ તો અગ્યારમા ગુણગણા ઉપર છે. તેમને તો એક ઈરિયાવહી ક્રિયાજ લાગે. તે ઈરિયાવહીક્રિયા પણ સાતાવેદની બે સમયની સ્થિતિની વંધાય, અને દીર્ઘ સ્થિતિના પુન્યપાપ તો દસમા ગુણગણા સુધી રાગદ્રેષથીજ વંધાય. દ્રેષથી અને અપ્રશસ્ત-રાગથી તો પાપ વંધાય અને પ્રશસ્ત-રાગથી પુન્ય વંધાય. વલી સરાગ-સંજમ અને સરાગ-તપથી દેવતાનું આગ્રહ્યું પુન્યપ્રકૃતિ વંધાય એમ કહ્યું છે. શાલ સૂત્ર જગવતી શતક થીજે ઝહેશે પાંચમે, તુંગિયા નગરીના આવકોને અધિકારે. હે દેવાનુપ્રીય ! સરાગથી ગોદાસો વચાવ્યો

तेही पाप लाग्युं एम कहोठो; परंतु छांतो टीकामां एम कहुं ठे के, तरागसंजम ठअस्थयकां जीव जीवे तो अने न जीवे तोपण वचाववानो उद्यम करवो. ते माटे वचाववानो उद्यम कीधो अने वे साधुने न वचाव्या तेहीतरागजावथी. हीतरागे केवलज्ञानथी आउखानो समय आब्यो जाणी लीधो. होणहार टसतुं न जाण्युं तेथो उद्यम न कयों, कारणके केवलज्ञानी निरर्थक उद्यम न करे ए जावार्थ. आगमव्यवहारी अकरपाजोग काम करे नहिं. गुण जाणे तेहुं काम करे. तेवारे तेरापंथी कहेठे के “जगवंते गोशालाने वचाव्यो तीहां जोगनो व्यापार थयो. ए जोगनुं पाप लाग्युं.” तेनो उत्तरः—हे देवानुप्रीय ! जोगविना तो संजम, तप, विनय, वेपावच, चर्चा वार्ता, सजाय, ध्यान, आहार, पाणी, व्यवहार, कांड पण पाप नहिं. सजोगीने ए जोगना व्यापारथी पाप लाग्युं जाणो तो तमारे उखे तो कोइ तरवानो मार्ग दीसतो नथी. हे देवानुप्रीय ! ए शुजजोग ठे के अशुजजोग ते कहो. तेवारे तेरापंथी कहेठे के “गोशालाने वचाव्यामां प्रजु धर्म जाणे तो केवलज्ञान उपन्या पठो ए काम केम न कयुं ? रीजा कोइ साधुने एरीते जीव उगारवानो उपदेश केम न दीधो ” ? तेनो उत्तरः—

हे देवानुप्रीय ! प्रजुए पोते ठअस्थपणे अनार्यदेशमां विहार कयों, अने केवली थपा पठो अनार्यदेशमां विहार न कयों, अने बीजा कोइ साधुने जवानो उपदेश पण न दीधो. ते माटे शुं पूर्वे ठअस्थपणे अनार्यदेशमां विहार कयों ते खोटो कहेवाय ? हे देवानुप्रीय ! आगम व्यवहारीनुं काम अने सूत्रव्यवहारीनुं काम सरसुं नथो. आगमव्यवहारी अकरवायोग्य काम करे नहिं, गुण जाणे तो करे. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के “गोशालाने उगार्याथी केवो गुण उपन्यो ? वे साधुने मार्या. जगवंत उपर तजुलेइया मुंकी खोदीगणवानो कयों अने घणुं मिथ्यात्व वधायुं. ओ गुण थयो ? ” तेनो उत्तरः—हे देवानुप्रीय ! ए बातनो प्रजुने शानो दोष. जेम अजवि जीव हतो ते साधपणुं सइ उदाइराजाने पोसामां मारी गयो. तेनो पापदोष कांड महापुरुष आचारजने तो लाग्यो

નથી. તેમજ કોઈ અનાર્ય ઠગ બુદ્ધિએ સાધપણું લઈ કોઈને ઠગી જાવ તો તેનો પાપ દોષ વીજાને નથી લાગતો. તેમ મહાવીરસ્વામીએ ગોશાલાને દિક્ષા લીધી, જીવતો વચાવ્યો તેથી મિથ્યાત વધાર્યું તેનું પાપ પ્રજુને નથી લાગ્યું. જો પ્રજુને પાપ લાગ્યું જાણોતો એ લેલેતો ઋષભદેવ સ્વામીને ઘણુંજ પાપ થયું હશે; કેમકે તેમણે ચાર હજાર માણસ સાથે દિક્ષા લીધી. પઠી સઘસા જાગ્યા. ૩૬૩ પાપંક મત ચાલ્યા. ઘણું મિથ્યાત વધાર્યું. પણ ઋષભદેવસ્વામીને તો પાપ લાગ્યું નથી. તેમ વીર પ્રજુને પણ જાણવું. વસી ગોશાલાને તો ઠદ્મસ્થપણે દિક્ષા લીધી અને ઘચાવ્યો, પણ કેવલજ્ઞાન ડપન્યા પઠી જમાલોને દિક્ષા કેમ લીધી ? તથા નંદણ મળીદારને શ્રાવકનાં વ્રત કેમ લીધાં ? પાર્શ્વનાથસ્વામીએ સોમીય બ્રાહ્મણને વ્રત કેમ લીધાં ? સુલમાલીકાને સાધપણું કેમ લીધું ? અને યસેં ઠ સાધવીને દિક્ષા કેમ લીધી. એમ તો ઘણા અટકાશે. કેવલીના દિક્ષા લીધેલા ઘણા જણે જાણ્યું થઈને અકાર્ય લીધાં છે તથા મિથ્યાત વધાર્યું છે. તે પાપ પણ તમારે લાલે કેવલજ્ઞાનોને લાગ્યું જોઈએ. પણ એ પાત કેમ મળે. યસી જગવંતે લાલિય ફોરવો ગોશાલાને વચાવ્યો, તેથી જગવંતને પાપ લાગ્યું અને ચુક્યા કહે, તેને પુઠીએ કે, ઠદ્મસ્થપણે પાપ વધ્યું તેનું પાપશિત તો કોઈ સૂત્રમાં ચાલ્યું નથી. સ્યારે પાપશિત લીધા વિના આરાધક કેમ થયા તે કહો. તેવારે તેરાપંચી કહેશે કે, “ જેમ રહેનેમીએ રાજેમતીને નોગની આમંત્રણા લીધી, તેનું પ્રાપશિત ચાલ્યું નથી તેમ આ પણ ચાલ્યું નથી; પણ પ્રાપશિતનું ઠેકાણું છે તેથી લીધુંજ હશે.” તેનો ઉત્તર:—ત્યારે મુગ્ધ પ્રાણી ! એનો એકાન્ત અસંતમનું હાલ પ્રત્યક્ષ દિસેત્રે, અને પ્રાપશિત પણ દસ જેવે થાવે. તે ગાયા:—

આદ્ય દ્વય પમાદણા જોમે, આગર આવતિ મુય;

સંકિન્ત મહમાદ્યે, જયં પનો સાય વીમંસા ॥ ૧ ॥

અર્થ:—વિષયનો પીટો ૧, પ્રમાદને લીધે ૨, અજાણ્યને ૩, પ્રાણુરે ૪, આદ્ય દ્વય ૫, આદ્ય વચ્ચાથી ૫, સંકાને લીધે ૬, સદ્ગુણદાર ૭.

जयने स्त्रीधे ८, रागद्वेषने स्त्रीधे ९ अने शिष्य शिष्यणीती प्ररिक्ता निमित्ते १०. ए दस जेद्र ठे. तेमां उत्तराध्ययन २२ में अध्ययने ४६ मी. गाथामां दसविध प्रायश्चित्त मांहेलुं प्रायश्चित्त कलुं ठे. राजेमतीनां वचन रहेनेमीए सांजलीने प्रणाम पाठा वाच्या. ते पाठः—

इंदियाणि वसे कान्ठ अप्पाणं उव संदरे. इत्यादि ॥

अर्थः—इं० पांच इंद्रिने व० वश का० करी अ० पोतानी आत्माने उ० फेरवी सं० ठेकाणे लाव्या.

जावार्थः—हवे जुठ ! रहेनेमीनी अतो दुष्टपणे जोगनी धंदा नहोती. कक्त दिक्षार्थी प्रणाम कर्था हता. पठी राजेमतीना वचनघी पाठा ठाम आवा त्यारे पश्चात्ताप कर्था; पण प्रजुप पश्चात्ताप कर्था, एवुं कोइ सूत्रमां चाळ्युं नथी. वली गोशालानो जीव इदपइनो यशे अने केवल पामशे तेवारे सर्व साधुने कदेशे के, जाइ ! हुं गयाकालमां भ्रमण घांती इतो. वे साधुने में मार्या तथा प्रजुनो अधिनय कीधो तेम तमे मत करजो. एम गोशालाना जीवे इदपइनाना जवमां पोताना पाठजा जवनुं पाप निष्ठुं, निपेष्ठुं तेम जगवंते केवल उपन्या पठी ए कार्य निष्ठुं निपेष्ठुं नथी. वली निपिथ प्रमुख घणा सूत्रमां अनेक जातनां प्रायश्चित्त कलां ठे, पण जगवंते शीतल-खेश्याधी गोशालाने पचाव्यो, तेनुं प्रायश्चित्त कोइ पण सूत्रमां कलुं नथी; पण उलटुं आचारांगसूत्रना प्रथम श्रुतस्कंधना नवमा अध्ययनना चोथा उद्देशामां कलुं ठे के, जगवंत मी मादावीरदेवे ठदमस्थपणे दिक्षा स्त्रीधा पठी पाप कर्तुं नथी. ते पाठः—

एद्याणं से महावीरे, णोविय पावगं सयमकासी;

अणंहंवा एकरिद्धा, करंतं पि एणु जाणित्ता. ॥

अर्थः—ए० तत्त्वना जाण से० ते मादावीरदेव ए० नहिं पा० पाप स० पोते करता, थ० पीजा पासे ए० न करावता, अने क० करनारने. एण हुमो एण न जा० जाणता.

जावार्थः—हवे जुठ ! आचारांग प्रथम श्रुतपङ्क्थे नवमे अघ्यपने चारे उद्देशामां, जगवंतना गुण कद्दा अने निरतीचार संजम कद्दा; अने चोथा उद्देशानी, आठमी गाथामां कद्दा के, नच्चा- हे उपादेय स्वरूप जाणीने पोते पाप कर्तुं नथी, अनेरा पासे कराव्युं नथी अने करताने जप्पो पण जाएयो नथी. हवे उद्मस्थपणे अनेक कार्य कर्ता तेमां पाप छाग्युं एवी शंका उपजे, पण उद्मस्थनो शंका केवलीना वचनयी जागे. जेम जगवंते उद्मस्थपणे, सूत्रमां वज्यां तेमां काम आगमव्यवहारयी कीयां, पण केवल उपन्या पठो सूत्रनी वाणी प्रकाशी तेमां कद्दा के, में उद्मस्थपणे अण करणयी पाप कर्तुं नथी. हवे तमारी केहेणीने लेखे उद्मस्थपणे पाप छाग्युं, अने केवलमां कपटाइ करी जुठ बोझा ते जुठ छाग्युं. (कर्ता पापने उपाव्युं ते.) ए जुठ बोझानां परुप्पां सूत्र पण जुठां. हवे तमे प्रतीत केनी राखशो ? तमारे लेखे ए सिद्धान्त ठगीगया. तेवारे दीवसना जुल्या कहे ठे के "ए तो गणधरनां वचन ठे. तेमणे वीतरागना गुण वर्णव्या ठे. तेनो उत्तरः—

हे देवानुप्रीय ! सर्व सूत्र गणधरेज गुंप्पां ठे. एक वचन जुठुं तो सपझांए जुठां. जेम खतमां एक शाख जुगी तो आखुं खत जुठुं, तेम ए पण जाणवुं. तेवारे तेरापंथी वली कहे ठे के "आहिंयां तो एम कर्तुं ठे के, जगवंते जाणीने पाप कर्तुं नथी. अजाणये मोहनी-कर्मने घरो पापं छाग्युं. तेयी चुक्या कहीये ठीए." तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! त्वां तो पंदरमें शतके प्रचुए गोशाखाने कर्तुं ठे के, हे गोशाखा ! में तारी अनुकंपा वास्ते शीतल-खेदया मेखी. एम जाणीने खेदया मेखी कही ठे, एम एम नथी कर्तुं के, मारे अजाणये खेदया नीकली. तेवारे वली तेरापंथी कहे ठे के "खेदया तो जाणीने मेखी, पण एम न जाण्युं के, ए काम करवुं के न करवुं. एम अजाणये पाप कीयुं." तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! ज्ञान बिना तो समकित पण नथी. शाख सूत्र उत्तराप्पपन अघ्यपन २७ में. गाथा ३० मीः—

नादंसणस्स नाणं, नाणेण विणा ण्होइ चरण गुणां;
अगुणिस नहि मोक्कं, नहि अमोखस्स णिवाणं ॥३०॥

अर्थः—ना० दर्शन रहितने ना० सम्यक् ज्ञान न होय, अने नाणे० सम्यक्ज्ञान विना ण० न होय, न उपजे च० चारित्र (पांच महाव्रतादि) शु० गुण (चरण सित्तरी पिंरु विशुद्धादि करण सित्तरी). अ० अगुणीने चरणसित्तरी रहितने न० सकल कर्म क्षय लक्षण रुप मोक्ष नहीं. न० नहीं अ० कर्मे अणमुंक्षयाने नि० निर्वाण (मुक्ति) पदनी प्राप्ती ॥ ३० ॥

जावार्थः—हवे जुउं! जगवंतने ए काम करवुं के न करवुं, ए ज्ञान नहिं त्यारे तो ज्ञानविना समकित पण नहिं, अने समकित नहिं त्यारे चारित्र (कर्मथी मुंकावानो मोक्षनो मार्ग) पण नहिं. कारणके पेहेलुं ज्ञान अने पठी चारित्र कसुं ठे. शाख सूत्र दसवैकालीक अण्णयन चोपे गाया दसमी. हे देवानुप्रीय ! तमारे लेखे तो जगवंतमां उद्दमस्यपणामां समकित अने साधपणुं पण नहोतुं. एम केम कहोठो के जगवंतने करवा अकरवा जोग कामनी खयर नहोती. तेवारे तेरापंथी कहेठे के, जगवाने जाण-पणुंतो हुतुं पण ज्ञानथी जोयुं नहिं. हे देवानुप्रीय ! ज्ञान दीधा-विना तखनो ठोक शीरीते यताव्यो ? एक फलीमां सात तख शीरीते यताव्या ते. कहो. ए प्रत्यक्ष जाणीने काम कयां तेने अजाणये कयां कहोठो ए आश्चर्यनी बात ठे. जो अजाणये पाप छाग्युंफटो तो चुक्या केम कहोठो. अजाणये पाप छाग्याने जो चुक्या केदेशो तो, अनंता तीर्थकर पया अने अनंता यशे ते संघखाने चुक्या केहेया पकरो. वखी उद्दमस्य साधुजगवं-तने समेतमे सात कर्म बंधाय कसुं ठे, पण तेमने पापदोष (मूख उदर-गुण) नां अपमिसेवी कखा ठे, (शाख सूत्र जगवती शतक २५ में उदेशे ६-७ में) पण चुक्या न कदा. हवे तमे तो अजाणये पाप छाग्यार्थी चुक्या कहोठो, त्यारे उद्दमस्य तीर्थकरदेव तथा साधु विदार करे अने आहा-रादिक धोहोरवाने जाय त्यां अजाणपसे जोबनी घातादिकनुं पाप समे समे लागे अने सात कर्म अजाणपसे बंधाय. ए लेखे तो तथे उद्दमस्य

साधु तथा जगवंत समेसमे चुके, ते कये समे प्रायश्चित्त हे? अने नामां कये समे साधपणुं कहिये ते कहो. एम तमारे खेले तो उद्मस्थ साधु तथा जगवंतमां साधपणुंज न रहेसे.

हे देवानुप्रीय ! एम केम कहो ठो के, अजाणये पाप लागुं चूक्या. अजाणये पाप तो सर्व उद्मस्थ साधु तथा जगवंतने लागे ते अजाण पापंथी चूक्या कहेवाय नहिं. वली जगवंते केवसज्ञाने न्यां पंढो कहुं ठे के, में त्रण करण ने त्रण जोगे करी उद्मस्थ पाप कैरुं नथी. हवे तमे मतना लोधे जगवंत उपर अठतां द वडने अनंत संसार केम बधारो ठो. वली पाप तो प्रमादधी पाप कहुं ठे. ज्यारे प्रमादनो उपचय थाय अने जोगनुं निमित्त कारण ह्यारे साधुने क्रिया लागे, (शाख सूत्र जगवती शतक व्रीजे) पक्ष फल तो उद्मस्थपणे मूलथीज किंचितमात्र पण प्रमाद नथी सेग्यो. सूत्र आचारांग प्रथम श्रुतकंधे नवमे अक्षयने उद्देशे चोथे. ते पाप अकंसाइ विगय गेहीय सदरुवेसु अमुञ्जिए बावी.

उजमंठेववि प्परिकममाणे नोए पमायं सइपि कुविन्ना ॥

अर्थः—अण कपाय रहित (तीजनी जीउनी चलाववावि को कारण कोइ बखते न आवे ते) विण शब्दादि विषे एरूपणा रहित। द्वाय्य रुपादिकने विषे अमुण मुर्ठा रहित, एवा यकां खाण प्यान प ओ माहावीर उ उद्मस्थ ठतां पण विविध प्रकारे संयमानुदा विषे प्परिण पराक्रम करता थका. नोण एक वार पण प्रमाद (इति दिक्) पोते नहिं करता हवा एवी. रीते स्वामी प्रवर्त्ता.

नानार्थः—हवे छद्दां कहुं के, जगवंते उद्मस्थयकां संजाने प्रमाणे विषे ठयम करतां पोते प्रमाद कयो नहिं. जुठ हे देवानुप्रीय प्रमाद कयांविना पाप ही रीते थाय. तमे एटसां सूत्रनां केवसज्ञाने जगपापीने प्रजुने चुक्या कहेने अनंत संसार केम बधारो ठो. सूत्रनी शास्त्रे जगवंते गोशालाने. पञ्चाव्यो तेमां पाप

नथी. तेम घीजा पण केइक जीवने वचावे, आगखानुं पाप टळावे तेमां पाप नथी. तेवारे तेरापंथी कहेवे के “मुसादिक (उंदर)ने बीखानी पा-
सेथी वचावी ह्यो तथा पंखीने माखामां मेखो यो. जो एवी रोते जीव
वचाव्यां धर्म होय तो, लब्धिधारी मुनीराज हाथ फेरवे तो सर्व श्राव-
कनुं पेट दुखतुं रही जाय तथा जीव जीवतो रही जाय, पण हाथ
फेरवे नहिं. तेम जीव वचाव्यां धर्म होय तो उंदरादिक असंजति जीव
करतां तो श्रावकनां पुण्य अधिकां ठे. ते धर्मध्यान पण करशे, पण जीव
वचाव्यामां धर्म नथी, तेथीज ते श्रावकोना पेट उपर हाथ फेरवे नहिं.”
तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! उंदरनी परे श्रावकने पण अमारा कहेवायी
ब्रूवे तो वचावी लइए. वली तेरापंथी कहेवे के “जेम साधु, श्रावकना
पेट, उपर हाथ फेरवे नहिं, तेम उंदरने पण पेट दुखे तो हाथ फेरवे नहिं.”
एवां कुहेतु लगावीने बोधा लोकोनां हृदय दया रहित करेवे, अने
पोताने, तो अंधारुं ठे, केमके कोइ काम धर्मनां करे ठे अने कोइ काम
धर्मनां नथी करता. हे देवानुप्रीय ! तमे कहोठो, के असंजति जीवतुं
जीवीतव्य न बांढवुं. त्यारे जुब ! असंजति ठे तेने तमे केम पोपो ठो ?
जो अंगथी उपनी जाणीने पोपो तो, अंगथी बाखकादि उपजे ठे तेने
केम नथी पोपता ? वली शीतकालमां पाणीमां माखी ठरे तेने मुहप-
तिमां घाखीने साजी केम करोठो ? पाहार केम काढोठो ? तेवारे तेरा-
पंथी कहेवे के “अमारा पाणीथी माखी मरे तेनुं पाप धमने खागे. ते
टाखवा माटे साजी करोए ठीए. अमारुं पाप टाखवुं तेमां धर्म ठे, पण
माखोनुं असंजम जीवीतव्य नथी वंठता.” एम कपटथी जुव पोखे ठे.
तेनो उत्तर:—

हे देवानुप्रीय ! तमारा पाणीथी माखी मरे तेनुं पाप तमने खागे,
ते पाप टाखवामां धर्म कहोठो, त्यारे अंधारी रातमां आंधळो श्रावक
साधुना बाजोठ या कपकाथी अथकाइने मुर्खाखाइ पगथीयाना नाउमां
पण्यो, तेथी तेनी कोट जागे ठे. ए पेखा योजो ग्रहस्थो तेनी पाते नयो,
त्यारे तमे साजो. करो. के नहिं ? तेवारे तेरापंथी कहेवे के “अने तो

साजो न करोए. ” एज बेला बीजो ग्रन्थी आवीने पुठे के, ए गा पड्यो ? त्वारे कहेके, मारा उपगर्णथी पड्यो. तेवारे आवक तमने के, माखीने तमारा पाणीमांथी काढीने तमारुं पाप टाखो त्वारे तम कपरा तथा धाजोवधी आवक पड्यो, ए आवक पंविंझिनी हत्यानुं प तमने लागे ठे, ए केम न टाखो ? तेवारे तेरापंथी कहेठेके, अमार प्रस्थीथी शुं प्रयोजन ठे ? हे देवानुप्रीय ! माखी चौरेंझि, असंजति, प्रति ठे, अने आवक तो प्रति ठे, धर्मनो करणहारो ठे. तेनां पुन्य माखीथी पण हखवां ठे ? जो माखी तमारा पाणीयो मरे तेनुं पाप त लागे ते टाखवा साजी करो तो, तमारा उपगर्णथी आवक पड्यो ते हत्या तमारा केहेवा प्रमाणे तमने लागे ठे; त्वारे ए आवकने सा केम न करो ? ए पुरुं अंधारुं केम ठे ? एक माखीनुं पाप टाखो धर्म क अने आवकनुं पाप टाखी धर्म न करो. ए अस्हानी प्रतीत केम आवे तेवारे तेरापंथी कहेठे के, अमारो कल्प नथी. त्वारे हे देवानुप्रीय ! वराविक गरीब जीवने बचाव्यां दयानुं कार्य ठे. आगल पण रागने वधे नहिं, तेथी बचाववानो कल्प ठे; अने आवकनुं पेट साजुं करतो ए ताप, स्वास, कोढ़ प्रमुख वाला घणाए रोगी होय. तेनुं दुःख जो स मटाने तो प्रमाद वेदगी वधे, अने तप, संजम, स्वाध्याय, ध्यान व वली कोइना स्यां सजाय, ध्यान के पनिकमणानी बेला बोलाव्या साधु न जाय तो छेप पामे. तेथी मुनीराज आवकनुं पेट साजुं करे. ए कल्प नथी.

तेवारे तेरापंथी कहेठे के “साधु तो ठकायना पिहर ठे. जो व व्यामां धर्म होय तो वधाने बचावे. हवे तमे जंदरा, पंखी, गरीब जी दयाने अर्थे बचावी मारवावाखानुं पाप टाखावो ठे, त्वारे सद्युं धा बकरुं खाय तेने केम नथी बचावता ? ए वकरानुं पाप केम नथी टा वता ? वली मुखा अनंता जीवना पिंरुनुं गांरुं जरुं ठे. ते मुखा स खावा लाग्यो. ए मुखाना अनंता एकेझि जीवने केम नथी बचावता सांढनुं पाप केम नथी टाखावता. २ वली तखावमां माठजां घणां. ते

गायो जेंसो पाणी पीया जाय. ३ लीलोत्री तिर्यंच खाय. ४ मार्गमां की-
नीठ, गीमोला पग नीचे मरे. ५ उकरना उपर लटो कागना जुगे. ६
हत्यादिक गरोप जीवने केम नथी बचावता ? ए मारवावाळानुं पाप
केम नथी टलावता ? ” एवा कुहेतु लगामोने ज़ोला जीवनां हृदय दया
रहित करे ठे. तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! ए जीवने पण कोइ दया
आणी धीजी वस्तुनो जोग मेलवी बचावे, मारवावाळानुं पाप टलावे,
तेमां अमे पाप नथी केहेता. ए कुहेतु तो क्यारे मले के, जो अमे उंद-
राने बचाव्यामां धर्म केहेता होइए अने ए जीवने बचाव्यामां पाप के-
हेता होइए त्यारे मले; पण ए जीवने बचाव्यायी लोकमां अशुद्ध व्य-
वहार लागे. धणीनी खुसामतो वास्ते रखवाली करे ठे, तिर्यंचने खावा-
रीवा देता नथी, अने उकरमाना कीना विष्टामांथी वीणेठे. एम जिन-
नार्गनी लघुता याय तेथी वर्जे नाहिं. तेवारे तेरापंथी कहेठे के, धर्म
करतां लोकनो अशुद्ध व्यवहार गणवो नाहिं. तेनो उत्तर:-

हे देवानुप्रीय ! तमारी जग्यामां मुखेल चकली या उंदर प्रमुखनुं
कलेवर पकयुं होय, तेने सूत्रनी सघाय करवा अने असजाय टालवा
वास्ते वाहार परतो तेमां धर्म ठे के पाप ठे ? तेवारे तेरापंथी कहेठे के
“ धर्म ठे, पण जो पाप जाणे तो साधु कलेवरने वाहार परठे नाहिं. ”
त्यारे तेने केहेवुं के, तमारी जग्यामां कुतरो धीलाकी प्रमुख मुवां पड्यां
ठे. तेना कलेवरना पगे दोरनी बांधी सूत्रनी सजाय करवा वास्ते वाहार
परठोने धर्म करो के नाहिं ? तेवारे कहेठे के “ लोकीकमां अशुद्ध बहेवार
लागे. लोकोमां जिनधर्मनी लघुता लागे. लोक कहे के, साधु यज्ञने मेहे-
तरनुं काम करे ठे. कुतरानां कलेवर खेंचे ठे. ए वास्ते न परठोए. ”
तेवारे तेमने केहेवुं के, “ तमे केहेता :हता के धर्म करतां लोकीरुनो
अशुद्ध व्यवहार गणवो नाहिं. त्यारे चकलो, उंदर पण पंचेंद्रिनां कलेवर
ठे अने कुतरो धीलाकी पण पंचेंद्रिनां कलेवर ठे. वंने सरखां ठे. जो
चकलो परतो धर्म करोतो तो कुतरो परतो धर्म केम नथी करता ? ते
अशुद्ध व्यवहार केम गणोतो ? ” तेवारे जवाब दइ शके नाहिं. शुद्ध

વિ० વિશેષ પ્રધાન દિ० સમર્પિતરૂપ દૃષ્ટિ ક० કઢ્યાણનો હેતુ મં० મં
લીકનો હેતુ પ० હૃય પામવાનો હેતુ ત્રિ० મોટાડ પામવાનો હેતુ ર०
ફાનો કરણહારી સિ० સિદ્ધને રેહેવાનું મંદીર થં આશ્રવ નથી જો
કે० કેવલેની રાજ્યધાની સિ० ઉપડવ રહિત સં રુની રીતની પ્રવર્તવ
સીં સુદ્ધાચારનો હેતુ સં સંજમનો હેતુ સીં સીલનું ઘર સં પાપ
આત્માને સંવરવું તે ગુ० અશુભ જોગનું ગોપવું તે વ० નિશ્ચે લાંબા
વ્યાપાર ઉં લંચો પદાર્થ જ० જાવ યગ્ય આં સર્વ ગુણનો આશ્રય
યતના મં પ્રમાદનું નિરાકરણ આં આસ્વાસનું સ્થાન ત્રિ० વિશ્વાસ
સ્થાન આં પોતાની આત્માથી કોઈને જય ન ઉપજાવવો તે સં
જીવને અ-મોરી ચોં મૂલથીજ ચોસ્કી, પં સદાય પવિત્ર, સું મહા
ટાલણહારી પૂં તીર્થકરાદિકની પુજા વિંમલ રહિત પ્રજા ઠે જેની નિ
અતિશય નિર્મલ ઠે હિતિ. એ નામ. એ એ આદિ અનેક નિં પોતાને ગુ
નિં નિપજાવ્યાં પં ગુણ નિષ્પન્ન નામ હોં હોય. અં અર્હિસા ન
જગવતીના એ. એ જગવતી અં જીવદયા જાણવી.

જાવાર્થ:—હવે જુઠ ? દયાનાં સાઠ નામ કહ્યાં, તે ગુણનિષ્પ
અકેકું નામ કહ્યું ઠે. હવે ત્રણ કરણ ત્રણ જોગથી જીવને હુણે ના
તેતો અર્હિસા દયાનું નામ પેહેલું નિપનું. હવે ૫૯ નામના ન્યારા ન્યા
અર્થ કહો. દયા, અનુકંપા, કરુણા, વીસાસો આસાસો અમોઘાદ અં
સ્તી કેને કહીયે તે કહો. હે દેવાનુપ્રીય ! દયા તો ત્રણ કરણ ત્રણ
ત્રણ જોગથી પ્રાણીને વચાવે તેને કહીયે. સાધુજીએ ત્રિવિધે ૨ હિંસા
ત્યાગ કર્યા તેને અર્હિસા કહીયે. પાંચ સુમતિ અને ત્રણ ગુતિનો સ્વ
કરતા વિચરે તેને સંજમ જતના કહીયે. કારણકે ચારિત્ર, સંજમ, સંવ
અને યત્ના ન્યારાં ન્યારાં કહ્યાં ઠે; અને એ ચારનાં આવરણ પણ ન્યા
ન્યારાં કહ્યાં ઠે. શાલ સૂત્ર જગવતી શતક એ મેં ઉદ્દેશે ૩૧ મેં, અસોચ
કેવલની અધિકારમાં. એ ન્યાયે જીવ હણવાના ત્યાગ તેતો ચારિત્ર
તેને અર્હિસા કહીયે. વચાવે તેને દયા જતના કહીયે. પાંચ સુમતિ
ત્રણ ગુતિમાં પ્રવર્તવું તેને સંજમ કહીયે. જીવના જીવીતવ્યની આશ

કોઈના જોગથી ધંધાય તેને ગ્રાસાસો કહીયે. વચનથી મરતાને જીવી-
તવ્યનો વિશ્વાસ ટપજાવે તેને વિસાસો કહીયે, અને જીવને કોઈ મારી
શકે નહિ, યથો પક્ષો ફેરાવે તેને આમોઘાણ કહીયે. શાલ સૂત્ર નપાશક
અપ્યયન ૮ મેં. શ્રેણિકરાજાણ અમાર-પક્ષો ફેરવાવ્યો ત્યાં “અમોઘાણ
છુટેયા વિદોષા” યથો પાઠ છે. इत्यादिक ૬૦ પ્રકારની દયા કહી છે. તમે
જીવને ન દુણે તે યકનેજ દયા કેમ કહો છો ? ૫૯ પ્રકારની દયા
મતના છીધે કેમ તુપાવો છો ? ઘણી સાત પ્રકારની દયા કેટલાં કરણ
અને કેટલા જોગથી પાલવી તે કહો; અને હિંસાનું પાપ કેટલાં કરણ
અને કેટલા જોગથી ટાલવું તેપણ કહો. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, ગ્રણ
કરણ અને ગ્રણ જોગથી દયા પાલવી. ઘણી એમ ન કહે તો એમ કહે
કે, ગ્રણ કરણ અને નવ જોગથી હિંસાનું પાપ ટાલવું. હવે જુઠાં દેવાનું-
પ્રીય ! ગ્રણ કરણ ને ગ્રણ જોગથી જીવ મરે કહ્યું, અને ગ્રણ કરણ ને
ગ્રણ જોગથી ગ્રયમ સંવર રાંલવો પટલે જીવની રક્ષા કરવી, દયા
પાલવી, એમ પ્રશ્નવ્યાકરણમાં તથા આશ્ચર્યક સૂત્રમાં કહ્યું છે. ઘણી
અદાર પાપમાં પ્રાણાતિપાત (જીવહિંસા) ગ્રણ કરણ ને નવ જોગથી લાગે
કહ્યું. હવે મનથી હિંસા શી રીતે ચાય તે કહો.

તેવારે તેરાપંથી કહેઠે કે, મનેકરી જીવનું માટું ચિંતવું તે મારું
કહીયે. તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! મનેકરી જીવનું મરણ ચિંતવું તેતો
રુદ્ધધ્યાન કહીયે. તે અશુભજોગથી કર્મ ધંધાય, પણ જીવ મરતો નથી.
મન વચનથી જીવને શીરીતે મારે તથા અનેરાકને શીરીતે મરાવે તે કહો.
પોતાનાં મનની અનેરાને શીરીતે સ્વર પમે તે કહો. હે દેવાનુપ્રીય !
મનથી મંત્રાદિક ગણે અને માટું ધ્યાન ધરે, તેથી ગ્રાગણો મરો જાય
તે મનથી માર્યો કહીયે. વચનથી મંત્રાદિક પઢે તથા આપવે, તેથી મરો
જાય તે વચનથી માર્યો કહીયે, અને કાયાથી મારવો તો પ્રત્યક્ષ દેખાય છે.
એમજ અનેરાં પાસે ગ્રણ જોગથી મરાવે. મનેકરીને મંત્રાદિકનું માટું ધ્યાન
કરાવે, તેથી અનેરો અનેરા જીવને મારવા લાગો જાય, તે મનથી મરા-
વ્યો કહીયે. એમ વચનથી જીવને મારવાનો ઉપદેશ છે, અને કાયાથી

अमज साधवीने साधु अन्वये वंदणा करे नहिं, बीजा साधु पासे क्यो नहिं, अने बीजा साधु करता होय तेने जखा पण जाणे नहिं. प साधुना प्रण करण कदा, पण श्रावक पार्श्वनाथजीना साधुने आहार अने अने साधवीने अन्वये वंदणा करे तेने साधु जखा जाणे ठे. तेम साधुने कदप नथी तेथी, पोते असजीवने ठोमे नहिं, बीजा साधुकने ठोमे नहिं, अने बीजा साधु ठोरता होय तेने जखा पण जाणे नहिं. पर ग्रहस्थी अनुकंपा आणी जीवने ठोमावे तेमां गुण केम नथी ? साधु जहुं केम न जाणे ? ग्रहस्थी अनुकंपा आणीने जीवने ठोमावे तेने पा लागे, प्रहुं कोइ सूत्रमां कहुं नथी. बली अनुकंपा निमित्ते साधु अस जीवने ठोमे, ठोमावे अने ठोरताने जखो जाणे तेने प्रायश्चित नथी कहुं शाख सूत्र निपिथ उद्देशे १२ में. ते पाठः—

जे जिखू कोसुणपनियाए अणयरं तसपाणजायं तण
पासएणवा मुंजपासएणवा कठपासएणवा चस्मपासएणवा
वेत्तपासएणवा रजुपासएणवा सुत्तपासएणवा बंधइ बंधंतवा
साइचइ जे जिखू बंधेलयंवा सुयइ सुयंतंवा साइचइ ॥

अर्थः—जे जे कोइ जि० साध साधवी को० दीन वृत्ति आजीविका निमित्ते अ० अनेरा कोइ त० असप्राणीनी जाती (गौ महिषी आदिक) ने त० ग्रणाना पासे मुं० मुंजना पासे क० काष्ठना पासे च० चर्मना पासे वे० नेतरना पासे र० दोरकीना पासे अने सु० सुतरना पासे करी वं० बांधे वं० बांधावे अने सा० बांधताने जखो जाणे. तेमज जे० जे साध साधवी पूर्वोक्त पासे करी वं० बांधेखा असजीवने मुं० ठोमे मुं० ठोमावे अने सा० ठोरनारने जखो जाणे. इति.

आचार्यः—हवे जुठ ! इहांतो 'कोसुणपनियाए अणयरं तसपाणजायं' यको पाठ ठे. साधु ठोमावेतो प्रायश्चित नथी. प पण अर्थ प्रमाप करो. इत्यादि प्रणे ठेकाणे पाठथी अणमसता अर्थ ठे, ते पण प्रमाप

करो. तेजारे तेरापंची बढेके " पाठयी मले ते अर्थ प्रमाण ठे. " त्यारे
 ह. रेवानुमीय ! इहां पण पुर्योक्त अर्थ प्रमाण नथी. कारणके पाठमां
 'कोलूणपनिया' एवो पाठ ठे. तेनो अर्थ करुणा शब्देकरीने पोतानुं दुःख
 मटागवाने अर्थ ए काम करतो प्रायश्चित्त आवे, ए अक्षरार्थ. पण ठोमे
 ठोमाये तेमांतो 'कोलूणपनिया' एवुं पण पाठमांतो नथी. तमे अनुकंपा
 निमित्त ठोमे, ठोमाये, ठोमताने जसो जाणे तेमां प्रायश्चित्त आवे, एवुं
 मतने लीधे जुन केम लगावोठो ? इहांतो समचय कणुं ठे के, बांध्या
 जीयने ठोमे, ठोमाये अने ठोमताने जसो जाणे तो प्रायश्चित्त आवे. एतो
 संसारीना जीव बांध्या ठे तेने ठोम्या आधो ठे. जो अनुकंपा निमित्त
 बांधे, बांधाये, बांधताने जसो जाणे तेनुं प्रायश्चित्त होय तो 'अनुकंपण-
 ठपाए' एवो पाठ जोइए, पण एवो पाठ नथी. बंखी इहांतो एम कणुं
 ठे के, प्रणाना, मुंजना, काटना, चामराना, पेतनी ठालना अने सुतरना
 एटली जातना बांधोकरो बांधे, बांधाये अने बांधताने जसो जाणे तो
 प्रायश्चित्त आवे, एवुं कणुं ठे. हथे जुन ! मुंजादिकनां बांधण साधु राखे
 नहिं. साधुने राखवां कोइ सूत्रनां कथां होयतो वतावो. हथे, ज्यारे ए
 बांधणो राखे नहिं त्यारे बांधे क्यांथी ? बली साधुने ठेकाणे कोण बांधी
 जाय, के तेने ठोमे; कारणके पशु प्रमुख जीव रहतो होय त्यां साधुने
 तो रहेवुं नहिं, एम कणुं ठे. शाख सूत्र वत्तराध्ययन अध्ययन १६ में तेथी
 ए पाठ साधुना ठेकाणानो तो जासतो नथी. ए पाठतो साधुजी ग्रह-
 स्थीना घेर आहारपाणीना अर्थ गोचरीय जाय, त्यां ग्रहस्थी प्रसजीव
 (गाय, जैस, वलध, वाठकां प्रमुख) ने बांधतो होय तथा ठोमतो होय
 तेने बढेके, ए तारुं काम हुं करीश, तुं मने अन्नपाणो आप. एवो रीते
 आहारने अर्थ बांधे ठोमे तो चोमासी प्रायश्चित्त कणुं, एम जासे ठे;
 पण अनुकंपानो तो पाठज नथी. 'कोलूणपनिया' एवो पाठ ठे; करुणा
 शब्द करीने कहे के, हुं जुले महुं तेनुं नाम कोलूणपनिया ठे. शाख
 सूत्र विपाकमां. मृगयालोढीयाना अध्ययनमां गौतमस्यामीए आंधला
 पुरुषने करुणा शब्देकरी आजीविका करतो दीवो. ते ठेकाणानो अने

आ पाठ एक सरखो ठे. एम आजीविका अर्थे बांधे ठोमे तो प्रायश्चित्त आवे दीसते ठे. वली संसारना सर्व कामथी साधु निवर्त्या ठे तेथी प्रायश्चित्त कछुं ठे, पण बीजो कोइ पुरुष पोतानो मेले अनुकंपा करी ठेवे ठोमावे अने ठोरुताने जखो जाणे तेने गुण थाय के नहि ? वली ग्रहण अनुकंपा करी जीवने ठोमे ठोमावे तेने पाप लागे, एवुं कोइ प्रकरण या प्राचीन ग्रंथमां, क्यांय कछुं होयतो बतावो.

तेवारे तेरापंथी कहेठे के, उपाशकदशमां चूलणपिया पोसह पस्मामां माताने वचाववा उठया त्यारे माताए कछुं के, हे पुत्र ! ते प्रायश्चित्त छो. जो उगायां लाज होय तो प्रायश्चित्त केम कछुं ? तेने उत्तर. हे देवानुप्रीय ! इहां तो एम कछुं ठे के, देवता चलाववा छो वयो अने चली गया. ते अरुधी रातनो समय ठे अने कोलाहल शर्य करी अजयणाथी उठया ठे. म प्रत्यक्ष विरुद्ध ठे, कारण के पोताना प्रहृर रात गया पठी उतावला शब्दे कोलाहल करवो न जोइए, अने कयो. उतावला अजयणाथी रातना हलफलता उठयुं न जोइए अने उठया. थंजो पकड्यो अने मूलथी ठोड्या संजोगने आदर्यो. ते माटे माताए 'जगपोसए जगनीयमे जगयए' कछुं, पण एम नथी कछुं के पोसामां जीय वचाववो नहिं अने माताने वचाववा उठया ते माटे ज्ञान्यां. वली पोसानी करणी मूलग्रत, संवर, निर्जरा ने एकान्त धर्म मोह मार्गनी ठे, अने अनुकंपानी करणी शुज जोगनी पुन्यप्रकृतिनी ठे. ते व्रतमां कसर लगामीने काम करवुं न जोइए. अजिग्रह खंकीने सागुनी बेयावच पण न करवी, ते इष्टांति. जेम वे साधु ठे, तेमां एके काठमग कयोजि, एवामां गुरु पधायो. हवे गुरुनो सेवा कर्यामां अकान्त सावरे पण काठमगवाओ तो पोते अधिक गुण आदर्यो ठे ते माटे सेवा न हो. पण बीजो साधु सेवा करे तेने खान जाणे के खोट जाणे ते कहो. ते पोमावाओ अनुकंपानी करणी कस्ये तेथी करे. पण पोताना त्यागने हण खगामीने अनुकंपा न करे, पण बीजो कोइ पुरुष अनुकंपा करे हवे खान केम न जाये ? तेवारे तेरापंथी कहे ठे के "अरणिग्रहणां

वता रुगाववा आब्यो त्यारे देवताए कहुं के, हे अरणीक ! तारो धर्म कि, नहिं तो तारुं बाहाण समुझमां रुवावी नांखीश. ए जुड ! जो रीव बचाव्यां साज होय तो एटलां माणस उगारवा माटे तेणे धर्म मां न मुक्यो ? ” तेनो उत्तरः—

हे देवानुप्रीय ! अनुकंपाथकी पोतानो धर्म जे उत्कृष्टो पदार्थ ठे केम मुंके ? जेम कोइ सो पुरुष साधुने आबीने कहे तथा तमनेज कहे, तमारा माथापर एकवार पाघनी बांधी दपो, तथा एकवार साधुपणुं की थो तो अमे सोए जणा दीक्षा लइथुं. तेवारे तमे पाघनी बांधो नहिं तथा साधपणानो स्वांग ठोको के नहिं ? केमके सो जणाने दीक्षा दीधाथी तो धर्म ठे. तेवारे तेरापंथी कहेठे के “ दिक्षा देवराव्यां तो धर्म ठे, पण पोतानो धर्म ठोकी साधपणुं केम मुंकीए ? पोतानुं साधपणुं राखीने धर्म करीए. ” त्यारे हे देवानुप्रीय ! अरणीक आवक जीव आब्यामां धर्म जाणे ठे, पण पोतानो धर्म ठोकीने ए अनुकंपा केम जे ? वली कोइ स्त्री साधुने कहे के, तुं मुजने जोगव, नहि तो हुं मरी. ते माटे थुं कोइ पोतानो धर्म मुंकरो ? वली कोइ कुलवंत पुरुषने कहे के, तुं गायनुं मांस खाय तो राज्य आधुं; पण ते उत्तम पुरुष पोतानो धर्म कुल संबंधी नथी मुंकतो अने लोक विरुद्ध कार्य नथी करतो. त्यारे अरणीक आवक पोतानो धर्म केम मुंकरो ? थर्हियां अनुकंपाने हिंसी नथी जाणता, पण धर्म मुंकवो पने ते माटे जीवने उगारवा वास्ते धर्म केम मुंके ? वली देवताए पण एम नथी कहुं के, तने जीव ठोकाववो नदये. नहिं. पण मारा केदेवाथी तुं कही दे के, जीवने मत मारो तथा जाजने मत रुवावो एम देवताए केदेवराव्युं होत अने अरणीक आवके न कहुं होत तो तमारुं केदेवुं मलत; पण देवताए एम नथी केदेवराव्युं. देवताए तो धर्म ठोकावुं कहुं ठे. हवे जीवने ठोकाव्यां धर्म घाय, ते धर्म तो देवता वेहेलांज ठोकावे ठे. ते धर्म ठोकाव्यां पाकी थुं रहे ? ते मर्यादा हो ते बीचारी जोजो. वली श्रेणीकराजाए अमारपकहो वज-

वारे तेरापंथी कहे ठे के, जिनमार्गमां अमारपमो वज्रमाव्वानो अने जीव उगारवानो आचार होय तो, बीजा कोइ राजाए ए काम केम न कर्युं ? तेनो उत्तरः—

हे देवानुप्रीय ! दसामुतखंधमां दसमे अध्ययने नव नियाणना जाव कहा, त्यां श्रेणीकराजाए गाम नगरमां स्थानक आश्रो ढंढेरो फेरव्यो ठे के, घर, हाट, बखार, पर्वस्थान धातुनां ठाम, सोनानी खाए इत्यादिक सूत्रमां स्थानकनां घणां नाम कहां ठे; ते स्थानकनी आझा देवरावी के, हे ज्ञाइ ! जेने जग्या होय ते वीरप्रभुना साधुने रेहेवा आपजो, हवे जुठ ! श्रेणीकराजाए स्थानक आश्रो ढंढेरो फेरव्यो, तेम बीजा कोइ एण राजाए, ए काम नथी कर्युं. ए काम जिनमार्गी साधुना रागीनुं ठे के साधुना छेपी मिथ्यात्वोनुं ठे ते कहो. बली अंबरुआवक आभा कर्मी प्रमुख दोष टालतो हतो, अने बीजा कोइ आवक पनिमा बिना आधाकर्मी दोष टालतो कहो नथी. हवे कहो ! अंबरुआवके ए काम रुनुं कर्युं के चुनुं कर्युं ? बली दिहानी दलाही श्री कृष्णमाहाराजे करी अने बीजा कोइए नथी करी. ते रुनी करी के चुनी करी ते कहो. हे देवानुप्रीय ! एम केम कहोठो के, जीव वचाव्यां तथा अमारपमो वज्रमाव्व्यां धर्म होयतो बीजा राजाए केम न फेरव्यो ? जेणे फेरव्यो तेनो पढ़ाव्यो. तेने केवां फल खाग्यां ते कहो. ढंढेरो फेरव्यो अने साधुने स्थानकनी आझा देवरावी, तेनां फल जलां के चुनां ? ए करणी शुज के अशुज ? हे देवानुप्रीय ! आगलतो श्रेणीकराजाए आहोको खेलतां गर्जवन्ती हरणी विंधी तेथी नर्कनुं आउखुं बंधायुं, एवुं टीका तथा प्रकरणमां कहुं ठे; अने पठी अनाथी-मुनीराजकने समकित पाम्या. ते उत्तराध्ययनना ३० मा अध्ययनमां अधीकार ठे. पठी राज गृही नगरीमां तेमणे अमारपमो वज्रमाव्वो के 'कोइ, जीव मारवा पामे नहिं.' एवो सातमा अंगमां अधीकार ठे. ए काम समकित पामिने शा माटे कर्युं ते कहो. हवे पूर्वोक्त धर्मीराजाने जगत धन धन

कहे, पण प्रण पक्षवाला जुंमो जाणे. तेमां एक तो मांसनो गळि, धी-
जो कसाड, अने प्रोजो जेनी श्रद्धा जीव घचाववामां पाप मानवानी
होय. ते निन्दव. ए प्रण निर्दय, धर्मीने जुंमो जाणे. तेवारे तेरापंथी कहे
ठे के "सूत्रमां दंडेरो फेरव्यो कणुं ठे, पण श्रेणीकने धर्म धयुं एम
नथी कणुं. जे धर्म कहे तेने जुव लागे ठे." तेनो उत्तर

हे देवानुप्रीय ! सूत्रमां दंडेरो फेरव्यो कणुं ठे, पण पाप लाग्युं
तो कोइ सूत्रमां कणुं नथी. तमे श्रेणीक राजाने पाप लाग्युं कहीने जुव
केम बोखो ठो ? श्रेणीक राजाने जेवां फल लाग्यां ठे तेवांज फल धीजो
कोइ दयावंत, जीवने वचावशे तेने पण लागशे. तेवारे तेरापंथी कहे ठे
के, एम जयराष्ट्री जीव घचाव्यां धर्म थाय तो, इंड्र माहाराज चौद
राजलोकमां अमारपको वज्रकाधीने जीवदया पलावे अने माठलांनां
मोढां बंध करी दे, पण धर्म नथी. तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! आ अवस-
रमां जैत धर्म चाखणी चाखणी घइ रह्यो ठे. सीमंधरस्वामीने इंड्र पुढीने
कहे तो घणा जीवने मिथ्यात्व मटे, संदेह टळे. एमां तो तमे पण धर्म
कहो ठो. ए तो इंड्रकने केहेवरावबुं जोइए ? एमां तो पाप नथी ? पण
ते केम नथी केहेता ? तमे एवा कुहेत केम मेखबो ठो ? वखो तेरापंथी
कहे ठे के "मार्गमां घेंइंद्रियादिक असजोव पड्या ठे, ते देखीने तनकेयी
लइने ठांपके मुके अने तेनी अनुकंपा करे तो दस प्रकारनो असंजम
लागे. एम ठाणांयांगमां कणुं ठे." एवुं सूत्रनुं नाम जुटुं छे ठे. ते पाव.

पंचिदियाणं जीवाणं असमारंजमाणस्स दसविहे संजमे
कच्चइ तं० सोयमयाउं सोखाउं अवचरोवेत्ता जवइ सोयम-
एणं दुक्केणं असंजोगेत्ता जवइ एवं जाव फासामत्तेणं
दुक्केणं असंजोएत्ता जवइ एवं असंजमोवि जाणियधो.

अर्थः—हवे पंचेन्द्र आश्री संजम असंजम कहे ठेः—पंचेन्द्र
जीवने अ० असमारंज करतो थकां द० दस प्रकारे सं० संजम क० ला-
गे तं० ते कहे ठेः—सो० कानना सुखशी अ० असमो न करे, सो० भोत-

झिना दुःखने विपे अ० जोमे नहिं. ए० एमज जा० यावत् फा० स्पर्शना
दुःखने विपे अ० जोमे नहिं ए० एम अ० असंजम पण जा० कहेवो.

भावार्थः—हवे जुठ ! अहिंयां तो एम कथुं ठे के, पांच इंझिना
सुखयी विठोमे अने पांच इंझिना दुःखमां जोमे. ते पण समारंज करतो
थको होय तेने असंजम लागे. हवे समारंज नाम तो मार्यानुं ठे. शाख
सूत्र दस वैकालिक अध्ययन ठे. ते पाठ लखीये गीएः—

पुढविकायंवि हिंसंतो हिंसइत्त तयस्सिए तसेय विविहे
पाणे चक्खूसेय अचक्खूसे १७ तम्हाएयं वियाणित्ता दोसं
दुग्गइ वढ्ढणं पुढविकायं समारंजं जाव जीवाए वज्जए १९ ॥

अर्थः—पु० पृथ्वीकायनी हिं० हिंसा करतो थको हिं० हिंसा को
त० तेनी नेआए जे जीव त० अस वि० विविध प्रकारना पा० प्राणी
प्रत्ये च० चक्षु गोचर (बाहर) अ० शुद्धम त० ते जणी ए० एवुं वि
जाणीने दो० ए दोहा दु० दुर्गतीनो व० वधारणहार पु० पृथ्वीकायने
स० समारंज (हणवुं) जा० जाव जीव सुधी य० ठोके. ॥

भावार्थः—ए जुठ ! सूत्रमां शास्त्रात दृष्यानुं नाम तथा दुःख
दीधानुं नाम समारंज कथुं ठे, पण सुख निमित्ते अनुकंपाने हेतु असग
मुंके, तेने समारंज लागे एवुं कया सूत्रमां कथुं ठे ते बतावो. बखी पनि
सेहपा करतां तथा उपाश्रय पुंजतां घणा जीव देखो वेगला परठे, कयरे
काही वेगलो परठे तेने समारंज केम लागशे ? जो समारंज लागे ते
तमे ए काम केम करोवो ? बखी साधु सुखे वेग ठे तेने कोर आवक
आवीने कहे के, हे स्वामी ! तमने फलाणा गामे तमारा गुरुए तेकादपा
ठे, तेने समारंज केम लागशे ? बखी साधुना शरीरे दुःख जाणी आवक
ओरध आपे, तेयी साधुने अतिसारादिक घणुं दुःख उपजे पण रोग जाय.
हवे ए दातारने ओपधनी अशाता दोधां माटे अशाता पाप के शाता.
बेदनी पाप ने कहो. हे देवानुशीय ! अनुकंपाकरो दुःखना ठेकाजेयी

खेइ सुखना ठेकाणे मुंके तेने समारंज केम खागे ? एवं मतना खीधे जुठ केम घोसोठो ? तेवारे तेरापंथी कहेठे के " इरियावहि पम्किमे ठे तेवारे ठाणाउठाणा संकामियानो घोख आशोवोएठोए, तेनां जीवनी अनुकंपा करतां ठाणाउठाणा करे ते पण जेखो आब्यो. एमां खान्न क्यांथी ? " तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! एतो अजिह्या वत्तिया खेसिपाथी मांकी जाव जीवीयाउं ववरोविया सुधी हिंसाना घोख ठे. चढती चढती हिंसा ठे. पंथे प्रमादने वशे कोइ जीव विराधो होय तेआखोउंठुं. 'जेमे जीवा विराहिया' एवो पाठ ठे, पण 'जेमे जीवा उगारीया' एवो पाठ नथो. हे बाळमीत्रो ! ए दस बोखतो हिंसामां ठे, अने प्राणीनो अनुकंपा तो प्रत्यक्ष दयामां ठे. तेवारे तेरापंथी कहेठे के " अन्नपदाननो खान्न घणो वे. ते तो साधु ग्रण करण ने नव जोगेकरी माहाणो माहाणो शब्द करी चुक्या, अने अनुकंपानो खान्न थोको ठे ते हा बास्ते करे " ? तेनो उत्तर.

हे देवानुप्रीय ! सजायथकी ध्यानमां खान्न घणो ठे ते माटे शुं ? ध्यान करीने सजाय मुंकी देशे ? थोका घणा खान्ननुं शुं कारण ठे. खान्न तो पोताना प्रणाम उपर ठे, पण अहो अनुकंपा-रहित ! जेने जेवो कल्प ठे तेवी करणी न करे तो तेनुं अन्नपदान पण कर्म फल देठे, संतारमां रुखयानो हेतु ठे. तेवारे तेरापंथी कहेठे के " जीव उगार्थे खान्न जाणोठो, त्यारे तमे ठामठामना जीवका केम नथी पुंजता ? धर्मपुन्य तो तमारे पण करवुं ठे. " तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! अमारे धर्म करयो ते तो खरो, पण कल्प प्रमाणे थाय. वखी धर्म-उपदेश देवामांतो तमे पण खान्न जाणोठो. त्यारे तमे भेखा उत्सवमां जइने, वेश्याना पागामां जइने अने घेर घेर जइने उपदेश केम नथी करता ? एमां तो एकांत धर्म तमे पण जाणो ठो. तो ते प्रमाणे केम नथी करता. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के " उपदेश देवामां तथा सजाय करवामां एकांत धर्म ठे, पण कल्प प्रमाणे थाय. " त्यारे हे देवानुप्रीय ! जेम ए कल्प प्रमाणे थाय तेम जीव उगारवो पण कल्प प्रमाणे थाय. जेम राजानो भेदेतो मुसदी तथा कोठीवास पुन्यवंतजीव मजुरी न करे, पण निर्धन मजुरी करा वे टपन

लावे तेने लाज जाणे के नहिं. तेम साधु तथा सामायक पोसामां वे
 ठेलो श्रावक कल्पे तेवी अनुकंपा करे. सजाय ध्यानरूप घणो लाज ठे
 कीने अकल्पनीक काम जाणे तो, थोमो लाजनुं अनुकंपानुं काम न के
 पण कोइ संवर सामायक बिना नवरो वेठो होय ते, जीवनी अनुकंपा
 थोमो लाज कमायतो तेने लाज केम नहिं. थसे ? वली जेम सामायक
 पोसामां घेठां तो साधुने पण दान देवुं कोइ सूत्रमां चाड्युं. तथा. पण
 खुल्लो दान दे तेने जलो जाणे के नहिं ? तेम पूर्वोक्त साधु श्रावक
 कल्पे तेवी अनुकंपा करे, पण खुल्लो अनुकंपा करे तेने जलो जाणेज.

वली तेरापंथी कहे ठे के " जीवने उगार्ये रक्षा कयें लाज था
 तो, गजसुकमाल पन्निमा साधवा गया, ते जगवंत जाणे ठे के, एने सो
 मीख ब्राह्मण परिसह देसे. त्यारे एनी अनुकंपा माटे वे साधु रक्षा क
 रया केम न मोफद्या ? " तेनो उत्तर. हे देवानुमीय ! प्रजुनी तो गज
 सुकमाल उपर अनंत ज्ञावदया हतो, पण एम रक्षा कर्षायी धारम
 पन्निमा सधाय नहिं अने मुक्तिए जवाय पण नहिं. वली प्रजुए ते
 गजसुकमालने अनंत सुखरूप मुक्ति आगी ठे. वे साधु ताने काजे मुंके
 वगर साधु मुक्यां पण अनंता दया रक्षा करी कहीयें. जेम मावीत्र पो
 ताना पुत्रने पलायकारे करुवुं थोपध खवरावे, तेथो ते मोंडेथी घणा शस्त्र
 करे. ए थोपध खवरावतां यकां देखावमा तो माना पीता अशाता वे ठे
 एम देखीए ठीए; पण परमार्यें मावीत्र पुत्रना हितकारो ठे के अहित
 कारी ठे ? जेवी मावीत्रनी इष्टि पुत्र उपर, तेवो नेमानाय जगवंतनी
 इष्टि गजसुकमाल उपर हितनी हती. वली तेरापंथी कहे ठे के " चोर
 सिंह अने परदाग खंयटने माग्ता देखोने, एने मारो थगर मत मारो एम
 न कहे. त्यारे जुठने ! मत मारो पण साधु न कहे, त्यारे उगारवो क्या
 रलुं ? " तेना उत्तरमां सुवग्मांग श्रुतकंध बीजे अप्ययन ५ मं. ते
 माया ३१ नी खलीए ठीए:—

असंसे अमृत्यंवावि, सद्य दुग्गे तियापुणो;

वह्मणा अवयंति, इति वायं णणंसरे. ॥ ३१ ॥

अर्थः—हवे अनेरा वचन आश्री संजम कहे ठे. अ० जगमां समस्त परतु घट पटादिक अस्तु संख्याने अजिप्राये (नित्य) सास्वती ठे, एवुं वचन न बोले. वि० अनित्यपणुं पण न बोले. स० सपलो जगत दुःखी ठे एम पण न बोले; कारण के चारित्रादिक प्रणमवायो सुख पण दीते ठे. यदुक्तं. ' तण संघार णिवणोवि मुणिवरोवि जहराग मय-मोहो जंपावइ मुत्तिसुहं कतोतं चक्खट्ठीवि. ' व० विणासवा योग्य चोर परदारागामि आदिक ठे अथवा अ० अवध्य अविणासवा योग्य ठे एवुं पण न कहे. जो कहे तो तेना कर्मनी अनुमोदना लागे. एंणी परे सिंघ, व्याध, मंजारादिक हिंसक जीव अनेरा जीवनी घात करवा उद्यमवंत देखी साधु मध्यस्पपणुं अवसंधी इ० ए वे जापा (अनेराने अप्रतीत कारणी ठे माटे) न बोले.

ज्ञावार्थः—हवे जुठ! इहां तो एकान्त पक्षनी ना कही ठे. लोकने एकान्त सास्वतो पण न कहेवो, तेम अशास्वतो पण न कहेवो. आ लोक एकान्त सुखी ठे एम पण न कहेवुं, तेम दुःखी ठे एम पण न कहेवुं. आ चोर तथा परदारागामिक मारवा योग्य ठे अथवा नयी मारवा योग्य, एवुं एकान्त वचन न बोखवुं. जो ' ए मारवा योग्य ठे, माहा दुष्ट ठे ' एम कहे तो तेना प्राण जाय, अने ' तेने मत मारो, ए मारवा योग्य नयी, जलो आदमी ठे ' एम कहे तो ए लोक विरुद्ध ठे; कारण के ए चोर मुक्यो थको वखी चोरी प्रमुख अकार्य करे. तेथी लोक कहे के, ए साधुनों उपगार ठे. एम चोर जारना पक्षी ठरावे. ते माटे साधुए ' मारो, मत मारो ' कांइ पण न कहेवुं. ए रीते सुयगरांगना २१ मा अध्ययनमां सर्व बोख एकान्त पक्षे बोखवा आश्री ना कही ठे. ' आधाकर्मी आहारादिक जोगवे तेने कर्म लागे ' एवुं वचन एकान्त न बोखवुं; तेम कर्म न लागे ' एवुं पण वचन एकान्त न बोखवुं. इत्यादिक वचन एकान्त पक्षे बोखवा आश्री ना कही ठे. तेम ए पण वचन एकान्त पक्ष आश्री ना कहुं ठे; पण एम नयी कहुं के " जीव वचाव्याथी पाप लागे ते माटे ' मारो, मत मारो ' न कहेवुं. " ए तो ठगस्थिते निश्चेकारी ज्ञापा

खावे तेने लाज जाणे के नहिं. तेम साधु तथा सामायक पोसामां वे
ठेलो श्रावक कल्पे तेवी अनुकंपा करे. सजाय ध्यानरुप घणो लाज वे
नीने अकल्पनीक काम जाणे तो, थोमा लाजनुं अनुकंपानुं काम न के
पण कोइ संवर सामायक विना नवरो वेठो होय ते, जीवनी अनुकंपा
थोमो लाज कमायतो तेने लाज केम नहिं. थशे ? वली जेम सामायक
पोसामां वेठां तो साधुने पण दान देवुं कोइ सूत्रमां चाव्युं नथी. पण
खुल्लो दान दे तेने जलो जाणे के नहिं ? तेम पूर्वोक्त साधु श्रावक
कल्पे तेवी अनुकंपा करे, पण खुल्लो अनुकंपा करे तेने जलो जाणेज.

वली तेरापंथी कहे ठे के " जीवने उगार्यें रक्षा कयें लाज " या
तो, गजसुकमाल पत्निमा साधवा गया, ते जगवंत जाणे ठे के, एने सो
मीछ ब्राह्मण परिसह देसे. त्यारे एनी अनुकंपा माटे वे साधु रक्षा क
रवा केम न मोफल्या ? " तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! प्रजुनी तो गज
सुकमाल उपर अनंत ज्ञावदया हतो, पण एम रक्षा कर्पायी धारम
पत्निमा सधाय नहिं अने मुक्तिए जवाय पण नहिं. वली प्रजुए ते
गजसुकमालने अनंत सुखरुप मुक्ति थापी ठे. वे साधु ताने काजे मुंके
वगर साधु मुक्यां पण अनंता दया रक्षा करी कहीयें. जेम मावीत्र पो
ताना पुत्रने बलात्कारे करुवुं औपध खवरावे, तेथो ते मोढेथी घणा शब्द
करे. ए औपध खवरावतां थकां देखावमा तो माना पीता अशाता वे ठे.
एम देखीए ठीए; पण परमार्यें मावीत्र पुत्रना हितकारो ठे के अहित
कारी ठे ? जेवी मावीत्रनी ऊष्टि पुत्र उपर, तेवी नेमानाय जगवंतनी
ऊष्टि गजसुकमाल उपर हितनी हती. वली तेरापंथी कहे ठे के " चोर
सिंह थने परदारा खंपटने मारता देखोने, एने मारो थगर मत मारो एम
न कहे. त्यारे जुठने ! मत मारो पण साधु न कहे, त्यारे उगारवो कया
रखुं ? " तेना उत्तरमां सुयगमांग ध्रुतपंकध धीजे अध्ययन ५ मं. ते
गाया ३१ मी खलीए ठीए:—

असंसे अरुप्यंवावि, सध डुके तियापुणो;

वज्रपाणा अवयंति, इति वायं एणंसरे. ॥ ३१ ॥

અર્થ:—હવે અનેરા વચન આશ્રી સંજમ કહે છે. અઃ જગમાં સ-
મસ્ત વસ્તુ ઘટ પટાદિક અસ્કુ સંસ્થાને અગ્નિપ્રાયે (નિત્ય) સાસ્વતી
હે, એવું વચન ન ઘોષે. વિઃ અનિત્યપણું પણ ન ઘોષે. સઃ સઘણો જગત
દુઃખી હે એમ પણ ન ઘોષે; કારણ કે ચારિત્રાદિક પ્રણમવાયો સુખ
પણ દીસે છે. યદુક્તં. ‘તથા સંધાર ણિવણોવિ મુણિવરોવિ જટ્ટરાગ મય-
મોહો જંપાવહ મુત્તિસુહં કતોતં ચક્કચટ્ટીવિ.’ વઃ વિણાસવા યોગ્ય ચોર
પરદારાગામિ આદિક છે અથવા અઃ અવધ્ય અગ્નિણાસવા યોગ્ય છે એવું
પણ ન કહે. જો કહે તો તેના કર્મની અનુમોદના લાગે. ણી પરે સિંધ,
વ્યાથ, મંજારાદિક હિંસક જીવ અનેરા જીવની ધાત કરવા ઉદ્યમવંત
દેહી સાધુ મધ્યસ્થપણું અવલંબી હઃ એ વે જાણા (અનેરાને અપ્રતીત
કારણી છે માટે) ન ઘોષે.

જાવાર્થ:—હવે જુઠું! હાં તો એકાન્ત પદ્ધતી ના કહી છે. લોકને
એકાન્ત સાસ્વતો પણ ન કહેવો, તેમ અશાસ્વતો પણ ન કહેવો. આ લોક
એકાન્ત સુખી છે એમ પણ ન કહેવું, તેમ દુઃખી છે એમ પણ ન કહેવું.
આ ચોર તથા પરદારાગામિક મારવા યોગ્ય છે અથવા નથી મારવા યોગ્ય,
એવું એકાન્ત વચન ન ઘોષવું. જો ‘એ મારવા યોગ્ય છે, માહા હુદ્દ છે’
એમ કહે તો તેના પ્રાણ જાય, અને ‘તેને મત મારો, એ મારવા યોગ્ય
નથી, જલો આદમી છે’ એમ કહે તો એ લોક વિરુદ્ધ છે; કારણ કે એ
ચોર મુખ્યો થકો વણી ચોરી પ્રમુખ અકાર્ય કરે. તેથી લોક કહે કે, એ
સાધુનો ઝંપગાર છે. એમ ચોર જારના પદ્ધતી ઠરાવે. તે માટે સાધુએ ‘મારો,
મત મારો’ કાંઈ પણ ન કહેવું. એ રીતે સુયશંગના ૨૧ મા અધ્યયનમાં
સર્વ ઘોષ એકાન્ત પદ્ધતી ઘોષવા આશ્રી ના કહી છે. ‘આપાકર્મો આદા-
રાદિક જોગવે. તેને કર્મ લાગે’ એવું વચન એકાન્ત ન ઘોષવું; ‘તેમ કર્મ
ન લાગે’ એવું પણ વચન એકાન્ત ન ઘોષવું. इत्यादिक वचन एकांत
પદ્ધતી ઘોષવા આશ્રી ના કહી છે. તેમ એ પણ વચન એકાન્ત પ-
ના કરવું છે; પણ એમ નથી કરવું કે “જીવ રજાડ્યા”
માટે ‘મારો, મત મારો’ “” એ તો

खावे तेने लाज जाणे के नहिं. तेम साधु तथा सामायक पोसामां वे
ठेलो श्रावक कल्पे तेवी अनुकंपा करे. सजाय ध्यानरूप घणो लाज व
नीने अकल्पनीक काम जाणे तो, थोका लाजनुं अनुकंपानुं काम न क
पण कोइ संवर सामायक बिना नवरो वेगो होय ते, जीवनी अनुकंपात
थोको लाज कमायतो तेने लाज केम नहिं. थशे ? वली जेम सामाय
पोसामां वेठां तो साधुने पण दान देवुं कोइ सूत्रमां चाड्युं. नथी. प
खुल्लो दान दे तेने जलो जाणे के नहिं ? तेम पूर्वोक्त साधु श्राव
कल्पे तेवी अनुकंपा करे, पण खुल्लो अनुकंपा करे तेने जलो जाणेज.

वली तेरापंथी कहे ठे के “ जीवने उगार्ये रक्षा कयें लाज था
तो, गजसुकमाल पन्निमा साधवा गया, ते जगवंत जाणे ठे के, एने सं
मील ब्राह्मण परिसह देसे. त्यारे एनी अनुकंपा माटे बे साधु रक्षा क
रवा केम न मोकल्या ? ” तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! प्रजुनी तो गज
सुकमाल उपर अनंत ज्ञावदया इतो, पण एम रक्षा कर्पाथी पारम
पन्निमा सधाय नहिं अने मुक्तिप जयाप पण नहिं. वली प्रचुंए त
गजसुकमालने अनंत सुखरूप मुक्ति थापी ठे. बे साधु ताने काजे मुंके
वगर साधु मुक्यां पण अनंतो दया रक्षा करी कहीयें. जेम मावीत्र पे
ताना पुत्रने घलात्कारे करवुं थोपथ खबरावे, तेथी ते मोंढेथी घणा शक
करे. ए थोपथ खबरावतां थकां देखावमा तो माना पीता अशाता दे ठे
एम देखीए ठीए; पण परमार्थे मावीत्र पुत्रना हितकारी ठे के अहित
कारी ठे ? जेवी मावीत्रनी इष्टि पुत्र उपर, तेथी नेमानाथ जगवंतर्न
इष्टि गजसुकमाल उपर हितनी इती. वली तेरापंथी कहे ठे के “ चोर
सिंह अने परदारा खंपटने मारता देखोने, एने मारो थगर मत मारो प
न कहे. त्यारे जुठने ! मत मारो पण साधु न कहे, त्यारे उगारवो क्य
रहुं ? ” तेना उत्तरमां सुयगमांग श्रुतस्कंध धीजे अध्ययन ५ मं.
गाथा ३१ नी खलीए ठीए:—

असंसे अरुयंवावि, सद्य डुके त्रिवापुणो;

वज्रपाणा अवयंति, इति वायं एणंसरं. ॥ ३१ ॥

अर्थः—एवे अनेरा वचन आधो संजम कहे ठे. अ० जगमां स-
मस्त परतु घट पटादिक अस्तु० संख्याने अजिप्राये (नित्य) सास्वती
ठे, एवुं वचन न बोले. वि० अनित्यपणुं पण न बोले. स० सघसो जगत
खुखी ठे एम पण न बोले; कारण के चारित्रादिक प्रणमवाथो सुख
पण दीसे ठे. यद्भुतं. 'तण संघार णिवणोवि मुणिवरोवि जट्टराग मय-
भोदो जंपावइ मुत्तिसुदं कतोतं चक्रवहीवि.' व० विणासया योग्य चोर
परदारागामि आदिक ठे अथवा अ० अवध्य अविणासया योग्य ठे एवुं
पण न कहे. जो कहे तो तेना कर्मनी अनुमोदना लागे. एणी परे सिंध,
व्याघ्र, मंजारादिक हिंसक जीव अनेरा जीवनी घात करवा उद्यमवंत
देखी साधु मध्यस्थपणुं अवसंधी इ० ए वे जापा (अनेराने अप्रतीत
कारणी ठे माटे) न बोले.

ज्ञावार्थः—एवे जुड! इहां तो एकान्त पक्षनी ना कही ठे. लोकने
एकान्त सास्वतो पण न कहेवो, तेम अशास्वतो पण न कहेवो. आ लोक
एकान्त सुखी ठे एम पण न कहेवुं, तेम दुःखी ठे एम पण न कहेवुं.
आ चोर तथा परदारागामिक मारवा योग्य ठे अथवा नथी मारवा योग्य;
एवुं एकान्त वचन न बोलवुं. जो 'ए मारवा योग्य ठे, माहा. छुष्ट ठे'
एम कहे तो तेना प्राण जाय, अने 'तेने मत मारो, ए मारवा योग्य
नथी, जलो आदमी ठे' एम कहे तो ए लोक विरुद्ध ठे; कारण के ए
चोर मुख्यो थको वखी चोरी प्रमुख अकार्य करे. तेथी लोक कहे के, ए
साधुनो उपगार ठे. एम चोर जारना पक्षी ठरावे. ते माटे साधुए 'मारो,
मत मारो' कांइ पण न कहेवुं. ए रीते सुयगसांगना २१ मा अध्ययनमां
सर्व बोख एकान्त पक्षे बोखवा आश्री ना कही ठे. 'आधाकर्मी आहा-
रादिक जोगवे तेने कर्म लागे' एवुं वचन एकान्त न बोलवुं; 'तेम कर्म
न लागे' एवुं पण वचन एकान्त न बोलवुं. इत्यादिक वचन एकान्त
पक्षे बोखवा आश्री ना कही ठे. तेम ए पण वचन एकान्त पक्ष आश्री
ना कहुं ठे; पण एम नथी कहुं के "जीव वचाव्याथी पाप लागे ते
माटे 'मारो, मत मारो' न कहेवुं." ए तो उद्गस्थते निश्चेकारी ज्ञावा

एकान्त पक्षे न बोधवी, ते माटे ना कशुं ठे. स्हेज स्वजावे कोइ
 बीने पुठे के, हे स्वामी ! चोरने मार्यानुं शुं फल ठे ? तेवारे साधु
 सानां फल कही देखाके, अने चोरने ठोकाववा उगारवानां फल
 त्वारे जसां फल कही देखाके. वखी तमारा मतमां तो, चोरने मारे
 चोरने उगारे ए घेहुनां फल सरखां ठे. त्वारे कोइ साधुने आवीने
 के, हे स्वामी ! मुजने चोर मारवाना पचखाण करावो, तेवारे साधु पचखा
 मुखे कराये; पण कोइ कहे के, मुजने चोर उगारवाना पचखाण करावो, त्या
 साधु न करावे. हवे जो बेळ वातोमां सरखा गुण अवगुण होय तो !
 गारवाना पचखाण केम न करावे ? एम हैयाथी विचारी जुठ, तेवा
 तेरांधी कहे ठे के "अनुकंपा कर्याथी साज होय तो नमीराज करी
 रने इंडे कशुं के, मीथीसा नगरी बसे ठे, तमारी आंखमां अमृत प
 ने, तमे सामुं जुठ तो पसती रही जाय. तेवारे अनुकंपा कीपां सा
 जाते तो नमीराजे सामुं केम न जोयुं ?" एयुं एकान्त जुठ बोले.
 बागमंके छतराप्पवनजीमां तो नीवे मुजय कशुं ठे. ते अध्ययन ए मानो
 माया १२, १३, १४, १५, १६:—

एम अग्नीय वाजय, एयं ऋद्ध मंदिरं;
 जपयं अनेगरं तेणं, कीसणं नाव विरुद्धं. ॥ १२ ॥
 एयमठं निमामिना, देव कारण चोद्धं;
 तठ नमिगय गिपि, देविदं दण मववी. ॥ १३ ॥
 मुद्धं वमामो जीवामो, जेमिमो नत्रि किंचणां;
 निदिशाय ऋमाणोए, नमे ऋद्ध किंचणां. ॥ १४ ॥
 चत्त पुने कखनम्म, नित्रा वाग्गम निरुणां;
 दिपं नदिशय किंच, अणियं पि न विशय. ॥ १५ ॥
 वद्ध खु मुण्णिणो जदं, अणगाग्गम निग्गुणां;
 रुद्ध विप मुग्गम, एगन माणु पागण. ॥ १६ ॥

अर्थः—ए० ए प्रत्यह् अं० अग्नि वा० वायराथी ए० ए रु० बसे
 ठे तमारां मं० घर ज० हे जगवान ! अ० अंतःपुर तमारां, उतां की०
 शा माटे ना० सामुं जोता नथी ? ॥१२॥ ए० ए पूर्वोक्तार्थ नि० सांज-
 छीने जे पोताना आत्मानुं होय ते रुमी परे राखवुं. घरथी तारुं निक-
 छवुं ते परजीवने दुःखनो हेतु अने दुःखनुं कारण ययुं पवा हे० हेतुना
 कारणे चो० प्रेयोयको त० स्यार पठी न० नमीराजऋषि दे० देवेंद्र तर्केंद्र
 प्रत्ये इ० मं० एम घोड्या. ॥१३॥ सु० जेम सुख थाय तेम व० हुं वसुंहुं,
 जी० जीवुंहुं, जे० जे माहारी न० नथी किं० कांइ अल्प मात्र वस्तु.
 मि० मिथीला नगरी रु० बलतांथकां न० नथी माहारुं रु० बलतुं किं०
 अल्प मात्र पण. ॥१४॥ च० ठारुया पु० पुत्र क० छी जे यतिए, तेने नि०
 सर्व व्यापार रहित जि० एवा साधुने पि० प्रीयकारी बल्लज न० नथी
 किं० कांइ थोडुं पण, अ० अप्रीयकारी पण नथी कांइ. ॥१५॥ घ० घणुं
 खु० निश्चे मु० साधुने ज० श्रेय सुख ठे. अ० घर रहित अणगार, जि०
 साधु स० सर्व (पाद धनादि, अज्यंतर कपायादिक) परिग्रहथी वि०
 विशेष मु० मुकाणा ठे, अने ए० हुं एकखो जुं, एवुं एकत्वपणुं म० देखतो
 यको विचरे ते साधुने सुख ठे. ॥१६॥

जावार्थः—हवे जुठ ! इहांतो एम नथी कणुं के, तमारी आंखोमां
 अमृत वसें ठे, तेथी सामुं जुठ तो पलती रही जाय. इहांतो इंडे परिहा
 करी ठे के, मोहनी-कर्म जीत्यां के नथी जीत्यां ? इहां अनुकंपानुं नाम
 पण क्यां ठे ? हे स्वामी ! तमारुं अंतःपुर पखेठे माटे तमे सामुं केम
 नथी जोता ? इहां मोहनी उपजावी ठे. त्यारे स्वामी बोझा के, मैतो
 मुक्या ठे, हुं तो सुखे वसुंहुं, मारे पलवानुं कांइ नथी; पण इंडे एम
 नथी कणुं के, जुठ तो नगरी पलती रहे. जो इंडे एम कणुं होय तो
 नमीराजाए एम केहेवुं जोइए के, हे जाइ ! एवी अनुकंपा मुजने करवी
 कस्ये नहिं. एम कणुं होततो अनुकंपानो प्रश्न थात, पण इंडे एम
 नथी कणुं. इंडेतो मोहनीनी परिहा निमित्ते पुत्रयुं ठे. पखी आगल
 मेहेल, कोट तथा दरवाजा कराववाना अने धन रजमार जराववाना प्रश्न

महत्स्थीनां ध्याएरपाणी न से तथा साज न वंते; पण महत्स्थीने दान देवामां पाप केम जाणुं जाय. हे देवानुप्रीय ! एम केम कहोठो के, जगवंतनी अनुकंपा कीधां तथा जगवंतने साज दीधां इंडने पाप लागे तेपी जगवंते इंडनी साज न गांठी. एवुं मतना सीधे जुठ केम घोसोठो?

वली तेरापंधी कहेते के, जो जीवनी अनुकंपा कीधां तथा जीवने उगार्यां लाज होय नो. चेमा कोणीकनी लमाइ थइ तेमां अनेक मनुष्य मुच्यां. ने चेमा कोणीकने जगवंते केम न वर्या ? तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! उपदेश दइ ठोमाव्यामां तो तमे पण धर्म कहोठो. त्यारे चेमा कोणीकने जगवंते जइने उपदेश केम न दीधो ? उपदेश देवामां तो पाप नहोतुं लागतुं ? पण हे देवानुप्रीय ! एतो निमित्त कारण एज रीते ठे. से टाळुं टले नहिं. जावी पदार्थने टाळवा कोइ वलीष्ट नथी. वली तमने अनुकंपा ए लेखे करवी न जापी, त्यारे श्री जगवतीमां नवमे दातके, जमाखीने अधिकारे, जमाखीए जावीने कणुं के, हुं केवली थइने आव्यो हुं. त्यां जगवंते जमाखीने खष्ट केम न कर्यो ? अने गोशाखी आव्यो त्यारे जसा जसा प्रश्नात्तर करी तेने खष्ट कर्यो, त्यारे शुं जमाखीने खष्ट करवामां लाज नहोतो ? वली दसासुतखंधमां श्री धर्ममानस्वामीए, पोताना साधु साधवीए नियाणां कयां तेने प्रायश्चित्त दइ शुद्ध कयां; माहादातक श्रावकने गौतमस्वामीने मोकली प्रायश्चित्त देवराव्युं; अने धी नेमनाथ जगवंते थयमत्ता थणगार निमित्त परुपता हुता तेने शुरू केम न कर्या ? वली सुखमाखका साधवी, सोमीख ब्राह्मण, इत्यादिक घणा जीव सल्ल सहित देखी ते समयना केवली जगवंत प्रायश्चित्त देवा केम न गया ? तथा कुंभारिक प्रमुखने शुरू केम न कर्या ? जसा एमां तो कोइनुं असंजम जीवोतव्य नहोतुं वधतुं ? कोइने थवगुणतो नहोतो यतो ? सामो गुण थात, थाराधिक थात. ए काम केम न कर्युं ? पण तेरापंधी एम न विचारे के, जावि पदार्थने कोण मटानी शके. ज्यांत्यांधी, हेयामांधी अनुकंपा कापवानुंज सुकेठे.

वली दान देवामां तथा जीव ठोमाववामां वचमां जीवनी हिंसा

वचनात्. ए० एम ने० नारकीने पण जा० यावत् वे० वेमानिक सरी
 सातावेदनी बांधवानो उपाय कह्यो. अ० ठे जं० हे जगवान ! जो० जो
 अ० असाता वेदनी क० कर्म करे ? बांधे ? हं० हा गौतम ! ठे. क० के
 जं० हे जगवान ! जो० जीव असा० असातावेदनीय क० कर्म करे !
 बांधे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! परदु० परने दुःख देवायी
 परसो० परने शोक उपजाववायी परजू० परने दीनपण उपजाववायी
 परति० परने आंसु सालादिक खराववाना कारणयी परपि० परने साक
 कीए ताम्बायी परप० परने परितापवायी व० घणा पा० प्राणीतेने
 जा० यावत् स० घणा सत्त्वने दु० दुख करवायी सो० दीन करवायी
 जा० यावत् प० परितापना उपजाववायी ए० एम ख० निक्षे गो० हे
 गौतम ! जो० जीव अ० असातावेदनिय क० कर्म नपाजें बांधे. ए० एम ने०
 नारकीने पण कहेवुं. ए० एम जा० यावत् वे० वेमानिक लागी कहेवुं.

साधार्थः—एहे जुठ ! प्राणीजीवनी अनुकंपा कीधायी सातावे
 दनी बंधाय कणुं. ए न्याये जीवनी अनुकंपा करे, दुःखी देखीने दुःख
 शोक मटावे तथा यथाथे तेने शातावेदनी बंधाय. ते शातावेदनी पुन्यनी
 प्रकृती ठे. तेथो तेरापंथी कहेठे के “ जीवने मारवाना त्याग करे तथा
 जीवने न क्षे तेने अनुकंपा कहीये, तेथी शातावेदनी बंधाय. ” तेने
 उत्तर. हे देवानुग्रीय ! इहांते चार प्रकारनां कर्म कणां ठे. ते जीव
 मादि अक्षर पाप सेवे, सेवरावे अने सेवताने जसो जाणें, तेने कर्म
 वेदनी (असातावेदनी) कर्म बंधाय, एतलं दुःखे दुःखे जोगवे. ए कर्म
 वेदनी कर्म सोबीम दंकरना जीवने बंधाय, अने जीवहिंसादि असा
 दादयी निवने तेने अकर्म वेदनी कर्म बंधाय. ते गुणे गुणे जोगवे
 मुक्ति जाय अने ज्ञानमहागजनी परे कर्मसपणुं चमत् न आवे. ए क
 र्मवेदनी शातावेदनी कर्म एक माणसनाज दंकरमां बंधाय. यती प्र
 कृत ज्ञान जोगेदरी प्राणीजीवने दुःख वेद गुणवे, तेने असातावेदनी
 कर्म वेदना. ए असातावेदनी सोबीम दंकरमां बंधाय. नेमज प्रकृत
 प्रह जोगेदरी प्राणीजीवनी अनुकंपा करे, तेने शातावेदनी कर्म बंधाय

૫ શાતાવેદની પણ ચોવીસ દંડકના જીવોને વંધાય. હવે તમે કહો
 કર્કસવેદની-કર્મ કેને કહીયે અને અશાતાવેદની-કર્મ કેને કહીયે ?
 અકર્કસવેદની-કર્મ કેને કહીયે અને શાતાવેદની-કર્મ કેને કહીયે તે
 કહો. હે દેવાનુપ્રીય ! જીવને ન હણે તેને તો અકર્કસવેદની વંધાય, અને
 અનુકંપા કરે તેને શાતાવેદની વંધાય. ૫ જુન ! જીવને ન હણે તેના
 ફલ ન્યારાં કહ્યાં, અને અનુકંપાનાં ફલ ન્યારાં કહ્યાં. અનુકંપાતો બ્રા-
 મણાનું દુઃખ મેટે, મટાકે અને મટાકતાને જાણે તેને કહીયે. તેની
 શાખ સૂત્રઅંતગમમાં, સુસતાશ્રાવિકાપ પુત્રની તૃપ્તિ વાસ્તે દર્શનમેષી
 દેવતાને આરાધ્યો. ત્યાં દુઃખ મટાકવાના પ્રણામને અનુકંપા કહી ઠે.
 વહી કૃષ્ણમાહારાજને કોસાનાં ઇંટો નાખવાનાં દુઃખ મટાકવાના પ્રણામ
 આવ્યા તેને અનુકંપા કહી ઠે. વહી જ્ઞાતાસૂત્રમાં ધારણી રાણીનો કોણો
 પુરવાને અજયકુમારે દેવતાને આરાધ્યો, ત્યાં દુઃખ મટાકવાના પ્રણામને
 અનુકંપા કહી ઠે. તમે મતના લીધે " જીવને ન હણે તેનેજ અનુકંપા
 કહીયે. " એમ કેમ કહોઠો ?

વહી તેરાપંથી અનુકંપા સાવધ નિર્વંધ યે પ્રકારની કહેઠે. તેનો
 ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! અનુકંપા સાવધ નિર્વંધ યે પ્રકારની કોઈ સૂત્રમાં
 કહી નથી. તમે મતના લીધે જુઠું કેમ બોલોઠો ? કારણકે અનુકંપાને
 તો સમકિતનું સ્વરૂપ કહ્યું ઠે. તે દુઃખ મટાકવાના પ્રણામને અનુકંપા
 કહીયે. તેને સાવધ શીરીતે કહીયે ? પણ દુઃખ મટાકવા સારું કર્તવ્ય
 કરે તે કર્તવ્ય સાવધ નિર્વંધ હોય. તે કર્તવ્યનો પદ્ધતિ અનુકંપાને
 સાવધ કેમ કહોઠો ? ઠકાયનો આરંજ કરે તેને તો કર્તવ્ય કહીયે, અને
 હિંસાને નિંદે, ને ઠકાયની ઉપર કરુણા આવે તેને અનુકંપા કહીયે. એમ
 અનેક કાર્યમાં શુદ્ધ પ્રણામથી નિર્જરા થાય, અને સાવધ કર્તવ્યથી કર્મ
 વંધાય. એમ કર્તવ્ય ન્યારું અને અનુકંપા ન્યારો. હવે જો અનુકંપાને સા-
 વધ કહેશો તો સમવાયાંગમાં તથા ઉત્તરાપ્યયન અપ્યયન ૨૫ મામાં,
 સમ, સમવેગ, નિર્વેદ, અનુકંપા અને આસ્તા, ૫ પાંચ સમકિતનાં સદાસ
 કહ્યાં ઠે, તે પણ સાવધ નિર્વંધ યે પ્રકારનાં કહેવાં પડશે; અને જો

अर्थः—आ० कहे ठे म० मोटा पु० पुरुष पू० पूर्वे त० तीहां
तवो० तपरुपी ध० धनेकरो सादृत उ० शीतल पाणीएकरी सि० मोह
मा० प्राप्त थया कहे ठे. त० तीहां मं० मूर्ख स० सिदाय (पस्ताय) ॥१॥
अ० बीना जोगव्यां. न० नमिराजा वि० विदेह देशना उपन्या तया
रा० रामयुक्त राजर्षि जु० जोगवतायका मुक्ति पोंहच्या. वा० बाहुकरी
उ० शीतल पाणी जु० जोगवता मुक्तो गया. त० तेमज ता० तारागण
रुपी शीतल पाणीची सिध्या ॥२॥ आ० आसल रुपी दे० देवस रुपी
चे० निश्चे दी० छीपायण नामा म० मोटा रुपी अने पा० पारासरजी
द० काचुं पाणो जोग० जोगवीने बी० बीज आदिक ह० लीलोत्री प्रमुख
जोगवीने मुक्ती पोंहोच्या. ॥३॥ ए० ए पु० पुर्वे म० मोटा पुर्व आ० केहेवा.
इ० आ लोकमां सं० प्रसिद्ध जोग० जोगवीने वि० बीज न० सचित
पाणी सि० सिद्ध थया इ० एम कुतीर्थी कहे. मे० अमे माहाजार्तादि
विषे सांजव्युं. एवी रीते अमे पण मुक्ती जाशुं. ॥४॥ त० तिहां कुं
शाम्न सांजव्याथी मं० मूर्ख सि० चारित्र्यो सिदाय. जेम जारना वि०
गर्दब पारयायका जार नाखी नासी जाय, तेम अज्ञानी संजमनो
जार नाखीने शिष्यस विहारी थाय. वली दृष्टान्त कहे ठेः-वि० अग्नि
प्रमुखना जयथी बीजा लोकरने नासता देखी थोकी समर्थाइवंत पुरुष
पुठे जाय, पण आगस न चाखे. जेम कायर बीहता आगस न चाखे,
तेम शिष्यस विहारी मोक्षना थमगामी न थाय, अनेतो कास संसार
जमे. ॥५॥ इ० इहां मे० अकेक अन्यतिथी स्वतिथी पासरया जा० कहे
सा० शाताथी सा० शाता थाय, न० दुःखथी सुख केम थाय ? एटसे लोका-
दिक दुःखथी मोक्ष केम थाय ? सासथी सास अने कोडवथी कोडव
निदजे. जे० जे कांठ न० न्यां आ० श्री जिनेंद्र मार्ग प० चरुष्टो रा०
ज्ञान दर्शनादि समाधि मद्दिन. ॥६॥ मा० गळे ए० ए अ० जिनमार्गने
दिसतायदा ते अ० अरूप सुगने कांज मोक्षनां घणां सुगने गुमां ठे.
ए० एवा जीवने अ० मोक्ष नथी. आ० जेम लोहनो व्यापारी जु०
पुर्वो तेव ते एव एव. ए मदिरार दृष्टान्त राखवसोपी होवः ॥७॥

पा० जीवहिंसामां व० वर्ततायका मु० भृपावाद सं० असंजत उतां अ०
 अदत्तादाने व० वर्ततायका अने मे० मैथुन प० परिग्रहे वर्तता उता
 योना सुखने काजे घणा सुखने विणाशो ठो. ॥१०॥ ए० एम मे० अकेक
 पा० स्वतिथीं परतिथीं प० परुपे, तेने अ० अनार्य इ० स्त्रीने व० वशे
 पंरुपायका घा० अज्ञानी जि० जिनमार्गची प० ज्ञप्रांठा जाणवा. ॥११॥
 वली तेउ कहे ठे के, ज० जेम गं० गुंमकुं पि० पाक्युं प० तेनी पोना
 तेमांथी पी० सोही काढयाथी टवे, मुद्दूर्न मात्र सुख थाय, ए० तेम
 वि० जोगवीथकी इ० न्युतन स्त्रीने दो० दोप त० त्यां क० क्पांथी होय ?
 ॥१२॥ ज० जेम मं० मंदोधक नामा मोंढो थ० थीर थइने जु० जमे व०
 पाणी पीए, ए० एम वि० जोगवी थकी ई० स्त्रीने दो० दोप त० त्यां
 क० क्पांथी सि० होय ? ॥१३॥ ज० जेम वि० कर्पिजख नामा पंखी पि०
 अमोल ठरुतोपको जुं० पीए द० पाणी, ए० एम वि० जोगवीथकी थि०
 स्त्रीने दो० दोप त० त्यां क० क्पांथी होय. ॥१४॥ ए० एम मे० अकेक
 पा० पास्त्यादिक (हीला) मि० मिथ्यादृष्टी अ० अनार्य पुरुष आ०
 कामजोगमां आशक्त पू० जेवां गारु (जेरु) त० पोतानां वधाने विपे
 पृष्ठ (धुव्ध) होय ठे तेवा पुर्वोक्त पास्त्यादि मिथ्यात्वीने जाणवा. ॥१५॥
 अ० ते आगम्य काले नर्कादिक दुःख थपा० अणदेखता प० पतमान
 सुखना ग० गवेपणहार ते० ते अज्ञानी पठी परि० पश्चात्ताप करे ररी०
 क्षीण थये आ० आठखुं थने जु० जोवन घय, के दपे हुं शुं करुं जे०
 जेणे धर्मने विपे पराक्रम करवाने का० काले प० पराक्रम करुं ते, पठी
 पृक्षावस्यामां पस्ताय नहिं. ते० ते धी० धीर पुरुष पं० पंधनथी मु०
 मुकाणा न० न कं० घान्ठे जी० असंजम जीवीतव्य. ॥ १५ ॥

जावार्थः—द्वे जुठ ! इदांतो पाठला अण उद्देशामां अनुकुल
 प्रतिकुल परिसहा देखाट्या ठे के “ हे साधु तुं अणमता परित्तायी
 थने इंडीउने गमता परित्तायो पखजे मत. तेमज आ चोपा उद्देशामां
 अन्यमतीनां वचन दांजलीने समझितयी पखजे मत ” एम जणुं. प.
 हेली धार गाथामां अन्यमती एम कहे ठे के “ जाउं पाणी पीतां थने

बीज फल फुलनो जोग करतां अनेक रुपीश्वर सद्गतीमां माटे जे आ देहीने दुःख देशे ते जव जवमां दुःखी थासे; अने नरनारायणनी देहने शाता दीधायी शाता पामशे. ” एवं वेदतुं नालखने परुपणा करे ठे. एवी वातो शांजलीने साधु चारित्र्यी परीस उपन्यां रुगे, ते वास्ते पांचमी ठी गाथामां कछुं के “देहीने शाता दीधा शातावेदनी बंधाय, ” एम परुपे तेने आर्य मार्गथी बेगलो कहोए समाधी मार्गथी न्यारो. १ जिन मार्गनी हीलणानो करणहार. २ यो सुखने कारणे घणा सुखनो गमाववालो. ४ अमोक्षनुं कारण. ५ ३ लोहवाणीयानी परे छुरशे. ६ ए ठ वोख जगवंते माठा कहा. बली ! न्यमति विषय-विकारने गुंमनानो उप्रान्त देठे के, गुंमनानी रसी ठयां शाता थाय, तेम विषय सेव्यां मन संतोष पामे. एवं ए अयनमां अन्यमतीए उप्रान्त दीधां ठे. ते सारु साधुने संजममां उठ रवा माटे जगवंते ठ वोख माठा कहा. ए जुठ ! पोतानी देहोने संजांगीने शाता दीधां शाता कहे तेने ठ वोख माठा कहा ठे. तमे जता थका मतने लीधे एम केम कहोठो के “ कोइ जीवने शादीधां शाता बंधाय, एम कहे तेने ठ वोख माठा कहा ठे. ” बली ते पंधी, साधुनी फांसी खोली शाता उपजाववामां पण एकान्त पाप ठे. पण साधु-मुनीराजने धर्मनो बुझिए शाता उपजावे, हरस ठेवे, तेने शुज क्रिया तथा शुज फल कछां ठे. शाख सूत्र जगवनी शतक १९ में ब्रदेशे ग्रीजे. श्री गौतमस्वामीए उत्तर सहित प्रश्न पुठयो ठे. ते पाठ:-

जंतंति जगवं गोयमे समणं जगवं महावीरं वंदंति नमः
सइ २त्ता एवं वयासी:-अणगारस्सणं जंतं ! जाविअप्पणो
ठठं ठठेणं अणखित्तेणं तयो जाव आयावेमाणस्स तस्सणं
पुरत्थिमेणं अवट्ठं दिवसं नोकप्पंति दट्ठंवा पायंवा जाव
उरंवा आउट्ठावेत्तएवा पसरत्तएवा. पचत्थिमेणंसे अवट्ठं
दिवसं कप्पंति दट्ठंवा पायंवा जाव उरंवा आउट्ठावेत्तएवा

पसारेत्तएवा. तस्सय असियाओ लवइ तंचेव विद्येअदस्कु
इसिं पामिइ २ ता असियाओ विंदेद्या. सेणुणं जंते ! जे
विंदइ तस्स किरिया कयइ ? जस्स विंदइ नो तस्स कि-
रिया कयइ. एणत्त एगेणं धम्मंतराणं. इंता गो०, जे
विंदइ जाव धम्मंतराणं ॥

अर्थः—जं० एवे आमंत्रणे ज० जगवंत श्री गो० गौतम स० श्र-
मण ज० जगवंत श्री स० माहावीर प्रत्ये वं० वांटे न० नमस्कार करे,
वांटी नमस्कार करीने ए० एम व० कहेः—अ० अणगारने जं० हे जगवान् !
जा० जावितात्माने ठ० घेले घेले अ० आंतरारहित त० तप करो जा०
यावत् आ० आतापना ले त० तेने पु० पुर्व जागे पुर्वान्ह दीवस जागे.
एटले अ० अर्धा दि० दीवस सुधी नो० न कळपे ह० हाथ पा० पग
जा० यावत् ज० उरु आ० संकोचवा प० प्रसारवा; काउसग्ग रह्यो ते
माटे. प० पश्चिम जाग एटले अ० अपरान्हने विरे क० कळपे ह० हाथ
पा० पग जा० यावत् ज० उरु आ० संकोचवा प० प्रसारवा. (काउसग्गनां
अज्ञावयी). त० तेने अ० वणफोना हरस ख० खटके ठे नाकमां तं० ते
प्रत्ये चे० निश्चे वि० वैद अ० देखीने इ० रुपीने पा० जुमिकाए पामे,
(ज्ञोयपर पाह्या । वना हरस ठेदाय नही ते जणी) पामीने अ० हरस
ठिं० ठेदे. से० ते निश्चे जं० हे जगवान् ! जे० जे हरसने ठिं० ठेदे त०
तेने कि० क्रिया क० लागे ? वैदने क्रिया व्यापार रुप ठे ? ते धर्मनी बुद्धे
ठेदताने शुज क्रिया थाय, अने खोजादिके ठेदताने अशुज क्रिया थाय.
ज० जे, साधुना हरस ठिं० ठेदे नो० ते साधुने क्रिया न लागे (निर्व्या-
पारपणायी). शुं साधुने सर्वथा क्रियानो अज्ञाव ठे ? अने वैदने करे ते
क्रिया ठे ? परंतु पचीस मांहेखो नयी; अथवा एम नयी ते कहे ठेः-
ए० ए निषेध ते ए० एक ध० धर्मांतरायरुप क्रिया शुज ध्यान विवेदयी
लागे अथवा हरस ठेदे ते अनुमोदनयी अनेरी क्रिया लागे ? ए प्रश्न.
हं० हा गो० गौतम, जे० जे हरस ठिं० ठेदे तेने यावत् पूर्वे कथुं तेम
धर्मान्तरायनी क्रिया लागे. इ०

विशुद्ध करतोयको णा० आझा अतिक्रमे नही. नि० साधवीने आ
 आंखने विषे पा० प्राणी वी० बीज अने र० रज प्रमुख प० शरीरे
 विषे खुचे, आवीने पके, तं० तेने नि० साधवी नो० समर्थ नथी नि०
 काढवा वि० विशुद्ध करवा, तं० तेने नि० साधु नि० काढतोयको वि०
 विशुद्ध करतोयको णा० आझा अतिक्रमे नही. हवे साध साधवी साथे
 जेलो विहार करे नही; पण वाटे साथे सामा मले, ए प्रयोग कदाचित
 उपजे तो ते वखतनुं ए सूत्र जाणवुं. वली कुवा बीगेरेमां पकतीने ग्रहे तो
 पण आझानो जंग थाय नही. पोते संयमने विषे समर्थ ऊढ रहे तो, ए
 ठामे आझा अतिक्रमे नही. कारण उपने ठते. नि० साधु नि० साधवीने दु०
 व्याघादिक ज्ञयाकुल मार्ग वि० वांको चुंकी धरती अने प० पर्वतने
 विषे परक० पीसली (लपसती) थकीने पव० धरतीए पकती थकीने
 गि० हस्तादिके ग्रहतोयको अ० सर्वांगे आधार देतो थको, (अमोघ
 मन तेथी) संयमने विषे धीर्य राखे तो णा० आझा अतिक्रमे नही.
 नि० साधु नि० साधवीने से० जल सहित कादव प० जल रहित कादव
 अने प० नपट ढीला कादवने विषे उ० नदी प्रमुखना पाणीने विषे उक०
 खुती थकीने उ० रुवती थकीने गि० ग्रहतां थकां अ० आधार देतां
 थकां णा० आझा अतिक्रमे नही. नि० साधु नि० साधवीने ना० वाहाणे
 आ० चढती उ० उतरती अने पकती थकीने गि० ग्रहतो थको अ० अवलं-
 बतो थको णा० आझा अतिक्रमे नही. खि० मुन्यकार चि० चित्त अथवा
 विपरोगादिके करी वीवहलचीत्त थयुंठे एवी नि० साधवीने कुप ऊहादिके
 विषे पकती, नासती अने जोती होय तेने नि० साधु तदरोग ज्ञयणां
 मेखी साधवी गि० ग्रहतो थको अ० अवलंबतो थको णा० आझा अति-
 क्रमे नही. एम. दि० दीत चित्त जेनुं (दर्पवन्त चित्त) थयुं ठे एवी नि०
 साधवीने नि० साधु गि० ग्रहतो थको अ० अवलंबतो थको णा०
 आझा अतिक्रमे नही. ज० यहे प्रवेश कीधो होय वा यद्द अधि-
 हीत होय एवी नि० साधवीने नि० साधु गि० ग्रहतोयको अ० अवलं-
 बतो थको णा० आझा अतिक्रमे नही. उ० वायुना जोरे उग्माद करती

होय तेवी नि० साधवीने साधु ग्रहतो यको अवलंबतो यको आज्ञा अतिक्रमे नही. उ० व्याघ्र सिंहादिकना उपन्या उपसर्गे पमती होय तेवी नि० साधवीने साधु ग्रहतो यको आज्ञा अतिक्रमे नही. सा० शंक्केशादिकधी कुपादिके पके नि० ते साधवीने अधिकरणे करीने ग्रहतोयको आज्ञा अतिक्रमे नही. स० घणुं प्रायश्चित्त आववायी जपत्रांत ठे चित्त जेनुं तेवी नि० साधवीने ग्रहतो यको आज्ञा अतिक्रमे नही. ज० अणसरा कीधे पोते जमकरी अरही परहो जातोने ग्रहतो यको आधार देतो यको अतिक्रमे नही. अ० खोज प्राप्तने खदमी पमी देखी मननी चपलताए करी, चित्त विज्रमे करी खवरी करतो नि० साधवीने नि० साधु गि० ग्रहतो यको अ० आधार देतो यको णा० आज्ञा अतिक्रमे नहिं. ॥

जावार्थः—हवे जुठ ! इहां कसुं के, कोइ साधु एटलां कामोधी संयम जांगतो होय तेने साधु जवराइयी पकनीने राखेतो आज्ञा अवलंबे नही. हवे ए जवराइ करवानी जगवंते साधुने धर्म जाणीने आज्ञा दीधी ठे. ए न्याये धर्मने अर्थे कहरती जवराइ करे तेमां पाप नथी. तेमज जीवनी अनुकंपा आणी यथायोग्य जवराइ करी उगारे तेमां पण पाप नथी. घडी श्री नेमनाथस्वामीए पण जीवोनी अनुकंपा करी ठे. शाख सूत्र उत्तराध्ययन अध्यायन २२ में. ते पाठः—

अहसो तत्र निज्जांतो, दिस्स पाणे जयहुए;

वामेहिं पिंजरोहिं च, संनिरुद्धे सुदुक्खिए ॥ १४ ॥

जीवियं तंतु संपत्ते, मंसठा जखियवए;

पासित्ता से महापणे, सारहिं हण मच्चवी ॥ १५ ॥

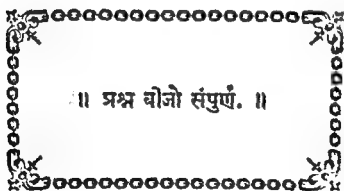
कस्स अछा इमे पाणा, एए सबे सुहेसिणो;

वामेहिं पिंजरोहिं च, संनिरुद्धाय अत्तहिं ॥ १६ ॥

विशुद्ध करतोथको णा० आझा अतिक्रमे नही. नि० साधवीने
 आंखने विषे पा० प्राणी वी० वीज अने २० रज प्रमुख प०
 विषे खुचे, आवीने पळे, तं० तेने नि० साधवी नो० समर्थ नथी.
 काढवा वि० विशुद्ध करवा, तं० तेने नि० साधु नि० काढतोथको कि
 विशुद्ध करतोथको णा० आझा अतिक्रमे नही. हवे साध साधवी साथे
 जेलो विहार करे नही; पण वाटे साथे सामा मले, ए प्रयोग कदाचित्
 उपजे तो ते वखतनुं ए सूत्र जाणवुं. वही कुवा वीगेरेमां पकतीने ग्रहे तो
 पण आझानो जंग थाय नही. पोते संयमने विषे समर्थ झड रहे तो, ए
 ठामे आझा अतिक्रमे नही. कारण उपने ठते. नि० साधु नि० साधवीने दु०
 व्याघादिक प्रयाकुल मार्ग वि० वांको चुंकी धरती अने प० पर्वतने
 विषे प० पीसली (लपसती) थकीने प० धरतीए पकती थकीने
 गि० हस्तादिके ग्रहतोथको अ० सर्वांगे आधार देतो थको, (अने
 मन तेथी) संयमने विषे धीर्य राखे तो णा० आझा अतिक्रमे नही.
 नि० साधु नि० साधवीने से० जल सहित कादव प० जल रहित कादव
 अने प० नपट ढीला कादवने विषे उ० नदी प्रमुखना पाणीने विषे उ०
 खुती थकीने उ० उवती थकीने गि० ग्रहतां थकां अ० आधार देतां
 थकां णा० आझा अतिक्रमे नही. नि० साधु नि० साधवीने ना० वाहावे
 आ० चढती उ० उतरती अने पकती थकीने गि० ग्रहतो थको अ० अवलंब
 नतो थको णा० आझा अतिक्रमे नही. खि० सुन्यकार चि० चित्त अथवा
 विपरोगादिके करी वीवहलचीत्त थयुं ठे एवी नि० साधवीने कुप झडारिके
 विषे पकती, नासती अने जोती होय तेने नि० साधु तदरोग प्रप
 मेली साधवी गि० ग्रहतो थको अ० अवलंबतो थको णा० आझा अति
 क्रमे नही. एम दि० दीत चित्त जेनुं (दर्पवंत चित्त) थयुं ठे एवी नि०
 साधवीने नि० साधु गि० ग्रहतो थको अ० अवलंबतो थको णा०
 आझा अतिक्रमे नही. ज० यक्षे प्रवेश कीथो होय वा यक्ष अधि
 शीत होय एवी नि० साधवीने नि० साधु गि० ग्रहतोथको अ० अवलंब
 नतो थको णा० आझा अतिक्रमे नही. उ० वायुना जेरे उन्माद करती

અર્થ:—જં જે કોઈ આપ અસ્નાદિક આદાર પાપ પાણીની જાતી વિપ્ર અનેક પ્રકારે સ્નાપ્ત દ્રાક્ષ સ્વજુરાદિક સાપ લવિંગાદિક મુલવાસ પપ્ર દ્રવ્ય કનેથી લપ પામોને, લાવીને જો જે તં તે આદારાદિક તિપ્ર ત્રીવિધે ત્રિવિધે મન, વચન, કાયાપ કરી નાપ જે ઘાલ ગિ-લાણાદિકને સંવિજાગ કરી દે, મપ મન વપ વચન કાપ કાયાપ કરી છુપ જલોપરે સંપ જેણે આશ્રય કપાય સંવર્યા ઠે પવો હોય તેજ જિપ સાધુ. ॥ ૧૨ ॥

જ્ઞાવાચ્ય:—પ જુષ ! ર્હાં કરું કે, સાધુ આદારાદિક પોતે લાવીને રોગી (ગીલાણ) સાધુને અનુકંપા આણોને આપે, તેનેજ જિષુ (સાધુ) કહીપ, પમ કરું; પણ પમ ન કરું કે, રોગી ગીલાણ સાધુને લેલી “અહો ! પ કર્મને વશે રોગી છુ:લી ઠે. પનાં કર્મ તુટે તો ઠીક. જો પને આદારાદિક, ઓપધાદિક લેશું તો પનાં કર્મ તુટતાં રહો જાશે.” એવું ચિંતવવું તેને અનુકંપા કહીપે, પમ તો નથી કરું. તમે મતને લીધે પવી કુયુક્તિ લગાવીને અનંત સંસાર કેમ વધારો ઠો ?—

॥ પ્રશ્ન વીજો સંપુર્ણ. ॥

प्रश्न त्रीं जो.

दान देवा विपे.

बली तेरापंथी कहे ठे के 'साधु विना अग्रीआरमी पन्निमाधारी
 आवकयी मांकीने सर्वने दान दीधायी एकान्त पाप निपजे ठे.' तेठ
 दानमां कांइ पण पुन्य के लाज न जाणतां एकान्त पाप परुपे ठे. एवी
 खोटी अरु राखनारने पुठवुं के, हे देवानुप्रीय ! साधु विना आवकने
 तथा गरीब रांक नीखारीने दुर्घल दुःखी देखीने, अनुकंपा आणीने
 शुचजोगयी कोमल जाव लावीने आपे, तथा आवकने धर्मप्यान कर-
 वाने साज आपे, तेने पाप कया सूत्रमां कयुं ठे ते पाठ धतावो. तेवारे
 तेरापंथी जगवतीसूत्र शतक ८ मे, उद्देशा उछानी जुठी शाख देखाने ठे.
 ते ग्रीजा पाठमां असंजतिने आवक दान दे तेमां एकान्त पाप कयुं ठे,
 एम कहे ठे. तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! त्यां तो त्रणे पाठमां आवक मोक्षने
 अर्थे दान देतो प्रतिखोजतो थोशुं फल पामे ? एवी पुठा ठे. ते पाठः-

समणोवासगंस्सणं जंते ! तहारुवाणं समणंवा माहाणंवा
 फासु एसणियेणं असणं पाणं खाइमं साइमेणं पन्निजा-
 जेमाणस्स किंकयइ ? गोयमा ! एगंत सोसे निदरा क-
 यइ नत्थियसे पावकंमे कयइ. समणोवां गस्सणं जंते !
 तहारुवं समणंवा माहणंवा अफासुएणं अणोसणियेणं
 असणं पाणं जाव पन्निजाजेमाणस्स किंकयइ ? गो० !
 बहुत्तराएसे णिदरा कयइ, अप्पत्तराएसे पावकंमे कयइ.
 समणोवासगंस्सणं जंते ! तहारुवं असंजय अविरय अपन्निहय
 अपन्निहय पावकंमे फासुएणंवा अफासुएणंवा एसणिये-

કે, રાંક, ઝિંહારી, દુર્વલને મરતા વેલીને અનુકંપા આણીને દાન કે તેને એકાન્ત પાપ લાગે. એ ત્રીજા પાઠમાં તો તથારૂપ અસંજતિ અવતિને, પ્રાસુક અપ્રાસુક અપણિક અપેપણિક પ્રતિલાજે તો એકાન્ત પાપ લાગે, પણ નિર્જરા નથી એમ કહ્યું છે. એ તમે જાણતાયકા મતના લોધે તથારૂપ શબ્દ તુપાવીને, વોઘાં લોકોને વ્હેકાવવાને કાજે 'અસંજતિ, અવતિ, માગતા ઝીંહારી અને દુર્વલને અનુકંપા લાવીને દાન કે તેને એકાન્ત પાપ લાગે' એમ કેમ કહ્યો છે ? હ્રદાં તો તથારૂપ અસંજતિને પ્રતિલાજે તો એકાન્ત પાપ કહ્યું છે. હવે તથારૂપ કેને કહીયે ? જેનો અસંજતિ અન્યતીર્થીનો વેપ છે તથા અસંજતિ અવતિપણાનાં લક્ષણ છે, જે મિથ્યાત્વનો માલીક છે, મિથ્યાત્વ પરુપે છે, તેને અન્યમતિ ધર્મ જાણીને તથા ગુરુ જાણીને રસોડા આપે છે, તેની પરે શ્રાવક ગુરુની બુદ્ધિ કરી આપે તો મિથ્યાત્વનું પાપ લાગે. એ અસંજતિનો વેપ, અસંજતિપણાના અવગુણ તથા અવતિ, અપચલાણી, તે આશ્રી પ્રશ્ન છે. તેવાં તેરાપંથી કહેઠે કે "અસંજતપણું, અવતપણું, અપચલાણપણું અને મિથ્યાત્વપણું જેનામાં હોય તેનેજ તથારૂપ કહીયે. અન્યમતિના વેસનું કાંઈ કારણ નથી. માગતા ઝીંહારી અસંજતિ, અવતિ, અપચલાણી છે તેને તથારૂપજ કહીયે. તેને દોષાનું પાપ કહ્યું છે. વેશનું કાંઈ કારણ નથી." તેનો ઉત્તર:—

હે દેવાનુપ્રીય ! પેહેલા પાઠમાં તો તથારૂપ સમણ માહણે પ્રાસુક અપણિક પ્રતિલાજે તો એકાન્ત નિર્જરા કહી, તેને પાપ કર્મ ન લાગે કહ્યું. હવે જુઠું ! એ તથારૂપ સમણ માહણ, ડંધો મુહપતિ આદિ સર્લિંગીપણાનો વેશ રાખે, અને અસંજતિ અવતિ અપચલાણીપણાના ગુણ રહિત હોય, તેને પ્રતિલાજ્યાનો નિર્જરારૂપ લાજ કહ્યો ? કે સર્લિંગીના વેશ વિના સંજતિ વતિ પચલાણીપણાના ગુણ હોય, તેને પ્રતિલાજ્યામાં નિર્જરારૂપ લાજ કહ્યો તે કહ્યો. જો સર્લિંગી સાધુપણાના વેશ વિના સંજતિ સાધુપણાના ગુણ હોય, તેને પ્રતિલાજ્યામાં નિર્જરા (મોક્ષ) નું ફલ કેહેશે તો, અસંજતિ અન્યલિંગીના વેશમાં આવે સાધુપણું આવે, અને કેવલ:

एतान् पण उपजतुं कथं वे. शास्त्र सूत्र जगवती शतक ए मे, असोचा-
केवलीना अधिकारमां. पण त्यां एम कथुं वे के, दिक्षामो उपदेशतो दे,
पण पोते चेसो करे नहिं. हवे जुत्र ! तथारुप वेशनुं कारण न होय तो
चेसो केम न करे ? काहा हो ते विचारी जो जो. तेमज चौद जेदे. पंदर
प्रकारे सिद्ध सिध्या कहा वे. शास्त्र सूत्र पञ्चवणा तथा नंदीमां. ते पाठ:-

से किंतं सिद्ध केवलनाणं २ उविहा पन्नता तंजहा:-अ-
णंतरंसिद्ध-केवलनाणं परंपरसिद्ध-केवलनाणं. से किंतं
अणंतरंसिद्ध-केवलनाणं २ पनरस विहा पन्नना तंजहा:-
तिष्ठसिद्धा १ अतिष्ठसिद्धा २ तिष्ठंगरसिद्धा ३ अतिष्ठ-
गरसिद्धा ४ सयंबुद्धसिद्धा ५ पत्तेयबुद्धसिद्धा ६ बुद्धबो-
हियसिद्धा ७ इच्छिलिंगसिद्धा ८ पुरिसलिंगसिद्धा ९ नपु-
सकलिंगसिद्धा १० सलिंगसिद्धा ११ अन्नलिंगसिद्धा १२
निहलिंगसिद्धा १३ एगसिद्धा १४ अणैगसिद्धा. १५.

अर्थ:-से० ते किं० कथुं सि० सकल कर्मना दहणदार (सिद्ध)
नुं केवलज्ञान ? ते केवलज्ञानना दु० वे जेद प० परुषा तं० ते जेम वे
तेम कहे वे:-अ० आंतरा सदित पटले अर्हियो देही ठोकी एक समय
सिद्धगतिमां पोहोच्याने थयो ते अनंतरसिद्ध-केवलज्ञान. १ प०
सिद्धगतिमां पोहोच्याने अंतर मुहूर्त आदि संख्यातो, असंख्यातो अने
अनंतो काळ ओखंद्यो ते परंपरसिद्ध-केवलज्ञान. २ से० ते किं० कथुं
अ० अनंतरसिद्ध-केवलज्ञान ? ते अनंतरसिद्ध-केवलज्ञानना प० पंदर
जेद प० परुषा तं० ते जेम वे तेम कहे वे:-ति० जेथी तरीए तेने तीर्थ
कहोये. तेना वे जेद, अव्य ने जाव. इहां नदी आदिके नादावुं अथवा
यात्रा करवानां तीर्थ, ते सर्व अव्य तीर्थ, एथी संसार न तराय; अने
आदिनाथजीनुं सासन ते सर्व जाव तीर्थ, एथी संसार तराय. एने विषे
आदिनाथना प्रथम गणधर रूपजसेन, तथा वर्धमान स्वामीना प्रथम

गणधर गौतमस्वामी प्रमुख सिध्या तेनी परे सिध्या ते तीर्थसिद्धा. १
 अ० तीर्थना आंतरे तीर्थना विरहने विपे जातिस्मरणादिके करी सि-
 द्ध्या ते, तथा तीर्थ प्रवर्ताव्या विना सिध्या ते अतीर्थसिद्धा, मरुदेवी
 वत्. २ ति० पूर्वोक्त तीर्थना जे स्थापनहार ते तीर्थकर सिद्धा. ते श्री
 ऋपज्ञदेववत् सर्व जाणवा. ३ अति० जे सामानिक केवली ठतां गौत-
 मादिकनी परे सिध्या ते अतीर्थकरसिद्धा. ४ स्व० स्वयमेव पोतेज जा-
 तिस्मरणादिक ज्ञाने करीने तत्त्वना जाण थया ते स्वयंयुद्धसिद्धा. ५ प०
 प्रत्येकयुद्ध जे कांइ एक वृपज्ञादिक वस्तु देखीने अनित्य जावनादिक
 कारण, तेनी प्रतीते बुझया ते प्रत्येक युद्धसिद्धा. ६ ह्वे स्वयंयुद्ध अने
 प्रत्येकयुद्धमां शुं विशेष होय ते कहे ठे: बोध १, उपधि २, श्रुत ३
 अने खिग. ४ ए चार प्रकारे फेर होय. ह्वे बाह्य प्रत्यय विना (को
 कारण विना दीठे) स्हेजेज जातिस्मरणादिके युद्धे तेने स्वयंयुद्ध कहिये
 ते वे जेदे होय. तीर्थकर-स्वयंयुद्ध अने अतीर्थकर-स्वयंयुद्ध. अने बाह्य
 कारण देखीने प्रतिबोध पामे तेने प्रत्येकयुद्ध कहिये, करकंठु प्रमुख. ते
 निश्चे एकाकीज विचरे, पण गच्छवासी न होय, इति बौद्धी विशेष.

वली स्वयंयुद्धने सात पात्रनां उपगर्ण, ग्रण पठेनी, रजोहरण
 अने मुखवस्त्रिका, ए धार उपगर्ण होय. (गाथा-पत्तं १ पक्षाबंधो २ पाय
 ठवणंच ३ पायकेसरिया ४ पफिलायं ५ रयत्ताणं ६ गोष्ठं ७ पापनि
 योगो ८ तिणेवए ९ पछागा १० रयहरणं ११ चेव होइ मुहुपत्ति १२)
 अने प्रत्येकयुद्धने तो जघन्य रजोहरण ने मुखवस्त्रिका ए वेज उपगर्ण
 होय; अने उच्छृष्टा सात उपगर्ण पात्रांना तथा रजोहरण अने मुहुपत्ति
 ए नव उपगर्ण होय. ए उपध्य विशेष. २ वली स्वयंयुद्धने पुर्व जवा
 धित श्रुत पण होय अने न पण होय, पण जेने पुर्व जवाधित श्रुत
 होय तेने खिग देवता थापे, अथवा पोते गुरु पासे जइने छे. जो एकार्क
 विचरवा समर्थ होय तथा पोतानी इच्छा होय तो एकाकी विचरे, नहिं
 तो गुरु पासे गच्छमां रहे; अने जेने पुर्वाधित श्रुत न होय तेतो निधय
 गुरु पासे जइनेज खिग आदरे, अवश्य गच्छमांज रहे. अने प्रत्येकयुद्ध

નો પુર્વાધિત શ્રુત નિશ્ચે હોયજ, જયન્ય શ્રમીયાર શંગ અને સ્ત્રુષ્ટા
કાંડક ગ્રંથા દસ પુરવ હોય. તેને લિંગ દેવતા આપે અથવા લિંગ સહિત
પણ હોય. એમ શ્રુત વિશેષ લિંગ વિશેષશ્ચ. ૪। ૬ વુ. જે આચાર્યના
પ્રતિબોધ્યા સિધ્યા તે બુદ્ધ્યોદ્ધિત-સિદ્ધા. ૭ હૃ. સ્ત્રીના લિંગે સિધ્યા તે
સ્ત્રીલિંગસિદ્ધા. તેના વે નેદ:-ડ્રવ્યસ્ત્રી અને જાવસ્ત્રી. વેદ સહિત હોય
તે ન સિજે, અને ડ્રવ્ય સ્ત્રી અવેદી સિજે, અથવા પુરુષે સ્ત્રીનો વેદ
કર્યો હોય તે સિજે. તે સ્ત્રીલિંગસિદ્ધા. ૮ પુ. પુરુષ લિંગે સિદ્ધ. યાપ
તેને પુર્યલિંગસિદ્ધા કહીયે. ૯ નૃ. નપુશક લિંગે સિદ્ધા તેના વે નેદ:-
જન્મ નપુંપક અને ક્રત્રિમ નપુંપક. તેમાં ક્રત્રિમ નપુંપકજ સિજે. તે
નપુષકલિંગ-સિદ્ધા. ૧૦ સૃ. રજોદરણ, મુહપતિ આદિ સાધુના વેપ સ-
હિત સિધ્યા તે સલિંગી-સિદ્ધા. ૧૧ અ. અન્યતીર્થીના વેપમાં જાવે
સાધુપણું આવે, ને સિદ્ધ યાય તે અન્યલિંગ-સિદ્ધા. ૧૨ ગિ. પ્રદસ્પીના
લિંગમાં જાવે સાધુપણું પામી સિધ્યા (જરતાદિયત્) તે પ્રદસ્પલિંગ-
સિદ્ધા. ૧૩ પ. એક સમયમાં એક સિધ્યા તે એક સિદ્ધ, વર્ધમાનસ્વામી-
યત્. ૧૪ અ. એક સમયમાં વૃક્ષો ને આઠ સિજે તે અનેક-સિદ્ધા,
અંબજદેવસ્વામીયત્.

જાવાર્થ:-હવે જુઠું ! હાં અન્યલિંગી તથા પ્રદલિંગીના વેશમાં
જાવે સાધુપણું આવે, તેથી કેવલજ્ઞાન ઊપજે (સિદ્ધે) કરું. હવે ય્યારે
તમારે તથારૂપ વેશનું કાંઈ કારણ નથી, ત્યારે અન્યલિંગી તથા પ્રદલિ-
ંગીના વેશમાં સંજતિ-મતિ સાધુપણાના ગુણ જાણીને વંદણા કેમ નથી
કરતા ? આદારપાણીના સંજોગ કેમ નથી કરતા ? તમારા આવક-વં-
દણા કેમ નથી કરતા ? તથા નિર્જરા મોહરૂપ સાજ જાણીને આદારા-
દિક કેમ નથી દેતા તે કહ્યો. બહો સામાયક ૧, સેદોપસ્થાપનો ૨, મુદ્દ-
મસંપ્રાપ ૩, અને જયાન્યાત ૪, એ પાર પારિત્ર તથા ૬ નિવેંઠા અન્ય-
લિંગી તથા પ્રદલિંગીમાં જાવે કહ્યા. શાલ સૂત્ર જગવતી સૂત્રક ૧
છરેશે ઠઠે તથા સાતમે. તે પાઠ:-

पुलायणं जन्ते ! किं सलिंगे होवा अणलिंगेहोवा ? गो० !
 दधलिंगपमुच्च सलिंगेवाहोवा अन्नलिंगेवाहोवा गिहलिंगे-
 वाहोवा जावलिंगपमुच्च नियमा सलिंगेहोवा एवं जांव
 सिणाए. ॥६॥ सामाश्य संजएणं जन्ते ! किं सलिंगेहोवा
 अन्नलिंगेहोवा ? जहा पुलाए एवं वेदोवछावणिएवि. प-
 रिहार विसुद्धि संजयणं जन्ते ! किं पुठा ? गो० ! दधलिंग-
 गंवि जावलिंगंवि पमुच्च सलिंगेहोवा नोअन्नलिंगेहोवा
 नोगिहलिंगेहोवा सेसा जहा समाश्य संजए ॥ ७ ॥

अर्थः—पु० पुलाक जं० हे जगवान ! किं० शुं स० पोताने लिंगे
 होय ? अ० अन्यलिंगे होय ? के ग्रहलिंगे होय ? इति प्रश्न. उत्तर. गो०
 हे गोतम ! त्यां लिंग वे प्रकारे ठेः—द्रव्यलिंग अने जावलिंग. त्यां जा-
 वलिंग ते ज्ञानादिक. ए स्वलिंगज ज्ञानादि जावने अरिहंतनाज जावयी;
 अने द्रव्यलिंग वे प्रकारेः—स्वलिंग अने परलिंग. त्यां स्वलिंगने रजो-
 हरणां विगेरे होय; अने परलिंगना वे प्रकारः—कुतीर्थलिंग अने गृहस्थ-
 लिंग. एटला माटे द० द्रव्यलिंग आश्रीने स० स्वलिंग अ० अन्यलिंग
 अथवा गि० गृहस्थलिंगने विपे पण होय, जा० जावलिंग आश्रीने नि०
 निश्चे स० सलिंगीनेज होय, ए० एम जा० जावतु स० सनातक सुधी
 केहेवुं. ॥ ६ ॥ सा० सामाश्रक संजत जं० हे जगवान ! किं० शुं स० स-
 लिंगीने होय ? के अ० अन्यलिंगीने होय ? जे० जेम पु० पुलाकने कष्टुं
 तेस केहेवुं. ए० एम ठे० वेदोपस्थापनिय पण केहेवुं. प० परिहार विगुद्धि
 ने शुं ? इत्यादिक प्रश्न. उत्तर. गो० हे गोतम ! द० द्रव्यलिंग अने जा०
 जावलिंग आश्रीने स० सलिंगीने विपेज होय, पण नोअ० अन्यलिंगीने
 विपे न होय. नोगि० गृहस्थलिंगीने विपे न होय. से० होय ज० जेम स०
 सामाश्रक संजन कष्टुं तेम केहेवुं ॥ ७ ॥

जावार्थः—दवे जुउ ! इहां सूत्रमां अन्यलिंगी अने गृहस्थलिंगीनां

चार चारित्र्यना अने ठ नियंठाना साधुपणाना जाव कहा. हवे, तमे कहोगे के " तथारूपमां वेशनुं कारण कांइ नथी. असंजतिपणुं अव-
तिपणुं होय ते मागता जीखारी सर्वने तथारूप असंजति कहीये. तेने
दीधानुं पाप कणुं ठे. " ए लेखे सखिगी साधुना वेश विना अन्य-
खिगी तथा गृहखिगीमां जावे चार संजम तथा ठ नियंठा (साधपणुं)
होय. ते तमारे लेखे तथारूप समण माहण पेहेखा पाठमां कहा तेज
जाणवा. तेने प्रतिसाच्यां एकान्त कर्मनी निर्जरा (मोक्षरूप जाज)
जाणीने तमे केम नथी वांदता? आहारादिकनो संजोग केम नथी करता?
तथा श्रावक केम नथी वांदता? अने निर्जरा (मोक्षनो जाज) जाणीने
आहारादिक केम नथी देता? तेवारे तेरापंथो कहेवे के " अन्यखिगी
गृहखिगीमां जावे चार चारित्र्य अने ठ नियंठा होय तो खरा, पण
कोइने अतिशय ज्ञानविना खबर पके नहिं, तेथो ते वंदणा करवा
तथा संजोग करवा जोग नथी. " तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! तमने तो
ज्ञानविना खबर नथी, पण केवलज्ञानी अन्यखिगी तथा गृहखिगीमां
जावे साधपणुं जाणीने संजोग करे के नहिं? तथा बीजा ठग्नस्य साधु
तथा श्रावकने वंदणा करवानी, संजोग करवानी तथा आहारादिक
देवानी आज्ञा आपे के नहिं ते कहो. तेवारे तेरापंथो पण कहेवे के,
" सखिगी साधुपणाना वेश विना व्यवहार अशुद्ध, तेथो अन्यखिगी
तथा गृहखिगीमां जावे साधपणुं जाणीने केवलज्ञानी संजोग करे नहिं,
तथा बीजा साधु श्रावकने वंदणा करवानी तथा आहारपाणी आप-
वानी आज्ञा दे नहिं. "

त्यारे हे देवानुप्रीय ! सखिगी साधुनो वेश, संजति प्रति अने
पचखाणीपणाना गुण, तेने पेहेखा पाठमां तथारूप समण माहण कहो
गे, ते सखिगी साधुपणाना गुण सदितने प्रतिसाच्यां शुद्ध व्यवहार
मानो गे, ने निर्जरा मोक्षरूप फल मानो गे, अने सखिगीना वेश विना
जावे साधपणुं होय तेने वंदणा न करो अने आहारादिक दीधामा
निर्जरा न मानो, तो बीजा पाठमां असंजतिना वेश विना तथारूप केम

માનો ઠો ? માગતા જીજ્ઞાસી દુર્વલને અસંજતિ અવતિપણું જાણીને તથા-
રૂપ અસંજતિ કેમ કહ્યો ઠો ? તેને પ્રતિલાજ્યાં એકાન્ત પાપ કહ્યું છે,
એમ જુઠ કેમ વોલો ઠો ? હહાંતો તથારૂપ અસંજતિ કહ્યો છે તે અન્ય-
મતિનો વેશ છે, મિથ્યાત્ પ્રરૂપે છે અને ગુરુ કરીને પુજાવે છે. તેનો શ્રાવક
અભાસસલાપ કરે અને અશનાદિક પ્રતિલાજે તો લોકીક મિથ્યાત્ લાગે.
જડિક ગૃહસ્થ એમ જાણે કે, એ જિનમાર્ગી શ્રાવક અન્યમતિને રસોડ
દે છે, દાન દે છે, તો એ પણ તારણતરણ છે. એમ મિથ્યાત્ દીપે, વલી શ્રાવ-
કને અન્યદર્શનીનો સાંસતો-પરચો વર્જ્યો છે. જો અન્ય દર્શનીનો સાંસતો
પરચો કરે તો સમક્તિમાં અતિચાર લાગે. તેથી તથારૂપ અસંજતિને
પ્રતિલાજે તો પરપાપંકીનો સાંસતો-પરચો થાય, એજ મિથ્યાત્નું પાપ
લાગે. વલી અન્યમતિના વેશ વિના જે અસંજતિ અવતિ છે, તેનેજ તથા-
રૂપ અસંજતિ માનીએ તો શ્રાવકને જ્ઞાતીગોત્રી, દાસદાસી, તિર્થંચ અને
માગતા જીજ્ઞાસી એ સર્વ અસંજતિ અવતિ છે, તેનો સાંસતો-પરચો કરવાથી
સમક્તિમાં અતિચાર લાગે, ત્યારે તે કરવાથી શ્રાવકનું શ્રાવકપણું
(સમક્તિ) શી રીતે રહે તે કહ્યો.

તેવારે તેરાપંથી કહેઠે કે “અન્યમતિનો વેશ તથા પરપાપંકીપણું
ધારણ કીધું તેનો સાંસતો પરચો કરે તો સમક્તિમાં અતિચાર લાગે.”
ત્યારે હે દેવાનુપ્રીય ! જેનો સાંસતો-પરચો કર્યા અતિચાર લાગે તેનેજ
તથારૂપ અસંજતિ અવતિ કહીયે. તેને પ્રતિલાજે તો મિથ્યાત્નું પાપ
લાગે, એમ પ્રજુષ્ટ ત્રીજા પાઠમાં કહ્યું છે; અને તમે કહ્યોઠો કે “તથા-
રૂપમાં વેશનું કારણ કાંઈ નથી. અસંજતિ અવતિપણું હોય તેનેજ
તથારૂપ-અસંજતિ કહીયે.” ત્યારે અજ્ઞાતિને સર્લિંગો-સાધુનો વેશ છે,
વ્યવહારમાં સાધુપણું પાછે છે, અને નિશ્ચેમાં અસંજતિ, અવતિ, અપચ-
સ્થાણી છે. તે તમેતો જ્ઞાન વિના નથી જાણતા, પણ કેવલજ્ઞાનીતો જાણે
છે. હવે અજ્ઞાતિને સર્લિંગો-સાધુનો વેશ વ્યવહાર શુદ્ધ જાણીને, પેદેલા
પાંઠમાં તથારૂપ સમણ માહણ કહ્યા તેવું જાણીને કેવલી સંજોગમાં
રાજે તથા ધીજા સાધુ શ્રાવકને વંદણા કરવાની તથા આદારપાળી

देवानी श्राद्धा दे, के जावे असंजति अत्रति अपचखाणी जाणीने वेशनुं कारण कांइ नहिं, एम जाणीने त्रीजा पाठमां तथारूप असंजति, अत्रति कष्टा तेवो जाणीने केवलज्ञानी संज्ञोग धाद्वार काढे ते कहो. वखी पूर्वोक्त कथनने स्पष्ट करवा अर्थे चोत्रंगी कह्ये ठीए, के एक तो साधुनो वेश अने संजति-व्रतिपणाना गुण १, एक साधुनो वेश अने असंजति अत्रति अपचखाणीपणाना गुण निश्चमां, ए अत्रवि साधु २, एक अन्यालिंगीनो वेश अने संजति व्रति पचखाणीपणाना गुण अन्य-लिंगीमां जावे साधपणुं ते आश्री ३, अने एक अन्यमतिनो वेश अने असंजति अत्रति अपचखाणीपणाना गुण ते व्रणसो व्रतव पाखंनो ४, ए चार ज्ञांगामां पेदेला पाठमां कया ज्ञांग अने त्रीजा पाठमां कया ज्ञांग ते कहो.

तेवारे तेरापंथी कहेते के “ पेदेलो अने बीजो ज्ञांगो तो पेदेला पाठमां ठे, तेने दीधां तो एकान्त निर्जरा थाय, पाप नथी; अने त्रीजो ने चोथो ज्ञांगो त्रीजा पाठमां ठे, तेने दीधां एकान्त पाप थाय. ” तेनो उतर. हे देवानुप्रीय ! तथारूपमां तमे कहोठो के, वेषनुं कारण कांइ नथी, तो बीजा ज्ञांगामां अत्रवि साधुने जावे असंजति अत्रति अप-चखाणी केवली जाणे ठे, तेने पेदेला पाठमां केम गणो ? अने त्रीजा ज्ञांगामां अन्यालिंगीमां जावे साधपणुं होय, तेने केवलज्ञानी गुण आधी जावे संजति व्रति पचखाणी जाणे ठे, तेने त्रीजा पाठमां केम गणो ? वेशनुं कारणतो तमारे लेखे कांइ नथी, गुण तो संजतिपणाना ठे. एए हे देवानुप्रीय ! तथारूप तो वेशबीज जाएवो जाय. तेथो त्रीजा पाठमां तथारूप-असंजति कह्यो ठे. ते असंजति पापंगीनो वेश ठे, मिथ्यात्र प्र-रूपे ठे, अने मिथ्यात्वनो माखीरु ठे, तेनोज अधिकार ठे. तेने एए दी-धानुं पाप नथी करुं. “ पन्निजाजेमाणे किं कयइ ” एथी श्रुति ठे. प्रनिजान नाम तो परम उत्कृष्ट ज्ञान मोक्षरूप निर्जरारूप ज्ञान जाणीने गुरुनो बुद्धे दे तेनेज फट्टिये; एए मानता जोद्वारा दुर्बलने अनुसंग आणीने दान वे, तेने पप्रीस सूत्रमा कोइ उमाणे ‘ पन्निजाजेमाणे ’ नथी करुं;

માનો ઠો ? માગતા ઝીલારી દુર્વલને અસંજતિ અવ્રતિપણું જાણીને તથા-
રૂપ અસંજતિ કેમ કહ્યો ઠો ? તેને પ્રતિલાજ્યાં એકાન્ત પાપ કહ્યું છે,
એમ જુઠ કેમ વોલો ઠો ? હહાંતો તથારૂપ અસંજતિ કહ્યો છે તે અન્ય-
મતિનો વેશ છે, મિથ્યાત્ પ્રરૂપે છે અને ગુરુ કરીને પુજાવે છે. તેનો શ્રાવક
અલાપસલાપ કરે અને અશનાદિક પ્રતિલાજે તો લોકીક મિથ્યાત્ લાગે.
ઝડિક ચુદ્ધસ્થ એમ જાણે કે, એ જિનમાર્ગી શ્રાવક અન્યમતિને રસોદ
દે છે, દાન દે છે, તો એ પણ તારણતરણ છે. એમ મિથ્યાત્ લીધે, વલ્લી શ્રાવ-
કને અન્યદર્શનીનો સાંસતો-પરચો વર્જ્યો છે. જો અન્ય દર્શનીનો સાંસતો
પરચો કરે તો સમકિતમાં અતિચાર લાગે. તેથી તથારૂપ અસંજતિને
પ્રતિલાજે તો પરપાપંકીનો સાંસતો-પરચો થાય, એજ મિથ્યાત્નું પાપ
લાગે. વલ્લી અન્યમતિના વેશ વિના જે અસંજતિ અવ્રતિ છે, તેનેજ તથા-
રૂપ અસંજતિ માનીએ તો શ્રાવકને જ્ઞાતીગોત્રી, દાસદાસી, તિર્યંચ અને
માગતા ઝીલારી એ સર્વ અસંજતિ અવ્રતિ છે, તેનો સાંસતો-પરચો કરવાથી
સમકિતમાં અતિચાર લાગે, ત્યારે તે કરવાથી શ્રાવકનું શ્રાવકપણું
(સમકિત) શી રીતે રહે તે કહ્યો.

ત્યારે તેરાપંથી કહે છે કે “ અન્યમતિનો વેશ તથા પરપાપંકીપણું
ધારણ કીધું તેનો સાંસતો પરચો કરે તો સમકિતમાં અતિચાર લાગે.”
ત્યારે હે દેવાનુપ્રીય ! જેનો સાંસતો-પરચો કર્યાં અતિચાર લાગે તેનેજ
તથારૂપ અસંજતિ અવ્રતિ કહીયે. તેને પ્રતિલાજે તો મિથ્યાત્નું પાપ
લાગે, એમ પ્રત્યુષ ગ્રીજા પાઠમાં કહ્યું છે; અને તમે કહ્યોઠો કે “ તથા-
રૂપમાં વેશનું કારણ કાંઈ નથી. અસંજતિ અવ્રતિપણું હોય તેનેજ
તથારૂપ-અસંજતિ કહીયે.” ત્યારે અજ્ઞાને સર્લિંગો-સાધુનો વેશ છે,
વ્યવહારમાં સાધુપણું પાલે છે, અને નિશ્ચેમાં અસંજતિ, અવ્રતિ, અપચ-
લાણી છે. તે તમેતો જ્ઞાન વિના નથી જાણતા, પણ કેવલજ્ઞાનીતો જાણે
છે. હવે અજ્ઞાને સર્લિંગો-સાધુનો વેશ વ્યવહાર શુદ્ધ જાણીને, પેહેલા
પાઠમાં તથારૂપ સમણ માહણ કહ્યા તેવું જાણીને કેવલી સંજોગમાં
રાલે તથા ધીજા સાધુ શ્રાવકને વંદણા કરવાની તથા આદારપાળી

ત્રી શ્રાદ્ધ દે, કે જાવે અસંજતિ અવતિ અપચલાણી જાણીને વેશનું
 ણ કાંઈ નહિં, એમ જાણીને ત્રીજા પાઠમાં તથારૂપ અસંજતિ, અવતિ
 ણ તેવો જાણીને કેવલજ્ઞાની સંજોગ વાદાર કાઢે તે કહો. વલી
 વૉક્ત કથનને સ્પષ્ટ કરવા અર્થે ચોત્રંગી કહીયે ઊપ, કે એક તો
 સાધુનો વેશ અને સંજતિ-વ્રતિપણાના ગુણ ૧, એક સાધુનો વેશ અને
 અસંજતિ અવતિ અપચલાણીપણાના ગુણ નિશ્ચેમાં, એ અજબ સાધુ ૨,
 એક અન્યલિંગીનો વેશ અને સંજતિ વ્રતિ પચલાણીપણાના ગુણ અન્ય-
 લિંગીમાં જાવે સાધુપણું તે આથી ૩, અને એક અન્યમતિનો વેશ અને
 અસંજતિ અવતિ અપચલાણીપણાના ગુણ તે ત્રણસો ત્રેસઠ પાલંની ૪,
 એ ચાર જાંગામાં પેહેલા પાઠમાં કયા જાંગા અને ત્રીજા પાઠમાં કયા
 જાંગા તે કહો.

તેવારે તેરાપંથી કહેઠે કે “ પેહેલો અને બીજો જાંગો તો પેહેલા
 પાઠમાં છે, તેને દીધાં તો એકાન્ત નિર્જરા થાય, પાપ નથી; અને ત્રીજો
 ને બીયો જાંગો ત્રીજા પાઠમાં છે, તેને દીધાં એકાન્ત પાપ થાય. ” તેજો
 ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રોય ! તથારૂપમાં તમે કહોઠો કે, વેપનું કારણ કાંઈ
 નથી, તો બીજા જાંગામાં અજબી સાધુને જાવે અસંજતિ અવતિ અપ-
 ચલાણી કેવલી જાણે છે, તેને પેહેલા પાઠમાં કેમ ગણો ? અને ત્રીજા
 જાંગામાં અન્યલિંગીમાં જાવે સાધુપણું હોય, તેને કેવલજ્ઞાની ગુણ શ્રા-
 જાવે સંજતિ વૃત્તિ પચલાણી જાણે છે, તેને ત્રીજા પાઠમાં કેમ ગણે
 વેશનું કારણતો તમારે જોલે કાંઈ નથી, ગુણ તો સંજતિપણાના છે.
 દે દેવાનુપ્રીય ! તથારૂપ તો વેશથીજ જાણ્યો જાય. તેથી ત્રીજા પા-
 તથારૂપ-અસંજતિ કહ્યો છે. તે અસંજતિ પાપનીનો વેશ છે, મિથ્યાત-
 રૂપે છે, અને મિથ્યાત્વનો માલોક છે, તેનોજ અધિકાર છે. તેને પા-
 નું પાપ નથી કહ્યું. “ પનિજાનેમાણે કિં કયઈ ” એવી પઠાવે. પ્ર-
 આમ તો પરમ ઉત્કૃષ્ટ લાજ મોહરૂપ નિર્જરાલૂપ લાજ જાણીને
 બુદ્ધે દે તેનેજ કહીયે; પણ માગતા જાણારો હુર્વલને અનુકંપા
 દાન દે, તેને ઘત્રીસ સૂત્રમાં કોઈ ઠેકાણે ‘ પનિજાનેમાણે ’ ન

पण देवुं कणुं ठे. शाख सूत्र ज्ञाता अध्ययन चौदमे. पोटीला दानशास्त्र
मांनी दान दे ठे, ते पाठः—

ततेणं तेयलिपुत्ते पोष्टिलं उह्यमाण संकप्पं जाव चिया-
यमाणं पासइ १ ता एवं वयासी माणं तुमं देवाणुप्पिया
उह्यमाण संकप्पे जाव चियायह. तुमणं ममं माहणसंसि
विज्ज असणं ४ उवस्कमावेहि बहूणं समणमाहण जाव
वणिमग्गणं देयमाणीय देवावेमाणिय विहराहि. ततेणंसा
पोष्टिला तेयलिपुत्तेणं एवं बुत्तासमाणा हवतुग तेयलिपु-
त्तस्स एयमठं पणिसुणेइ १ ता कल्लाकल्लि माहणसंसि
विज्जं असणं ४ जाव देवावेमाणिय विहरइ ॥

अर्थः—त० तेवारे ते० तेतलीपुत्र पो० पोटीलाने उ० चिंतातुर
म० मनमां सं० संकल्प विकल्प जा० पावतू चि० आर्तध्यान ध्याती
यकी पा० देवे, देवीने ए० एम य० कहे, मा० रखे तु० तमे दे० हे दे-
वानुप्रीय ! उ० चिंता करो, म० मनमां सं० संकल्प जा० पावतू जि०
आर्तध्यान करो. तु० तमे म० मारा। मा० सतुकार दानशास्त्राए वि०
विस्तीर्ण अ० अशनादि ४ उ० निपजायो. म० घणा स० भ्रमण मा०
अहम्य जा० पावतू य० ब्रह्ममग्निकाचरोने दे० देतोयकी दे० देवा-
वर्तीयकी वि० विचरो. त० तेवारे सा० ते पो० पोटीला ते० तेतलीपुत्रे
ए० एम तु० उद्येयके ह० हर्ष तु० संतोष पामो, ते० तेतलीपुत्रे ए०
ए अर्थ दे० सांजो, मांनलीने क० दिन दिन प्रये मा० दानशास्त्रामां वि०
विस्तीर्ण अ० अशनादि ४ जा० पावतू दे० देवी देवारात्रीयता वि० निगंठे.

अर्थः—हे देव ! इहां ममल माहण संक नीत्यारीना दानमा
'इहयमाने' कर्तुं. यय 'अभित्तानेमाणे' नया व तुं. यत्ता ज्ञाताना मो-
हना अध्ययनमां डोवदना आगता ज्ञातां मुहमाजी हाए दानशास्त्रा
दी. तां वए 'इहयमाने' कर्तुं ठे. ते पाठ सवाए गीतः—

ततेणं से सागरदत्ते तहेव संजंतेसमाणे जेणेव वासघरे
तेणेव उवागवइ १ ता सुकुमालियं दारियं अंके एवेस-
इ २ ता एवं वयासीः—अहोणं तुमं पुत्ता पोरा पोराणं जाव
पच्चणु-जवमाणि विहरसि. तं माणं तुमं पुत्ता ! उदय मण
जाव चियाहिं तुमणं पुत्ता ! मम माहणसंसि विजळं असणं
पाणं खाइमं साइमं जहा पोट्टिला जाव परिजएमाणि वि-
हराइ. ततेणं सा सुकुमालिया दारिया एयमठं पन्सुणेइ ३
ता माहणसंसि विजळं असणं पाणं खाइमं साइमेणं जाव
दलयमाणि विहरइ ॥

अर्थः—त० तेवारे से० ते सा० सागरदत्त त० तेमज सं० जय
प्रान्त थकी जे० ज्यां वा० वासघर ठे ते० त्यां उ० आवे, आरीने सु० सु-
कुमालोका दा० दारिकाने अं० खोले णि० वेसारे, वेसारीने ए० एम व०
कहेः—अ० अहो तु० तुमे पु० हे पुत्र ! पो० पाठला जवतुं पाप कर्म जा०
यावत ए० जोगवतीथकी वि० विचर. हवे हुं शुं करुं. तं० ते माटे मा०
रखे तु० तमे पु० हे पुत्र ! उ० आर्तघ्यान म० मनमां जा० यावत धि०
ध्याता. तु० तमे पु० हे पुत्र ! म० मारी मा० सतुकार दानशालाए वि०
विस्तीर्ण अ० अशन पा० पाणी खा० खादिम सा० सादिम निपजावो
ज० पो० पोटीलांनी जा० परे ए० वहेची आपतीथकी वि० विचर. त०
तेवारे सा० ते सु० सुकुमालोका दारिका ए० ए अर्थ ए० सांजले, सांज-
लीने मा० दानशालाए वि० विस्तीर्ण अ० असण पा० पाणी खा० खा-
दिम सा० सादिम जा० जावत द० देतो देवरावती थकी वि० विचरे.

भावार्थः—हवे जुठ ! 'इहां दखयमाणे' कथुं ठे, पण समण मा-
हण गरीथने दान देवामां 'पन्सिजाणेमाणे' नयी कथुं. वली राय-
प्रशेणी सूत्रमां प्रदेशीराजाए समण माहण थने रांक जीखारीने
दान देवा दानशाला मंकावी, त्यां पण 'पन्सिजाणेमाणे' नयी कथुं.

વર દેહીને; મિથ્યાત-મોહની-કર્મના ઉદયે ગુરુની બુદ્ધે, મોક્ષનો હેતુ જે
 એવો જાવ આણીને આપે તો મિથ્યાત્વનું પાપ લાગે. એવી રીતે સૂત્ર
 જગવતીના ત્રણે પાઠમાં પુઠાની રચના છે. દાતાર તો એક શ્રાવકનેજ
 કહ્યો. સર્વ દાતાર (દાનના દેણહારા) વિષે નથી પુઠયું. વહી પાવ
 ત્રણ પ્રકારે કહ્યાં. ફલ મોક્ષરૂપ તથા નિર્જરાના લાજરૂપ પુઠયો. પત્રી
 પ્રજુએ ત્રણે પાઠમાં જેવો લાજ હતો તેવો કહ્યો. એકાન્ત નિર્જરા; ઘસર
 દોષ વહુત નિર્જરા; અને એકાન્ત પાપ. એ ત્રણે પાઠમાં જેવાં ફલ હતાં
 તેવાં કહ્યાં, પણ પનિલાજનું ત્રણે પાઠમાં સરલું કહ્યું; તે ગુરુની બુદ્ધે
 મોક્ષને હેતે જાણ્યું. માટે એ અનુકંપાનો પ્રશ્ન નથી. માગતા જીલારી
 તથા હુદર્શને મરતા દેહી અનુકંપા આણીને આપે તો એકાન્ત પાપ
 લાગે, એમ નથી કહ્યું. તમે પ્રજુના વચન માયે એવાં જુઠાં આલ દર
 અનંત સંસાર કેમ વધારો છો ? વહી તેરાપંથી કહેઠે કે, “આર્ડકુમારે
 કહ્યું ઠે કે, બ્રાહ્મણોને જમાકે તો નારકીમાં જાય. એ અનુકંપા વાનપી
 નારકી કેમ કહી ? ” તેનો ઉત્તર. સુયગસાંગજીના ઘીજા શ્રુતકંપના
 ઠઠા અપ્યયનનો પાઠ:—

સિણાયગાણંતુ હવે સદસ્સે, જે જોયઈ ણિતિએ માહણાણં;
 તે પુણલંધં સમ્મદ જ્ઞાણિતા, જયંતિ દેવા ઇતિ વેયવાર્ડ. ॥૪૩॥
 મિણાયગાણંતુ હવે સદસ્સે, જે જોયઈ ણિતિએ કુલાલ-
 યાણં; સેગઠઈ લોલુચ સંપગાઢે તિલાહિ તાવા ણરગાજિ-
 સેવી. ॥૪૪॥ દયા વરં ધમ્મ દુગંઠમાણા, વદાવદં ધમ્મ
 પમંસમાણે; ણમં પિ જ્ઞે જોયયતી અસીલં. ણિવો. ણિસં-
 હનિ, કર્ઝમુરેદિં ॥૪૫॥

અર્થ:—મિત્ર સ્નાન વીગેરે પટકર્મના કરણહારા દુઃખે સળ દત્તાર
 જે જે વેદ દુમ્મ નોં જમાકે, ણિતિ નિત્ય ત્રસ્યે માત્ર બ્રાહ્મણોને તે તે
 શુભ પુત્ર દુમ્મ મેંચ મત્ર તેઓ કર જાણ સપાર્જિને જાણ્યા દેવ દેવતા-
 ઇતિ ધમ્મ વેદનો વળા છે. ॥ ૪૩ ॥ હવે આર્ડકુમાર બ્રાહ્મણ માયે કહે

वे:-सि० स्नान बीगेरे पट्कर्मना करणहारा दु० वे स० हजार ब्राह्मणने जे० जे कोइ जो० जोजन जमाने णि० नित्य प्रत्ये कु० माजार्वृत्तिवा साने, से० ते जमावणहार ग० जाय लो० मांसने एद्धेकरी सं० व्याप्य ठे ति० सहेतां दोहीखो ता० ताप ठे जेनो, एवी ण० नरकनो जि० सेव णहार थाय. ॥४४॥ द० दयारूप व० प्रधान ध० धर्मनो दु० निंदणहारो व० हिंसामां ध० धर्मने प० प्रशंसतो थको एवा ए० एकने पि० पण जे० जे जो० जोजन जमाने अ० व्रत्तरहितने णि० ठ कायनो उपमर्दन करीने, ते सं० संजति अथवा सु० स्वर्गपणुं माने ठे ते मृपा ठे.

ज्ञावार्थ:-हे देवानुप्रीय ! अहीयां तो आर्द्धकुमारने पहेलां ब्राह्मणोए कथुं के, “हे आर्द्धकुमार ! तुम सरखा राजकुमारने ब्राह्मणज गुरु करवा जोग्य ठे, परंतु शूद्र गुरु मानवा जोग्य नथी. ते माटे वेद, विप्र, विष्नुं, अने संध्यास्नान, ए चार मोहनां अंग ठे, एवी मुक्ति याशे. ए सनातन कर्मना करणहारा वे हजार ब्राह्मणोने नित्य प्रत्ये जमाने तो पुन्यनो खंध उपाजें, एवुं वेदमां कथुं ठे.” एमं ब्राह्मणे आर्द्धकुमारने कथुं. जेम जैनमार्गमां सूत्र, साधु, जिन, अने त्याग, ए चार घोख मुक्तिना हेतु ठे, तेम तेने ठामे वेद, ब्राह्मण, विष्णु अने जोग, ए चार घोख मानवा सारु देखारया. तेवारे आर्द्धकुमारे तेमने जैनमार्गना छेपी जाणी तथा मिथ्यात्व परुवता जाणी, तेमना घोखवाना अजी-प्रायनो उत्तर दीधो के, मिथ्यास्त मार्गची मुक्ती नथी. वली आर्द्धकुमारे कथुं के, जे तम सरखा सनातन कर्मना करणहारा बीखाना तुह्य वे हजार ब्राह्मणोने जमाने, ते तीव्र नरके जाय. तमे दयारूपी प्रधान धर्मनी दुगंठा करो ठो, अने ठकाय जीवनी हिंसा (वध) रुपी धर्मने प्रशंसो ठो. एवा एक पण ब्राह्मणने जमाव्याधी (असुर धर्म) देवगति

याय ? तेवारे ब्राह्मणो बोल्या के “जे सनातन कर्मना करणहारा ५नां पट् कर्म करे, गुरु बुद्धे पुजावे) ठे तेने तुं मोहनो हेतु जाण.”

२. आर्द्धकुमारे ते ब्राह्मणोना अजिप्रायना अनुसारे पुर्वोक्त वचन स्यां. एम गुरुमी बुद्धे, मोहने हेतु दे तेनी ना कही; पण अनुकंपा

સૂયગ્નો ૨ ઇઠાણં ૩ સમ્મવાજં ૪ વિવહાપણ્ણા ૫ ના-
યાધમ્મકહાજં ૬ ઉવાસગદસાજં ૭ અંતગમ્મદસાજં ૮ અ-
ણુત્તરોવવાહ્યદસાજં ૯ પળ્હાવાગરણાહ ૧૦ વિવાગસૂય
૧૧ દિઠ્ઠિવાજય ૧૨ હચ્છેહ્યં દુવાલંસગ ગણિ પિંમ્મં ચ-
ઉદસ પુઘિસ્સ સમસૂય અગ્ગિણં દસ્સ પુઘિસ્સ સમસૂય તે-
ણપરં ત્રિણેસૂ ત્રયણા સેતં સમસૂય ॥

અર્થ:—સેં તે કિં શું સં સમ્યક્ સૂત્ર ? इति प्रश्न. गुरु बोद्ध्या
के, हे शिष्य ! सम्यक् सूत्र ज० जे ए प्रत्यक्ष आगल कहेशे ते अ०
अशोकादि अष्ट महा प्रतिहार्यना धरणहार अरिहंत ज० सम्यक् इश-
र्यादिकना धरणहार ते जगवंत, उ० उत्पन्न ना० केवलज्ञान दं० केवल
दर्शनना ध० धरणहार ति० त्रण लोकना नि० देखणहार म० म-
हिमा योग्य ठे, पू० पुजवा सत्कार करवा योग्य ठे, ती० ज्ञुतफाल प० वर्त-
मानफाल अने म० जविष्यकाल, ए त्रण कालना जा० जाण ठे. ते श्री
तीर्थकरदेव स० सर्वज्ञ सद० सर्वदर्शी ते पुरुषोष् प० (प्रणत) कहा. ते शું
कणुं ते कहेंठे: दु० छादशांगीरुप ग० आचार्यनी पिं० पेटी प० कही तं०
ते कहेंठे:—आ० आचारांगने विपे पांच आचारनो विवरो (साधुनो
आचार) चाह्यो ठे. १ स० सुयगंगांगने विपे स्वसमय परसमयना जाय
चाष्टा ठे. २ उा० उाणायांगने विपे एक उाणापी मांकीने दसउाणा सुधी
बोख चाष्टा ठे. ३ स० समवायांगने विपे एक समवायांगथी सइसो
खार कोनाकोनी प्रमुख बोख चाष्टा ठे. ४ वि० विवाहपन्नतिने विपे
गौतमस्वामीष् उग्रीस हजार प्रश्न पुठ्या तेनो विचार जगवती सूत्रमां
चाष्टो ठे. ५ ना० ज्ञाताने विपे ग्राम नगरनो, साधु साधर्यीनो अने सर्व
वस्तुनो बीचार चाह्यो ठे; अने धर्म कथाने विपे सांगी त्रणकोम कथा
कही ठे. ६ उ० उपाशकदशाने विपे दस आवकनी उगृष्टी करलीनो
बीचार क्यो ठे. ७ अं० अंतगमदशांगने विपे अंत समये अष्टकर्मनो
अंन कीयो तेनो बीचार चाह्यो ठे. ८ अ० अणुत्तरोववाह्यदशांगने विपे पांच

अणुत्तर विमानने विषे पोहोच्या तेनो वीचार चाढ्यो ठे. ए ५० प्रश्नव्याकरणे विषे अंगुष्ठादिक प्रश्ननो, पांच संवरनो अने पांच आश्रवनो वीचार चाढ्यो ठे. १० वि० विपाकने विषे शुभ्र-विपाक, अशुभ्र-विपाक कर्मनो विचार चाढ्यो ठे. ११ दि० छट्टिवादनने विषे पांच प्रकारनो विचार चाढ्यो ठे. १२ इ० ए प्रत्यक्ष दु० धार अंग ग० आचार्यनी पि० पेटी ठे. ते आचारांगादिक ठे ते मध्ये आचार एकादिक गुण आढ्या, ते जेम ड्रव्य शब्द वस्तुमां ठए पद ड्रव्य आढ्या, ते घणा जणणहार आश्री धार अंगमां सर्व समाणा. वखी तेनुं स्वरूप कहेठे. च० चउद पु० पूर्वधारीनां कयां स० सम्यक् सूत्र कहीए. अ० वखी द० दस पु० पूर्वं संपूर्ण जण्या ठे ते दस पूर्वधारीनां कयां पण स० सम्यक् सूत्र कहीए. घटखानांज कयां निश्चय सम्यक् सूत्र जाणवां ते सर्वने सम्यक् सूत्र कहीये. ते० ते उपरांत जि० जे दस पूर्वधी उठुं जण्या ठे तथा नव पुर्व जण्या ठे तेनां कयां सूत्रनी ज० जजना ठे. से० ते स० सम्यक् सूत्र कहां.

जावार्थः—हवे जुठ ! दस पूर्व उंणा जण्या सांधुनां वचन सम-सूत्र (साचां) करी मानवां, एम श्री वीतरागदेवे कथुं नथी, पण साच जुठनी जजना कही ठे. त्वारे हे देवानुप्रीय ! ते वखते आर्जकुमार केटला पूर्वनुं ज्ञान जण्या हता ते कहो. वखी कया सूत्रमां श्री वीतराग देवे कथुं ठे के, ब्राह्मणोने जमारुयाथी नारकीमां जाय, के ते वचननी नेश्रायथी आर्जकुमारे कथुं ते सूत्रनुं नाम घतावो. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के “ वीजा सूत्रमां तो श्री वीतरागदेवे, ब्राह्मणोने जमारुयां नारकीमां जाय, एम श्रीमुखथी तो कथुं नथी, पण आर्जकुमारेज ए वचन ब्राह्मणोने कहां ठे. ” तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! सूत्रमां केवखीना कहा विना मनथी आर्जकुमारे विवादमां ब्राह्मणोने कथुं, ते वचन प्रमाण केम थाय ? केमके दस पूर्व पुरुं जण्यावीना साधु मनथी कहे ते वचन प्रमाणमां नथी; त्वारे आर्जकुमारे विवादमां मनथी ब्राह्मणोने कथुं, ते वचन प्रमाण केम थाय ?

સૂયગ્નો ૨ એઠાણં ૩ સમ્મવાજં ૪ વિવહાપણ્તા ૫ ના-
 યાધમ્મકહાજં ૬ જ્ઞવાસગદસાજં ૭ અંતગમ્મદસાજં ૮ અ-
 ણુત્તરોવવાહ્યદસાજં ૯ પળ્હાવાગરણાહ ૧૦ વિવાગસૂય
 ૧૧ દિઠ્ઠિવાજય ૧૨ હચ્છેહ્યં દુવાલસગ ગણિ પિંમ્મં ચ-
 ઝદસ પુઘિસ્સ સમસૂય અજિણં દસ્સ પુઘિસ્સ સમસૂય તે-
 ણપરં જિણેસુ જયણા સેતં સમસૂય ॥

અર્થ:—સેઠ તે કિંઠ શું સઠ સમ્યક્ સૂત્ર ? इति પ્રશ્ન. ગુરુ ઘોષ્યા
 કે, હે શિષ્ય ! સમ્યક્ સૂત્ર જઠ જે ય પ્રત્યક્ષ આગલ કહેશે તે અઠ
 અશોકાદિ અષ્ટ મહા પ્રતિહાર્યના ધરણહાર અરિહંત જઠ સમ્યક્ ઇશ્વ-
 ર્યાદિકના ધરણહાર તે જગવંત, ઝઠ ઉત્પન્ન નાઠ કેવલજ્ઞાન દંઠ કેવલ
 વર્ણનના ધઠ ધરણહાર તિઠ ગ્રણ લોકના નિઠ દેવણહાર મઠ મ-
 હિમા યોગ્ય ઠે, પૂઠ પુજયા સત્કાર કરવા યોગ્ય ઠે, તીઠ જુતકાલ પઠ વર્ત-
 માનકાલ થને મઠ જવિવ્યકાલ, ય ગ્રણ કાલના જાઠ જાણ ઠે. તે શ્રી
 તોષ્ઠકરદેવ સઠ સર્વજ્ઞ સદઠ સર્વદર્શી તે પુરુષોય પઠ (પ્રણત) કહ્યા. તે શું
 કણું તે કહેઠે:-દુઠ ઠાદશાંગીરૂપ ગઠ આચાર્યની પિંઠ પેટી પઠ કહી તંઠ
 તે કહેઠે:-આઠ આચારાંગને વિષે પાંચ આચારનો વિચરો (સાધુનો
 આચાર) જાણ્યો ઠે. ૧ સઠ સુયગ્નાંગને વિષે સ્વસમય પરસમયના ગ્રાણ
 જાણ્યા ઠે. ૨ ઝાઠ ઝાણાયાંગને વિષે એક ઝાણાથી માંઝીને દસઝાણા મુખી
 જોણ જાણ્યા ઠે. ૩ સઠ સમવાયાંગને વિષે એક સમવાયાંગથી છઠ્ઠો
 જોણ કોઝાકોઝી પ્રમુખ જોણ જાણ્યા ઠે. ૪ વિઠ વિયાદપણતિને વિષે
 ગૌતમસ્વામીય ઠગ્રીસ હજાર પ્રશ્ન પુઠયા તેનો વિચાર જગવતી સૂત્રમાં
 જાણ્યો ઠે. ૫ નાઠ જ્ઞાતાને વિષે યામ નગરનો, સાધુ સાધવીનો અને તર્ક-
 ઇન્દુનો વિચાર જાણ્યો ઠે; થને ધર્મ કથાને વિષે સામી ગ્રણકોઝ કથા
 કહી ઠે. ૬ ઝઠ ઝગજગદશાને વિષે દમ આયકની ઠગ્રી કરણીનો
 વિચાર કર્યો ઠે. ૭ અંઠ અંતગમ્મદશાંગને વિષે અંત સમયે અષ્ટવર્મનો
 અંતર્હીનો તેનો વિચાર જાણ્યો ઠે. ૮ અઠ અણુતરોવવાહ્યશાંગને વિષે પાંચ

અણુત્તર વિમાનને વિષે પોહોઢ્યા તેનો ઘીચાર ચાલ્યો છે. ૯ ૫૦ પ્રશ્નવ્યા-
કરણને વિષે અંગુષ્ઠાદિક પ્રશ્નનો, પાંચ સંવરનો અને પાંચ આશ્રવનો ઘીચાર
ચાલ્યો છે. ૧૦ વિ૦ વિપાકને વિષે શુજ-વિપાક, અશુજ-વિપાક કર્મનો વિચાર
ચાલ્યો છે. ૧૧ દિ૦ દ્વિવાદને વિષે પાંચ પ્રકારનો વિચાર ચાલ્યો છે.
૧૨ ૬૦ ૫ પ્રત્યક્ષ દુ૦ ધાર અંગ ગ૦ આચાર્યની વિ૦ પેટી છે. તે આચા-
રાંગાદિક છે તે મધ્યે આચાર ઇકાદિક ગુણ આવ્યા, તે જેમ દ્રવ્ય શબ્દ
વસ્તુમાં ટપ પડ્ દ્રવ્ય આવ્યા, તે ઘણા જળણહાર આશ્રી ધાર અંગમાં
સર્વ સમાણા. વહી તેનું સ્વરૂપ કહે છે. ૭૦ ચતુદ પુ૦ પૂર્વધારીનાં કર્યા
સ૦ સમ્યક્ સૂત્ર કહી ઇ. અ૦ વહી ૮૦ દસ પુ૦ પૂર્વ સંપૂર્ણ જણ્યા છે તે
દસ પૂર્વધારીનાં કર્યા પણ સ૦ સમ્યક્ સૂત્ર કહી ઇ. ઇટલાનાં જ કર્યા
નિશ્ચય સમ્યક્ સૂત્ર જાણવાં તે સર્વને સમ્યક્ સૂત્ર કહી ઇ. તે૦ તે ઉપ-
રાંત જિ૦ જે દસ પૂર્વથી ઊંઠું જણ્યા છે તથા નવ પૂર્વ જણ્યા છે તેનાં
કર્યા સૂત્રની જ૦ જજના છે. સ૦ તે સ૦ સમ્યક્ સૂત્ર કહ્યાં.

જાવાર્ય:—હવે જુઠ ! દસ પૂર્વ ઊંઠા જણ્યા સાંધુનાં વચન સમ-
સૂત્ર (સાચાં) કરી માનવાં, એમ શ્રી વીતરાગદેવે કહ્યું નથી, પણ સાચ
જુઠની જજના કહી છે. ત્યારે હે દેવાનુપ્રીય ! તે વચને આર્ડકુમાર
કેટલા પૂર્વનું જ્ઞાન જણ્યા હતા તે કહો. વહી કર્યા સૂત્રમાં શ્રી વીતરાગ
દેવે કહ્યું છે કે, બ્રાહ્મણોને જમારુયાથી નારકીમાં જાય, કે તે વચનની
નેશ્રાયથી આર્ડકુમારે કહ્યું તે સૂત્રનું નામ વતાવો. તેવારે તેરાપંથી કહે
છે કે “ ઘીજા સૂત્રમાં તો શ્રી વીતરાગદેવે, બ્રાહ્મણોને જમારુયાં નાર-
કીમાં જાય, એમ શ્રીમુખથી તો કહ્યું નથી, પણ આર્ડકુમારે જ ૫ વચન
બ્રાહ્મણોને કહ્યાં છે. ” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! સૂત્રમાં કેવલીના
કહ્યા વિના મનથી આર્ડકુમારે વિવાદમાં બ્રાહ્મણોને કહ્યું, તે વચન
પ્રમાણ કેમ થાય ? કેમકે દસ પૂર્વ પુરું જણ્યાવોના સાધુ મનથી કહે તે
વચન પ્રમાણમાં નથી; ત્યારે આર્ડકુમારે વિવાદમાં મનથી બ્રાહ્મણોને
કહ્યું, તે વચન પ્રમાણ કેમ થાય ?

કુનો આશ્ચર્યકારી વિં વિચા મંત્રાદિકે કરી સઠ પાપની ટંપાનન કરાવ
કરી જીં જીવે, નં તે મંત્રાદિકથી ન પામે સઠ સરણ. મંત્રાદિક ધ્યાયા
પ્રુત ન થાય તં અંતકાલને વિષે. ॥ ૪૫ ॥ તં અતિ અજ્ઞાનપણે કરી
ઘણ ડ્રવ્ય યતિ (વેશધારી) અં શીલ રહિત સઠ સદાય હું હુઃખી વિં
વિપરીતપણું મું પામે. પરલોકને વિષે મુક્ત પામવાની આશા હોય તે
હુઃખ પામે. સં નિરંતર જાય નં નરક તિં તિર્યંચ જોં યોનિને વિષે.
મોં ચારિત્ર વિં વિરાધીને અં અસાધુરૂપ. ॥ ૪૬ ॥ ટં આધાકર્મી
કિં યતિને અર્થે મુલે લાઘ્યા હોય તે નિં નિલ પિં નં નમુકે કિં
કાંઈ પણ અં સદોષ અગ્નીં અગ્નિની પરે સં સર્વ જં જદો જં ય.
ફે, ફં ફહાંયો હું ચવીને ગં જાય કં કરીને પાં પાપ કર્મ ॥ ૪૭ ॥

જાવાર્થ:—હે જુહ ! અનાયીજી મુનોરાજે શ્રેણીક રાજાને પ-
હેલાં, તો ડ્રવ્ય અનાયપણું દેલ્હામું અને પઠો જાવ અનાયપણું દેલ્હા-
મું કે, હે રાજન્ ! સાધુપણું લેશ શુદ્ધ સંજમ તથા પાંચ માહાવ્રત ન
પાલે, રસનો શુદ્ધ થઈ આધાકર્મ્યાદિક આહાર તથા સ્થાનકની પ્રભુ-
પણા કરે, ઘણાંના ઘટમાં મિથ્યાત્વ ઘાલે, પાંચ સુમતિને વિષે જતન ન
કરે, અને ઘણા કાલ સુધી મસ્તક મુંઝાવી તપ નિયમથી જે વ્રત ધાય,
તેને પોલી, મુંઝીની ઉપમા વીધી. જેમ પોલી મુંઝીમાં કાંઈ નથી. તેમ
જેલ તો સાધુનો ઠે, પણ જ્ઞાન, સમકિત અને ચારિત્રરૂપી ધન નથી તેને
લોટાં નાણાંની (કાચના કટકાની) ઉપમા વીધી. તે અસંજતિયકો સં-
જતિ નામ ધરાવે એજ મિથ્યાત્વ તેને કાલકુટ વિપ સરલો કહ્યો. તેને
વિપરીત શસ્ત્ર ગ્રહે તેની અને અવિધે વૈતાલનો મંત્ર જપે તેનો ઉપમા
વીધી. ૩૭-થી-૪૪ મી ગાથા સુધીમાં ઘણો અધિકાર ઠે અને ૪૫ થી
૪૭ મી સુધી તો ફહાં લખી ઠે, તેમાં કહ્યું ઠેકે, વેશધારી યતિ છોપુરુ-
પનાં લક્ષણ પ્રરૂપે અને સ્વપ્નાનો વિચાર રૂપાદિક પ્રરૂપે તેને ૪૬ મી
ગાથામાં અજ્ઞાની, મિથ્યાત્વી અને શીલ (આચાર) રહિત કહ્યો. તે
સદાય સુખથી વિપરીતપણું પામે, પરલોકે સુખ પામવાની આશા હોય
ત્યાં હુઃખ પામે, અને નિરંતર નર્ક તિર્યંચની યોનિને વિષે જાય તે.

ચારિત્ર વિરાધીને અસાધુરૂપ થાય. હવે જુઠ ! ૪૬ મી ગાયાના પદેલા પદમાં તો અજ્ઞાનપણું તથા મિથ્યાત્વપણું કહ્યું, અને ત્રીજા પદમાં નર્ક તિર્યચની ગતિ કહી. એ ન્યાયે તંમતમે નામ મિથ્યાત્વનું છે.

તેવોરે તેરાપંથી કહે છે કે, હજાં તો તંમતમે શબ્દે અજ્ઞાનપણું કહ્યું છે, પણ મિથ્યાત્વ કહ્યું નથી. તેનો ઉત્તર હે દેવાનુગ્રીય ! અજ્ઞાનપણું ને મિથ્યાત્વપણું એ બન્ને એકજ છે. જ્યાં અજ્ઞાનપણું ત્યાં નિશ્ચે મિથ્યાત્વ છે, અને જ્યાં જ્ઞાનપણું ત્યાં નિશ્ચે સમક્રિત છે. સમક્રિયામાં જ્ઞાનની નિયમા છે અને મિથ્યાક્રિયામાં અજ્ઞાનની નિયમા કહી છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક આરમે ઉદ્દેશે ધીજે. ઇત્યાદિક ટાંમરાંમ સૂત્રમાં અજ્ઞાન અને મિથ્યાત્વ એકજ કહ્યું છે. બીજી ગ્રોજા પદમાં નર્ક તિર્યચની ગતિ કહી છે અને ચોથાપદમાં અસાધુરૂપ કહ્યાં છે, તે પણ મિથ્યાત્વ આશ્રી કહ્યું છે. જે દોષને નિર્દોષ સ્થાપે ને અસાધુપણાનાં કામ કરીને સાધુપણું સંદેહાવે, તેને ઠેતાલીસમી ગાયાનાં પદેલા પદમાં તંમતમે નામ અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ આવે. તેથી ત્રીજા પદમાં નર્ક તિર્યચની ગતિ કહી, અને ચોથા પદમાં અસાધુપણું કહ્યું. બીજી ધીસ્.

જે કર્મને વશે દોષ લગાવે પણ સ્થાપના ને તેને તો નિશિથસૂત્રમાં પ્રાયશ્ચિત્ત કહ્યું છે. ગુણગણે કહીયે; અને તેની ગતિ તો અને ઉત્કૃષ્ટી પેદેલા દેવલોકની કહી. શા ઉદ્દેશે ધીજે. બીજી પચીસમા શતકના ઠઠ નિયંત્રા ને પાંચ ચારિત્રનો વિસ્તાર છે. ત્યાં તો ઇંડ્રપણું ૧, સામાનિકપણું ૨, તાયતિસગપણું ૩, કોટવાલપણું ૪, અને અદ્મિંડ્રપણું ૫, એ પાંચ માંદેલી હરકોઈ પદવી પામે. અને વિરાધિક્ત હોય તો ચાર જાતના દેવતામાં જાય એમ કહ્યું છે.

બીજી શ્રી પાર્શ્વનાથજીનો ૨૦૬ આર્યાઈ તથા ડોપડીના લારલા (આગલા) ખવમાં મુકુમાલીકા આદિ અનેક સાધુપણામાં દોષ લગાધીને દેવતામાં ગયા કહ્યા છે; પણ વિરાધિક્ત સાધુની નર્કતિર્યચની ગતિ

કોઈ ઠેકાણે કહી નથી. સર્વથા જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર્યની કુંતરી કની પેઠે જે વ્રષ્ઠ થાય તેજ નર્કમાં જાય. તેમ હ્રદાં ૪૬ મી ગાથાના ત્રીજાં પદમાં નારકીની ગતિ કહી. તે દોષને નિર્દોષ સ્થાપે તથા અસં-
જમવણાનાં કામ કરીને સાધુપણું સદ્ગુણે તેથી મિથ્યાત્વ લાગે. તે માટે ૪૬ મી ગાથાના પહેલાં પદમાં તંમતમે નામ મિથ્યાત્વનું છે અને તેથી ત્રીજાં પદમાં નર્કતિર્યંચની ગતિ કહી. વલ્લી નારકોમાં કોણ જાય, તે ૪૬ મી ગાથામાં કહ્યું કે ઉદ્દેશીક મુલનું આણ્યું, નિત્ય પિંકાદિક, પ-
પણિક કે અણેપણિક કાંઈ પણ ઠોકે નહીં અને અગ્નિની પરે સર્વજની થાય, તે પાપકર્મ કરીને દોષને નિર્દોષ સ્થાપે તે નર્કમાં જાય તે આશી જાણવું. જેમ વીસમા અધ્યયનમાં તંમતમે નામ મિથ્યાત્વનું છે તેમ જુ-
ગુને પુત્રે કહ્યું, તે પણ તંમતમા નામ મિથ્યાત્વ અંધકારનું છે. પાપના કહેવાના અગ્નિપ્રાયનો ઉત્તર દીધો છે. વલ્લી તંમતમે શબ્દ પુરુષ લિંગ-
વાચી છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર અણુયોગદ્વાર, એકારાન્ત, હકારાન્ત અને બ્રહ્માન્ત-
શબ્દાદિક શબ્દ પુરુષલિંગ વાચી કહ્યા છે. એ ન્યાયે તંમતમે શબ્દમાં એકાર-અંતમાં છે. અને ઇં બ્રહ્મંકાર વાચી છે. એ ન્યાયે તંમતમે શબ્દ પુરુષલિંગ વાચી છે, અને નારકી તો સ્ત્રીલિંગ વાચી છે. પાઠમાં પુરુષ-
લિંગ વાચી શબ્દનો સ્ત્રીલિંગ વાચી અર્થ શીરીતે થાય ? તે કાઢ્યા હો તે વિચારી જોજો. વ્રણ લિંગ જાણીને પઠી અર્થ કરવાની જગવંતની આજ્ઞા છે. વ્રણ લિંગ જાણ્યા વિના અર્થ કરે તે જગવંતની આજ્ઞા પા-
હાર છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર પ્રશ્નવ્યાકરણના વીજા સંવરદ્વારમાં. તમે મતનાં સીધે તંમતમે શબ્દ પાઠમાં પુરુષલિંગ વાચી છે તેનો નારકી એવો સ્ત્રીલિંગ વાચી અર્થ કરો ઠો, તે ઘણું અયુક્ત છે.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે “ કોઈક ઉત્તરાધ્યયનનાં ટકાર્થમાં પ્રા-
પ્તિને જમાવ્યા નારકી જાય એવો અર્થ સર્યો છે. તેથી અમે કહીયે ઠીક. ” તેનો ઉત્તર. હૈં દેવાનુગ્રીય ! અર્થ તો ઠગસ્ય આચાર્યના મનમાં જેમ જાપ્યા તેમ સર્યા છે. યથા પાયચંદસુરીજી, ધર્મસીંહજી, સતસા-
ગરજી, દોસતસાગરજી, અન્નપ્રેમસુરીજી અને સદમીવલ્લભજી

કોઈક પાઠની ટીકા તથા અર્થ જુદી જુદી રીતે કર્યા છે. ઘણા સૂત્રપાઠના અર્થ અને ટીકા તો સર્વ આચાર્યોએ કર્યાનો પરમાર્થ એક સરખો મલે છે, પણ કોઈક પાઠના અર્થ અને ટીકામાં પરમાર્થ ન્યારો છે. હવે તમે કયા આચાર્યના કર્યા અર્થ પ્રમાણ કરોઠો તે કહો.

તેવારે તેરાપંચી કહે છે કે “વસ પૂર્વધારીના કર્યા અર્થ તો સર્વ પ્રમાણમાં છે, અને ધીજા અર્થ તો હમણા થોભા કાલના કર્યા છે. તે આચાર્યોને પૂર્વનું જ્ઞાન નહોતું, પણ તે અર્થ મુલ સૂત્રના પાઠ સાથે મલે, અને કેવલીનાં વચન સાથે મેલવતાં વિરુદ્ધ ન પડે તો પ્રમાણ છે. બાકી પોતપોતાના મતના લીધે મનમાં જેમ જાણ્યા તેમ કર્યા, તે પ્રમાણમાં નથી. જો કેવલીનાં વચનથી મલે તો પ્રમાણ છે.” તેનો ઉત્તર,

ત્યારે હે દેવાનુગ્રીય ! ઝૃગ્ય પ્રોહિતને બેઠે બ્રાહ્મણોને જમાબ્યાથી તંમતમા પહોંચાકે કહ્યું, તેનો અર્થ તંમતમે શબ્દે નારકીમાં જાય. એ અર્થ તમે મતના લીધે પ્રમાણ કેમ કરો ઠો ? કેમકે ત્યાં તો જો ગુરુની બુદ્ધે મોહને હેતે જાણે તો મિથ્યાસ્થ અંધકારમાં પડે, એજ અર્થ સાચો છે. વલી તમે કહો ઠો કે, બ્રાહ્મણોને જમાબ્યાથી નારકીમાં જાય ત્યારે અમે તમને પુઠોએ ઠીયે કે, તંમતમે નામ કહ નારકોનું છે ? તેવારે તેરાપંચી કહે છે કે, સાતમી નારકીનું નામ તંમતમા છે. ત્યારે હે દેવાનુગ્રીય ! પરવેશી રાજાએ પોણા બે હજાર ગામના હાંસલનું, માગતા જીલ્દારી તથા બ્રાહ્મણાદિકને દાનશાલા મંજાવી દાન દીધું, એમ રાયવશ્રેણી સૂત્રમાં કહ્યું છે. એ તમારે લેલે પ્રદેશી રાજા પણ સાતમી નારકીમાં ગયો જોડે. વલી અનેક શ્રાવકો જે અજંગછારે દાન દીધા કહ્યા છે. તે સર્વ તમારી કહેણોને લેલે સાતમી નારકીમાં ગયા જોડે. વલી તમારા શ્રાવક ન્યાતી, ગોત્રી, અસંજતિ, અવૃત્તિ છે તેને જમાને છે, ગાય ખેસ પ્રમુલ તિર્યચ અસંજતિ અવૃત્તિ છે તેને પોપે છે, તથા માગતા જિલ્દારી બ્રાહ્મણાદિકને અંતઃપાલમાં પેટીયાદિક દાન દે છે. તે સર્વ દાન દેવાવાલા તમારા શ્રાવક તમારો સજાદને લેલે તો સાતમી નારકીમાં જાય જોડે. તેવારે સર્વ ધીસમાં (વરમાં) પસતો સીધો ધાય તેની પરે

तेरापंथी खीसाणा (शरमीदा) थइने कहे के, गुरुनी बुद्धे मोहनो हेतु (धर्म पुन्य) जाणीने आपे तो नारकीमां जाय, अने संसारनो हेतु जाणीने आपे तो पण पाप तो लागे, पण सातमी नारकीमां न जाय. तेने उत्तर हे देवानुप्रीय ! तमारी कहेणीने लेखे जिनमागीं तो धर्म पुन्य जाणे, पण मिथ्यात्वी पहेखा गुणगणाना धणी तो, सर्व मागता जीखारी अने गरीब ब्राह्मणोने दान दीधामां धर्म पुन्य अने मोहनो हेतु जाणे ठे, ते सर्व तमारी श्रद्धानी कहेणीने लेखे तो सातमी नर्कमां जाव जेइय; केमके तमे कहो ठो के "सूत्रमां केवलीए कणुं ठे के, ब्राह्मणोने जमाड्यामां धर्म पुन्य जाणे तो सातमी नारकी (तंमतमा) मां जाय." त्वारे केवलीनां वचन सत्य ठे, संदेह जुठ नथी. ब्राह्मणोने तथा अस्त जति अवृत्तिने दान दीधामां सर्व मिथ्यात्वी धर्म पुन्य जाणे ठे. ते सर्व तो तमारी कहेणीने लेखे सातमीए जाशे. ह्वे ठ नारकी खासी रही. तेमां तमारा साथ श्रावक कोण जाशे ते कहो.

अहो देवानुप्रीय ! " ब्राह्मणोने जमाड्यायी (तंमतमा) सातमी नारकीए जाय. एवा जुठ अर्थ करीने अणसमजु जीवोना घटमां पोवा केम घालो ठो ? सूत्रमां वासुदेव चक्रवर्ती राज्य-पट्टिमां मरे, तेनी पण सात नारकीनी समचय गति कही; पण एक सातमीमांज जाय एवुं कणुं नथी. सिंह मछादिक हिंसक जीव समचय नारकीमां जाय कणुं एवुं एक सातमीमांज जाय एवुं कणुं नथी. बखी नारकीमां जवनां चार कारण महा आरंजादिक समचय कइयां. तेनी शाल गूध ठाठापांग ठाणे चाये. बखी जगवती आदि पथीश सूत्रमां एवुं बयांय एवुं कणुं नथी, के फलाणुं पाप कर्मायी सातमीमांज जाय. त्वारे ब्राह्मणोने जमाड्यां तंमतमा सातमीमांज जाय, एवुं एका-न्त वचन केवली केम कहे ? माया दो ते वोचारी जोजो. इहां तो दृष्टांदिने देहेखां पोताना वेदाने वेदनो मत, तथा पाह्मणोने जमा-टमां मोहनो हेतु तथा गुरुनी बुद्धीपणुं जणावणुं ठे. ते वाचना के हेताना अतिप्रायनो दन्य दीधो के, तमे दएओगे तेम सदहे तो तंमतमा

નામ મિથ્યાત્વ અધિકારમાં પડે. વલી બ્રાહ્મણોને જમાડ્યાં તારકીમાં
જાય; એવું વિવાદવચનમાં પાપને કહે તો પણ પ્રહસ્યનું વચન પ્રમાણમાં
નથી; અને સૂત્રમાં તો ગણધરે વાપ બેટાની કહેણીની અપેક્ષાનાં વચ્ચે
ગુંથ્યાં છે. તે વિવાદવચન અને અપેક્ષાય વચનનો ઉત્તર આર્ડકુમારની
ચરણમાં લખ્યા છે. તે રીતે જાણવા. વલી આર્ડકુમારને તો બ્રાહ્મણો
તથા જુગુના બેટાને જુગુ-પ્રોહીતે પહેલાં જીન-ધર્મથી વિકાસી પ્રણામ
વતારવા વાસ્તે (વેદનો ભત) મિથ્યાત્વપણું સ્થાપ્યું છે, અને બ્રાહ્મણનું
ગુરુપણું જાણવું છે; તથા બ્રહ્મજોજનમાં પુન્યનો સંધ; મોક્ષનો હેતુ; જ-
ણાથી જિનધર્મ નિષેધ્યો છે. તેથી આર્ડકુમારે અને જુગુપ્રોહિતના બેટા
બ્રાહ્મણોને જીનમતના દ્રેપી. જાણીને કહ્યું કે, તમે કહો છો તેમ સદ-
હીને બ્રાહ્મણોને જો જમાડે તો તંમતમાં (મિથ્યાત્વ અધિકાર) માં
પ્રદેશ અને તારકીમાં જાય; એવું વિવાદમાં વચન કહ્યું; પણ તે પ્રહ-
સ્યનું વિવાદ વચન પ્રમાણમાં નથી. કેવલી મુનીરાજનું ઉપદેશીક
વચન નીરુદ્ધિપણું નથી. નીરુદ્ધિપણે ઉપદેશ વચન તો નમિરાજ
રૂપી; ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના જન્મમાં અધ્યયનમાં કહ્યાં છે. હંડે બ્રાહ્મણનું
રૂપ પનાવીને નમિરાજના સમકિતના પારંસ્વા નિમિત્તે પ્રશ્ન પુરવા છે.
બ્રાહ્મણને જમાડ્યા વિપેનો નમિરાજ રૂપી ઉત્તર વીધો. તે પાઠઃ—
જહ્તા વિજલે જન્ને, જોહ્તા સમણ માદણે;
જુવાય જિઘાય, તઠ ગઠસિ સ્વતિયા ॥ ૩૭ ॥
એય મઠ નિસામિત્તા, હેઠ કારણ ચોહ્ત;
તઠ નમિરાય રિસિ, દેવિંદો હણ મવવી ॥ ૩૮ ॥
જો સંદેસં સદેસાણં; માસે માસે ગવંદણ;
તરસાવિ સંજમો સેઠ, અદિતસ્સ વિ કિંચણ ॥ ૪૦ ॥
અર્થઃ—જો જો વિષ ઘણા વિસ્તીર્ણ જો યહ જો જમાડીને
સળ શાય્યાદિક શ્રમણ માં બ્રાહ્મણને દો (ગાયાદિક મુવર્ણાદિક દાન)

णालवत्तेण आलवित्तएवा संलवित्तएवा; तेसिं असणवा
 ४ दाजवा अणुप्पदाजवा एणव रायाजिजगेणं गणाजिज-
 गेणं वलाजिजगेणं देवाजिजगेणं गुरुनिग्गहेणं वित्तिक-
 तारेणं; कप्पति मे समणे निग्गंथे फासु एसणिजेणं अ-
 सणपाणं खाइमं साइमेणं वठ पमिग्गह कंवल पायपुव-
 णेणं पिढ फलग सेज्या संधारएणं उंसहं जेसज्जेणं पमि-
 लाजे माणरस विहारित्तते तिक . ॥

अर्थः—त० तेवारे से० ते आ० आणंद गा० गाथापति स० श्रमण
 जगवंत स० महावीर स्वामीनी अ० समिपे सर्व विचार सांजखीने प०
 पांच अणुव्रत स० सात शिक्षाव्रत (समकित पूर्वक) दु० चार वि० प्रकार
 सा० श्रावकनो ध० धर्म प० अंगीकार करे, करीने स० श्रमण जगवंत
 श्री महावीर स्वामीने धं० वचने करीने वांटे न० मस्तके करीने नमः
 स्कार करे, वांटी नमस्कार करीने ए० एम व० कहे:-नो० नहि ख० निधे
 मे० मुजने जे० हे जगवंत ! क० कस्ये अ० आज पठी (समकित पाण्या
 पठी) अ० अन्यतिथीना साधु, गुरु, शास्त्रादिक योगी, संन्यासि, अन्य-
 सिंगीना साधु अण० अन्यतिथी संबंधीया देव जैन तिर्यकर टासी हरि-
 द्रादिक देवता अ० अन्यतिथी संघस्या जैनमतिना साधु जे० अहिं-
 सनी आह्वा विना निकल्या जमाखी प्रमुख निनवादिक अव्यक्तया
 एकत्र विहारी उत्तमादिक पांच जेदे गुण रहित ढीला पास्त्याने व०
 वांदवा ए० नमस्कार करवो पु० पहेसा अ० अणयोसतां ग्रत्ये आ०
 बोझाववा, सं० तेणे बोझाव्या पठी पण चारचार संज्ञापण करुं ते परि-
 ब्राज्याकादिकने धर्म निमित्ते (कर्म दायने हेतुए) वांदवा, पुजवा, पंथां
 द्रवाम के नमस्कार करवा न कस्ये. ते० तेने पुर्याक रीते धर्म पुण्य धर्म
 द्र० द्रमन, पान, ग्यादिम, सादिम ए चार जातनो आहार वा० देवो द्र०
 परतिथीनि बारवार देवो ते मुजने न कस्ये; ए० पण पट्ठुं पिदोए चार-
 ढीक देवनी धरे रा० राजादिकना आपहयो देउं सो ग० क्षातीना पर-

वशपणे करीने देउं तो, घण्यसात्कारे मनुष्यादिकने जोरे देउं तो, वेण्वेय-
सादिकना कारणे. जुतावेष्टितपणे देउं तो, गुण गुरु, माता, पितादिकना
आमहणी देउं तो अने वि० अटवी अथवा झुर्निहादि कारणे देउं तो
व्रत न जागे. ए ठ आगार. हवे क० कल्पे मे० मुजने स० श्रमण साधु
नि० निर्मयने फा० प्रासुक ए० ४२ दोष रहित अ० अन्न पा० पाणी
(झाडादिकतुं) खा० खादिम (फळादिक) सा० स्वादिम (मुखयास
खर्चीगादिक) व० वस्त्र प० पात्र क० कांयली पा० पायपुठणुं
(रजोहरणादिक) पी० पाटीठं क० पुनतुं पाटीठं से० उपाश्रय, स०
संघारो (दर्ज व्रणां परासादिकनो सायरो) उ० रोगापहारी औषध, जे०
जेपज पण्य प्रमुख साधुने योग्य घास वस्तु धर्म वृद्धिकारी निर्जरा
(मोह) ने अर्थे साधु प्रत्ये प० प्रतिज्ञाजतो यको वि० विचरं ति०
एम कहे. एवो आणंद आवके अजिमह लोथो वे.

जावार्थः—हवे जुठ ! इहां तो “नोकप्यइ अजपपजइय,” पटले
आज पहेलां मिथ्यात्वपणामां मुजने कल्पता हुता; (ए काम करतो
हतो) : अन्यतिथीने (सामी सन्यासि तापसादिकने) १. अन्यतिथीना
देवने (ब्रह्मा विश्व महेश्वरादिकने) २ अने अन्यतिथीए ब्रह्मा जैनमतिनां
जैत्यने (जैनमतीना साधु अन्यतिथीना जेसा थया तेने) ३, ए व्रणेने आज
पहेलां वंदणा नमस्कार करतो हतो, बिना घोखाव्यां बोखावतो हतो, धारं
वार बोखावतो हतो, अखाप सखाप करतो हतो, असनादि चार अहार देतो
हतो, तथा देवरायतो हतो ते हवे पठो वांडु नही, नमस्कार करुं नहि, पहेलां
बोखावुं नही, धारंवार घोखावुं नही, अखापसखाप करुं नही, अने अस-
नादिक चार अहार देउं नही, देवरावुं नही एवो अजिमह लोथो. हवे
तमे ज्ञानदृष्टी दग्ने जुठ के आज पहेलां मिथ्यात्वपणामां, आणंदजीः
आवक मागता फीखारीने वांदता हुता, नमस्कार करता हुता? के तथा-
रूप अन्यतिथीने (मिथ्यात्वना स्वामीने) गुरु करीने मानता हुता अने
वंदणा नमस्कार करता हुता? हवे आवकनां व्रत अंगिकार कर्या पहेलां,
जेने वंदणा नमस्कार करता हुता तेनेज वंदणा नमस्कार आज पठो.

शुं जारे पाप ठे के तेने पंदरमा कर्मादानमां लइने घाट्युं ? चार कारे जीव नारकी अने तिर्यचनुं आयुष्य बांधे, तेमां पण दान न घाट्युं. ते मज अठार पापमां पण दानने न घाट्युं. वली सुयगकांगना बीजा शु. तत्पंकधना बीजा अध्ययनमां अधर्मना (पापना) करणहारनां लक्षण व. खाण्यां. तेनां माठां लक्षण अनेक प्रकारे वर्णव्यां ठे, तथा अनेक पाप नां कर्तव्य नाम लइ लइने वर्णव्यां ठे. तेमां पण दाननी करणी कही नथी. वली नारकीना नेरियाने पर्माधामी पाठला जवननां दुःकृत सं. ज्ञारीने पीना देठे. तेमां परदारागमन, जीवहिंसा, चोरी, कपट, आस, नींदा, प्रमुख कार्य संज्ञारीने वेदना देठे; तेमां पण दानरूपी अधर्म सं. ज्ञारीने वेदना देता कहा नथी. त्यारे इहां बीतरागे एवुं जारे पाप दा. नमां शुं दीठुं ? के, दानने कर्मादानमां घाट्युं ? हे देवानुप्रीय ! सूत्रमां तो 'असंज्ञण पोसण्या' ए पाठना अक्षर ठे. एनो अर्थ एम ठे के, स्वार्थ हेते हिंसक जीव पोपवा नही अने दासी गुणिकाने कुशील से. बरावी पैसा लेवा नही. एवा बेपारनी आजीविका श्रावके करवी नही; तथा घरमां जुवा प्रमुख जानवरोने चुगवा वास्ते कुकुराने पालवा नही; तेमज घरमां उंदर थंया होय तेनुं जक्षण करवा माटे बीलानी पालवा नही; आदि दुष्ट जानवर स्वार्थ निमित्ते पोपवां नही.

वली ए अनुकंपा दाननी करणी अनर्थादंरमां तथा कर्मादानमां होय तो कोइ तीर्थकरे, केवलज्ञानी ए तथा साधुए, कोइ श्रावकने अ. नुकंपा आणीने दान देवाना पचखाण केम न कराव्या ? कराव्या होय तो पाठ बतावो. वली तमे पण पचखाण नथी करावता. जो दानमां अ. नर्थादंर अने कर्मादान जाणे तो साधु पचखाण केम न करावे ? कारण के पापना पचखाण तो साधुए कराववाज कहा ठे, पण जोगाजोग वि. चारे. जेमके कोइ पुरुष साधु पासे आवीने कहे के "हे स्वामी ! मुजने अणठाण्युं पाणी पीवानी सोगन करावो" तो सुखे करावे; पण कोइ कहे के "मुजने ठाणीने पाणी पीवाना पचखाण करावो" तो साधु न करावे. शामाटे न करावे ? तमारे लेखे सामी ठाणवानी हिंसा टली;

पण ए अजोग पचखाण साधु न करावे. तेम साधु पोताना खावांपीवा-
ना पचखाण करावे, पण अनुकंपा आणीने दानदेवाना पचखाण न क-
रावे; कारणके श्री जिनमार्गना श्रावकनी करणीमां दानदेवुं निश्चेदीसे
ठे, ते माटे ए पचखाण न करावे. तमारी श्रद्धाने लेखे तो अनर्थादंरु
कर्मादानमां जाणीने ठाम ठाम सूत्रमां ए पचखाण कराववां जोइए;
पण श्री वीतरागदेवनी एवी श्रद्धा नहोती. तमे मतने लीधे अणहुती
कुडुक्ति लगामोठो. वली प्रदेशोराजा केशीश्रमण कने धर्म पाप्प्या पहेलां
मिथ्यात्वी (नास्तिक मति) हुता, ते दिननां लक्षण वर्णव्यां, तेमां
कष्टुं के, सोही खरड्या हाथ रहेठे, दीठीने अणदीठी कहेठे, अणदी-
ठीने दीठी कहेठे, इत्यादिक अनेक पापनां कर्तव्य करतो कष्टो; पण
एम न कष्टुं के, दान दया रुपी पाप करे ठे. वली जगवतीजीना पदे-
रमा शतकमां विसलवाहन राजानां लक्षण वर्णव्यां. तीहां 'श्रमणपि-
कुल' कष्टो, पण दान देतो दया पालतो कष्टो नथी. वली जंबुद्विप-पद्म-
तिमां अवाम्बिलया अनार्थ वर्णव्या. ते वर्णनमां पण दान दया वर्णवी
नथी. त्वारे हे देवानुप्रीय ! दान दयामां पाप होय तो क्वांकतो वीतराग-
देव उपदेश पद्ममां पापमां वर्णव करत; पण वीतरागदेवनी तमारा सरखी
श्रद्धा नहोती एम जाणजो.

वली तेरापंथी कहे ठे के, "असंजति अवतिने दान देवुं क्वां कष्टुं
ठे ?" तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! प्रथम तो श्री तीर्थंकर माहाराजे
दान देवानी रीती चलावी ठे. पहेलां व्रणसोने अठ्यासी क्रोर, एसी
लाख सोनैया वरस दीवस सुधी वरसीदान दइने पढी दीक्षा ले ठे. ते
असंजति अवतिने दान दे तेमां जो पाप होय तो, ए पापनो स्थिति
तीर्थंकरदेव केम राखे ते कष्टो. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के "तीर्थंकर तो पहे-
लां स्त्रीठंथी जोग जोगवे ठे, राज्य करे ठे तथा स्नानादिक अनेक पा-
पनां काम करे ठे, तेम ए पण पापनुं काम ठे." तेनो उत्तर. हे देवानु-
प्रीय ! ए जोगादिक तो पुर्व जवना कर्मना उदयजाव (जोगावली कर्म)
ठे ते जोगवे ठे. ए तो अर्थ-पापमां ठे, पण दान देवुं ते क्वा कर्मनो

જડયજ્ઞાવ છે તે કહો. વસી એ અર્થ-પાપમાં છે કે અનર્થ-પાપમાં છે તે કહો; અને એ અનર્થ-પાપ શી રીતે જોગવે તે કહો. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે “જગવંત શ્રી મહાવીરજીએ વરસોદાન અસંજતિ અવત્તિને દીધું તેનું પાપ લાગ્યું, તેથી તેમણે ચાર વરસ દુઃખ દીઠાં.” જે ઉપર મતના લીધે ઈવી છોટી જોમો કીધી છે, તે ઢાલની ગાથા:—

છીઆમે પાપ ને દિયામે ધર્મ, આપ તો રેહ ગયા કોરાયે;
 દેવતા કનાંસું છે મીનલાંને દોધા, તરે વીરજીને પઠુ ગયા ફોનારે.
 ચતુર વિચાર કરીને देखો ॥ ૧ ॥

ઈવી છોટી જોમો કરી છે. “દેવતાકનેથી સોનેયા જગવાને લીધા તેનું તો પાપ લાગ્યું, ને મનુષ્યને દોધા તેથી ધર્મ થયું, તો પણ આવ્યા તેમ ગયા અને પોતે તો કોરાને કોરા રહ્યા; પણ પટલું વિશેષ કે, દેવતા કનેથી લઈ મનુષ્યને દીધા, તેથી જગવાને સાઝાવાર વરસ ને પંદર દીવસ સુધી ઇદ્મસ્થપણામાં ફોના પડ્યા.” એવાં અનર્થ વચન બોલે છે. પણ જુઠું! હે દેવાનુપ્રીય ! શ્રી મહાવીરજીએ તો દાનના ફોના જુગલ્યા (જોગવ્યા); પણ દાન તો અનંતા તીર્થંકર થયા તે સઘલાવ દીધું છે. તેમજ મહીનાથ જગવાને વરસોદાન દેઈ દિક્ષા લીધી; પઠી સવા પોહોરે કેવલજ્ઞાન ગ્રપન્યું. એ વરસોદાન દીધું તેના ફોના મહીનાથ જગવાન ક્યારે જોગવશે તે કહો ? હે દેવાનુપ્રીય ! તમે મતના લીધે પ્રજા ઉપર એવાં અવતાં આસ કેમ દો ઠો ? તેવારે વસી તેરાપંથી કહે છે કે ‘એ તો અનાથ કાલની સ્થિતી છે’ તો હે દેવાનુપ્રીય ! એ સ્થિતી પાપ જાણીને રાસે છે કે કાંઈ શુભ ફલ (ગુણ) જાણીને રાસે છે ? એ કરણી આર્ય પુરુષની છે કે અનાર્ય પુરુષની છે તે કહો.

વસી તેરાપંથી કહે છે કે “આ જગતમાં ઘે ઘોસ છે, વ્રત ને અવ્રત, અસંજતિને અને અવ્રતિને દાન આપે એ કરણી અવ્રતની છે, માટે વ્રતમાં એ કામ કરવું નહીં. અનુકંપા આત્મીને અસંજતિને અવ્રતિને દાન જે તેમાં વ્રત નિપજે તો સંવર નિર્જરા ધ્યાય, પુન્ય ધંધાવ; પણ વ્રત મપી,

अथत ठे तेथी पाप लागे.” तेनो उत्तर. हे मंगलमूर्ति ! व्रतमां तो ए काम नथी ते सर्व जाणे ठे, पण दाननी करणी केम निषेधो ठो? ए तो अनुकंपा आणीने दे ते शुभ्र जोगनी करणी ठे, पण अथत नथी. जेम साधुजो गुरुदेवनी वैयावच करे, आहार वस्त्रादिक आणी आपे, हाथ पगादि चांणे अने तेलादिक मसले, ए करणी व्रतनां के अथतनी? वली साधु भावक गुरुदेवनी सामा जाय, गुरुदेव आव्याथी उजा थाय, ए करणी व्रतनी के अथतनी? वली साधु भावक पांच प्रकारनी सजाय करे, वायणा१ पुढणा२ परियटणा३ अणुपेहा४ अने धर्मकथा५, ए करणी व्रतनी के अथतनी? वली भावक व्याख्यान सांजले, ए करणी व्रतनी के अथतनी? ध्यान करे, धर्म उपदेश दे, ए करणी व्रतनी के अथतनी? पक्षि-हणादिक इत्यादिक अनेक शुभ्रकाम भावक करे, तेने व्रतमां गणो के अथतमां? जो व्रतमां गणो तो कयुं व्रत निपजे ते कहो, अने जो अथतमां गणो तो, तमारो श्रद्धाने लेखे तो एकान्त पाप लागवुं जोइय; कारण के अनुकंपा आणीने दान दे तेमां तमे कहो ठो के, व्रत नथी तेथी पाप लागे. त्वारे पूर्वोक्त गुरु आदिकनी वैयावच करे, सामो जाय, अने सप्तायादिक करे, ए पण तमारी कहेणीने लेखे व्रतमां नथी, अ-व्रत ठे, कारण के तमे जगतमां बेज बोल कहो ठो, व्रत ने अव्रत. ए सजायादिक व्रतगां गणो के अथतमां?

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के “ ए काम व्रतमां तो नथी, पण शुभ्र जोग निर्जरानी करणी ठे, तेथी कर्म निर्जरा थाय, पुन्य प्रकृति बंधाय.” तेनो उत्तर. हे देवानुग्रीय ! अनुकंपा आणीने दान दे, ते पण शुभ्र जोगनी करणी ठे. तेमां निर्जरा यवानो अने पुन्य बंधावानो नाकारो नथी. तमे व्रत अव्रतनुं नाम लेइ अणसमजु सोकोना घटमां घोचा केम धा-खो ठो? वली तेरापंथी कहे ठे के “मागता जीखारीने जे कोइ अन्न-पाणी वस्त्रादिक आपे, तेणे अव्रत बंधायुं.” तेनो उत्तर. हे देवानुग्रीय ! “जुख्या नृपातुर टाढे मरताने केटखुंक अव्रत घटतुं हुतुं ते अन्नवस्त्रा-दिक वेइते बंधायुं.” एम तमे कहो ठो, पण ओ जगवते तो निगोदा

दिक सर्व चोरासी लाख जीवाजोनने त्याग नथी, तेथी चौदे
कनुं अवत सघलाने सरखुं खुदु खुदु कहुं ठे. वली रांकने
दिक राजाने सरखुं अवत कहुं ठे. शाख सूत्र जगवती शत
उदेशे नवमे. ते पाठः—

जंतेति जगवंगोयमे समणंजगवं महावीरं वंदइ नमस्स
त्ता एवं वयासी सेणुणं जंते ! सेठियस्सय ता
वणस्सय खत्तियस्सय समाचेव अप्पन्नकाणं किरिया
वइ? इंता गो० सेठियस्सय जाव अपन्नकाण
सेकेणठेणं जंते एवं बुच्चइ? गो०! अविरइ पमुच्च सेतेण
णं गोयमा एवंबुच्चइ सेठियस्सय तणुयस्सय जाव

अर्थः—जं० हे जगवंत ! एवे आमंत्रणे अथवा गुरु प्रत्ये
णकारी वचन कहीने पुढे, जं० जगवंत गोतम स० श्रमण
जगवंत श्री मा० माहावीर प्रत्ये वं० वांढे न० नमस्कार करे
मस्कार करीने ए० एम व० कहेता हवा. से० ते णु० निश्चे
गवान ! से० श्रोदेवीनी मूर्तीना पाटबंध जेना माथे बांध्या
देठने, त० रांक दरिजिने, कि० कृपण दरिजिने अने ख० कृत्री
ने स० सरीखी चे० निश्चे अ० अप्रत्याख्यान क्रिया एटले
थी चपन्यां कर्मबंध रुप कि० क्रिया क० लागे ? इति प्रश्न. उत्तर
गोतम. से० सेठने जा० जावत् अ० अप्रत्याख्यान कि०
एटले श्रेष्ठी, दरिजि, रांक अने राजाने सरखी क्रिया लागे ठे
के० शा ठे० अर्थे जं० हे जगवान ! ए० एम बु० कहुं ? इति
प्रश्न. गो० हे गोतम ! अ० इद्या सर्वने ठे ते अवती प० आशी.
से० तेणे ठे० अर्थे गो० हे गोतम ! ए० एम बु० कहुं के से०
दरिजिने जा० जावत् क० अप्रत्याख्यान क्रिया लागे.

भावार्थः—हवे जुड ! इहां अन्ननो एक कण अने

परपरिवाए उकोसे अवकोसे उन्नय उनामे डन्नामे एसणं
कइवणे पं.? गो.! पंचवणे जहा कोहे तहेव ॥ अह जंते !
माया उवहि नियमि वलए गइवणे एउमे कके कुरुए जीमे
किधिसे आयरण्या गुहण्या वंचण्या पलिउंचण्या साइ-
जोगेय एसणं कइवणे पं.? गो.! पंचवणे जहेव कोहे ॥ अह
जंते ! छोत्ते इत्ता मुत्ता कंखा गेहि तएहा जिजा अजिजा
आसासण्या पत्ताण्या लावपण्या कामासा जोगासा जी-
वीयासा मरणासा नंदी रागे एसणं कइवणे पं.? गो.! जहेव
कोहे ॥ अहजंते ! पेखे दोपे कलहे जाव मिठा दंसणसद्धे ए-
सणं कइवणे? गो.! जहेव कोहे तहेव चौ फासे ॥

अर्थः—रा० राजग्रहि नगरीने विषे जा० जावत् गोतम ए० एम
कहेठे. अथ हवे जं० हे जगवान ! पा० प्राणातीपात मु० मृत्वावाद ग्र०
अदत्तादान मे० मेधुन अने प० परिग्रह ५. ए पांच ए० एने विषे क०
केटला ४० वर्ण क० केटला गं० गंध क० केटला २० रस अने क० के-
टला फा० फर्त पं० कला? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! ते कर्मने
पुन्यरूपपणाथी (पुन्यत्वात्मक ठे तेथी) वर्णादिक होय. एटला माटे पं० पांच
वर्ण दु० धे गंध पं० पांच रस अने च० चार फर्त (स्निग्ध, रुक्ष, ईत
अने उष्ण. ४) शुद्धम परिणामी पुन्यने होय. कर्म शुद्धम परिणामी
ठे ते माटे. अ० अथ हवे जं० हे जगवान ! कोहे० कर्म उपार्जनहार,
सामान्यरूप प्रणाम ते क्रोध १, अने को० विशेषरूप ते कोप २, रो० क्रो-
धनो अनुबंध ते ३, दो० स्वात्म अने परात्मने दोषे ते ४, अ० परायो
ग्रपराध न सहे ते ५, सं० वारंवार क्रोधरूपी अग्नि घेले ते ६, क० मोटा
हाव्देकरी जुंमा वचन घेले ते ७, चं० क्रोधेकरी रुद्र आकार करे ते ८,
जं० दंढादिकेकरी युद्ध करे ते ९ अने वि० अविनय घेले ते १०. ए
ह्यां फलहादिक क्रोधनां कार्य ठे ९ सर्व प्रकार्य ठे. ए० एने विषे क०

केटला वर्ण, केटला गंध, केटला रस, जा० यावत् क० केटला स्पर्श ५०
 कक्षा ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! ५० पांच वर्ण ५० पांच रस
 ५० वेगंध अने चो० चार स्पर्श ५० पूर्वे कक्षा ते. अ० अथ हवे जं०
 हे जगवान ! मा० मान प्रणाम उपार्जनहार कर्म. त्यां मान सामान्य नाम
 ठे अने मदादिक विशेष नाम ठे १, म० मद हर्ष २, द० दर्प ३, यं० नमे
 नही ४, ग० निःशंकपणं ५, अ० अनेरा पासे गुण कीर्तन करावे ६, प०
 पराया अवगुणवाद बोले ७, उ० पोते पोतानी रिद्धि उपार्जे ८, अ० अ-
 निमानेकरी आत्माने तथा परने कषाय प्रतिज्ञावे ९, उ० उंचो जाय
 (अहंकारे करी) १०, उच्चा० जे आधीने नमेतेने गर्वे प्रवर्ते ११ ५० बुध-
 पणे नमे १२. ए० सर्व मानना पार बोल कक्षा. इहां स्थंजादिक मानना
 कार्य ठे ए० सर्व मानवाचक ठे. ए० एने विषे क० केटला वर्ण, केटला
 रस, केटला गंध अने केटला स्पर्श ५० कक्षा ? गो० हे गौतम ! ५० पांच
 वर्ण इत्यादिक ज० जेम को० कोधने कक्षा त० तेम कहेया. अ० अथ
 हवे जं० हे जगवान ! मा० माया सामान्यपणे नाम उपधि इत्यादिक.
 तेना चेदः—उ० परने वंचन (उगवा) निमित्ते समीप जाय १, नि० पणो
 आश्रय वरी परने उगे २, य० जेने जाये यांकी चेष्टा, बांका घचने बोधे
 ३, म० आगष्टाने वंचन अर्थ वचन जास्त करे ४, गु० परवंचन अर्थ नीगो
 घडने ५, क० मायाप करी अनेराने मारे ६, कु० माया विशेषे जं०
 बुद्ध्या करे ७, छी० पाने (वंचन) उगवा निमित्ते क्रिया अवसंधे ८, कि०
 मायापकरी जवान्ते अथवा गृज नवने विषे कित्तिविषयाय ९, मा०
 मायापकरी वांछुक वस्तु आदेश १०, गु० पोतानुं स्वल्प गोपये ११, यं० व्याप-
 रणे दंड १२, द० वंचन अर्थ सखपणं करी वेगाने १३, सा० रक्षा
 घडने एवमु (मोटा) अथ मायं जं० १४. ए० सर्व मायायी एकार्य ठे.
 ६२ दने विषे क० केटला वर्ण, केटला गंध, केटला रस अने केटला स्पर्श
 ५० कक्षा ? गो० हे गौतम ! ५० पांच वर्ण इत्यादि ज० जेम को० को-
 धने कक्षा तेम कहेया. अ० अथ हवे जं० हे जगवान !
 मा० मान प्रणाम उपार्जनहार कर्म. त्यां मान सामान्य नाम
 ठे अने मदादिक विशेष नाम ठे १, म० मद हर्ष २, द० दर्प ३, यं० नमे
 नही ४, ग० निःशंकपणं ५, अ० अनेरा पासे गुण कीर्तन करावे ६, प०
 पराया अवगुणवाद बोले ७, उ० पोते पोतानी रिद्धि उपार्जे ८, अ० अ-
 निमानेकरी आत्माने तथा परने कषाय प्रतिज्ञावे ९, उ० उंचो जाय
 (अहंकारे करी) १०, उच्चा० जे आधीने नमेतेने गर्वे प्रवर्ते ११ ५० बुध-
 पणे नमे १२. ए० सर्व मानना पार बोल कक्षा. इहां स्थंजादिक मानना
 कार्य ठे ए० सर्व मानवाचक ठे. ए० एने विषे क० केटला वर्ण, केटला
 रस, केटला गंध अने केटला स्पर्श ५० कक्षा ? गो० हे गौतम ! ५० पांच
 वर्ण इत्यादिक ज० जेम को० कोधने कक्षा त० तेम कहेया. अ० अथ
 हवे जं० हे जगवान ! मा० माया सामान्यपणे नाम उपधि इत्यादिक.
 तेना चेदः—उ० परने वंचन (उगवा) निमित्ते समीप जाय १, नि० पणो
 आश्रय वरी परने उगे २, य० जेने जाये यांकी चेष्टा, बांका घचने बोधे
 ३, म० आगष्टाने वंचन अर्थ वचन जास्त करे ४, गु० परवंचन अर्थ नीगो
 घडने ५, क० मायाप करी अनेराने मारे ६, कु० माया विशेषे जं०
 बुद्ध्या करे ७, छी० पाने (वंचन) उगवा निमित्ते क्रिया अवसंधे ८, कि०
 मायापकरी जवान्ते अथवा गृज नवने विषे कित्तिविषयाय ९, मा०
 मायापकरी वांछुक वस्तु आदेश १०, गु० पोतानुं स्वल्प गोपये ११, यं० व्याप-
 रणे दंड १२, द० वंचन अर्थ सखपणं करी वेगाने १३, सा० रक्षा
 घडने एवमु (मोटा) अथ मायं जं० १४. ए० सर्व मायायी एकार्य ठे.
 ६२ दने विषे क० केटला वर्ण, केटला गंध, केटला रस अने केटला स्पर्श
 ५० कक्षा ? गो० हे गौतम ! ५० पांच वर्ण इत्यादि ज० जेम को० को-
 धने कक्षा तेम कहेया. अ० अथ हवे जं० हे जगवान !

रक्षण अनुबंध ३, कं० अप्राप्तिनी वान्छा ४, गे० प्राप्त अर्थने विपे आ
शक्त ५, त० पाम्या अर्थने विपे तृष्णा न जाय ६, ज्ञि० विषयनुं ध्यान
७, अ० ऊढ अग्निनिवेदा विषय चित्त ८, आ० मारा पुत्र तथा शिष्यने
एम होजो एवी आशीस ९, प० प्रार्थना (इष्ट अर्थनी याचना करे ते)
१०, छा० छालपाछ करीने वारंवार मागे ११, का० शब्द रुपनी आशा
करे १२, जो० जोगरुपनी (गंध-रस-स्पर्शनी) आशा करे १३, जी० जीवी-
तव्यनी आशा करे १४, म० कोइ अवस्थाए मर्ण वान्छे १५, नं० स्तु-
द्धिकां राग दुर्ष ते नंदीराग वाजां विशेष १६. ए सोल ए सर्ध खोज
वाचक ठे. ए० एने विपे जं० हे जगवान ! क० केटला वर्ण, केटला गंध,
केटला रस अने केटला स्पर्श प० कदा ? इतिप्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम !
ज० जेम को० क्रोधने विपे कदा तेम खोजने विपे पण कहेवा. अ० अथ
हवे जं० हे जगवान ! पे० पुत्रादि विपे स्नेह १, दो० दोष (अप्रितो) २,
क० प्रेम हास्य (कलह) जा० यावत् अज्याखान, पेशुन, रतिथरति, परप-
रिवाद, मायामोसो मि० मिथ्यात-दर्शन-सत्य इत्यादि पापस्थान. ए० एने
विपे क० केटला वर्ण, केटला गंध, केटला रस अने केटला स्पर्श कदा ?
ए प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! पं० पंच वर्ण इत्यादि ज० जेम क्रोधना
कदा तेमज चार फर्स अठार पापने विपे जाणवा.

जावार्थः—हवे जुठ ! ए पाठमां तो प्राणातिपात, मृषावाद, अ-
दत्तादान, मैथुन अने परिग्रह, ए पांचे रुपी
क्रोधना दत्त जेद, मानना चार जेद,
न सौख्य चेद, अठार पाप अने
रसी कदा ठे. जेम आठ कर्म
पण कोइने थापी शका
चोफरसी कदा ठे. अथ,
उपर मुर्छा ममता होव
पोतानो पोतानी कहेव
रुपी चोफरसी ठे ! ३१

केटला वर्ण, केटला गंध, केटला रस, जा० यावत् क० केटला स्पर्श
 कक्षा ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! पं० पांच वर्ण पं० पांच
 दु० वेगंध अने चो० चार स्पर्श प० पूर्वे कक्षा ते. अ० अथ हवे
 हे जगवान ! मा० मान प्रणाम उपार्जनहार कर्म. त्यां मान सामान्य ना
 ठे अने महादिक विशेष नाम ठे १, म० मद हर्ष २, द० दर्प ३, घं० न
 नही ४, ग० निःशंकपण ५, अ० अनेरा पासे गुण कीर्तन करावे ६, प
 पगया अथगुणवाद बोले ७, उ० पोते पोतानी रिद्धि उपाजें ८, अ० म
 निमानेकरी आत्माने तथा परने कषाय प्रतिज्ञावे ९, उ० उंचो जा
 (अदंकारे करी) १०, उता० जे आधीने नमेतेने गंधें प्रवर्ते ११ दु० दुष्ट
 पंगे नमे १२. ए सर्व मानना पार पोस कक्षा. इहां स्थंजादिक मानना
 कार्य ठे ए सर्व मानपानक ठे. ए० एने गिये क० केटला वर्ण, केटला
 रस, केटला गंध अने केटला स्पर्श प० कक्षा ? गो० हे गौतम ! पं० पांच
 वर्ण इत्यादिक ज० जेम गो० मोपने कक्षा त० सेम कहेवा. अ० मा
 हे जं० हे जगवान ! मा० माया सामान्यपणे नाम उपधि इत्यादिक
 जेमा ठे १. - उ० पंगे वंगन (वंगरा) निमित्ते समीप जाय २, नि० पंगी
 जाय ३ करी पंगे जंगे ४, द० जंगे जावे यांकी चेष्टा, यांका वचने बोले
 ५, अ० आगमने वंगन अर्थ वचन जाग्र करे ६, ए० परवंगन अर्थ नीचे
 दखे ७, अ० मायाय करी अनेगाने मारे ८, कृ० माया विशेषे जंग
 कुवेष्टा करे ९, लो० पंगे (वंगन) उगवा निमित्ते क्रिया अवरुधे १०, हि०
 जाग्र करी जगान्ते अथवा ए० जगने गिये किलविनि माय ११, मा०
 जाग्र करी, दं० दं० दं० जावे १२, ए० पोतानुं अथवा गोपने १३, व० आग
 मने दं० १४, द० वचन अर्थ मरुपणुं करी दं० जावे १५, ए० मरा
 दखे दं० (मोटा), उ० जावे जावे १६. ए सर्व मायागी एकार्य ठे.
 ए० पंगे गिये द० केटला वर्ण, केटला गंध, केटला रस अने केटला स्पर्श
 प० कक्षा ? गो० हे गौतम ! पं० पांच वर्ण इत्यादि ज० जेम गो० मो
 पने कक्षा त० सेम कहेवा. अ० मायाय करी अनेगाने मारे ८, कृ० माया
 विशेषे जंग कुवेष्टा करे ९, लो० पंगे (वंगन) उगवा निमित्ते क्रिया अवरुधे १०, हि०
 जाग्र करी जगान्ते अथवा ए० जगने गिये किलविनि माय ११, मा०

રક્ષણ અનુબંધ ૩, કંઠ અપ્રાપ્તિની વાન્ઠા ૪, ગેઠ પ્રાપ્ત અર્થને વિષે આ
શક્તિ ૫, તંઠ પામ્યા અર્થને વિષે તૃપ્ણા ન જાય ૬, જિઠ વિષયનું ધ્યાન
૭, અઠ ઝડ અજિનિવેશ વિષય ચિત્ત ૮, આઠ મારા પુત્ર તથા શિષ્યને
એમ દોઝો એવી આશીસ ૯, ૧૦ પ્રાર્થના (દૃષ્ટ અર્થની યાચના કરે તે)
૧૦, છાઠ લાલપાલ કરોને વારંવાર માગે ૧૧, કાઠ શબ્દ રૂપની આશા
કરે ૧૨, જોઠ જોગરૂપની (ગંધ-રસ-સ્પર્શની) આશા કરે ૧૩, જીઠ જીવી-
તત્ત્વની આશા કરે ૧૪, મઠ કોઈ અવસ્થાએ મર્ણ વાન્ઠે ૧૫, નંઠ સ્મૃ-
ત્તિયાં રાગ દર્પ તે નંદીરાગ વાજાં વિશેષ ૧૬. એ સોલ એ સર્વ લોજ
વાચક ઠે. એઠ એને વિષે જંઠ હે જગવાન ! કઠ કેટલા વર્ષ, કેટલા ગંધ,
કેટલા રસ અને કેટલા સ્પર્શ ૧૭ કહ્યા ? इतिप्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम !
ज० जेम को० क्रोधने विषे कदा तेम लोजने विषे पण कहेवा. अ० अथ
हवे जं० हे जगवान ! पे० पुत्रादि विषे स्नेह १, दो० दोष (अप्रितो) २,
क० प्रेम हास्य (कलह) जा० यावत् अज्याखान, पेशुन, रतिअरति, परप-
रिवाद, मायामोसो मि० मिथ्यात-दर्शन-सत्य इत्यादि पापस्थान. ए० एने
विषे क० केटला वर्ण, केटला गंध, केटला रस અને केटला स्पर्श कह्या ?
ए प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! पं० पंच वर्ण इत्यादि ज० जेम क्रोधना
कदा तेमज चार फर्स अठार पापने विषे जाणवा.

જાવાર્ય:—હવે જુઠ ! એ પાઠમાં તો પ્રાણાતિપાત, મૃપાવાદ, અ-
દક્ષાદાન, મૈથુન અને પરિમ્રહ, એ પાંચે રૂપી ચોફરસી કહ્યા ઠે. તેમજ
ક્રોધના દસ જેદ, માનના વાર જેદ, માયા-કપટાશના પંદર જેદ, લોજ-
ના સોલ જેદ, અઠાર પાપ અને આઠ કર્મ, એ સર્વે બોલને રૂપી ચોફ-
રસી કહ્યા ઠે. જેમ આઠ કર્મ ચોફરસી પુદ્ગલ પોતપોતાની કનેજ રહે,
પણ કોઈને આપી શકાય નહીં, તેમ પાંચમા પાપ પરિમ્રહને પણ રૂપી
ચોફરસી કહ્યો ઠે. શ્રમ્મ, વચ્ચ, સોજું, રૂપું પ્રમુખ અઠફરસી પુદ્ગલ
ઉપર મુઠાં મમતા હોય તેને પરિમ્રહ કહીયે. તે રૂપી ચોફરસી ઠે તે
પોતાનો પોતાની કનેજ રહે, કોઈને આપી શકાય નહીં. તમે, “પરિમ્રહ
રૂપી ચોફરસી ઠે” એ સૂત્રનાં ઘચન જાણતા થકા કહ્યો ઠે. કે “માગતા

જિજ્ઞાસુને અનુકંપા આપીને અન્નવસ્ત્રાદિક જે આપે, તેણે પરિગ્રહ
 કરાવ્યો, પરિગ્રહ લીધો;” એવો મતના લીધે સૂત્રનાં વચન મરોમી
 ઠતિ પરુપણા કેમ કરો ઠો ? વલી એજ વારમા શતકના પાંચમા ગો
 શામાં અન્ન વસ્ત્રાદિકને પુદ્ગલાસ્તિકાય કહી છે. તે પુદ્ગલાસ્તિકા
 રૂપી અઠફરસી છે, અને પરિગ્રહ (પાંચમા પાપ) ને રૂપી ચોફરસી કહ્યો
 છે. હવે તમે અન્નવસ્ત્રાદિકને અઠફરસી પુદ્ગલ જાણતાં ઠતાં પરિગ્રહ
 કેમ કહો ઠો ? તેવારે તેરાપંચી કહે છે કે “અન્ન, વસ્ત્ર, સોનું, રૂપું, એ
 ઉપર મુઠાં મમતા હોય તેને જાવ પરિગ્રહ કહીયે, અને તેને રૂપી ચો
 ફરસી કહ્યો છે તે તો સેવરાવ્યો ન સેવરાવાય; પણ સોનું, રૂપું, અન્ન
 વસ્ત્રાદિક ડ્રવ્ય પરિગ્રહ છે, તે ડ્રવ્ય પરિગ્રહ ઢાતારે સેવરાવ્યો. ” તેને
 ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! ડ્રવ્ય પરિગ્રહથી કર્મ બંધાય કે જાવ પરિગ્રહ
 બંધાય તે કહો. જો ડ્રવ્ય પરિગ્રહથી કર્મ બંધાય તો, જરત મહારાજ
 જંબુદ્વીપપદ્ધતિ સૂત્રમાં આરીસા-જીવનમાં ઘરેણાં કપડાં પહેયાં થક
 કેવલજ્ઞાન ઉપન્યું કેમ કહ્યું ? તથા ઋશ્વજીવ જગવાનની માતૃવે
 માતાને હાથીને હોદે ઘેઠાં, સાચો કોમો રૂપીયાનાં ઘરેણાં પહેયાં થક
 પ્રદેશ્યપણાના વેપમાં કેવલજ્ઞાન કેમ ઉપન્યું ? યાસ્તે ડ્રવ્ય પરિગ્રહ
 કર્મ બંધનું કારણ નથી.

તેવારે તેરાપંચી પણ કહે છે કે, “કપડાં ઘરેણાં ઉપર મુઠાં મમતા
 હોય તેને જાવ પરિગ્રહ કહીયે. તે કર્મબંધનું કારણ છે. તે મમતા મુઠાં
 મટી ગઈ, તેથી જરત મહારાજને તથા મરુદેવી માતાને કેવલજ્ઞાન ઉપન્યું;
 અને ઘરેણાં કપડાં તો અજીવ પુદ્ગલ છે, તે કહેવા માત્ર ડ્રવ્ય પરિગ્રહ
 છે, પણ કર્મબંધનું કારણ નથી. તે કપડાં ઘરેણાં અમત પરિગ્રહ ન કહે
 વાય.” ત્યારે હે દેવાનુપ્રીય ! માગતા જોજીની અનુકંપા આપીને મુઠાં
 મમતા મટવાયી, અન્નવસ્ત્રાદિક અજીવ પુદ્ગલ અઠફરસી રીપા,
 તેણે પરિગ્રહ (કર્મબંધનું કારણ તે) સેવરાવ્યો, એમ મતના લીધે જીવ
 કેમ ઘોઘો ઠો ? તેવારે વલી તેરાપંચી એમ કહે છે કે “અન્ન વસ્ત્રાદિક
 અજીવ પુદ્ગલ અઠફરસી લીધા તેને તો તમે પાપ નથી માનતા;” ૧૬

કાચું ધાન દે અને કાચું પાણી પાપ તેમાં ફર્કોડી જોવની હિંસાનું તો પાપ સાગ્યું કે નહીં ?” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! ફર્કોડી જોવની હિંસાનું તો પાપ તમે ઘતાવ્યું, પણ અનુકંપા શુભ જોગથી પંચેહિ જીવના પ્રાણ જતા રાહ્યા, તેનું તમે પાપ કેમ કહો છો ? કારણ કે એ અનુકંપાદિ કાર્યોમાં જેટલી હિંસા થાય તે તો પાપ હાતેજ છે, પણ જે જીવ હગ્યો તેનો ગુણ જાણવો. એવા મિશ્રસ્થાનના દાહલા સૂત્રોમાં ઘણે ઠેકાણે છે. જેમ ચિત્તપ્રધાને ઘોઠાં દોઢાવીને કપટાઈ કરીને પ્રદેશીરાજાને સમજાવવાનો ઉપાય ફર્યો, તેથી ચિત્તપ્રધાનને અજયણાનું તથા કપટાઈનું પાપ સાગ્યું; પણ રાજાને સમજાવ્યો તેનો ધર્મદલાલી કહી છે પણ પાપ દલાલી નથી કહી. ઘણી જ્ઞાતાસૂત્રમાં સુબુદ્ધિ-પ્રધાને જીતશત્રુરાજાને પાણીની અજયણા કરીને સમજાવ્યો. તેથી તેને પાણીની તો હિંસા લાગી, પણ રાજાને સમજાવ્યો તેનું પાપ નથી કહ્યું. તમે, ધાન કણુંકા દેહ કાચું પાણી પાડ અનુકંપા શુભ જોગથી પંચેહિ જીવ મરતાના પ્રાણ રાહ્યાં તેને, જેહુંજ પાપ કેમ કહો છો ?

ઘણી તમારી ઘાણી સાંજણીને તમને કોઈ રજપુતાદિક કહે કે “હે સ્વામી ! આપની મરજી હોય તો ધાન કણુંકા અને કાચાપાણીનો હિંસાના ત્યાગ કરાવો, અને આપની મરજી હોય તો પંચેહિજીવની હિંસાના ત્યાગ કરાવો, વેમાંનું એક ત્યાગ કરવાના મારા જાવ છે. ઘણું પાપ જાણો તેના ત્યાગ કરાવો.” તેવારે તમે શેના ત્યાગ કરાવશો તે કહો. તમારી શ્રદ્ધાને લેલે તો ધાન કણુંકા અને કાચા પાણીના ત્યાગ કરાવવા જોઈએ; (ઘણા જીવનો હિંસા ટલે માટે) પણ જગવંતે તો પંચેહિ જીવની હિંસામાં ઘણું પાપ કહ્યું છે, નર્કનું આયુષ્ય ઘાંધે કહ્યું છે, કારણકે ફર્કોડીથી અનંતગણી પુન્યાઈ પંચેહિનો વધતો છે, તેથી તેમાં ઘણું પાપ માન્યું, અને આવકના પહેલા વ્રતમાં પણ વ્રત-જીવનો હિંસાનો ત્યાગ કરવો કહ્યો. ત્યારે હે દેવાનુપ્રીય ! પંચેહિ જીવની હિંસાનું પાપ ઘણું હશેતો, પંચેહિ જીવને અનુકંપા શુભજોગ ઘાણીને તેના પ્રાણ રાહ્યાનો ઘણો ગુણ કેમ નહીં હશે ? માધ્મા હો તે વિચારી જોજો. ઘણી અ-

नुकंपा आणीने दानं दे, तेमां श्री वीतरागदेवे तो धर्म अधर्म एके वा
 कहेवुं नधी कछुं. शाख सूत्र वाणायांगवाणे दसमे उद्देशे पहेले. ते पाठः
 दस विहे दाणे पं० तं० अणुकंपा १ संग्रह २ चैव ज्ञय ३
 कानुणितिय ४ लज्जा ५ गारवेणंच ६ अहमेपुणं
 सतमे ७ धम्मे अठमेवुत्ते ८ काहीश्च ९ कयंतिय १० ॥

अर्थः—द० दस वि० प्रकारे दा० दान परुण्युं तं० ते कहेवे. अणु-
 कंपा (कृपाकरीने दीन अनाथने देवुं ते) १, सं० संग्रहदान (क
 टादिकने विषे साज्यने अर्थे दे ते) २, ज्ञ० ज्ञयना लोभे दान आपे ते ३
 का० पुत्रादिकना वियोगने समये दान दे ते तथा सुखांनी पठवाने वा
 रादिकनुं करवुं ते शोकदान ४, ल० लज्जा जणानी लाजे करी दान आपे
 ते ५, गा० गर्वे खरचे ते गर्वदान (नाटकिया मल्लादिने तथा विवाह
 सादीने विषे आपे ते) ६, अ० अधर्मने पोषणहारुं दान ते (गणिका
 दिकने आपे ते) ७, ध० धर्मनुं कारण ते धर्मदान (ते सुपात्रे दान) ८
 का० मुजने कांश्च उपकार करशे एवी बुद्धि जे दे ते कायीकहित
 दान ९, अने क० एणे मुजने घणीवार उपकार कीधो ठे, माटे हुं पण
 उद्दीगण यवा काजे कांश्च आपुं, एम धारीने दे ते. १० ॥

जावार्थः—हवे इहां तो दस दान कद्यां तेमां सातमुं अधर्मदान
 कछुं. ते पोताना विषय हेते तथा स्वार्थ हेते वेश्यादिकने आपे तेने अ-
 धर्मदान कहीये; अने आठमुं धर्मदान ते निपाणादिक दोपरहित, विच-
 कित्त अने पात्र शुद्ध जे साधुने आपे तेने धर्मदान कहीए; अने बाकी-
 नां आठ दोय कद्यां, तेनां फल विषे श्रीवीतरागदेवे पण मोन राखी.
 पुण्य पापनां फल एके कद्यां नही, स्यारे आपणने भुं हान ठे के, प्रभुगा
 विना कद्यां न्यारां निर्णय करीए ? वस्री केटसाक इहां पुण्य स्याये ठे,
 केटसाक मित्र स्याये ठे, पण ते वीतरागनी त्याहा बद्वार ठे. वस्री द्या-
 ठमुं दान मायुने देतां पुन्यानजरा रुप खान याय, पण थरणीकरीनी
 रे दिव्य देने दे तो अधर्मदान पण थाय. जेम घोरने घोरी करवानी

साध्य (मदद्) आपे तो अधर्मदान कहीए; केमके तेमां पोतानो पण स्वार्थ जेसो ठे ते माटे. एम करतां ए चोर बंधणमां पढ्यो, तेने दुःखी देखीने अनुकंपा आणीने खानपान आपे तो ते अनुकंपा दान थाय. जेवा पोताना प्रणाम (दान आपतां) होय तेवुं दान कहीए. फल पण पोताना प्रणाम शुरू अशुरू होय तेवां लागे. जेम पात्र तो धर्मरुचि घणां शुद्ध हुता, पण नागश्रीना जेवा प्रणाम हुता तेवां फल लाग्यां. ते माटे दान, तप, जप, क्रिया अने दया, ए सर्व पदार्थनां फल पोताना प्रणाम पहे लागे ठे. जेम कोइ अज्ञव्य ठे, ते साधु जेसो रहे ठे अने साधु जेसुं खावुं पीवुं करे ठे, पण जेवा पोताना प्रणाम होय तेवांज फल लागे ठे. वली साधुनी परे कोइ शुरू व्यवहार देखी साधुनी बुद्धे बांदे तो तेने साधु बांधानां फल लागे के असाधु बांधानां फल लागे ? एम पोताना प्रणाम उपर घणी घातां ठे. बाकोनां आठ दान श्री वीतरागदेवे एकान्त धर्ममां पण नथी गण्यां, तेम एकान्त अधर्ममां पण नथी गण्यां. ए आठ दानमां एकान्त धर्म ठे के एकान्त अधर्म ठे, एम साधुए कांइ पण कहेवुं नही, मौन जाव राखवो. ए दान प्रशंसवां पण नही अने निषेधवां पण नही. एम जाणवुं जे, आगल आवके दान दोषां ठे तेनां जे फल थयां ह्मते ते आज पण आपनारने थशे. वली श्री वीरप्रजुना अंतैवाती आवके जे कार्य कयां, ते जो अनर्थदंरु पाप कर्मादान होत तो केम करत ? वास्ते ए करणी निषेधवारुप अथवा पाप कहेवारुप नथी. ए वातनो श्री वीतरागदेवे पण चोखी रीते निर्णय न कर्यो त्यारे आपणने शुं ज्ञान ठे ? एनो तो घणो विचार ठे. वली सूयगंगांग सूत्रना श्रुत्कंध पहेलाना अध्ययन अग्यारमां सावध दानमां मौन राखवुं कशुं ठे, पण पाप कहेवुं कशुं नथी. ते गाथाः—

हणंत एणु जाणेद्या, आयगुत्ते जिइंदिए;

गणाइसंति सट्ठिणं, गामेसु नगरेसूवा. ॥ १६ ॥

तद्वागिरं समारंजं, अट्ठिपुनंति णोवए;

अहवा नन्ति पुन्रन्ति, एव मेय मह व्रजयं. ॥ १७ ॥

दाण्ठयाय जेपाणा, हम्मन्ति तसथावरा;

तेसिं सारक्कण्ठाए, तम्हा अन्निति नोवए. ॥ १८ ॥

जेसितं उवकप्पन्ति, अन्नपाणं तदा विहं;

तेसिं लाजन्तरायन्ति, तम्हा एन्ति तिनोवए. ॥ १९ ॥

जेयदाणं पस्संसन्ति, वह मिन्ति पाणीणं;

जेयणं पस्सिहन्ति, वित्तिव्वेयं करन्ति. ॥ २० ॥

दुहउ वित्तेण जास्सन्ति, अत्थिवा एत्थिवा पुणो;

आयरयस्स हेच्चाणं, निच्चाणं पाउणन्ति. ॥ २१ ॥

अर्थः—पुर्ववत्. जुउ प्रश्न बीजो पाने १२९ में.

ज्ञावार्थः—इवे जुउ ! आ पाठमां एम कहुं ठे के, गाम

नगरमां गयाथी साधुने कोइ दाननो अर्थी, अऊवंत ग्रहस्थी त

राजादिक पुठे के, हे स्वामी ! हुं तलाव कुवादिक खोदाहुं या स

कारादि दत्तं तथा पाणीनी परव वंधाहुं ? ए अनुष्ठानमां पुन्य ठे

नहि ? एवी सावध (आरंज कारणी) वाणो सांजलीने 'ए अनु

नमां पुन्य ठे' एम पण साधु न कहे, अने 'तमने पुन्य नथी'।

पण साधु न कहे; कारण के ए वझे जाया महा जयतुं कारण ठे. प्र

हीयां तेरापथी एम कहेठे के, "जो पूर्वोक्त कार्योंमां पुन्य होय तो

'तमने पुन्य थो' एतुं केम न कहे ?" तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय !

दानने अर्थे, व्रत स्थावर हणाय, ते जीवोनी रक्षाने अर्थे साधु एम न

कहे के, 'तमने पुन्य थो; कारण के साधु एम जाणे के, जो हुं ए परव

तथा सत्तुकारादिक दानने प्रशंसीश तो मारा वचनथो व्रतस्थावर-जी-

वनी पात थो, एम जाणीने पुन्य न कहे; पण एम तो नथी कहुं के,

हे ! "ए दानमां पाप ठे, तेथी तुं पुन्य मत कहीश." जेम आ-

वक सामा जाय तेमां निर्जरा कही, पण मेह वरसतां सा-

धुजीने पुढे के, हुं फसाणा साधुजीना सामो जातं तेमां मने शुं फस
यशे ? तेवारे साधुजी जवानुं कहे नही, मौन राखे. दवे गुरुदेवना
सामा जवामां (विनयमां) निर्जरारुप साज जाणे ठे, पण जवानुं
कहे नही; कारण के ते एम जाणे के, मेह वरसर्ता गुरुदेवना सामा
जवामां निर्जरारुप साज कहीश तो मारी जाश-सुमतिमां कसर सा-
गरो, अने जो ना कहीश तो विनय जागरो, एम जाणीने मौन राखे.
इत्यादिक सामा आववानी, साधु-साधवी वास्ते जग्या, औपध आव-
वानी, अने उठी उठा धवानी आह्ता मागे तो साधुजी मौन राखे;
पण भद्रस्थने आववा जवानुं कहे नही. तेम ए साध-दानमां प्रस-
स्थावर जीवनी रहाने अर्थे, पोसतुकारमां तमने पुन्य ठे, एम प्रशंति
नही; अने मागता जीखारीने अंतराय पगे तेथी, तमने पुन्य नथी,
एम पण न कहे. जे ए दानने प्रशंति तेने उकापनी वधनो पंढपदार
कहीए; अने जे ए पोसतुकार दानने निरेथे तेने मागता जीखारीनी
(वृत्ति) आजीबोकानो ठेदनहारो कहीए. एम जाणीने साधु ए साध
पोसतुकार दानमां, तमने पुन्य ठे अथवा नथी, ए बेमांनी एके ज्ञाना
न बोले; मौन राखे. वसी ए साध-दानमां मौन राखतुं फणुं ठे. तेनी
शाख सूत्र सुपगमांग धुतकंध पीअे अव्ययन पांचमे. ते गाथा ३३मीः-

दक्षिणाए पमिअंजो, अत्रिया नत्रिया पुणो;

एवियागरेज भेहावी, संति मगं च पुटए ॥३३॥

अर्थः—इ० दाननो प० प्रतिप्राप्तकाले भद्रस्थने देवा अने सेवा-
वासाने सेवा, एवो वर्तमान व्यापार देखी अ० इहां पुन्य ठे एम न कहे,
कहे तो असंजमनी अनुमोदना पाय. वा० अथवा न० इहां पुन्य नथी
ए० एम पण न कहे, कहे तो प्रति ठेद पाय. मे० ए कारणे पंक्ति अ-
स्ति नास्ति न कहे. हवे साधु तेम बोले ते कहे ठे. सं० ज्ञान दर्शन
कारिग्रह म० मोहमार्गनी वृद्धि पाय तेम ए० बोले.

सावार्थः—हवे जुड ! आ पाठमां पण एम कथुं ठे के, ए साध-

विना बीजा कोइने दीधे पुन्य न बंधाय. त्यारे साधुने दीधां तो करादिक पुन्यप्रकृति बंधाय एम कहुं ठे; पण बाकीनी पुन्यप्रकृति दीधां बंधाय ते कहो. वखी तिर्यचनुं शुज दीर्घ आयुष्य पुन्य-
तमां कहुं ठे. ते तमारा साधुने दीधायी जंट, घोरा, हाथी प्रमुख
व थाय के बीजाने दीधायी थाय ते कहो.

तेवारे तेरापंथो पण सोधुं कहेठे के “साधुने समझ्ठी भ्रावक
भापे, तेयी विमानीक देवतानुं आयुष्य बंधाय, तथा शातावेदनी
गोत्र इत्यादिक शुज पुन्यप्रकृति बंधाय; पण साधुने दीधां तिर्य-
आयुष्य तो बंधाय नही. ” तो हे देवानुप्रीय ! जुठ ! ए तिर्यचा-
आयुष्य, इत्यादिक पुन्यप्रकृति अनेराने दीधां बंधाय के नही ?
पुने इत्यादिक अकेका प्रकारयी बेतालीस पुन्यप्रकृति बंधाय के
? न्यारी न्यारी अकेका प्रकारयी बंधाय एम सूत्रमां कहुं होय
ताबो. अहीं तो टीका तथा टवामां कहुं ठे के, साधुने दीधायी
हर नामादिक प्रकृति बंधाय, अने अनेराने दीधायी बेतालीस मां-
अनेरी पुन्यप्रकृति बंधाय. साधुनेज दीधे पुन्य बंधाय, अने बीजाने
पुन्य न बंधाय, एहुं कोइ ठेकाणे ठाणायांगनी टीकामां अथवा
मां कहुं होय तो बताबो. तमे एवा पुरातन आचार्यनी कीधेस्त्री-
तथा टवार्थ तत्थापीने कहोठो के “एक साधुनेज दीधां पुन्य बंधाय
अनेराने दीधां पुन्य न बंधाय, एकान्त पाप लागे. ” एवा मनमां
तेवा खोटा अर्थ करीने अनंत संतार केम बधारो ठो ? वखी साधु
पण दान देवामां गुण चित्तप्रधाने केशीध्रमण मुनीराज पासे
या ठे. तेनी शाख सूत्र रायप्रशेणी. ते पाठः—

जइणं देवाणुप्पिया पयसीसरन्नो धम्म माइस्केद्या बहु
एत्तरं फलं होद्या. तेसिं बहुणं समण माहण जिक्खूयाणं
जइणं देवाणुप्पिया पएसिस्स बहुणं गुणतरं होद्या
एवयस्स. १ अर्थः—जुठ पाने १५५.

ज्ञावार्थः—हवे जुन ! चित्तप्रधान सरीखो श्रावक, जैन
 तथा नव तत्त्वनो जाण, तेण केशीश्रमण मुनीराजकने विनंती करी
 के, हे स्वामी ! तमे प्रदेशीराजाने धर्म संजलावो तो श्रमण शास्त्र
 दिकने, ब्राह्मणने अने मागता जिखारी जिह्मकने घणो गुण याशे एम
 सूत्र पाठमां कह्युं. हवे श्रमण ब्राह्मण अने जिह्मकने शो गुण यशे केशी
 ते कह्यो. शुं प्रदेशीराजा समज्याथी “श्रमण ब्राह्मण अने जिह्मकती
 जाशे” ए गुण कह्यो के, “राजाप्रदेशी समज्याथी, श्रमण ब्राह्मण
 जिह्मकने जिहा सहेलाइथी मखशे ” ए गुण कह्यो ? तमे मतनो क
 दाग्रह ठोकीने विचारो. ए पाठनुं साबुं रहस्य तो एम देखाय ठेके
 पहेलां प्रदेशीराजा नास्तिक मतनो (मिथ्यात्व) हुतो त्यारे परलो
 क, पुन्य, पाप मानतो न होतो, तेमज धनने सार जाणीने संचय क
 रतो, पण दान पुन्य करतो नहोतो. तेथी चित्तप्रधाने, केशीश्रमणने
 विनंती करी के, हे स्वामी ! प्रदेशीराजाने धर्म संजलावीने समजावो
 तो, इज्य अदियर जाणे, परलोक, पुन्य पाप माने, अने उदार चि
 पाय तेथी समण ब्राह्मणादिकने दान आपे, अने ए समण ब्राह्मण
 जिह्मकने जिहा सोदेखी मखे. ए गुण याशे एम कह्युं; पण जो चित्त
 प्रधाननी तमारा सरखी थळा होत, ने दान आपवामां पाप मानतो
 होत तो एम कह्युं जोइए के, हे स्वामी ! राजा प्रदेशी असंजतिने
 तथा श्रमण ब्राह्मणादिकने दान आपीने पाप करेठे, माटे आप सेने
 धर्म संजलावीने समजावो के, आजपती असंजंति अश्रुतिने दान प्रा
 नही, ने एवुं पाप करे नही, तेम कह्युं जोइए; पण तमारा सारी
 थळा चित्तप्रधाननी नहोनी. तेमज केशीश्रमण मुनीराजनी पण क
 माय सरखी थळा नहोनी. जो होत तो चित्तप्रधानने एम केहेत के
 “हे चीन ! तमे अक्युं समजाववानी विनंती केम करोगो ? हुं तो
 समण ब्राह्मणादिकने दान देवामां राजाप्रदेशीने पाप सभावीन, के
 आजपती एवुं पाप करे नही; ” पण केशीश्रमणनी तथा चित्तप्रधान
 नी दानमां पाप मानवानी तमारा सरखी थळा नहोनी. प्रसी, केशी

मुनीराज आगल प्रदेशीराजा आवकनां बारवत अंगिकार करी वंदणा नमस्कार करीने घेरे जवा लाग्या, तेवारे केशीश्रमण मुनीराजे कलुं के "हे राजाप्रदेशी ! तमे दमारी पासे रसीलो धर्म पाम्यागे ते धर्मने विपे रमणिक रहेजो. अरमणिक थशो मत." पठो इहु क्षेत्रादिकनां चार अष्टान्त दीधां. पठो प्रदेशीराजाए कलुं के, हे स्वामी ! अरमणिक नही थावं, पण ए रीते रमणिक रहीश. ते रीतमां कलुं के, "श्रमण ब्राह्मण अने जिनहुकने (मागता जिखारीने) दान दइथुं अने आवकनां बारवत पाखीशुं." एम केशीश्रमण मुनीराजने कलुं. ते रायप्रक्षेपी नो पाठः—

अदणं सेयंविया पामोस्काइं सत्तगामसदस्साइं चत्तारि तागे करिस्सामि. एगं जागं वलवाहणस्स दलइस्सामि. एगं तागं कोठागारे वोस्सामि. एगं जागं अंतैउरं दलइस्सामि. एगेणं जागं महइमहाखियं कुमागारसालं करिस्सामि. तवणं बहु पुरिसेहिं दिणज्जि जत्तवेयणेहिं विजलं अस-
ए ४ उवक्कमावेत्ता बहुणं समण माहणं जिक्खयाणं पंधिये रहियाणयं परिज्जायमाणे २ बहुहिं सीलवयं पच्चस्काणं भेसहो ववासेहिं जाव विहरिस्सामि त्तिकहु जामेव दिसं गउंजुए तामेव दिसिं पणिगए. तत्तेणं पएसिराया कल्लं गउं जाव तेयस्सा जलंते सेयंविया पामोस्काइं सत्तगाम सदस्साइं चत्तारि जाए करेइ. एगंजागं वलवाहणस्स द-
अयइ जाव कुमागारसालं करेइ. तवणं बहुहिं पुरिसेहिं जाव उवक्कमावेत्ता बहुणं समणं माहणाए जाव परिज्जा-
यमाणे विहरइ ॥

अर्थः—अथ० हमणांयीज हुं से० स्वेताम्बिका नगरी पा० प्रमुख
...री से० सात हजार गाम मारां खाससानां वे, च० तेना चार जा०

अनर्थ पाप केम करेवे ? वली तमे कहोठो के, " देती लेती वेला मौन
 रहेबुं, ने पटी पाप उलखावी देबुं. " तो हे देवानुप्रीय ! ज्यारे केशीश्र-
 मण मुनीराजने प्रदेशीराजाए दान देवा वावतमां निवेदन कर्युं, ते
 वखते राजा केहेने दान दइ रह्यो इतो अने कोण लइ रह्यो इतो के
 जेथी श्री केशीश्रमण मुनीराजे निषेध न कर्यो ? पण एम जाणजो के
 श्री जैनमार्गमां प्रत्यक्ष अने परोक्ष पूर्वोक्त दानविषयमां मुनीए मध्य-
 स्थ रहेबुं. जो एम न होय तो एटलां उग्रान्त आप्या तेम एक उग्रान्त
 वली दइने दान देवामां पाप केम न सरधाव्युं ? पण जाणजो जे श्री-
 वीतरागदेवनी, केशीश्रमण मुनीराजनी अने प्रदेशीराजानी तमारा
 सरखी श्रद्धा नहोती के, दानमां पाप मानी निषेधे. वली तुंग्या नाग-
 रनीनां श्रावक परमविवेकी, जैन मार्गना जाण, प्रभुना हस्त विहित
 लघु पुत्रसमान, तेमनो आक्षावो वर्णव्यो; त्यां दान आश्रीत्रण आलावा
 कहां ठे. तेनी शाख सूत्र जगवती शतक बीजे उद्देशे पाचमे. ते पावः-

तेणं कालेणं तेणं समएणं तुंगियानामं नयरी होत्ता वणं.
 तीसेणं तुंगियानयरीए बहिया उत्तरपुरत्तिमे दिसि जग
 पुप्फवइएणामं चेइए होत्ता वणं. तन्नणं तुंगियाएनयरिए
 बहवे समणोवासगा परिवसइ अढा दित्ता विन्निण विपुज
 जवण सयणासण जाण वाइणाइणा बहु धण बहु जाय
 रुवयवया आउग पउग संपजत्ता विन्निमिय पउर जत
 पाणा बहुदासि दास गो महिस गवेलग प्पप्पजूया बहु
 जणस्स अपरिज्जूया. अज्जिगय जीवाजीवा उवलद्ध पूण-
 पावा आसव संवर णिच्चर किरिया दिगरण बंध मोक्ख
 कुसला १ असदेवा देवासुर नाग सुवण जक्क रक्कस्स किन्नर
 किंपुरुष गरुड गंधव महोरगादि एहिं देवगणेहिं निर्गंथाओ
 पाययणाओ अणइकमणिया निर्गंठेपाययणे तिससंक्रिया

निकंखिया निवित्तिगिह्वा लघछा गहियछा पुत्तियछा अ-
 निगयछा विणत्तियछा ॥ ५ ॥ अठि मिजपेमाण्ण रागरत्ता
 अय माउसो निग्गंठे पावयणे अठे अयं परमठे सेसेअ-
 ण्ठे ओसियफलिहा अवंगुय-उवारा चियत्तं तेज्जर परधर-
 प्पवेसा बहुहिं सीलवय गुणवय वेरमणं पच्चस्काण पोसहो-
 ववासेहिं ज्ञाजइसठ मुद्धि पुणमासिणिसु पक्खिपुणं पोसह-
 सम्मं अण्णपाळेमाणा समणे निग्गंथे फासु एसणिवेणं
 असणं पाणं खाइमं साइमेणं वट्ट पडिग्गह कंवल पाय-
 पुत्तणेणं पीढि फल्लगं सेज्जा संथारएणं उंसहं जेषजेणं प-
 निज्जाजे माणा अहा परिग्गहिणहिं तवोक्कमेहिं अप्पाणं
 ज्ञावे माणे विहरइ ॥

अर्थः—ते० ते काले (अवसर्पणी चोया आराने विपे) ते० ते
 त० समयने विपे तुं० तुंग्यानामे न० नगरी हो० इती तेनुं व० वर्णन
 चंपानी परे जाणवुं ती० ते तुं० तुंग्यानगरीनी व० बाहार ठ० उत्तर
 पूर्वनी वच्चे इशान खुणने विपे पु० पुष्पवतिनामे चे० चैत्य (यक्षा-
 तन) हो० इतुं व० तेनुं वर्णन चंपानगरीनी परे जाणवुं त० त्यां तुं०
 तुंग्यानगरीने विपे व० घणा स० साधुना शेवक प० वसेठे अ० धनधा-
 न्यादिके परिपूर्ण दि० दीपता वि० विस्तार सहित वि० घणा ठे ज०
 नुवन (घर) स० शयन, आसन जा० गात्रां वा० वाहन, घोडा, आदि
 य० घणा व० धनादिक व० घणुं अणघन्युं सोनुं रुपुं आ० वमणा अ-
 ण्णानो प० व्यापार सं० तेणे करी सहित ठे वि० घणा लोक जमतां
 य० प्रचुर (घणा) अस्त्रादिक जुठा नखाय ठे ज० ज्ञात पाणी; तथा
 य० घणी दा० दासी दास गो० गाय म० जेंश ग० बकरी गान्धर्व प्रमुख
 य० घणा ठे जेने व० घणा ज० लोकोधी पण अती धनवंत माडे
 प्र० पराजड्या (गांज्या) जाय नही प्र० लोकीक गुण कक्षा इवे लोकोत्तर

गुण कहेते. अ० जाण्या ठे जेणे जी० जीव अजीव. उ० उल्लूखादेपू
 पुन्य पापनां फल आ० आश्रव सं० संवर. णि० निर्जरा कि० क्रियारि
 कना प्रचोस जेद अ० गामी यंत्रादिक शस्त्र अधिकरण वं० प्रकृतारि
 बंध, चार जेदे मो० मोक्षना जेदना जाणपणामां कु० कुशल ठे. अ०
 कोझनी साज वंढे नही. द्वे० देवता वैमानिक अ० असुरकुमार ना०
 नागकुमार, जवनपति विशेष सु० ज्योतिषि ज० जरू र० राक्षस किं
 किल्लर (वाणव्यंतरा) किं० गरुड किंपुरिष, ए० व्यंतर नोकायना देव
 जाणवा. ग० गरुडतुं चिन्ह ठे जेने, एवा सुवर्णकुमार जवनपति विशेष
 गं० गंधर्व म० महोरग देवता, ए० पण व्यंतर विशेष जालवा. ए० आरि
 दे० देवताना ग० समुह नि० निर्मथ साधुनां पा० वचन सिद्धान्तयो
 अ० अतिक्रमावी न शके. एटखे आवके निर्मथना प्रवचन मजबुत करी
 प्रह्ला ठे तेमज जवाव देवा समर्थ ठे. एतावत्ता जैनमार्गने विषे नि०
 शंकारहित नि० अनेरामतनी घान्ठा न करे नि० साधुनी डुंगठा न करे
 तथा फलनो संदेह न आणे. ल० सिद्धान्तनो अर्थ लहो ठे ग० अर्थ
 प्रह्ला ठे जगवंतना मुखयी पु० पुठीने निर्णय कीधा ठे अ० हेतुयी जा
 ष्या ठे वि० चारंगार पुठीने अर्थ निर्णय कर्पा ठे. अ० हारुमांनी मि०
 भांजा (धातु) पे० धर्मरूपी प्रेमरंथी रंगाणी ठे. अ० पोताना सज्जन
 परिवार शुमास्ता विगेरेने नि० निर्मथ प्रवचनरूप मार्ग घतावे ठे. अ०
 एज अर्थने ए० एज परमार्थ, से० शेष संसाररूप सर्व अनर्थ ठे. उ० इ
 दय फ० फटकनी परे निर्मल ठे, अ० सदाय घरनां बारणां दान देवा
 बारते उपायां राखे ठे, चि० ठांड्या ठे अं० अंतेउर प० पराया परम
 प० प्रवेश करवो. प० घणा सी० शीक्षव्रत-गु० गुणव्रत ये० पापनां प०
 पचस्त्राश कर्पा ठे. पोसो उपवास सहित घाणचौदस अष्टमी मु० अमा
 वास पु० पुनम प० प्रतिपूर्ण पोसा सन्पक् प्रकारे अ० आज्ञासहित
 पासता यका स० साधु नि० निर्मथने फा० मासुक (अचेत) ए० शुद्ध
 (४२ दोष रहित) अ० अन्न पा० पाणी खा० खादिस सा० स्नान
 चारे आहार व० वस्त्र प० पात्र कं० कंबसो पा० पापपुत्र

તથા ઝંચો ગુણો પીઠ પીઠ, બ્રાસન ફળ ઝંઘીગણનું પાટીઠં સેઠ વસ્તુ
સ્થાનક સંઠ મોટો સંથારો ઝઠ ઔપધ તે ઘક વસ્તુ જેઠ ઘણાં ઔધપ
જેણાં હોય તે. ધ ઔધ પ્રકારનું દાન ધઠ પ્રતિષ્ઠાજ્ઞતા (દેતા) થકા બ્રઠ
જેવાં ધઠ આદર્યાં છે તેવાં તઠ તપ કર્મ ક્રિયાપ કરી અઠ પોતાતી આ-
ત્માને જાઠ (જાવતા થકા) દેવ, ગુરુ, ધર્મ ઇમ ત્રણ તત્વ અનુમોદતા
થકા વિઠ વિચરે છે.

જાવાર્ય:—હવે જુઠં! આ પાઠમાં પહેલાં તો ધરની સંપદા, રિક્તિ,
માતવરી વર્ણવી; પઠી આવકના નવ તત્ત્વનું જાણપણું તથા જ્ઞાન વર્ણ-
વ્યું; પઠી સમકિતનો ગાઢાઈ (ઝઢતા) વર્ણવી; પઠી પાંચમા ગુણવા-
ણાની આવકની માતવરી રહેવાની ઝદાર ચીત્તની કરણી વર્ણવી; અને
પઠી આવકનાં બારે વ્રત વર્ણવ્યાં. હવે ધરની માતવરીમાંતો ‘વિઠિનિય-
પઠરજત્તપાણા’ ઇવો ધરનો આચાર છે. બ્રજપાણી પુલ્કલ નિપજે છે, ને
સ્વાતાં પીતાં વ્યું હોય તે વહાર નાંખી દે છે; તે કાગના, કુતરાં, પશુ
પક્ષી પ્રમુલ્ક લાય છે. ધ રીતે વિસ્તીર્ણ જ્ઞાત પાણી રંધાય છે. પઠી
જ્ઞાન ને સમકિતના ગુણ વર્ણવ્યા. પઠી પાંચમા ગુણવાણાની કરણી વ-
ર્ણવી તેમાં કશું કે, ફટક રત્નની પેરે હૃદય નિર્મલાં છે અને જિહ્વાકા-
લિકને દાન દેવા સારુ ધરનાં કમાન ઝયાનાં રાલે છે. પઠી બારે વ્રત
વર્ણવ્યાં, તેમાં ત્રીજો બોલ બારમા વ્રતમાં સાધુને દાન દેવાનો ન્યારો
કલ્પો છે. જો દાન દેવામાં પાપ-કર્માદાન જાણે તો દાનદેવા સારુ ધરનાં
બારણો ઝયાનાં કેમ રાલે ?

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, “એ બ્રજંગદ્ધાર તો સાધુને પ્રવેશ કરવા
સારુ છે, કેમકે બંધ વારણે સાધુ આવે નહીં તે માટે.” તેનો ઇત્તર. હે
દેવાનુપ્રીય! સાધુનું દાન તો આગલ બારમા વ્રતમાં ન્યારું વર્ણવ્યું છે
અને ધ અનુકંપા અથવા ઇચ્છિત દાન તો પાંચમા ગુણવાણાની આવક-
પણાની કરણીમાં વર્ણવ્યું છે. વલ્લી અમ્મરુ આવકનો જીવ ઝઢપડના-
પણું પામસે, તેનાં ધર ઝવવાઈ સૂત્રમાં લખાણ્યાં. ત્યાં ‘વિઠિનિય જત્ત-
પાણા’ ધ ગુણ ધરના આચારનો છે તે તો કલ્પો; પણ બ્રજંગદ્ધાર ન

સ્વમી પ્રમુખની સહાય વડે સામાયક કરાવે તથા વ્યાખ્યાન સંજ્ઞાએ તેમાં પણ પાપ કહે છે. એમજ કોઈને તપશ્ચા કરવાના જાવ હોય ને ધારણ (અંતરવારણ) પારણની જોગવાઈ ન હોય, તેને સિધી રસોડા વડે તપશ્ચા કરાવે તેમાં પણ પાપ કહે છે. તેમજ સામાયક પોસાને વાસ્તે જગ્યા, કપડાં, નવકારવાલી, પુંજળી અને મુદ્રપત્રિ આપે તેમાં પણ પાપ કહે છે. પણ જગવંતે ચતુર્વિધ સંયને શાતા દીધામાં તથા હિત વાન્ત્યામાં મોટો પુન્યરૂપ લાજ કહ્યો છે. તેની શાલ સૂત્ર જગવતી શતક ત્રીજે ગ્રંથે પહેલે, સનતકુમાર ઇંદ્રને અધિકારે. તે પાઠ:—

અઘ્નિણં જંતે! તેસિં સક્કીસાણાણં દેવિંદાણં દેવરાયાણં વિવાદા સમુપ્પજ્જહ ? હંતા અઘ્નિ. સેકહ મિંદાણં પકરેહ ? ગોઠ ! તાહે ચેવણં સક્કીસાણાં દેવિંદા દેવરાયાણો સણંકુમારં દેવિંદં દેવરાયં મણસિકરેહ. તણંસે સણંકુમારે દેવિંદે દેવરાયા તેહિં સક્કિસાણેહિં દેવિંદેહિં દેવરાણંહિં મણસી કણસમાણે ચિપ્પામેવ સક્કીસાણાણં દેવિંદાણં દેવરાણં અંતિયં પાઠ-જવહ જંસે વદહ તસ્સ આણા ડવવાય વયણ નિદેસે ચિઠ્ઠહ. સણંકુમારેણં જંતે ! દેવિંદે દેવરાયા કિં જવસિદ્ધિણ, અજવસિદ્ધિણ, સમ્મદિઠ્ઠીણ મિઠ્ઠાદિઠ્ઠીણ પરિતસંસારિણ અણંતસંસારિણ સુલજ્જવોહિણ દુલજ્જવોહિણ આરાહિણ વિરાહિણ ચરિમે અચરિમે ? ગોઠ ! સણંકુમારેણં દેવિંદેદેવરાયા જવસિદ્ધિણ નોઅજવસિદ્ધિણ એવં સમ્મદિઠ્ઠી પરિતસંસારી મુલજ્જવોહિણ આરાહિણ ચરિમે પસઠં નેયઠં. સેકેણંઠેણં. ગોઠ ! સણંકુમારે દેવિંદં દેવરાયા વઘુણં સમાણાણં વઘુણં સમણીણં વઘુણં સાવયાણં વઘુણં

સણંકુમારેણં જંતે" થી "નો અચરીમે" સુધીનો અર્થ ગુરૂ પાને ૫૧ મે,

सावियाणं हियकामए सुद्धकामए पव्वकामए अणुं कं पिए
निस्सेयस्सिए हियसुद्ध निस्सेसकामए सेतेण णेण गो० !
सणं कुमारे देविंदे जवसिद्धिए जाव नो अचरिमे. ॥ सणं-
कुमारस्सणं जंते ! देविंदस्स देवरणो केवइय काळं विइ
पं० गो० ! सत्तसागरोवमाणि विइ पं० सेणं जंते ! ताउ
देवलो गाउं आउरुएणं जाव कहं उववदिहि ? गो० महा-
विदेहे चासे सिज्जिहिइ जाव अंतं करेहिइ सेवं जंते २ ति.

अर्थः—अ० ठे जं० हे जगवान ! ते० ते स० शक्र. अने इशान
दे० देवेंद्र दे० देवराजाने मांझे मांही पि० विवाद स० उपजे ? संवाद
करे ? इति प्रश्न. उत्तर. हं० हा गौतम अ० ठे. से० ते केम ? हं० विवाद
भवसरे विवाद करे तो कोण मटाने ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम !
ता० तेमज चे० निधे स० द्राक् अने इशान बसे दे० देवेंद्र देवराजा
त० सनतकुमार दे० देवेंद्र देवराजा (श्रीजा देवलोकना ईंद्र) प्रत्ये म०
मनमां धारे के, सनतकुमार आपे तो विवाद मटे इत्यर्थ. त० तेवारे से०
ते स० सनतकुमार देवेंद्र देवराजा ते० ते स० शक्र अने इशान धने ए
म० मनमां धार्पा थका खि० उतावला स० शक्र अने इशान ईंद्रनी अं०
तमिपे पा० प्रगट थाय. जं० जे सनतकुमार व० कहे (वचन निदेश
कहे) तं० ते आ० आह्वा त० उरपात व० वचन नि० निदेशे पि० रहे.
एटसे ते शक्र अने इशान-ईंद्रने जेवी आह्वा आपे तेवी प्रमाण करे.
त० सनतकुमार जं० हे जगवान ! दे० देवेंद्र देवराजानी के० केटला
का० काळनी ति० स्थिति पं० कही ? गो० हे गौतम ! स० गान गान-
रोपमनी ति० स्थिति पं० कही. से० ते सनतकुमार जं० हे जगवान ! ता० ते
दे० देवलोकपी आ० आउरुं पुरं करीने जा० जावत् क० वयां ट० स-
पजशे ? इति प्रश्न. गो० हे गौतम ! मा० माहाविदेह वा० हेअने विं
सि० सीऊहो, बुऊहो, मुकाहो परिनिवृत्यशे जा० जावत् अं० सर्व दुःख-
नो अंत करीने मोक्ष जाशे. से० तद्दत्त जं० हे जगवंत ! पूर्वे कपुं ते प्रमाणे,

सौदानादिकथी प० निवर्त्या ठे जा० जावजीवसुधी. ए० एकेक नाना आ०
 आरंज स० समारंजथी अ० नथी निवर्त्या. ए० एकेक क० करवुं क० अनेरा
 पासे कराववुं, तेथी प० निवर्त्या ठे जा० जावजीव सुधी. ए० एकेक
 करवा कराववाथी अ० नथी निवर्त्या. ए० एकेक प० पचववा पचवा-
 वाथी प० निवर्त्या ठे जा० जावजीव सुधी. ए० एकेक प० पचववा प०
 पचवाववाथी अ० नथी निवर्त्या. ए० एकेक कु० कुटवाथी पी० पीट-
 वाथी त० तर्जवाथी ता० तामवाथी व० मारवाथी वं० घांधवाथी प०
 छेस करवाथी प० निवर्त्या ठे जा० जावजीव सुधी. ए० ए पूर्वोक्त ए-
 केकथी अ० नथी निवर्त्या. ए० एकेक मोटका नदि प्रमुखना ए०
 स्नान करवाथी म० मर्दन उगटणाथी व० वरण अधीरादिक सुगंधीपी
 वि० विलेपन करवाथी स० शब्दथी फ० फर्शथी र० रसथी रु० रूपपी
 गं० गंधथी म० पुण्यनी माळाथी अ० आजुपणथी, आजर्णथी प० नि-
 वर्त्या ठे जा० जावजीव सुधी नाना अधुंखादिकथी. ए० एकेक नाना
 थंयुसादिकथी अ० नथी निवर्त्या. जे० जे कोइ वली त० तथा प्रहा-
 रना सा० पापना (मन वचन कायाना माठा) जोगनुं प्रवर्तन व० मोटा
 करटना क० कर्मना व्यापार प० अनेरा प्राणीने प० परितापना क० को
 ठे त० ते एकेकथी पण प० निवर्त्या ठे जा० जावजीव सुधी. ए० के-
 छापक सावण्य कर्मदयथी अ० नथी निवर्त्या. तं० ते फहे ठेः-ते० ते
 पदानाम इष्टति स० साधुना ह० (उपासक) शेषक श्रावक ज० ठे.

ज्ञावार्थः—हे देवानुग्रीव ! आ पाठमां तो एस कथुं ठे के, प्राणी
 निशानादिक अकेका पापथी श्रावकनी निवर्त्या ठे अने अकेका पापथी
 नथी निवर्त्या, एस सर्व योसमां कथुं ठे; पण श्रावकनां स्नान, पान,
 घरेणां अने कर्मनां अत्रनमां कथां कथां ठे ? कथां होय तो बत्तासो.

तेजारे तेगांथी कहेते के “शब्द, रूप, रस, गंध अने स्पर्श, ए अकेकाथी
 निवर्त्या कथा अने अकेकाथी नथी निवर्त्या कथा. ते कानमां शब्द,
 मग्न घुंम, रस रंग, गीत गान मांनसवाथी निवर्त्यानेने तो मन कवीर
 अने नथी निवर्त्यानेने अत्रन कदीए. १ एस आंशोथी पाप, पापी,

कुंवा, वावकी, तलाव, गढ अने कोठादिक सर्व रूप देखवाना त्याग कर्पा तेने तो व्रत कहीये अने सर्व वस्तु देखवायी नथी निवर्त्या तेने अव्रत कहीए. २ तेमज नाकनी वासनायी निवर्त्या तेने तो व्रत कहीए, अने नथी निवर्त्या तेने अव्रत कहीए. ३ एम रसेंद्रिना विषययी निवर्त्या तेने व्रत कहीये, अने नथी निवर्त्या तेने अव्रत कहीए. ४ एम स्पर्श इन्द्रिना आठ फरसघी घरेणां कपर्णां पहेरवायी निवर्त्या तेने व्रत कहीए अने स्पर्श इन्द्रिना विषययी नथी निवर्त्या तेने अव्रत कहीए. ५ एज रीते शब्द, रूप, रस, गंध अने स्पर्शना आवक त्याग करे ते तो व्रत, बाकी सर्व अव्रत जाणवुं. ६ न्याये आवकना खान, पान, घरेणां अने कपर्णांने अव्रत कहीये ठीए. ” तेनो उत्तर.

हे देवानुप्रीय ! तमारे लेखे तो कानेकरी श्रीवीतरागदेवनी वाणी, स्तवन, सत्काय तथा धर्म उपदेश सांजले ते पण पुजस ठे, तेथी निवर्त्या नथी वास्ते ए पण अव्रत पाप हशे. तेमज आंखोया देवगुरुनां दर्शन करे, श्रीवीतरागदेवनी वाणी, सत्काय, स्तवन प्रमुख धर्मना आधार पांचे. ए रूप देखवायी निवर्त्या नथी तेथी ए पण अव्रत पाप हशे. तेमज नाकयी जीवादिक उपज्या जाणवाने तथा वस्तुनो रस चढ्यो जाणवाने जीवनी जतना करवा माटे अथवा साधुजीने बोहोराववा माटे हरेक पुजस सुंधवायी निवर्त्या नथी, ए पण अव्रत पाप हशे. तेमज रसेंद्रियी देवगुरु धर्मना गुणग्राम करे तथा घोडचाल, सामायक, पद्मिभ्रमण, इन्द्र-वन, सत्काय प्रमुख शीखे, संजलाये तथा श्री वीतरागदेवनी वाणीनो (धर्मनो) उपदेश करे, ए पण ज्ञापाना पुजस ठे. तेथी निवर्त्या नथी ए पण अव्रत पाप हशे. तेमज सरस आहार त्यागीने निधी, आपंवि-सादिक माटे नरस आधार करे. ए नरस आधारथी निवर्त्या नथी ते पण तमारे लेखे तो अव्रत पाप हशे. पली स्वशेंद्रियी (कापाथी) शीत ताप सदे, विनय वैयाच करे, सामायक पोषानां उपगर्ण, शिवायनुं, मुहपत्ति, नयकारवाली अने पुंजणी प्रमुख राखे तथा धर्म-शास्त्रनी पोथीपाना बांचवा वास्ते राखे. ए थकी पण निवर्त्या नथी. ए पण तमारे

હેલે તો અવત પાપ હશે. એ જણાં કામ પાંચ હંડિય ફરી રાગ, રસ, ગંધ અને સ્પર્શનાં ધાવક કરે, કરાવે અને કરતાને ખમું જાતે. સર્વ તમારે હેલે તો અવત પાપ હશે. વહી એ પૂર્વોક્ત કામથી સંપુર્ણ નિવર્ત્યા નથી. તમારે હેલે તો સાધુને પણ પાપ કેહેવું પડશે.

તેવારે તેરાપંથી પણ કહે છે કે “ મોહકર્મને હૃદયે જાણા જાન, રસ, ગંધ અને સ્પર્શ ઉપર રાગ અને માઠા ઉપર દ્વેષ પ્રવર્તે ત્યાં અત્યાગ-જાત્યી (આશા, ધંત્રા, જીવના પ્રણામથી) નિવર્ત્યા નથી તેને અવત કહીયુ; અને એ જણાં કામ પાંચ હંડિય ફરીને કરે તે તો મુન્ય-યોગ નિર્જરાની કરણી છે. તેથી કર્મ તુટે અને પુન્ય ધંધાય. ” સારું મેલેને કહેવું કે જે રેખાપ્રીય ! તમે રાગદ્વેષને, અત્યાગ-જાત્યને (જીવના પ્રણામને) જાનના સારથીને અણસમગ્ર હોકોને જાનનારને જાનનાં જાન, પાન, પોળાં અને કામનાં અવત કહીને અનંત રાંધાર કેમ રાજ્યો ? જાણ તો રાગદ્વેષ કરી પુનઃ ઉપર મમતા (અત્યાગ-જાત્ય) ને મેલે કહીયુ; અને તે અત્યાગ-જાત્યને (જીવના પ્રણામને) તો જાણ કરોયો, તે તો પાંચોતનાની પામે છે ધીજાને આપ્યાં આપી જાણ નહીં; અને અગ્ર, વગ્ર, ત્રય્યા પ્રમુખ તો હપી પુનઃ છે, તે જામાયક, પોળા, પ્રમુખ જાત્યનાં જાત્યનાં; માત્રાને આપે, તે મુન્યોગ નિર્જરાની કરણી કે મેલે જાણ કેમ કહેવો ? પણ અગ્ર, વગ્ર, ત્રય્યા પ્રમુખ ઉપર રાગદ્વેષ અત્યાગ-જાત્ય (જીવના પ્રણામ) નેની મમતા જાણે તેને જોળના વાળી જાણે જાત્યનાં નિર્જરાં કહીયુ; અને તેની મમતા રાજ્ય અને રાગદ્વેષથી મેલે મેલે જોળનાં અગ્ર, વગ્રનાં નિર્જરાં ન કહીયે; અને પણ અગ્ર, વગ્ર, ત્રય્યા પ્રમુખને જાત્યનાં જાત્યનાં, મામાયક, પોળા, પ્રમુખ જાત્યનાં જાત્યનાં અને જાત્યનાં જાત્યનાં જાત્યનાં, મામાયક, પોળા, પ્રમુખ ખંડેજાત્યનાં જાત્યનાં જાત્યનાં જાત્યનાં આપે તે પણ મુન્યોગ નિર્જરાની કરણી કે મેલે જાણ કેમ કહેવો ? જાણ તો રાગદ્વેષ કરી પુનઃ ઉપર મમતા (અત્યાગ-જાત્ય) ને મેલે કહીયુ; અને તે અત્યાગ-જાત્યને (જીવના પ્રણામને) તો જાણ કરોયો, તે તો પાંચોતનાની પામે છે ધીજાને આપ્યાં આપી જાણ નહીં; અને અગ્ર, વગ્ર, ત્રય્યા પ્રમુખ તો હપી પુનઃ છે, તે જામાયક, પોળા, પ્રમુખ જાત્યનાં જાત્યનાં; માત્રાને આપે, તે મુન્યોગ નિર્જરાની કરણી કે મેલે જાણ કેમ કહેવો ? પણ અગ્ર, વગ્ર, ત્રય્યા પ્રમુખ ઉપર રાગદ્વેષ અત્યાગ-જાત્ય (જીવના પ્રણામ) નેની મમતા જાણે તેને જોળના વાળી જાણે જાત્યનાં નિર્જરાં કહીયુ; અને તેની મમતા રાજ્ય અને રાગદ્વેષથી મેલે મેલે જોળનાં અગ્ર, વગ્રનાં નિર્જરાં ન કહીયે; અને પણ અગ્ર, વગ્ર, ત્રય્યા પ્રમુખને જાત્યનાં જાત્યનાં, મામાયક, પોળા, પ્રમુખ જાત્યનાં જાત્યનાં અને જાત્યનાં જાત્યનાં જાત્યનાં, મામાયક, પોળા, પ્રમુખ ખંડેજાત્યનાં જાત્યનાં જાત્યનાં જાત્યનાં આપે તે પણ મુન્યોગ નિર્જરાની કરણી કે મેલે જાણ કેમ કહેવો ? જાણ તો રાગદ્વેષ કરી પુનઃ ઉપર મમતા (અત્યાગ-જાત્ય) ને મેલે કહીયુ; અને તે અત્યાગ-જાત્યને (જીવના પ્રણામને) તો જાણ કરોયો, તે તો પાંચોતનાની પામે છે ધીજાને આપ્યાં આપી જાણ નહીં; અને અગ્ર, વગ્ર, ત્રય્યા પ્રમુખ તો હપી પુનઃ છે, તે જામાયક, પોળા, પ્રમુખ જાત્યનાં જાત્યનાં; માત્રાને આપે, તે મુન્યોગ નિર્જરાની કરણી કે મેલે જાણ કેમ કહેવો ? પણ અગ્ર, વગ્ર, ત્રય્યા પ્રમુખ ઉપર રાગદ્વેષ અત્યાગ-જાત્ય (જીવના પ્રણામ) નેની મમતા જાણે તેને જોળના વાળી જાણે જાત્યનાં નિર્જરાં કહીયુ; અને તેની મમતા રાજ્ય અને રાગદ્વેષથી મેલે મેલે જોળનાં અગ્ર, વગ્રનાં નિર્જરાં ન કહીયે; અને પણ અગ્ર, વગ્ર, ત્રય્યા પ્રમુખને જાત્યનાં જાત્યનાં, મામાયક, પોળા, પ્રમુખ જાત્યનાં જાત્યનાં અને જાત્યનાં જાત્યનાં જાત્યનાં, મામાયક, પોળા, પ્રમુખ ખંડેજાત્યનાં જાત્યનાં જાત્યનાં જાત્યનાં આપે તે પણ મુન્યોગ નિર્જરાની કરણી કે મેલે જાણ કેમ કહેવો ?

વહી તેરાપંથી, શ્રાવકને સામાયક પોસાનાં ઝપગર્ણ, વસ્ત્ર, જગ્યા તથા સામાયક પરિક્રમણું, વોલ્લ ચાલ્લ, સ્તવન અને સજાવ પ્રમુખ હોય નની પોથી ઇત્યાદિક સર્વને અવ્રતમાં વતાવે છે, અને ધીજા શ્રાવકને સામાયક પોસાનાં ઝપગર્ણ આપે તથા વાંચવાને પોથી આપે તેને અવ્રત વીધું કહે છે. તેને પુઠીય કે, સાધુજી શ્રાવકને વાંચવાને પોતાનું પાનું, આપે તેમાં સાધુજીને શું થાય અને વાંચવાવાલા શ્રાવકને શું થાય તે કહ્યો.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, સાધુજીને પણ ધર્મ છે અને વાંચવા વાલાને પણ શુદ્ધ જોગ નિર્જરારુપ ધર્મ છે. તેવારે તેને કહેવું કે, સાધુજી શ્રાવકને વાંચવા પાનું આપે તેમાં ધર્મ છે, ત્યારે શ્રાવક શ્રાવકને વાંચવાને પાનું પોથી આપે તેમાં ધર્મ કેમ નહીં થાય? અને પોથી વાંચવા આપ્યાથી ધર્મ ઘસે તો સામાયક પોસા વાસ્તે ઝપગર્ણ, નવકારવાલી, પુંજળી, મુહપત્તિ તથા જગ્યાની સહાજ દેવાવાલાને શુદ્ધ યોગ નિર્જરારુપ ધર્મ કેમ નહીં થાય? નાહા હો તે વિચારી જોજો. વહી તેરાપંથી શ્રાવકના રાવા, પીવા, કપડાં, ઘરેણાં અને જગ્યા પ્રમુખ સર્વને અવ્રતમાં વતાવે છે, અને ધીજાને આપે તેમાં અવ્રત સેવરાવ્યું કહે છે, તેને પુઠવું કે, “તમે અવ્રત કેને કહ્યો ઠો અને વ્રત કેને કહ્યો ઠો તે વતાવો.”

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે “અઢારે પાપના, રાવા પીવાના અને કપડાં ઘરેણાં પહેરવા તથા રાલવાના ત્યાગ કરે તેને તો વ્રત કહીય; અને સેવવાનો આગાર રાલે તેને અવ્રત કહીય. અઢારે પાપના ત્રિવિધે ત્રિવિધે જાવજીવ સુધી સર્વથા પ્રકારે ત્યાગ કરે તેને તો સર્વવ્રતિ સાધુ કહીય; કારણ કે તેને લગારમાત્ર પાપનો આગાર નથી. તેનું રાવું પીવું સર્વ કામ ધર્મમાં છે, અને તેને આહારાદિક આપે, વંદણા કરે તેને પણ ધર્મ છે; અને અઢાર પાપમાંથી કાંઈક ત્યાગ કરે અને કાંઈક આગાર રાલે તેને દેસવ્રતિ શ્રાવક કહીય. તે ત્યાગ વ્રતતો ધર્મ છે અને પાપનો આગાર તે અવ્રત છે. તે શ્રાવકનું રાવું પીવું અને પહેરવું તે સર્વ અવ્રતમાં છે. તેમજ તેનું શરીર પણ અવ્રતમાં છે. તેથી આરાદિક આપે, વંદણા નમસ્કાર કરે તેને પાપ લાગે એમ કહીયે ઠીય.” ત્યારે તેમને ૫;

उबुं के, कोइ श्रावके सर्वथा प्रकारे अठार पापना जावजीव सुधी त्रिविधे त्रिविधे त्याग करी दीधा होय तेने चार अहार, वस्त्र पात्र तथा जग्गा आपे अने वंदणा नमस्कार करे तेने शुं थाय ते कहो.

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के "श्रावकने अठार पापना त्याग सर्वथा प्रकारे जावजीव सुधी थायज नही. कांइक पण पापनो आगार रहेज, तेथी तेने देशव्रति श्रावक कहीये ठीए; अने जेने आगार न होय तेने तो सर्वव्रतिज कहीए. ते श्रावक न कहेवाय." एम कहेठे, पण सूत्रमांती श्रावकने सर्वथा प्रकारे पापना त्याग कछा ठे. श्री जगवतीजी सूत्रना सातमा शतकना नवमा उद्देशामां वर्णनागनतवे सर्वथा प्रकारे अठारे पापना त्याग जावजीव सुधी कर्या कछुं ठे. वली अम्मरुजी संन्यासी (श्रावक) ना सातसें चेला श्रमणोपासके पण सर्वथा प्रकारे अठार पापना त्याग त्रिविधे त्रिविधे जावजीव सुधी कर्या; अने तेमने श्री वीतरागदेवे अंत समय सुधी देसव्रति श्रावक कछा ठे; ते सूत्र उववाइजीनो पाठः—

पुर्विपिणं अम्हेहिं अमरुस्सपरिवायगस्स अंतिए थुलग पा-
णाइवाए पच्चरकाए जावजीवाए, थुलए सुसावायाए पच्च-
रकाए जावजीवाए, थुलए अदिनादाणे पच्चरकाए जावजी-
वाए, सबे मेहुणे पच्चरकाए जावजीवाए, थुलए परिग्गहे
पच्चरकाए जावजीवाए, इदाणिं-पिणं अम्हे समणस्स-जग-
वन्न-महावीरस्स अंतिए सबं पाणाइवायं पच्चस्कामो जाव-
जीवाए एवं जाव सबं परिग्गहं पच्चस्कामो जावजीवाए॥
सबंकोइं ६ माणं ७ मायं ८ लोन्नं ९ रागं १० दोसं ११ कल-
हं १२ १३ पेसुणं १४ परिपरिवायं १५ अरति-
मिवाइंसणसहं १६ अकरणिधं-
सबं असणं पाणं खाइमं

वहुं के, कोइ श्रावके सर्वथा प्रकारे अद्वार पापना जावजीव सुधी विविधे विविधे त्याग करी दीधा होय तेने चार अद्वार, वज्र पात्र तथा जणा आपे अने वंदणा नमस्कार करे तेने शुं थाय ते कहो.

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के "श्रावकने अद्वार पापना त्याग सर्वथा प्रकारे जावजीव सुधी थायज नही. कांइक पण पापनो आगार रहेज, तेथी तेने देशव्रति श्रावक कहीये ठीए; अने जेने आगार न होय तेने तो सर्वव्रतिज कहीए. ते श्रावक न कहेवाय." एम कहेठे, पण सूत्रमांती श्रावकने सर्वथा प्रकारे पापना त्याग कहा ठे. श्री जगवतीजी सूत्रना सातमा शतकना नवमा उद्देशामां वर्णनागनतवे सर्वथा प्रकारे अद्वारे पापना त्याग जावजीव सुधी कर्या कथुं ठे. वली अम्मरुजी संन्यासी (श्रावक) ना सातसें चेला श्रमणोपासके पण सर्वथा प्रकारे अद्वार पापना त्याग विविधे विविधे जावजीव सुधी कर्या; अने तेमने श्री बीतरागदेवे अंत समय सुधी देसव्रति श्रावक कहा ठे; ते सूत्र उवाचजीनो पाठः—

पुर्विपिणं अम्हेहिं अमरुस्सपरिवायगस्स अंतिए थुल्लग पा-
णाइवाए पच्चरकाए जावजीवाए, थुल्लए सुसावायाए पच्च-
रकाए जावजीवाए, थुल्लए अदिनादाणे पच्चरकाए जावजी-
वाए, सव्वे मेहुणे पच्चरकाए जावजीवाए, थुल्लए परिग्गहं
पच्चरकाए जावजीवाए, इदाणिं-पिणं अम्हेसमणस्स-जग-
वउ-महावीरस्स अंतिए सव्वं पाणाइवायं पच्चस्कामो जाव-
जीवाए एवं जाव सव्वं परिग्गहं पच्चस्कामो जावजीवाए
सव्वंकोदंढ माणं७ मायं७ लोचनं७ रागं१० दोसं११ कल-
हं१२ अज्जस्काणं१३ पेसुणं१४ परिपरिवायं१५ अरति-
रुत्ति१६ मायामोसं१७ मित्रादंसणसहं१८ अकरणिवं-
जोसं१९ पच्चस्कामो जावजीवाए सव्वं असणं पाणं खाइमं

साश्मं चजविहंपि आहारं पचस्कामो जावजीवाए जांवि
 श्मं सरिरं इष्ठं कंतं पियं माणुणं मणामं धिजां विसासि
 समयं बहुमयं अणुमयं जंडकरंरुगसमाणं माणंसि
 माणंजन्हा माणंस्कूहा माणंपिवासा माणंवाला माणंचोर
 माणंदंसमसा माणं वाश्यं पित्तीयं संजियं सन्निवायं वि
 वोहा रोगा तंका परिसहोवसग्गा फासा फुसंति तिकहु
 एयंपियणं चरिमेहिं उस्सास निस्सासेहिं वोसिरामि तिकहु
 संलेहणा झुपणा झुसिया जत्तपाण पनिया इक्किया पाज
 वगया कालं अणवकंस्कमाणा विहरंति. ततेणं से परिवा
 यगा बहुइं जत्ताइं अणसणाइं वेदंति वेदित्ता आखोइय
 पनिकत्ता समाहिपत्ता कालमासे कालंकिच्चा वंजखोए कप्पे
 देवत्ताए जववन्ना तेहिं तेसिं गइ ताहिं तेसिं ठित्ती दससा
 गरोवमाइं ठित्ती पणत्ता. परलोगस्स आराहणा सेसंतंचेव.॥

अर्थ—पु० पहेसां पण अ० अमे अ० अम्मरु परिवाजकनी अं०
 समिपे धु० सोटा पा० प्राणीनी हिंसानुं प० पचखाण कयुं ठे जा०
 जावजीव सुधी. धु० मोटा मु० मृपावादनुं प० पचखाण जा० जावजीव
 सुधी. धु० मोटा अ० अणदिधुं सेवाना प० पचखाण जा० जावजीव
 सुधी. स० सर्व मे० मैथुननुं प० पचखाण कयुं ठे जा० जावजीव सुधी.
 धु० मोटा प० परिमदना प० पचखाण कयुं ठे जा० जावजीव सुधी.
 इ० हमपां पण अ० अमे स० अमण जगवंत श्री माहावीरं देवनी
 अं० समिपे स० सर्व पा० प्राणीनी हिंसानुं प० पचखाण ठीए जा०
 जावजीव सुधी. प० एम जा० जावत् स० सर्व प० परिमदनुं प० पचखाण
 ठीए जा० जावजीव सुधी. स० को० सर्व क्रोध मा० मान मा०
 माया सो० लोभ रा० राग दो० द्वेष क० क्लेश अ० आस्र वे०
 निंदा अ० खुशी नाखुशी मा० (माया) कपट सहित

देव, गुरु, धर्मनुं सर्वहबुं ते. अ० करवा योग्य नही एवा जो० मनभा-
 दिना व्यापारनुं प० पचखाण जा० जावजीव सुधी कर्तुं ठे. स० स०
 अ० असन पा० पाणी खा० खादिम सा० सादिम मुखवास च० चा
 प्रकारना आ० आहारना प० पचखाण जा० जावजीव सुधी करीएदीए.
 ज० जे वसी इ० ए स० शरीर इ० वाहाबुं ठे कं० कान्तीकारी रि०
 प्रीयकारी म० मनने गमतुं म० विशेष मनने गमतुं धि० धीर्यकारी रि०
 विश्वासनो हेतु स० रुनुं करी मानवा योग्य व० घणुं मानवा योग्य म०
 अयगुण करे तोपण वल्लभ मानवा योग्य ज० रत्नना करंकीया समान
 मा० रखे सि० ताड लागे मा० उ० रखे ताप लागे मा० स्कू० रखे पुत
 लागे मा० पी० रखे तृषा लागे मा० वा० रखे सर्पादिक करके मा० चो०
 रखे चोर पराजय करे मा० दं० रखे दंस मसक करके मा० बा० रखे बाउ
 प्रजाये पि० पिताना प्रजाये सं० संसेखम सं० सन्निपात दोष प्रजाये रि० रि०
 रि० प्रकारना रो० रोग (घोरा काखनो) अं० मर्णान्तक रोग प० परित
 उ० उरसर्ग फा० एटसा घोस रखे फरसे. ति० एवो वाहासो करीने प०
 एवा शरीरने पण च० ठेह्या उ० उंचो स्वास लक्ष्ण ते पी० नीचो स्वास
 मुकीए ते पो० वासरायुं तुं. ति० एम कहोने सं० संसेखणा तवे करीने
 ए० सेवेवे करी ए० सेयीने ज० जात पाणी प० पचखीने पा० पाओ
 बमन (वृक्षनी काखनी परे) अणसण करीने फा० मरणने अ० अणसण
 ता यक्य वि० विचरे ठे. त० तेवार पत्रो से० से प० सातसो सन्यासी व०
 घरा ज० जलनुं अ० अणसण ठे० ठेवे, ठेदीने आ० आसोवी प० पदि
 हामी म० समाधि प० पामीने फा० काखने अवरारे फा० कास करीने
 वं० अश्लोक क० देवश्लोकने विषे दे० देवतापणे उ० उपन्या. त० त्या ते
 ठेनी म० गनी त० त्यां ते० तेनी वि० स्थिति व० दश सामारोगमनी व०
 कदी. व० पश्लोकना आ० आराधिक (समकित सहित करलीना व०
 वदारा ते मटे). मे० दोष बाकी (मोटा कुलमां उरजशे संजम घा
 मोह वसये.) तं० तेमज जाणवुं. ॥१३॥

अन्तर्यामि—देव जुठ ! त्या पाठमां अंमरुनीना शिष्यांए सर्व

પ્રકારે અઘાર પાપના તેમજ સર્વ અકરવા જોગ કામો કરવાના ત્રિવિધે ત્રિવિધે ત્યાગ જાવજીવ સુધી કર્યા છે તતાં તેમને દેશવ્રતિ શ્રાવક કહ્યા છે; અને તમે તો આગારને અવ્રત કહો છો. હવે એમને કયા પાપનો આગાર રહ્યો તે ઘતાવો. કદાચિત્તે સ્વાવા પોવાના આગારને અવ્રત કહેતા હો તો એમણે તો ચાર આહારના પણ સર્વથા પ્રકારે ત્રિવિધે ત્રિવિધે જાવજીવ સુધી ત્યાગ કર્યા છે. હવે શો આગાર રહ્યો તે ઘતાવો. વલો કદાચિત્તે શરીર ઉપર મમતા હોય તેને અવ્રત કહેતા હો તો, એમણે તો શરીરની મમતા પણ સર્વથા પ્રકારે ત્રણ ત્રણ જોગે કરોને વોસ-રાવી છે. હવે શો આગાર રહ્યો તે ઘતાવો. વલો તમે કહો છો કે, જે સર્વથા પાપના ત્યાગ જાવજીવ સુધી કરે તેને આહારાદિક આપ્યામાં તથા વંદણા નમસ્કાર કર્યામાં ધર્મ છે. ત્યારે પૂર્વોક્ત શ્રાવકોએ સર્વથા પાપના ત્યાગ કર્યા છે તેમને વંદણા નમસ્કાર કર્યામાં પાપ કેમ થાય તે કહો.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, “ તેમનામાં કાંઈક અવ્રત રહ્યું હશે, માટે જગવંતે તેમને વેશવ્રતિ કહ્યા છે, તે માટે તેડ વંદણા નમસ્કાર કરવા યોગ્ય નથી. ” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! જગવંતે તેમને દેશવ્રતિ કહ્યા એમતો સૂત્રમાં ટેજ; પણ તમે આગારમાં અવ્રત કહો છો તે આગાર ઘતાવો. તમે વ્રત અવ્રતમાં સમજતા દેખાતા નથી, તેથી એમ કહો છો કે આગારને અવ્રત કહીય. પણ હે દેવાનુપ્રીય ! અવ્રત તો મોહનો કર્મનો ધીજો ચોકની અપ્રત્યાહ્યાનીના ક્રોધ, માન, માયા, લોજ, રાગ અને દ્વેષના ઉદય-જાવમાં છે. તેના જોગથી તમે સમે પુદ્ગલ શ્રાવીને જીવને રાગ દ્વેષના ચી-કણાઈથી ઘોટે અને જોગના વ્યાપાર વિના પણ પુદ્ગલ કર્મપણે પરંગમે તેને અવ્રત કહીયે; અને મોહની કર્મની ત્રીજી ચોકની પ્રત્યાહ્યાનીના ક્રોધ, માન, માયા અને લોજ ઉદયજાવમાં છે, તેના જોગથી જીવને અત્યાગ જાવના પ્રણામ રાગ, દ્વેષ અને અશુભ જોગ પાપમાં વર્તે તેને જોગનું અવ્રત કહીય. હવે બન્ને ચોકનોના કર્મ સામે તેને તો એકાન્ત અવ્રત કહીય; અને બન્ને ચોકનોનો ક્યોપશમનાવ; ઉપશમનાવ તથા ક્યો-કનાવ વર્તે તેને સર્વ વ્રત સાધુ કહીય; અને ધીજી ચોકનોનો ક્યો-

પશંમ થયો અને ત્રીજી ચોકની ઉદયજાવમાં છે તેને દેસવ્રતિ આવ
 કહીય. તમે ય સૂત્રની રેસના અજાણ્યા થકા આગારને અવ્રત કહો
 પણ સંચારામાં આવકને પાપનો શું આગાર રહ્યો તે વતાવો. વસી અવ્રત
 સાધુને વ્યવહારમાં સર્વથા પાપના ત્યાગ છે અને તેને કેવલી સર્વથા
 અવ્રતિ સર્વદે છે. હવે અવ્રતિ સાધુને કયા પાપનો આગાર રહ્યો તે વ
 તાવો. હતાંતો ચોકનીના ઉદયજાવને અવ્રત કહ્યું છે. હવે જો ત્રીજી
 ચોકનીના ઉદયજાવને અવ્રત કહીય તો, તે અવ્રતતો આવકને સુખ
 થીજ નથી, (શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતીજી સતક પહેલે) અને ત્રીજી ચોકની
 ઉદયજાવમાં છે તેના જોગથી પુનઃજીવ ઉપર મમત-જાવ, રાગ દ્રવ્ય અને
 અશુભ જોગ પ્રવર્તે, તે જોગના પાપ આશ્રો સુયગનાં તથા ઉવવાઈ
 સૂત્રમાં કોઈક પાપથી નિવર્ત્યા કહ્યા; અને કોઈક પાપથી નથી નિવર્ત્યા
 કહ્યા. ત્યાંતો અશુભ જોગના પાપ આશ્રો કહ્યા છે. તમે સુયગનાં તથા
 ઉવવાઈ સૂત્રનાં જુગાં નામ લેઈ આવકનાં લાવા, પીવા, ઘરેણાં અને ક
 પનાં પ્રમુખને મતને લીધે અવ્રત કેમ કહોં છે? વસી ય ઉપગયો
 મેની સાજ નિમીત્તે સેવે સેવરાવે તો શુભજોગ નિર્જરાની કરણી કહીય
 તેમાં પાપ કયા સૂત્રમાં કહ્યું છે તે પાઠ વતાવો.

વસી આવકનાં લાવા પીવામાં તથા લવરાવવામાં પાપ કહ્યું છે
 તેને પુઠું કે, જીવ સહિત વસ્તુ લાય પીય અથવા ઠ કાયનો આરંજ
 કરીને લાય અથવા ધીજાને લવરાવે, તે આરંજનું તો પાપ છેજ; પણ કોઈ
 આવક સાધુની પરે સંતારથી વિરક્તજાવે આવકપણું પાલવાને અર્થે
 જીવ પુદ્ગલ લાય, પ્રાસુક પાણી પીય, તેના લાવા પીવા અને પહેરવા
 માં શું તથા તેને કોઈ લવરાવે તેમાં શું? તેવારે તેતપંથો કહે છે કે
 અચેત લાય તોપણ તેનું લાવું પીવું પાપમાંજ છે. તેનો ઉત્તર. દે દેવાનુપ્રીય
 પાપ તો અદાર છે. તેના તો સંચારામાં સર્વથા પ્રકારે વ્રણ કરણ અને વ્રણ જો
 ને કરીને જાવજીવ સુધીના ત્યાગ કર્યા; તેમાં સર્વ પાપની વસ્તુનો તો ત્યાગ
 સર્વ કામ અદાર પાપના ત્યાગ જેમાં થઈ ગયાં. ત્યારે વર્ણનાગનુભવે ત્યાગ
 અંમરુજીના શિષ્યોય ચાર અદારના ત્યારા ત્યાગ કેમ કર્યા? ય તેના

ણીસમું પાપ કયું તે ઘતાવો. હે દેવાનુપ્રીય ! અઢાર પાપના ત્યાગ તો સાધુજીને મૂલ-ગુણવ્રતમાંજ છે; અને આહારના પચ્ચાણ કરે તો ઉત્તર ગુણવ્રત નિપજે. તેમ શ્રાવકના અઢાર પાપના ત્યાગ તો મૂલ-ગુણવ્રત છે, અને આહારના ત્યાગ કરે તો ઉત્તર-ગુણવ્રત નિપજે. તેથી અઢાર પાપ અને ચાર આહારના પચ્ચાણ ન્યારા ન્યારા કર્યા. ઘણી તમે શ્રાવકના લાવા પીવા પ્રમુલમાં પાપ કહો છો, તો તે લાવા પ્રમુલ અઢાર પાપ સાંદ્રેહું કયું પાપ તે કહો અને અઢાર પાપના ત્યાગ કરીને પઠી આહારના ન્યારા ત્યાગ કેમ કર્યા તે પણ કહો. હે દેવાનુપ્રીય ! સિદ્ધાન્તનો ન્યાય તો એમ કીસે છે કે, સાધ શ્રાવકને આહારના ત્યાગ ન હોય ત્યારે તો ઉત્તર-ગુણના અપચ્ચાણ કહીએ, અને આહારના ત્યાગ કરે તો ઉત્તર-ગુણ પચ્ચાણ નિપજે. સાધુ તથા શ્રાવક ધંનેને ઉત્તરગુણ-અપચ્ચાણી પણ કદા છે અને ઉત્તરગુણ-પચ્ચાણી પણ કદા છે. તેની શાલ સૂત્ર જગવતીજી ઘતક સાતમે ઉદ્દેશે ધીજે. એ ન્યાયે તો સાધ-શ્રાવક ધંનેનું લાવું પીવું ઉત્તરગુણ-અપચ્ચાણ છે; કેમકે શરીરની મમતાને અર્થે અશુભ ઝોગથી લાય તો ધંનેને પાપ લાગે; અને સંજમ તપની સ્થાપતા અર્થે લાઈને શુભ જાણના જાણે તો શુભ યોગથી ધંનેને નિર્જરા પાપ. ઘણી જો શ્રાવકના લાવા પીવામાં પાપ હોય તો સૂત્ર ઉપલાઈજીમાં અંતરજી શ્રાવકને સો ધરે પારણું કરતા કદા છે. તે અંતરજી શ્રાવક નવ તત્વના જાણ એકાવતારી સો ધરે પારણું કેમ કરે ? એક ધરે તો પારણું કર્યા વિના સરે નહિં તેથી કરે; પણ સો ધરે પારણું કરી સ્વંધરને અનર્થ પાપ કેમ છાગે ? તે પાઠ થી ઉપલાઈજીનો:—

“વહુ જણેણં જંતે ! અત્તમત્તસ્સ એવમાહસ્કહ એવંજાસહ
 એવંપત્તવેહ એવંપરુવેતિ એવંલબ્ધુ અમ્મનેપરિવાયે કંપિલ-
 પુરે-ણયે ધરસત્તે આહારમાહરેતિ ધરસે વસદિઉવેહ.
 સે કહયં જંતે ! એવં ? ગોઠ ! જણંસે વહુજણો અત્તન-
 ત્તસ્સ એવમાહસ્કંતિ જાવ પરુવેતિ એવંલબ્ધુ અમ્મનેપરિ-

वायए कंपिलपुरे जाव घरसए वसहि उवेति सच्चण एस-
मठे. अहं पिणं गो० ! एवमाइस्कामि एवं जाव परूवेमि
एवंखलु अम्मने परिवायए जाव वसहिउवेति. सेकेण्ठेणं
जंते ! एवं बुच्चइ अम्मनेपरिवायए जाव-वसहिउवेति.
गो० ! अम्मन्स्सणं परिवायगस्सं पगइ जइयाए जाव
विणीयत्ताए ठंठंठेणं अणिखीत्तेणं तवोकम्मेणं उट्ठं-
हाउ परिगिज्जइ २ सुराज्जिमुदस्स आयावणं जूमिं आ-
यावेमाणस्स सुजेणं परिणामेणं पसत्तेहिं अऊवसाणेहिं
लेसाहिं विसुद्धमाणीहिं अन्नयाकयाइं तदा-आवरणिवाणं
कम्माणं खजवसमेणं इहा अपूह मग्गणं गवेसणं करे-
माणस्स विरियलद्धिए वेउधियलद्धिय उट्ठिणालद्धिं समु-
प्पणं. तेतेणंसे अम्मनेपरिवायए ताए विरियलद्धिए वेउ-
वियलद्धिए उट्ठिणालद्धिए समुप्पणाए जण विमावणहेउ
कंपिलपुरेण्यरे घरसए जाव वसहिउवेति. सेतेण्ठेणं
गो० ! एवंबुच्चइ अम्मनेपरिवायए कंपिलपुरेण्यरे घरसए
जाव वसहि उवेति. ॥

अर्थः—व० घणा ज० लोक जं० हे पुज्य ! अ० मांढोमांही ए०
एम कहेते ए०जा० एम एकवचने बोले ठे ए०प० एम जणावेते मांढो-
मांही समजावे ठे ए०प० एम परूपे ठे विस्तारथो कहेते. ए० एम स०
निश्चे अ० अम्मन्-संन्यासि कं० कंपिलपुर नगरने विपे घ० सो घरे आ०
आहार करेते. घ० सो घरने विपे व० रात्रे वसे ठे ? से० ते क० केम ठे
जं० हे जगवान ! ए० एम ? गो० हे गौतम ! ज० यदि ते व० घणासोह
अ० मांढोमांही ए० एम कहेते जा० यावत् प० परूपे ठे ए० एम निश्चे
अ० अम्मन् परित्राजक कं० कंपिलपुर नगरने विपे जा० यावत् घ०
सो घरने विपे आहार करे, यावत् व० बातो वसे. स० साचो ए० एमर्थः

अ० हुं पि० पण गो० हे गौतम ! ए० एम कहुं तुं ए० एम जा० यावत्
 प० परुपुं तुं ए० एम निश्चे अ० अम्मरु-संन्यासि जा० यावत् व० सो
 घरे रात्री रहेतुं करे ठे. से० ते शा अर्थे जं० हे जगवान ! ए० एम बु०
 कहोठो के अ० अम्मरु-संन्यासि जा० यावत् व० सो घरे रात्री वसेठे
 रहे ठे ? गो० हे गौतम ! अ० अम्मरु-संन्यासिने प० स्वजावे ज०
 जडिकपणे जा० यावत् वि० वनितपणे करीने उ० ठठ ठठने पारणे अ०
 आंतरा रहित त० तप कर्तव्ये करी उ० उंची बांह (हाथ) प० करी
 करीने सु० सूर्य सांमा आ० आतापनानो जू० जूमिने विपे आ० आता-
 पना खेतां थकां सु० जला प० प्रणामे करी प० जला अ० अधवशाये
 करीने खे० खेद्या वि० निर्मल (विशेष शुद्ध) तेणे करी अ० एकदा
 प्रस्तावे त० ज्ञानावरणी (ज्ञानने आवरी रक्षा ते) क० कर्मना ख०
 क्योपशमे करीने इ० विचारणा अ० निश्चय करवो म० मार्गनी ग० ग-
 वेपणा क० फरता थकाने वि० जीवनी शक्ति ख० खडिधवे० विक्रय रूप
 करवानी खडिध, उ० अवधिज्ञाननी खडिध स० सम्यक् प्रकारे उपन्या
 थका त० तेवारे ते अ० अम्मरु-संन्यासि ता० ते वि० वीर्य खडिध वे०
 विक्रय रूप करवानी खडिध उ० अवधिज्ञाननी खडिध स० सम्यक् प्रकारे
 उपनी. तेणे करीने ज० लोकोने वि० विस्मय पमाखवाने अर्थे कं० कंपी-
 खपुर नगरने विपे घ० सोघरने विपे जा० यावत् व० रात्रे वसतुं करे ठे.
 से० तेणे अर्थे गो० हे गौतम ! ए० एम कहुं के, अ० अम्मरु-संन्यासि
 कं० कंपीखपुर नगरे घ० सोघरने विपे जा० यावत् व० रात्रे वसतुं उ० करे ठे.

जाधार्थः—हवे जुठ. आ पाठमां तो जगवंते कहुं ठे के, अम्म-
 रुजी-परिघाजके संन्यासिपणानो मत ठोमीने आवकपणुं छीधुं ठे, सं-
 न्यासीना वेशमां आवकनां धत पाखे ठे, वेखेवेखे पारणुं करे ठे अने सूर्य
 सांमी आतापना खेठे. ए तप करतां थकां जला खेद्या तथा जला अ-
 धवशाये करीने ज्ञानावरणी-कर्मनो क्योपशम थयो, अवधिज्ञान प्राप्त
 थयुं अने वैक्रिय रूप बनाववानी खडिध उपनी. तेथी लोकोने विस्मय
 उपजाववाने अर्थे सो घरे पारणुं करे ठे. हवे १ पारणुं कर्पा

रियाउ कचंति. मित्रादीठीणं पंच. सम्मामित्रादीठीणं पंच.

अर्थः—पुर्ववत्. जुठं प्रश्न धीजो पाने १५३ में.

भावार्थः—हवे जुठं ! आ पाठमां चोवीस दंरुकना मिथ्यात्वी जीवने तो आरंजनी, परिग्रहनी, मायाप्रत्ययनी, अपचखाणनी अने मिथ्या-दर्शन प्रत्ययनी ५ ए पांच क्रिया कही; अने अव्रति समदृष्टि घोषे गुणगणे, तेने मिथ्यात्वनी वर्जिने चार क्रिया कही; अने पांचमे गुणगणे आवक, तेने अव्रतनी अने मिथ्यात्वनी वर्जिने त्रणज क्रिया कही; अने प्रमादो साधु ठवे गुणगणे, तेने आरंजनी अने मायावत्ति-पानी बे क्रिया कही; अने अप्रमादो साधु सातमे गुणगणेशो लइ द-समा गुणगणा सुधी, तेने एक मायावत्तिया-क्रिया कही; अने वीतरा-गसंजमी अग्यारमा गुणगणाचो लइ तेरमा गुणगणा सुधी, तेने एक इरियावहि क्रियाज लागे ठे. वास्ते ए पांच क्रिया आश्री अक्रिय कल्या. हवे जुठं ! आ पाठमां तो जगवंते सर्व आवकने अव्रतनी क्रिया टाळी कही ठे. तमे मतने लीधे आणंदजो सरखा परिमाधारी आवकतुं खावुं पीवुं अव्रतमां केम कहो ठो अने देवावासाने अव्रत लागे केम कहो ठो?

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के, ए तो खंध आश्री टाळी कही ठे, पण देश आश्री तो लागे ठे ते गणी नथी. तेनो उत्तर. हे देवानुग्रीयां साधुजीने आरंजिया अने मायावत्तिया क्रिया कही, ते खंध आश्री कही ठे के देश आश्री कही ठे ते कहो. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के, " साधु-जीने तो विना उपयोगे अजाणपणे किंचित मात्र लागे ते आश्री कही ठे. " त्वारे जुठ. ए किंचित मात्र लागे तेने पण गणी, त्वारे आवकने देशयकी अव्रतनी क्रिया होय तो केम न गणे ?; पण अव्रत तो मोह कर्मनी धीजो चोकनीना अप्रत्याख्यानना उदयजावमां होय तेना जो-गधी कर्म लागे तेने कहीये. ते अव्रत तो आवकने सुखयोज नथी, तेथी अव्रतनी क्रिया जगवंते टाळी कही. तमे मतने लीधे ए सूत्रनां वचन उत्था-पीने आणंदजी आवक जेवाने अव्रत कहीने अनंत संसार केम वधारो ठो ?

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के "आणंदजी सरोखा पणिमाधारी-भा-
कने अत्रत नही, ने दान दीधामां गुण (व्रत) होय तो कोइय पर परि-
माधारी-आवकने दान दइने संतार परित कीधो, एवं सूत्रमां पाठुं
होय तो पाठ वतावो; तथा कोइने धारमुं व्रत निपन्युं साह्युं होय तो
वतावो. सूत्रमां कहा बिना बात शी रीते मानोए." तेनो उवाच.

हे देवानुप्रीय ! घणां सूत्र तो विच्छेद गयां અને પચોત સૂત્ર તમે
 નેમાં પણ ઘણી વાતો મોંઘમ કહી છે. તમે સૂત્રમાં સાહ્યાનું પુરો છે
 તો, આપણેને દાન દેડ કયા શ્રાવકે સંસાર પરિત કીધો તે મૂંઝવણ
 તમે જ કમરો. તમા કેવડીને લીધાયો કોઈને ધારમુ મત નિષ્પત્તિ હોય
 તો તે પણ નકારો. જ સૂત્રમાં સાહ્યા ગિના કેમ માનો છો. તમારી કો
 નીએ કેમ તો જ પણ ન માનવું જોઈએ. તેજારે તેરાપંચી કહે છે કે “કે
 મી, જા તમા જ્ઞાનના ગુણ તો સાધુ સારીતા છે. તે સાધુનું જાનવામ
 નામ જ્ઞાનમાં જામ જામ જાદયું છે. જ સરસ્વાપણાથી માનીએ છીએ.”

કલે હે વેશનુધીય ! વસાબ્રતગંધમાં આળંવડી સારગા પદિમાધારી
 કાં. આપદને 'અમળ નુય (સાધુ ઝેવા)' વહા છે. તે આચારમી પદિમાધારી
 અન્ન ધાતુ નુય છે. પરંતુ પદિમાધારીને સાધુ સારીયા કહીએ તો
 તે 'સેવક' ની પદિમાધારી પાત્ર કરતા હશે તથા વામનું મન વિષય
 હશે તે આપદની પદિમાધારી આપદને સાધુ સારગા વહા છે, તેમને
 કાં. હું જાણ માનુંને કાન લીધા મમનું કેમ નહીં હશે ? વ સાધુ
 કલે જ માનુષ્ય નહીં માનવું મોડળ. વધી પદિમાધારી આપદને કાન
 લે, જા જા જોય તે પદિમાધારી તે માનવી પોર માની ગાજત કરા છે
 કલે જ તે જોય કાન લેને યજ્ઞા જોન કુલે, વધી કાળી થી
 લે જ તેને લે જ વસારી ?

[illegible]

अधिका कहेवाय; कारण के चोरतो धणीनुं धन चोरीने लइ जाय, पण धेनना धणीने पाप तो न दइ जाय ? अने पन्निमाधारी तो अन्न वस्त्र प्रमुख माल लइ जाय अने पाप दइ जाय. वखी चोर तो जाऊ फा-
नीने जातां अस्ंधारी (खानदान) होय तो जतायो (खबर) दे के “ भैं
तमारुं जाऊ फानीने माल काढयो ठे माटे तमे कारी देजो; केमके रखे
तमारुं जाऊ रुचो जाय ” एम जतायो करे; पण पन्निमाधारी तो जतां
जतायो पण न करे के “ अरे जाइ ! तमे मने उखट जाव करीने दान
देइ धर्म सर्दहो होय तो तेनुं पाप मिप्प्यात तमने लागे ठे. तेनी आसो-
वशा करी प्रायठित लइ शुद्ध थाजो. ” एम जतायो पण न करे. एवा
विश्वासघाती आप मतस्रवीआ तमारे लेखे आराधिक शो रीते थया
हइ ? वखी पन्निमाधारीने दान दीधामां पाप होय तो ते नाकण सरी-
खा कहेवाय. जेम नाकणने बीर बलगे त्यारे ते घरनां बालक ठोनीने
परायां बालक जोती करे, तेम पन्निमाधारीने जुख लागे त्यारे घरनुं
पाप ठोनीने लोकोने पाप लगावीने रुवोवता करे. वखी जेम नाकणने
बालक मारवानुं कहे तो नही, पण मंत्र शीखवे तेने पाप लागे. तेम
जगवंत खावा खवरायवानी आइला तो न थापे; पण पन्निमा बहेवानी
विधि शीखवे. तेमां तमारे लेखे तो जगवंतने पण पाप लाग्युं हइ;
पण एम जाणवुं जे, पाप होत तो एवी करणी केम बतारत ?

वखी पन्निमाधारीने दान दीधामां पाप कहे ठे तेने पुठवुं के,
पन्निमाधारीने तो पाप करवा, कराववा अने अनुमोदवाना त्याग ठे,
अने ते आगला पासे जइने मागे तेवारे जो दातारने पाप लागे तो प-
न्निमाधारीने पाप कराव्याथो पन्निमा जागे. त्यारे हवे पन्निमा शो रीते
साधो शकाय ते कहो. तेवारे तेरापंथी जवाय देवा असमर्थ; पण
मनथी एवां कुहेत मेखवे ठे के “ साधु अहार पाणी वधे तो अथवा
काळ, क्षेत्र उपरान्त रही गयो होय तो ते धरती उपर परठवे; पण ते
पन्निमाधारी आवकने थापे नही. जो तेने आप्यामां धर्म होय तो साधु
केम न थापे ? केमके साधुने पाप करवाना तो त्याग ठे, पण एतो ध-

मनुं काम दे. ते केम नयी करता ? जो साधुने धर्म न दाप, ते
 वङ्गने धर्म केम यश ? तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! साधु आह्वान
 तो अथवा काज मर्यादा (व्रत पटोर) उपरान्त अने क्षेत्र बर
 (वे कोश) उपरान्त रहीगयो होय तो भरतीए परबने, पण ही
 हरी अठोप रुझीने मांहोमांही आपे नही, अने स्थिर-कशी भी
 दिन-कशी पण मांहोमांही आपे नही. ते पाप जाणीने न मांने
 न ज्ञाननुं: पण तेमनो कहर नयी तेयी न आपे. जो 'पाप जाणीने
 अने' एवम तमारे हठवार छे, तो कहो. भी महाधीरह्यामीना आ
 भी दाशनायत्रीना (श्रुतीय-कक्षी) साधुने दान आपे तेमने
 कष्ट पार ? तेमारे तेरापंयो कहे छे के, तेमां तो एकान्त धर्म छे. री
 कक्षीने साधु अने पंराणा न करे; पण आथरु भागीका आह्वान
 बरमा करे तेमने भुं फल पाय ? तेमारे 'कहे छे के धर्म छे.' एमारे
 एमारे धर्म परो, तो साधु ए धर्मनुं काम केम न करे तेमारे
 तेमारे तेमारी कहे छे के, एमो साधुनो कहर नयी तेयी मयी कर

हे देवानुप्रीय ! एमारे अगंजोगी साधुने देवानो तथा तीना
 एमारे कहर नयी एमारे परिमापरीने देवानो कहर कयाभी होय
 एमारे अने कहे छे के 'जेने साधु न आपे तेने आप्यामां पाप छे' तो
 दिनदर्श, निदर कदमी साधुने यत्रिय कदमी साधु अथवा दिन
 री कदमी नयी आपरा. अने ए ममागे कहेलीने तेमारे तो, निपरी
 कदमी. निदर कदमी साधुने दीवानुं गण पाप यन् जोडमे. हे देवानु
 हे देवानु, एमारे यत्रिय नो डलो त्यागनो कहर नयी, मयी तेमारे काम तेने
 न करे, एमारे अथरु कहे तेमारे धर्म छे. ए रीने परिमा तमारे साधुने
 तेमारे कहर नयी, पण अथरुने पाप केम कहो तो ?

हे देवानुप्रीय ! कहे छे के 'परिमा तमारे परिमा पूर्ण यत्रिय
 कामे एमारे अथरु अने अने जे कायने यत्री जेनेत कायायी पाप छे, ते
 एमारे कदमी अने तेमारे कदमी. हे देवानु ! एमारे कदमी
 तेमारे कदमी अथरु कदमी. हे देवानु ! एमारे कदमी

પમીને મરે, તેનું પાપ દાતારને લાગવું જોઈએ. તેમજ સાધુ કર્મને ઠડ્યે
ઘ્રષ્ટ થઈને પાપ કરે, એ પાપ પણ પેટલા દીવસ દાનદઈ જેથે કાયાને
પોપી તેને લાગવું જોઈએ. વહી કદાચ શ્રાવકને તો સાધુ ઘ્રષ્ટ થશે પરી
સ્વયર ન હોય, પણ કેવલજ્ઞાની તથા શ્રવણજ્ઞાની મુનીરાજ તો જાણે છે
કે, એ સાધુ એક માસ અથવા એક વરસ પઠી ઘ્રષ્ટ થશે; ઠતાં તેને જે-
સો રાખે છે, આહાર પાળો લાવીને આપે છે અને ચાકરી કરે છે. હવે
તે ઘ્રષ્ટનર તેજ કાયાથી પાપ કરશે. તમારી કદેણીને લેલે તો તેને
જેલો રાખવો ન જોઈએ તથા આહાર પાળી પણ આપવું ન જોઈએ.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે “ વિચમાન કાલે સાધવ્યું પાલે છે
તેની સહાજ દેવાના કામી છે, તેને તો ધર્મજ થશે અને પઠી ઘ્રષ્ટ થઈને
પાપ કરશે તો કરવાલાલોજ જોગવશે.

હે દેવાનુપ્રીય ! પરિમાધારીને પણ વિચમાન ગુણ જાણીને દાન
આપે છે અને પઠી પાપ કરશે તો તેજ જોગવશે; પણ દાતારને પાપ કેમ
લાગશે ? વહી શ્રાવકને સાધુ ધર્મ શીખાવે તથા ત્યાગ પચલાણ કરાવે
તેથી દેવતામાં જાય, અને પલ સાગરો સુધી દેવતાનાં સુખ જોગવે તથા
અવત પાપ કર્મ સેવે, તેનું પાપ તમારી કદેણીને લેલે તો જગવંત, બેચ-
લી અને સાધુને લાગવું જોઈએ; કેમકે સુપચલાણ કરાવ્યું તેથી દેવતા
થયો. હવે તે પાપ કરીને ગુવત તો તેનું પાપ તો જગવંત, કેવલી કે સ્ત-
ધુને લાગતું નથી. એ ત્યાગના ટંટામાં પમીને કેમ રહે ? તેવારે તેરાપંથી
કહે છે કે “સાધુ તો ધર્મ (મુક્તિમાર્ગના આરાધિકપણ) માટે શીખવે છે
અને પુણ્ય ધંધાય તેથી દેવતામાં જાય છે; પણ સાધુ તો દેવતામાં મો-
કલી સુખ જોગવંતવાના કામો નથી.” સ્વારે હે દેવાનુપ્રીય ! દાતાર
પણ પરિમાધારીને ધર્મ સ્થાયતા અર્થે દાન આપે છે, પણ પરમાં આવીને
પાપ કરશે એમ જાણીને નથી આપતા; કેમકે પાપ કરાવવાના કામી
નથી. વહી આણંદજી આદિ દસે શ્રાવકે ઉપાસકદશા સૂત્રમાં પદ્મિ-
માવદિ, તંપશ્યા કરી, કાયા શોષી, સંલેગ્નતા કરી, સંપારો કરી પહેલા
દેવલોકમાં ગયા. તેમને એકાવતારી કહ્યા છે, પણ પરિમાવદિને પરમાં

પાત્ર આઘ્યા કહ્યા નથી. તેમજ કાર્તિક શેઠ શ્રાવક પાંચમી પશ્ચિમ સોવાર વહ્યા કહ્યા છે, પણ અગ્યારમી પશ્ચિમા વહીને સાધુની પેરે સુઘરે ગોચરી કરીને, આદાર માગી સ્વાસ્થને પાઠા ઘરમાં આવે એવો પાઠ છે. સૂત્રમાં કોઈ એકાંકે કહ્યો નથી.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે “ પશ્ચિમાનો કાલ જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત તથા એક દીવસનો કહ્યો છે અને ઉત્કૃષ્ટો અગ્યાર માસનો કહ્યો છે. તે પુરો થયા પછી શું કરે ? ” તેનો ઉત્તર. છે દેવાનુમીય! આવશ્યક નિર્ણય ક્રિમાં કર્યું છે કે, કેટલાક તો અંતર્મુહૂર્ત પછી, કેટલાક એક દીવસ પછી તથા કેટલાક પાવત્ અગ્યાર માસ પછી કાં તો સંલેરણા કરીને મંપાગે વેર. કાં તો વિદ્યા લે, પણ ઘરમાં ન આવે; કેમકે થાયે તો શોઈમાં જૈન-માર્ગનો હાથુતા થાય અને પોતાની નિંદ્યા થાય. લોકો કહે કે, દેવે કરણી કરતા થાકી ગયા તેથી ગ્રાહ થઈને ઘરમાં આવી રોા છે; તેટલા પાત્રને ઘરમાં ન આવે એમ કહ્યું છે. હવે તમે કયા સૂત્ર, પાઠ, શોઈ, નિર્ણયના અગ્યારમી પશ્ચિમા વહીને પાઠ કરામાં આવે તે જાણો. થોરે જાણ! તમે મતને હીપેજ “ પશ્ચિમાપારી વાગે દરમં આવીને પાઠ કરે તે દાનારને હાથે. ” તથા જુઠી કુચુકિ લખાઈ છે. મંપાગે કેમ વધાગે ઓ ? તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, “ પશ્ચિમાપારી ધ્યાનને દાન આવે તેમાં પામી હોય તો સાધુનો, જગતન અને કેરાથી મેરે રત્ન કેરાથી આજ્ઞા કેમ નથી આવતા ? ” તેનો ઉત્તર.

હે દેવાનુમીય ! પશ્ચિમાપારી શ્રાવકને પશ્ચિમાની ત્રિપિ ગર્ભને કેરાથી અને આજ્ઞા વનારી છે. તેવારે સપ્તદશમાં તો આજ્ઞા પાણુરી, અને અષ્ટદશમાં તો આજ્ઞા એક પોતાના મંત્રોર્ગી ટાકી બીજા કોઈને અર્જન વળેલી આજ્ઞા આવે નથી. જેમ પોતામાં વલેરણ કરાવતું જોઈ. જો જો છે. એ અષ્ટદશમાં તો આજ્ઞા છે પણ, વિષમાન વલેરણ કરે તેટલો દાન આવે નહિ. પણ પાવ ન જાણે. જો વલેરણમાં પાવ હોય તો તેનામાં વાર કરતા કરતા કરતા ગ્યાન છે, તે વલેરણ કરાવેલી વાંચે

जागे, अने पलेवण न करे तो अतिचार लागे. ए अतिचार टाळ्यामां धर्म ठे उतां आदेशमां आह्वा आपे नही. वखी साधुजी आव्पायी आवक उजो थाय, साधुजीना सांमो जाय तथा घरमांथी वस्तु छावीने बहोरावे, एटला कामनी आदेशमां आह्वा आपे नहिं; पण उपदेशमां तो धर्म घतावे. ए उपदेश-आह्वा ठे. वखी स्वसंजोगी साधुनेज वे आह्वा ठे, अने असंजोगी साधुने तथा आवकने कोइक घोखमां घे आह्वा ठे. तेमां कोइक घोखमां उपदेश-आह्वा ठे अने आदेश-आह्वा नथी. तने आह्वा कल्पना जेवना ब्रजाण्या थका कहो ठो के “ पणिमाधारी आवकने दान देवानी साधुजी आह्वा न आपे, तैथी ए काम आह्वा बहार ठे. ” एवां आख केम थो ठो ?

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के “ पणिमाधारी आवकने दान दीधामां सूत्रमां कयांय धर्म के घत कणुं होय तो ते पाठ बत्तावो. ” तेनो उत्तर. हे देवानुमीय ! जगधती सूत्रना आठमा शतकना ठग उदेशमां कणुं ठे के, अमणो-पासक आवक, तथारूप अमण कहेतां साधु प्रत्ये, या कहेतां अथवा, माहण कहेतां आवक प्रत्ये प्रासुक एवणिक बेतालीस दोष रहित प्रतिलाजे तो एकान्त कर्मनी निर्जरा पाय; पण खगार मात्र पाय नथी.

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के “ समणंवा माहणंवा कदा ठे ते बने नाम साधुनांज ठे. ते सूत्र सूयगमांगमां कदा ठे. नेमने दीधामां निर्जरा कही ठे. ” तेनो उत्तर. हे देवानुमीय ! साधुनां नाम तो समण, माहण, जिखू, संजइ, मुनि, ऋषी इत्यादिक घशां कदां ठे; पण एक कार्यमां बे नाम आवे नही. समणंवा, संजयंवा, जिखुवा, ए रीते ये नाम एक कार्यमां बत्रोस सूत्रमां कोइपण ठेकाणे आव्वा होय तो बत्तावो. ए पुनरुक्त वचनरूप दोष श्री पीतरांगनी बाणीमां आवे नही. समणं कहेतां साधुप्रत्ये; ने. या अथवा माहणं कहेतां साधु प्रत्ये, एम अर्थ न होय. ए शब्द वचमां ठे ते तो विकल्प अर्थ वास्तेज ठे. सनय साधु प्रत्ये अथवा माहण आवकप्रत्ये; इहां माहण शब्दनो अर्थ आवकज

સંજવે છે. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, “હાંનો માહણ પ્રત્યે, એ સમ-
ચય અર્થ કર્યો છે, પણ શ્રાવકનો અર્થ કર્યો નથી.” તેનો ઉત્તર. હે
દેવાનુપ્રીય ! શ્રી જગવતી સૂત્રના પહેલા શતકના સાતમા ઉદ્દેશમાં
અન્નયદેવસૂરિજીએ ગર્જના અધિકારમાં, સમણંવા માહણંવા શબ્દ આ-
વ્યો છે ત્યાં, સમણં નામ તો સાધુનો અર્થ કર્યો છે, અને માહણ શબ્દ-
નો અર્થ શ્રાવક કર્યો છે; તથા દોહતસાગરજી કૃત જગવતીજીના
ટંકામાં પણ પુર્વોક્ત રીતે અર્થ કર્યો છે. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, પહેલા
શતકના સાતમા ઉદ્દેશમાં માહણ શબ્દનો શ્રાવક અર્થ કર્યો, ત્યારે
આઠમા શતકમાં માહણ શબ્દનો શ્રાવક અર્થ કેમ ન કર્યો? તેનો ઉત્તર.

હે દેવાનુપ્રીય ! સૂત્રનો ટીકાની ફોલી યજી છે કે, એકજવાર
શબ્દનો અર્થ કરે. એજ શબ્દ વારંવાર આવે તો ઘોજીવાર ટીકામાં અર્થ
ન કરે. તેમજ ઘીજા શતકના પાંચમા ઉદ્દેશમાં એજ પાઠ આવ્યો છે,
તેમાં તંચારૂપ સમણ માહણની સેવા કર્યાંથી ‘સવણે નાણે વિનાણે’
इत्यादिक दत्त बोलनी प्राप्ती थाय. हवे जुड ! શ્રાવકની સંગત અને
સેવા કર્યાંથી દત્ત બોલની પ્રાપ્તિ થાય કે નહીં ? હાં પણ માહણ શ-
બ્દનો અર્થ શ્રાવક જાણવો. એમ સર્વત્ર જગ્યોજ જગવંતીમાં “સમણંવા
માહણંવા” શબ્દ આવ્યો ત્યાં ‘માહણ’ શબ્દનો પહેલીવાર ટીકામાં
શ્રાવક અર્થ કર્યો તેજ જાણવો. વલો ઠાણાયાંગ સૂત્રમાં પહેલાં ‘સમ-
ણં વા માહણંવા’ શબ્દ આવ્યો ત્યાં પણ અન્નયદેવસૂરિજીએ ટીકામાં
‘માહણ’ શબ્દનો અર્થ શ્રાવક કર્યો છે. એમ સર્વ સૂત્રમાં ‘સમણં વા
માહણંવા’ શબ્દનો અર્થ કોઈ ઠેકાણે તો ન્યારો ન્યારો કર્યો છે અને કોઈ
ઠેકાણે મોંઘમ કર્યો છે. સમણં સાધુ પ્રત્યે, વા અથવા માહણંવા કહેતાં
શ્રાવક પ્રત્યે, એમજ કર્યો છે; પણ સર્વ જગ્યાએ જગવતીના પહેલા શત-
કના સાતમા ઉદ્દેશમાં પહેલીવાર ટીકાર્થ કર્યો તેમ જાણવો. એજ ‘સ-
મણંવા માહણંવા’ પાઠ જગવંતીજીના પાંચમા શતકના ઠઠા ઉદ્દેશમાં
કહ્યો છે. તથારૂપ સમણ સાધુ પ્રત્યે અથવા માહણ પ્રત્યે ફોલી, નિંદે અને
અપ્રીયકારી દાન આપે તો અશુભ-દોષાયુષ્ય વાંધે; અને તથારૂપ સમણ

माहण प्रत्ये वांटे, नमस्कार करे अने प्रीयकारी दान आपे तो शुज-दीर्घ-आयुष्य बांधे. एमज तयारुप समणने दान वीधाथो अशुज-दीर्घ-आयुष्य अने शुज-दीर्घ-आयुष्य सूत्र ठाणायांगने त्रीजे ठाणे कणुं ठे. एमज साधुनुं तथा पणिमाधारी श्रावकनुं दान घणा सूत्रमां जेखुं कणुं ठे अने तेनां फल सरखां कलां ठे. समणं वा माहणंवा एवो पाठ एक कार्यमां आवे अने वा शब्द वचमां आवे त्यां समण कहेतां साधु, वा अथवा माहण कहेतां श्रावक, एवोज अर्थ संज्ञवतो ठे. 'वा' शब्द विकल्प अर्थने वास्ते ठे. तमे कहो ठो के "समणं कहेतां साधु वा अथवा अने माहणं कहेतां साधु." तो एवो 'समणंवा माहणंवा' एक कार्यमां पाठ कोइ सूत्रमां होय तो बतावो, के जेमां साधुनोज अर्थ याय अने श्रावकनो अर्थ न याय.

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के "वीजी तो अनेक जग्याए 'समणं वा माहणंवा' पाठ आव्यो त्यां तमे माहण शब्दनो अर्थ श्रावक करी देसो, पण ठाणायांगमां त्रीजे ठाणे, तथा-रूप समण माहणने अतिशय-ज्ञान उपजे कणुं ठे. ते अतिशय-ज्ञान तो साधुनेज उपजे. त्यां पण वा शब्द वचमां ठे. समणंवा माहणंवा एवो पाठ ठे. इहां साधुनोज अर्थ संज्ञवे ठे. तेम दानमां पण धने शब्दनो साधुज अर्थ संज्ञवे ठे." तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! सूत्र जगवतीना अग्यारमा शतकमां, शीवराज ऋषिश्वरने विजंग ज्ञान उपन्युं तेने अतिशय-ज्ञान कणुं ठे. ते अतिशय-ज्ञानना प्रण जेद कला ठे: अवधि १ मनःपर्यव २ अने केवल ३. हवे जुड ! मिथ्यात्वीना विजंग-ज्ञानने पण अतिशय-ज्ञान कणुं ठे त्यारे श्रावकने अवधिज्ञान उपजे तेने अतिशय-ज्ञान केम न कह्ये ? केमके अतिशय-ज्ञान तो आश्चर्यकारीनुं ठे. ते अवधिज्ञानरूप अतिशय-ज्ञान श्रावकने उपजे ठे, ते जणो इहां पण माहण शब्दनो अर्थ श्रावकज ठे; कारण के वा शब्द वचमां ठे.

तेवारे वही ते कहे ठे के "समणं माहणंवा एवो पाठ एक कार्यमां आवे अने वा शब्द वचमां आवे त्यां समण कहेतां साधु, वा अथवा माहण कहेतां श्रावक, एवोज अर्थ संज्ञवतो ठे. 'वा' शब्द विकल्प अर्थने वास्ते ठे. तमे कहो ठो के "समणं कहेतां साधु वा अथवा अने माहणं कहेतां साधु." तो एवो 'समणंवा माहणंवा' एक कार्यमां पाठ कोइ सूत्रमां होय तो बतावो, के जेमां साधुनोज अर्थ याय अने श्रावकनो अर्थ न याय.

एवो पाठ ठे अने वा शब्द वचमां ठे. इहां तो माहण शब्दनो अर्थ साधुनोज हशे, कारण के केवलज्ञान तो आवकने उपजतुं नथी. तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! गणायाम् गणे त्रोजे उद्देशे चोथे त्रण प्रकारा जिन कहा ठे:-उहीनाणंजोणं १ मनपर्यवनाणंजीणं २ केवलनाणंजीणं ३ एज रीते त्रण अरिहंत केवली कहा ठे:-अवधज्ञानो केवली १, मनपर्यवज्ञानो केवली २, अने केवलज्ञानी केवली ३. ए अवधज्ञानीने केवली कहा ठे ते अवधज्ञान आवकने पण उपजे ठे ते माटे. इहां पण माहण शब्दनो अर्थ 'वा' शब्द वचमां ठे माटे आवकज थाय; अने इहां तो समचय समण माहणने केवल उपजे कछुं ठे. वली ज्यां पांचसुं केवलज्ञान उपन्युं कछुं, त्यां तो 'कसिणे पक्खिपुने निरावरणे अपक्खिप केवल वरणाणदंसणे समुपजेजा.' एवो पाठ ठे. वली एवो पाठ एक कार्यमां कोइ सूत्रमां दीसतो नथी के समणंवा माहणंवा शब्दमां साधुनोज अर्थ थाय अने आवकनो न थाय; पण 'वा' शब्द वचमां होय अने एक कार्यनो पुग होय त्यां माहण शब्दनो अर्थ आवकज थाय. ए सूत्रनो न्याय जोतां साध आवकने दाननां फल जेलांज कहा दीसि ठे. वली सूर्यगंगां तथा उववाइ सूत्रमां एवो पाठ ठे के, एगंतसमेसुसाधु एटसे आवकने एकान्त पक्कमां जसा साधुज कहीये. हवे साधुने दान दीधामां खाज यशे तो आवकने पण साधु कहा ठे, तेमने दीधामां खाज केम नही थाय ?

तेवारे तेरापंथी "इहां तो माहण शब्दमां समचय आवकनो अर्थ कयों ठे. त्वारे दान दीधामां साधुना दान सरखां फल कहो. ५ ?" तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! दाननां समणंवा माहणंवा एवो पाठ ठे. ते संहित ५ ज, वज्र, पात्रां आवक. तेने प्रापुग ठे. ते माटे अने समः

પણ (સાધુ સરીઘો) પત્નિમાધારીનેજ દસા શ્રુતલંઘનમાં કહ્યો છે. વહી
અનેરા પણ કોઈ ઉત્તમ શ્રાવક સંસારથી વિરક્તનાવે પાપના ત્યાગી
સુજીતું રહાય છે, તેમને દાનદેવાવાલા દાતારને પણ ચોક્કાંજ ફલ લા-
ગશે. તેમજ અનેરા ઉત્તમ શ્રાવકનો આરંજ દલાવીને અર્ચિત તૈયાર
રસોઈ, સીરળીના (મિઠાઈના) પુદ્ગલની સાજદેઈ, તપસા સામાયક પોસા-
કરાવશે તેને પણ ધર્મ દલાણીનાં ચોલાં ફલ લાગશે.

વહી તેરાપંચો કહે છે કે “ શ્રાવક તો જેરના ઘાટફા છે, કુપાત્ર
છે. તે કુપાત્રને દાન દીધામાં અને વંદણ કર્યામાં મુક્તિનો માર્ગ (ધર્મ)
ક્યાં કહ્યો છે ? ” તેનો ઉત્તર છે દેવાનુગ્રીય ! જગવંતે તો શ્રાવકને
તીર્થ (જેથી તરાવે તે તીર્થ) કહ્યા છે. તેની શાંલ સુત્ર જગવંતી દાનક-
શૃંગે. મે. ઉદ્દેશે ૭ મેં. તે પાઠ લખી ટીપ્પણ—

તિથં જંતે ! તિથંકરેઈ તિથં ? ગોયમા ! અરદ્ધા સાય નિયમં
તિથંકરેઈ તિથંપુણ ચાગવણે સમણ સંધે પંનતે. તં
સમણા સમણિર્લ સાવય સાવિયાત્ ॥

અર્થ :—તિ ૦ તીર્થ જંઠે જગવાન ! તિ ૦ તિથંકરને કહીયે ? કે તિ ૦
ચતુર્વિધ સંધને તીર્થ કહીયે ? इति પ્રશ્ન. ઉત્તર. ગો ૦ એ ગૌતમ ! બ્ર ૦
અરિહંત તા ૦ યાવત્ નિ ૦ નિયમ કરીને પદેલાં તિ ૦ તીર્થકર તીર્થ પ્ર-
વર્તાવણદાર છે, પણ તીર્થ નથી. તિ ૦ તીર્થ તો યહી પા ૦ પાર વર્ણ જીદાં
ચતુર્વર્ણ કહીયે, તે દામાદિ ગુણે કરી વ્યાપ્ત સ ૦ ધમણ સં ૦ સંધ વં ૦
કહ્યા, તં ૦ તે. જેમ છે તેમ કહે છે :— સ ૦ સાધુ સ ૦ સાધવી સા ૦
શ્રાવક અને સા ૦ આવીકા.

જાપાર્ય :—હવે જુઠ ! આ પાઠમાં અરિહંતને ચાર તીર્થના વર્તા
તીર્થકર કહ્યા; અને સાધ સાધવી શ્રાવક અને આવીકા, એ ચારને
સરલાં તીર્થ (તરવાનાં નામ) કહ્યાં. ઘણો સૂયગમાં સૂચના યોજા
ધ્રુતલંઘના પદેલા. અપ્યવનમાં પુનરિક કમલ ઉપરદાને અધિકારે,
ચાર તીર્થને સંસાર સમુદ્રનો તોર (કાંતો) કહ્યો. ઘણી સૂયગમાં

एवो पाठ ठे अने वा शब्द वचमां ठे. इहां तो माहण शब्दनो अर्थ साधुनोज हशे, कारण के केवलज्ञान तो आवकने उपजतुं नथी. " तेने उत्तर. हे देवानुप्रीय ! ठाणायांग ठाणे त्रोजे उद्देशे चौथे त्रण प्रकारा जिन कक्षा ठे:-उहीनाणंजोणं १ मनपर्यवनाणंजीणं २ केवलनाणंजीणं ३ पज रीते त्रण अरिहंत केवली कहा ठे:-अवधज्ञानो केवली १, मन पर्यवज्ञानो केवली २, अने केवलज्ञानी केवली ३. ए अवधज्ञानीने के वली कहा ठे ते अवधज्ञान आवकने पण उपजे ठे ते माटे. इहां पण माहण शब्दनो अर्थ 'वा' शब्द वचमां ठे माटे आवकज थाय; अने इहां तो समचय समण माहणने केवल उपजे कछुं ठे. वली ज्यां पांचमुं के वलज्ञान उपन्युं कछुं, त्यां तो 'कसिणे पक्रिपुने निरावरणे अपनिह केवल वरणाणदंसणे समुपजेजा.' एवो पाठ ठे. वली एवो पाठ एक का र्यमां कोइ सूत्रमां दीसतो नथी के समणवा माहणवा शब्दमां साधु नोज अर्थ थाय अने आवकनो न थाय; पण 'वा' शब्द वचमां होय अने एक कार्यनो पुग होय त्यां माहण शब्दनो अर्थ आवकज थाय. ए सूत्रनो न्याय जोतां साध आवकने दाननां फल जेलांज कक्षा दीते ठे. वली सूपगमांग तथा उववाइ सूत्रमां एवो पाठ ठे के, एगंतसमेसुसाध पटसे आवकने एकान्त पक्षमां जसा साधुज कहीये. हवे साधुने दीशामां साज यशे तो आवकने पण साधु कक्षा ठे, तेमने सुवया साज केम नही थाय ?

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के "इहां तो माहण -

कनो अर्थ कयों ठे. त्वारे तो बधाप आवकने गा० गाम, अंगर, नगर जा० सरखां फल कहो. पद्मिमाधारीभे० मनुष्य आवक जग होय तं० ते जेम ते वानुप्रीय ! दानना पाठ कहा धारंती अरु अरु परिग्रहावंत, पण दोरी एंग' एवो पाठ ठे. ते तयारुहित ठे ए० धार्मिक ध० श्री बीतरागना धर्मी सहित स्वर्णिगो; अने तयारुहालो ठे तेने धर्मगुरु धर्मेता परपकठे (सुवि सुक परपणिक आचत बेतास धर्मीने सिने दारंगार नजर रखे ए० धर्मीने पद्मिमाधारी आवक संजवे ठे धर्मीने कोरे लहंनो द० न रखे ए० धर्मीने

મેથ્યાત્વી અજ્ઞવ્ય, વ્યવહારમાં ઉત્કૃષ્ટો સંજમ પાસે તોપણ સમકિત હિત છે તેથી અસંજમી કહ્યો. ઇત્યાદિક અનેક સૂત્ર પાઠમાં સમકિતને ન કહ્યું છે અને સાધુ શ્રાવક ધંનેને સરસુંજ છે. સાધ શ્રાવકને રત્નનો ખાલા પણ સમકિત આશ્રો કહી છે તે ધંને સરસી છે. નાની મોટી સુ- માં કોઈ ઠેકાણે કહી નથી. વહી સાધુને તો સુપાત્ર કહીએ અને શ્રાવકને ન કહીએ, એવો સુલો પાઠ તો સૂત્રમાં કોઈ ઠેકાણે કહ્યો દીસતો નથી. સાધુ સાધવીને ક્યોપશમ જાવના ગુણે કરીને સુપાત્ર કહો ઠો, ત્યારે આણંદજી સરસા શ્રાવકને ક્યોપશમ જાવના ગુણ પ્રગટયા તેથી વમણ સરસા કહ્યા; તેને પટલા સૂત્રના પાઠ અર્થાર્થને મતના લીધે સુપાત્ર કહીને અવતાં આસ કેમ થો ઠો ?

વહી તેરાપંથી કહે છે કે “શ્રાવક સ્વાવા પીવાના, કપડા પરેણાં દેરવાના તથા સર્વ વસ્તુના ત્યાગ કરે તેને વ્રત કહીયે. તે ઉપવાસ વ્રત કરે તો ધર્મ, ધીજાને કરાવે તો ધર્મ, અને કરતાને જાણે તો ધર્મ; પણ તેનો આહાર અપચલાણમાં અને આગારમાં છે. તેથી પાર- જાના દીઘસે પોતે સ્વાય તો પાપ, ધીજાને સ્વરાવે તો પાપ, અને રાતાને જાણે તો પાપ.” તેનો ઉત્તર. હૈ દેવાનુમીય ! એમ તો સાધુ એક ઠેકી તથા એક પાત્રા ઉપરાન્ત ત્યાગ કરે તો તે ઉત્તર-ગુણવ્રત પચ- લાણ નિપજે; અને આહારનો ત્યાગ કરે તો ઉપવાસનો ઉત્તર-ગુણ પચ- લાણ નિપજે; અને આહારાદિકનો ત્યાગ ન હોય ત્યારે ઉત્તર-ગુણના અપચલાણ કહીએ. હવે તમારી કહેણીને લેએ તો સાધુના સ્વાવામાં પણ પાપ હશે; પણ જગવંતે તો સાધુ શ્રાવક ધંનેને આદારાદિકના ત્યા- ગને ઉત્તર-ગુણવ્રત પચલાણ કહ્યા છે, અને ત્યાગ ન હોય ત્યારે આહારા- દિકના ઉત્તર-ગુણ અપચલાણ સાધ શ્રાવક ધંનેને કહ્યા છે. માટે હૈ વાનુમીય ! અમત તો સાધુ કે શ્રાવક એકેને નથી. સાધુ તો સર્વ વ્રતિ જ, અને શ્રાવકને પણ અમતની ખીયા ટાલી છે; અને તેને પચલાણ અપચલાણી કહ્યા તે તો શુજાશુજ યોગ આશ્રો છે. તે સાધ શ્રાવક ધંનેને શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવંતીજી શતક સાતમે ઝેરો યીજે. તે પાઠ:—

અર્થ:—જે૦ જે સ૦ શ્રમણ જગવંત શ્રી મહાવીર સ્વામી એ૦ એક મ૦ મોટી ઢાળ માલાનો દુ૦ જોમો સ૦ સર્વ ર૦ રત્નમય સુ૦ સ્વત્તે વિષે પા૦ દેહીને પ૦ જાગ્યા. ત૦ તે સ૦ શ્રમણ જગવંત શ્રી મહાવીર દેવે દુ૦ વે પ્રકારે ધ૦ ધર્મ પ૦ પરુપ્યો તં૦ તે કહે છે:—આ૦ પ્રહસ્યનો સમ્યક્ત પૂર્વક વારત્તરુપ ધર્મ અને અ૦ સાધુનો ધ૦પંચ મહાવતરુપ ધર્મ.

જાવાર્થ:—હવે જુલ ! આ પાઠમાં તો કશું છે કે, જગવંત શ્રી મહાવીર સ્વામીએ એક મોટી માલાનો (જુગલ) જોમો દીધો. તેના પ્રજાવે જગવંતે વે પ્રકારનો ધર્મ પરુપ્યો:—શ્રાવકનો અને સાધુનો. હાં તો એક માલા વે સેરની દેહી, એવો પરમાર્થ દીસે છે. મોટી મોટી તો કહી નથી. હવે મોટી મોટી વે માલા કહે છે તેને પુઠીએ કે, રત્ન સમંકિતને કહીએ કે ઘતને કહીએ ? સૂત્રમાં કેવી રીતે છે ? એ દેહતાં તો તમે ઘતને રત્ન કહેતા દેહાત્ત ઠો; પણ સૂત્રમાં તો સમંકિતને રત્ન કશું છે. પ્રથમ તો જ્ઞાતા સૂત્રના પહેલા અધ્યયનમાં મેઘકુમારને શ્રી ધીરજગશને “ અપમિત્તરૂ સમન્તરમણ સંજ્ઞેણ ” કશું છે; પણ ક્રિયારુપ ધર્મને તો રત્ન કશું નથી. હમણાંના ચાર તીર્થ પણ એમ કહે છે કે “ મારા સમંકિત-રૂપી રત્નને વિષે જે અતિચાર સામ્યો હોય તે બ્રાહ્મોટ ” એમ કહે છે; પણ ઘતને તો રત્ન કહેતા દેહાતા નથી. માટે સમંકિત તેજ રત્ન છે, કારણ કે જેને પ્રાપ્ત થયે શુદ્ધપદ્ધતી અને અર્થપુદ્ગલમાં નિશ્ચે મોહગામી યવાય; પણ ક્રિયા રત્ન નથી. જો ક્રિયા રત્ન હોય તો અજ્ઞાનીને મુક્તિ કેમ નથી ? વધી સૂત્ર જગવતીમાં સમંકિતને પદમા કહી છે અને ક્રિયાને તો અપદમા કહી છે. ક્રિયા તો જીવે અનંતોવાર કરી, પણ મરત ન મરી, ને માટે રત્ન નથી. વધી ક્રિયા તો સ્ત્રીરુપ છે અને જ્ઞાન તો જગદારદર છે. વધી અનુયોગદ્વારમાં ક્રિયાને આંખડી કહી છે અને જ્ઞાનને પાંચસો કહ્યો છે. જેમ રથ એક પદકાથી ન ચાલે, પણ બે પદકામી ચાલે; તેમ જ્ઞાન અને ક્રિયાને સંયોગે પાસની સિદ્ધિ કહી. વધી રત્ન વેદકાંડીક સૂત્રના ચોથા અધ્યયનમાં ‘ પદમંતાણં તત્તરૂપા ’ એ ગાયાપી રત્નને ચોર્યા ગાયા મુઠી સમંકિત સદ્ધિત ક્રિયાને સંત્રમ કહ્યો છે; અને

મિધ્યાત્વી અન્નવ્ય, વ્યવહારમાં ઉત્કૃષ્ટો સંજમ પાસે તોપણ સમકિત રહિત છે તેથી અસંજમી કહ્યો. ઇત્યાદિક અનેક સૂત્ર પાઠમાં સમકિતને રત્ન કહ્યું છે અને સાધુ શ્રાવક બંનેને સરખુંજ છે. સાધ શ્રાવકને રત્નની માલા પણ સમકિત આશ્રી કહી છે તે બંને સરખી છે. નાની મોટી સૂત્રમાં કોઈ એકાંશે કહી નથી. વહી સાધુને તો સુપાત્ર કહીએ અને શ્રાવકને ન કહીએ, પણો સુહો પાઠ તો સૂત્રમાં કોઈ એકાંશે કહ્યો વીસતો નથી. સાધુ સાધવીને ક્ષોપશમ જાવના ગુણે કરીને સુપાત્ર કહ્યો ઠો, ત્યારે આણંદજી સરસ્વા શ્રાવકને ક્ષોપશમ જાવના ગુણ પ્રગટયા તેથી અમણ સરસ્વા કહ્યા; તેને ઘટલા સૂત્રના પાઠ અર્થાપીને મતના સીધે કુપાત્ર કહીને અઠતાં આસ કેમ થો ઠો ?

વહી તેરાપંથી કહે છે કે “ શ્રાવક સ્વાવા પીવાના, કપડા ઘરેણાં પહેરવાના તથા સર્વ વસ્તુના ત્યાગ કરે તેને વ્રત કહીયે. તે ઉપવાસ વ્રત કરે તો ધર્મ, ધીજાને કરાવે તો ધર્મ, અને કરતાને જાણે તો ધર્મ; પણ તેનાં આહાર અપચલાણમાં અને આગારમાં છે. તેથી પાર-ણાના વીવસે પોતે સ્વાય તો પાપ, ધીજાને સ્વરાવે તો પાપ, અને સ્વાતાને જાણું જાણે તો પાપ. ” તેનો ઉત્તર. હૈ દેવાનુમીય ! એમ તો સાધુ એક પઢેમી તથા એક ષાત્રા ઉપરાન્ત ત્યાગ કરે તો તે ઉત્તર-ગુણવ્રત પચ-લાણ નિપજે; અને આહારનો ત્યાગ કરે તો ઉપવાસનો ઉત્તર-ગુણ પચ-લાણ નિપજે; અને આહારાદિકનો ત્યાગ ન હોય ત્યારે ઉત્તર-ગુણના અપચલાણ કહીએ. હવે તમારી કહેણીને લેશે તો સાધુના સ્વાવામાં પણ પાપ હશે; પણ જગવંતે તો સાધુ શ્રાવક બંનેને આહારાદિકના ત્યાગને ઉત્તર-ગુણવ્રત પચલાણ કહ્યા છે, અને ત્યાગ ન હોય ત્યારે આહારા-દિકના ઉત્તર-ગુણ અપચલાણ સાધ શ્રાવક બંનેને કહ્યા છે. માટે હૈ દેવાનુમીય ! અમત તો સાધુ કે શ્રાવક એકેને નથી. સાધુ તો સર્વ વ્રતિ ઠેજ, અને શ્રાવકને પણ અમતની ક્રીયા ટાલી છે; અને તેને પચલાણા પચલાણી કહ્યા તે તો શુજાશુજન યોગ આશ્રી છે. તે સાધ શ્રાવક બંનેને છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતીજી શતક સાતમે ઉદ્દેશે બીજે. તે પાઠ.

वैकालीक सूत्रमां कथुं ठे. " एवं सूत्रनुं जुठुं नाम लेठे. ते दशवैकालीक
सूत्रना पांचमा अध्ययनना पहेला उद्देशानो पाठः—

उद्युपणो मणुविगो, अविस्कित्तेण चेअसा;
आलोय गुरु सग्गासे, जं जाहा गहियं जवे ॥ ९० ॥

नसम्म मालोइयं हुजा, पुवं पत्ता वज्जं कडं;
पुणो पक्कमे तस्स, वोसठो चित्तए इमं ॥ ९१ ॥

अहो जिणेहिं असावद्या, वित्ति साहुण देसिया;
मोक्कसाहुण हेउस्स, साहुदेहस्स धारणा ॥ ९२ ॥

नम्मकारेण पारित्ता, करित्ता जिण संथवं;
सज्जायं पठवित्ताणं, विसमिच्च खणं मुणी ॥ ९३ ॥

अर्थः—उ० सरल मतिवंत म० उद्देग रहित उत्तो अ० एकाग्र
चित्ते आ० आलोचने गु० गुरुनी समिपे जं० जे जा० जेम ग० ज्ञात पावो
खीधुं ज० होय तेम. न० जो सम्पक् प्रकारे मा० आलोच्युं हु० न होय
पु० पुर्व कर्म प० पश्चात् कर्म क० अतिचार कोधो होय पु० ते पत्ती
प० पक्कमामि गोयरियाए इत्यादिक पाठ कहीने काउत्तग को. त०
ते मुहम्म अतिचारनुं पाप टाखवाने अर्थे कापोत्सर्ग को. वो० ते
कापोत्सर्गमां चि० चित्तवे इ० आगल कहेसे तेम. अ० आश्चर्य जि० ती-
रंकरे अ० पाप रहित वि० आजोविका सा० साधुने दे० देवानी कही
ठे. मो० मोक्ष साधवाना हे० हेतुजणी सा० साधुनो दे० देहने धा० धा-
धार देवाने अर्थे न० नमो अरिहंताणं कहीने पा० काउत्तग पारित्ते
क० करीने जि० जिन संस्तव (सोगस्स) कही स० हेठे पेठा पठी जप्प
मो गाया व्रतनी सजाय प० करीने वि० विसामो खे. ख० दण एक मु० साधु.

जावार्थः—हवे जुठ ! या पाठमां तो एम कथुं ठे के. साधु मो-
चरीषी पात्रा आवीने आहारना अनिचार पृथणिक अचेरणिह भावो-
वका, कोइ मुहम्म बोध जुझी गया होय तो ते टाखवाने अर्थे काउत्तग

માં યવો ચિંતવણા કરે " શ્રદ્ધો ઇતિ આશ્ચર્ય ! શ્રી તીર્થકરે મોક્ષ સાધ-
વાના હેતુ જાણી સાધુની દેહને આધાર દેવાને અર્થે પાપ રહિત આજી-
વિકા સાધુને દેખાતી. " પઠી ' નમો અરિહંતાણ ' કહીને કાઠસગ્ગ પારે.
પઠી (જીન સ્તવન) લોગસ્સ કહીને, જઘન્ય ગ્રણ ગાયાની સજાય
કરીને સાધુ ક્ષણ એક વિસામો લે. ૫ ગ્રણ ગાથામાં તો સાધુ ધ્યાનમાં
યવો ચિંતવણા કરે, એવો અધિકાર કહ્યો છે; પણ સાધુનો આહાર વ્રતમાં
કયાં કહ્યો છે તે પાઠ વતાવો.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, બાણુમી ગાયાના વીજા પદમાં 'વિત્તિ-
સાહુણ્ણદેસિયા ' એવું પદ કશું છે તેથી સાધુનો આહાર વ્રતમાં કહી
છીએ. " તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! અહીંયાં તો ' વિત્તિ ' નામ બ્રાજી-
વિકાનું કશું છે. ચેતાલીશ વોપ ટાલીને છે તેથી સાધુનો બ્રાજીવિકા
પાપ રહિત છે. જો વિત્તિ શબ્દ કહ્યો તેથી સાધુનો આહાર વ્રતમાં કહ્યો
તો યથા પાઠ તો સૂત્રમાં ઘણા કહ્યા છે. સૂત્ર જગવતીજી કાતક પારમે
છેદેશે વીજે, ' જગવંતે અધર્મી જીવને સુતા જણા કહ્યા. તેમાં ' વિત્તિક
પ્પેમાણા વિહરહ ' એવો પાઠ છે. અધર્મી જીવ અધર્મની આજીવિકા
કરતા વિચરે છે. ૫ વિત્તિ શબ્દ આજીવિકાનો કહ્યો છે. તમારે લેખે તો
ઈહાં પણ વિત્તિ શબ્દનો અર્થ વ્રત હશે. ૫ અધર્મી જીવ સુતા જણા
કહ્યા, એનો પણ આહાર વ્રતમાં હશે. વહી ઉવવાઈ સૂત્રમાં શ્લો વિના
મન શીલ પાલે તે પાઠમાં પણ ' વિત્તિકપ્પેમાણા વિહરહ ' છે. ઈહાં પણ
' વિત્તિ ' શબ્દ છે; તમારે લેખે તો એનો પણ આહાર વ્રતમાં હશે. વહી
ઉવવાઈ સૂત્રમાં શ્રાવકના ગુણમાં 'ધમ્મેણં ચેવ વિત્તિકપ્પેમાણા વિહરહ'
કશું છે. ઈહાં પણ વિત્તિ શબ્દ છે. ૫ શ્રાવકનો પણ આહાર વ્રતમાં હશે.

વહી સૂયગરૂંગ સૂત્રમાં અધર્મ પદમાં 'અદ્દમેણં ચેવ વિત્તિકપ્પેમાણા
વિહરહ ' કશું છે. ઈહાં પણ ' વિત્તિ ' શબ્દ છે. માટે ૫ અધર્મી પુરુષોનો
પણ આહાર વ્રતમાં હશે. જેમ દશધૈયાલીક સૂત્રમાં વિત્તિ શબ્દે સા-
ધુનો બ્રાજીવિકા કહી અને બ્રાજીવિકાને આહાર કહ્યા. તેમ ૫૮છી
અબ્બો ૫ પણ વિત્તિ શબ્દનો અર્થ બ્રાજીવિકા કીધો, તે ઘણાનો આહાર

व्रतमां हउं. ए विनि नाम तो भाजीविकानुं ठे. तमे ए रागपील्लुने
 आहार व्रतमां कहीने एना खोटा धर्म केम करोतो ? यत्ती साधुजी
 आहार व्रतमां धर्ममां कहे तेने पुत्रुं के. साधुजीजे आहार करणी
 कहुं वन निरजे ते कहे. केमके साधुजी तो सर्व मतो ठे. खने तेने
 ज्योने साधुमां सीधुं त्पारे कहुं व्रत साधुं रागुं के तेउ आहार उने
 करीने पुनं करे ने कहे. साधुजी तो मूत्रगुणना सर्व मति ठे खने गेने
 आहारना लग्न के त्पारे उत्तरगुण व्रत निरजे. गभी साधुजीने आहार
 व्रतमां धर्ममां कहेने. तेने पुत्रुं के. व्रत धर्म उ जाय माहेजा का
 ज्ञानमां ठे ? खने आहार करवाना प्रणाम, ए कथा जायमां ठे ?

जेने जेनांजी कहे ठे के " व्रत धर्म तो उपशमनाय, हयोगी
 कथनाय, व्रत जायना जायमां ठे, खने आहार करवाना प्रणाम तो उप
 शमनाय ठे. " जां दे तेनांजी ! व्रत धर्म तो उने गुणगणे बहुवना
 कथनाय व्रतमां ठे खने साधुनुं दासनुं, भासनुं, मोक्षनुं, आहार
 व्रतमां, कहे ठे. तही जायनी, ए सर्व कार्य तो योगी उपशमनाय
 ठे खने के तो सर्व जाय जायनिं ठे. ए उपशमनाय कामने व्रत धर्म
 केम कहे ? केमके धर्म तो कयोगशमनाय ठे. यत्ती आहारने का
 कहे के. कयोगशमनाय व्रतमां उपशमनाय तो मोक्षनी धर्मनुं, व्रत
 मां केम कहे ? व्रतमां उपशमनाय जायना योत्र कथा. कयोगशम
 ने कथनाय केम केमने कयोगशम. ने कयोगशम-निपजना व्रतमां केम
 कहे. कयोगशमने काय केमने काय. ने काय-निपजना साधुनीय
 कथनाय केम केमने आहार कथा योत्रमां ठे ने कहे. ए उपशमनाय
 कथनाय काय केम कहे ?

जेने जेनांजी कहे ठे के " ए आहार करवाना प्रणाम तो कथे
 कथनाय काय केम. कयोगशमनाय ने व्रतमां आहार करवाना मुक्ति
 कथनाय. कयोगशम-निपजनाय, निपजनाय काय केम. व्रतमां
 कथनाय कथनाय कथनाय निपजनाय निपजनाय. नेना व्रतमां कथनाय
 कथनाय. " ए. कथनाय कथनाय कथनाय कथनाय उपशमनाय

जोगधी ठे. एमां पूर्व कर्मनी सत्ता जेम रस देठे तेम जोगनी चपलताइ वतें ठे. तेमां तो खगार मात्र पण क्षयोपशम धर्म निर्जरारूप खान नधी; अने आहारादि करतां ज्ञानादिकनी चिंतवणा जला जाव प्रवर्तवि ठे ते शुद्ध उपयोग आत्मिकजाव जाणवो. एतो आत्मानुं मूल लक्षण ठे. ए शुद्ध उपयोग आत्माना घरनो ठे ते न्यारो ठे. आहारादिक करवाना जाव ते जोग प्रवर्तन पुदगखना घरनो ठे, ते उदयजाव वर्ति ठे ते न्यारो ठे. वली जो साधु आहारादि करतां जला जाव वर्तवि तेमां निर्जरारूप धर्म कहो ठो, त्यारे श्रावकना आहारादिकमां पण धर्म कहवो पमशे; कारण के श्रावक पण आहारादिक करतां आरमर्निदा करे, रागादिक दोषरहित प्रणामे आहार करे अने आहार करतां जली जायना जावे, ते शुद्ध उपयोग क्षयोपशम जावने ठे. ते शुद्ध उपयोगधी श्रावकने पण निर्जरारूप धर्म यशे. ए खेले तो साधु श्रावक वनेने उदयजाव जोगवतां राग द्वेष अशुज जोग वर्ताशे तो पाप लागशे; अने धर्मनो सांहाज जाणोने रागद्वेष रहित खाशे, जली जावना जावशे अने शुज जोग वर्तावशे तो वनेने निर्जरारूप खान यशे. वली कोइ श्रावक आरंज करीने खाय ते आरंजनु पाप न्यारुं ठे, पण खावा आश्रीतो शुजाशुज योग वर्ताशे तेवां फल वनेने लागशे. जेम साधु उदयजावना काममां राचे तो साधुने पाप लागशे, अने उदय जावमां नहिं राचे तो तेमां गुण ठे. तेमज श्रावक पण उदयजावमां नही राचे तो गुण यशेज; पण श्रावकनुं खावुं तो पापमां अने साधुजीनुं खावुं व्रत धर्ममां, एम कया सुप्रना आधारे कहो ठो ते पाठ बतावो.

वली साधुनो आहार जो धर्ममां होय तो ते हर्ष प्रणामे करवो जोइय; पण जगवंते तो जेवा प्रणामधी धनासार्थवाहे पोताना पुत्रना मारणहार विजय चोरने आहारनो जाग. दीधो, तेवा प्रणामधी साधुए आहार करवो कलुं ठे. शाख सूत्र ज्ञाताजी अभ्ययन धीजे. ते पाठः—

तएणसे धन्नेसन्नवाहे जेणेव जहा आरिया तेणेव उवाग-

[illegible]

सेणं इहलोए चव बहूणं समणाणं बहूणं समणीणं बहूणं
सावगाणय बहूणं सावोयाणय अच्चणिये जाव पशुवास-
णिये जवइ. परलोइवियणं नोबहुणि हत्तवेयणाणिय क-
सत्तेयणाणिय णासात्तेयणाणिय. एवं हियउप्पायणोणिय
वसणुप्पायणाणिय उलंठणाणिय पात्तिहिति अणाइयं-
चणं अणवदगं दीहमधं जाव विइवइस्संति. ॥

अर्थ—त० तेवारे से० ते ध० धनोसार्थवाह जे० ज्यां ज० जडा
जार्पा ठे. ते० त्यां उ० आवे, आवीने त० तेवारे सा० ते जडासार्थवाही
ध० धनासार्थवाहने ए० ए आवता पा० देखे, देखीने नो० आदर न
दे नो० प० जसो न जाणे अजाण्यानी पेरे उलखे नही. अ० अण
आदर करती अप० अजाणती तु० अणवोसती प० उपरांठी यह सं०
उज्जी रही. त० तेवारे से० ते ध० धनोसार्थवाह ज० जडा जार्पाने, ए०
एम कहे:-किं० शा माटे तु० तमे दे० हे देवानुप्रीय ! जतु० संतोष न
पामी नह० हर्ष न पामी नाणं० आनंद न पामी ? जे० जे म० में स०
पोताना अर्थे स० डव्य आपीने रा० राजकार्यथी अ० मारा आरमाने
वि० मुकाव्यो. त० तेवारे सा० ते ज० जडा ध० धनासार्थवाहने, ए०
एम कहे:-क० क्यांथी दे० हे स्वामी ! म० मुज्जने तु० संतोष होय जा०
जावत् आ० आनंद ज० होय ? जे० जे तु० तमे म० मारा पु० पुत्र पा०
घातकने जा० जावत् प० वेरीने ता० ते वि० विस्तीर्ण अ० अस्नादि
चार सं० संविज्ञाग कर्यो. आहारादिक आप्यो. त० तेवारे से० ते ध०
धनोसार्थवाह ज० जडा जार्पाने ए० एम कहे:-नो० नही ख० निश्चे
दे० हे देवानुप्रीया ! ध० धर्म हेते, त० तप हेते, क० परजवमां फल
यशे एम जाणीने, सो० लोक खज्याए ना० नातीखाना मेलानो प्रवर्तक
जाणीने, सं० सहचारी जाणीने, सु० सुखाइयाना कार्य करवाने वि०
जाणीने, के सु० सुखाइया सुखी मित्रपणुं जाणीने, त० ते वि० विस्तीर्ण
अ० अस्नादि चार सं० छेंची आप्यो (नयी); पण न० पटखुं विशेष

સમ શરીરની ચિંતાને અર્થે અન્નાદિ લીધું છે. એ સર્વ વાત કહી. તે
 તેવારે સાં તે જાં જડા ધન ધનાસાર્થવાહનું એમ એમ વુઠ કહેવું સાં
 જાણી સાચું માને, માનોને એવા વોલ્લથી હવે હવે શંતોપ પામી જા
 જાવત્ આં આસનથી અં ઝટે, ઝટીને કં કોટે કોટ વલગામીને
 અં આલિંગન લીધું. પઠી લેવે કેમ કુશલ પુઠ પુઠે, પુઠીને ન્હાં ન
 હાઈ જાં યાવત્ પાં પ્રાયશ્ચિત્ત ટેથાં. વિં વિસ્તોર્ણ જોં મનુષ્ય
 સંબંધી કામજોગ જુઠ જોગવતી થકી વિં વિચરે. જાં જેમ જં હે
 જંબુ ! ધન ધનાસાર્થવાહે નોં ધર્મને અર્થે નહી જાં જાવત્ વિં વિજય
 તં ચોરને તાં તે વિં વિસ્તોર્ણ અં અસ્નાદિ ચારમાંથી સં સંવિનાય
 કર્યા; નં પણ એટલું વિશેષ સં શરીરનો સાં રક્ષાને અર્થે અન્નાદિક
 લીધું. એમ એમ જં હે જંબુ ! જેં જે અં અમારા નિં નિર્મય તા
 સાંધવી જાં જાવત્ પં ચારિત્ર લીધે થકે, વં રહિત એહાં સ્નાન મં
 મર્દન પું ફુલ ગં ગંધ મં માલા અં અલંકાર વિં વિજુપા રહિત ફ
 એ પ્રત્યક્ષ ઝં ઝવાંરિક સરોરનો ણોંવં વર્ણ રુનો યાય એ હેતે નહી
 રૂં રૂપ હેતે નહી તેમજ વિં વિપય હેતે પણ નહિં તં તે વિસ્તોર્ણ અં
 અસ્નાદિ ચાર આં આહાર કરે; પણ નં એટલું વિશેષ ણાં જ્ઞાન દં
 વર્ણન અને ચં ચારિત્રના વં નિર્વાહને અર્થે આહાર કરે. સેં તે ફં એ
 લોકે લેં નિશ્ચે વં ઘણા સં સાધુને વં ઘણી સાં સાધવીને વં
 ઘણા સાં શ્રાવકને વં ઘણી સાં શ્રાવીકાને અં અર્ચનિક જાં જા
 વત્ પં સેવા કરવાં યોગ્ય જાં થાય. પં પરલોકે પણ નોં નહી ય
 ઘણા હં હાથ ટેદાય કં કાન ટેદાય ણાં નાસિકા ટેદાય. એમ એમ
 હિં હેયાનું ઝં ઝપામું ન થાય. વં ગુહ્ય અવયવનું ઝપામું ન થાય.
 ઝં ઝંજાનાં વચન ન કહે. પાં ડુઃસ્થ ન પામે. અં અનાદી અં
 અંત રહિત લીં લીધે સાં પંથરૂપ જાં યાવત્ વિં સંતારને ઝં
 યોને પાર પામે.

જાવાર્ય:—હવે જુઠ ! આ પાઠમાં કહ્યું છે કે, ધનાસાર્થવાહે
 જડાસાર્થવાહીને એમ કહ્યું કે, પુત્રના મારણદાર વિજય ચોરને માતા

आहारमांघी जाग दीधो, ते सज्जन, मित्र, धंधव जाणीने तथा धर्म तप जाणीने दीधो नधी; पण एक खोळामां धनेना पग हुता ते विजय चोर मारी साधे मारा शरीरनी धिता टाखवाने वास्ते चाखे नही, ते शरीरनी अघाधा टाळवाने वास्ते दीधुं ठे एम कळुं. हवे तेना उपर श्री सुधर्मास्वामी जावार्थ मेखवे ठे के, हे जंबु ! धनासार्थवाहनी पेरे मारा साध साधवीए आहारादि करवो. जेम धनासार्थवाहे चोरने आहारादिक देवामां धर्मतप जाण्यो नहो, तेम साधु साधवीए आहारादिक करवामां धर्म तप मानवो नही; तथा शरीरनी शोजा तेमज रुप, वर्षा बधारवाना जावथो करवो नही, पण जेम धनासार्थवाहे शरीरनी धिता टाखवाने अर्थे विजयचोरने आहारादिक दीधो, तेम साध साधवीए फक्त ज्ञान, दर्शन अने चारित्रना निर्वाहने अर्थे आहारादि करवो; तथा शरीरने पुत्रना मागणद्वारा सरोखो जाणीने उदासीन प्रणामे अहार करवो. हवे जो आहारादिक करवामां धर्महोय तो हर्ष प्रशामधी. करवो एम केहेत. काह्या हो ते विचारी जोजो.

✓ बली बीजा धनासार्थवाहे जेम पेटीनुं मांस खाधुं, तेनी पेरे साधुए उठ्छाह जावे आहारादिक करवो कळो ठे. तेनी शाख सुत्र ज्ञाताजी अध्ययन अदारमें. ते पाठ खलीये ठीये:—

ततेणं से धणैसठ्ठवाहे पंचहिं पुत्तेहिं अप्पठ्ठेहिं चित्ता-
यंतिसे आगामियाए सव्वजस्समंता परिघामेमाणा तण्हाए
छुहाएय परञ्जत्तेसमाणे तीसे आगामियाए सव्वज सम्मंता
उदग्गस्स मग्गणं गवेसणं करेति संते तंते परित्तंते णिवत्ते
तीस्से आगामियाए सव्वज-सम्मंता उदगं अणासाएमाणे
जेणेव सूसूमा जीवियाउ ववरोविया तेणेव लवागंठ्ठज्जेठं
पुत्तं धणैसठ्ठवाहे सदावेई एवं वयासी एवं खलु पुत्ता
सूसूमाए दारियाए अछाए चित्तायं तकर सव्व उस्सम्मंता

अर्थः—त० तेवारे से० ते ध० धनोसार्थवाह प० पांच पु० पु०
 अने अ० पोते ठछा चि० चिखाइती चोर प्रत्ये आ० ते अटवीमां स०
 सघले प० धाता दोरुतायका त० तृपा दु० जुल लागी प० तेणे पराज
 व्या थका ती० ते आ० वस्तोरहित अटवीमां स० सघला उ० पाणीना
 म० कुवा, सरोवर, बेरुका प्रमुखनी ग० गवेपणा करतां सं० थाक्या. तं०
 ते विशेष थाक्या. प० थाकीने थाक्या. णि० निवर्ते ती० ते आ० अटवीमां
 स० सघले उ० पाणी अ० अणसाव्याथो जे० ज्यां स० सुसुमाने जी०
 जीवतव्यथी व० जुदी कीधी वे ते० ते शरीर पासे उ० आवे, आवीने जे०
 वना पुत्रने ध० धनोसार्थवाह स० साद करे. ए० एम कहे—ए० एम निधे
 पु० हे पुत्र ! सु० सुसुमा दा० वालीकाने अ० अर्थे चि० चिखाइति त०
 चोरने पकडवा स० सघले प० दोरुता धातायका त० तृपाए करी दु०
 जुले करी प० पराजव्या थका ती० ते आ० अटवीमां दु० जुले तृपाए
 करी अ० पराजव्या थका इ० ए प्रत्यक्ष आ० वस्तोरहित अ० अटवीने
 विपे उ० पाणीना म० मार्ग प्रमुखनी ग० गवेपणा क० करता प०
 णो० नदी चे० निधे उ० पाणी आ० लाधुं. उ० ते पाणी अ० अण
 साव्याथी णो० असमर्थ रा० राजमह सं० पामवाने. त० ते माटे पु०
 तमे म० मुजने दे० हे देवानुप्रीय ! जी० जीवतव्यथी व० जुदी करी मारीने
 म० मारुं म० मांस सो० सोदी आ० जंकण करो. ते० ते आहारि अ० तृप्त प०
 थका त० तेवार पत्री इ० ए आ० आगामिक अ० अटवी णि० उतरो. रा०
 राजमहने सं० पामो, मि० मित्र णा० न्यातिने अ० जाइ मली अ० अर्थना
 धर्मना पु० पुन्यना आ० जागी ज० यात्र. त० तेवारे ते जे० वनो पु० पुत्र
 धनोसार्थवाहे ए० एम कहे थके ध० धनोसार्थवाहने ए० एम कहे—
 तने ता० हे तात ! अ० अमने पि० पोता गु० गुरुने ठामे दे० देवसा
 उ० दाव्या, प० स्वामी करी स्याप्या, सं० कपूथी राख्या, सं० अरु
 गोपवना. तं० ते माटे क० केम आ० हमे ता० हे तातजी ! तु० तेम
 जी० जीवतव्यथी व० अश्रणा करी तु० तमारा म० मांस सो० सोदी
 आ० आहार करो ? तं० ते माटे तु० तमे ता० हे तात ! म० मुझ

जी० जीवितव्यथी व० असगो करी मं० मांस सो० लोहीनो आ०
 आहार करो, आगामिक अ० अटवी णि० निस्तरो (पार पामो.) तं०
 तेमज स० सर्व ज० कहे. जा० जावत अ० अर्थना आ० जागी ज०
 पाठ. त० तेवारे ध० धनासार्थवाहने दो० धोजो पुत्र ए० एम कहे:-मा०
 रखे ता० हे तात ! अ० अमे जे० वना जा० जाइने गु० गुरु समान,
 देवसान, तेने जी० जीवितव्यथी व० जुदा करीए. तु० तमे ता० हे तात !
 सु० सुजने जी० जीवितव्यथी व० जुदो करो जा० जावत आ० जागी ज०
 पाठ. ए० एम जा० जावत पं० पांचमो पु० पुत्र. त० ते वारे ते ध०
 धनासार्थवाहे पं० पांच पुत्रनी हि० हेयानी इ० इच्छा, (जाव) जा० जा-
 णीने ते० ते पं० पांच पुत्रने ए० एम कहे:-मा० रखे तु० तमने पु० हे
 पुत्र ! ए० एकने पस जी० जीवितव्यथी व० जुदा नहि करीए. ए० ए
 सु० सुसुमा दा० घालीकानुं स० शरीर णि० प्राणरहित जा० जावत
 जीव वि० ठामेसुं मृत्यक शरीर ठे तं० ते माटे से० श्रेय ज्ञुं ख०
 निश्चे पु० हे पुत्र ! अ० आपणे ते सु० सुसुमा वालीकाना शरीरनुं मं०
 मांस सो० लोही आ० खाइए. त० तेवारे अ० अमे ते० ते आ० आ-
 हारे अ० तस यथा यका रा० राजग्रहने सं० पामशुं. त० तेवारे ते पं०
 पांच पुत्र ध० धनासार्थवाहे ए० एम कहे यके ए० ए अर्थ सांचलीने
 ए० प्रमाण करे. त० तेवारे ध० धनासार्थवाहे पं० पांच पुत्र साथे अ०
 अरणी काष्ट आणे, आणीने, स० सरु करे, करीने स० घाणे करी
 अर० अरणीने म० मये, मधीने अग्नि० अग्नि पाने, पानीने अ० सं० अग्नि
 संधुके, संधुकीने दा० साकनां प० प्रक्षेपे नाखे, नाखीने अ० अग्नि
 प्रजाखे, प्रजाखीने सु० सुसुमा दा० पुत्रीनुं मं० मांस सो० लोही आ०
 आहारे. ते० ते आ० आहारे करी अ० तस यथा यका रा० राजग्रह
 ए० नगरने सं० पाम्या. मि० मित्रने, न्यातीने अ० पाम्या. त० ते वि०
 विस्तीर्ण ध० धनना क० सुवर्णना र० रत्नना जा० जावत आ०
 जा० यथा. त० तेवारे से० ते ध० धनासार्थवाहे सु० सुसु-
 नां व० घणां सो० लोकीक कार्य कीधां जा० जाव

जा० केटखेक दीवसे थया.

ते० ते काले ते समये स० श्रमण जगवंत श्री महावीर गु० गु
शील चे० वनमां स० समोसया (पधार्या). त० तेवारे ध० धनासा
वाहे स० पुत्र सहित ध० धर्म सांजखीने प० दिक्षा लीधी. ए० श्रम्यां
श्रंग जाल्या. मा० एक मासनी सं० सखेखणा (संथारो) करी तो
सौधर्म देवलोके उ० उपन्या. ते म० महाविदेहमां अवतरी सि० मो
जाशे. एम सुधर्मा स्वामी जंबु स्वामी प्रत्ये कहे ठे. ज० जेम जं०
जंबु ! ध० धनासार्यावाहे णो० रुका वर्णने हेते नही नो०रु० रुपने हे
नही णो०ब० बलने हेते नही तेम नो०वि० विषयने हेते पण नही सु
सुमुमा पुत्रीनुं मं० मांस सो० छोदी आ० आहार्या; पण न० एट
विशेष के ए० एक रा० राजग्रह सं० पामवाने अर्थे. ए० एणीपेरे स
श्रमण आठरावंत जो० जे अ० अमारा णि० निर्ग्रंथ साधु णि० नि
ग्रंथ साधरी इ० ए ठ० उदारीक स० शरीर य० वमननुं ठाम वि
पिननुं रयानक गु० गिर्यनुं ठाम सो० छोदीए जयुं जा० पायत् अ
अपरपमेव रि० ठांगुं पमे. माटे नो० वर्ण हेते नही नो०वि० विषय हेते
नही आ० आहार आहारे; पण ए० ए विशेष ए० एक सि० मुक्ति
जावुं सं० ते पामवाने अर्थे आहार करे. से० ते इ० आ ज० जयने वि
चे० निधे व० घणा स० साधु व० घणी स० साधरी व० घणा सा
आवक अने व० घणी सा० आयीकाने अ० अर्थया योग्य जा० पायत्
दी० संसारना पार पामो मोक्ष जाशे.

आचार्य—इवे जुठ ! आ पाठमां तो एम कथुं ठे कं, जेम धनावा
होठे अने तेना घेटीए नगरीए पद्धोचवाने घास्ते, केटसाक उवात
प्रलामे, घेटीना मांसना आहार कीथो; तेम साध साधरी उकापना
जीवने घेटी घेटी समान जालीनि, तेना पुनगबोनो आहार, मुक्तिनग
रीट पद्धोचवाने घास्ते घेटीना मांसनीपर निर्वर्णाह नाथे आहार कां,
एम कथुं. इवे जुठ ! साधुना आहार करवामां धर्म होय तो निर्वर्णाह

जावे करवो केम कह्यो ? धर्म तो उह्यास प्रणामे करवो जोइए. माझा हो ते विचार जोजो. वली साधुने ठ कारणे आहार करवो कह्यो ठे, अने ठ कारणे ठोमवो कह्यो ठे. शाख सूत्र उत्तराध्ययन अण ठवीतमें. ते गाथाः—

तइयाए पोरसिए, अत्त पाणं गवेसए,
ठन्नमन्नय-रागंमि, कारणंमि समुठिए, ॥ ३२ ॥

वेयण वेयावच्चे, इरियछाएय संजमछाए,
तह पाणवत्तियाए ठं पुण धम्म चिंताए. ॥ ३३ ॥

निग्गंथो धिईमंतो, निग्गंथिवि नकरेज्जा ठहिंचेव,
ठाणेहिंतु इमेहिं अणइकमणाय सोहोइ. ॥ ३४ ॥

आयंके उवसगो, तितिक्कया वंजचेर गुत्तीसु,
पाणीदया तवहेउ सरीर वोठेयणछाए. ॥ ३५ ॥

अर्थः—पूर्ववत्. जुठं प्रश्न पेदेखो पाने १० में.

जावार्थ—इये जुठं ! आ पाठमां साधुने ठ कारणे आहार करवो कह्यो. जो धर्म होय तो ठ कारणे करवो केम कहे ? धर्म तो वारंवार स-
देव करवोज जोइए. वली पांथीसमी गाथामां ठ कारणे आहार ठोमवो कह्यो ठे; पण धर्मने कोइ ठेकाणे ठोमवो कह्यो होय तो पाठ बतावो. ए जो धर्म होय तो ठोमवो केम कह्यो ? गाथा हो ते विचारी जोजो. वली सूत्र उत्तराध्ययनना सूतरमा अध्ययनमां, वारंवार खाय तेने पापी धमस कह्यो ठे. त्वारे जुठं ! साधुनो आहार धर्ममां होय तो धर्मनुं काम वारं-
वार करे तेने पापी साधु केम कहे ? वली सूत्र दसामुत्तखंधना पेदेखा अध्ययनमां, वारंवार आहार करे तेने असमाधिपो कह्यो ठे. इये जुठं ! जो आहार कर्मां धर्म होय तो, वारंवार खाय तेने असमाधितं केम कह्यो ? तमे तो साधुनो आहार करवो, उंणहुं, दासवे, पाछहुं, पोछहुं, जामे जहुं, मात्रा करवी अने नदी उत्तरवी बीगरे साधुनां सर्व काम, ~~अथ धर्म~~ कह्यो ठो; पण जो एयी भ्रष्टा श्रीबीतरागदेवनी होत तो

स्वाय तेने पापी श्रमण अने असमाधियो न कहेता. तमारे क्षेत्र तो पण
 कहेवुं जोइए के, "जे घणीवार स्वाय तेने घणो धर्म. जे घणो निर्दोष
 तेने घणो धर्म. तेमज घणी वार जुझाव खड्गे कामे जाय, घणीवार मा
 तरुं करे, घणीवार वायसरे, तथा घणी वार नदी उतरे. तेने घणो घण
 धर्म; अने थोमीवार ए काम करे तेने थोमो धर्म." एम कहेवुं जोइए
 पण आहार करवामां धर्म मानवानी श्रद्धा जगवंतनी नहोती ते जा
 णजो. वली सूत्र प्रश्नव्याकरणना संवरधारमां ठ कारणे आहार करवो
 कहुं ठे, अने ठकारण बिना आहार करे तो अदत्तादान लागे कहुं ठे.
 हवे जुठ ! जो आहार करवामां धर्म होय तो अधिकुं स्वातां अदत्तादान
 केम कहु ? वली अनुयोगधार सूत्रमां धर्मने क्षयोपशम जावमां कहे
 ठे, अने आहारने तो उदय जावमां गएको ठे. वली संजोगनां, उपगर्णनां
 अने जातपाणीनां पचखाण करवां कदां ठे. तेनी शास्त्र सूत्र उत्तराण्य-
 यन अध्ययन शए में. ते पाठः—

संजोग पञ्चस्काणेणं जंते ! जीवे किं जणयइ ? संजोग
 पञ्चस्काणेणं आलवणाइं खवेइ निरालंबणस्सय आयत-
 ठिया जोगाजवंति. सएणं लाजेणं संतुसइ परलानं नो-
 आसाएइ नोतकेइ नोपीहेइ नोपत्तेइ नोअज्जिलस्सइ पर-
 लानं अणासाएमाणे अतकेमाणे अपीहेमाणे अपत्तमाणे
 अणज्जिलस्समाणे दोच्चे सुहसेजं उवसंपज्जिताणं विहरइ ॥
 उवहि पञ्चस्काणेणं जंते ! जीवे किं जणयइ ? उवहि-पञ्च-
 स्काणेणं अपलिमंथ जणयइ निरुवहिएणं जीवे निकंस्के
 उविहि मंतरेणय नसंकिलिस्सइ ॥ आहार पञ्चस्काणेणं
 जंते ! जीवे किं जणयइ ? आहार-पञ्चस्काणेणं जीविया
 संसपजंग वोळिंदइ जीवियासंसप्पजंगं वोळिंदित्ता जीवे
 आहारमंतरेण नसंकिलिस्सइ ॥ ३५ ॥

अर्थः—सं० पोतानो आहार होय ते अने बीजा जतीए (साधुए) आहार आण्यो होय ते एकठा करीने वेहेंचो खे तेने संजोग कहीये. ते संजोगनुं प० पचखाण करवाची जं० हे पुज्य ! जी० जीव किं० शुं ज० उपार्जे ? एम शिष्य पुठये थके गुरु कहे ठे: सं० संजोग पचखाण करवाची आ० रोगी असमर्थ होय ते बीजा यतिनो आहार वान्ठे तेने आखंवन कहीए, एवा आखंवनने खे० (क्षेपे) ठोमे. नि० आखंवन रहितने आ० मोक्ष तथा संजम, तेनो अर्थ ठे जेने, एवा यतिने जो० सं० पमनो व्यापार थाय. सं० पोताना खा० खाजे करी सं० शंतोष पामे. प० परं बीजा यतिना खाज्जनी नो० आशा न करे. नो० ए मुज्जने आपे एम मनमां कल्पना न करे. नो० पोताना आत्माना वान्ठा वचने करी बीजा यतिने जणवि नही. नो०प० बीजा यतिकने जाचे नही. नोअ० अजिंसापा (वान्ठा) न करे. प० बीजा यतिना खाज्जनी अ० आशा अण करतो थको अत० कल्पना अणकरतो थको अपी० पातानी वान्ठा अणजणावतो थको अप० बीजा यति कने अणयाचतो थको अण० अजिंसापा अणकरतो थको दो० बीजी. सु० सुख सेज्या ठ० अंगीकार करीने वि० विचरे. उ० उपधि उपगर्णनुं प० पचखाण करवे करी जं० हे पुज्य ! जी० जीव किं० शुं ज० उपार्जे ? एम शिष्य पुठये थके गुरु कहे ठे. उ० उपधि उपगर्णनुं पचखाण करवे करी अ० स्वाप्यायादिकनुं व्याप्तपणुं ज० उपार्जे. नि० उपधि रहित पणे करी जी० जीव नि० व आदिकनी अजिंसापा रहित थको उ० उपधि मं० विना न० शारीरिक मानसिक संबंधि क्लेश पीमा न पामे. आ० आहार लेवाना प० पच खाणे करी जं० हे पुज्य ! जी० जीव किं० शुं ज० उपार्जे ? एम शिष्य पुठये थके गुरु कहे ठे. आ० आहार लेवाना पचखाणे करी जी० जीव तव्यती सं० वान्ठानुं कावुं वि० ठेदे. जी० जीवीतव्यनी वो० ठेदीने जी० जीव आ० आहार बीजा नपसं

कछुं ठे; पण खावुं पीवुं तो सध उदयजावमां ठे; वली जो आवक
 एवा खुखाजावे साधुनीपरे खाय तो तेने निर्जरा थाय के नही ते कहे
 केमके ए खुखा प्रणाम तो कयोपशमजावे ठे तेथी साध आवक वनेने
 निर्जरा थाय ठे. जो आहार करवाथी निर्जरा धर्म थाय तो, एक साधु
 तो पांच रोंटी खाय, अने एक साधु पांच रोंटीनीं खुराकवालो अ-
 णोदरी तपने वास्ते जाणीने बेज रोंटी खाय. हवे खावामां धर्म हाय
 त्यारे तो पांच रोंटीनीं खुराकवालो, जाणीने ठ रोंटी खाय तेने तमारे
 देखे तो, घणो धर्म थवो जोइए; पण जगवते तो, श्री प्रश्नव्याकरणमां
 थोखुं खाय तेने अणोदरी तप कह्यो ठे; अने अधिको आहार करे तो
 अदत्तादान कछुं ठे. वली सूत्र उत्तराध्ययनना १७ मा अध्ययनमां वा-
 रंवार खाय तेने पापी श्रमण कह्यो ठे. वली सूत्र दशाश्रुतकंधना पहे-
 ला अध्ययनमां, वारंवार खाय तेने असमाधियो कह्यो ठे; अने सूत्र
 उत्तराध्ययनना २९ मा अध्ययनमां आहारनां पचलाण करवां कह्यो ठे.
 इत्यादिक अनेक सूत्र-पाठमां आहारने उदयजावमां कह्यो ठे. तमे
 एटला सूत्रना पाठ उत्थापीने, साधुना खावामां, निंद-लेवामां, दिशाण
 जवामां, वाय संचरवामां, इत्यादिकमां धर्म कहीने अणहुती स्थापना
 केम करोठो ?

वली तेरापंथी कहे ठे के “सामायकमां आवकनी आत्माने अधि-
 करण कछुं ठे. तेथी आवकने आहार दीधामां अने वंदणा कथीमां
 पाप कहीये ठीए.” तेनो उत्तर सूत्र जगवती शतक सातमे उद्देशे पहेले
 आवकनी आत्माने अधिकरण केवी रीते कछुं ठे ते पाठ:-

समणोवासगस्सणं जंते ! सामाइय कम्पस्स समणोवासए
 अठ्ठमाणस्स तस्सणं जंते ! किं इरियावहियाकिरियाक-
 यइ संपराइयाकिरियाकयइ ? गो० ! नोइरियावहियाकिरि-
 याकयइ संपराइयाकिरियाकयइ : सेकेणठेणं जंते ! जाव

संप्राप्त्याकिरियाकथं ? गो० ! समणोवासयस्सणं सामा-
इयं कम्हस्स समणोवासए अठमाणस्स आया अहिग-
रणी नवइ आयाअहिगरण वत्तीयंचणं तस्सणं नो इरि-
यावहियाकिरियाकथं संप्राप्त्याकिरियाकथं सेतेणठेणं ॥

अर्थः—स० भ्रमणोपासक श्रावकने ज० हे जगवान ! सा० सा-
मायक क० कथुं ठे जेणे श्र० सामायक नेश्राये रह्या त० ते ज० हे ज-
गवान ! कि० श्रुं ? इ० इरियावहीक्रिया करे ? के सं० संप्राप्त्याक्रिया
करे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! नो०इ० इरियावहीक्रिया न करे,
एषा सं० संप्रापनी क्रिया करे. से० ते के० शा अर्थे ज० हे जगवान !
एम कथुं जा० यावत् सं० संप्रापनीक्रिया करे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो०
हे गौतम ! स० भ्रमणोपासकने सा० सामायक कर्माने (उपाश्रये रक्षाने)
सामायक नेश्राए रह्यो ठे तेनो आ० आत्मा जीव अ० ह्य शकटादि
कषापना आश्रयजुत जेने ठे ते अधिकरणी कहिये. आ० आत्मानो
जे अधिकरण तेज प्रत्यय कारण ते क्रिया कारणने ठे. ते आत्माधिक-
रण प्रत्यय कहिये. त० ते नो०इ० इरियावहीक्रिया न करे. सं० संप्राप्त्या-
क्रिया करे. से० सेणे अर्थे हे गौतम ! एम कथुं.

जावार्थः—ह्वे जुठ ! आ पाठमां तो एम कथुं ठे के, श्रावकने
सामायकमां इरियावही क्रिया न लागे, संप्राप्त्या (क्रोधादिकनी) क्रिया
लागे; कारणके क्रोधादिक अधिकरण सहित ठे ते माटे संप्राप्त्याक्रि-
याज लागे; अने इरियावही क्रिया तो क्रोधादिक रहित होय तेनेज
१२ मा गुणगणाधी १३ मा गुणगणा सुधी लागे. इहां तो क्रियानी
मुठा ठे. ह्वे समेज कहो के, इरियावही क्रिया केने अने कया गुण-
लागे लागे ? अने संप्राप्त्याक्रिया केने लागे ? तेंवारे तेरागंधी ह्वे
उ के "संप्राप्त्या क्रिया तो क्रोधादिक अधिकरणधी लागे; अने इरिया-
वही क्रिया क्रोधादिक रहितने लागे." त्वारे जुठ ! देवानुप्रीय ! संप्रा-
प्त्याक्रिया क्रोधादिकधी लागे, तेंधी अधिकरण

कष्टं. इवे जो आवकनी आत्माने अधिकरण कष्टं तेथी तेने बंधन करवामां पाप कहोउं, तो ए छेखे तो साधुने पण बंधन करवामां पाप मानवुं पकरो; कारणके सूत्र जगवती शतक सातमे उद्देशे पढ़ेसे, साधुने पण संभाषणीक्रिया लागे कष्टं ठे. ते पाठः—

अण्णारस्सणं जंते ! अण्णगठमाणस्सवा चिठमाणस्सवा
णिसियमाणस्सवा तुयट्ठमाणस्सवा अण्णउत्तंवत्तं पणिग्गहं
कंवत्तं पायपुत्तणं गिण्हमाणस्सवा निक्खियमाणस्सवा त-
मणं जंते ! किं इरियावहियाकिरियाकयइ संपराइयाकि-
रियाकयइ ? गो० ! नोइरियावहियाकिरियाकयइ संपरा-
इयाकिरियाकयइ. रोकेणउणं जंते ! गो० ! जस्सणं को-
रमाणमायालोना वोउिजा-जवइ तस्सणं इरियावहियाकि-
रियाकयइ. जस्मणं कोइमाणमायालोना अचोउिजा जवइ
जस्मणं संपराइयाकिरियाकयइ. अइया सुत्तंरीयमाणस्स
इरियावहियाकिरियाकयइ. उमुत्तंरीयमाणस्स संपराइ-
याकिरियाकयइ. मणं उमुत्तमेवरियंति सेतेणउेणं ॥

अर्थ.—पुंवि. जंतु ! प्रश्न भीजे पाने पण मं.

उत्तरः—इवे जंतु ! आ पागमां पण कष्टं के, जे उपयोग रित
पाउ. उदे उदे, ये, इवे, तगणं के, मुंके अने कोषादिक सहित होय
उदे सूत्रमा कष्टं तेथी विपरीत जाते तेने मद्रागनी क्रिया लागे
अने कोष, मद्रा माया, छोज विवेक गयां होय अने सूत्रमा कष्टं ते
रीजे पाउ तेने इरियावहि क्रिया लागे, पट्ठमे कोषादिक सहित होय
तेने मद्रा माया उपयोग सहित कष्टीय अने तेनुं मद्रागनाम पावि
उदे मद्रा माया अने तेने इरियावहि क्रिया कष्टीय अने कोष
उदे मद्रा माया अने तेने मद्रागनी क्रिया मद्रा माया मद्रा माया
अने मद्रा माया अने तेने इरियावहि क्रिया लागे. यही आविष्ट

પટલું વિશેષ સઠ એ જોગ સર્વ જીવ જીવને કહેવો જાવ યાવત્ વે. વૈ-
માનિક સુધી કહેવો. સેવ તહત જાવ હે જગવાન !

જાવાર્ય:—હવે જુઠ ! આ પાઠમાં પાંચ શરીર, પાંચ ઇન્દ્રિ અને
ત્રણ જોગને તો અધિકરણ કહ્યાં; અને એ વોલ નિપજાવતાં આત્માને
અધિકરણી કહ્યો. સાધુજી પણ વૈમાનિક દેવતાનું આયુષ્ય બાંધે ત્યારે
આ માંદેલા કેટલાક વોલ નિપજાવે છે, તે આશ્રી સાધુજીની આત્માને
પણ અધિકરણ કહીએ; તથા મન વચનાદિકનો જોગ નિપજાવે છે તે
આશ્રી અધિકરણી કહીએ; તથા આહારીક શરીરને અધિકરણ કહીએ;
અને નિપજાવે તે આશ્રી આત્માને અધિકરણી કહીએ. એ આહારીક શરીર
નિયમા કપાય કુશીલનિયંતાના ધણી (સાધુ)નેજ હોય. એ આહારીક
શરીર આશ્રી અને પ્રમાદ આશ્રી સાધુજીની આત્માને અધિકરણી
કહી છે. ઘણી ઘટે ગુણગણે સાધુજી પ્રમાદિજ છે. એ પ્રમાદ આશ્રી સા-
ધુજીની આત્માને પણ અધિકરણી કહી છે. હવે તમે કહોઠો કે “સા-
માયકમાં શ્રાવકની આત્માને અધિકરણી કહી છે, તેથી તેને દાન વી-
ધામાં અને ચંદણા કર્યામાં પાપ કહીએ ટીએ.” એ તમારી કહેણીને
સેવે તો સાધુજીની આત્માને પણ અધિકરણી કહી છે. વાસ્તે સાધુજીને
પણ દાન દેવામાં અને ચંદણા કરવામાં પાપ લાગશે.

હિ દેવાનુપ્રીય ! અધિકરણપણું, કપાય ઉદયજાવમાં છે તેથી સં-
પ્રાપ્તી ક્રિયા લાગે તે આશ્રી કહ્યું છે; અને વાંદવાવાલો તો સાધુજીને
દયોપશમ જાવના ગુણ પ્રગટ્યા તેથી ચંદણા કરે છે; પણ ઉદયજાવને નથી
કરતો. તેમજ શ્રાવકને પણ દયોપશમ જાવના ગુણ પ્રગટ્યા તેને ચંદણા
કરે છે. વર્ષા મૃત્રમાં શ્રાવકોને ચંદણા કરી ઠામ ઠામ પાણી છે. દુશી
વદ્દ શ્રાવકને શ્રાવંજીયા નગરીના સર્વ શ્રાવકોએ જગદંતના મોંઢા પ્રાગણ
ચંદણા કરી છે. જાગ્ય મૃત્ર જગવતી શતક ૧૧ મેં. તે પાઠ:—

તત્તેણંતિ સમણોવાસગા સમણસ્સ ૩ અંતિયં ધમ્મંસોઘા
નિસમ્મ દઠ્ઠુઠા ઠઠાણઠઠે ૨ તા સમણં ૩ ચંદંતિ નમં.

संति वंदी १ ता एवंवयासी एवंखलु जंते ! इसिजइपुत्ते
 समणोवासए अम्मं एवमाइस्कइ जाव परुवेइ देवलोएसुणं
 अद्यो देवाणं जइणेणं दसवाससहस्साइं ठिइ पं० तेणपरं
 समयाहिया जाव तेणपरं वोठिणा देवाय देवलोगाय सेक-
 हमेयं जंते ! एवं अद्योति समणेजगवं महाविरे ते समणो-
 वासगाणं एवंवयासी जणं अद्यो इसिजइपुत्ते समणोवा-
 सए तुळं एवमाइस्कइ जाव परुवेइ देवलोगेसुणं अद्यो
 देवाणं जइणेणं दसवास-सहस्साइं ठिइ पं० तंचेव सम-
 याहिया जाव तेणपरं वोठिणा देवाय-देवलोगाय सच्चेण
 एसमछे. अहंपुण अद्यो एवमाइस्कामि जाव परुवेमि
 देवलोगेसुणं अद्यो देवाणं जइणेणं दसवाससहस्सं तंचेव
 जाव तेणपरं वोठिणा देवाय-देवलोगाय सच्चेण एसमछे.
 तएणं से समणोवासग्गा समणस्स जगवत्तं महावीरस्स
 अंतियात्त एयमठं निसम्म समणं ३ वंदंति नमंसंति वंदित्ता
 जेणेव इसिजइपुत्ते समणोवासए तेणेव उवागवइ १ ता
 इसिजइपुत्तं समणोवासग्गं वंदइ नमंसइ एयमठं सम्मं
 विणएणं नूजो १ खामेइ ॥

अर्थः—त० तवारे ते स० भ्रमणोपासक स० भ्रमण जगवत्तं श्री
 माहावीर देवना अं० समिपयी ध० धर्मकथा सांजलीने नि० हृदये धा-
 रीने ह० हर्ष शंतोष पाम्या. उ० उठी उजा पाप, उजा यज्ञे स०
 भ्रमण जगवत्तं श्री माहावीर. देव प्रत्ये वं० वांहीने न० नमस्कार करे,
 करीने य० एम कहे:-ए० एम निधे. जं० हे जगवान् ! इ० श्रीजइपुत्र
 स० भ्रमणोपासक अ० भ्रमने य० एम मा० कहे (स्वान्यपी) जा०
 पावत्. यम य० परुवे (विरोपयी):-दे० देव—विने

आर्यो ! दे० देवनी ज० जघन्यथी द० दस सहस्र वर्षनी ति० स्थिति
 पं० कही. ते० तेमज स० समयाधिक जा० जावत् उत्कृष्टथी ३३ सागर
 ते० तेना उपरान्त वो० विठेद गया दे० देवता अथवा दे० देवलोक. ते०
 ते क० केम जं० हे जगवंत ! ए० ए वार्ता ? अ० अहो आर्यो इति
 श्रमंत्रणे स० श्रमण जगवंत श्री महावीर देव ते० ते स० श्रमणो-
 पासक प्रत्ये ए० एम व० केहे:-ज० जे जणो अ० अहो आर्यो ! इ०
 ऋषीजडपुत्र स० श्रमणोपासक तु० तुम प्रत्ये ए० एम मा० केहे जा०
 यावत् एम प० परुषे:-दे० देवलोकने विषे अ० अहो आर्यो ! दे देव-
 तानी ज० जघन्यथी द० दस हजार वर्षनी ति० स्थिती पं० कही. तं०
 तेमज स० समयाधिक जा० जावत् ते० ते उपरान्त वो० विठेद गया
 दे० देव तथा देवलोक. स० साचो ए० ए अर्थ कळो. अ० हुं पण अ०
 अहो आर्यो ! ए० एम मा० केहुं तुं जा० यावत् एम प० परुषं तुं:-दे०
 देवलोकने विषे अ० अहो आर्यो ! दे० देवनी ज० जघन्य व० दस स-
 हस्र वर्षनी इत्यादिक तं० तेमज जा० यावत् ते० ते उपरान्त वो०
 विठेद गया दे० देव तथा देवलोक, स० साचो ए० अर्थ कळो. त० तेवारे
 ते० ते स० श्रमणोपासक स० श्रमण जगवंत श्री महावीर देवना अ०
 समिपथी ए० ए अर्थ नि० सांजखीने स० श्रमण जगवंत श्री माहा-
 वीरदेव प्रत्ये वं० वांदि न० नमस्कार करे. वं० वांदीने, नमस्कार करीने
 जे० ज्यां इ० ऋषीजडपुत्र स० श्रमणोपासक ते ते० त्यां उ० आवे.
 आवीने इ० ऋषीजडपुत्र स० श्रमणोपासक प्रत्ये वं० वांदि न० नम-
 स्कार करे. ए० एवो अर्थ स० सम्यक् प्रकारे वि० विनये करी पुं
 वारंवार स्ता० स्वमाये.

ज्ञाचार्यः—हवे जुड ! आ पाठमां पहेलां ऋषीजड आवके दे-
 तानी स्थितीनां उक्ताणां कथां, पण आवकोने प्रतीत आवी नही, तेची
 श्री जगवंत पद्यां स्यारे पुत्रपुं. जगवंते ऋषीजड आवकनी. केही
 बात स्वीकारो अने ऋषीजडनी प्रशंसा कीधी. पण आवकोप प्रक-
 ननो कबहू स्वीडडपुत्रने वंदना नमस्कार करी स्वमाट्या; पण जगवंति

निषेध्यां नही. पठी पोते पोतानो अग्राथ खमाव्यो. तेमज वली संख-
जीनी स्त्री वृत्तखाए (नव तत्त्वनी जाण) पोक्कलीजी आवकने वंदणा
नमस्कार कर्यो ठे; अने पोक्कली आवके इरियावही पन्निक्कमि पापथी
निर्वतीने पठी संखजी आवकने पोसामां वेठाने वंदणा नमस्कार कर्यो
ठे. शाख सूत्र जगवती शतक बारमे उद्देशे पहेळे. ते पाठः—

तएणं सा उप्पलासमणोवासिया पोक्कलि समणोवासगं
एकमाणं पासइ १ ता इठतुठ आसणां अञ्जुठेइ १ ता
सतठपयाइ अणुगठइ १ ता पोक्कलिसमणोवासगं वंदइ
नमंसइ वंदित्ता नमंसित्ता आसणेणं उवनिमंतेइ २ ता
एवंव० संदिसं-तुणं देवाणुप्पिया! किमागमणप्पन्नयणं. त-
एणंसे पोक्कलेसमणोवासए उप्पलंसमणोवासियं एवं वया-
सी कट्ठिणं देवाणुप्पिया ! संखेसमणोवासए. तएणं सा
उप्पला समणोवासिया पोक्कलि समणोवासगं एवंवयासी
एवंखलु देवाणुप्पिया ! संखे समणोवासए पोसहसाळाए
पोसहिए वंजयारि जाव विहरइ. तएणंसे पोक्कलिसमणो-
वासए जेणेव पोसहसाळाए जेणेव संखेसमणोवासए ते-
णेव उवागठइ १ ता गमणागमणाए पन्निक्कम्मइ १ ता
संखंसमणोवासगं वंदइ नमंसइ १ ता एवं वयासि एवं-
खलु देवाणुप्पिया ! अम्हे से विउळे असण जाव साइमे
उवक्कमावेइ तंगत्तामोणं देवाणुप्पिया तं विउळं असणं
जाव साइमं आसाएमाणा जाव पन्निजागरमाणा विहरा-
मो. तएणं से संखेसमणोवासए पोक्कलिसमणोवासगं
एवंवयासि णो खलु कप्पइ देवाणुप्पिया तं विउळं असणं
४ असाएमाणस्स जाव पन्निजागरमाणस्स विहरित्तए

विष्णु समणं ३ वंदइ नमसइ वंदित्ता नमंसित्ता जेणेव
संखेसमणोवासए तेणेव उवागच्छति ९ ता संखंसमणोवा-
सग वंदंति नमंसंति एयमठं सम्मं विणएणं जुजो ९ खामेइ।

अर्थः—त० तेवारे से० ते सं० शंख श्रमणोपासक स० भ्रम
जगवंत श्रीमहावीर प्रत्ये वं० वांटे न० नमस्कार करे, वांटीने नमस्कार
करीने ए० एम कहे-को० क्रोधने वशे पीडित जं० हे जगवान ! जी
जीव कि० वं० भुं बांधे? कि० प० भुं पृष्ट करे? किंचि० भुं चीणे? किंच
भुं उचच करे? ए प्रश्न. उत्तर. सं० हे शंख ! को० क्रोधने वशे पीडित
जीव मा० आयुर्कर्म बर्जने स० सात कर्म प्रकृति सि० सिद्ध बंध
बांधी होय ते प० उद्ध बंधणे करे (कठोर बांधे). ज० जेम पहेला हातक
दिने २० अक्षयुक्त अणुगारना अधिकारे कणुं तेम इहां पण केहेयुं. जा
जावतु अ० संसारमां जमे. मा० मानने वशे पीडित जीव जं०
जगवान ! इत्यादिक ए० एमज ए० एम मा० मायाने वशे पीडित जी
व ए० एम सो० सोजने वशे पण कहेया जा० यावतु अ० संसारम
परिव्रमण करे. त० तेवारे से० ते सं० श्रमणोपासक स० श्रमण जगवं
थी महावीरना समिपयी ए० ए अर्थ सो० सांगलीने नि० हृदये वा
रीने वि० वष पाण्या त० (आवा मनने विषे उद्देग पाण्या). सं० संसारम
जडयी उद्दविग्न यया यका स० श्रमण जगवंत श्री महावीर प्रत्ये वं
वांटे न० नमस्कार करे वं० वांटीने न० नमस्कार करीने जे० उपां तां
संख श्रमणोपासक ते ते० त्यां उ० आवे, आवीने सं० शंख श्रमणो
पासकने वं० वांटे न० नमस्कार करे. ए पुर्वान्त अर्थ स० जसे प्राण
वि० विनये करी उ० वारंवार व्या० वमावे.

अर्थः—इहे जुव ! आ पाठमां जंगत्री आवेकें कोथ मानवी
भारकोने निःस्पृह कथा मोटे जगवंतने कोथ, मान, माया अने सोयरी
बन्ध पुडवत. तेवारे जगवंतने कणुं के, मान कर्म होलां बांधी होय ते
कारणें बंधि. एवढ्यावर मजिमा वारंवार परिब्रमण करे. ते वचन म-

जलीने आवक कर्मा, उद्देग पाय्या. पठी शंखजीकने आधीने धंदणा नमस्कार कर्यो. पठी पोतानो अपराध खमाव्यो. ए जुठ ! आवकने धंदणा नमस्कार कर्योमां पाप होय तो, ते समजवार आवकोए जगवंतना खरु धंदणा केम करो अने जगवंते तेमने केम न निपेया ?

तेवारे तेरापंधो कहे ठे के, पुर्वे रिपिजड आवकनो देवतानी स्थिती जघन्य दस हजार वर्षधी एक समय अधिकधी मांकीने तेप्रीस सागरना समा सुधी देवतानी स्थितीनां ठेकाणां कक्षां तेनो ठको दीधो हतो ते अप्राध माटे खमाव्या ठे, अने शंखजी आवक उपर आवकोनो क्रोध-जाव रह्यो ते अपराध माटे खमाव्या ठे. एम कहे ठे तेनो उत्तर.

हे देवानुप्रीय ! अप्राध कर्मा माटे धंदणा नमस्कार तो न करवो जोइए, पण साचाने जुठा पाळ्यानो अप्राध तो जेम आप्णंद आवकने गौतम स्वामीए खमाव्या तेम खमाववा जोइए. ए 'धंदइ नमंसइ' तो धंदणानो पाठ ठे अने अप्राध तो धंदणा नमस्कार करीने पठी खमाव्या ठे. वखी हाखमां तमारा आवक खमत खामणां तो रीस मटारवा माटे, करता ह्यो, पण 'धंदइ नमंसइ' तो करता दीसता नथी. जो तमारा सरखी अद्दा जगवंते शीखवी होत तो तमारा आवक करे ठे तेमज ते पण करत. वखी अप्राधनी कुयुक्ति देखानी, पण उत्पत्त्या आवीकाए पोक्कलीजीने वांया, तथा पोक्कलीजी आवके पहेलां शंखजी आवकने पोसांमां वांया, एमणे कयो अप्राध कर्यो हतो के जेथी वांया ? वखी सुबुद्धि प्रधाने जितशत्रु राजाने धर्ममां समजाव्यो, ते माटे तेनो धर्माचार्य धयो, तेथी तेणे धंदणा नमस्कार कर्या, एम तमे कहो ठो; पण अण प्रकारना आचार्य कक्षा ठे. तेमां ए सुबुद्धि प्रधान, जितशत्रु राजानो कयो आचार्य कहेवाय ते कहो.

तेवारे तेरापंधी कहे ठे के "एटखे ठामे 'धंदइ नमंसइ' एटखोज पाठ ठे; पण तिखुत्तानो धधो पाठ नथी." तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! जगवतीजीना त्रीजा शतकना पहेला उद्देशामां, तामखी तापसे रातनी

ચિંતવણામાં ચિંતવ્યું કે, એ મારું કુટુંબ મુજને “વંદશ્ચ નમંસશ્ચ સમાષ્ટે
 કલાણાં મંગલં દેવોયં ચેશ્યં પજવાસન્તિ.” इहां तामलीए “देवीयं
 चेश्यं” कह्युं, त्यारे तेथी श्रावक शुं ? ह्रींणा ठे. वली सूत्र जगवतीमां
 सातमा देवलोकना देवता जगवंत श्री माहावीर देव कने आवा, त्यां
 “वंदश्च नमंसश्च” एटलोज पाठ कह्यो ठे. एम घणे ठेकाणे सूत्रमां ज-
 गवंतने तथा साधुने “वंदश्च नमंसश्च” ज कह्या ठे. त्यारे शुं ? जगवंतने
 तथा साधुने “वंदश्च नमंसश्च” शब्दथी वांया न कहेवाय ? हे देवानु-
 मीय ! वंदणा नमस्कारमां पंच अंग नमाव्यां, त्यां बधो तिखुतानो
 पाठ आवी गयो. पुरा तिखुतानुं शुं कारण ठे ? ए वंदणा नमस्कार
 श्रावके कर्या तेमां शुं थयुं ?

તેવારે તેરાપંચી કહે છે કે “એ તો સંસારના હેતે કીધા હશે, પણ
 ધર્મ જાણીને કીધા તો નથી જાણ્યું.” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુમીય ! સં-
 સારમાં તો રામરામ, જુહાર, મુજરો, પગે સાગવું કરવાની રીત છે. તે તો
 કર્યા વીના સંસારમાં ઘેઠા તેને જાણે નહીં, પણ પાપ જાણે તો એ “વંદશ્ચ
 નમંસશ્ચ” ની નથી રીત, ધર્મ પામીને પાપની કેમ જાણી ? વલી શા-
 હમાં પણ સંસારના હેતે “વંદશ્ચ નમંસશ્ચ” તો કોઈ કરતા દેખાતા નથી.
 તેમ આગલ પણ સંસારના હેતે રામરામ જુહાર આદિ કરતા હશે, પણ
 એ “વંદશ્ચ નમંસશ્ચ” તો ધર્મ પામ્યા પછી વિનયરૂપ લાજ જાણીને કરતા
 રીતે છે. વલી ગ્રંથમાં તો સંસારના હેતે, મુલાયજાયી તથા છોક શા-
 હથી રામરામ, જુહાર, મજરો અને પગેલાગણું કરે છે, અને ઘેપના પછીને
 રામરામ, નમોનારાયણ, જેશ્રોનાથજીની, જય શ્રી ગોપાલજીની, દશા-
 રિક કરે છે; પણ એકસો ઘરમાં એકાન્ત જગ્યાએ ઘેસીને સામાયક પોતા
 કરે ત્યાં વંદણા નમસ્કાર કેને કરે તે કહો.

તેવારે તેરાપંચી કહે છે કે “અરિહંતને, સિદ્ધને અને સાંધુજીને
 ખર્ચ જાણે તેને કરે; અને જેને વંદણા કીધાં પાપ થાય તેને ન કરે; અને
 સામાયિક પોતા જગ્યાને કરે ત્યાં કોઈ શ્રવણ ન હોય તેને પૂર્વોક્ત રામ”

रामादि करे तो तेने अणसमज मिथ्यात्वो कहीये.” तेनो उत्तर.

हे देवानुश्रोय ! अमरुजी संन्यासी (अमणोपासक)ना सातसो शिष्य
अमणोपासक, तेमने बहेतुं पाणी आझा सइने पीवानो अजिअइ हतो.
तेमणे जेठ महीने कंभीलपुरची पुरमताख तरफ विहार कीधो थारे
तेमने मार्गमां ठुपा लागी, पण पाणीनी आझा देवावालो कोइ वातार
मस्यो नही, तेथी तेमणे गंगा नदीने कांठे संधारा उपर बेसी पूर्वजणी
मोडुं करीने अण नमोष्णुणं कहां ठे. ते उबवाइ सूत्रनो पाठः—

तिदंडिएय जाव एगंते एमंति १ ता गंगामहाणइउग्गा-
हिंति गंगामहाणइउग्गाहिता वाखुया-संधारए संधरंति १
ता वाखुयासंधार डुरुहंति १ ता पुरवाजि-मुहा संपलियंका
निसणा. करयख जाव कहु एवंयासी नमोवुणं अरिहं-
ताणं जाव संपत्ताणं एमोवुणं समणस्स जगवत्त महावी-
रस्स जाव संपाविठं कामस्स नमोवुणं अमरुस्सप
रिवायगस्स अम्हं धम्मायरियस्स धम्मोवएसगस्स ॥

अर्थः—ति० अण दांकी प्रमुख जा० यावत् चौद उपगर्ण ए० एकान्त
ए० ठांके, ठांकीने गं० जेखरुथो हेठा उतरी गंगा नदीनो वेखुमां ठ०
आवे गं० गंगा नदीनी वेखुमां आनीने वा० वेखुना संधारा सं० संधरे,
संधारीने वा० वेखुना संधारा उपर दु० बेसे, बेसोने पु० पूर्व दिशा
सामुं मुख राखी सं० पक्षांठो वाखो नि० वेठा. क० बे हाथ जोकीने
माये जमावी जा० यावत् ए० एम कहेः-न० नमस्कार थाठ अ० सम-
थय अरिहंतने जा० यावत् सं० मुक्तिप पोहोच्या अरिहंतने, सिद्धने,
एम तीर्थकरने अने सिद्धजाने नमस्कार करीने, पडेवखो ए० कमस्कार
होजो स० अमण जगवंत श्री माहावीरने नाम खइने जा० या-त् सं०
मुक्ति पामवाना कामोने, ए० वली नमस्कार होजो अ० अमरु परिमा-
जकने ॥० अमारा अ० अर्माचार्यने थ०

गार विनय अने आगार विनय. आगार विनय ते श्रावकनो विनय करवो, अने अणगार विनय ते साधुनो विनय करवो. ए जुठ ! ताए श्रावक धनेनो विनय ते धर्मनुं मूल ठे एम कथुं. तेवारे तेरापंचो कहे ठे के “श्रावकनां पांच अणुवत, व्रण गुणवत अने चार शिक्षावत, सामायक, पत्तिकमणुं, बोस, चास, आदि शीखवाने तेने विनय कह्यो.” तेनो उत्तर.

हे देवानुमीय ! श्रावकने तो तीर्थंकर, आचार्य, उपाध्याय अने साधुजी ज्ञान शीखवाने ठे. ते तमारी केहेणीने लेखे तो तीर्थंकर, के वसी, आचार्यादिक सर्वने श्रावकनो विनय करवावाला वनित कह्यो. हे देवानुमीय ! शीखवे तेने विनय कह्यो एम केम कहोठो ? विनय तो सपुपद ठे. आव्यां उठी उजो थाय, सामो जाय, जाताने पहुँचाने आसन पोठावो आपे, हाथ जोके, शीप नमावे आदि वद्द विनयना १३४ जेद कहा ठे. तेनी शाख सूत्र उववाइ तथा जगवती शतक ५५ में. ते आगसायी नमता जायमां रहे तेने विनय कह्यो, अने शीखवाने तेने तो ज्ञानना वातार, गुरु अथवा धर्माचार्य कह्यो. इत्यादिक अनेक सूत्र पाठमां श्रावकनो विनय तथा वंदणा नमस्कार करवो कथुं ठे. वसी श्रावकने वंदणा-नमस्कार कर्मां पाप कहे तेने पुगुं के, श्रावकने वंदणा, नमस्कार, विनय करे ते उदयजायमां के क्षयोपशम जायमां ते कह्यो. वसी श्रावक साधर्मि उपर हेत, प्यार तथा संप राखे ते उदयजायमां के क्षयोपशमजायमां ते कह्यो. वसी सनतकुमार इंद्रनी देरे चार तोर्यना ‘द्विषाए मुहाए खमाए निसेसाए’ प्रवर्त. ए पुण उदय जायमां के क्षयोपशम जायमां ते कह्यो.

तेवारे तेरापंची कहे ठे के, द्विषाए मुहाए केने कह्यो. तेनो उत्तर. सूत्र जगवतीजीना पंदरमा जमके, चार राकगाना छष्टांगे. तेमां बोधो पुदय राकमो जेदे तेने पुदयना द्विषाएमुहाए चको एवो मुहिए वार्तो के, ते ‘द्विषाए मुहाए’ दृष्टां पण जाणतो. दृष्टां पण तत्किनाय को, इको कर्ब बासो; पण मुहाएजीना प्रहार कर्वावो काइ ‘द्विषाएमुहाए’

नहीं थायें. ए विनय-वन्दना, नमस्कार करवाना प्रणाम उदय जाव
के कपोपशम जावमां ? जो उदयजावमां कहेसो तो क्या कर्मनो उ
ठे ? अने ए प्रणामे अशुभ कर्म बंधाय तो कयुं कर्म बंधाय ? ए क
कर्म बंधवाना कारणमां जले ते निर्णय कहो. वसो, चतुर्विध शंघ
धेयावच करवी तो सूत्रमां घणे ठामे कही ठे. तमे आटला सूत्रना प
उरयापीने पन्निमाभारी प्रमुख विरक्त भावकना विनय, धेयावच, वंदन
नमस्कार, कर्पमां मतना छीधे पाप केम बतवो ठो ?

वसो तेरापंयो कहे ठे के, "साधु वसे ते जग्यामां ते ठामे रा
अरुधि रात के बधी रात ग्रहस्थने के आवकने राखवो न कहे, अ
राखे तो चोमासी प्रायश्चित्त आवे, एम सूत्र नपितना आवमा उदेशा
कहुं ठे." ए तेमनुं (तेरापंयीनुं) कहेवुं सूत्रार्थना अजाणपणानुं
कारण के नपितनी चूर्णिकामां ए अर्थ एम कसो ठे के, जे सो त
परिमह सहित कलेश करी तथा राज अपाधी चोर हत्यादिक अपरा
करी आव्यो ठे तथा सारंगी, सपरिमही ठे, तेनो ना कही ठे. बल
नबितमां तो एम कहुं ठे के, राखे, रखावे अने राखताने जसो जा
तो चोमासी प्रायश्चित्त आवे. एनो परमार्थ ए ठे के, पोताना स्वार्थ
ग्रहस्थीने कहे "तुं मारी कने रहे." एम कहीने राखे तो, तथा अने
साध तथा ग्रहस्थ आवकने कहे के, "तमे मारा पासे ग्रहस्थीने राखो
एम कहीने रखावे तो, तथा कोइ साधु भावक, ग्रहस्थने रातना पोता
ना स्वार्थने अर्थे राखे, त्यारे एम जाणे के "ए रुहुं काम करे ठे, मा
वास्ते ग्रहस्थीने राखे ठे; " एवी रीते राखे, रखावे अने राखताने जसो
जाणे तो प्रायश्चित्त आवे कहुं ठे; पण एम नयी कहुं के, साधु सेदे
स्वभावे ग्रहस्थना जेखो रहे तो चोमासी प्रायश्चित्त आवे. ए तो
पोताना मतलब काजे राखे, रखावे अने राखताने जसो
मासी प्रायश्चित्त कहुं ठे; पण सेदेजे धर्मपान, सा
प्रमुख करे साधु मोनो मेवा जकि क तनो
शाख सूत्र कहे पड़ेवे. ते

इंद्रिना विषय जि० साधुने ता० पूर्वे कथा तेवा उ० उपाश्रयने सि०
दोहीडा नि० निवारवा का० काम संघंधीया रागनो वि० यथाशक्त
ते उपाश्रय.

जाचार्यः—हवे जुत । आ पाठमां एम कणुं ठे के "मनोहर रा
विद्यामय सहित ठे. तेमां फुलमाता सटके ठे, सुगंध पुंष होपयो ठे.
सुगंध नासना फुडी रही ठे. कमामे करी सहित ठे, कपड़ पुंटी ठे
अने चंदन बांधा ठे. एवो जग्या हे साधु । तुं मने करने गांठीश मही.
एवो जग्या मने मनेनो डीक एम मने करीने चिंतापणा करीश नही.
ए चिंतापणा आनंदमान ठे. से वास्ते प्रनुए कणुं के "महासावि मण्डर"
दोसे ए जग्या मने करीने पण न गांठीश कही. जेम साधु मदरसे
के कोकरी मया मया एम न चिंतने के "मुनने सरस पार आहत
हमरो समुल जाने तो नीत." जो एम चिंतने तो निमित्त मुरमा
अनधिप कणुं ठे; पण रोड़ेजे बाजार आये अने रोड़ेजे मतो तो जोगी.
होए ए आन कोन सहित जग्यानी मने करी चिंतापणा न करवी, पण
रोड़ेजे मते तो जोगी; अने से रोड़ेजे मतो तो ठतानी ममता न के
आने अहंताही न म न को; कारण के ठतानी ममता, अने आहंताही
काउ, एव अहंतानिक ठे. अ ए अहंता के कमाक अहंतानिक के ठे
मेरा अने अहंता दार, चिंतन, वेदना अने साहसार मन्मानादिक मने
अहंतानिक के कारण के श्री जगन्नाथगनजीना ३५ मा अहंतानिक
अहंता चिंतन अने वेदनादिक मने मने करी न गांठीश कणुं. से पान—

कुरुतां ग्यतां चैव वंद्यां पृथगां नमः,

इहं, मन्त्रं मन्त्राणां मन्त्राणां न पश्यत्. ॥१८॥

कवि—द्वितीयः, इति प्रथमं वीति गानं १५६ मं.

कन्दर्प—देख लो ! कलामादिक नाम धोखनी भाषा में है।

उत्तरार्ध—इसके लिये कि समायादिक भाग को सनी भण्णा मने करी
बन्धु क रोंद्रि करी, लेख का पाठसा गण भूट जान निवय, विला
स्मरण समझादिह करी हो सु मने करी न वाडरा कहा, भारें हं रेणकु

प्रीय ! तमे एकाम केम करावो ठो तथा उपदेश के पथो ठो ? तेवारे तेर
पंथी कहे ठे के "त्थां तो एम ठे वे, ए मुजने बंदणा करे तो ठीक, ठीकी खन
थने आदरमान दे तो ठीक, एवी पोताना महीमा वास्ते बांठा न करे.
बांठा एज आर्तध्यान ठे." तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! एवी मनोह
चित्रामणादिक सहीतनी जग्यानी बांठा करनी एज आर्तध्यान ठे. ते
सूत्र उपर चित्त दइ स्वापेक्षा तजी विचारी जोजो. वली इहां तो ए
स्थानक मने करी न बांठवुं कशुं, पण 'कमारु उघारुनुं वातवुं नही
एवुं कमारुनुं नाम तो मुखयीज देखातुं नथी; थने मने करी न बांठवुं
कशुं ते तो काम (विषय) जोगनो राग वधे तेथी कशुं ठे. ते थोया
व्रतनो दोष देखारुयो ठे. जो कमारुने वास्ते ए स्थानक निषेधुं होय
तो प्रजुए एम वेहेवुं जोइए के "ए जग्या मने करी न वंठे; कारण के
कमारुयो हींसा थाय तेथी दोष छागो पेहेवुं माहाव्रत जागे." पण
एम तो नथी कशुं. प्रजुए तो कामजोगनो राग वधे ए वास्तेज कशुं
ठे. हवे जुठ ! कामजोगनो राग चित्रामणथी वधे के कमारुयी वधे ?
नाझा हो ते बीचारी जोजो. वली त्यां चित्रामण तथा फुलमाझादिक
सर्व थोखनी जग्या मने करी न बांठवी कही, ते तो कामजोगना विकार
कारी चोरासी जोगना आसनादिकनां चित्रामण मांड्यां होय ते.
आश्रो कही ठे; पण सेहेजनां चित्रामण होय ते जग्याए तो साधुने
उतरवुं सूत्र उववाइ मधे कशुं ठे. ज्यां पुरणजइ चैत्यमां पृथ्वीशीक्षा
ठे ते उपर प्रजु बीराज्या ठे. ते पाठः—

तत्सर्णा आसोग वर पायवस्स दृष्टा इसी पंधा सल्लोणे
एवणं महं एगे पुढविसीखा पट्टए पणत्ते विक्कंजा याम
उत्सेहिं सुप्पमाणे कण्हे अंजणग घण कवाण कुवलय
द्वयधरकोसेया आगास केस कयलगी खंजणं सिंगजेद
रिठय जंवफळ असणक सण बंधण णोडुप्पलपत णिकरे
अयसिकुसुम प्पगासे मरकत मसार कवित्त णयणकीय

પરિસહને સહી પુજાનો પ૦ અજિલાપી. અ૦ આત્માને વિષે મુ૦ પરિસહ
 ઉપજે તે કેવા જ્ઞે૦ જ્ઞયકારી પિણાચાદિકના સુ૦ સુના ઘરને વિષે રજાને
 જિ૦ ચારિત્રીયાને જીવીત મર્ણની વાળા રહિત, એવા સાધુને સપર્શ
 સેહેતાં સોહેલા થાય.

જાવાર્થ:—હાં એમ કહ્યું કે, સ્થિત્વરકલ્પીપણું ઠોળીને જિનક
 લ્પીપણું આદરે તેવારે ૫ ચાર બોલ ઠોળે. પ્રથમ તો કમાન ઘાસે નહી,
 ઘીજે બોલે પુઠયા ઠતાં પ્રશ્નનો ઉદાહરણ કરે નહી, ગ્રીજે બોલે જગ્યા-
 માં (પુસ) કચરો કાઢે નહી, અને ચોથે બોલે ત્રણાદિક પાથરે નહી; ૫
 ચાર બોલ જિનકલ્પીપણું આદરે તેવારે ઠોળે. હવે જુઠું ! સ્થિત્વરકલ્પી-
 પણે પૂર્વોક્ત ચાર બોલ કરતા હતા ત્યારે ઠોળ્યા કહ્યા. જો ન કરતા
 હોત તો ઠોળેજ શું ? નાહ્યા હો તે વિચારી જો જો. પ્રજુએ તો કમાન
 વાસવા ઠયાનવાની ઠામ ઠામ વિધિ કહી છે. ઠતાં તેમનાં વચન ઠપ-
 પીને કમાન વાસવું ઠયારવું નિયેધે છે તેમને અસત્ય-જાપી જાણવા.

ઘસી તેરાપંચી કહે છે કે, સાધુને ચત્તમા રાલવા વર્જ્યા છે. તે માથત
 પ્રશ્ન વ્યાકરણ સૂત્રનું જુઠું નામ છે છે. તે પાંચમા સંવર દ્વારનો પાઠ:-

ણવાવિ અય તનય તંવ સીસ કંસ રયય જાવ રુવ મણિ
 મોત્તાવાર પુઢક સંપ દંત મણિ સિંગે સેલં કાય વરં ચેલ
 ચમપત્તાઈં મહારિહાઈં પરસ્સ અયોવવાય લોજજણણાઈં
 પરિયટ્ટું મુણવયો ॥

અર્થ:—જ૦ ઘસી ન લેવું ને શું-અ૦ લોહ ત૦ તરવું તં૦પ્રાંતુ સો૦
 મોનું કં૦નાંમું ૨૦ રુપું જા૦વાવત્ ૪૦ રુપું, સોનું મ૦ ચંદ્રકાન્તાશિ મણી
 જો૦ મોનીદ્વાર પુ૦ ટોર, સંપુટ, મં૦ શંભ પ્રસિદ્ધ દં૦ હાપીનો પ્રપત
 દાંત અયવા દાંતની નિયતી મ૦ મણી સં૦ સિંગ સે૦ પાપાણ ક૦ કાય
 વ૦ પ્રધાન વે૦ રુચ પ્રધાન અ૦ ચામડું, પટ્ટા સંબંધિયા જે પાત્ર મ૦
 (મદ્ય) મદ્ય મુષ ૧૦ અનેગને લેવા જાણી અ૦ ઇલાષ ધિતના કા:

પદાર સોં સોજના ઇપજાવણદારં પં પરાવર્તિવા અથવા પરિમદ્વા
ન કષ્ટે ગું તે ગુણવંતને.

જ્ઞાવાર્થ:—હવે જુઠું ! આ પાઠમાં તો સાધુને કાચનાં, પાપાણનાં
અને ચામડાનાં વસ્ત્ર પાત્ર વર્જ્યા છે; પણ ચશ્માનું તો નામે નથી. તમે
સૂત્રનું જુઠું નામ કેમ લ્યો ઠો? સોદ, કથોર, તાંબુ, સીસું, કાંસું, સોનું રુપું,
પ્રમુખ ધાતુ તો કોઈ પણ સાધુએ રાખવી નહીં, સૂત્રમાં ઠામ ઠામ વર્જી
છે; અને અહિંયાં તો ઇટલી જાતનાં પાત્રાંજ વર્જ્યા છે. ચશ્મા કયા સૂ-
ત્રમાં વર્જ્યા છે તે પાઠ યતાલો.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, “ કાચ પાપાણનાં પાત્રાં વર્જ્યા તેમ
કોઈ પણ ઇપગર્ણ ન રાખવાં. જેમ સોનાની થીંટી ન રાખવી, તેમ સો-
નાની મરકી, કંઠી પણ ન રાખવી.” યવા અઠતા દ્રુપ્તાન્ત આપે છે. તેનો
ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! સોનું પ્રમુખ સાત ધાતુ તો સૂત્રમાં ઠામ ઠામ
વર્જીજ છે, પણ અહિંયાં તો ઇટલી જાતનાં પાત્રાં વર્જ્યા છે; અને તમે
તો કહો ઠો કે, કાચ પાપાણનાં પાત્રાં વર્જ્યા તેમ કોઈ પણ ઇપગર્ણ ન
રાખવાં; તેમ ચશ્મા પણ કાચ પાપાણના છે. ત્યારે જુઠું ! હે દેવાનુપ્રીય !
હહાં તો કપડાનાં અને ચામડાનાં પાત્રાં પણ વર્જ્યા છે. તમે કપડાનાં બીજાં
ઇપગર્ણ કેમ રાખો ઠો ? વહી કપડાની અંગરણી, પાઘડી, દોલત, સુ-
ચણ પ્રમુખ સાધુને વર્જ્યા છે. હવે તમારી કેહેણીને સેલે કપડાના ચો-
ક્ષપટા મુદ્દપત્તી આદિ ધીજાં પણ ઇપગર્ણ ન રાખવાં જોઈએ. હે દેવાનુ-
પ્રીય ! જે રીતે સૂત્ર-પાઠમાં કહ્યું હોય તે રીતે અર્થ કેહેવો જોઈએ. તમે
મતના લીધે, હરેક જગ્યાએ, આવી આવી કુયુક્તિ કેમ લગામો ઠો ?

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે “ કપડાનાં તથા ચામડાનાં તો પાત્રાંજ
વર્જ્યા છે, અને કાચ, પાપાણ તો સર્વથા વર્જ્યા છે. માટે કાચ પાપાણનાં
કાંઈ પણ ઇપગર્ણ ન રાખવાં. ” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! અહિંયાં તો
સર્વ સોલ તથા સત્તર જાતનાં પાત્રાં વર્જ્યા છે. તમે ચદમો નિપેધવાને
વાસ્તે કહોઠો કે, કાચ, પાપાણ સર્વથા વર્જ્યા છે. ત્યારે તમે હિંગલો,
દુરતાલ કેમ રાખોઠો ? એ પણ પૃથ્વીકાયની જાત છે, પાપાણ છે. તમારે

લેલે તો એ પણ ન રાખવાં જોઈએ. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે, અમે છે
 હિંગલો, હરતાલ અચિત (વાટેલાં) રાખીએ છીએ. " તેનો ઉત્તર. હે દેવ-
 નુપ્રીય ! ચરમો પણ ક્યાં સચિત છે ? જેમ હિંગલો, હરતાલ રાત્રે છે
 તેમજ ચરમા રાત્રે છે. વહી કાચમાં, પાપાણમાં, પાણીમાં અને તેણમાં
 મોંઢું લેલે તો અતિચાર કહ્યો છે. તે મોંઢું લેલવાને કાચ તો ઠામઠામ
 વર્જ્યા છે, પણ પાનાં વાંચવાને ચરમો તો રાખવો ક્યાંય વર્જ્યો નથી.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે " ચરમા વિના અક્ષર ન સુજે તેને સાથ
 પ્રગ હાથ ઢેટે ઊતારને કીમી, કંથવાદિક જીવ શી રીતે સુજે ? તેવારે
 તો આદ્યાર, પાણી લેવા જવું તથા વિહાર કરવો કહ્યો નહી. " તેનો
 ઉત્તર. હે દેવનુપ્રીય ! જો ચરમાથી સુજે તો આંધણને પણ સુજવું જો-
 ઈએ. ચરમાથી તો નાના અક્ષરનો મોટો લેવાય, અને તેથી કરી ઘણી
 માર વાંગતાં નજર ન તાણવી પડે તેથી ચમ્પા છે. તેવારે તેરાપંથી કહી
 કહે છે કે " નાના અક્ષર ચરમા વિના ન લેવાય તો નાના જીવ માર-
 માં શી રીતે સુજે ? " તેનો ઉત્તર. હે દેવનુપ્રીય ! સૂત્રના અર્થનું નાના
 અક્ષરનું વાનું મામાત્રણ હાથ આપું રાત્રે તો તમારાથી પણ વંચાય નહીં.
 અને અક્ષર ન વંચાય સ્પોરે કીમી, કંથવાદિક જીવ તો ઘણા નાના છે,
 તે મામાત્રણ હાથ ઢેટે ઊતાર ચકા શી રીતે સુજે ? તમારી કેહેણીને લેને
 તમે તમારે પણ આદ્યાર, પાણી લેવા જવું તથા વિહાર કરવો કહ્યો નહીં.
 હરતાલ તમને મામાત્રણ હાથથી અક્ષર તો સુજે નહીં. હવે તમે વિહાર
 કરાંજો તથા આદ્યાર પાણીને ચાલે જાઉં છો, તે તમારી કેહેણીને લેને
 તમે તમે પણ શી ચીત્રાગદેવની આજ્ઞા ચાહાર છો.

હે દેવનુપ્રીય ! જ્યાં સ્વોટા ચોજ લગાવીને અણમાત્ર ત્રીંગણ
 હરતાં ઘોડા કેમ વાંચાં છો ? ત્રીવ તો પેતનવળાથી હાથે જાણે છે.
 તેથી મામાત્રણ હાથ ઢેટેથી લેવાય છે; પણ અક્ષર તો (તમ) વિદ્યા
 છે, તેથી મામાત્રણ હાથ ઢેટેથી સુજે નહીં. વહી તમે કહ્યો છો કે " ત્રી-
 વંદિત ન સુજે તેથી હાથે લેવું નહીં. " આગે માર ક્યાંકની અવગણના
 કરવા હવે ત્રી અનુષ્ટુપ અર્થમાત્રણ તમારે છે, ત્રણ ત્રિવંદિતી ય-

बगादना जघन्य तो आंगुलना असंख्यातमा जागे ठे अने पंचेडिनी पण अवगादना जघन्य तो आंगुलना असंख्यातमा जागे ठे. तेना जीव, वरुनां बीज तथा सरसवना दाणा प्रमुख, मार्गमां धुलमां पड्या देखाय नही, तेथी तमारी केहेणीने खेले तो चाखवुं न जोइए; पण जगवंते तो कष्टुं ठे के, जयणाथो चाखतां पाप कर्म बंधाय नही. तमे मतना सोधे, चरमा निपेधवाने वास्ते एवी कुयुक्ति लगावो ठो.

तेवारे वली तेरापंथी कहे ठे के, “सूत्रमां जगवंते चरमो राखवो क्यांय कसो नयी, माटे राखवो नही.” तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! सूत्रमां तो साही, हिंगलो, हरताल, सफेतो, खेखण, पीठी, पाटीयां, सूत्रनी खेखी प्रतो अने पोथीने बांधवानी दोरीत इत्यादिक क्यां राखवां कदां ठे ते बतावो. सूत्रमां कदा बिना राखो ठो ते तमारी केहेणीना खेले तो तमे जगवंतनी आह्वा बाहार ठो. तेवारे तेरापंथी कहे ठे के, ए तो तमे पण राखो ठो. एम कहे ठे तेनो उत्तर. हे देवा-
नुप्रीय ! अमे तो चरमो पण राखीए ठीए, तेमज पोथी प्रमुख सर्व ज्ञाननां उपगर्ण साही, खेखण अने हिंगलो प्रमुख पण राखीए ठीए, ते यथायोग्य समजीने राखीए ठीए; कारण के सूत्रमां पांच व्यवहार मानवा कदा ठे. शाख सूत्र व्यवहार उद्देशे दसमे. तथा जगवती सूत्र शतक ब्राह्मणे उद्देशे ब्राह्मणे. ते पाठः—

कइ विहेणं जंते ! व्यवहारे पं० ? गो० ! पंचविदे व्यवहारे
पं०तं०ः—आगमे १ सुए २ आणा ३ धारणा ४ जीए ५.
जहासेतव आगमेसिया आगमेणव्यवहारंपठवेद्या. णोय-
सेतव आगमेसिया जहासेतव सुएसिया सुएणव्यवहारं-
पठवेद्या. णोयसेतव सुएसिया जहासेतव आणासिया
आणाएव्यवहारंपठवेद्या. णोयसेतव आणासिया जहासे-
तव धारणासिया धारणाएव्यवहारंपठवेद्या. णोयसेतव धा-

રણાસિયા જહાસેતઢ જીએસિયા જીએણવવહારંપઠવેઘા.
 ઇચ્છેએદિયં પંચદિંવવહારંપઠવેઘા. તં ૦ આગમેણં ૧ સૂ-
 ણં ૨ આણા ૩ ધારણા ૪ જીએણં ૫ જહાજહાસે આ-
 ગમે ૧ સૂ ૨ આણા ૩ ધારણા ૪ જીએ ૫ તહાતહા
 પઠવેઘા. સેકિમાહૂ ઝંતે ! આગમવલિયા સમણાનિગ્ગંથા
 ઇચ્છેઇયં પંચવિહંવવહારં જયાજયા જદિંજદિં તયાતયા ત-
 દિંતદિં અણિસિસ જવસિયં સમ્મંવવહારમાણે સમણે નિગ્ગ-
 થે આણા આરાદ્દા જવઃ ॥

અર્થ:—પૂર્વવત્. જુઠ પ્રશ્ન વીજે પાને ૧૭૧ મેં.

જ્ઞાવાર્થ:—હવે આ પાઠમાં તો આગમવ્યવહાર માનવો કહ્યો.
 તીર્થંકર, ગણધર, કેવલી, મનપર્યવ જ્ઞાની, અવધજ્ઞાની, ચૌદ પૂર્વધારી
 અને દસ પૂર્વધારી, ઇટલાને આગમવ્યવહારી કહીયે. તેમની આજ્ઞા
 પ્રમાણે વર્તવું; હવે તે આગમવ્યવહારો ન હોય તો તેમનાં પરુપ્યાં સૂત્ર
 (તે સૂત્રવ્યવહાર) પ્રમાણે વર્તવું. ૧ હવે સૂત્રમાં બોલનો જે નિર્ણય ન
 હોય તે આજ્ઞાવ્યવહાર પ્રમાણે કરવો. ૨ આજ્ઞા દેવાવાસો ન હોય તો
 ધારણાવ્યવહાર માનવો. (જેમ ધારણા હોય તેમ કરવું); ૪ અને
 ધારણા ન હોય તો પાંચમો જિતવ્યવહાર માનવો (જેમ વક્રા વક્રેરા કરત
 હોય તેમ કરવું). ૫ એ પાંચ વ્યવહાર માનતો ચકો આજ્ઞાનો આરા-
 ધક થાય કહ્યું.

હવે જુઠ ! સૂત્રમાં જે બોલનો નિર્ણય ન કર્યો હોય તે પાંચમ
 જિતવ્યવહારે માનવો. જેમ વક્રેરા કરતા આવ્યા તેમ કરતો ચકો
 આજ્ઞાનો આરાધક થાય કહ્યું. ત્યારે જુઠ ! હે દેવાનુપ્રીય ! સૂત્ર, પોથી
 સાદી, હિંગલો, દરતાલ અને લેલ્લણ પ્રમુલ્લ સર્વે બોલનો “ સાધુ એ
 રાખવું કે ન રાખવું, ” એવો સૂત્રમાં નિર્ણય કર્યો નથી; અને દેવદિગ્ધિમણિ
 દ્વિમાશ્રમણ, જગવંતને સત્તાવીસમે પાટે ચપા તેમણે સૂત્ર સહ્યાં ત્યા
 પઠી સાદી, હિંગલો અને ચરમા પ્રમુલ્લ જ્ઞાનનાં અપગર્થ, સાધુ રાક્ષસ

જ્ઞાત્યા. વાસ્તે સર્વ જ્ઞાનનાં ઉપગર્ણ રાખવાં તે જિતવ્યવહારમાં છે; અને
 જ્યારે સૂત્રવ્યવહાર ન હોય ત્યારે જિતવ્યવહાર માનવાની જગવંતની
 બ્રાહ્મ છે. એ ન્યાયે. ચરમા, હિંગલો, સાહી, હસ્તાલ, લેલણ, પોથી અને
 પાના પ્રમુખ સર્વ જ્ઞાનનાં ઉપગર્ણ સૂત્રમાં નથી કહ્યાં, ઠતાં અને રાલો
 ઢીપ; પણ તમે ચરમા તો ઝયાપો તો અને સાહી, હિંગલો, લેલણ, પોથી,
 પાનાં પ્રમુખ ઘણી વસ્તુ સૂત્રમાં કહ્યા વિના રાલોતો. એ ચરમા જિતવ્ય-
 વહારમાં છે તેને મતના લીધે ઝયાપાને તમે સાધુ માથે જુઠાં બ્રાહ્મ ઘોતો.

વહી તેરાપંથી, કમાન વાસવા ઢધારવાની તથા ચરમો રાલવાની
 જગવંતની બ્રાહ્મ છે તે તો, જગવંતનાં વચન ઝયાપાને નિપેધે છે, અને
 પ્રહસ્થીના ઘેરે બેસવું સ્થાપે છે; પણ જગવંતે, પ્રહસ્થીના ઘેરે બેસે તેને
 સાધવંતથી ઘટ કહ્યો છે. જ્ઞાત્ય સૂત્ર દસવૈકાલીક અધ્યયન ઠઠ. તે ગાથા:-

દસ અઠ્ય ઠાણાઈ, જાઈં વાલો વિરચઈ;

તઠ અઠ્યરે ઠાણે નિર્ગંથા તાઝ ખસ્સઈ ॥ ૭ ॥

વયઠકં કાયઠકં, અકપ્પો ગિહિજાયણં;

પલિયંક નિસિચાય, સિણાણં સોજ વચણં ॥ ૮ ॥

અર્થ:-દ૦ દસ અને અ૦ આઠ એમ અઠાર ઠાણ સ્થાનક જાણ
 જે વા૦ અજાણ વિ૦ વિરાધે ત૦ તે અઠાર સ્થાનક માંહીહું અ૦ અનેહું
 કૌણેક ઠાણ સ્થાનક વિરાધેતે થકે નિ૦ નિર્મયપણાયો તા૦ તે જ૦ ઘટ
 ધાય. હવે તે અઠાર સ્થાનક કહે છે:-વ૦ મત ઠ કા૦ કાય ઠ અ૦ અ-
 કલ્પનિક વસ્તુ ગિ૦ પ્રહસ્થીનાં ખાજન થાલી પ્રમુખ. પ૦ પલંક (હો-
 લીટ) નિ૦ કારણ વિના પ્રહસ્થીના ઘેરે બેસવું તે સિ૦ સ્નાન અને સો૦
 વિધુયા (શરીરની ઝોજા) વ૦ વર્જવાં. એ ૧૮ સ્થાનક.

જ્ઞાવાર્થ:-હવે જુઠ ! આ પાઠમાં કશું કે, અઠાર માંહેલો એકે
 બોલ સેવે તેને સાધવંતથી ઘટ કહીયે. તેમાં સોલમો બોલ પ્રહસ્થીના
 ઘેરે બેસવાનો છે તેનું વર્ણન ૫૭ મી. ગાથાથી ૬૦ મી ગાથા સુધી છે. ત્યાં
 પ્રહસ્થીના ઘેરે બેસવાથી સાધુને જે દોષ ઝપડે તે કહ્યા છે.

अंतरागिहंसि चिह्नित्तएवा जाव छाणंवा छाइत्तए ॥ नो-
 कप्पइ निगंथाणंवा १ अंतरागिहंसिवा जाव चउग्गाहंवा
 पंचगाहंवा आइस्वित्तएवा विजावित्तएवा कीट्टित्तएवा पे-
 इत्तएवा ननठ एगनाएएवा एगवागरेणवा एगगाहाएवा
 एग सिलोएणवा सेविए ठिच्चा नोचेवणं अठिच्चा ॥ नो
 कप्पइ निगंथाणवा २ अंतरागिहंसि इमाइं पंचमद्व-
 याइं सव्जावणाइं आइस्वित्तएवा विजावित्तएवा किह्ति-
 एवा पवेइत्तएवा ननठ एग नाएणवा एगवागरेणवा
 एगगाहाएवा एगसिलोएणवा सवियठिच्चा नोचेवणं
 आठिच्चा ॥ २३ ॥

अर्थः—नो० न कइये नि० साध साधवीने अ० ग्रहस्थिता घर
 बिपे बि० ठुं रदेवुं नि० बेसवुं तु० सुवुं नि० निंजा सेवी प० विशेष
 निंजा सेवी अ० असन, पाणी, खादिम, स्वादिम, ए चार आ० आहा
 करयो उ० वर्मीनीत १, सधुनीत २, बसखो ३, अने नाकनो मेस ४ प
 परतवयो स० सजाय करवी था० ध्यान ध्यावुं का० काउसग ता
 ठावयो. अ० हवे यवी ए० जो एम जा० जाणे वा० रोगी थे० स्थि
 त० नरन्वी दु० दुर्बल कि० कित्तामना पामी ज० जराय जुनो ज० ज
 जंरी देदे सु० सुर्ग पामी प० परनो होय ए० तेने क० कइये अ० प्र
 स्थिता घरने बिपे बि० ठुं रदेवुं, बेसवुं, सुवुं जा० यावत ता० काउस
 ग ता० इगियावई पन्तिकमवो. नो० न कइये नि० साध साधवीने अ०
 ग्रहस्थिता घरने बिपे बेसीने जा० यावत च० चार गाथा प० पांच गाथा
 आ० कइवी बि० जुदी जुदी कयवी की० विस्तारे केदेवुं (प्रभाषा-
 रत्नमां गुण कइने), प० विशेषे केदेवुं (माहाप्रणनां फल निर्जानां
 फल मुक्तिपद समवा), न० पण एटवुं विशेष प० ना० एकन ध्या
 इत्यन्त केदे प० एका एका प्रभोत्तर केदे प० ना० एकन गाथा कइ

પૃ સિ૦ એકજ શ્લોક કહે; સે૦ તે પણ વિ૦ ઝના રહીને, પણ નો૦ નહીં અ૦ બેસીને કહે. નો૦ ન કહ્યે નિ૦ સાધસાધવીને અં૦ ઘર વચાસે બેસીને ૬૦ એ૦ પાંચ માહાવ્રત સ૦ પચીસ જાવના સહિત આ૦ કેહેવાં વિ૦ અર્થ જુદા જુદા કથી પ્રાણાતિપાત વેરમણાદિક કિ૦ વિસ્તારી કેહેવા (પ્રશ્નવ્યાકરણમાં ગુણ કહ્યા તે), પ૦ વિશેષ કેહેવા (મુક્તિપદ પામવા રૂપ માહાવ્રત (નિર્જરા) નાં ફલ), ન૦ પણ પટલું વિશેષ એનાં૦ એકજ ન્યાય દ્રષ્ટાન્ત એવા૦ એકજ પ્રશ્નોત્તર એંગા૦ એકજ ગાથા એ૦ સિ૦ એકજ શ્લોક કેહેવો; સે૦ તેપણ વિ૦ ઝના રહીને; નો૦ પણ બેસીને ન કેહેવો.

નાંધાર્થ:—હવે જુલ ! આ પાઠમાં શ્રી ધીતરાગદેવે એમ કહ્યું છે કે, સાધસાધવીને પ્રહસ્ત્રીના ઘેરે ઝડું રેહેવું ૧, બેસવું ૨, સુવું ૩, નિંદ્રા લેવી ૪, વિશેષ નિંદ્રા લેવી ૫, અસ્નાદિક ચાર આહાર કરવા ૬, ઉચ્ચારપાસવણ લેલ ૭, પરઠવવાં ૮, સંજ્ઞા કરવી ૯, ધ્યોન કરવું ૧૦, અને કાંઠસંગ કરવો ૧૦, એ દસ કામ પ્રહસ્ત્રીના ઘેરે જઈને કરવાં નહીં; અને અપવાદ માર્ગમાં ચુટો (સિયવર), રોગો તથા હુર્વલ હોય, સુર્વા આવતી હોય અને હેઠો પડતો હોય તેને પ્રહસ્ત્રીના ઘેરે બેસવું કહ્યે. બહી આગલ આ પાઠમાંજ એમ કહ્યું છે કે, પ્રહસ્ત્રીના ઘેરે ચાર પાંચ ગાથા કેહેવી નહીં, પાંચ માહાવ્રત પણ કેહેવાં નહીં; તેમ પાંચ માહાવ્રતની પંચીસ જાવના પણ કેહેવી નહીં. કદાચિત કોઈ પુરે તો એક પ્રશ્નોત્તર-દેવો તથા એક ગાથા અથવા એક શ્લોક કેહેવો; તે પણ ઝના રહીને કેહેવો, પણ બેસીને કેહેવો નહીં. એ જુલ ! જગંબંતની તો આજ્ઞા એવી છે કે, પ્રહસ્ત્રીના ઘેરે કામ પડ્યાં કેહેવું પડે તો એક શ્લોક કે ગાથા ઝના રહીને કેહેવી; પણ બેસીને કેહેવાની આજ્ઞા નથી. ત્યારે ઘણી ધાર પ્રહસ્ત્રીના ઘેરે બેસીને ઉપદેશ દેવો ક્યાં થંકી ? તમે પ્રજુનાં વચન ઉત્થાપીને પ્રહસ્ત્રીના ઘેરે બેસીને વચ્ચાણ વાંચવું તથા ઉપદેશ દેવો કેમ સ્થાપો તે ?

તેવારે તેરાપંથી, પ્રહસ્ત્રીના ઘેરે બેસવું સ્થાપવાને,

હે કે “ સૂત્ર દસવૈકાલીકમાં ગ્રહસ્થીના ઘેરે વેસે તો કહ્યો, અને આ ગ્રહતકલ્પના ગ્રીજા ઉદ્દેશમાં વર્જ્યુ તે અંતર ઘર કહ્યું છે. તે અંતર ઘર તો રસોડા કરે તે ધણીયો સુવે તે મેહેલાત તથા ઊંરના પ્રમુખ જિતર જગ્યાને અંતરઘરમાં તેર બોલ કરવા વર્જ્યા છે, પણ પરસાલ (ચોકમાં, કપેરીમાં અને અઘાયલી (એકાન્ત) વેસવું તથા ઉપદેશ દેવો નથી વર્જ્યો. ” યમ પોતાનાં સોટા અર્થ કરે છે તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! જે જગ્યામાં સાધુને વેસવું વર્જ્યુ, તેજ જગ્યામાં બુદ્ધા સ્થિવરને, તપસ્વીને ટાંચા રહેવાનો, વેસવાની, સુવાની, ચાર આહાર વળીનીત લઘુનીત પ્રમુખ પરઠવવાની જાવત્ તેર બોલ કરવાની હવે જુઠું સ્થિવર, રોગી અને તપસ્વી, ગ્રહસ્થીના ઘેરે રસોડા જગ્યામાં, સુવાના મેહેલમાં, સેજ્યામાં, તથા જિતર-ઊંરના આહાર પાણી કરે તથા વળીનીત લઘુનીત પરઠવે કે જગ્યામાં પરઠવે તે કહ્યો.

તેવારે તેરાપંથી પણ કહે છે કે “ અઘાયલી જગ્યામાં, ઠંઠે તથા નોહોરા પ્રમુખમાં આહારાદિક કરે તથા લઘુનીત પરઠવે; પણ રસોડા તથા સુવાની જગ્યામાં તો સ્થિવર, તપસ્વી પણ આહાર પાણી કરે નહીં તથા દિસા માત્રે પણ હે દેવાનુપ્રીય ! તમે રસોડાનો તથા સુવાની જગ્યાને કહોઠો ? યવા સોટા અર્થ કેમ કરોઠો ? અહીંયાં તો ‘ ગિરિ ’ અને ‘ અંતર ’ કહેતાં માંહે સાધુને વેસવું નહીં તથા ઉપદેશ પ્રત્યુપ તો યમ કહ્યું છે. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે “ સૂત્ર ચારમા અધ્યયનમાં હરકેશો મુનોરાજે બ્રાહ્મણો ના પાનામાં છે; તથા તેજ સૂત્રના પચોસમા અધ્યયનમાં જયઘોષ મુને પને બ્રાહ્મણના પાનામાં ઉપદેશ દીધો છે; તથા સૂત્ર હાલનાં જ્ઞાને વાનશાસ્ત્રમાં આરજ્યાળ મોટે મંદાળે ઉપદેશ દીધો

देणहार आचार्यनी अं० समिपे आ० आलोयणा लेवी. ए० नपी इ० ए साध साधवीने के० कोइ अ० अनेरो आ० आलोयणनो देणहार आचार्य ए० एम होय तो क० कल्पे अ० मांदोमांदी एकेकनी अं० समिपे आ० आलोयणा लेवी. ज० जे कोइ नि० साधुने नि० साधवीने सं० वार प्रकारना संज्ञोग ठे ए० तेमने न कल्पे अं० मांदोमांदी अं० साधु साधवीनी समिपे अने साधवी साधुनी समिपे जइने वें० घेयावच करवी. अ० ठे इ० इहां कोइ अनेरा साध साधवी व० घेयावचना करणहार क० कल्पे ते साध साधवीने ते० ते कने वें० घेयावच क० कराववी. ए० मधी इहां क० कोइ अनेरा वें० घेयावचना करणहार ए० जो एम होय तो क० कल्पे अ० मांदोमांदी वें० घेयावच क० कराववी.

अर्थः—हवे जुठ ! इहां एम करुं के, वार प्रकारना संज्ञोग होय ते साध साधवीने कदाचित दोष लागे तो ते दोषनो आलोयण लेवी जोइय; पण ते मांदोमांदी लेवी न कल्पे. अनेरो कोइ गुणसंपन्न आलोयणा देवा योग्य आलोयणाचार्य होय तो तेनी कने आलोयण लेवी कल्पे. हवे जो एवा गुण संपन्न आलोयणना देणहार एवा न होय तो ते कारणे मांदोमांदी पण आलोयणा लेवी कल्पे एम करुं. हवे जेम आलोयण लेवानो विधि पटी, तेम घेयावच पण मांदोमांदी एकेकनां करवी कराववी नही. ते घेयावच ठाणापांगना प्रीजा चाणे अण प्रवृत्तनी पटी ठेः— आहार, पाणो, वस्त्र, उपगर्णादिकनुं देयुं १, मात्रादिकनुं परठयुं २, अने तेलादिक मसल्लयुं, दावयुं तथा चांपयुं ३. वस्त्री धो मश्रज्याकरणजीमां घणा प्रवृत्तनी घेयावच पटी ठे. ते घेयावच साध साधवीए मांदोमांदी करवी नही. हवे कोइ रोगादिक कारण ठरजे तो घेयावच करवा योग्य कोइ अनेरा पासे घेयावच कराववी; अने घेयावच करवा योग्य न होय तो अपवादमां मांदोमांदी पण देणहार करवी कल्पे करुं. एम करतां संपटादिकनो रोग ठरजे ते सांजडा पटी घोवीसमुं सृष्ट पटीये ठीये. ते पाठः—

हवे तेरापंथी साधवी साथे संसतो परिचय करे ठे अने स्थापे ठे.
तेनुं वर्णनः—

बली ढोला, पासत्था, सुखसेलीआ अने जीजनां लोसपी, साध-
वीनां आहारपाणी ले ठे पण ठाणायंग सूत्रनां त्रीजा ठाणामां काम
पड्याथी प्रण प्रकारे साधवीने बोलाववुं कछुं. तेमां काम पड्याथी
आहारादिक देवो देवराववो कछो; पण साधवीनां आहार पाणी खेवो
तो, बन्नीस सूत्रमां ध्याय कछुं नथी. उतां तेरापंथीनां साधुउ आर-
जानो आण्यो आहार पाणी ले ठे. हवे ठाणायंगमां आर्जनि देवो
देवराववो कछो ठे, ते पण काम पड्या अज्ञातादिक कारणे कछो संजवे
ठे; कारण के सुखे समाधे साध साधवीने मांहोमांही आलोवणा खेवी
तथा मांहोमांहे आहार पाणी प्रमुखनी वैयावय करवी, एके कछे
नहीं. शाख सूत्र व्यवहार उद्देशे पांचमें. ते पाठः—

जे निगंथाय निगंथीउय संजोइयासिया णोण्हं
प्पति अन्नमसस्स अंतिए आलोइए. अठिया इठएइ
केइ आलोयणारिहे कप्पतिणं तस्स अंतिए आलोइत्तए.
एठि इठएइ केइ अण्हं आलोयणारिहे एवणं कप्पति
असमसस्स अंतिए आलोइत्तए. जे निगंथाये निगंठि-
उय संजोइयासिया नोण्हं कप्पति असमसस्स अंतिए वे-
यावचं करितए अठियाइणं वयाइणं वयावचंकरेइ क-
प्पतिण्हं तेणं वेयावचं करावित्तए. एठियाइणं केइ
वेयावचंकरे असमसेणं वेयावचं करावित्तए॥

अर्थः—जे जे

संजोमी ठे

आण आलोयणा

को देवद्वार

निण साधवी संण बार प्रकारना

एकेकनी अण समिपे

कोइ आण आलोयणा

तण ते आलोयणा

देणहार आचार्यनी अं० समिपे आ० आलोयणा लेवी. ए० नधी इ०
ए साध साधवीने के० कोइ अ० अनेरो आ० आलोयणनो देणहार आ-
चार्य ए० एम होय तो क० कट्पे अ० मांहोमांही एकेकनी अं० समिपे
आ० आलोयणा लेवी. ज० जे कोइ नि० सांधुने नि० सांधवीने सं० धार
प्रकारना संज्ञोग ठे ए० तेमने न कट्पे अं० मांहोमांही अं० साधु
साधवीनी समिपे अने साधवी साधुनी समिपे जइने वें० वैयावच करवी.
अ० छे इ० इहां कोइ अनेरा साध साधवी व० वैयावचना करणहार क०
कट्पे ते साध साधवीने ते० ते कने वे० वैयावच क० कराववी. ए० नधी
इहां क० कोइ अनेरा वे० वैयावचना करणहार ए० जो एम होय तो
क० कट्पे अ० मांहोमांही वे० वैयावच क० कराववी.

अर्थः—हवे जुठ ! इहां एम कणुं के, धार प्रकारना संज्ञोगी होय
ते साध साधवीने कदाचित दोष लागे तो ते दोषनी आलोयण लेवी
जोइय; पण ते मांहोमांही लेवी न कट्पे. अनेरो कोइ गुणसंपन्न आ-
लोयणा देवा योग्य आलोयणाचार्य होय तो तेनी कने आलोयण लेवी
कट्पे. हवे जो एवा गुण संपन्न आलोयणना देणहार त्यां न होय तो
ते कारणे मांहोमांही पण आलोयणा लेवी कट्पे एम कणुं. हवे जेम
आलोयण लेवानी विधि कही, तेम वैयावच पण मांहोमांही एकेक पासे
करवी कराववी नही. ते वैयावच ठाणायांगना श्रीजा ठाणे ग्रण प्रका-
रनी कही ठेः— आहार, पाणो, वस्त्र, उपगर्णादिकनुं देवुं १, माश्रादिक-
नुं परवधुं २, अने तेखादिक मसखुं, दावुं तथा घांपवुं ३. वस्त्री धो
प्रश्नच्याकरणजीमां घणा प्रकारनी वैयावच कही ठे. ते वैयावच साध
साधवीए मांहोमांही करवी नही. हवे कोइ रोगादिक कारण उपजे
तो वैयावच करवा योग्य कोइ अनेरा पासे वैयावच कराववी; अने वैया-
वच करवा योग्य न होय तो अपवादमां मांहोमांही पण वैयावच
करवी कट्पे कणुं. एम करतां संपटादिकनो शंका ठरजे ते चांजवा जही
चोवीसमुं सूत्र कहीये ठीये. ते पाठः—

हवे तेरापंथी साधवी साथे संसतो परिचय करे ठे अने स्थापे ठे
तेनुं वर्णनः—

बली ढोला, पासत्या, सुखसेलीआ अने जीजना लोसयी, सां
वीनां आहारपाणी ले ठे पण ठाणियांग सूत्रना त्रीजा ठाणामां काम
पढ्याथी णण प्रकारे साधवीने बोलावतुं कथुं. तेमां काम पढ्याथी
आहारादिक देवो देवराववो कथो; पण साधवीनो आहार पाणी लेवो
तो, यत्रीस सूत्रमां ध्याय कथुं नथी. ठतां तेरापंथीना साधुउ आर
जानो आण्यो आहार पाणी ले ठे. हवे ठाणियांगमां आर्जनि देवो
देवराववो कथो ठे, ते पण काम पढ्यां अज्ञातादिक कारणे कथो संजवे
ठे; कारण के सुखे समाधे साध साधवीने मांदोमांदी आलोचना लेवी
तथा मांदोमांदे आहार पाणी प्रमुखनी वैयावय करवी, एके कथे
नही. शाख सूत्र व्यवहार उद्देशे पांचमं. ते पाठः—

जे निगंथाय निगंथीउय संजोइयासिया एणएहक-
प्पति अन्नमन्नस्स अंतिए आलोइए. अठिया इवएह
केइ आलोयणारिहे कप्पतिणं तस्स अंतिए आलोइत्तए.
एव्वि इवएहं केइ अएहे आलोयणारिहे एवणं कप्पति
अणमणस्स अंतिए आलोइत्तए. जे निगंथाये निगंथि-
उय संजोइयासिया नोन्हंक्पपति अणमणस्स अंतिए वे-
यावचं करितए अठियाइणं वयाइणं वयावचंकरेइ क-
प्पतिएहं तेणं वेयावचं करावित्तए. एठियाइणं केइ
वेयावचंकरे एवणं कप्पति अणमणं वेयावचं करावित्तए॥

अर्थः—जे० जे कोइ नि० साधु नि० साधवी सं० बार प्रकारमा
संजोगी ठे तेमने ए० न कइये अ० मांदोमांदी एकेकनी अं० सनिवे
आ० आलोचना लेवी. अ० ठे इ० एमने के० जो कोइ आ० आलोचना
नो देवद्वार आचार्य नो क० कइये नि० ने साध साधवीने त० ते आलोचना

बिना घेसवुं उठवुं कल्पे नही. एक तो (समोसर्णमां) व्याख्यानमां आवुं कलुं, ते प्रवृत्तमां चार हाथ पनानो पठेनी प्रमुख उठेनी, सर्व हाथ पग प्रमुख अंग उपांग ढांकीने घेसवुं कलुं, अने एक पोतानी पासे प्रणाववावाली गीतार्थ आर्या न होय तो साधुजी पांसे धांचणी खेवां तासु आवुं कल्पे कलुं. ए वे ज्ञानना प्रयोगेने अर्थ आर्याने साधुना उपाधये आवुं कलुं ठे. ए ज्ञानादिकना प्रयोग बिना साधु रहेता होय ते जग्यामां आर्याने आधीने उठुं रहेवुं, घेसवुं, सुवुं के आहारादिक कांइ पण काम करवुं कल्पे नही; अने साधुने साधवीं रहतो होय ते जग्यामां उठुं रहेवुं, घेसवुं, सुवुं तथा चार आहार करवा कल्पे नही; तेम कांइ पण काम करवुं कल्पे नही. शाख सूत्र श्रुतकल्पना त्रीजा उद्देशामां. ते पाठः—

नोकप्पइ निग्गंथाणं निग्गंथीणं उवस्सयंसि चिच्छित्तएवा
निसित्तएवा निदाइत्तएवा तुयट्ठित्तएवा पयलाइत्तएवा अस-
सणंवा ४ आहारं आहारित्तए उचारंवा ८ पासवणंवा
खेखंवा सिधाणंवा परिठवित्तए सद्यायंवा करित्तए ज्ञाणं-
वा ज्ञाइत्तए काजसग्गंवा ठाणंवा ठाइत्तए. नोकप्पइ
निग्गंथीणं निग्गंथाणं उवस्सयंसि चिच्छित्तएवा निसिइत्त-
एवा तुयट्ठित्तएवा निदाइत्तएवा पयलाइत्तएवा असणंवा ४
आहारमादरित्तएवा उचारंवा ४ परिठवित्तए सद्यायंवा
करित्तए काजसग्गंवा ठाणंवा ठाइत्तए. ॥

अर्थः—नो० न कल्पे नि० साधुने नि० साधवीना उ० उपाधयेने
विषे चि० सेहेजे उठुं रहेवुं १ नि० घेसवुं २ तु० सुवुं ३ नि० निंदा
खेवी ४ प० विशेष निंदा खेवी ५ अ० असनादि चार आहार करवा
६, उ० वर्त्तनीत ७ पा० सधुनीत ८ जे० वसखो ९ अने सि० नाति-
कानो मेख १० प० परववां, स० संजाय करवी ११ ज्ञा० ध्यान ध्यावुं

तो आइय अतिक्रमे नही; अने साधवीना पगमां खीझो कांटो, प्रमुख जोगो
होय तथा आंखमां प्राची. रज, बीज प्रमुख पद्मसुं होय ते पोते काटा
समर्थ न होय त्यारे साधु काटे तो आइया अतिक्रमे नही. वडी व-
ममो जग्यायो तथा पर्वतादिकणी पम्ती साधवीने तथा जप बार
आदिकमां छनन्ती. पम्ती तथा कुवती साधवीने तथा (माया) वा-
हाये चरनां छनरनां पम्ती साधवीने, साधु मदतो यको आइया अति-
क्रमे नही. आनप्र वडी कंदर्प चित्तो करो, खोजादिके करी अपने जहा
चिंतु करी लत्ती साधवीने साधु काडी राखतो यको आइया अतिक्रमे
नही. जेस पग तथा जोगमां खीझो, कांटो, रज, बीज प्रमुख साध
समर्थी. जेने काटका समर्थ न होय त्यारे साधु साधवीने अपने साधवी ता-
दुने काटका आइया अतिक्रमे नही; पण जो साधु पातो साधु अपने साधवी
अने साधवी काटका होय तो मांझिमांहे कटावतु कटये नही. तेपग
काटका होय पण मकाटी नेपावनी पावतमां पण दवरदार सूर्यमा
काटका आइया करी जे कै, साधु पागे साधु करवा पातो होय अने
साधवी. वजे साधवी कटवा पावी होय तो साधुने साधवी पागे अने
साधवी जे साधु पागे नेपावनी कटावनी कटये नही. ते छतां तगे सुये
साधवी अने साधवी साधवी साधवी कटवा अने साधवी जे साधवीने जेस
अने जो ? वडी वजहु, वजहु, बीजहु, पात्रां प्रमुखानुं देगनुं अपने भी
अने वजहु कटवा आवां कने जेस कटवां वो ? पात्रां निनिनयने
वजहे वजहु वजहु वजहावीने आवांवी अस्ताव गस्ताव, संनमा पवित्र
अने काटका होय जेस जेस आवां वो ?

[illegible]

विना घेसवुं उठवुं कल्पे नही. एक तो (समोसर्णमां) व्याख्यानमां
आववुं कएुं, ते प्रखदामां चार हाथ पनानो पठेनी प्रमुख उठोने, सर्व
हाथ पण प्रमुख पंग उपांग हांकीने घेसवुं कएुं, अने एक पोतानी पासे
प्रणावपावासी गीतार्थ आर्या न होय तो साधुजी पासे धांचणी लेवा
साह आववुं कल्पे कएुं. ए वे ज्ञानना प्रयोगेने अर्थे आर्याने साधुना
उपाधये आववुं कएुं ठे. ए ज्ञानादिकना प्रयोग विना साधु रहेता होय
ते जग्यामां आर्याने आवीने उठुं रहेवुं, घेसवुं, सुवुं के आहारादिक
कांइ पण काम करवुं कल्पे नही; अने साधुने साधवी रहेतो होय ते
जग्यामां उठुं रहेवुं, घेसवुं, सुवुं तथा चार आहार करवां कल्पे नही;
तेम कांइ पण काम करवुं कल्पे नही. शाख सूत्र वृहत्कल्पना त्रीजा
उद्देशामां. ते पाठः—

नोकप्पइ निग्गंथाणं निग्गंथीणं उवस्सयंसि चिठ्ठित्तएवा
निसित्तएवा निदाइत्तएवा तुयट्ठित्तएवा पयळाइत्तएवा अ-
सणंवा ४ आहारं आहारित्तए उचारंवा ८ पासवणंवा
खेवंवा सिघाणंवा परिठ्वित्तए सद्यायंवा करित्तए ज्ञाणं-
वा ज्ञाइत्तए काउसग्गंवा ठाणंवा ठाइत्तए. नोकप्पइ
निग्गंथीणं निग्गंथाणं उवस्सयंसि चिठ्ठित्तएवा निसिइत्त-
एवा तुयट्ठित्तएवा निदाइत्तएवा पयळाइत्तएवा असणंवा ४
आहारमाहरित्तएवा उचारंवा ४ परिठ्वित्तए सद्यायंवा
करित्तए काउसग्गंवा ठाणंवा ठाइत्तए. ॥

अर्थः—नो० न कल्पे नि० साधुने नि० साधवीना १

विषे चि० सेदेजे उठुं रहेवुं १ नि० घेसवुं २ तु०

खेवी ४ प० विशेष निज्जा खेवी ५ अ० असर्णा

६, उ० वमीनीत ७ खधुनीत ८ खे०

कानो मेख १० प

सोऽश्रोत्रे, जगवंते काचुं पाणी पीवा माटे, हाथ, पग, चाटुनी प्रमुख
थोवा माटे अने स्नानने अरथे लेवुं कट्ये कथुं ठे. शाख सूत्र उच-
वाइजीमां. ते पाठः—

तेसिणं परिवायगाणं णोकप्पइ अगट्ठएणवा चंदणेणवा
कुंकुमेणवा गायं अणुलिपित्तए एणव्व एगाए गंगामट्ठि-
याए. तेसिणं परिवायगाणं कप्पइ मागहपठए जलस्स
पग्निगाहित्तए सेविय वहमाणे नोचेवणं अवहमाणे सेविय
थिमिज्जए नोचेवणं कंदमोदए सेविय बहुपसणे नोचेवणं
अवहुपसणे सेविय परिपूए नोचेवणं अपरिपूए सेवियणं
दीणे नोचेवणं अदिणे सेविय पिवित्तए नोचेवणं इत्थ
पाय, चरुचम पक्कालण्ठयाए सिणाइत्तएवा. तेसिणं परि-
वायगाणं कप्पइ मागहए अट्ठाट्ठए जलस्स पग्निगाहित्तए
सेविय वहमाणे नोचेवणं अवहमाणे जाव नोचेवणं अ-
दिणे सेविय इत्थ पाय चरुचम्मसं पक्कालण्ठयाए नोचे-
वणं पिवित्तएवा. तेसिणं परिवायगाणं कप्पइ मागहए
अट्ठए जलस्स पग्निगाहित्तए सेविय वहमाणे नोचेवणं
अवहमाणे जाव नोचेवणं अदिणे सेविय सिणाइत्तए
नोचेवणं इत्थपाय चरुचम्मसं पक्कालण्ठयाए पिवित्तएवा.
तेसिणं परिवायगा एयारुवेणं विहारेणं विहरमाणा बहुइं
वासाइं परिवाइं पाउणंति. ॥

। अर्थ—ते० ते परिवाजकने णो० न कट्ये अ० अगर चं० मुख
प्रमुख कुं० कंकु. केशर प्रमुख गा० शरीरे अ० विलेपन करवा; ए०
पण एट्ठुं विशेष ए० एक गं० गोपीचंदन कट्ये. ते० ते परिवाजकने
क० कट्ये मा० मागध देश संबंधी पाथामां माय एट्ठुं पीवाने अर्थे

ज० पाणी नदीमांथी प० खेवुं; से० तेपण व० वेहेतुं थकुं, नो० नही निश्चे अ० अणवेहेतुं; से० तेपण थि० कादव रहित, नो० नही निश्चे क० कादववायुं; से० तेपण व० बहु निर्मथुं, नो० नहि निश्चे अ० गॉ-हॉथुं; से० तेपण प० गलेथुं, नो० नही निश्चे अ० अणगल; से० तेपण दी० दीधेथुं, नो० नही निश्चे अ० अणदीधुं; से० तेपण पि० पोवाने अर्थे, नो० नही निश्चे ह० हाय पग च० चरु हांमी, घाळी, चाटुमी प० धोवाने अर्थे; तेम सि० स्नानने अर्थे पण न कळे. ते० ते परिवाजकने क० कळे मा० मागध देशनुं अ० अरधुं आढा माप जेटथुं ज० पाणी प० खेवुं; से० तेपण व० वेहेतुं, पण णो० नही नीश्चे अ० अणवेहेतुं; जा० यावत् नो० नही निश्चे अ० अणदीधुं; से० तेपण ह० हाय, पग च० घाळी, चाटुमी, चाटुवो सं० धोवाने अर्थे कळे; पण नो० निश्चे पीवुं न कळे. ते० ते परिवाजकने क० कळे मा० मागध देशनुं आ० एक आढा प्रमाण ज० पाणी प० खेवुं; से० तेपण व० वेहेतुं, नो० नही निश्चे अ० अणवेहेतुं; जा० यावत् पूर्वे कलुं तेम, नो० नहि नीश्चे अ० अणदीधुं; से० तेपण सि० स्नानने अर्थे, नो० नही निश्चे ह० हाय पग च० चाटुमी घाळी प० धोवाने तथा पि० पोवाने न कळे. ते० ते परी-वाजक ए० एवी रीते वि० विचरता थका व० घणां या० पर सुधी प० परीवाजकनी पा० प्रवर्जा पाले.

ज्ञावार्थः—हवे जुठ ! आ पाठमां कलुं ठे के, ते परिवाजकांने मागधदेश संबंधी पाथामां माप तेठथुं पाणी पोवाने खेवुं कळे. ते पण वेहेतुं थकुं, कादव रहित, निर्मथुं, गलेथुं अने दातारनुं दोधेथुं खे. एज रीते एवुंज पाणी मगधदेशनुं अर्थे आढुं प्रमाण, हाय, पग, प्रमुख धोवाने खेवुं कळे कलुं. वली एज रीते एवुंज पाणी मगध देशनुं एक आढा प्रमाण स्नानना अर्थे खेवुं कळे कलुं. हवे जुठ ! जो कडर अने आह्वा एक होय तो आ पाठना संन्यासोत्तने कावुं काचा पाणीथी स्नान करवुं तथा हाय पग धोव कळे तमारी केहेणीने खेखे न्यासिउने कावुं

पाणीथी स्नान करवानी अने हाथ पग धोवानी श्री जगवंतनी आज्ञा मानवी परमेश्वर वली अंवरुजी आवकने काचुं पाणी पीवुं अने काचा पाणीथी स्नान करवुं पण कटपे कळुं ठे. तेनी शाख सूत्र उवाच
इजीमां. ते पाठः—

अमरुस्सपरिवायगस्स कप्पइ मागहए अढाढए जलस्स
परिग्गहित्तए सेविय वहमाणे णोचेवणं अवहमाणे जाव
सेविय एवं अमियं पसणं परिपूयं णोचेवणं अपरिपूए से-
विय सावधेतिकाजं णोचेवणं अणवच्च सेविय जीवित्ति-
काजं णोचेवणं अजीवा सेविय दिणे णोचेवणं अदिणे
सेविय दंतं हत्थं पायं चरुं चम्मं पखाळणठयाए पिवित्तए-
वा ९ णोचेवणं सिणाइत्तए. अमरुस्सणं परिवायगस्स
कप्पइ मागहए अढाढए जलस्स परिग्गहित्तए सेविय व-
हमाणे नोचेवणं अवहमाणे जाव सेविय दिने णोचेवणं
अदिणे सेविय सिणाइत्तए णोचेवणं हत्थपायं चरुं चम्मसं
पखाळणठयाए पिवित्तएवा ॥

अर्थः— अ० अंमरु परिव्राजकने क० कटपे मा० मागध देशतुं
अर्थुं आहुं प्रमाण ज० पाणी प० ग्रहणुं; से० ते पण व० वेहेतुं थकुं;
पण णो० नही निश्चे अणवेहेतुं जा० यावत से० ते पण ए० एम थ०
कादव रहित प० निर्मल प० गलेलुं; पण णो० नही निश्चे अ० अण-
दयुं. से० तेने पण सा० सावध जाणे, पण णो० नही निश्चे अ० निर्वय;
से० तेने पण जी० जीवसहित जाणे, पण णो० नही निश्चे अ० निर्जव.
से० ते पण दि० दीधेलुं ले, पण णो० नही निश्चे अ० अणविधुं; से० ते
पण दं० दांत ह० हाथ पा० पग च० हांसी चटुओ प० धोवने अर्थे
तथा पि० पीवने अर्थे ले; पण णो० नही निश्चे सि० स्नानने अर्थे
कटपे. अ० अंमरु परिव्राजकने क० कटपे मा० मागध देशतो आहो

માપ જાણી પણ પ્રદ્યુત્ત; સેત તે પણ વળ વેહેતું થકું, પણ નોં નહિ
નિધે અળ વેહેતું; જાણ યાવત્ સેત તે પણ દિળ દીધેલું, જોં નહિ
નિધે અળ વેહેતું; સેત તે પણ સિળ સ્નાનને અર્થે, પણ નોં નહિ
નીધે હળ હાથ પાળ પણ ચળ હાંતી ચાટુતી સંળ ધોવાને અર્થે; પિળ તેમ
પોવાને અર્થે પણ ન કલ્પે.

જાવાર્થ:—હવે જુન ! આ પાઠમાં કહ્યું છે કે, અંબરજીશ્રાવકને
મગધદેશનું પ્રદ્યુત્ત આહું માપ કાચું પાણી પીવા તથા હાથ ધોવાને અને
એક આહું માપ પાણી સ્નાનને અર્થે લેવું કલ્પે કહ્યું છે. તે પણ વહેતું
થકું, કાદવરહિત, નિર્મલ અને ગલેલું છે. તેને પણ સાવચ જાણે, નિર્વચ
ન જાણે; જીવ સહિત જાણે, પણ નિર્જીવ ન જાણે. હવે જુઓ ! અંબર-
જીશ્રાવકને કાચું પાણી પીવું અને કાચા પાણી સ્નાન કરવું કલ્પે
કહ્યું છે. હવે તમે કહોઠો કે, કલ્પ અને આજ્ઞા એકજ છે. એ નદી ઝ-
તરવી કલ્પે કહી તેથી આજ્ઞા-ધર્મ કહોઠો. એ તમારી કેહેણીને લેલું
તો અંબરજીશ્રાવકને કાચું પાણી પીવું એ પણ આજ્ઞા-ધર્મમાં હશે. હે
દેવાનુપ્રીય ! કલ્પ અને આજ્ઞા એક કેમ કહોઠો ? કલ્પ તો કરે. તેનાં
કામ ઓછલાવવાની વિધિ છે, અને જગવાનની આજ્ઞા તો જ્ઞાન, દર્શન
અને ચારિત્ર, ક્રયોપશમજાવના ગુણ અંગીકાર કરવાની તથા વધારવાની
છે. વહી સાધુ નદી તો અપવાદ માર્ગમાં અણસરતે કોઈ ઠેકાણે ટલતી
ન દેખાય તેથી જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રના જતન માટે ઝતરે છે. જેમ
હુંકી, જાહું, વાંછાઈ इत्यादિક, માલ ડપર જગાત છે. તે રીતે એ પણ
છે; પણ નદી ઝતરવાની આજ્ઞા જગવંતે ઘઘીસ સૂત્રમાં ક્યાંય દીધી
નથી. તમે ઇટલાં સૂત્રનાં વચન ત્રુટ્યાપીને, છોટા અર્થ કરીને, કુયુ-
ક્તિ સગાવીને તથા નદી ઝતરવામાં આજ્ઞા-ધર્મ કહીને અનંત સંસાર
કેમ વધારોઠો ?

વહી ઘાટા (ટોટા) વાલા સરાફ સરલ્હી સફાઈ દર્શાવવાને માટે
તથા લોકોને પોતાના મતમાં લેવાને અર્થે, તેરાપંચી કહે છે
કહ્યા સિવાય સાધુ — કાંઈ પણ કામ કરવું નહીં;

साधुपणुं नथी. ” एवी वज्र चापा वोले ठे, पण पोताने तो पुरुं अंचल ठे; केमके सूत्रमां तो ग्रहस्थीना घेरे वेसवुं वज्युं ठे, अने पोते ते ग्रहस्थीना घेरे वेसवुं स्थापे ठे, तेमज ग्रहस्थीना घेरे वेसीने व्याख्यान वांचे ठे. वली सूत्रमां आर्या साथे विहार करवो वज्यों ठे, अने पोते आर्या साथे विहार करे ठे; आर्यानो लाव्यो आहार पाणी खेवो वज्यों ठे, अने पोते आर्यानो लाव्यो आहार पाणी खे ठे; अने आर्या पासे सुखे समाधे बैयावच कराववी वर्जी ठे, अने पोते आर्या पासे बैयावच सुखे समाधे करावे ठे. तेमज आर्यापासे पुंजवुं पळेवुं प्रमुख अनेक कामो करावे ठे. वली रोगान वासी राखवो सूत्रमां क्यांय कछुं नथी, ठतां पोते वासी राखे ठे अने राखवानी स्थापना करे ठे. तेमज पेहेछे दीवसे जेना घरथी वोहोर्युं होय तेना पासेथी बीजे दीवसे हाटे ब्रह्मरस्तामां वोहोरवानी स्थापना करे ठे. एटलां काम करे तेने साधपणाची त्रष्ट कछो ठे, अने ए एटलां काम सूत्रमां कछां ते सिवाय करे ठे.

वली सूत्र उत्तराध्ययनना २६मा अध्ययनमां रातना पेहेछा पोहोरमां सजाय करवी कही ठे, बीजा पोहोरमां ध्यान करवुं कछुं ठे, बीजा पोहोरमां निंजा मुंकवी कही ठे अने चोथा पोहोरमां सजाय करवी कही ठे; पण एक पोहोरथी वधती निंजा लेवी बत्रीस सूत्रमां क्यांय कछुं नथी. हवे तमे पोहोर सीवाय निंजा ल्यो ठो. ते तमारी केहेणीना खेखे तमारामां साधपणुं ठे के नही ? वली एज अध्ययनमां कछुं ठे के, कोइ थावे नही तेमज कोइ देखे नही एवी जग्याए साधुए मात्राविक परठवुं; पण उघामी रीते सोकोना देखतां मात्राविक परठवुं बत्रीस सूत्रमां क्यांय कछुं नथी. हवे तमे उघामी रीते सोकोना देखतां मात्राविक परठवो ठो. ते तमारी केहेणीना खेखे तमारामां साधपणुं ठे के नही ?

वली आपमतलवी कहेठे के “बजारमां श्रावके सामायक करी होय ते सामायक ठतां घेरे जश्ने साधुने वोहोरावे तो ब्रटकाव नही, धर्म ठे, तया घरमांज सामायकमां वेठा ठे तेने बीजा तुटा ज्य्यनी आका खीपा विना वोहोरावुं कछे ठे. ” एम कहे ठे, पण जगबने

तो धावकने सामायकमां सर्व इव्य वोसराव्यां कक्षा ठे. तेथो सामा-
यकमां आहार वस्त्रादिक पोताना नधी एम कष्टुं ठे. तेनो शाख सृष्ट
जगयती शतक आठमे उद्देशे पांचमं. ते पाठः—

रायगिदे जाव एवंवयासी आजीवियाणं जंते ! थेरे जंग-
वंते एवंवयासी समणोवासगस्सणं जंते ! सामाइकमस्स
समणोवासए अन्नमाणस्स केइ जंमं अवहरेवा सेणं जंते !
तं जंमं अणुगवेसमाणे किं सजंमं अणुगवेसइ परायगंजंमं
अणुगवेसइ ? गो० ! सजंमं अणुगवेसइ नोपरायगं जंमं
अणुगवेसइ. तस्सणं जंते ! तेहिं सीलवय गुणवय वेरमणं
पचस्काण पोसद्देववासेहिं सजंमं अजंढे जंवइ ? हंता जंवइ.
सेकेण खाइणं अठेणं जंते ! एवंवुच्चइ सजंमं अणुगवेसइ
नोपरायगंजंमं अणुगवेसइ ? गो० ! तस्सणं एवं जंवइ णो-
मेहिरणे नोमेसुवणे णोमेकंसे णोमेदुसे णोमे त्रिपुल धण
कणग रयण मणिमोत्तिय संप सिल प्पवाल रत्त रयण
मादिए संत्त सारसाववेचे ममतजावपुणसे अपरिणाए ज-
वइ. सेतेणठेणं गो० ! एवं बुच्चइ सजंमं अणुगवेसइ नोप-
रायगं जंमं अणुगवेसइ. ॥

अर्थः—रा० राजप्रहरी नगरीने विपे श्री गौतमस्वामी जगवंत
श्री माहावीर स्वामी प्रत्ये जा० यावत् ए० एम कहे—आ० गौशास्त्राना
शिष्य जं० हे पुजय ! ये० स्थिवर साधु समीपे, धावकनो अपेक्षाए ए०
एम कष्टुं. ते श्री गौतमस्वामीए जगवंत श्री माहावीर देव प्रत्ये पु.
व्युं. क्यां सुधी के ज्यां सुधी धावकना पचखाणना ३३५ जंगी कक्षा
त्यां सुधी पुठ्युं, पण पठी एम कष्टुं के, एवा गौशास्त्राना धावक न होय.
इवे अमणोपासक केवा होय ते जाणवां देखामे ठे. सं० श्री

सक जं० हे जगवान ! सा० कृत सामायकना एटखे पेहेलुं शिक्का
 स० सामायकरूप आदरीने अ० वेठा ठे तेनुं के० कोइ पुरुष जं० जांरु
 (वस्त्रादिक वस्तु) प्रत्ये अ० लइ जाय ते सामायक पुरुं थया पढी
 जोतो थको जं० हे पुज्य ! शुं तं० ते जं० (जांरु) पोतानी वस्तु अ० ग
 वेपे के० प० पारकी वस्तु अ० जुए ? इहां पुठणहारनो अजिप्राय
 स्वकिय ते कह्ये. जे स्वसंबंधी होय परंतु सामायक पक्विय्यां परि
 ग्रहना पचखाण जणी पोतानुं न होय एटखा माटेज प्रश्न कयों. इति
 प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! स० पोतानो जांरु (वस्तु) सामायक
 पुरुं थया पढी अ० गवेपे, पण नो० परायो जांरु गवेपे नही. (त्यां अ.
 कार्य जे समत्व जाव ठे, ते ठेदाणो नथी अने सामायक ठतां गवेपणा
 करवी ए अयुक्त.) त० तेने जं० हे जगवान ! ते० ते विविक्षित करीने
 जेम कयोपसम ग्रहया तेणे करीने सी० अणुश्रुत गु० गुणव्रत, रागादिकनी
 व्रत्ति प० नवकारसी पोरसी सहित पो० पर्वदीनने विपे पोषध सहित
 उपवास तेणे करी (इहां सोलादिकने ग्रहणे पण सावयजोग वृत्ति करी
 विरमण शब्द करी प्रयोजन तेनेज परिग्रहने अपरिग्रहपणुं निमित्त
 करी.) स० पोतानी वस्तु अ० अपदह्या आश्री पारकी ज० थाय ?
 इति प्रश्न. उत्तर. हं० हा गौतम ! थाय ठे. से० ते कये हेते खा०
 (ल्याति) प्रसिद्ध अ० कये अर्थ (से प्रयोजने) जं० हे जगवान ! प०
 यम कथुं स० पोतानो जांरु उपगर्ण अ० गवेपे नो० परायो जांरु उप-
 गर्ण न गवेपे ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! त० तेने ए० पयुं
 मन प्रणाम ज० होय ते कहे ठे. हिरण्यादि परोग्रहने छोविष ग्रीविष
 पणे पचख्या ठे वास्ते णो० नथी मांरुं हि० रुपुं नो० सु० नथी मांरुं
 भुवर्ष नो० कं० नथी मांरुं कांसु णो० हु० नथी मांरुं (हुप्य) वस्र णो० नथी
 मांरुं वि० वस्तीर्ष ध० धन गणिमादिक अथवा गवादि क० कनक, रत्न,
 कर्केतनादिक म० मणी चंद्रकान्तादिक मो० मोती श्रुक्तिकादिकनां उपगर्ण
 सं० हांरु दक्षिणावर्त ए येठ प्रसिद्ध सि० सिद्ध, प्रयास, विद्रुम अथवा
 स्कटीक द्वािषा प्रवासी र० रातां रत्न पयरागादिक, ए सर्व सं० ठे

विद्यमान सा० प्रधान साव० स्वापेत्य द्रव्य मम० इत्यादि परिग्रहादि-
कने विषे मन, वचन, कायानु, करबुं करावबुं ते पचख्या नही ते मम-
त्व जाव रह्यो. वली ते हिरण्यादि विषयने विषे जे ममता प्रणाम
पु० वली अ० अपरिज्ञात प्रत्याख्यान धाय ते अनुमतीना अप्रत्याख्यान-
पणाथी ममत्व जावने अनुरूपपणाथी. से० तेने अर्थे गो० हे गौतम !
ए० एम कहुं स० स्वकीय पोतानु जं० जं०, उपगर्ण अ० जुवे ठे पण
नो० नथी पारकुं जं० उपगर्ण जोता. ॥

जावार्थ—हवे जुठ ! आ पाठमां एम कहुं ठे के, श्रावक सा-
मायक पोसामां घेठो ठे. ते बेछा धन, जं० उपगर्ण चोर छह जाय,
ते सामायक पोसो पाह्या पढी गवेपणा करे तो पोतानुं जं० गवेपतो
कहीये के पारकुं जं० गवेपतो कहीये ? तेनो उत्तर जगवंते कह्यो के.
हे गौतम ! पोतानो जं० गवेपतो कहीये. तेवारे फरी गौतमस्वामीए
पुठ्युं के श्रावक सामायक पोसामां घेठो ते वखते जं०, उपगर्ण, धन,
पोतानां नथी ह्यारे सामायक पाह्या पढी पातानां जं०नी गवेपणा
करतो केम कह्यो ? तेना जवावमां जगवंते कह्युं के, हे गौतम ! सा-
मायक पोसामां घेठो ते धारे सोनुं, रुपुं, वस्त्र आदि सर्व द्रव्य पोसरा-
व्या ठे तेथी ते श्रावकना नथी; पण सामायक पाह्या पढी जं०नो
छोज (प्रेम धंध) दुटयो नथी ते माटे सामायक पाह्या पढी तेने
पोतानुं जं० गवेपतो कह्यो. हवे आ पाठमां कह्युं के, सामायकमां घेठो
ह्यारे श्रावके सोनु रुपुं प्रमुख सर्व द्रव्य पोसराव्या ठे के. मारु सोनुं
नथी, मारु रुपुं नथी, तेमज मारुं अयस्य आदि वान्दण नथो. हवे जुठ !
ज्यारे पोतानुं नथी ह्यारे सामायकमां साधुने शी रीते बोहोरावे ?

तेवारे तेरापंधी कहे ठे के “ सामायकमां सावयजोगना (सं-
सारनां काम करवाना) त्याग ठे; पण साधुजीने बोहोरावबुं तेनो नवमा
व्रतमां धारमुं व्रत निपजे. तेतो निर्वय धर्मनुं काम घलुं चोरलुं ठे. ”
तेनो उत्तर. हे देवानुषीय ! सामायकमां पोतानो पासे वस्त्र होय ते
साधुजीने बोहोरावोने नवमा व्रतमां धारमुं व्रत निपजारे तेतो वान्द

ચોરું કામ છે; પણ જે દ્રવ્ય સામાયકમાં વોસરાવી દીધા તે પોતાના નથી. તે દ્રવ્ય શી રીતે વોહોરાવી શકાય ? વલી તમે કહ્યું કે, સામાયકમાં સંસારને હેતે સાવચજોગના ત્યાગ છે; પણ ધર્મ કરવાના તો ત્યાગ નથી. એ લેખે તો ગ્રીજા વ્રતથી ચારમું વ્રત અધિકું છે. હવે તમારે લેખે તો સંસારને હેતે સાવચજોગના ચોરીના ત્યાગ છે, તે સાધુજોને પરાયું વસ્ત્રાદિક ચોરીને વોહોરાવે તો અટકાવ નહી; કેમકે एतो તમારા કેહેલા પ્રમાણે નિર્વચ્ય ધર્મનું કામ છે. પણ હે દેવાનુપ્રીય ! જિન માર્ગમાં તો પેહેલા નિયમ કયોં હોય તે રાહીને પઠી અધિકો ધર્મ કરવો. જેમ ગુરુદેવ શ્રાવ્યાથી ઊઠી ઝજા થયું અને વિનય જ્ઞાતિ કરવી તેમાં મોટો લાજ (નિર્જરાનું કારણ) છે, પણ શિષ્યે પેહેલાં કાનસગ્ગ કરી પહોર પર્યંત લગી કાયા વોસરાવી હોય તે ગુરુદેવનો વિનય ન કરે, તેમ સામાયકમાં જે દ્રવ્ય વોસરાવ્યા છે તે પોતાના નથી, તે માટે સામાયકમાં સાધુને વોહોરાવયું કહ્યે નહી. તમે પ્રજુનાં વચન ઊઠ્યાપોને પોતાના મતલબને અર્થે સામાયકમાં વોહોરાવયું કેમ સ્થાપો છે ?

વલી તેરાપંથી કહે છે કે, “ પુન્ય પાપ વંને જુનાં છે અને ઠાંકવા યોગ્ય છે; કેમકે ધન્ના અણમારનાં પુન્ય વધ્યાં તેથી તે અનુત્તર વિમાને ગયા. પણ મુક્તિ જહ શક્યા નહી. ” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! ચાર કર્મ તો એકાન્ત અશુભ છે. તેનાં નામ. જ્ઞાનાવર્ણી ૧, વર્ણનાવર્ણી ૨, મોહની ૩ અને અંતરાય ૪. એ ચાર કર્મ (ધાતિક) ઘણી છે. તેનો ક્યોપશમ ન થયો તેથી મુક્તિ જહ ન શક્યા. તમે ‘ પુન્ય વધ્યાથી મુક્તિ જહ ન શક્યા ’ એવી કુયુક્તિ કેમ લગામો છે ? પુન્ય તો મુક્તિ માર્ગનું એકાન્ત ધાતક નથી. કેમકે શ્રી અનુયોગદ્વાર સૂત્રમાં કહ્યું છે કે, ક્યોપશમ જાણે જીવ ધર્મ પામે, અને તે ક્યોપશમ જાણે “ ઘ-ઉદ્ધ ધાતકમાદ્દણ ” એવો ઉધામો પાઠ કહ્યો છે. ચાર એકાન્ત અશુભ કર્મના ક્યોપશમથી ચાર ચારોત્ર અને ચાર જ્ઞાન મજિમ ઘણા પોસ પામે; અને એ ચાર અશુભ કર્મના ક્યોપશમ ક્યોપશમ જાણે અનંત ચતુષ્પ પામે; પણ પુન્ય પ્રવૃત્તિને ધાતક નથી કહી. ઘણી કર્મ પ્રંયમાં ધાતિ

અઘાતિ પ્રકૃતિ અધિકારે વીસ પ્રકૃતિ સર્વ-ઘાતો કહી. તે સર્વ-ઘાતો કર્મની કહી, પણ શુભ કર્મ પુન્ય પ્રકૃતિ મોક્ષ જાતને અટકાવે એમ કહ્યું નથી. વલ્લી પુન્યને મોક્ષ માર્ગનો ઘાતક બત્રીસ સૂત્રમાં વ્યાંય કહ્યું નથી. તમે ‘ ધના અણગારાનાં પુન્ય વધ્યાં તેથી મુક્તિ ન ગયા ’ એવાં અઠતાં યચન ઘોલીને અનંત સંસાર કેમ વધારો ઠો ? વલ્લી પુન્ય જોગ-વધાની વાંઠા તો સાધુ શ્રાવકને કરવીજ નહી. પણ મોક્ષ માર્ગના સાહજ માટે પુન્યની વાંઠા શ્રાવકને કરતા કહ્યા છે. શાલ્વ સૂત્ર જ્ઞાતાજી અ-ધ્યયન આઠમે, અરણીક શ્રાવકના અધિકારે. જે વલ્લે દેવતાએ અર-ણીક શ્રાવકને કહ્યું કે “ તમે કેવા ઠો ? ‘ ધમ્મકામિયા ’ ધર્મના કા-મી ‘ પુત્રકામિયા ’ પુન્યના કામી ‘ સગકામિયા ’ સ્વર્ગના કામી ‘ મો-ક્ષકામિયા ’ મોક્ષના કામી, એ ચાર. એમજ ધર્મના ઇચ્છક, પુન્યના ઇચ્છક, સ્વર્ગના ઇચ્છક, અને મોક્ષના ઇચ્છક. એમજ ધર્માદિ ચાર ઘોલના (પી-વાસા) છાલસાવંત ઠો. ” એ રીતે ઘાર ઘોલ કહ્યા.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે એતો મિથ્યાત્વી દેવતાએ એમ વલ્લાય્યાં છે. તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રોય ! મિથ્યાત્વી દેવતાએ એવા કહ્યા તે શું ? જુઠા કહ્યા કે સાચા કહ્યા ? વલ્લી ‘ પુનકામીયા પુનકંલિયા પુનપિવાસા ’ એ બોલ મિથ્યાત્વી દેવતાએ કહ્યા તેમ ‘ ધમ્મકામિયા ધમ્મકંલિયા ધમ્મપિવાસિયા ’ એ પણ મિથ્યાત્વીએજ કહ્યા છે. જો સાચા કહ્યા તો સર્વ સાચા; અને જુઠા કહ્યા તો સર્વ જુઠા. એમ ઉપાશકદશાના વીજા અધ્યયનમાં કામદેવ શ્રાવકને દેવતાએ તથા આઠમા અધ્યયનમાં મા-હાસતકજી શ્રાવકને રેવતીએ પણ એવાજ વાર ઘોલ કહ્યા છે. વલ્લી ગર્જના જીવને પ્રજુએ પોતે વલ્લાય્યો, ત્યાં પણ વાર ઘોલ એમજ છે. તેનો શાલ્વ સૂત્ર જગવતી ઘાતક પેહેલે ઉદ્દેશે સાતમે. તે પાઠ:—

જીવેણં જંતે ! ગલ્લગણસમાણે દેવલોએસુઝંવંજેયા ?
ગોઠ ! અઢેગણેઝવંજેજા —
ઠેણં ? ગોઠ ! સણિપંચંદિએ સવાઈ

पुण पुन्य पापनी नि० गति रहीत सलेशी अवस्थाए कायादिकना
व्यापार रहित अयोगी केवली यइने स० सर्व कर्मथी वि० मुकाणोत
तरीने स० समुद्रनीपेरे स० संसार-समुद्ररूप मोटो प्रहवा स० समुद्र-
पास मुनी अ० वली संसार मांही आवे नही एवी गतिए ग० पहुँच्या.

ज्ञावार्थः—हवे आ पाठनुं नाम खइ तेरापंथी, पुन्य पापने ठां-
वा योग्य कहे ठे. तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! इहां ठांरवा जोग्य तो
नयी कसुं. ठांरवा जोग्य कसुं होय तो हिलबुं निंदबुं जोइए, पण पु-
न्यने हिल्युं निंदुं नथी तेथी ठांरवा जोग्य कसुं न कहवाय; पण
इहां तो एम कसुं ठे के, एणे समये एणे गुणठाणे आठ्या तेवारे पुन्य
पार यंने गपायीने (ठांरीने) समुद्रपालजी मुक्तिए गया. एतो ठीकज
ठे. सिद्ध दशा पामे तेवारे तो सर्व कार्य सिद्ध थयां. पठी पुन्यनुं शु-
भान ठे. ? हवे अदियां पुन्य पाप बुटयां तेम तप. चारीत्र पण बुटयां
नेथी शुं बाधिरु अयस्यामां तप संजम पण ठांरवा योग्य केहेयासे ?
जेम तप संजम ठांरवा योग्य नथी तेम पुन्य पण ठांरवा योग्य नथी.
वसी साधु दिक्षा सेवे तेवारे तो कारणथकी अने बंध थकी पाप मुंके
ठे, एए पुन्य मुंक्ता नथी. पाप प्रकृतिनुं कारण सेयीने पापधित सेवे
तेम पुन्य प्रकृतिनुं कारण सेयीने पापधित नथी सेता. वसी पुन्य पाप
बने भुज अभुज पुदगस ठे, पण साधिक बाधिकमां फेर ठे; केमठे
सुशनां ठाम ठाम उच्चार पासवण प्रमुख्य अभुज पुदगसनी तो
अमज्जय कही; पण ठाण, पार्गी, फूस, फस प्रमुखनी असाकाय नथी
कही. एटसी फेर पुदगस दशामां पण ठे. वसी गौतमस्वामीने तथा
हरिदेवी मरीया जीवने ज्ञान, दर्शन, चारीत्र अने मयना गुण तो
मरीया ठे, मुक्ति पण बने पामे; पण पुन्याज्मां फेर तेथी गौतम स्वामीने
एएकर दद आठ्युं; एए हरिदेवी मरीयाने न थांर. वसी दसाधु-
स्वयंता सेवता अष्टयदमां, आठ आचार्यनी संवदा कही. ए आचार्य
एस्वीरो अष्टयदमांही एस्वीदता कही ने पुन्ययही मये अने आचार्य

પ્રણ જવથી અધિકા ન કરે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતકે પાંચમે ત્રદશે સાતમે. તે આચાર્યપણું પુન્યથી મલે.

હવે જુલું ! પુન્ય તે મુક્તિને નજીક કરે છે કે વેગલી કરે છે ? વહી તીર્થંકર-પદ્મી, ગણધર-પદ્મી, ચક્રવર્તી-પદ્મી, ઘણદેવ, વાસુદેવ, જંઘાચાર્ય અને પુલાક લબ્ધી, એમાંની એકે લબ્ધી સ્ત્રી ન પામે. હવે જુલું ! એ સંજમ સંવરમાં ફેર કે પુન્યમાં ફેર ? વહી પૃથ્વી, પાણી અને વનસ્પતિ, એ ત્રણ ઉત્તમ જાતના સ્થાવર છે. એમાંથી નીકળ્યા મુક્તિ જાતા કહ્યા, અને એમાં દેવતા પણ ઉપજતા કહ્યા; પણ તેજ વાયુના અપુન્યા જીવમાં દેવતા પણ આવોને ન ઉપજે, અને એમાંથી નીકળ્યા અપુન્યા જીવ મુક્તિમાં પણ ન જાય. એમજ વિક્ષેપિતા નીકળ્યા અપુન્યા જીવ મુક્તિમાં ન જાય. વહી મોક્ષગામિ જીવ મુક્તિમાર્ગને વિપે ક્રૂર રહ્યા તેમને દેવતાએ તથા મનુષ્યે ધન્ય, પુન્ય, કૃતાર્થ કહીને ઘોસાવ્યા છે. વહી કામદેવ તથા કુંકુલિયાદિ શ્રાવકોને શ્રી માહાવીરદેવે ધન્ય, પુન્ય, કૃતાર્થ કહીને ઘોસાવ્યા છે. વાસ્તે પુન્ય પ્રસંશનિક છે. જેટલું પુન્ય ઠલું તેટલો મુક્તિનો માર્ગ વેગલો જાણવો.

વહી અહીંયાં એમ જાણવું જે, ઉદયજાવ અને ક્ષયોપશમજાવ એ બંનેમાં જે મુક્તિમાર્ગને સાધક અવસ્થા છે તે ઉદયજાવનો અને ક્ષયોપશમજાવની એ બંનેની અવસ્થા આદરવા યોગ્ય છે; અને વાધિક અવસ્થા છે તે બંનેની ઠાંકવા યોગ્ય છે. જેમ ઉદયજાવમાં વિષય કપાય આદો ઘણા બોલ વાધક છે; અને તેજ ઉદયજાવમાં પ્રવૃત્તિ દર્શન તથા આહાર વિહાર કરવો એ કરણો સાધિક પણ છે. હવે ક્ષયોપશમજાવમાં ત્રણ અજ્ઞાન અને ૨૯ પાપ-સૂત્ર તથા અન્ય દરંસનો ગોશાલા જમાણી પ્રમુખનાં કૃત્ય, ચાર વેદ, ચૌદ દિશા ક્રિયાદિક સર્વનું જગવું, તે મુક્તિમાર્ગનો વાધિક છે; અને તેજ ક્ષયોપશમજાવમાં શ્રી જિન-પ્રણિત છાદશાંગીનું જગવું તથા પ્યારિત્રનું પાલવું ક્રિયાદિક સાધિક છે. તે માટે જે જે કારણે મુક્તિ નજીક થાય તે તે કારણ આદરવા યોગ્ય છે અને જે જે કારણે મુક્તિ વેગલી થાય તે તે કારણ ઠાંકવા યોગ્ય છે. વહી, જગવંતે,

કરી હોય તો, અને સજાયમાં સજાય ન કરી હોય તો મિઠામિદુક્રમં આપે છે. હવે જો શ્રાવકને સૂત્ર ન જાણવું એમ હોય તો પૂર્વોક્ત અસાજ્યમાં સજાય કરવાનું તથા સજાયમાં સજાય ન કરવાનું મિઠામિ દુક્રમં જગવંતે શ્રાવકને કેમ દેવું કહ્યું ? તે મધ્યસ્થ બુદ્ધિથી વિચારી જુઠું. વલ્લી શ્રાવકને તો સૂત્ર જાણવું કહ્યું છે. તેની શાસ્ત્ર સૂત્ર સમવાયાંગમાં અગ્યાર અંગની નોંધ કીધી તેમાં તથા ઉપાશક દશાસાતમા અંગના વર્ણનમાં. શ્રાવકોના નગરનાં નામ, નગરનાં ઉદ્યાનનાં નામ, જહ્નનાં ચૈત્યનાં નામ, શ્રાવકનાં ધર્માચાર્યનાં નામ, શ્રાવકનાં વ્રતની મર્યાદાનું વર્ણન, શ્રાવકની અગ્યાર પરિમાનું વર્ણન અને શ્રાવકને સૂત્ર જાણવાનું વર્ણન છે ત્યાં " સૂયપરિગદ્ધા તવોવદ્ધાણા " એવો પાઠ છે. એટલે શ્રાવક ઉપધ્યાન તપ કરીને સૂત્ર જાણે છે, એમ સમવાયાંગમાં કહ્યું છે. હવે જુઠું ! દેવાનુપ્રીય ! ઉપધ્યાન-તપ કરીને શ્રાવકને સૂત્ર જાણવું પ્રતિષ્ઠા કહ્યું છે. તમે શ્રાવકને સૂત્ર જાણવું કેમ ઉધાપોગો !

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે 'સૂયપરિગદ્ધા' શ્રાવકને કહ્યા તે સૂત્ર સાંજલવા આશ્રી કહ્યા છે. " તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! જેમ ઉપાશક દશાની નોંધમાં શ્રાવકને 'સૂયપરિગદ્ધા તવોવદ્ધાણા' કહ્યા, તેમ અંતગત તથા અનુતરોવવાણી નોંધમાં સાધુને પણ 'સૂયપરિગદ્ધા તવોવદ્ધાણા' કહ્યા છે. હવે તમે કહો ઠો કે, સૂયપરિગદ્ધા શ્રાવકને, સૂત્ર સાંજલવા આશ્રી કહ્યા છે. એ તમારી કેદેણીને લેલે અંતગત તથા અનુતરોવવાણમાં સાધુજીને 'સૂયપરિગદ્ધા' કહ્યા તે પણ સૂત્ર સાંજલવા આશ્રી પણ જાણવા આશ્રી નહીં, એમ કહેવું પરુષો; પણ ત્યાંતો સાધ શ્રાવક બંનેને મોટું એક સરીલો પાઠ છે. તે સૂત્ર જાણવા આશ્રીજ છે. તમે મતના લોધે લોટા અર્થ કેમ કરો ઠો ? વલ્લી 'સૂયપરિગદ્ધા તવોવદ્ધાણા' એ પાઠ તો શ્રાવકને સૂત્ર સાંજલવા આશ્રી છે એવો અર્થ તમે કરો ઠો, તો હમણા શ્રાવક સૂત્ર સાંજલે છે તે કયા કયા ઉપધ્યાન-તપ કરે છે તે કહો. વીતરાગદેવે તો ઉપધ્યાન તપ કરીને, સૂત્ર પ્રદ્યું કહ્યું છે, પણ તમે તો તમારી કેદેણીના લેલે શ્રી વીતરાગદેવેનાં વચન લોપીને અ-

शुद्धाशुद्ध कर्म पुद्गल ठे ते जीवने खोलीजुत ठे त्यां मुधी जीव कहा ठे.

इहे पुन्य, पाप अने बंधने जीव कया न्याये कहीये ते कहे पुन्य, पाप अने बंध, व्यवहारमां जीवनुं लक्षण ठे, कारण के एतो जीव ठे, ए त्रणे जीव पणे प्रणम्या ठे अने ए त्रणे जीवने खोली ठे. ए न्याये ए त्रणने जीव कहीये. (१). वली पुन्य, पाप अने बंधने कया न्याये कहीये:-अनुयोग द्वारमां सात नयने पाथा उपर उत ठे. तेमां उपली त्रण नयना धणी, जीवना उपयोगने पाथो माने. उपरान्ते उपली त्रण नयना धणी जीवना उपयोगने पुन्य, पाप बंध माने; कारणके उपयोग आत्मा ठे अने आत्मा नाम जीवनुं ठे. ए न्याये पुन्य, पाप अने बंधने जीव कहीए. (२). वली पुन्य, पाप बंधने जीव ए न्याये कहीये:-चारगति, पांचजाति इत्यादि पुन्य पाप अने बंधनी प्रकृतिउ ठे. ते चार गति अने पांच जाति इत्यादि जीव कहा ठे. तेनी शाख सूत्र आवश्यक, दसवैकालीक, जगत् अने पन्नवणा आदि अनेक सूत्रमां. ए न्याये पण पुन्य, पाप अने जीव कहीये. (३). वली पुन्य, पाप अने बंधने जीव ए न्याये कहीये पुन्य पाप शुद्धाशुद्ध कर्म ठे अने बंध पण शुद्धाशुद्ध कर्म प्रकृतिनो ठे अने आठ कर्मने अने जीवने एकज कहा ठे, तेम अ पापने अने जीवने एक कहा ठे. तेमज पांच शरीरने अने जीवने एकज कहा ठे. शाख सूत्र जगवती शतक सत्तरमे उद्देशे बीजे. ते पा

अणञ्जियाणं जंते ! एवमाइखइ जाव परुवेइ एवंखइ पाणाइवाए मुसावाए जाव मित्रादंसणसल्ले वट्ठमाणस्स अन्नेजावे अणेजीवाया पाणाइवायवेरमणे जाव परिग्गह वेरमणे कोहविवेगे जाव मित्रादंसणसल्लविवेगे वट्ठमाणस्स अन्नेजावे अणेजीवाया उप्पतियाए जाव परिणामियाए वट्ठमाणस्स अन्नेजावे अणेजीवाया जग्गहे इहा अवाए

ધારણા વદમાણે અન્નેજીવે અણેજીવાયા ઝઠાણે જાવ
પરિક્રમે વદમાણસ્સ અન્નેજીવે અણેજીવીયા નેરહ્યત્તે
તિરિક્ક મણુસ્સ દેવત્તે વદમાણસ્સ અણે ૦ ણાણાવરણિયે
જાવ અંતરાઈ વદમાણે જાવ જીવાયા એવં કણ્હેસ્સા
જાવ સુક્કલેસાએ સમદિઠિએ ૩ એવં ચક્કૂદંસણે ૪ આ-
ન્નિણોવોદિયનાણે ૫ મહાઅનાણે ૩ આહારસણાએ ૪ એવં
જરાલિયસરીરે ૫ એવં મણજોમે ૩ સાગારોવજગે અણા-
ગારોવજગે વદમાણે અન્નેજીવે અણેજીવાયા સે કહમેયં
જંતે! એવં સ્વલુ ગો ૦! જણંતે અણજઠિયા એવમાહસ્કહ જાવ
મિઠંતે એવં માદંસુ અદંપુણ ગો ૦! એવમાહસ્કામિ જાવ
પરુવેમિ એવં સ્વલુ પાણાહવાએ જાવ મિઠાદંસણસલ્હે વદમા-
ણસ્સ સચ્ચેવજીવે સચ્ચેવજીવાયા જાવ અણાગારોવજગે
વદમાણસ્સ સચ્ચેવજીવે સચ્ચેવજીવાયા. ॥

અર્થ:—અ ૦ અન્યતિર્થી જં ૦ હે ભગવાન ! એ ૦ એમ કહે છે જા ૦
યાવત્ એ ૦ એમ પરુપે છે એ ૦ એમ સ્વ ૦ નિશ્ચે પા ૦ પ્રાણાતિપાત મુ ૦ મૃત્યુ-
વાદ આદિ જા ૦ યાવત્ મિ ૦ મિથ્યાત્વ દર્શન અને જ્ઞાણ, એ ૧૦ પાપ
સ્થાનકને વિષે વ ૦ વર્તમાન દેહધારક જીવ અ ૦ તે જીવ અનેરો અને
અણે ૦ જીવાત્મા અનેરો. પા ૦ (પ્રાણાતિપાતાદિક વિષે વર્તમાન સરીર
દીસે પણ આત્મા નથી દીસતો તે જણો) પ્રાણાતિપાત વેરમણ જા ૦
યાવત્ પ ૦ પરિમહ વેરમણ કો ૦ ક્રોધ વિવેક જા ૦ યાવત્ મિ ૦ મિથ્યાત્વ
દર્શન જ્ઞાણ વિવેક, એને વિષે વ ૦ વર્તમાનનો અ ૦ જીવ અનેરો અને
અણે ૦ જીવાત્મા અનેરો કહીએ. ન ૦ ત્ત્વાતની બુદ્ધિ જા ૦ યાવત્ પ ૦
પરણામની બુદ્ધિને વિષે વ ૦ વર્તમાનને અ ૦ અનેરો જીવ અને અ ૦ અનેરો
જીવાત્મા કહીએ. ન ૦ અવમહ ૦ ૬૦ (શ્લોક) વિચારણા અ ૦ નિર્ણય કરવો
ધા ૦ ધારણાને વિષે વ ૦ વર્તમાનને અ ૦ અનેરો જીવ અ ૦ અનેરો જીવાત્મા

૦ ઝઠાણ જાળ યાવત્ ૫૦ પરાક્રમ એને વિષે વ૦ વર્તમાન તે અ૦ જીવ
 પ્રનેરો અને અણે૦ જીવાત્મા અનેરી કહીએ. ને૦ નારકી તિ૦ તિર્થ
 યોનિક મ૦ મનુષ્ય અને દે૦ દેવપણે વ૦ વર્તમાનને અ૦ અનેરો જીવ
 પ્રને અનેરી જીવાત્મા કહીયે. ૧૦૦ એમ જ્ઞાનાવર્ણી જાળ યાવત્ અં૦ અંતરા-
 ને વિષે વ૦ વર્તમાનને અ૦ અનેરો જીવ અને અનેરી જીવાત્મા કહીએ.
 ૧૦૦ એમ ક૦ કૃષ્ણ-ક્ષેષ્યા આદી જાળ યાવત્ સુ૦ શુક્લ-ક્ષેષ્યાને વિષે
 વર્તમાનને અનેરો જીવ અને અનેરી જીવાત્મા કહીયે. સ૦ સમ્યક્દષ્ટિ
 ત્યાદિક ૩ એ૦ એમ ચક્ષુ દર્શન આદિ ૪ કેહેવા. આ૦ એમ મતિજ્ઞાનાદિ
 ૧ કેહેવા. મ૦ એમ મતિઅજ્ઞાનાદિક ૩ કેહેવા. આ૦ આહાર શંકારિક
 કેહેવા. એ૦ એમ ઝ૦ ઝડારીક શરીરાદિ ૫ કેહેવા. મ૦ એમ મન-
 યોગાદિ ૩ કેહેવા. સા૦ સાકારોપયોગ અ૦ અને અનાકારોપયોગને
 વિષે વ૦ વર્તમાનને અ૦ અનેરો જીવ અણે૦ અનેરી જીવાત્મા કહીએ.
 એમ અન્યતિર્થી કહે છે. તે૦ તે ક૦ કેમ જં૦ હે જગવાન ! પ્રશ્ન. ઉત્તર.
 ૧૦૦ એમ નિધે ગો૦ હે ગોતમ ! જ૦ જે જણી અં૦ તે અન્યતિર્થી ૫૦
 એમ કહે પરુપે જાળ યાવત્ મિ૦ મિથ્યા જુટું ૫૦ તેમનું ૫ કેહેવું. અ૦
 ૧૦૦ એમ નિધે ગો૦ હે ગોતમ ! ૫૦ એમ કહું તું જાળ યાવત્ ૫૦ એમ પરુપું તું
 ૧૦૦ એમ સ૦ નિધે પા૦ પ્રાણાતિપાત આદિ જાળ યાવત્ મિ૦ મિથ્યા
 ર્શન જ્ઞાનને વિષે વ૦ વર્તમાનનો સ૦ તેજ જીવ સ૦ તેજ જીવાત્મા
 ત્યર્થ. કથંચિત્ત એવું જાણવું નહીં એને માંહોમાંહી અસંત જ્ઞેદ તે
 પાટે. જાળ યાવત્ અ૦ અનાકારોપયોગને વિષે વ૦ વર્તમાન સ૦ તેજ
 જીવ સ૦ તેજ જીવાત્મા જ્યાદિક સર્વ કેહેવું.

શ્રાવણ:—દેવે જુલ ! ત્યા પાઠમાં ૧૦ પાપ, ૧૦ પાપનું વેરમણ, ૪
 ધર્મ, ૪ વ્યવહાર ચાર મતિજ્ઞાનના જ્ઞેદ, ૫ ઝઠાણાદિક, ૪ ગતિ, ૮ કર્મ
 ૩ ક્ષેષ્યા, ૩ ડગ્ગી, ૪ દર્શન, ૫ જ્ઞાન, ૩ અજ્ઞાન, ૪ સંજ્ઞા, પાંચ શરીર
 ૩ યોગ અને ૧૨ ઉપયોગ, ‘સાગારવચ્ચતા મણાગારવચ્ચતા’ ૫ એવે યોગમાં
 વર્તમાનનો જીવન્યારો અને ૫ યોગન્યારા, એમ અન્યતિર્થી કહે છે, તેને
 અર્થે જુલ યોગાદિ; અને જગતને ૫ એવે યોગ અને જીવને

एकज कक्षा. हवे जुड़ ! १० पापनुं वेरमण अने १२ उपयोग इत्यादिक केटलाक तो संवर, निर्जरा अने मोहना चेद ठे; अने १० पाप, ८ कर्म, ५ शरीर, ४ गति अने ३ जोग इत्यादिक शुचाशुच पुद्गल जीवने खोली-पुत ठे त्यां सुधी पुन्य, पाप, बंधनी प्रकतिउं ठे. ते माटे आ सर्व बोखने अने जीवने एकज कक्षो ठे. ए न्याये पुन्य, पाप अने बंधने जीव कहीये.

तेवारे तेरापंधी कहे ठे के “ १० पाप, ८ कर्म अने ५ शरीर, ए तो जीवधी न्याराज ठे; अने एने विषे वर्तवावाखो जीव अने जीवनी आत्मा तेने जगवंते एक कही ठे. ” तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय ! इहां तो १० पापनुं वेरमण, १२ उपयोग अने ३ जगती इत्यादिकमां वर्तवा-वाला जीवने अने जीवात्माने अन्यतिथी न्यारा कहे ठे, पण जगवंते एक कक्षा ठे. हवे तमारी केहेणीने खेखे तो इहां पण त्रण बोख इशे. ए बोख न्यारा, ए बोखमां वर्तवावाखो जीव न्यारो, अने जीवात्मा न्यारी एम मानवुं पकशे.

तेवारे वखी तेरापंधी कहे ठे के “ १० पापनुं वेरमण अने १२ उ-पयोग, ए तो जीवधी न्यारा नथी. ए बोख अने जीव तो एकज ठे. ” त्यारे हे देवानुप्रीय ! जगवंते तो एह बोखमां एक सरखो पाठ कक्षो ठे. ए बोखमां वर्तवावाखो तो जीव कक्षो, अने एह बोखने आत्मा कही ते एकज ठे. अहीयां तो एह बोख अने जीव ए बे बोख ठे. तमे मतने छोधे ए एह बोख न्यारा, जीव न्यारो अने जीवात्मा न्यारी, एम त्रण बोख केम करो गो ? जो त्रण बोख करो तो कहो. आत्मा केने कहो गो अने वर्तवावाखो जीव केने कहो गो ? तमे शुं आत्मा अने जीवने जुदा जुदा मानो गो ? जो एम मानता हो तो ए तमारुं मानवुं सूत्र विरुद्ध ठे. हवे अहीयां तो अन्यतिथीउंए एकान्त निश्चे नयनो पक्ष खइने एह बोखने अने जीवने न्यारा कक्षा. तेवारे जगवंते व्यवहार नयनो पक्ष खइने, ए-कान्त पक्ष निषेधवाने अर्थे एह बोख अने जीवने एक कक्षा. वखी राय-प्रशोणी सूत्रने विषे प्रदेशीराजाए एकान्त व्यवहार नयनो पक्ष खइने, शरीर अने जीव एक ठे, ए रीते परखोक्की नास्ति स्थायी. जीव अने

शरीर ए तत्त्वं पुतसुं ठे ते जेसुंज उपजे ठे अने जेसुंज विणेशे ठे. ए
 एकान्त व्यवहार स्थाप्यो. तेवारे केशीश्रमण मुनीराजे परलोकनी
 स्ति देखानवाने माटे निधे नयनो पक खडने कसुं के, हे प्रवेशी !
 जुगो ठे. जीव न्यारो ठे अने शरीर न्यारुं ठे. जीव परलोकमां पुन्य
 खंड जाय ठे अने शरीर अहीयांज विणेशे ठे. ए जुग ! सतरमा शतक
 बीजा उद्देशामां, अन्यतिथीए शरीरने अने जीवने न्यारो कसो, ते
 रायप्रशेणी सूत्रमां केशीश्रमण मुनीराजे कसो, अने रायप्रशेणीमां
 देवी राजाए जीव अने शरीरने व्यवहारनय एकान्त खेचोने प
 कसो. तेम सतरमा शतकना बीजा उद्देशामां श्री जगवंते पण जी
 अने शरीरने एक कसुं ठे.

हवे रायप्रशेणीमां तो प्रवेशी राजाए एकान्त व्यवहार न
 स्थाप्यो तेयो केशी स्वामीए तेने निधे-नयनो पक खडने जुगो कसो
 अने जगवंतीमां अन्यतिथीए एकान्त निधेनय स्थाप्यो तेयी जगवं
 व्यवहारनो पक खडने तेमने जुगो बोझा कसो. ए जुगो कसो ते एकान्त
 नय स्थाप्यो तेयी न कसो ठे, कारण के जगवंतनो स्याद्वाद् मत ठे. तो
 अन्यतिथीउंती पेर एकान्त निधे-नयनो पक खडने ८ कर्म, १० पाप
 ५ शरीर अने जीवने न्यारा केम कसो ठो ? जगवंतेतो ८ कर्म, १० पाप
 ५ शरीर अने जीवने एक कसो ठे. ए न्याये पुन्य, पाप अने पंधने
 जीव कहीए. (५). वही पुन्य, पाप अने पंधने जीव ए न्याये कहीये-
 पुन्य, पाप अने पंधने गुनागुन कर्म ठे. ते कर्मना बे नेद. उदय १ अने
 उदय निष्पन्न २. नेनी शाय सूत्र अनुयोगद्वार. उदय ते शाय कर्मने
 उदय अने उदय निष्पन्नना बे नेद. जीव-उदयनिष्पन्न १ अने अजीव
 उदय-निष्पन्न २. तेनां जीव-उदयनिष्पन्नना ३३ बोध, ४ गति, ४
 कर्म, ६ हेतु, ३ कर्म, ३ वेद, मिथ्यानि, अनादि, असंज्ञी, आदि
 रीति, कर्म, सत्त्वो, संसारत्या, उदयस्य, यमिद अने अद्वैती ए
 ३३. २ नेवास जीव-उदयनिष्पन्नना बोध ५ जीवने ३५ न्याये
 पुन्य, पाप अने पंधने जीव कहीए. (६).

बखी पुन्य, पाप अने धंधने जीव ए न्याये कहोयेः—गुरु खपु पर्यंत अठफरसो रुपी पुद्गल जीवने लोखीजुत जीवे मद्या तेने, तथा अगुरु खपु पर्यंत कारमण शरीर चोफरसो पुद्गल जीवे कर्मपणे मद्या तेने जाव जीव कद्या ठे. शाख सूत्र जगवती शतक बीजे उद्देशे पेहेछे, लंघकजीना अधिकारमां. ते पाठः—

जेवियणते खंदया ! जाव सअंतेजीवे अणतेजीवे तस्स-
वियणं अयमठे एवं खलु जाव दवउणं एगेजीवे सअंते
खेतउणं जीवे असंखेयपएसोगाढे. अठिपुणे सअंते का-
खउणंजीवे एकयाइनआसि निचे एठि पुण सअंते
जावउणंजीवे अणताणाणपज्जावा अणतादंसणपज्जावा अ-
णताचरित्तपज्जावा अणतागुरुखहुयपज्जावा अणताअगुरु-
खहुयपज्जावा एठिपुणसअंते सेतं दवउणजीवे सअंते खेतउ
सअंते काखउ जीवे अणते जावउ जीवे अणते ॥

अर्थः—जे० जे पण बखी खं० हे लंघक ! जा० यावत् स० जीव
अंत सहित ठे अथवा जीव अ० अंतरहित पण ठे त० तेनो अ० एवो
अर्थ जाणवो. ए० एम निश्चे जा० यावत् द० उवययकी ए० एक जीव स०
अंत सहित ठे खे० क्षेत्रयको जी० जीव अ० अशंख्याता प्रदेशात्मक ठे,
अशंख्याता प्रदेश अथगाद्या ठे. अ० ठे बखी ते स० अंत सहित का०
काखयो जीव ए० नथी कवी थयो (एतावत्ता अतित काखे हतो, वर्त.
मान काखे ठे, अने अनागत काखे रहेशे,) नि० नित्य ठे. ए० नथी पु०
बखी से० तेनो अंत (अनंत ठे). जा० जावयकी जीव अ० ए० अनंता
ज्ञानना पर्याय अ० द० अनंता दर्शनना पर्याय अ० च० अनंता चारित्रना
पर्याय अ० अनंता गुरु खपु पर्याय ते उदारिक शरीर आश्राने अ० अ०
अनंता अगुरु-खपु पर्याय ते कारमण उवय अथवा १६५ आश्राने.
ए० बखी तेनो अंत नथी (अनंत ठे) स० १६५ उवययकी

જી૦ જીવ સ૦ અંત સહિત છે. સે૦ ફેગ્રચક્રી પણ સ૦ અંત સહિત
 કા૦ કાષ્ઠચક્રી જી૦ જીવ અ૦ અંત રહિત છે અને જા૦ જાવચક્રી
 જી૦ જીવ અ૦ અંતરહિત છે.

જાવાર્ય:—હવે જુઠું ! આ પાઠમાં અનંત જ્ઞાનના, અનંત વર્ણના
 અને અનંત ચારિત્રના પર્યાયને જાવજીવ કહ્યા; અને યતો સંવર, નિઃ
 અને મોહના ખેદ છે. ઘડી અનંતા ગુરુ-સુધુ પર્યાય, ઠવારીક શરીર, અ
 ફરતો પુદગત્ત, પુન્ય, પાપ, બંધ, શુભાશુભ કર્મની પ્રકૃતિ અને અ
 ઘુપુ પર્યાય, આઠ કર્મ, કારમણ શરિરાદિક, રૂપી-ચોફરતો પુવગ
 શુભાશુભ કર્મની પ્રકૃતિ, ૫ ગુરુ-સુધુ પર્યાયને તથા અગુરુ-સુધુ પર્યાય
 જાવજીવ કહ્યા છે, અને આઠ કર્મને કારમણ શરીર કહ્યું છે. તેનો શ
 મૂલ જનમરતી શતક ૭ મેં. ૫ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ કહી
 ઘડી પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ ૫ ન્યાયે કહીયે:—કાયા કર્મનો પ્ર
 તિ છે અને કાયાને જીવ કહ્યો છે. શાસ્ત્ર મૂલ જનમરતી શતક ૧૩
 હોંતે ૩ મેં. તે વાગ્ય:—

કાયા જનં કાણ અન્નદાણ ? મો૦ ! આયાવિકાણ અન્ને-
 રિદાણ. નિવિ જનં! કાણ અરુવિકાણ ? મો૦! રુવિવિકાણ
 અન્નરિવિકાણ પત્રં પંકેક પુત્રા. મો૦! સન્નિત્તેવિકાણ અ-
 ચિત્તેવિકાણ. નંત્રેવિકાણ. અત્રીયેવિકાણ. જીવાણવિકાણ
 અત્રંત્રાણવિકાણ. પુત્રિ જનં! કાણ પુત્રા મો૦! પુર્વિવિકાણ
 કાદ્યમણેવિકાણ. કાયામમયવિત્તિદંતેવિકાણ. પુર્વિવિકાણ-
 નિવદ્ કાદ્યનાયેવિકાણનિવદ્ કાયામમયવિદ્દંતેવિકા-
 રુતિવદ્. રુદ્વિદ્દંતે જનં! કાણ પં૦ ? મો૦! મનવિદે દાણ
 ૧૦ દર્શાવ્ય દર્શાવ્યનિમિષ. વેરુવિય વેરુવિયનિમિષ.
 ૨ દર્શાવ્યનિસર્ગ દર્શાવ્ય. ૫

નૂરંદર રૂપ રૂપ રૂપે વાચ્ય વાને મજાનીકે.

જાવાર્ય:—હવે જુઠું ! આ પાઠમાં એમ કશું કે, જીવસહિત
 ને જીવ કહીયે, અને જીવ ઠોમ્યા પઠી મુવા કહેવરને અજીવ
 યે. તે કારમણ શરીર વ્યવહારમાં નજરે ન આવે તે આશ્રી કાયાને
 પી કહીયે. તેમજ કાયાને ઉદારિકાદિ શરીર આશ્રી રૂપી પણ ક-
 દ. જીવ સહિત કાયાને સચિત્ત કહીયે અને જીવ ઠોમ્યા પઠી મુવા
 વરને અચિત્ત કહીયે. જીવસહિત કાયાને આત્મા કહીએ અને જીવ
 ઠોમ્યા પઠી મુવા કહેવરને અનાત્મા કહીએ. એ જુઠું ! કાયા કર્મની
 કૃતિ છે તેને જીવ કહ્યો છે. તેજ રીતે પુન્ય, પાપ અને બંધ પણ શુભા-
 કર્મ છે. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ કહીયે.

તેવારે તેરાપંચી કહે છે કે “ કારમણ શરીરને તો સૂત્રમાં ઠામ
 ઠામ રૂપી કશું છે. અહીયાં કારમણ શરીર આશ્રી કાયાને અરૂપી કેમ
 કહી હશે ? ” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રોય ! કારમણ શરીરને સૂત્રમાં
 ઠામ ઠામ રૂપી કશું છે તે તો અમે પણ જાણીએ ઠીએ; પણ પ્રજુનાં
 વંચન સાત નયે કરીને છે. इहां व्यवहारमां કારમણ શરીર નજરે ન
 આવે તે આશ્રી અરૂપી કશું છે. જેમ દસ-બેકાઠીક સૂત્રના આઠમા
 અધ્યયનમાં આઠ વસ્તુ વાદર છે પણ સુદુમ કહી છે. તે પાઠ:—

અઠ સુદુમાઈ પેદાએ, જાઈ જાણિતુ સંજણ;

દયાહિગારો નૂણસુ, આસ ચિઠ સણદિવા. ॥૧૩॥

કયરાઈ અઠ સુદુમાઈ, જાઈ પુઠિજી સંજણ;

इमाई ताई मेदावी, આશ્વિજી વિચરુણે. ॥૧૪॥

સિણેદિં પુષ્ક સુદુમંચ, પાણતિંગ તહેવય;

पणगं वीय हरियंच, અંરુ સુદુમંચ અઠમં. ॥૧૫॥

એવમેઆણિ જાણિતા, સઘ જાવેણ સંજણ;

अपरमतो जए निघं, સર્વિદિય સમાદિએ. ॥૧૬॥

અર્થ:—અઠ આઠ સુદુમ જે આગણ કદેશે તે પેળ જોડેને જાણ

जे सुक्ष्मने जाण जाणीने सं संजति द द्यांनो पालणहार थाय नू
प्राणीने विपे आ वेदो चि उजो रहे अथवा स जयणाये सुवे. क
कया अ ते आठ सुक्ष्म ? जा यदि पु पुठे सं संजति शिष्य गुरु
समिपे, तेवारे गुरु शिष्य प्रत्ये कहे. इ ए ता ते आठ सुक्ष्म मे मर्या-
दावंत यति ते विचोक्षण शिष्य प्रत्ये आ कहे. (सं) उंस प्रमुखनुं सुक्ष्म
पाणी १, पु सुक्ष्म फुल पा अनुद्धरो कंथवादिक सुक्ष्म पाणी कीमी
नगरा प्रमुख त तेमज प पांच वर्णी लीलफुल बी वरु प्रमुखनां
सुक्ष्म बीज इ नवा उगता अंकुरा (सुक्ष्म हरी) अ माखी, कीमी
प्रमुखनां इनां सु ते आठमो सुक्ष्म. ए एणी पेरे ए आठ सुक्ष्म
जा जाणीने सं सर्व प्रकारे आठ सुक्ष्मनी रक्षा करवाने जावे सं
यति अ निद्रादिक प्रमाद रहित ठतो ज जयणाए करीने कार्यादिक
करे नि सदाय सं सर्व इंद्रिने विपे सं समाधिवंत रागद्वेष रहित यति.

ज्ञावार्थः—इवे जुठ ! आ पाठमां उंस प्रमुखनुं पाणी १, फुल २,
नाना कंथवा ३, कीमीनगरां प्रमुख ४, पंचवर्णी फुल ५, वरु प्रमुखनां
बीज ६, नवा उगता हरीकायना अंकुरा ७, अने माखी, कीमी प्रमुखनां
इनां ८, ए आठ वस्तुने सूत्रमां ठाम ठाम बादर कही ठे, अने अहीयां
व्यवहारमां कोमलपणा आश्री वीतरागदेवे सुक्ष्म कही ठे. तेम कार-
मण काया रुपी ठे, पण व्यवहारमां नजरे न आवे ते आश्री तेने
अरुपी कही देखाय ठे.

वखी तेरापंथी कहे ठे के “अहीयां काय कही ते धर्मास्ति का-
यादिक पांच आश्री जाणवी. तेमां केटखीक अरुपी ठे, केटखीक रुपी
ठे, केटखीक जीव ठे अने कटखीक अजीव ठे ते आश्री कहुं ठे.” तेनो
उत्तर. हे देवानुप्रीय ! अहीयां तो कायांना सात जेद कक्षा ठे: उदारिक
१, उदारिक मिश्र २, वैक्रिय ३, वैक्रिय मिश्र ४, आहारीक ५, आहारीक
मिश्र ६, अने कर्मण ७. ए सात जेद कायांना कक्षा ठे तेना न पुठा ठे,
कारणके आगद्या पाठमां चार मनना अने चार वचनना जेदना पुठा

ઢે, તેથી તેની જોમે ઉદારિકાદિકજ કાયાની પુઠા સંજવે ઢે. વહી આ પાઠની ટોકા અજયદેવસુરીજી કૃત ઢે તેમાં તથા આ પાઠના ટવામાં પણ પૂર્વોક્ત અર્થ ઢે. તમે મતના લોધે “ પાંચ આસ્તિકાય આશ્રી કણું ઢે ” એમ જુટું કેમ બોલો ઠો ? અહીયાં તો વ્યવહાર નય આશ્રી જીવ સહિત કાયાને જીવ કહ્યો ઢે, અને કાયા કર્મની પ્રકૃતિ ઢે. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ કહીયે.

વહી પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ એ ન્યાયે કહીયે:—ચાર ગતિ અને ચાર કપાય એ કર્મની પ્રકૃતિ ઢે. (શાસ્ત્ર સૂત્ર પત્રવણા પદ્મ ૨૩ મે તથા સૂત્ર ઉત્તરાધ્યયન તથા કર્મમંથમાં.) અને તેને જીવના પ્રણામ કહ્યા ઢે. શાસ્ત્ર સૂત્ર ઠાણાયાંગ ઠાણે ૧૦ મે. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ કહીયે. વહી પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ એ ન્યાયે કહીયે:—વ્રતનામ, વાદરનામ, પર્યાસનામ, અપર્યાસનામ, શુક્લમનામ, સ્વાવરનામ, પાંચ ઇંદ્રિની જ્ઞાત, ચાર કપાય, પ્રણવેદ, ઇત્યાદિક શુભાશુભ કર્મની પ્રકૃતિ ઢે, એ પ્રકૃતિ ઢે જીવ કહ્યો ઢે. શાસ્ત્ર સૂત્ર ઠાણાયાંગ, પત્રવણા, કર્મમંથ ઇત્યાદિક અનેક સૂત્રમાં. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ કહીયે. વહી આ પ્રકૃતિમાં જ્ઞાન કણું ઢે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક ૪ મે ઉદ્દેશે વીજે. જીવમાં એ પ્રકૃતિ ઢે છોછી જૂત રહે સ્વામુખી જીવ જ્ઞાન પામે નહી. તેથી વ્યવહારમાં તેને જીવજ કહીયે. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ જ કહીયે. વહી પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ એ ન્યાયે કહીયે:—આઠ કર્મ, અઠાર પાપ અઠાર પાપનું વિરમણ, ચારગતિ, છોવીસ વંશક, પાંચ શરીર, પ્રણ ઇટ્ટી અને વાર ઉપયોગ ઇત્યાદિક ૧૨૭ યોજને આત્માપણે પ્રણમે કણું ઢે. તેની શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક વીસમે, ઉદ્દેશે વીજે. જીવપણે પ્રણમે તેને વ્યવહારમાં જીવજ કહીયે. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ કહીયે.

વહી તેરાપંથી કહેઢે કે “ ૪ ગતિ, ૧૦ પાપ, ૨૪ વંશક અને ૫ શરીર, ઇત્યાદિક પ્રકૃતિ ઢે તમે જીવ સ્વાયંભૂતો. તે એ પ્રકૃતિ ઢે તો અજીવ ઢે

અજીવ કહીએ. વહી તેરાપંચી આશ્રવ તત્ત્વને પ્રકાન્ત નયે કરી જીવ કહે છે. તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! આશ્રવ તે જીવનું મૂલ લક્ષણ છે કે સંસાર અવસ્થામાં રહ્યા જીવને ઉપાધિરૂપ છે ? તે વિચારી જુઠ.

વહી તેરાપંચી કહે છે કે, “ હવેલી અને વારણું તે એક, સોય અને નાકું તે એક, તલાવ અને ઘરનાયું તે એક, તથા નાવા અને ઠીડ તે એક, તેમ જીવ અને આશ્રવ એક છે.” એવી કુયુક્તિ દેલાને છે તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! હવેલી, સોય, તલાવ અને નાવાનો પુદ્ગલાસ્તિકાય છે અને વારણું, નાકું, ઘરનાયું અને ઠીડ તો આકાશાસ્તિકાય છે. તેમ જીવને આશ્રવ એ રીતે પ્રત્યક્ષ જુદા છે. વહી ઉત્તરાધ્યયનના ૨૩ મા અધ્યયનની ૭૩ મી ગાથામાં, કાપારૂપણી નાવા કહો છે, અને જીવરૂપી નાવનીડ કહો છે. કાપાનો જોગ વ્યવહારનયમાં જીવ છે, તેને આશ્રવરૂપી ઠીડ છે, પણ નિશ્ચેનયમાં જીવ અરૂપી છે તેથી તેને આશ્રવરૂપી ઠીડ નથી. હવે જેમ કાપારૂપણી નાવા અને ઠીડ વ્યવહારમાં એક છે, પણ નાવનીડ અને ઠીડ એક નથી; તેમ જીવ અને આશ્રવ એક નથી. હવેલી અને વારણું વ્યવહારમાં એક છે, પણ હવેલીનો ધણી અને વારણું એક નથી. સોય અને નાકું વ્યવહારમાં એક છે, પણ હોદ અને નાકું એક નથી. તલાવ અને ઘરનાયું વ્યવહારમાં એક છે, પણ તલાવનો ધણી અને નાકું એક નથી. તેમ જીવ અને આશ્રવ એક નથી. વહી કર્મ-પુદ્ગલ અને જીવ એ બંનેના સંજોગથી સાત તત્ત્વનાં નામ બંન્યાં છે. જેમ કર્મ કાપારૂપી તલાવમાં કેવલ-જ્ઞાનરૂપી રત્ન ઢંકાયેલું છે. તે તલાવમાં પુન્ય-પાપરૂપો પાણી આશ્રવરૂપી ઠીડે કરી આવે છે, તેને સંવરૂપી ઘેરે કરી રોકે છે, અને વંધરૂપ પમયું પાણી છે તેને નિર્જરારૂપી (ચમસ વો શયી) વાટકોઈ કરી દેશથકો ઉચેલી કાઢે છે, અને મોઠરૂપી છાલી તલાવ ઝ્યારે સર્વથા કર્મ પાણી રહિત થાય ત્યારે જેમ શેઠ નાકું, વંધરું (વંધું), ચમસ, મોરી અને તલાવ ઠોમીને પોતાનું રત્ન લેઈ ઘેરે જાય, તેમ જીવ સદ્જાતો કેવલ-જ્ઞાનરૂપી રત્ન લઈને સિદ્ધગતિમાં

જાય, અને પુદ્ગલદશા પુદ્ગલમાં મલે ત્યારે સાત તત્વના નામનો વિ-
નાશ થાય. ૫ તલાયનું ડ્રાણાન્ત સૂત્ર ઉત્તરાધ્યયનના ૩૫ માં અધ્યયન-
માં છે. પલી કાયારૂપી નાવાને ઠીક છે અને કાયારૂપી તલાવને નાહું છે.
તે કાયા જેમ નિશ્ચે-નયમાં યજીવ છે તેમ આશ્રવરૂપી ઠીક પણ અજીવ
છે. પાણી તે પાપ, કાયા સહિત જીવ તે વ્યવહાર-નયમાં રૂપી છે તે
તલાવ, સંવર તે પાલ, અને મિથ્યાત્વાદિક ઠીકકારે કરી ચોફરસી
શુન્ન અશુન્ન પુદ્ગલનો સંગ્રહ થયો તે માટે આવું ૫ ક્રિયાનું નામજ
આશ્રવ છે. ૫ જીવ સંવંધી પુદ્ગલની કરણી છે.

હવે મિથ્યાત્વ પ્રમુખ ૧૭ પાપ તો ચોફરસી પુદ્ગલ છે. તેના વિ-
વસાયમાં જીવ દ્રવ્યનો ઉપયોગ વર્તે તેવારે જીવ અશુદ્ધ ઉપયોગે નવાં
કર્મ-પુદ્ગલને આકર્ષે. તે આશ્રવ પણ ૫ પુદ્ગલ ગ્રહણ-સક્રુણ કરણી
જીવને અશુદ્ધ પ્રવસ્યાની છે. તે જ્યારે શુદ્ધ દશા શ્રાવે ત્યારે જીવનો
ઉપયોગ શુદ્ધ થાય અને પોતાના રૂપમાં પ્રણમે. જેમ ધર્માસ્તીકાય પોતે
જાણતો નથી, પણ જીવ અને પુદ્ગલ સાથે છે તેને સાદાજ આપે છે.
તેમ વિશ્વતા પુદ્ગલના મલવા વીલરવાના પ્રણામ છે. તેમાં જીવનો
ઉપયોગ પ્રવર્ત્યો તેવારે પ્રયોગસા પ્રણામ થયો. જો ૫ જીવના ઉપયોગને
આશ્રવ કહીયે તો આત્માનો સહજાતી ગુણ થાય. ત્યારે તો સિદ્ધ દ-
શામાં પણ આશ્રવ કેહેવો જોઈએ. વાસ્તે ૫ આશ્રવ તે પુદ્ગલનો જ સ્વ-
જાવ છે. પલી દ્રવ્ય ઠ અને ગુણ ઠ છે. તેમાં એકેક દ્રવ્યને એકેક ગુણ,
તે સર્વ દ્રવ્યને સહજાતી છે. હવે જીવ-દ્રવ્યને કર્મનો કર્તા ઇરાવીએ
તો જીવ ઉપયોગી છે; પણ એક દ્રવ્યમાં ઉપયોગ અને કર્તા એ બે ગુણ
ન હોય. એક દ્રવ્યમાં એકજ ગુણ હોય. ૫ નિશ્ચયનયનું સ્વરૂપ જાણવું;
અને વ્યવહારનયમાં આત્મા કર્તા કેહેવાય, ૫ પણ સત્ય છે. જીવ કર્તા
છે, પણ મુલ્ય રાગાદિક કુપણ પુદ્ગલ જનિત અનિત્ય છે તે, ગાટે નવા
કર્મોને પણ ગ્રહે છે. તે પણ મુલ્ય પુદ્ગલની નેશાય થ ઠ. હવે
પુદ્ગલ પુદ્ગલને ગ્રહે ૫- તો નિશ્ચે-નય અને જો ૫ ગ્રહે છે

વ્યવહાર-નય; પણ મુલ પુદ્ગલનો સંગત છે તેથી જીવ-ઢવ્યનો વેદશા છે. સંસારિક અને સિદ્ધ-તેમાં એવંચુત-નયનો ધણી શુદ્ધ જીવ દશા સિદ્ધની તેજ શુદ્ધ માને; અને નૈગમાદિક-નય છે તે અશુદ્ધ વસ્તુ શુદ્ધ સત્તાના અંશ સહિત હોય તે વસ્તુને પણ શુદ્ધ વસ્તુ માને. જેમ નિગોદ વાસી જીવ છે તેને પણ નૈગમનય-મતાનુસારો સિદ્ધ સમાન માને છે, તેમ જીવ ગ્રહ્યા પુદ્ગલને જીવ ગણીએ. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ, આશ્રવ અને વંધ અને પણ જીવે સંગ્રહ્યા તે માટે જીવ ગણીયે. એ પણ વલી જીવે વાંધ્યા છે. તે લેલે જે પ્રયોગસા પુદ્ગલ, ઇન્દ્રિય-વિષય, કપાલ અને જોગ પ્રમુખ સર્વને જીવ કહીયે; કેમકે જેમ નાહું આવતા પાણીનું આધારજુત થયું તેમ થાહું પણ આધારજુત છે. પાણી તેજ સહજાવે વર્તે તે. તેમજ પાપરૂપી પાણી આવતાં ગ્રહણદ્વારે જીવે ગ્રહ્યા પછી અશુભપણે પ્રણમ્યું ત્યારે વંધ જાવે રહ્યું. હવે એ આશ્રવમાં અને વંધમાં શું ફેર ? આશ્રવ ગ્રહણ સમયે પ્રત્યક્ષ છે અને વંધ અપદમ સમયે સિદ્ધ છે. જેમ નાહાનું અને માંદોહું પાણી એક છે તેમ પુન્ય, પાપ આશ્રવદશામાં અને વંધદશામાં એક રૂપ છે. વલી તેરાપંથી આશ્રવ કર્મ ગ્રહણ રૂપ અશુદ્ધ ઉપયોગને જીવ માને છે. તે ઉપર સૂત્ર ઉત્તરાધ્યયન અધ્યયન અઠાવીસમાની ગાથા વતાવે છે. તે પાઠ:—

વત્તણા લક્ષણોકાલો, જીવો ઉવત્તગ લક્ષણો;

નાણેણં દંસણેણંચ સુદ્દેણય દુદ્દેણય. ॥ ૨૦ ॥

નાણંચ દંસણં ચેવ, ચેરિત્તંચ ત્તવોત્તહા;

વિરિયં ઉવત્તગોય, એવં જીવસ્સ લક્ષણં. ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:—૩૦ હેમંત રુતુ પ્રમુખ રુતુને વિષે શિતાદિક પ્રવર્તે તે વર્તમાન કાલનું લખ લક્ષણ. જો જીવને ૩૦ જ્ઞાનના ઉપયોગનું લક્ષણ ના ૦ જ્ઞાને કરો ૬૦ દર્શને કરો ૬૦ સુલ વેદવે કરો ૬૦ ૬૦:લ વેદવે કરો, વંત્રે જાણીને ના ૦ જ્ઞાન અને ૬૦ દર્શન ૬૦ નિશ્ચે ૬૦ ચારિત્ર અને ૬૦ ૬૦, તેમજ ૬૦ સમર્પાઈ ૩૦ જ્ઞાનાદિકનો ઉપયોગ ૬૦ ૬૦

પૂર્વોક્ત જે જ્ઞાનાદિક કહ્યા તે જીવ જીવનું સ્વ સ્વરૂપ જાણવું.

જાવાર્ય:—આ પાઠના ન્યાયે ઉપયોગ તે જીવનો ગુણ છે, અને ગુણ તે દ્રવ્યમાં. અંતર જવે. તે માટે આશ્રવને જીવ કહીયે ઠીક. એમ તેરા-પંચી કહે છે. તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુમોય ! દ્રવ્ય છે તે ગુણ સહિત વર્તે છે. તે દ્રવ્ય અને ગુણ જુદા નથી, પણ દ્રવ્ય દ્રવજાવે અને ગુણ ગુણ જાવે રહ્યા છે. વધી જીવના જે જે ગુણ છે તે માંહીછા જે કોઈ ગુણ સિદ્ધ અવસ્થામાં રહે, તે તો દ્રવ્યનો સહજાતિ ગુણ કહેવાય; અને સંતાર અવસ્થામાં જે જે ગુણ અશુદ્ધ ઉપયોગે સમઘ જાવે છે, તે તે વિજાતિય ગુણ કહેવાય; કારણ કે શુદ્ધ અવસ્થા આઘ્યાયી ઉપયોગ તે ઉપયોગમાં સમાય, અને પુદ્ગલકૃત ચેષ્ટા તે પુદ્ગલમાં મળે. એ બેહુ જુદા છે. વધી જીવ-દ્રવ્યના મુલ આઠ ગુણ છે તેને આઠ કર્મે આચર્યા છે. તે કર્મ કય થયાથી ગુણ પ્રગટે તે આત્માના સહજાતિ ગુણ જાણવા. જ્ઞાનાવરણી-કર્મને કયે અનંતગુણ જ્ઞાન પ્રગટયું ૧, વર્ણનાવરણીને કયે અનંત વર્ણન પ્રગટયું ૨, વેદનાને કયે અધ્યાપાપ સુલ પ્રગટયું ૩, મોહનીકર્મને કયે સ્વાત્માવિક સમ્યક્ ચારિત્ર પ્રગટયું ૪, આયુષ્યને કયે અનંત સ્થિતિ પ્રગટો ૫, નામકર્મને કયે અમૃતિકપણું પ્રગટયું ૬, મોત્ર-કર્મના કયે અશુર સપુષ્પું ૭ અને અંતરાય કર્મના કયે અનંત પંખીત ધીર્ય ગુણ પ્રગટયો ૮. એ આઠ ગુણ પ્રગટયા તે આત્માના સહજાતિ ગુણ છે. તે ઇકલકપી મહો રહ્યા છે, પણ ગુણ છે તે દ્રવ્ય થકી જુદા નથી. હવે એ પૂર્વોક્ત ગુણને જીવના ગુણ કહો; પણ સંપૂર્ણ જીવ દ્રવ્ય ન કહીયે.

જેમ સૂત્ર જગવતીના સોસમા શતકમાં, ગૌતમસ્યામોદ પુત્રવું કે, હે જગવાન ! પુર્વાદિક દસ દિશાને અંતે “ જોશ, જોરદેસા, જોર-પેસા, ” એ ત્રણ માંહેણું શું પામીએ ? તેવારે ઓ ચોર પ્રતુએ કરું કે, હે ગૌતમ ! પુર્વાદિક દસદિશાને અંતે જોશ નથી, પણ જોરના દેશ અને જીવના પ્રદેશ છે. તેનો ધવો વિસ્તાર છે. જ્યાં પ્રતુર જોરના

प्रवेशने प्रवेश कहा, पण जीव न कहा. ए जुउं ! जीवना त्रिभाग
उतां पण जीव न केहेवाणा. त्पारे फक्त उपयोग तेतो गुण ठे. ते जीव
क्यम केहेवाय ? उपयोगने तो उपयोगजं कहीये. वली आश्रव तो
कर्मना उदये जीवना अशुद्ध उपयोग, ते नवां कर्मने ग्रहे तेने कहीए,
जे मल-ग्रहणरूप चीगट ते आश्रवरूप वस्त्रने ठे, पण आश्रव चीगटरूप
वस्त्र नथी. तेम आश्रव जीवने ठे, पण ते जीव नथी एम जाणवुं.
वली आश्रवमां मिथ्यात-आश्रव तेतो चोफरसी पुद्गल ठे अने मिथ्या
ऊष्टी ते मिथ्यात्व धंधीत आत्मानो उपयोग ठे. ए उपयोग ते तो आत्मा-
ना घरनो ठे, अने मिथ्यात्व ते पुद्गलना घरनुं ठे. जो जीवने उप-
योगे अवगाह्या माटे जीव थाय तो, १० पाप, वर्ण, गंध, रस, स्पर्श
अने पुद्गल ए सर्व जीव थाय. वली आश्रवने खपाववो कहा ठे.
जो जीव होव तो खपाववो केम कहा ? अने ते खपाववो केम खपे ?
शास्त्र सूत्र उत्तराध्ययन अध्ययन १० मै. ते पाठः—

अहं केसरमि उज्जाणे, अणगारे तवो धणे.

सज्जाय जाण संजुत्ते, धम्मजाणं जियायइ. ॥४॥

अफोव मंभवंमि, जायइ जवियासवे;

तस्सागए मिएपासं, वहेइ से नरा हिवे. ॥५॥

अर्थः—अण अथ हवे के केशरी नामे उण उद्यानने विपे अण
(घर रहित) अणगार तण तण रूपी धन सहित सण स्वाध्याय झाण
धर्म ध्यानादिक ध्यान संण सहित धण धर्मध्यान ज्झिण एकाम चित्ते करी
ध्यावे ठे ॥ ४ ॥ अण वृक्षे करी व्यास मण नागरखेलना मंरुपने विपे ज्झाण
धर्मध्यान ध्यावे ठे जण आश्रव खपावीने. तण ते मुनीनी पासे आठवो
मिण. मृग वण जेनो वध करे ठे ते, अने सेण ते नण राजा (मृगनो वध
करनार संजति).

भावार्थः—हवे जुउं ! आ पाठमां एम कक्षुं के, गर्दनाली मुनी-
ध्यान करे ठे. ते आश्रव रूपी उपाधि खपावे ठे, एवं ध्यान करे ठे. हवे

स्वपाचवावाक्षो जीव. ठे, अने खपे ते कर्म-पुद्गल जीवने स्वपाचि. रूप
आश्रव निश्चेनयमां अजीव ठे. ते आश्रव रूपी जीव प्रपन्ना. तपयोगे
पुद्गलमां प्रवेश कर्यो त्यारे कर्मनुं कारण ग्रहण जोग कही. देखामयुं
वे; पण आश्रव जीव नथी, अजीव ठे.

पक्षी. आश्रवने अजीव कये न्याये कहीये:- शुजाशुज कर्म आवे तेने
आश्रव. कहीये, अने आवे ते कर्म-रूपी पुद्गल निश्चेनयमां अजीव ठे. ए
न्याये आश्रवने अजीव कहीये. (१) वखी आश्रवने अजीव कया न्याये क-
हीये:- पुन. अने पापने आश्रव कदा ठे, (शाख सूत्र उत्राध्ययन अध्ययन
१० में.) अने पुन्य. पाप ते शुजाशुज कर्म ठे. ते कर्मने रूपी कदा ठे. (शाख सूत्र
प्रगवतो सतक १२ में) अने रूपी पुद्गलने बीजा. शतकमां अजीव कदा
ठे. ए न्याये आश्रवने अजीव कहीये. (२) वखी आश्रवने अजीव कया
न्याये कहीये:- जीव निश्चेमां अरूपीज ठे रूपी नथी; अने आश्रवती
क्रियाना पांच जेद कदा ठे. शाख सूत्र समवायांगमां. अने ते पांच
जेदने रूपी कदा ठे. मिथ्यात्व, कपाय, अने मन वचनना जोगने रूपी
चोफरसी. कदा ठे, अने कायाता जोगने तो रूपी थाठ फरसी. कदा ठे.
शाख सूत्र. प्रगवतो शतक १२ में. अने अवृत ते अपचलाणी क्रि-
याने रूपी कही ठे. शाख सूत्र वाणायांगमां. प्रमांदना पांच जेद कदा:-
मंद १, विषय २, कपाय ३, निद्रा ४ अने विकथा, ए पांच जेद रूपी ठे.
तेम आश्रवना पण पांच जेद रूपी ठे. रूपी पुद्गल निश्चेनयमां अ-
जीव ठे. ए न्याये आश्रवने अजीव कहीये. (३) वखी आश्रवने अजीव
कया न्याये कहीये:- पांच इंद्रिया तथा त्रण जोग मोकळा मेले ते आश्रव
ठे अने तेने अजीव कदा ठे. अने जीवने जोग आवता कदा ठे. शाख सूत्र
प्रगवतो शतक १५ में उद्देशे बीजे. ए न्याये आश्रवने अजीव कहीये. (४)
वखी तेरापंथी. कहे ठे के " कर्मने खंचवावाखो. तथा ग्रह वाखो
आश्रवने कदा ठे; अने कर्म खंचवानी तथा ग्रहवानी शक्ति जीवती
ठे. ए न्याये आश्रवने जीव कहीये ठीए. " तेनो उत्तर. हे देवानुप्रीय!
जेम. श्रीप्रीत कान्दने. ग्रहे ठे. तेम. आश्रव. कर्मने. ग्रहे ठे. हे. चोप्रीत

પ્રવેશને પ્રવેશ કહ્યા, પણ જીવ ન કહ્યા. એ જુઠું ! જીવના ત્રિચામ
 ઠતાં પણ જીવ ન કેહેવાળા. ત્યારે ફક્ત ઉપયોગ તેતો ગુણ છે. તે જીવ
 ક્યમ કેહેવાય ? ઉપયોગને તો ઉપયોગજ કહીયે. વહી આશ્રવ તો
 કર્મના ઉદયે જીવનો અશુદ્ધ ઉપયોગ, તે નવાં કર્મોને પ્રદે તેને કહીએ,
 જે મલ-મદ્દણરૂપ ચીગટ તે આશ્રવરૂપ વસૂને છે, પણ આશ્રવ ચીગટરૂપ
 વહી નથી. તેમ આશ્રવ જીવને છે, પણ તે જીવ નથી એમ જાણવું.
 વહી આશ્રવમાં મિથ્યાત-આશ્રવ તેતો ચોખરસી પુદ્ગલ છે અને મિથ્યા
 ડૂટી તે મિથ્યાત્વ વંધીત આત્માનો ઉપયોગ છે. એ ઉપયોગ તે તો આત્મા
 ના ધરનો છે, અને મિથ્યાત્વ તે પુદ્ગલના ધરનું છે. જો જીવને ઉપ-
 યોગે અવગાહ્યા માટે જીવ થાય તો, ૧૦ પાપ, વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શ
 અને પુદ્ગલ એ સર્વ જીવ થાય. વહી આશ્રવને સ્વપાવનો કહ્યો છે.
 જો જીવ હોવ તો સ્વપાવનો કેમ કહ્યો ? અને તે સ્વપાવનો કેમ સ્વપે ?
 શોષ સૂત્ર ઉત્તરાધ્યયન અધ્યયન ૧૦ મેં. તે પાઠ:-

અહં કેસરંમિ ઝજ્ઞાણે, અણગારે તવો ધણે.

સજ્ઞાય જ્ઞાણ સંજુત્તે, ધમ્મજ્ઞાણં જ્ઞિયાયઃ. ॥૪॥

અફોવ મંરુવંમિ, જ્ઞાયઃ જ્ઞવિયાસવે;

તસ્સાગણ મિણ્ણાસં, વહેઃ સે નરા હિવે. ॥૫॥

અર્થ:-અં અથ હવે કેં કેશરી નામે ૩૦ ઉચ્ચાનને વિષે અં
 (ઘર રહિત) અણગાર તં તપ રૂપી ધન સહિત સં સ્વાધ્યાય જ્ઞા
 ધર્મ ધ્યાનાદિક ધ્યાન સં સહિત ધં ધર્મધ્યાન જ્ઞિં એકાગ્ર ચિત્તે કરી
 ધ્યાવે છે ॥ ૪ ॥ અં વૃક્ષે કરી વ્યાસ મં નાગરવેલના મંરુપને વિષે જ્ઞા
 ધર્મધ્યાન ધ્યાવે છે જં આશ્રવ સ્વપાવીને. તં તે મુનીની પાસે આવ્યો
 મિં મૃગ વં જેનો વધ કરે છે તે, અને સેં તે નં રાજા (મૃગનો વધ
 કરનાર સંજતિ).

જ્ઞાવાર્થ:-હવે જુઠું ! આ પાઠમાં એમ કહ્યું કે, મર્વજાલી મુની
 ધ્યાન કરે છે. તે આશ્રવ રૂપી ઝણધિ સ્વપાવે છે, એવું ધ્યાન કરે છે. હવે

તપાવવાવાળો જીવ છે, અને જાણે તે કર્મ-પુદ્ગલ જીવને તપાધિ રૂપ આશ્રવ નિશ્ચેનયમાં થજીવ છે. તે આશ્રવ રૂપી જીવ દ્રવ્યના તપયોગે પુદ્ગલમાં પ્રવેશ કર્યો ત્યારે કર્મનું કારણ પ્રવૃત્તિ જોગ કહી દેવાનું છે; પણ આશ્રવ જીવ નથી, અજીવ છે.

વલી આશ્રવને અજીવ કયે ન્યાયે કહીયે:-શુક્ષ્માશુક્ષ્મ કર્મ આવે તેને આશ્રવ કહીયે, અને આવે તે કર્મ-રૂપી પુદ્ગલ નિશ્ચેનયમાં અજીવ છે. એ ન્યાયે આશ્રવને અજીવ કહીયે. (૧) વલી આશ્રવને અજીવ કયા ન્યાયે કહીયે:-પુનઃ અને પાપને આશ્રવ કહ્યા છે, (શાસ્ત્ર સૂત્ર ઉપાધ્યયન અધ્યયન ૨૦મું.) અને પુન્ય પાપ તે શુક્ષ્માશુક્ષ્મ કર્મ છે. તે કર્મને રૂપી કહ્યા છે. (શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક ૧૨ મું) અને રૂપી પુદ્ગલને યીજા શતકમાં અજીવ કહ્યા છે. એ ન્યાયે આશ્રવને અજીવ કહીયે. (૨) વલી આશ્રવને અજીવ, કયા ન્યાયે કહીયે:-જીવ નિશ્ચેનયમાં અરૂપીજ છે રૂપી નથી; અને આશ્રવતી ક્રિયાત્તા પાંચ જ્ઞેદ કહ્યા છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર સમવાયાંગમાં. અને તે પાંચ જ્ઞેદને રૂપી કહ્યા છે. મિથ્યાત્વ, કપાય, અને મન વચનના જોગને રૂપી ચોખ્ખરસી કહ્યા છે, અને કાયાના જોગને તો રૂપી આઠ ખરસી કહ્યા છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક ૧૨ મું. અને પ્રવૃત્તિ તે અપચલાણી ક્રિયાને રૂપી કહી છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર ઠાણાયાંગમાં. પ્રમાદના પાંચ જ્ઞેદ કહ્યા:- મંદ ૧, વિષય ૨, કપાય ૩, નિંદ્રા ૪ અને વિકથા, એ પાંચ જ્ઞેદ રૂપી છે. તેમ આશ્રવના પણ પાંચ જ્ઞેદ રૂપી છે. રૂપી પુદ્ગલ નિશ્ચેનયમાં અજીવ છે. એ ન્યાયે આશ્રવને અજીવ કહીયે. (૩) વલી આશ્રવને અજીવ કયા ન્યાયે કહીયે:-પાંચ ઈંદ્રિયા તથા ત્રણ જોગ મોકલા મેલે તે આશ્રવ છે અને તેને અજીવ કહ્યા છે અને જીવને જોગ આવતા કહ્યા છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક ૨૫ મું ઉદ્દેશે વીજે. એ ન્યાયે આશ્રવને અજીવ કહીયે. (૪) વલી તેરાપંચી કહે છે કે “ કર્મને સંવેદવાવાળો તથા પ્રવૃત્તિવાળો આશ્રવને કહ્યો છે; અને કર્મ સંવેદવાની તથા પ્રવૃત્તિવાળી શક્તિ જીવની છે. એ ન્યાયે આશ્રવને જીવ કહીયે ઠીક. ” તેનો ઉત્તર-હે દેવાનુગ્રીય! જેમ પીપીલિયા કાંદાનો પ્રદે છે તેમ, આશ્રવ કર્મને પ્રદે છે; હવે, ત્રીપીઠ

प्रदेशने प्रदेश कहा, पण जीव न कहा. ए जुउं ! जीवना त्रिजाग
 उतां पण जीव न केहेवाणा. त्पोरे फक्त उपयोग तेतो गुण ठे. ते जीव
 क्यम केहेवाय ? उपयोगने तो उपयोगज कहाये. वली आश्रव तो
 कर्मना उदये जीवना अशुद्ध उपयोग, तेनवां कर्मोने ग्रहे तेने कहाए.
 जे मल-ग्रहरूप चीगट ते आश्रवरूप वस्त्रने ठे, पण आश्रव चीगटरूप
 वस्त्र नथी. तेम आश्रव जीवने ठे, पण ते जीव नथी एम जाणवु.
 वली आश्रवमां मिथ्यात्व-आश्रव तेतो चोफरसी पुद्गल ठे अने मिथ्या
 झूठी ते मिथ्यात्व बंधीत आत्मानो उपयोग ठे. ए उपयोग ते तो आत्मा
 ना घरनो ठे, अने मिथ्यात्व ते पुद्गलना घरनुं ठे. जो जीवने उप-
 योगे अवगाह्या माटे जीव थाय तो, १० पाप, वर्ण, गंध, रस, स्पर्श
 अने पुद्गल ए सर्व जीव थाय. वली आश्रवने खपावयो कहा ठे.
 जो जीव होव तो खपावयो केम कहा ? अने ते खपावयो केम खपे ?
 शास्त्र सूत्र उत्तराध्ययन अध्ययन १० में. ते पाठ:-

अहं केसरमि उज्जाणे, अणगारे तवो धणे.

सज्जाय जाण संजुत्ते, धम्मजाणं ज्ञियायइ. ॥४॥

अफोव मंमंमि, जायइ जवियासवे;

तत्सागए मिणपासं, वहेइ से नरा हिवे. ॥५॥

अर्थ:-अ० अय ह्ये के० केशरी नामे उ० उद्यानने विषे अ०
 (घर रहित) अणगार त० तप रूपी धन सहित स० स्वाध्याय झ०
 धर्म ध्यानादिक ध्यान सं० सहित ध० धर्मध्यान ज्ञि० एकाग्र चित्ते करी
 व्यावे ठे ॥ ४ ॥ अ० वृद्धे करो व्यास मं० नागरखेलना संरूपने विषे ज्ञा०
 धर्मध्यान ध्यावे ठे ज० आश्रव खपावने. त० ते मुनीनी पासे आठ्यो
 मि० मृग व० जेनो बध करे ठे ते, अने से० ते न० राजा (मृगनो बध
 करना संज्ञति)-

भावार्थ:-इहे जुउं ! आ पाठमां एन कसुं के, गर्दनाली मुनी
 अणु रूपी चरधि दाखे ठे, एनुं ध्यान करे ठे. ह्ये

बली पुन्य, पाप अने बंधने जोव ए न्याये कहोये:-गुरु खपु पर्यव अठफरसी रुपी पुद्गल जीवने खोलीनुत जीवे प्रद्या तेने, तथा अगुरु खपु पर्यव कारमण शरीर खोफरसी पुद्गल जीवे कर्मण्ये प्रद्या तेने जाव जीव कहा ठे. शास्त्र सूत्र जगवती शतक बीजे उद्देशे पेहेछे, खंधकजीना अधिकारमां. ते पाठ:-

जेवियणंते खंदया ! जाव सअंतेजीवे अणंतेजीवे तस्स-
वियणं अयमठे एवं खलु जाव दधउणं एगेजीवे सअंते
खेतउणं जीवे असंखेयपएसोगाढे. अण्णिपुणं सअंते का-
खउणंजीवे एकयाइनआसि निवे एण्णि पुण सअंते
जावउणंजीवे अणंताणाणपज्जावा अणंतादंसणपज्जावा अ-
णंताचरित्तपज्जावा अणंतागुरुखलुयपज्जावा अणंताअगुरु-
खलुयपज्जावा एण्णिपुणसअंते सेतं दधउणंजीवे सअंते खेतउ
सअंते काखउं जीवे अणंते जावउं जीवे अणंते ॥

अर्थ:-जे० जे पण बली खं० हे खंधक ! जा० यावत स० जीव
अंत सहित ठे अथवा जीव अ० अंतरहित पण ठे त० तेनो अ० एगो
अर्थ जाणवो. ए० एम निश्चे जा० यावत् ६० उदयपकी ए० एक जीव स०
अंत सहित ठे खे० क्षेत्रयको जी० जीव अ० अशंखपाता प्रवेशामक ठे,
अशंखपाता प्रवेश अथगाद्या ठे. अ० ठे बली ते स० अंत सहित का०
काखयो जीव ए० नधी कदी पयो (एतावत्ता अतित काखे हनो, यत्तं.
मान काखे ठे, अने अनागत काखे रदेशे,) नि० नित्य ठे. ए० नधी पु०
बली से० तेनो अंत (अनंत ठे). जा० जावयकी जीव अ० ए० अनंता
ज्ञानना पर्याय अ० अ० अनंता दर्शनना पर्याय अ० च० अनंता चारियना
पर्याय अ० अनंता गुरु खपु ने उदारिक शरीर आधाने, अ० अ०
अनंता अगुरु-खपु पर्याय अ० अ० अथवा जीव रररर आधाने.
ए० बली तेनो अंत न) से० ते पवी रीते ६० ॥

જી૦ જીવ સ૦ અંત સહિત ઠે. છે. કેવળચક્રી પણ સ૦ અંત સહિત ઠે. કા૦ કાલચક્રી જી૦ જીવ અ૦ અંત રહિત ઠે અને જા૦ જાવચક્રી પણ જી૦ જીવ અ૦ અંતરહિત ઠે.

જાવાચ્ય:—હવે જુઓ ! આ પાઠમાં અનંત જ્ઞાનના, અનંત દર્શનના અને અનંત ચારિત્રના પર્યાયને જાવજીવ કહ્યા; અને એતો સંવર, નિર્જરા અને મોક્ષના પ્રેદ છે. વલી અનંતા ગુરુલઘુ પર્યાય, ઉદારીક શરીર, અઠ-ફરતી પુદગલ, પુન્ય, પાપ, બંધ, શુભાશુભ કર્મની પ્રકૃતિ અને અગુરુ-લઘુ પર્યાય; આઠ કર્મ, કારમણ શરીરાદિક, રૂપી-ચોફરતી પુદગલ, શુભાશુભ કર્મની પ્રકૃતિ, ૯ ગુરુલઘુ પર્યાયને તથા અગુરુલઘુ પર્યાયને જાવજીવ કહ્યા છે, અને આઠ કર્મને કારમણ શરીર કહ્યું છે. તેનો શાખ સૂત્ર જગવતી શતક ૮ મેં. ૯ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ કહીએ. વલી પુન્ય, પાપ અને બંધને જીવ ૯ ન્યાયે કહીયે: કાયા કર્મનો પ્રકૃતિ છે અને કાયાને જીવ કહ્યો છે. શાખ સૂત્ર જગવતી શતક ૧૩ મેં ઉદ્દેશે ૭ મેં. તે પાઠ:—

આયા જંતે કાણ અન્નેકાણ ? ગો૦ ! આયાવિકાણ અન્ને-
વિકાણ. રુવિ જંતે! કાણ અરુવિકાણ ? ગો૦ ! રુવિવિકાણ
અરુવિવિકાણ એવં એકેક પુત્તા. ગો૦ ! સચિત્તેવિકાણ અ-
ચિત્તેવિકાણ જીવેવિકાણ અજીવેવિકાણ જીવાણવિકાણ
અજીવાણવિકાણ. પુર્ધિ જંતે! કાણ પુત્તા ગો૦ ! પુર્ધિપિકાણ
કાશ્ચમાણેવિકાણ કાયસમયવિત્તિકંતેવિકાણ પુર્ધિપિકાણ-
જિદ્ધાશ્ચ કાશ્ચમાણેવિકાણજિદ્ધાશ્ચ કાયસમયવિશ્કંતેવિકા-
ણિશ્ચાશ્ચ, કશ્ચિદ્દેણાં જંતે! કાણ પં૦ ? ગો૦ ! સત્તવિદ્દેકાણ
પં૦ ૬ તે૦ વાણિય ઝરાણિયમિસિણ વેઝધિય વેઝધિયમિસિણ
આદારાશ્ચ આદારમિસણ કમ્મણ ॥

તર્પ:—પૂર્વવત્ જુઓ મન્ન થોજે. પાઠષ પાને સત્યાસીમેં.

ज्ञावार्थः—इवे जुव ! आ पाठमां एम कशुं के, जीवसहित कायाने जीव कहोये, अने जीव ठोरया पठी मुवा कखेवरने अजीव कहोये. ते कारमण शरीर व्यवहारमां नजरे न आवे ते आश्री कायाने अरुपी कहोये. तेमज कायाने उदारिकादि शरीर आश्री रुपी पण कहीए. जीव सहित कायाने सच्चि कहोये अने जीव ठोरया पठी मुवा कखेवरने अचित कहोये. जीवसहित कायाने आत्मा कहोए अने जीव ठोरया पठी मुवा कखेवरने अनात्मा कहोए. ए जुव ! काया कर्मनी प्रकृति ठे तेने जीव कहो ठे. तेज रीते पुन्य, पाप अने बंध पण भुजा-कर्म ठे. ए न्याये पुन्य, पाप अने बंधने जीव कहोये.

तेवारे तेरापंथी कहे ठे के “ कारमण शरीरने तो सूत्रमां ठाम ठाम रुपी कशुं ठे. अहीपां कारमण शरीर आश्री कायाने अरुपी केम कही इशे ? ” तेनो उत्तर. हे देवानुप्रोय ! कारमण शरीरने सूत्रमां ठाम ठाम रुपी कशुं ठे ते तो अमे पण जाणीए ठीए; पण प्रभुनां वचन सात नये करीने ठे. इहां व्यवहारमां कारमण शरीर नजरे न आवे ते आश्री अरुपी कशुं ठे. जेम दस-बैकांलीक सूत्रना आत्मा अध्ययनमां आव वस्तु बाबर ठे पण सुकम कहो ठे. ते पाठः—

अछ सुहुमाई पेहाए, जाई जाणित्तु संजए;

दयाहिगारो जूएसु, आस चिछ सएदिवा. ॥१३॥

कयराई अछ सुहुमाई, जाई पुठिज सजए;

इमाई ताई मेहावी, आइखिज वियस्फण. ॥१४॥

सिणेहिं पुष्क सुहुमंच, पाणुतिंग तहेवय;

पाणगं वीय हरियंच, अंरु सुहुमंच अछमं. ॥१५॥

एवमेआणि जाणित्ता, सब जावेण संजए;

अप्पमत्तो जए निच्चं, सविंदिय समादिए. ॥१६॥

अर्थः—अ० आव सुकम जे आगस कहेशे ते पेण जोइने जा

અને જીવને પ્રગમે છે. ૫ ચાર ગતિનાં શરીર તો અજીવ છે, તેથી પુન્ય-પાપનાં પુન્નલ પણ અજીવ છે; પણ તેના માંહે જીવ છે. ૬ ન્યાયે ઘટલા પાઠમાં જીવ કહી બોલાવ્યા છે, પણ પાંચ શરીરાદિક કર્મની પ્રકૃતિ અને પુન્ય પાપાદિક શુચાશુચ કર્મ પુન્નલ છે તે જીવ નથી.” એમ કહે છે તેના ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય તમારે લેખે તો મનુષ્ય, તિર્યંચ, ગાય જેસ ઝંડ તથા પંક્તી પ્રમુખ સર્વને જીવ ન કહેવા જોઈએ; કારણ કે એની ગતી અને કાયા તો અજીવ છે અને એનામાં જીવ છે, તેથી તમારે લેખે તો મિશ્ર કહેવા જોઈએ; પણ જગવંતે તો ગાય, જેસ, પસુ, ઘાલી, ઝંડ તથા ગાનર પ્રમુખને એકાંત સચિત જીવ કહ્યા છે. બલધો સહિત ગાંધીને મિશ્ર કહી છે, અને ઠગ, દંડ પ્રમુખને અચિત કહ્યા છે. તેની શાલ સૂત્ર અણુજોગદ્વારમાં તે પાઠ:—

સેકિતં સંજોગે? સંજોગેણં ચઝવિહે પણતે તં ૦ દઘસંજોગે
 ચેત્તસંજોગે કાલસંજોગે જાવસંજોગે. સેકિતં દઘસંજોગે ૨ તિ-
 વિદે પન્નતે તંજદાઃ-સચિત્તે અચિત્તે મિસા. સેકિતં સચિત્તે
 ૨ ગોહિંગોમિ ૨ પસુહિં પસુ ૨ મહિસિહિં મહિસિ ૨ ઝરણિહિં
 ઝરણિ ૨ ઝટ્ટીહિં ઝટ્ટીલાવે સેતં સચિત્તે. સેકિતં અચિત્તે ૨
 ઝત્તેણં ઝત્તી દંમેણં દંમી પમેણં પમી ઘમેણં ઘમી સેતં અચિત્તે.
 સેકિતં મિસા ૨ હલેણં હાલિ ૨ સગમેણં સાગમિ ૨ રહેણં
 રહિ ૨ નાવા ૨ નાવિ ૨ સેતં દઘ સંજોગે. ॥ ૨ ॥

અર્થ:—સે ૦ તે કયા ૫ સં ૦ સંજોગ ? સં ૦ તે સંજોગ ૫ ચાર પ્રકારે ૫૦ કહ્યા તં ૦ તે કહે છે:—૧ ૦ ડ્રવ્યને સંજોગે ૨ ૦ ક્ષેત્રને સંજોગે ૩ ૦ કાલને સંજોગે ૪ ૦ જાવને સંજોગે નામ નોપન્યું ૫. સે ૦ હવે ડ્રવ્યને સંજોગે નામ નોપન્યું તે શું ? તે તિ ૦ ત્રણ પ્રકારે ૫૦ કહ્યાં તં ૦ તે કહે છે. સ ૦ સજીવ ૨ ૦ અજીવ ૨ ૦ મિ ૦ મિશ્ર ૩. સે ૦ તે કયો સચિત ડ્રવ્ય સંજોગ ? સચિત ડ્રવ્ય સંજોગ તે ૧. ગો ૦ જેને ગાય છે તેને

ગોમાન કહીયે, ૫૦ પસુ ઠે તે માટે પસુમાન કહીયે, મ૦ જૈસના પળીને મહિસીય કહીયે, ૩૦ વકરી (ઠાલી) ના ચારણહારને ઊરણીય કહીયે અને ૩૦ ઝંટના ચારણહારને ઝંટવાલ કહીયે. સે૦ ૬ સચિત ડ્રવ્યને સંજોગે નામ નિપન્યાં જાણવાં. સે૦ તે કયો અચિત ડ્રવ્ય સંજોગ ? તે અચિત ડ્રવ્ય સંજોગે નામ નિપન્યાં તે ૯. ૮૦ ટ્રીનો ધરાવનાર તે ટ્રી-રાજા. ૬૦ દંડનો ધરણહાર તે દંડો. ૫૦ વચ્ચનો ધરણહાર તે પત્તી. ૪૦ ધમ્માનો ધરણહાર તે ધમ્મો. સં૦ ૯ અચિત ડ્રવ્ય સંજોગો નામ જાણવાં. અથ હવે સે૦ મિથ્ર ડ્રવ્ય સંજોગે નામ નિપન્યાં તે કયાં ? તે ૬-૬૦ હસ છેને તેને હાલી કહીયે. હસ અચિત અને વસપ સચિત ૬ મિથ્ર સંજોગ. સ૦ ગામી છેને તેને સાગમી કહીયે. ૨૦ રપ છેને તેને રધિક કહીયે. ના૦ નાવા (વાહાણ) છેને તેને નાવિક કહીયે. સે૦ તે ડ્રવ્ય સંજોગે નામ નિપન્યાં તે કયાં. ॥

જાવાર્ય:—હવે જુઠ ! આ પાઠમાં ચાર પ્રકારનો સંજોગ કહ્યો:—
 ડ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ અને જ્ઞાન ૪. ૬ ડ્રવ્ય સંજોગના ત્રણ જોડ:—સચિત, અચિત અને મિથ્ર ૩. હવે સચિતના પાંચ જોડ કહ્યા:—ગાયો ચારે તેને ગોઝાલ (ગોમિક) કહીયે ૧, પસુના પળીને પસુમાન ૨, જૈસના પળીને મહિસીય ૩, ઠાલીના (વકરીના) ચારણહારને ઊરણીય ૪ અને ઝંટના ચારણહારને ઝંટી અથવા ઝંટવાલો કહીયે. ૫. ૬ સચિત ડ્રવ્ય-સંજોગે નામ નિપન્યાં. હવે અચિતના ચાર જોડ કહ્યા:—૮૦ ધરાવે તેને ટ્રી ૧, દંડ પરે તેને દંડી ૨, વચ્ચના ધરણહારને પત્તી ૩ અને ધમ્માના ધરણહારને ધમ્મી કહીયે. ૪. હવે મિથ્ર સંજોગે ચાર નામ નિપન્યાં તે કહે છે:—હસ છેને તેને હાલી કહીયે; હસ અચિત અને વસપ સચિત, ૬ મિથ્ર ૧; ગામી છેને તે સાગમી ૨; રપ છેને તે રધિક ૩; અને નાવા છેને તે નાવિક (નાવમીઠ). ૪. ૬ મિથ્ર સંજોગે નામ નિપ-

ઠગ, દંડ, વલ્લ અને ઘટ અચિત્ત છે તે જાણી ઠગી, દંડી, પત્ની અને ઘટી એ અચિત્ત સંજોગે નામ કહ્યાં. ફલ, ગાત્રી અને સ્થ અચિત્ત છે તથા વલ્લ સચિત્ત છે તે જાણી ફાલી, સાગત્રી, રથિક અને નાવિક, એ મિશ્ર સંજોગે નામ નિપન્યાં કહ્યાં. એ જુઠું ! ગાય, જૈંસ, વલ્લ પ્રમુખના શરીરને અને જીવને જોલાજ સચિત્ત કહ્યાં. એ ગાય, જૈંસ, વલ્લ પ્રમુખના શરીર, કર્મ, પુન્ય, પાપ અને વંધની પ્રકૃતિ છે અને તે પુદ્ગલ છે, પણ જીવે ગદ્યા અને જીવ સહિત છે તે જાણી સચિત્ત કહ્યાં. સચિત્ત તે જીવ છે તે જાણી પુન્ય, પાપ અને વંધને જીવ કહીએ. વલી જીવ ગદ્યા જીવ સહિત પુજાને જીવ-પર્યવા કહ્યા છે. નારત્રી, દેવતા, મનુષ્ય અને તિર્યંચ એ ચાર ગતિને, પ્રદેશને, અવગાહના પુદ્ગલથી નિપત્તી તેને, સ્થિતિને, પાંચ વર્ણને, પાંચ રસને, બે ગંધને, આઠ સ્પર્શને, ચાર ઉપયોગને, પાંચ જ્ઞાન અને ત્રણ અજ્ઞાનને અને ચાર દર્શનને, એ ઠગીસ વોલને જીવપર્યવા કહ્યા છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર પદ્મવણા પદ પાંચમે. એ જુઠું ! અવગાહનાપણે પુદ્ગલ પ્રણમ્યા તેને તથા વર્ણ, રસ, ગંધ, સ્પર્શ, પુન્ય પાપ અને વંધપણે પ્રણમ્યા પુદ્ગલ જીવે ગદ્યા જીવને પોગસાપણે લોલીહુત રહ્યા તેને જીવપર્યવા કહ્યા છે; અને જીવ ઘોડ્યા પઠી મિસાપણે પ્રણમ્યા વર્ણ, રસ, ગંધ અને સ્પર્શને તથા વીસા પુદ્ગલને અજીવપર્યવા કહ્યા છે. એ જીવ ગદ્યા પુદ્ગલને જીવપર્યવા કહ્યાં. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને વંધને જીવ કહીએ. વલી ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ અને આઠ કર્મને જીવ સમોચાર કહ્યા છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર અનુજોગદ્વારમાં. એ ન્યાયે પુન્ય પાપ અને વંધને જીવ કહીએ.

તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે “ પુન્ય, પાપ અને વંધ તો શુભાશુભ કર્મ છે તે રૂપી પુદ્ગલ છે, અને જીવ તો અરૂપી છે. તે પુન્ય પાપ અને વંધ રૂપી છે તેને જીવ શીરોતે કહો છો ? ” તેનો હકાર. હૈં દેવાનુપ્રીય ! જીવને પણ સરૂપી કહ્યો છે. સકર્મી, સરાગી, સવેદી, સલેશી અને સસરીરી કહ્યો છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક ૧૭ મેં હ્રદેશે વીજે. તેવારે તેરાપંથી કહે છે કે “ જીવને રૂપ સહિત કહ્યો છે, પણ જીવ રૂપી નથી.

જેમ કપમાને રંગ તેમ જીવને શરીર, વેદ, રાગરુપ છે તેથી સરુપી સકર્મી કહ્યો છે. " તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! કપમાને કમુંબલ રંગ હોય તેને કમુંબલ કપમું કહીએ અને પાંચો રંગ હોય તેને પીઠું કપમું કહીએ. જેવો કપમાને રંગ હોય તેમું કપમું કહીએ. તેમ કર્મ સહિત જીવને રુપી કહીએ. વધી તમે (તેરાપંચી) કહો ઓ કે " જીવને સરુપો કહ્યો છે પણ જીવને રુપી નથી કહ્યો. " ત્યારે એમ તો જીવને " જ્ઞાન સહિત " સનાષી કહ્યો છે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક આઠમે ઉદ્દેશે વોજે તથા ૩૦ મે તથા અનેક સૂત્ર-પાઠમાં. હવે તમારી કેહેણોને લેલે તો જીવને સનાષી કહ્યો તેને જ્ઞાન સહિત કહીએ; પણ જ્ઞાનો ન કહીએ.

હે દેવાનુપ્રીય ! એમ કેમ કહો ઓ કે, સરુપો કહ્યો. તેને રુપ સહિત કહીએ પણ સરુપો ન કહીએ ? જ્ઞાન સહિત કહો અને જાણે જ્ઞાની કહો. રુપ સહિત કહો અને જાણે રુપી કહો. વધી અનુયોગદ્વાર સૂત્રમાં જાણ સંજોગમાં કહું છે કે, જ્ઞાન સહિત હોય તેને જ્ઞાનો કહીએ, સમ-ક્ષિત સહિતને દર્શનો કહીએ, ચારિત્ર સહિતને ચારિત્રીક કહીએ; અને ક્રોધ, માન, માયા અને લોચ સહિતને ક્રોધી, માની, માયી અને લોચી કહીએ. જેમ રુપ સહિત હોય તેને રુપી કહીએ, અને વર્ણાદિક પુદ્ગલ સહિત જીવને રુપો કહીએ. તેમ જીવ સહિત પુદ્ગલને જીવ કહીએ. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને વંધને જીવ કહીએ. ઇત્યાદિક અનેક સૂત્રની શાંત્રી કરી વ્યવહાર નયનાં પુન્ય, પાપ અને વંધને દુધ-પાણીના ડ્રાઈ-ન્ટે જીવ કહીએ. જેમ શેર દુધમાં પાસેર પાણી નાંખે તેને વ્યવહારમાં સવા શેર દુધ કહીએ. તેમ પુદ્ગલ જીવને લોચીચુત થયા તેને વ્યવ-હારમાં જીવજ કહીએ. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ અને વંધને જીવ કહીએ.

હવે પુન્ય, પાપ અને વંધને અજીવ કયા ન્યાયે કહીએ:—પુન્ય તે શુદ્ધ કર્મ છે, પાપ તે અશુદ્ધ કર્મ છે, અને વંધ તે શુદ્ધ-અશુદ્ધ કર્મ પ્રકૃતિનો છે. તે કર્મ રુપી પુદ્ગલ છે. તે રુપી પુદ્ગલને નશ્વરન્યમાં જીવે ઓળખા પછી, હંસની ચાંચથી દુધ પાણી

અજીવ કહીએ. વહી તેરાપંચી આશ્રવ તત્વને એકાન્ત નયે કરી જીવ કહે છે. તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! આશ્રવ તે જીવનું મૂલ લક્ષણ છે કે સંતાર અવસ્થામાં રહ્યા જીવને ઉપાધિરૂપ છે ? તે વિચારી જુઠ.

વહી તેરાપંચી કહે છે કે, “ હવેહી અને વારણું તે એક, સોય અને નાકું તે એક, તણાવ અને ઘરનાસું તે એક, તથા નાવા અને ઠીડ તે એક, તેમ જીવ અને આશ્રવ એક છે. ” એવી કુયુક્તિ દેલાને છે તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! હવેહી, સોય, તણાવ અને નાવાતો પુદ્ગલાસ્તિકાય છે અને વારણું, નાકું, ઘરનાસું અને ઠીડ તો આકાશાસ્તિકાય છે. તેમ જીવને આશ્રવ એ રીતે પ્રત્યક્ષ જુદા છે. વહી ઉત્તરાધ્યયનનાં ૨૩ મા અધ્યયનની ૭૩ મી ગાથામાં, કાયારૂપણી નાવા કહો છે, અને જીવ-હવી નામનીં કહો છે. કાયાનો જોગ વ્યવહારનયમાં જીવ છે, તેને આશ્રવથી ઠીડ છે, પણ નિધેનયમાં જીવ અરૂપી છે તેથી તેને આશ્રવ-હવી ઠીડ નથી. હવે જેમ કાયારૂપણી નાવા અને ઠીડ વ્યવહારમાં એક છે, તેમ નામનીં અને ઠીડ એક નથી; તેમ જીવ અને આશ્રવ એક નથી. હવેહી અને વારણું વ્યવહારમાં એક છે, પણ હવેહીનો પશી અને વારણું એક નથી. સોય અને નાકું વ્યવહારમાં એક છે, પણ સોદ અને નાકું એક નથી. તણાવ અને ઘરનાસું વ્યવહારમાં એક છે, પણ તણાવનો પશી અને નાસું એક નથી. તેમ જીવ અને આશ્રવ એક નથી. વહી કર્મ-હૃદય અને જીવ એ બંનેના સંત્રોગથી સાત તત્વનાં નામ ગણ્યાં છે. જેમ કર્મ કાયાદરી તણાવનાં કેરક-જ્ઞાનરૂપી રત્ન દેશાયું છે. તે તણાવનાં પુન્દ્રનારદરી પાણી આશ્રવરૂપી ઠીડે કરી આવે છે, તેને સંતાર કરી કરી રોકે છે, અને વંચક વચનું પાણી છે તેને નિર્જરાઓ (વચન ચોગથી) વાટચોપ કરી દેશાય દો તથેહી કાઢે છે, અને મોરુગી તણાવ તણાવ વચારે તણાવ કર્મ પાણી મદિન થાય ત્યારે જેમ રેત નાકું રેતું (રેતું, વચન, મોરુ) અને તણાવ ચોગને પોતાનું રત્ન ઘેર પોરે રાખે, તેમ જીવ તણાવનાં વચન-જ્ઞાનરૂપી રત્ન વચને સિદ્ધાન્તિગં

જાય, અને પુદ્ગલદશા પુદ્ગલમાં મલે ત્યારે સાત તત્ત્વના નામનો વિ-
નાશ થાય. એ તત્ત્વાનું દ્રષ્ટાન્ત સૂત્ર ઉત્તરાધ્યયનના ૩૦ મા અધ્યયન-
માં છે. વલી કાયારૂપી નાવાને ઠોડ છે અને કાયારૂપી તત્ત્વાને નાંધું છે.
તે કાયા જેમ નિશ્ચે-નયમાં અજીવ છે તેમ આશ્રવરૂપી ઠોડ પણ અજીવ
છે. પાણી તે પાપ, કાયા સહિત જીવ તે વ્યવહાર-નયમાં રૂપી છે તે
તત્ત્વાવ, સંવર તે પાણ, અને મિથ્યાત્વાદિક ઠોડદ્વારે કરી ચોરુરસી
શુન્ન અશુન્ન પુદ્ગલનો સંગ્રહ થયો તે માટે થાવું એ ક્રિયાનું નામજ
આશ્રવ છે. એ જીવ સંબંધી પુદ્ગલની કરણી છે.

હવે મિથ્યાત્વ પ્રમુખ ૧૭ પાપ તો ચોરુરસી પુદ્ગલ છે. તેના વિ-
વસાયમાં જીવ દ્રવ્યનો ઉપયોગ વર્તે તેવારે જીવ અશુદ્ધ ઉપયોગે નવાં
કર્મ-પુદ્ગલને આકર્ષે. તે આશ્રવ પણ એ પુદ્ગલ પ્રવણ-ચક્રણ કરણી
જીવને અશુદ્ધ બ્રવસ્થાની છે. તે ગ્યારે શુદ્ધ દશા થાય ત્યારે જીવનો
ઉપયોગ શુદ્ધ થાય અને પોતાના રૂપમાં પ્રણમે. જેમ ધર્માસ્તીકાપ પોતે
ચાલતી નથી, પણ જીવ અને પુદ્ગલ ચાલે છે તેને સાદાજ ગ્યારે છે.
તેમ વિશ્વતા પુદ્ગલના મલવા વીલરવાના પ્રણામ છે. તેમાં જીવનો
ઉપયોગ પ્રવર્ત્યો તેવારે પ્રયોગતા પ્રણામ થયો. જો એ જીવના ઉપયોગને
આશ્રવ કહીયે તો આત્માનો સહજાતી ગુણ થાય. ત્યારે તે સિદ્ધ દ-
શામાં પણ આશ્રવ કેહેવો જોઈએ. વાસ્તે એ આશ્રવ તે પુદ્ગલનો જ સ-
જાવ છે. વલી દ્રવ્ય છે અને ગુણ છે. તેમાં એક દ્રવ્યને એક ગુણ,
તે સર્વ દ્રવ્યને સહજાતી છે. હવે જીવ-દ્રવ્યને કર્મનો કર્તા ઇચારોર
તો જીવ ઉપયોગી છે; પણ એક દ્રવ્યમાં ઉપયોગ અને કર્તા એ બે ગુણ
ન હોય, એક દ્રવ્યમાં એક જ ગુણ હોય. એ નિધ્યયનનું સ્મરણ જાણવું;
અને વ્યવહારનયમાં આત્મા કર્તા કેહેવાય, એ પણ સ-
જાવ છે, પણ મુલ રાગાદિક ગુણ પુદ્ગલ અનિ-
કર્મોને પણ પ્રદે છે. તે પણ
પુદ્ગલ પુદ્ગલને પ્રદે એ

વ્યવહાર-નય; પણ મુલ પુદ્ગલનો સંગત છે તેથી જીવ-કલ્પની વેદશા
 છે. સંતારિક અને સિદ્ધ. તેમાં એવંચુત-નયનો. ધણી શુદ્ધ જીવ વશા
 સિદ્ધની તેજ શુદ્ધ માને; અને નૈગમાદિક-નય છે તે અશુદ્ધ વસ્તુ શુદ્ધ
 સત્તાના અંશ સહિત હોય તે વસ્તુને પણ શુદ્ધ વસ્તુ માને. જેમ નિગોદ
 વાસી જીવ છે તેને પણ નૈગમનય-મતાનુસારો સિદ્ધ સમાન માને છે,
 તેમ જીવ પ્રજ્ઞા પુદ્ગલને જીવ ગણીએ. એ ન્યાયે પુન્ય, પાપ, આશ્રવ
 અને વંધ અને પણ જીવે સંગ્રહા તે માટે જીવ ગણીએ. એ પણ વલી
 જીવે વાંધ્યા છે. તે લેલે જે પ્રયોગતા પુદ્ગલ, ઇન્દ્રિય-ત્રિપય, કપાલ અને
 જોગ પ્રમુખ સર્વને જીવ કહીએ; કેમકે જેમ નાહું આવતા પાણીનું
 આધારજુત થયું તેમ થાહું પણ આધારજુત છે. પાણી તેજ સદ્જ્ઞાવે વર્તે
 તે. તેમજ પાપરૂપી પાણી આવતાં પ્રહણદ્વારે જીવે પ્રજ્ઞા પઠી અશુભપણે
 પ્રણમ્યું ત્યારે વંધ જાણે રણું. હવે એ આશ્રવમાં અને વંધમાં શું ફેર ?
 આશ્રવ પ્રહણ સમયે પ્રત્યક્ષ છે અને વંધ અપદમ સમયે સિદ્ધ છે. જેમ
 નાણાનું અને માંદોહું પાણી એક છે તેમ પુન્ય, પાપ આશ્રવદશામાં અને
 વંધદશામાં એક રૂપ છે. વલી તેરાવંથી આશ્રવ કર્મ પ્રહણ રૂપ.
 અશુદ્ધ ઉપયોગને જોય માને છે. તે ઊપર સૂત્ર ઉતરાધ્યયન અધ્યયન
 અઘાતીસમાની ગાયા વતાયે છે. તે પાઠ:—

વત્તણા લક્ષણોકાલો, જીવો ઉવત્તગ લક્ષણો;

નાણેણં દંસણેણંચ સુદ્દેણય દુદ્દેણય. ॥ ૨૦ ॥

નાણંચ દંસણં ચેવ, ચેરિત્તંચ તવોતદ્દા;

વિરિયં ઉવત્તગોય, एवं જીવસ્સ લક્ષણં. ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:—વ૦ દેમંત રુતુ પ્રમુલ રુતુને વિષે શિતાદિક પ્રવર્તે તે વ.
 તંમાન કાષ્ઠનું લ૦ ધરુગા. જી૦ જીવને ઊ૦ જ્ઞાનના ઉપયોગનું લક્ષણ
 ના૦ જ્ઞાને કરી દં૦ દર્શને કરી મુ૦ મુદ્ધ વેદને કરી હુ૦ હુઃલ વેદને
 કરી, વંદ્રે જાતીને ના૦ જ્ઞાન અને દં૦ દર્શન ચે૦ નિથે ચ૦ ચારિત્ર
 અને ત૦ તર, તેતર વિ૦ સનર્યાઈ લ૦ જ્ઞાનાદિકનો ઉપયોગ એ૦ પ્ર

પૂર્વોક્ત જે જ્ઞાનાદિક કહ્યા તે જીવ જીવનું લગ લક્ષણ જાણવું.

જાવાર્ય:—આ પાઠના ન્યાયે ઇપયોગ તે જીવનો ગુણ છે, અને ગુણ તે દ્રવ્યમાં. અંતર જાણે. તે માટે આશ્રવને જીવ કહીયે ઠીક. એમ તેરા-પંથી કહે છે. તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુભીય ! દ્રવ્ય છે તે ગુણ સહિત વર્તે છે. તે દ્રવ્ય અને ગુણ જુદા નથી, પણ દ્રવ્ય દ્રવજાણે અને ગુણ ગુણ જાણે રહ્યા છે. વહી જીવના જે જે ગુણ છે તે માંહીલા જે કોઈ ગુણ સિદ્ધ અવસ્થામાં રહે, તે તો દ્રવ્યનો સહજાતિ ગુણ કહેવાય; અને સંતાર અવસ્થામાં જે જે ગુણ અશુદ્ધ ઉપયોગે સમજ જાણે છે, તે તે વિજાતિય ગુણ કહેવાય; કારણ કે શુદ્ધ અવસ્થા આઘ્યાયો ઉપયોગ તે ઉપયોગમાં સમાય, અને પુદ્ગલકૃત ચેષ્ટા તે પુદ્ગલમાં મધ્યે. એ બેહુ જુદા છે. વહી જીવ-દ્રવ્યના મુલ આઠ ગુણ છે તેને આઠ કર્મે આઠવા છે. તે કર્મ કય થયાથી ગુણ પ્રગટે તે આત્માના સહજાતિ ગુણ જાણવા. જ્ઞાનાવરણી-કર્મને કયે અનંતગુણ જ્ઞાન પ્રગટયું ૧, વર્ણનાવરણીને કયે અનંત વર્ણન પ્રગટયું ૨, વેદનાને કયે અદ્યાવાપ મુલ પ્રગટયું ૩, મોહનીકર્મને કયે સ્વાત્માવિક સમ્પત્તિ પારિત્ર પ્રગટયું ૪, આયુષ્યને કયે અનંત સ્થિતિ પ્રગટો ૫, નામકર્મને કયે અમૂર્તિકપણું પ્રગટયું ૬, ગોત્ર-કર્મના કયે અશુદ્ધ લગુણું ૭ અને અંતરાવ કર્મના કયે અનંત પંખીત વીર્ય ગુણ પ્રગટયો ૮. એ આઠ ગુણ પ્રગટવા તે આત્માના સહજાતિ ગુણ છે. તે એકેકથી મહો રહ્યા છે, પણ ગુણ છે તે દ્રવ્ય થઈ જુદા નથી. હવે એ પૂર્વોક્ત ગુણને જીવના ગુણ કહીયે; પણ સંપૂર્ણ જીવ દ્રવ્ય ન કહીયે.

જેમ સૂત્ર જગવતીના સોલસા શતકમાં, ગૌતમસ્થાનોર પુટયું છે, હે જગવાન ! પુર્વાવિક દસ દિશાને અંતે “ જોશ, જોશદેસા, જોશર-પ્તા, ” એ પ્રશ માંહેલું શું પામીય ? તેજોર ધી વીર પ્રચુર કર્યું છે હે ગૌતમ ! પુર્વાદિક દસદિશાને અંતે જોશ નથી, પણ જોશના દેશ અને જોષના પ્રદેશ છે. તેનો પવો વિસ્તાર છે. હજી પ્રચુર જોશના

અને આશ્રવ વંને અજીવ પુદ્ગલ છે. તે વંનેને ત્રિપે. ઉઠાણ, કર્મ, ઘસ, વોર્ય, પુરુષાકાર અને પ્રાક્રમ જીવના છે; પણ તે મુલગા વંને અજીવ છે. એ ન્યાયે આશ્રવને અજીવ કહીયે. વહી સૂત્ર જગવતીજીમાં આશ્રવના પાંચ જોડને રૂપી કહ્યા છે. તે રૂપો પુદ્ગલ જીવને જ્યાં સુધી છોલી જુત રહે ત્યાં સુધી વ્યવહારમાં તેને જીવ કહીયે, અને જીવ ઠોડ્યા પછી નિઃશ્વેન્નયમાં અજીવ કહીયે. વહી આશ્રવને અને આશ્રવના પાંચ જોડને સૂત્રમાં કોઈ ઉકાળે અરૂપી કહ્યા નથી.

તેવારે તેરાપંચી કહે છે કે, “મિધ્યાહ્લ યરૂપો છે. તેથી આશ્રવ અરૂપી તથા જીવ કહીયે ઠીએ.” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુગ્રીય ! પ્રથમ તો મિધ્યાહ્લને આશ્રવ સૂત્રમાં ક્યાંય કહ્યો નથી. एतो મિધ્યાત્વ ધાયું તેર્થ મિધ્યાહ્લો નામ જીવનું છે. જેમ વંરુ ધાયો તેને વંની કહીયે, ઠા ધાયું તેને ઠગ્રી કહીયે અને પુદ્ગલ ધાયું તેને પુદ્ગલી કહીયે. શાસ્ત્ર સૂત્ર જગવતી શતક ૮ મેં ઉદેશે ૧૦ મે. હવે જેમ વંરુ, ઠગ્ર અને પુદ્ગલ, એ ત્રણે અજીવ છે તેમ મિધ્યાત્વ અને આશ્રવ અજીવ છે; અને જેમ વંનો, ઠગ્રી અને પુદ્ગલો નામ જીવનું છે તેમ મિધ્યાત્વ ધાયું તેથી મિધ્યાહ્લ નામ જીવનુંજ છે; પણ મિધ્યાહ્લ આશ્રવ નથી. મિધ્યાત ધંધીત્ જીવનો ઉપયોગ ક્યોપશમ જાવ, તેને મિધ્યાહ્લ કહીયે. વહી તેરાપંચી કુત તેર દ્વારમાં આશ્રવમાં વે જાવ કહ્યા છે. ઉદય અને પ્રણામિક; પણ સૂત્ર અનુયોગદ્વારમાં મિધ્યાહ્લને ક્યોપશમ જાવે કહી છે. હવે જુઠે ! તેરાપંચીજનો બુદ્ધિની અજીરણતા, કે આશ્રવમાં ક્યોપશમ જાવ તો માનતા નથી અને મતને લીધે મિધ્યાહ્લ ક્યોપશમ જાવે છે તેને આશ્રવ કહે છે.

વહી તેરાપંચી એમ કહે છે કે, “કપાય અને જોગ આશ્રવ છે અને તેને આત્મા કહી છે. તે આત્મા અરૂપો છે. એ ન્યાયે આશ્રવને અરૂપી તથા જીવ કહીયે ઠીએ.” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુગ્રીય ! તમે આત્મા નામ પ્રકાન્ત અરૂપીનું કહ્યો છો, પણ સૂત્ર જગવતીમાં રત્નવ્રજાદિક પૂરિત તથા ઈન્દ્રી જીવ પુદ્ગલને આત્મા કહી છે. શતક ૧૨ મેં ઉદેશે ૧૦ મે.

तमे आत्माने एकान्त अरूपी केम कह्यो तो ? वखी कपाय अने जोगने आत्मा कही तेथो ते अरूपी ठे एम तेरापंधी कहे ठे, पण ते जुठुं ठे; कारण के सूत्रमां कपाय-आत्माने तथा जोग-आत्माने अरूपी क्पांय कही नथी. कपाय तथा जोग रूपी पुद्गल जीवने ज्यां सुधी लोखी जुत रहे त्यां सुधी आत्मा शब्दे पुन्य पापनी पेरे व्यवहारमां जीव कहीये, अने निश्चेनयमां जीव ठोळ्या पठी अजीव कहीये. ए न्याये आश्रवने अजीव कहीये. (१) वखी आश्रवने अजीव कया न्याये कहीए:-आश्रव ठोरुवा योग्य ठे, कारण के जीव सिद्धगतिमां जाय त्यारे आश्रवने अहिंज ठोकी जोय ठे. ह्वे जीवयी वुटे ते कर्म पुद्गल निश्चेनयमां अजीव ठे. ए न्याये आश्रवने अजीव कहीये. (२) इत्यादिक अनेक सूत्रनी शाखे करी निश्चे-नयमां आश्रवने अजीव कहीये.

ह्वे व्यवहारनयमां आश्रवने जीव कया न्याये कहीए:-प्रण उप-रखी नय उदयजावना जोगथी जीवना अशुद्ध उपयोगने आश्रव माने, पापाने झटान्ते. ते उपयोग आत्मा ठे अने आत्मा नाम जीवनुं ठे. ए न्याये आश्रवने जीव कहीये. (१) वखी आश्रवने जीव कया न्याये कहीये:-आश्रव जीवनुं लक्षण ठे, आश्रवनो कर्ता जीव ठे, अने आश्रव जीवपणे प्रणम्यो ठे. ए न्याये आश्रवने जीव कहीये. (२) बाकी उदा-हरण पुन्य पापनी पेरे जाणवां.

ह्वे संवरने जीव कया न्याये कहीये:-जाव संवर ते उपरखी प्रण नय जीवना उपयोगने संवर माने ठे, पापाने झटान्ते. ते उपयोग आत्मा ठे अने आत्मा नाम जीवनुं ठे. ए न्याये संवरने जीव कहीए. (१) वखी संवरने जीव कया न्याये कहीए:-संवर जीवनुं लक्षण ठे, अने संवरनो कर्ता जीव ठे. ए न्याये संवरने जीव कहीये. (२) वखी संवरने जीव कया न्याये कहीये:-संवरनी क्रिया पांच जेदे. समकृत १, व्रत २, अप्रमाद ३, अकपाय ४ अने अजोग ५. शाख सूत्र सन-वायांगजी. ए पांच जेदने जीवनी पर्याय कही ठे. शाख सूत्र अणवती शतक धीजे उठेसे पेदेखे, संभकजीना अणि.
 ५४

अनन्ता दत्तनना पर्याय अने अनन्ता चारित्र्यना पर्यायने जावजीव कसो ठे.
तेने व्यवहारनयनां जीव कहीये, अने निधे-नयमां पर्यायने पर्याय कहीये,
पच जीव न कहीये. शास्त्र सूत्र जगवती शतरु चीजे उ. दसमे ते पाठ:-

एगे जंते ! धम्मत्रिकायप्पदेसे धम्मत्रिकाएति वत्तधंसिया?
गो० ! एो इण्ठे समठे. एवं दोणि तिणि चत्तारि पंच
उ सत्त छठ नव दस संखेया असंखेया जंते ! धमटिकाए-
पत्ता धमटिकाएति वत्तधंसिया ? गो० ! एो तिण्ठे-
समठे. एगपदेमुणे-वियणं जंते ! धमटिकाए धमटिका-
एति वत्तधंसिया ? गो० ! एो तिण्ठे समठे. सेकेण्ठेणं
जंते ! एवं वृद्ध एगे धम्मटिकाएपपसे नो धम्मटिकाएति
वत्तधंसिया जाव एगपदेमुणे-वियणं धम्मटिकाए नो ध-
म्मटिकाएति-वत्तधंसिया ? सेण्णं गो० ! संनेचको समखे-
यमे ! जनां ! नो-संनेचको समखेचको. एवं वत्ते चम्मे दूमे
दूमे काष्ठे भोयण. से तेण्ठेणं गो० ! एवं वृद्ध एगे
धम्मटिकाएपपसे जाव धम्मटिकाएति-वत्तधंसिया जाव एग-
पदेमुणे-वियणं धम्मटिकाए नो धम्मटिकाएति-वत्तधंसिया.
से-वत्ते वत्तधंसिया जंते ! धम्मटिकाएति-वत्तधंसिया गो० !
अन्ते-वत्ता धम्मटिकाएपपसा ते मनेहमिणा गणिगुणा
जिह्वसेना एगममद्वजानद्विया एमणं गोयमा ! धम्मटिका-
एति-वत्तधंसिया एवं अद्धमटिकाएवी आगामटिकाए
वत्तधंसिया एवेधमटिकाएवी एवंचेव पावरं निगाप्पि
एवसा अन्ते-वत्ता एवसा मेमं नैचव. ॥

अन्ते-वत्ता एवसा मेमं नैचव. ॥
अन्ते-वत्ता एवसा मेमं नैचव. ॥

गौतम ! णो० ए अर्थ समर्थ नही युक्त नही. ए० एम दो० वे ति० ग्रण
च० चार ५० पांच ठ० ठ, सात, आठ, नव, दस सं० संख्याता थने थ०
असंख्याता जं० हे जगवान ! ५० धर्मास्तिकाय-प्रदेशने ५० धर्मास्ति-
काय ५० एवं केहेवाय ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! णो० ए अर्थ
समर्थ नही. ए० एक पण प्रदेशे उंणो जं० हे जगवान ! ५० धर्मास्ति-
कायने ५० धर्मास्तिकाय ५० एवं केहेवाय ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे
गौतम ! णो० ए अर्थ समर्थ नही. तेवारे गौतम स्वामी वली कहे ठे.
से० ते शा अर्थ जं० हे जगवान ! ए० एम कहुं ए० एक धर्मास्ति-
कायनो प्रदेश नो० धर्मास्तिकाय न केहेवाय. जा० यावत् ए० एक पण
प्रदेशे उंणो ५० धर्मास्तिकाय होय तेने नो० धर्मास्तिकाय एवं केम न
केहेवाय ? इति प्रश्न. उत्तर. से० ते निश्चे गो० हे गौतम ! खं० चक्रना
खं०ने चक्र कहीये के स० सघळा चक्रने चक्र कहीये ? एवं वचन ज-
गवंते पुठयुं त्वारे गौतम बोढ्या. ज० हे जगवान ! नो० चक्रना खं०ने
चक्र न कहीये. स० संपूर्ण चक्रने चक्र कहीए. प प्रथम व्रतान्त. ए० एम
ठ० ठग्रना खं०ने च० चमरना खं०ने दं० दंरुना खं०ने दु० वस्त्रना खं-
ने आ० आयुऊना खं०ने थने मो० एम मोदकना खं०ने मोदक कहीये
के संपूर्ण मोदकने मोदक कहीये ? त्वारे गौतम बोढ्या-मोदकना खं-
ने मोदक न कहीए, पण संपूर्ण मोदकने मोदक कहीये. एम पूर्वोक्त
सर्व व्रतान्तमां जाणवुं. से० ते माटे गो० हे गौतम ! ए० जेम चक्रना
खं०ने खं०ज कहीये पण चक्र न कहीए तेम ए० एक धर्मास्तिकाय
प्रदेशने णो० धर्मास्तिकाय न केहेवी. इत्यादिक सघळा चक्रने चक्र क-
हीये. ते अर्थ हे गौतम ! एम कहुं. जा० यावत् ए० एक प्रदेशे उंणी
धर्मास्तिकाय होय तेने पण नो० धर्मास्तिकाय न कही. ए निश्चे-नयना
मते कहुं; पण व्यवहारनयना मते एक पण प्रदेशे करी न्युन वस्तु होय
तेने वस्तुज कहीये. जेम खांका घनाने घनोज कहीये. तेमज ठेया का-
नना कुतराने कुतरोज कहीये. से० ते शा माटे जं० हे जगवान ! ५०
धर्मास्तिकाय एवं केहेवाय ? इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! थ० थ-

संख्याता ध० धर्मास्तिकायना प्रदेश, ते स० सर्व कसीण समग्र प० प्रतिपूर्णक आत्म स्वरूपे विकल्पे नहीं. ते पण नि० प्रदेशान्तरयो पण स्वभावे करी हीन नहीं एटखे एक प्रदेशानो पण अंतर नहीं. ए० एक शब्दे धर्मास्तिकाय एवा खरूपे करी जे सर्व शब्द एकार्थ ठे ए० एने गो० हे गोतम ! ध० धर्मास्तिकाय कहीये. अहीयां ए जावार्य. धर्मास्तिकायना असंख्यात प्रदेश ठे ते मांहीखो एक पण प्रदेश उगे होय तेने धर्मास्तिकाय न कहीये. ए० एम अ० अधर्मास्तिकायनुं पण स्वरूप धर्मास्तिकायनी पेरे जाणवुं. आ० आकाशास्तिकाय जी० जीवास्तिकाय अने पो० पुद्गलास्तिकाय पण ए० एमज धर्मास्तिकायनी पेरे जाणवी. पा० पण एटखुं विशेष के ति० धर्मास्तिकाय अने अधर्मास्तिकाय ए धेतना प्रत्येके अ० असंख्याता (अनन्ता) प्रदेश जा० केहेया अने ए ग्रथना अनन्ता प्रदेश केहेवा से० शेष तं० तेमज जाणवुं.

जावार्यः—हवे या पाठमां एम कथुं के, एक प्रदेशने तेमज ये ग्रथ पावत् संख्याता असंख्याता प्रदेशने पण धर्मास्तिकाय न कहीए. तेमज एके प्रदेश उणो होय तेने धर्मास्तिकाय न कहीए. असंख्याता धर्मास्तिकायना संपूर्ण प्रदेश (एके प्रदेश उणो नहीं ते प्रतिपूर्ण) इत्थ, केध, कास, जाव, गुण अने पर्याय सर्व एक ग्रहणे प्रज्ञा तेने धर्मास्तिकाय कहीये. एम धर्मास्तिकायने, आकाशास्तिकायने अने जीवास्तिकायने एमज केहेयो.

हवे जुठ ! अहीयां एम कथुं के, एक पण प्रदेश उणो होय तेने जीव न कहीए; पण संपूर्ण प्रतिपूर्ण प्रदेश गुण पर्याये करी सचित होय तेने जीव कहीये. या पाठमां एक पण प्रदेश उणो होय खां मुषी प्रबुध इत्थने इत्थमां न गणयो; त्थार जे वस्तु (उपयोग ते) मुषगोत्र ज गुण ठे तेने एकान्त नये जीव सी रीते कहीये ? यत्थो जे पार उपयोगने आत्मा क्यो ठे, ते तो आत्माए करी जीवणुं (धेतन्यणुं) उपावे ठे. इहां जीवने अने उपयोगने न्याये क्यो ठे, तेने जीव केम कहीये ? पर्यायेने पर्यायज कहीये. मनुष्य अने रहनी ठायाना अष्टान्ते. मनुष्य अने रहनी ठाया कहीये, पण ठायाने मनुष्य के वृद्ध न कहीये.

तेम जीवना गुणपर्यापने गुणपर्यापज कहोये, पण जीव न कहोये. वल्ली नेगमादिक नयना मते जेम अंश वस्तुने वस्तु माने, तेम नेगम व्यवहारनपमां पर्यापने जीव कहोये. ए न्याये संवरने जीव कहोये.

हवे संवरने अजीव कया न्याये कहोये:-निक्षेपमां कर्मने रोक्पां तेने संवर कहोये. रोक्पां ते कर्म-पुद्गल अजीव ठे. ए न्याये संवरने अजीव कहोये. संवरनो कर्ता जीव ठे, क्रिया पर्याय ठे, अने कर्मपणुं ते अजीव ठे. जीवने तो संवुमो कहोये, अने कर्म रोक्पां तेने संवर कहोये. कोइ कहे ठे के, संवरना पांच जेवने संवर कहोये, पण एम नथी; कारणा के समकित तो पांच स्थावर वरजी जगणीस दंरुकमां पावे; पण कर्म रोक्पां नहीं तेथी मनुष्य तिर्यंच विना बावीस दंरुकने असंवुमा कक्षा ठे. शाख सूत्र जगवती शतक १६ में उद्देशे ठछे:-

जीवाणं जंते ! किं संवुमा असंवुमा संवुमासंवुमा ? गो० !

जीवा संवुमावि असंवुमावि संवुमासंवुमावि एवं जहा सुत्ताणदंरुज तहेव जाणियवो. ॥

जी० जीव जं० हे जगवान ! किं० थुं ? सं० संव्रत अ० असंव्रत के सं० संव्रता संव्रत ? (संव्रत पटखे संवरव्रत, असंव्रत पटखे संवर रहित अने संव्रतासंव्रत पटखे संवर रहित तथा संवर सहित) इति मक्ष. उत्तर. गो० हे गौतम ! जी० जीव सं० संव्रत पण होय अ० असंव्रत पण होय अने सं० संव्रतासंव्रत पण होय. ए० एवी रीते ज० जेम पूर्व सूत्रमां सु० सुत्तानो दंरुक कक्षो त० तेम ए पण जा० केहेवो.

जावार्य:-हवे जुठ ! आ पाठमां कणुं ठे के, तिर्यंच अने मनुष्य वर्जनि बावीस दंरुकने समकित ठतां पण व्रत नहीं तेथी असंवुमा कक्षा ठे. जेने मिष्यात अने अव्रत प्रमुख पापना सर्वथा त्याग होय तेने बाख-पंजीत कक्षा ठे, अने जेने एके पापनो त्याग न होय तेने अव्रति बाख कक्षा ठे. वल्ली मनुष्य अने तिर्यंच विना बावीस दंरुकने अधर्मी कक्षा ठे. शाख सूत्र जगवती शतक सत्तरमें उद्देशे बीजे, ए जुठ ! कर्म

संख्याता ध० धर्मास्तिकायना प्रवेश, ते स० सर्व कसीण समग्र प प्रतिपूर्णक आत्म स्वरूपे विकल्पे नहीं. ते पण नि० प्रदेशान्तरथी पण स्वभावे करी हीन नहीं एटखे एक प्रदेशनो पण अंतर नहीं. ए० एव शब्दे धर्मास्तिकाय एवा लक्षणो करी जे सर्व शब्द एकार्थ ठे ए० एने गो० हे गौतम ! ध० धर्मास्तिकाय कहीये. अहीयां ए जावार्थ. धर्मास्तिकायना असंख्यात प्रवेश ठे ते मांहीखो एक पण प्रदेश उंगो होय तेने धर्मास्तिकाय न कहीये. ए० एम अ० अधर्मास्तिकायनुं पण स रूप धर्मास्तिकायनी पेरे जाणवुं. आ० आकाशास्तिकाय जी० जीवास्तिकाय अने पो० पुद्गलास्तिकाय पण ए० एमज धर्मास्तिकायनी प जाणवी. ए० पण एटखुं विशेष के ति० धर्मास्तिकाय अने अधर्मास्तिकाय ए धेवना प्रत्येके अ० असंख्याता (अनन्ता) प्रदेश जा० केहेवा अने ए ग्रहणा अनन्ता प्रदेश केहेवा से० शेष तं० तेमज जाणवुं.

जावार्थः—हवे आ पाठमां एम कहुं के, एक प्रदेशने तेमज हे घण यावत् संख्याता असंख्याता प्रदेशने पण धर्मास्तिकाय न कहीए. तेमज एके प्रदेश उंगो होय तेने धर्मास्तिकाय न कहीए. असंख्याता धर्मास्तिकायना संपूर्ण प्रदेश (एके प्रदेश उंगो नहीं ते प्रतिपूर्ण) द्रव्य, क्षेत्र, कास, जाव, गुण अने पर्याय सर्व एक ग्रहणे प्रष्टा तेने धर्मास्तिकाय कहीये. एम धर्मास्तिकायने, आकाशास्तिकायने अने जीवास्तिकायने एमज केहेयी.

हवे जुठ ! अहीयां एम कहुं के, एक पण प्रदेश उंगो होय तेने जीव न कहीए; पण संपूर्ण प्रतिपूर्ण प्रदेश गुण पर्याये करी सहित होय तेने जीव कहीये. आ पाठमां एक पण प्रदेश उंगो होय त्यां सुधी प्रजुए द्रव्यने द्रव्यमां न गण्यो; त्यारे जे वस्तु (उपयोग ते) मुखगोज ज गुण ठे तेने एकान्त नये जीव नी रीते कहीये ? वखी जे पार उपयोगने आत्मा कसो ठे, ते तो आत्माय करी जीवपणुं (चैतन्यपणुं) जणावे ठे. इहां जीवने अने उपयोगने न्यारो कसो ठे, तेने जीव केम कहीये ? पर्यायने पर्यायज कहीये. मनुष्य अने वृद्धनी गायना द्रष्टान्ते. मनुष्य अने वृद्धनी गाय कहीये, पण गायाने मनुष्य के वृद्ध न कहीये.

तेम जीवना गुणपर्यायने गुणपर्यायज कहीये, पण जीव न कहीये. वखी नेगमादिक नयना मते जेम अंश वस्तुने वस्तु माने, तेम नेगम व्यवहारनयमां पर्यायने जीव कहीये. ए न्याये संवरने जीव कहीये.

हवे संवरने अजीव कया न्याये कहीये:-निश्चैनयमां कर्मने रोक्पां तेने संवर कहीये. रोक्पां ते कर्म-पुद्गल अजीव ठे. ए न्याये संवरने अजीव कहीये. संवरनो कर्ता जीव ठे, क्रिया पर्याय ठे, अने कर्मपणुं ते अजीव ठे. जीवने तो संवुमा कहीये, अने कर्म रोक्पां तेने संवर कहीये. कोइ कहे ठे के, संवरना पांच जेदने संवर कहीये, पण एम नयी; कारण के समकित तो पांच स्थावर वरजी ठगणोस दंरुकरां पावे; पण कर्म रोक्पां नहीं तेयी मनुष्य तिर्यच विना बावीस दंरुकरां असंवुमा कक्षा ठे. शाख सूत्र जगवती शतक १६ में उद्देशे ठे:-

जीवाणं जंते ! किं संवुमा असंवुमा संवुमासंवुमा ? गो० !
जीवा संवुमावि असंवुमावि संवुमासंवुमावि एवं जहा
सुत्ताणदंरुज तहेव जाणियषो. ॥

जी० जीव जं० हे जगवान ! किं शुं ? सं० संव्रत अ० असंव्रत के सं० संव्रता संव्रत ? (संव्रत पटखे संवरव्रत, असंव्रत पटखे संवर रहित अने संव्रतासंव्रत पटखे संवर रहित तथा संवर सहित) इति प्रश्न. उत्तर. गो० हे गौतम ! जी० जीव सं० संव्रत पण होय अ० असंव्रत पण होय अने सं० संव्रतासंव्रत पण होय. ए० एवी रीते ज० जेम पूर्वे सूत्रमां सु० सुत्तातो दंरुक कक्षो त० तेम ए पण जा० केहेवो.

जावार्थ:-हवे जुउ ! आ पाठमां कशुं ठे के, तिर्यच अने मनुष्य वजीने बावीस दंरुकरां समकित ठतां पण व्रत नहीं तेयी असंवुमा कक्षा ठे. जेने मिथ्यात अने अव्रत प्रमुख पापना सर्वथा त्याग होय तेने बाख-पंकीत कक्षा ठे, अने जेने एके पापनो त्याग न होय तेने अव्रति बाख कक्षा ठे. वखी मनुष्य अने तिर्यच विना बावीस दंरुकरां प्रथमी कक्षा ठे. शाख सूत्र जगवती शतक सत्तरमें उद्देशे बीजे, ए जुउ ! कर्म

કર્મણે રહ્યા છે. ઠ ડ્રવ્યના સાહાજથી નામ ધન્યાં છે. તેથી ઠ ડ્રવ્યને જીવના પર્યાય કહીયે. સંવરે શ્રાવતાં કર્મ રોક્ષ્યાં, નિર્જરાણ આગણાં કર્મ દેશાયકી તોહ્યાં અને મોક્ષે સર્વથા કર્મ પુદ્ગલને જીવથી દૂર કર્યાં. એ પણ ઠ ડ્રવ્યના સાહાજથી પર્યાયથી નામ નિપન્યાં છે તેથી જીવ ઇજીવ સીવાયના સાત તત્ત્વને જીવ અજીવની પર્યાય કહીયે.

વધી સૂત્ર પદ્મવળા પદ પાંચમે ઠત્રીસમા ઘોષને જીવ પર્યાય કહ્યો છે. ડ્રવ્ય, પ્રવેશ, પાંચ વર્ણ, પાંચ રસ, ચે ગંધ, આઠ સ્પર્શ, ચાર ઉપ-યોગ, પુદ્ગલથી નિપની અવગાહના અને આગ્રહાની સ્થિતિ, એ ઠત્રીસ ઘોષને જીવ પર્યાય કહ્યા છે. તેમાં કેટલાક સંવર, નિર્જરા અને મોક્ષના પ્રેરક છે અને કેટલાક પુન્ય, પાપ, આશ્રવ અને બંધના પ્રેરક છે; તેથી સાત તત્ત્વને જીવ અજીવની પર્યાય કહીયે. જીવ ઇજીવના સંજોગે સાત તત્ત્વ નિપન્યા છે, તેથી પ્રેક્ષાજ પર્યાય કહીયે, પણ ન્યારા ઘેરૂંચાય નહીં. તે કયા દ્રષ્ટાન્તે. જેમ કોણે કોણોનો નાતો કીધો. એ ધંનેના સંજોગથી સાત સંતાન ઉપન્યાં તે ઘેરૂંચવાને દ્રષ્ટાન્તે. જેમ ધંનેના પ્રેક્ષા અંશ તે ન્યારા ઘેરૂંચી શકાય નહીં, તેમ સાત તત્ત્વ જીવ ઇજીવના સં-જોગથી નિપન્યા; પણ ન્યારા ન્યારા ઘેરૂંચી શકાય નહીં. તે માટે તેને જીવ અજીવની પર્યાય કહીયે. હવે જો એકસા જીવને સાત તત્ત્વ કહીયે તો સિદ્ધમાં પણ કેદેવા જોઈય; અને જો એકસા અજીવનાં સાત તત્ત્વ કહીયે તો જીવ વિના પુદ્ગલમાં પણ કેદેવા જોઈય, પણ એમ નથી. જીવ અજીવ ધંનેના સંજોગનેજ તત્ત્વ કહીયે.

તેમણે તેમણથી એમ કહે છે કે “ રાસ એ કહી છે. જીવરાસ ૧, અને ઇજીવરાસ ૨. તેમાં નવ તત્ત્વ કઈ રાસમાં છે ? ” તેનો ઉપર. જે રેવાનુગ્રીય ! જીવને જીવ અને અજીવ તે ઇજીવ. વાકી સાત તત્ત્વ તેનાં કેટલાક વદુષ્ટનામાં અને કેટલાક મુશ્ક્યતામાં જીવદ્રવ્યના ગુણ છે. (સંવર, નિર્જરા અને મોક્ષ) જેવ પુન્ય, પાપ, આશ્રવ અને બંધ, તે વિશેષવદનાં ઇજીવ છે, અને જીવની સાથે છે તેથી સ્વયદાણપમાં જીવ કે. ૨૫૦ રસતત્ત્વનાં વદયોગ છે તે જીવના ધત્તો છે. જેમ એક આંસુ

વૃદ્ધ છે અને એક છાંમનો છે. હવે જે વૃદ્ધની ઠાયા છે તે વૃદ્ધના ગુણમાં છે, પણ ઠાયારૂપ કોઈ ત્રીજું વૃદ્ધ નથી. વૃદ્ધ તે તો દ્રવ્ય અને ગુણ છે ઠાયા. વહી જેમ પત્ર ફુલાદિક સહિત-એકજ વૃદ્ધ છે, તેમ ગુણ પર્યાય સીધે એકજ જીવદ્રવ્ય છે. જેમ જીવ દ્રવ્ય તેતો વસ્ત્ર, અને તેનો ગુણ ને સ્વેતાદિકવર્ણ, અને પર્યાય તે દોરા, અને રાગાદિક ચિગટ તે મલ પ્રદૂષ્ય રૂપ આશ્રવ, અને પુન્ય પાપ તે રજ, નિધત તે ઘંધ, સાગ્ર પાણી તે સંવર, અને શુદ્ધ દશા ઝજ્જલતા તે આત્મેયજ્ઞાવ; એ સર્વ ગુણ પર્યાય તે વસ્ત્રને છે, પણ પૂર્વોક્ત ગુણ પર્યાય વસ્ત્ર નથી. તેમ એ સાત, તત્ત્વ જીવને છે, પણ એ એકલા જીવ નથી.

વહી તેરાપંથી કહે છે કે, “જીવ અજીવની રાશ વે છે, પણ પરજા વ્યાં કહ્યા છે ? ” તેનો ઉત્તર. હે દેવાનુપ્રીય ! નિશ્ચેનયમાં રાશ વે છે તેમ તત્ત્વ પણ વેજ છે. જીવ અને અજીવ. હવે વ્યવહાર-નય તો જીવ અને અજીવ બંનેના વ્યાપારને કહીયે, અને નિશ્ચેનય જીવ અજીવનો સંયોગ વિશ્વરી ન્યારો થાય તેને કહીયે. એક જીવ અને આઠ અજીવ પ્રમાણ માને તે નિશ્ચેનયવાદી. તે પ્રમાણ-નયવાદી પ્રથમ ગુણઠાણા રતિ જાણ્યો. વહી આઠ જીવ અને એક અજીવ પ્રમાણ માને તે વ્યવહાર-નયવાદી. એ પ્રમાણ-નયવાદી પ્રથમ ગુણઠાણાવર્તિ જાણ્યો. વર્તમાન વ્યવહાર-નય જોલા માને, અને વર્તમાન તે નિશ્ચય આપી ન્યારા માને, દલાદિક યથાયુક્ત નય નિરૂપણ સહિત વચન કહે તેનાં વચન પ્રમાણ છે; પણ નય વિના વચન અપ્રમાણ છે. તેની ધારા સૂચ અનુયોગદાર.

હવે અતિયાં નવ તત્ત્વ ઉપર અનેક નવ સંરૂપણી ઉતારી દેતામાં છે. ઠતાં વિસ્તારથી જાણવાની ફરજ હોય તેમણે સ્વામીની માહારાજ શ્રી ૧૦૦૦ થી પ્રીતમદાસજી માહારાજ કૃત ‘તત્ત્વ-સોપાન’ ધરણી જાણી લેવું. જદપિ એટલું ન પારી શકે તો પણ “તત્ત્વ-સોપાન” નિસંકલ્પ જિણેઈ પવેશ્ય એવું મણે આશ્રય લેવું. “એજ અપાગમે અરિહંતદેવ મણપરોના ગુંધરાધી.

स्वामीने अने जंजुस्वामी प्रजवादिकने परुषवाथी. एज परंपरागमे ते पुज्यजी श्री १००० श्री बुधरजी, कुशलोजी, गुमानचंदजी अने रतनचंदजीना परुषवाथी. इति सिद्धान्तसार समाप्त.

उहा.

सासन मंरुन मुकुट मणी, ज्ञानचंद गुरु साज;
पाथंरु मत खंरुन करन, ज्यु मृग ने हरि गाज. १
तत सधु त्राता दीपतो, तेजस्वी दुर गेश;
संध रख्यो निज डष्टमे, तपीया तेज दिनेश. २
तास शिष्य जगमें प्रगट, डुलीचंद रतनेश;
वदन कमल सरस्वति वसे, बोल बोलमें रेश. ३
तास पसाये ए रच्यो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार;
कनिराम चित्त चुंपसुं, तम खंरुन दिनकार. ४
संवत उगणीसैं ठके, मृगसर शुद रबीवार
गाम पिंपारुमें सही थयो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार. ५

उश बंश शिर मुकुट हे, श्रावक गुणे प्रधान;
शेठ फतेमल रसिक हे, विर वचनको जाण. १
तास चतुरता नव नवी, चरचा की महमंत;
तसु कारण अज्यास ए, रच्यो दुंद सिद्धान्त. २
सुणशी जणशी शीखशी, होशी ज्ञान उद्योत;
मिध्या तिमिर न व्यापसी, निर्मल समकित जोत. ३
स्वामी श्री कनीरामजी, शेठ फतेहमल जाण;
अविचल नामज एहनो, जबलग जिनवर आण. ४

स्वामीने अने जंबुस्वामी प्रजवादिकने परुपवाथी. एज परंपरागमे ते पुज्यजी श्री १००८ श्री बुधरजी, कुशलोजी, गुमानचंदजी अने रतनचंदजीना परुपवाथी. इति सिद्धान्तसार समाप्त.

डुहा.

सासन मंरुन मुकुट मणी, ज्ञानचंद गुरु साज;	
पापंरु मत खंरुन करन, ज्यु मृग ने हरि गाज.	१
तस सधु ज्ञाता दीपतो, तेजस्वी डुर गेश;	
संघ रख्यो निज डष्टमे, तपीया तेज दिनेश.	२
तास शिष्य जगमें प्रगट, डुखीचंद रतनेश;	
वदन कमल सरस्वति वसे, बोल बोलमें रेश.	३
तास पसाये ए रच्यो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार;	
कनिराम चित्त चुंपसुं, तम खंरुन दिनकार.	४
संवत जगणीसैं ठके, मृगसर शुद रवीयार	
गाम पिंपानमें सही ययो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार.	५

उश बंश शिर मुकुट हे, श्रावक गुणे प्रधान;	
शेठ फतेमल रसिक हे, विर वचनको जाण.	१
तास चतुरता नव नवी, चरचा की महमंत;	
तसु कारण थज्यास ए, रच्यो दुंद सिद्धान्त.	२
सुणशी ज्ञणशी शीखशी, दोशी ज्ञान उद्योत;	
मिथ्या तिमिर न व्यापसी, निर्मल समकित जोत.	३
स्वामी श्री कनीरामजी, शेठ फतेहमल जाण;	
थविचय नामत्र पहनो, जबलग जिनवर थाण.	४

स्वामीने अने जंघुस्वामी प्रजवादिकने परुषवाची. एज परंपरागमे ते पुज्यजी श्री १००० श्री धुधरजी, कुशलोजी, गुमानचंदजी अने रतनचंदजीना परुषवाची. इति सिद्धान्तसार समाप्त.

डुहा.

सासन मंरुन मुकुट मणी, ज्ञानचंद गुरु साज;
पापंरु मत खंरुन करन, ज्यु मृग ने हरि गाज. १
तस लघु ज्ञाता दीपतो, तेजस्वी डुर गेश;
संघ रख्यो निज अष्टमे, तपीया तेज दिनेश. २
तास शिष्य जगमें प्रगट, डुखीचंद रतनेश;
वदन कमल सरस्वति वसे, बोल बोलमें रेश. ३
तास पसाये ए रच्यो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार;
कनिराम चित्त चुंपसुं, तम खंरुन दिनकार. ४
संवत जगणीसैं ठके, मृगसर शुद्ध रबीवार
गाम पिंपारुमें सही थयो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार. ५

जंश बंश शिर मुकुट हे, श्रावक गुणे प्रधान;
शेठ फतेमल रसिक हे, बिर वचनको जाण. १
तास चतुरता नव नवी, चरचा की महमंत;
तसु कारण अज्यास ए, रच्यो हुंड सिद्धान्त. २
सुणशी जणशी शीखशी, दोशी ज्ञान ज्योत;
मिथ्या तिमिर न व्यापसी, निर्मल समकित जोत. ३
स्वामी श्री कनीरामजी, शेठ फतेहमल जाण;
अविचल नामज एहनो, जबलग जिनवर आण. ४

स्वामीने अने जंबुस्वामी प्रज्जवादिकने परुपवाथी. एज परंपरागमे पुज्यजी श्री १००० श्री बुधरजी, कुशलोजी, गुमानचंदजी अ रतनचंदजीना परुपवाथी. इति सिद्धान्तसार समाप्त.

हुहा.

सासन मंगन मुकुट मणी, ज्ञानचंद गुरु साज;
 पार्थक मत खंगन करन, ज्यु मृग ने हरि गाज. १
 तस लघु ब्राता दीपतो, तेजस्वी दुर गेश;
 संघ रख्यो निज ऊष्टमे, तपीया तेज दिनेश. २
 तास शिष्य जगमें प्रगट, दुखीचंद रतनेश;
 वदन कमल सरस्वति बसे, बोल बोलमें रेश. ३
 तास पसाये ए रच्यो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार;
 कनिराम चित्त चुंपसुं, तम खंगन दिनकार. ४
 संवत उगणीसैं ठके, मृगसर शुद रवीवार
 गाम पिंपारुमें सही थयो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार. ५

उंश वंश शिर मुकुट हे, श्रावक गुणे प्रधान;
 शेठ फतेमल रसिक हे, विर वचनको जाण. १
 तास चतुरता नव नवी, चरचा की महमंत;
 तसु कारण अचपास ए, रच्यो दुंद सिद्धान्त. २
 सुणशी ज्ञणशी शीखशी, होशी ज्ञान उद्योत;
 मिथ्या तिमिर न व्यापसी, निर्मल समकित जोत. ३
 स्वामी श्री कनीरामजी, शेठ फतेहमल जाण;
 अविचल नामज एहनो, जबलग जिनवर आण. ४

स्वामीने अने जंजुस्वामी प्रजवादिकने परुषवाथी. एज परंपरागमे ते पुज्यजी श्री १००० श्री बुधरजी, कुशलोजी, गुमानचंदजी अने रतनचंदजीना परुषवाथी. इति सिद्धान्तसार समाप्त.

डुहा.

सासन मंरुन मुकुट मणी, ज्ञानचंद गुरु साज;
पापंरु मत खंरुन करन, ज्यु मृग ने हरि गाज. १
तस खघु त्राता दीपतो, तेजस्वी डुर गेश;
संघ रख्यो निज ड्रष्टमे, तपीया तेज दिनेश. २
तास शिष्य जगमें प्रगट, डुलीचंद रतनेश;
वदन कमल सरस्वति वसे, बोल बोलमें रेश. ३
तास पसाये ए रच्यो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार;
कनिराम चित्त चुंपसुं, तम खंरुन दिनकार. ४
संवत जगणीसैं ठके, मृगसर शुद रबीवार
गाम पिंपारुमें सही थयो, ग्रंथ सिद्धांतजुसार. ५

उंश बंश शिर मुकुट हे, श्रावक गुणे प्रधान;
शेठ फतेमल रसिक हे, बिर वचनको जाण. १
तास चतुरता नव नवी, चरचा की महमंत;
तसु कारण थज्यास ए, रच्यो डुंड सिद्धान्त. २
सुणशी जणशी शीखशी, होशी ज्ञान उयोत;
मिथ्या तिमिर न व्यापसी, निर्मल समकित जोत. ३
स्वामी श्री कनीरामजी, शेठ फतेहमल जाण;
अविचल नामज एहनो, जबलग जिनवर थाण. ४

